

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

From the library of

HOVSEP ARSLANIAN

given in his memory

by his wife

Arshous Arslanian



2004

(125)

953 42

ԿՅՈՒԿՆ ՍԻՒ

ՍԵՐՍԵՐԻ ԵՆՀՈՒՏԻ

ԻԻԶԻԿՆՃԻԻ ՃԻԼՏ

ՄԻԹԵՐՃԻՄԻ

ՊԵՐՊ ՍԻՄՊԷՆԱՆ

ՆԱՇԻՐԻ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԵՊԷՐԵԱՆ

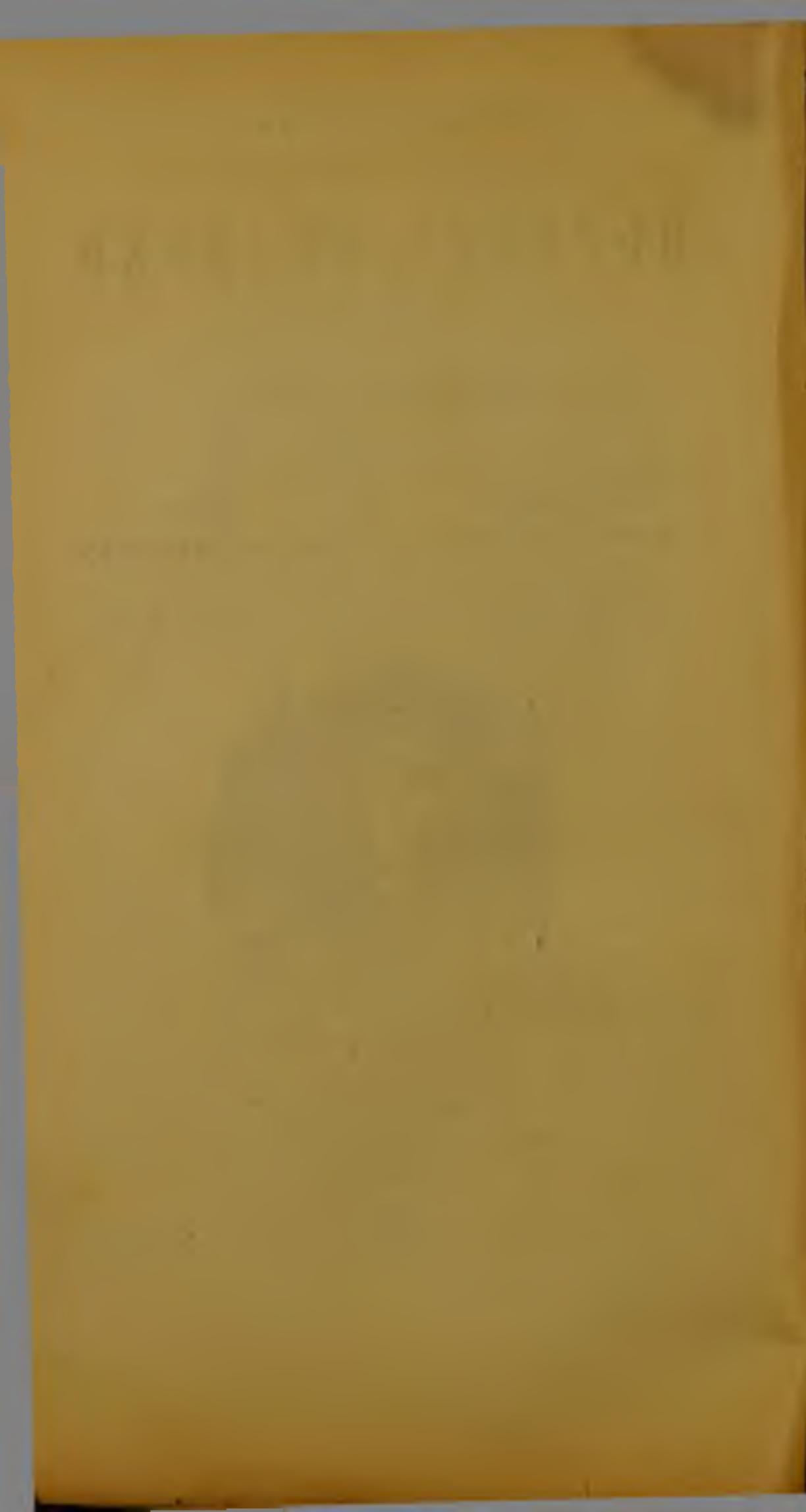
معارف نظارت جلیله سنک ۲۰۶ نومرولی رخصتیه طبع اولشدر



Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸ
ԵԷՆԻ-ՃԱՄԻ, ՉԻԷԿ-ԲԱԳԱՐԸ Ն. 23
ՍԹ Ա Ն 901

1889

9-123



ՍԷՐՍԷՐԻ ԵՍՀՈՒՏԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

Գ Ր Ս Լ Ի Չ Ս Դ Ս Բ Ս Ն Ս Լ

1

ՄԱՌԽԱՐԱՆԱՊ ԿԻՒՐՈՒՆԸ

Տակոպէրին ղէվճէսինին բօլիս դօմիսէրի թարաֆրն. տան միւսթէնթիգ նէգտինէ կէօթիւրիւթիւթիւ կիւնիւն ֆէրտաւը Նաթըլէ մէյտանընտա, պիրինճի գաթը իլէ գէմին գաթը Սէտ Է՛ն Տան լէվճայը պիր լօգանթանըն վա. սի սալօնլարը օլան պիր խանէնին էօնիւնտէ, կիւրիւթիւթիւ վի վի Է՛ն Էրթէթ պախը պիր մէնղարէ կէօրիւթէ քտէ խի:

Էթ քէսիմինին բէնճէմպի՛ն կիճէսի իթիմամ պուլմադ. իւղէրէ խի: կիւլիւնճ վէ աճայիպ գըլըգուար կլնինմիշ պիր թագրամ մասքէթիլը Թթէլ-տը-Վիլ (պէլէտիլէ տա. իրէսի) մահալէսինտէ վաղը մէթանէ պալօլարընտան տը. չարը չըգմադ տա, վէ թիւրքիլէր չապրարադ, Նաթըլէ մէյտանընտան կէչմէքտէ խիլէր. լաբին բրիթըմ իւղէ. րինտէն տիկէր պիր մասքէլի սիւրիսիւ կէլմէքտէ օլտը.

ղընը կէօրտիւքլէրինտէ , պիրինճի մասխարայլար տուրտը-
լար վէ Վատէ նամ Ճրանսրգ շարժիքն քէսպի շէհրէթ
իթմիշ օլտըղը մուղայիրի էտէպ վէ ավամբէսէնտանէ մու-
գայլիտլիքլէր իթմէք իւղրէ : *Վէ-էրէթ* սէտալարը ըէֆ
վէ մէգքիւր մասքէլիլէրին վիւրուտինէ ինթիզար իթմէյէ
պաչատրլար :

Ոգ չօգ սէրխօշ օյան պու մասխարայլար կիւրուհը ,
սէնաթ վէ մասլահայթ իյճաաթըյլա սապահայըն էրքէն
Բարիսին սօգաղլարընը տօլաչմաղա մէճպուր օյան պիր
չօգ էչխասըն ինղիմամըյլա չօղայարագ , հէքսի պիրտէն
մէյտանըն պիր քէօչէսինի դարամըչլար ըտը . պու սըրա-
տա մէյտանտան կէչմէքտէ օյան սօլլուն լէհէլի վէ սա-
գաթ պիր գըգըղագ հէրթարաֆտան գուչաթըլտը գալտը :

Պու գըգ Մայնէօ օյուպ , շաֆաղ աթար աթմազ եա-
թագտան գալգմըչ , վէ քէնտիսինէ իշ վէրմէքտէ օյան
ուսթատան պիր գաչ բարչա էլ տիքիչի այմագ իւղրէ ,
սօգաղա չըգմըչ ըտը : Պիչարէ պըղըղագ պիյա իխթի-
յար պու սէրխօշար արասընա տիչիպտէ , իւք կիւնքի
վաղըաի միւտհիչէյի տէրխաթըր խտինճէ , հըսա իթ-
տիյի խէվֆ ու տէհչէթ թարիֆ օլուճմաղ պիր բատտէյէ
վարտը . մէրգուճէ օյանճա ճահու ու դայրէթինի սարֆ իթ-
տի խէ տէ , զաթէն բէք զիյատէ տէրմանսըղ պուլընտը-
ղընտան , պիր տտըմ' աթմաղա պիլէ մուգթէտիր օլամատը .
չուճքի էօթէտէն կէլէն մասքէլիլէր պիրինճի թագըմըն
իւղէրինէ հիւճուճ իտիպ , պիր գըսմը պիր եանա այրըլ-
տը վէ տիկէր մասքէլիլէր տախի իլէրիյէ գօյուլտըլտը :

Մայնէօ իսէ պու սօնընճը թագըմ' արասընտա պուլըն-
տըղընտան , զալէպէլիք տալղասընտան սիւրիւլէրէք կիթ-
տի վէ պալէատէ զիքրի սէպգա'թ իտէն յօգանթայա էն
եագըն տուրմըչ օյան մասխարայլար արասընա տիւչտիւ :

Եէնի կէլէն մասքէլիլէր տիկէրլէրինտէն տահա էյի
կիլինմիլէր իտի . պու կիրուհ' է բսէրիյա Շոմիէր , Բրատօ :

Պոլիղէ նամ մահայլէրէ վէ ալէլ ումուճ մէքթէպիլէր-
տէն , տիւրքեանճը զըզարընտան , թիւճճար եագընըլա-
րընտան , պայտղը ամէլէ գըզարընտան վէ սաիրէտէն
միւրէքքէպ օլտն յագս ճէմիլիլէթլէրինէ տէվամ իտէն շա-
մաթա վէ իչրէթ պուտալայարընտան իպարէթ իտի :

Պուճլար տիկէր մասքէլիլէրին մուգայլիտլիքլէրինէ
գարչըլըգ միւնասիպ ճէվապլար վէրմէքլէ պէրապէր , զանն
խտէրսին քի , պէօլիւք պիր սապրուղըղլա , պիր գաչ քի-
չինին մուվասէլէթինէ պէրլէմէքտէ իտիլէր :

Էրքէք վէ գատըն սօյթարիլէր , օտուն պօչատան համ-
մալ *գըչ-ֆիթիւ* կիրմիշ օլանլար , վէ սաիր պիրի պի-
րինէ ուլլուճ մասքէլիլէր արասընտա ճէրէյան իտէն մու-
հավէրաթը աթմիլէ . քէմալը կէրմի իլէ պէքլէտիքլէրի էչ-
խասըն էհէմիլիլէթի հաղղընտա պիր ֆիքր վէրէպիլիր :

— Եէմէքլէր սասլահըն սաաթ եէտիսի իչուճ ըամար-
լանմըչ տըր : Արապայար շիմտիյէ գատար կէլմէլի իտի :

— Էվվէթ . . . լաքին , գրալիչա *Գաքանալ* Բրատօնըն
սօնընճը եարըչընա գըլաղուղըգ իթմէք իսթէմիշ օլմալը :

— Էկէր պիլսէ իտիմ' . . . պէնիմ' բէրէսթիչէ շայան
գրալիչամը կէօրմէք իւղրէ օրատա գալըր ըտըմ' :

— Կուպինէ , էկէր պիր տահա մէպուրէյէ . Բէրէս-
թիլէ շայան գրալիչամ' Վասֆընը վէրէճէք օլուրսան ,
սէնի թրրմալարըմ' պիլմիշ օլ հա . պու տէֆալըգ եալը-
նըչ շիմտիքլէրիմ' . . . :

— Բահաթ տուր , Սէլէսթ , էչէք շագասը իսթէմէզ .
տօղտըղըմ' զէման վալիտէմին պանա կիյտիրմիշ օլտըղը
աթլասս գուճաշ իւղէրինտէ սիյահ լէքէլէր պըրագըլօր-
սուն :

— Պաքանալա . Բէրէսթիչէ շայան գրալիչամ' Վաս-
ֆընը նէ իչուճ վէրիյօրսուն . . . պէն սէնին նէն իմ' :

— Սէն տէ պէնիմ' բէրէսթիչէ շայան սէվկիլիմսին ,
լաքին գրալիչամ' տէյիլսին . . . զիրա , թապիաթ կիճէլէ-

րինսէ եայլընդ պիտի մահիթայ պուլընտըզը կիպի . Բրա-
տե կիճէլէրինսէ տախի եայլընդ պիտի Պաքանայ վար տըր :

— Օ՛հ , նէ՛ տէ շիրին տիր . . . շիշման պիտի բայաղ . . .

— Կոպինէնին հազ գը վար , գրայիշա պու կիճէ բէր
բարլագ վէ բէք շանլը իտի :

— Վէ բէք նէշէլի . . .

— Պէն անը ասլա պու տէրէճէ քէյֆլի վէ նէշէլի
կէօրմէմիշ իտիմ :

— Եա գըյաֆէթի . . . մուճիպի հայրէթ տիր :

— Խոսանըն ագլընը շէլէր :

— Սաշընը էօրբիւրտիր :

— Եօղ իտէր պըրագըր :

— Եըլտըրըմ կիպի շարբար :

— Պէյլէ շէյլէրի քէնտիսինտէն պաշղա հիշ պիտի
քիմսէ իճատ իտէմէզ :

— Եա օյնայըշը . . .

— Օ , էվվէթ , հէմ գըրըլըր , հէմ տալղալանըր վէ
հէմ տէ եըլան կիպի տէօնէր . . . էլհասըլ կէօք այթըն-
տա անըն կիպի Պայատէր (շինտլի օյունըն գատըն) եօզ
տուր :

— Կոպինէ՛ , շայլըմը պանա վէր . . . գայըն պէլինին
էթրաֆընա օ գատար սարտըն քի , բաշալրայա տէօն-
տիրտիւն . տիկէր գատընլարը Պայատէր իէսմիլէ իտէն
սէնին կիպի գապա հէրիֆլէր իշուն , մալիմի պէրսլատ իտէ-
ճէք վագթըմ եօզ տուր :

— Սէլէսթ , հիտտէթինի թէսըին էթ . . . շինտլի
գըյաֆէթինէ կիրմիշ օլտըղըմը կէօրմէյօրմըսըն . . . Պայա-
տէրլէրտէն պահս իտէրէք բօլըմըն խարիճինէ շըզմըշ օլ-
մամ , տէյիլ մի :

— Սէնին Սէլէսթ տէ սախր գատընլար կիպի տիր .
Կոպինէ , գրայիշա Պաքանայտան գընգանըր :

— Դըսգանըրմըյըմ , պէն մի , Ալլահ աղըլար վէր-

սին . . . Էկէր պէն տէ անըն կիպի էտէպսիզ օյմագ իս-
թէսէ իտիմ , պէնտէն տախի տախմա պահս իտէրլէր իտի
Էկէր այթ թարաֆընը արարսան , նէ իշուն պու գատար
շէօհրէթ գաղանմիշ օլտըղընը անլարսըն . . . այէմէ տա-
սիթան օյմասընըն սէպէպի թօհաֆ պիտ լագապա մալիք
պուլընմասը տըր :

— Պու պապտէ անտէն գըսգանաճագ եէրին եօզ
տուր . . . դիրա սէնի տէ Սէլէսթ (երկնային) թէսմիլէ ի-
տիյօրլար . . .

— Սէն տէ պիլիրսին քի , Սէլէսթ պէնիմ իամիմ տիր ,
լագապըմ տէյիլ տիր , Կոպինէ . . .

— Էվվէթ , լաքին ինսան եիւզիւնէ պագտըղընտա ,
լագապ գանն իտէր :

— Կոպինէ՛ , պու սէօղիւնիւ տէ սէնին հիսապ բու-
սույանա իլավէ իտէճէյիմ . . .

— Վէ Օսգար իլավէ իթմէքտէ սանա եարտըմ ի-
տէճէք տիր , տէյիլ մի :

— Շիւպհէսիզ , սէն տէ եէրիւնիւնիւ կէօրէճէքսին ,
Պիրինի գօյաճաղըմ , ալկէրինի հըֆգ իտէճէյիմ . . . տիկէ-
րինի տէյօրսամ , քէնտիսի պանն իթմէ :

— Սէլէսթ , ճանցմը սըզըյօրսուն . . . պէն , սէնին
մէլէքլէրէ մախսուս օլան իսմինին՝ գրայիշա պագանայըն
շէհրէսինտէն տահա զիյատէ ճալիպի տըզգաթ օյան տիլ-
պէր շէհրէնէ մուպային օլտըղընը անլսթմագ իսթիյօրտում :

— Շիմտի տէ միւտահէնէ մի իտիյօրսըն , խապիս :

— Խանէ սահիպիմին մէքրուհ պաշը իւզէրինէ եէմին
իտէրիմ քի , սէն իսթէյէճէք օյուրսան , գրայիշա Պաքա-
նալ գատար սէրպէսթ օլապիլիրսին . . . պու տա սէնին
իշուն աղ շէյ տէմէք տէյիլ տիր :

— Հագըզաթը հալ շու տըր քի , Պաքանալ սէր-
պէսթ վէ հէմ տէ միլթէքէպիտիր տիր :

— Պէլէտիլէ մէմուրլարընը պիլէ մէֆթուն իտէր . . .

— Պէտք է չափուշտորեն սանրորն քի մըգնաթըս կիպի չէքեր :

— Անկէր պիհուտէ եկրէ տարրւմագ իսթէրլէր . . . տախմա կիւտիւրիւր . . .

— Հէքսի տէ անը ճիւրախչամո տէյու եատ իտէրլէր :

— Տահա պու կիճէ . . . պիւր պէլէտիյէ մէմուրընը մէֆթուն իյլէտի . մէրգուժ՝ գըղ կիպի մահճուպ վէ տա- հա տողրուսը պիւր կիւլ ֆիտսանը օլտըղընտան , պիյա սէ- պէպ բիւրղաղապ օլտու . էվվէթ . գրալիչա՝ Յալթուսըսը Լ-Վ նամ բաղսընը օյնամաղտա օլտըղը սըրատա , պու պէլէտիյէ մէմուրը տախի , ար ու հիճապ սախգասըյլա , հիտտէթլէնտի :

— Ամմա նէ տէ կիւղէլ օյնատըլար . . . Գուշ-Յու-Նիւ (չըր չըպլագ եաթան) իլէ գրալիչա Պաքանայլըն գարըն- սընտա Բօզ-Բումբոն իլէ Նինի-Մուլէն վար ըտը :

— Հէժ՝ տէօրտիւ տէ կէրչէքստէն ֆուրթուճայա թու- թուլըլ լալէլէր կիպի սալլանըպ տուրմաղտա ըտըլար :

— Էյի ֆիւրթիմէ պրագարն . Նինի-Մուլէն հաղգըն- տա սէօյլէնիլէն սէօյլէր կէրչէք մի տիւր :

— Հա՛նկըսը :

— Կիւյա մէզհէպ հաղգընտա բիսալէլէր թէլէլիֆի ի- տէր պիւր էտիպ (գրագէտ) իմիչ , էօյլէ՛ մի :

— Էվվէթ , տողրու տըր . քէնտիսինի չօղ տէֆայար ուսթամըն տիւ քրեանընտա կէօրմի շիւժ տիւր . քէնտիսի- նէ լաղըմ՝ օլան շէյլէրի օրատտան սաթըն ալըր . հէրնէ գա- սար պօրճուճտա սաղ տէյիսէ տէ , մուգալլիտ վէ լաթի- ֆէճի տիւր :

— Տինտարլըգ տախի թատար , տէյիլ մի :

— Էվվէթ , լաղըմ՝ օլտըղը վագթ . օ հայտէ , հինտ թալուղը կիպի շիչկին պիւր Մ . Տիւմուլէն օլուր . կէօղլէ- րինի տէօրթ էթրաֆա շէվիւրիւր . պօյնու էյիլ վէ այագլա- րը իչէրիյէ սօղրու եիւրիւր : Լաքին իչինի պիթիւրտիքտէն

սօնրա , թարքըրճասընա սէվմէքտէ օլտըղը կիւրիւթիւ- լիւ պալօլարտա տիւմոնյանմաղա կիտէր . գատընյար քէն- տիսինէ Նիւ-Մ-Վ լաղ ալընը վէրմիչլէր տիւր . պու թէր- ճէմէի հայէ՛ պալըգ կիպի իչկի իչիլինի տէ իլավէ իտէ- ճէր օլուրսան , նէ չիչէք օլտըղը անլարսըն : Լաքին պուճընյա պէրապէր , մէզհէպ դաղէթալարընտա պէնտ- լէր եաղմագ տան տա կէրի տուրմագ . հաթթա չօղ տէ- ֆայար տօլանտըրիւրչ օլտըղը սախթէ տինտարլար անըն իսմիլլէ եէմին իտիւրլէր : Եաղտըղը պէնտլէրի վէ բիսալէլէրի կէօրմէլիսինիգ . լաքին եայրնըղ կէօրմէլի . . . օղ ու մամալը . հէր պիւր սահիֆէսինտէ՛ չէյթան վէ պույնու զլարը հաղ- գընտա . տինսիզլէր վէ իսթիլալըլար իչուճ հաղըրլանմըչ օլան ճէհէննէժ՝ աթէլի վէ գըղընըմլարը հաղգընտա , բիսգ որոսլարըն նուֆուղը վէ Բարսանըն հիւքմ ու թէէսիւրի հաղգընտա սաթրլար տօլտուրըր . . . Տահա հա՛նկը պի- րինի սէօյլէյիմ . Նինի-Մուլէնին մասալլարը հատտըղ հի- սապսըգ տըր . ալտըղը բարայա պէտէլ մասալ սաթար :

— Էկէր սալլընը արարսան , իչլէթ պուտալասը վէ սօն տէրէճէ զարաֆէթբէրվէր պիւր ատէժ տիւր : Յալթուսը Լ-Վ բաղսընտա քիւլիւք Բօզ-Բումբոն իլէ պիւրիլքտէ նէ՛ գապա այագլար աթըրյօրտու :

— Բամալըլարա մախսուս գասղէթասը վէ քէնարը տըլարը չէվրիւմիչ չիղմէսիյլէ՛ նէ՛ շիւրքին պաչը վար ըտը :

— Բօզ-Բումբոն քէք կիւղէլ լաղս իտիլօր . գըրըլըպ տէօրիւրիւրչէր հէր շախրանէ տիւր :

— Վէ ք-ն-ն օլուճընտա կէօթէրտիլի մէհարէթ թագտիրէ շայան տըր :

— Էվվէթ , լաքին դրալիչա Պաքանայ՝ ատի բալթօ օ- յունը սաթհընտան ալթը պին այագ եիւրսէր տիւր . . . Պու կիճէրի Յալթուսը Լ-Վ օլուճընտա աթտըղը ատըմ- լարը ապա ունութմայաճաղըմ :

— Հաղըգաթէն բէրէսթիչէ շայան իտի :

- Իհիծիրամա տա շայան իտի :
- Եանի , էկէր պէն ֆամիյնա պասպաը օլտա իտիմ , էվլատարըմըն էմրի թէրպիյէսինի աւնա թէվտի իտէր իտիմ :
- Պու օյուն սէպէպիյէ , պէյէտիյէ մէմուրը՝ բիր-հիատէթ օլմուշ պիր գըզ կիպի գըղարպ պօզարուր :
- Տօղրուսը խաթմիէրի պիր աղ սիրաթըր իտի :
- Պիրազ տա դասա վէ խօյրաթնա , տէյիլ մի . պու սէպէպէ մէսյնի պէյէտիյէ մէմուրը մէղպուրէյէ եազլա-շարաղ . «Ո՛ նէ տիր , գրայիչամ , գաստէն մի պէօյէ օյ-նայօրսուն ք տէտի . - Դրայիչա տախի գարչըրգ օլարաղ . «Խալլը , հիճապը ճէնքճի . իխթիյարպրմտա էյի օյնա-յապիլկը իչուն . հէր աղչամ պիր աէֆա պունըն թէճ-րիպէսինի իտէրիմ : Սիղին սիւվարի ա պաշըսը օլմանըզ իչուն պու պիր արգու տըր . . . ք ճէվապընը վէրաի :
- Եէ աճայիպ գըզ տըր : Պէն գանն իթմէմ քի Գուշ-թու-նիս իյէ տէվամ իտէպիսին :
- Ձիրա վազթըյա պիր իչճի բարչուսը իմիչ , տէ-յիլ մի :
- Եէ գատար պուտալարգ , էկէր պիղիմ կիպի մէթթէպի վէ եախօտ մաղաղա ու շայը օլու պ տա , ազամէթ սաթմաղա գալըրչա , նէ իսէ . . . իտայր , օ տա եօղ . . . Այիմ Այլա՛ պէն գրայիչանըն սատաղաթընտան տօլարը թէաճճիւպտէ գալըրըմ . . .
- Հաղըղաթը մատտէ շու տըրքի իւչ տէօրթ ալ-տան պէրու . . .
- Դրայիչա անը շրյարբասըյա սէվիօր . Գուշ-թու-նիս տէ գրայիչայա հայօվան կիպի թարընըյօր :
- Արայարընտա ճէրէյան իտէն մուհաթէրէյէր ա-ճապա նէ գատար կիւյիւնճ տիր :
- Պաղը քէրրէ պէն քէնտի քէնտիմէ սօրարըմ քի , պու Գուշ-թու-նիս տէնիլէն զիւյիլթ՝ խարճ իթտիյի բա-

- րայարը հա նկը շէյթան տէլլիլնտէն շրգարըյօր . . . Դա-լիպա , պու կիճէրի մասրաֆլարը տա օ էօտէտի . տէօրթ պարկիրի իւչ արապա իւչ ատամ՝ պաշընա օն ֆրանք օլ-մագ իւղրէ եիկիրմի բիչի իչուն սապահ թաամը . . .
- Միրատա գօնմուշ տէյօրլար . . . Պունըն իչուն , զիյաֆէթ վէ ճիւմպիւշ գօղուսընը շարուպ պան իինի-Մուլէն պու կիճէ անընլա իւլֆէթ բէյտա իյրէտի . . . գը-րայիչա Պաքանալ հաղըրտարի բէղիյանէ նիլէթէրի տէ պաշղա . . .
- Նինի-Մուլէ՛ն մի . . . էվվէթ , շիրքին հէրիֆին պի-րի տիր . գատընլար անընլա բաղա իթմէյի սէվէրէր . շունքի սէյիթճիլէրի պիլա իխթիյար կիւլտիրիւր . հէրսի պունտան իպարէթ տիր : Բիւչիք Բօշ-Ռուրուն՝ կիւղէլ վէ շիրին պիր գըզ օլարղընտան , քէնտի մէթթէպի տօթը-նըն գայպուպէթի էսնաօրնտա , անը քէնտիսինէ համի իթ-թիլսաղ իյրէտի :
- Պու մանէասըզ մուհաթէրէյէր ճէրէյան իթտիյի սըրա-տա , գալէպէլիք պիրաէն պիրէ . «Ա՛հ . . . արապալար . . . իչթէ արապալար կէլլիյօր ք տէյու հայըրտը :
- Մայեէօ , մասքէյիլէր արատընտա գայմաղա մէճպուր օլմուշ օլտըղընտան , քէնտինճէ մուճիպի քէտէր օլան մէղ-քիւր մուհաթէրաթըն հիչ պիր քէլիմէսինի գայալ իթմէք-սիպին աինլէմիւ իտի . զիրա միւտտէթի մէտիտէտէն պէ-րու կէօրմէմիչ օլարղը գըղգարընտաշընտան պահս օլունը-յօրտու : Դրայիչա Պաքանալ ֆէնա եիւրէրի պիր գըզ տէյիլ իտի . անճաղ , վազթըյա քէնտիսինին տէ իչթի-րաք իթմիւչ օլտըղը վէ ֆաղաթ բէք չօգ միւտտէթ տա-յանմաղա գուլվէթնապ օլամամը իտույի Մայեէօնիւն սէֆալէթի հայի , պու զէվգրէրվէր գըղա աճը պիր մաճ-գունիլեթ վէրիւր իտի . մէղպուրէ՛ հէր նէ գատար պիր գալ քէրրէ հէմիլիթսինէ մուպէնէթ իթմէք արգուսընտա պուլունմը իտի իսէ տէ , Մայեէօ՛ մէղրիւր իյանէլէրին

բն վե ես չիմն պաշար տրչար չրդմը օյու պ , պուե-
 լարրն հիւմէսիտե սերիօչուդ թէէսիրիլլէ տիւմանյանմըչ
 վե աղիմ պիր հայրէթմլէ՝ դրալիչա Պաքանայրն հիւքմտա-
 բանէ օթուրմագտա օյտրղը ի չիմնի արապայա պագմագ-
 տա պուլրնմըչ բարլար . գալէպէչէր տախի շիաչասը՛ն զը-
 լալիչա Պաքանայր տէյու հայգրբարագ մէզպուրէյի եւ-
 լամիամագտա բար .

Պիրինհիսի կիպի իւսթիւ . աչրգ օյան իրինհի լանտօ
 արապասընտա՝ Ձուրմուղ Լ-լէ նամ մէչհուր բագսըն
 տէօրթ էր լզաչբար , եանի նինի-Մուլէն , Բաղ-Բոմբոն , Գուչ-
 Թու-Նիւ վե գրալիչա Պաքանայ պուլրնմագտա բար :

Մատամ ար Սէնթ-Մորմպ իւղէրինտէ Ս . Բատէնին
 թարաֆիկիրլերի դատար վե հաթթմա անլէբտէն զիլատէ
 հիւքմ ու նուֆուդ բէյտա իթմէր իսթէյէն վե ումուրը
 ասինիյեէ հագղընտա նէվ պէնէվ մէզպուրէյ վե ըիսալէ-
 շէր եազան Տիւմուլէն՝ Նինի-Մուլէն լաղասլըյա թալղիպ
 իտիլմիչ օյու պ , արապանըն էօն եասթըղարը իւղէրինտէ
 այագտա տուրմուչ օյտրղը հայտէ , Գայօ վե կապարնի
 նամ բէսասմլարա , վե այէլխուսուս՝ թօհաֆ Թասթըլէր
 թէրսիմինտէ ջէսպի շէօհրէթ իթմիչ օյան վե Հօկարթ նամ
 մէչհուր Կնէլիլիլ բէսասմընըն նաղչիլաթընտաքի լէթա-
 ֆէթ , հայալէթ վե չիիրէ տէ աչնտ պուլրնան կալարնիյէ
 կիւղէլ պիր նումունէ արղ իտէպիլիր իտի , Նինի-Մուլէն՝
 թագրիպէն օթուղ պէչ եաչընսա պիրատէմ օյու պ , պա-
 չընըն արգասընա տօղրու կիւմիւչ ջեաղըտտան մամուլ
 պիր գասգէթա գօրմուչ բար . զըրմըղը օտուն սարըր վե
 յեյան Թիւլէլլէ միգէյեէն պիր Թիւյ յիւրիլլէ Բանա-
 լըլարա մախսուս օյան պու գասգէթանըն պիր եանընա
 տիրիլմիչ օյու պ , անըն շէրլի վագուրանէսինի իւչ պիր
 սուրէթտէ թահվիլ իթմէրտէ իտի . Գու գասգէթա ալ-
 թընտա՝ շարասլըն ջեալիլ լուհրիլէ զըղըմըչ Գասթըր զըր-
 մըղը վե նէչէլի պիր շէհրէ կէօրիլմէքտէ իտի Նէքլի սա .

մէնպար մի թէպէր օլմատրղընը պիշտէն ճիհէթլէ , բէատ իյլէմիշ վէ պինաէն ալէյհ գրայիչա Պարանայ տախի՝ պաչգա վագթլար պէօյէ պիր թէլլիֆտէ պուլունմագա ճէսարէթեապ օլամամըշ ըտը :

Մասխարայար քէմալը շէվղ ու ճէշէ իլէ իլէրիյէ տօղրու գօշուչարագ . Վարապայաւր . . . արապայաւր տէյու թէքրար հայգրորըլար . Մայեէօ իսէ՝ պու կէլէն մասխարայար կիրուհընը կէօրմէք ճիլէթիլլէ իսթիճալ իտէն դալէպէլիին իլէրիսինտէ պուլընտը :

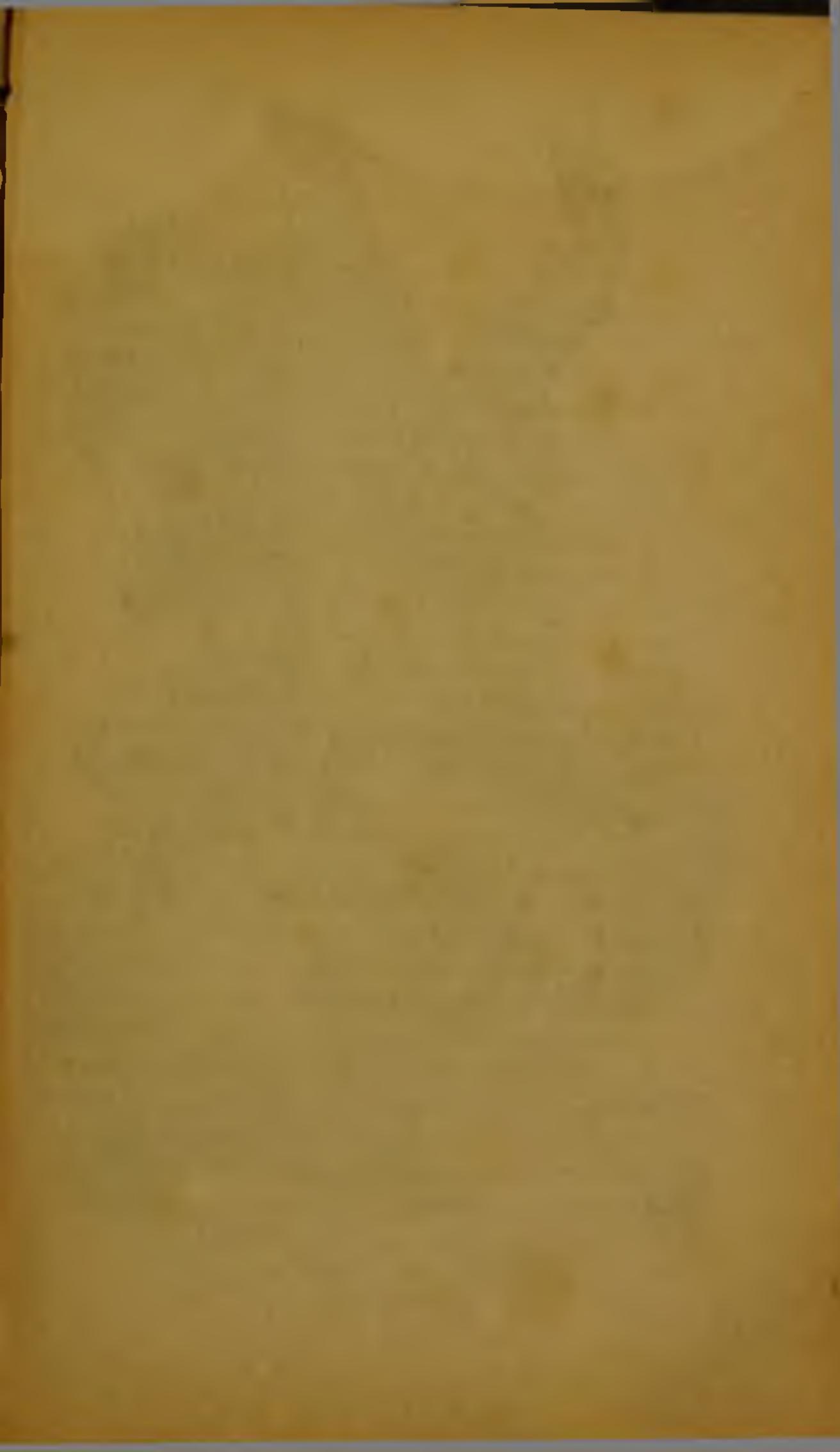
Ճիհագրղա մէրագը ճալիպ պիր մէնզարէ կէօրիւլմէքտէ իտի . Աթըլ պիր մասխարա , բօսթա թաթարը գըյաֆէթինէ կիլմիշ , կիւմիշ իշլէմէթ մաթ պիր սէթրէ կիլինմիշ , ուճընտան պարութ գրղըլճըմյարը շրղմագտա օլան իրի պիր գուլրուգ թագըմըշ , վէ պաշընա տախի ուզուն գօրտէլայարլա միւղէյեէն պիր շապգա գօյմուշ օլտըղը հայտէ , պիրինճի արապանըն էօնիւնտէն եիւրիւմէքտէ , վէ էլինտէքի գաւիլըլը շաթըրտաթարագ . Վարտա , վարտա , գրայիչա Պարանայա վէ քէնտի սէրայ իալընա եօլ աչըն տէյու վար գուլվէթիլլէ պաղըրմագտա ըտը :

Գունըն արգասընտա՝ տէօրթ գէպուն պարկիրլէրէ գօշուլմըշ վէ պու պարկիրլէրին իւղէրինտէ շէյթան գըյաֆէթլի իքի իսթիյար արապանը օթուլմըշ օլան իւսթիւ աչըղ պիր լանտօ պուլընմագտա օլուպ , տէրունինտէ տախի քիմի օթուլմըշ , քիմի տուրմուշ , քիմի տէ պիրիպիրի իւղէրինէ շրղմըշ վէ հէքսի տէ շըլղընճա , կիւլիւնճ վէ աճալ աճայիպ լիպասլար կիլինմիշ պիր երղըն էրքէք վէ գատըն կէօրիւլմէքտէ իտի . Ֆիլվագը պունյարըն գըյաֆէթլէրի՝ պիր թաղըմ բարլագ . բէնկլէր , շիշէքլէր , գօրտէլայար , վարաղլար , բուլ վէ թըրթըր իշլէմէլէր մէճոււասը իտի . Իշպու աճայիպ շէքիլլէր վէ կիւլիւնճ գըյաֆէթլէր արասընտա , պիշիմսիղ վէ եա նագիք , շիր-

պըզը՝ դըրճըզ վէ մանկէն ընկի գապարճըզար իշինտէ հէման պիւսպիւթիւն կէօզտէն նիհան օյմուշ օյան շըզըն. թըլը պիւ պուրուն, պու սագայտան արի օյան շէհրէնին կիւիւնն հալինի պիւր գաթ տահա արթըրմագ տա, վէ գա. լըն վէ բաշա տուտագը կէնիշ պիւ ազըզ թապիւթընըն շէնմէշրէպիլինէ տէլայէթ իթմէքտէ վէ պու շէնմէշրէպ. իք շէօյէսի աշնընա միւսավի օյան իրի գարա կէօզէրին. տէ բարդամագ տա ըտը :

Նարապ իլահը Ռաքոսըն սիտ ըէտէրի օյան Սիլէն նամ իլահըն գարնը կիպի իրի պիւր գարնը պուլունան պու շէնմէշրէպ վէ նէշէլի առէմի կէօրէրէք, ինսան տիւշարը հալէթ օյուպ գալըր, վէ Ռարա տիւշմէնյէրի ալէյհինտէ գալէմէ ալաըզը պէնտլէրտէն տամիսյան քին ու դարագ, պուզը ու առսավէթ, վէ հիտտէթ ու դազապ զէհրի շիմոխյէ գատար նաճըլ օյուպ տա շարապ թէէսիլիլիլէ մահվ օյմամըշ խուսիլի, վէ շարապ վէ օյուն միւպթէ. լալըզը վէ պուննա ռէֆահէթ ու ըէզայէթ արասընտա Գաթօլիլիլիլ իթիգատաթը նաճըլ սապիթ գալապիլէնէ. յինի քէնտի քէնտինէ սիւալ իտէր իտի. էկէր էն ալշագ վէ էն մէքրուհ ըօլարը ինրա իտէն գօմէտիաճըլար էք. սէրիյա տիւնեանըն էն բաքտամէն առէմիէրի օլտըզլարը խաթըրլարա կէլմէզսէ իտի, պու սիւալ հալը նազա. պիլ մուամմալար սըրասընա կէշէնէլի թապիլի իտի :

Օրթալըզը գարլայան սօղուզ էրէյիճէ շիտտէթիլի օլ. տըզընտան, նինի-Մուլէն կէօյսի աշըզ պիւ սէթրէ կի. յինմիշ, վէ պու սէթրէ ալթընտան՝ պալըզ բուլը իլէ միւ. զէյեէն զըրհը վէ պէլինտէն պյազլարընա գատար էնմիշ օյան թէն ընկի ֆանէյա տօնու կէօրիւմէքտէ պուլուն. մըշ իտի. այաղընտա տախի ուհլարը տըշարըյա տէօն. միւշ սարը բէնարը պիւր շէզմէ պուլընմագ տա ըտը : Նի. նի-Մուլէն՝ արապանըն էօնիւնէ տօղրու էյիլմիշ օլաըզը հալտէ, արա սըրա ճծաշասըն, զըլալիլա Գաքանալ . . .





© 1892

1892-1893

կիպի սէտապար սայրվէրմէքտէ վէ պասէհու էլինտէ
թութմուշ օլտըզը իրի օտուն Ֆրրըլաաղը քէմալը սիւ-
բաթլա չէֆրէրէր շաթըլտոթմուգտա ըտը :

Գուշ-Թու-Նիւ իսէ Նինի-Մույէնին եանընտա տուր-
մուշ օլտըզը հալտէ , պէյազ իրէքտէն մամուլ վէ ի պէ-
րինտէ . Վերայիշա Պարանայա մուհապպէթ վէ մէսէրէթ ս
քէլիմէլէրի մուհարրէր պիր պայրաղը տալղալթմուգտա ը-
տը : Գուշ-Թու-Նիւ թագրիպէն եիկիրմի պէշ եալընտա պիր
տէլիգանլը իտի . քէսթանէ ըէնկինտէ Ֆափորի պիր սա-
գալ իլէ իհաթա իտիլմիշ վէ ույդուսուզըզ վէ սէֆահէթ
թէէսիրիլլէ զէպունլաշմըշ օլան չէհրէսինտէ , գայտսըզըզ ,
քիւսթաթըզ , թէնպէլլիք վէ իսթիհզաքեարըզ . ալլաիմի
մէշհուտ օլմազտա , վէ ֆագաթ հիշ պիր շէհվէթի իէզի-
լանէ էսէրի կէօրիւլմէքտէ իտի . իսիւլասաի քէլամ , մէր-
գում օրտուտա , վիլայաթտա վէ հարպ վէ եա թիճա-
րէթ սէֆինէլէրինտէ Բ-ըլ-ըլ քէճմէպնէ վէրիլէն մանայա
կէօրէ , միւքէմմէլ պիր Բարիսլի իտի : Պու մանա Գուշ-
Թու-Նիւ իշուն հէր նէ գատար պիր թալթիֆ տէլիլ իսէ
տէ , պիր թահզիլ տաթի սայըլամազ . հէմ զէմմ ու թա-
լիպի , հէմ հայրէթ ու թէտճիւպի , վէ հէմտէ իսէվֆ
ու տէհշէթի մի.թէզամինն պիր սըֆաթ տըր . զիրա , պու
մանայա կէօրէ պիր Բարիսլի էկէրչի պիր թարաֆտան
թէնպէլ վէ պայրը մի.թի իսէ տէ , տիկէր թարաֆտան
տաթի սէնաթտա մահիր , թէհիքէտէ ճէսուր վէ սա-
պիթզարար վէ սօն տէրէճէ զէվզճի վէ իսթիհզաքեար
տըր :

Գուշ-Թու-Նիւ տաթի շաշաալը սուրէթտէ կիլինմիշ
իտի . կիւմիւշ աիւլմէլի սիյաս զաթիֆէտէն մամուլ զը-
սա պիր սէթրէ , սլ ինկինտէ պիր եէլէք , էնլի մաիլըզ-
զըլը պիր բանթալսն , գուշազ մազամընտա ուճլարը սար-
զըզ վէ միւթէմէվվիճ պիր գաշմիր շալ . շիշէքլէր վէ դօր-
տէլալարլա մի.զէլէնն պիր շապգա մէրգումըն ճի.մլէի

տաշը՝ պու լուրճ սերխօշար կիւրուհընա հագըգաթէն
 գրալիշարաւ լայըգ պիր սուրէթտէ ըլլասէթ իթմէքտէ օ-
 լուպ, անըն նէշէ վէ ճագիպէսի վէ շէվգ ու շամաթասը
 էթլաթընաաքիլէրէ օ տէրէճէ թէէսիր իթմէքտէ իտի քի,
 եայընըգ պիր պագըշը անլէրին մէճնունաւէ սերխօշըղընը
 զանն իտէրսին քի արթըրմագ տա իտի, Գալիշա Գաքտնալ
 թախմինէն եիկիրմի շաղլարընտա, ուզուն պոյլու, շէվգ,
 պիշիմի, կիւզէլ շէնմէշրէպ վէ բաթրրաթը սէվէր պիր
 զըգ իտի, հէմշիրէսի Սայեէօ կիպի քէսթանէ ընկինտէ
 լիբիսգա սաշլարը վէ իրի մաի կէօզլէրի վար ըտը. լաքին
 պու կէօզլէր կէնճ տիբիշճինին կէօզլէրի կիպի հալիմ վէ
 զօրգագ օլմայրպ, հուզուզաթ վէ զէվգիյաթ հագըըն-
 տաքի մէյէլաշը աղիմի թէէսիրիլէ բարլամագ տա ըտը:

Իիւլասա՝ պու շէնմէշրէպ մախուզըն միգան վէ
 պիւնեէսի օ տէրէճէ գալի վէ մէթին իտի քի, պիր շօգ կի-
 ճէլէր վէ կիւնտիւզլէի իյշ ու իշրէթտէ, վէ էյլէնճէլէր-
 տէ կէշիրմիշ օլտըղը հալտէ, կիւլա օ սապահ խապկեա-
 հընտան հէնուզ գալգմըշ կիպի շէհրէսինին լէթ-Ֆէթ ու
 հալաւէթի, եանագլարընըն կիւլրէնկ զըրմըղըլըր վէ
 ումուզլարընըն թաղէլիյի էլան հէյեթի ասլիյէսինի մու-
 հաֆագա իթմէքտէ իտի:

Գըյաֆէթի հէր նէ գատար աճալ աճայիպ, վէ սօյ-
 թարիլէրէ մախսուս պիր սուրէթտէ իտի իսէ տէ, վիւ-
 ճուտինէ բէք կիւզէլ եագըշմըշ ըտը. շէօյլէ քի՝ ալ-
 թուն ընկինտէ չուհատան մամուլ վէ չըպլագ զօլտըրը
 իւզէրինտէ միւթէմէվիին ալ սաշաղլարա միւզէյեէն
 տար պիր կէօյիւսիւք իլէ, եինէ ալ գաթիֆէտէն մամուլ
 վէ ալթուն բուլար վէ թըրթըրլարա միւզէյեէն զըտա
 պիր ֆիսթան կիյինմիշ վէ պու ֆիսթան ինճէ վէ գուլ-
 վէթի սյանագլարընըն եարըսընա գատար էնմէքտէ պու-
 լընմըշ իտի: Այագլարընա պէյազ իբէքտէն չօրապլար
 վէ պագըր էօքճէլի զըրմըղը գունտուրալար կիյինմիշ ի-

մէլսուսաթընը թէչքիլ իթմէքտէ վէ շու գըյաֆէթ քէն .
 աի պիչիւնի վիճաւտինէ բէք կիւզէլ եազըչմագտա ըտը .
 Արապանըն հչ թարաֆընտա տախի՝ Բօզ-Բոմբուն իլէ գը-
 բալիչա Պաքանալ եասթըզլար իւզէրինտէ տուրմագտա ը-
 տըլար :

Բօզ-Բոմբուն՝ մուզատտէմա սաշազըլըզլա մէշղուլ
 օն եէտի եաչընտա պիր գրգ օլուպ , սիւնեանքն էն նա-
 գիք վէ էն յիւշիւք շէհրէյէրինտէն պիրինէ մալիք իտի .
 Ֆէֆէքտէն օտուն չըգարան պիր համմալ գըյաֆէթինէ
 կիրմիլ օլտըղը հսւտէ , պու գըյաֆէթի քէնտիսինէ բէք
 կիւզէլ եազըչտըրմըչ ըտը . պէյազ բուտուրա իլէ մէսթուր
 օլան բէրուգասը իւզէրինտէ , սիր բանա աօղբու , բօլ-
 թուգալ վէ եէչիլ բէնկինտէ վէ կիւմիւշ շէրիալէրլէ միւ-
 զէյեէն պիր բօլիս շապգասը մէվզու օլուպ , պու բէ-
 բուգա՝ իրի գարա կէօզլէրինին շաշաասընը վէ թօմպուլ
 եանազլարընըն գըրմըղըլըլընը պիր գաթ տահա աբթըր-
 մագտա ըտը . Պոյնունա բօլթուգալ բէնկինտէ պիր գը-
 բավաթ պաղլամըչ օլուպ , պունուն ուճլարը տախի պէ-
 լինտէքի գուշագ կիպի տալլաւանմագտա ըտը . Սըրթըն-
 տաքի գըսա սէթրէ իլէ աչըգ եէչիլ գաթիֆէտէն մա-
 մուլ վէ կիւմիւշ գաթսնլարլա միւզէյեէն տար եէլէյի՝
 նազիր վիճուտընը թէմաւըյա գուճագլամըչ օլմաղլէ , ա-
 նըն ինճէ պէլինին լէթաֆէթ ու մէլահէթինի յեամիլէն
 մէյտանա չըգարմագտա , վէ պու պէլին եուճագլըգ վէ
 շէվիքլիլի՝ Չոլթուշ Լ-ի բագսընըն մանօվրալարընա
 ճալիպի հայրէթ օլաճագ սուրէթտէ թէվաֆուդ իթմէքտէ
 իտի . էլ հասըլ էնիլ բանթալոնը տախի սէթրէսինին գու-
 մաչընտան վէ բէնկինտէն օլուպ , վիճուտընա պաշգանա
 պիր լէթաֆէթ պախշ իթմէքտէ իտի :

Կրալիչա Պաքանալ սիր էլիլլէ Բօզ-Բոմբունըն ումու-
 գընա տալանմըչ օլտըղընտան , պիւթիւն պաչըյա անտէն
 եիյսէք կէօրիմէքտէ իտի . Սայեէօնին գըղգաղըն .

տի : Հիշ պիտի խորանկարգ օյուները պու տիւպեր գըզ գա-
տուր եու վարպագ , ինճե վե օյնագ պիտ պէլէ մայիք օյ-
մամը ըտր . զանն իտէրսին յի օյուն շէյիմանը գար-
նընա կիրմիչ իտի . պաշընըն հեման տախուա նագիքեանէ
պիտ սուրէթտէ սայլանմասը վե ումուզարը իւէ պաճագ-
լարընըն իսափիֆ իսափիֆ տայլալանմասը սէպէպիյլէ , սա-
նըրարն յի կէօզէ կէօրինմէզ պիտ մուսիգի թագրմընըն
վէզն ու ահէնկինէ թէպայիսեթ իթմէյտէ վե արապա
գարուսընըն յէնարընա տայլալմըն օյտրըր սազ սոյազը-
նըն ուճըյլա տա մէզըլուր մուսիգի թագրմընըն ուսուլինի
կէօսթէթմէթտէ իտի . էլվէլճէ աէ սէզլէնիտիյի վէհէլէ ,
արապանըն եասթըզարըր իգէրինտէ միթէազգիմանէ վե
մազըսուրանէ պիտ սուրէթտէ սուրմագ տա ըտր : Քէնտի
կիւլի լիլիլի գըրայիչայըզընա ալումէթ օյմագ իւզրէ :
սէտասը Էթրաֆա աքս իտիճի ուֆագ ուֆագ շընզըրագ-
լայլա միւզէյեկն ալթուն գարլտուսըր պիտ նէվ թան ալ-
շընըր իհաթա իթմէյտէ իտի : Քէթմանէ ընկինտէ յի սալ-
լարըր հասըր կիպի էօրիւլի օյարագ իքիյէ այրըրմըն օյուպ
կիւլէնկ եանագլարընըն էթրաֆըրը շէվիրմէթտէ վե պա-
շընըն սըզասընտա պիտիւլիւպ զալմագ տա ըտր . սօլ է-
լինի թիւլիք Բօզ-Բուրունըն ումուզընա տայլալմըն վե սալ
էլիյլէ տէ իրի պիտ շիշէթ տէմէթի թութմըն օյտրըր հալ-
տէ , գահգահա իւէ կիւլերէք սօզագ տաքի զալպէլիլի
սէյալմագ տա ըտր :

Իւչիւնճիւ արապա իլէ իրմալ օյունմագ տա օյան պու
շամաթալը , իսափիֆմէշրէպանէ վե սիւլանէճէ մէնզարէյի
նագշ իթմէթ ըէթ միւշըլի տիր : Գու իւչիւնճիւ արապա
տախի պիրինճիտի կիպի կիւլիւնճ վե աճալ աճայիպ մաս-
թիւլէրէ տօլու իտի :

Քէնտի շարապլա սէրմէսթ օյան իչպու իզտիհամ
արասընտա , եայընըզ պիտ քիմսէ միւքէտտէր պուլու-
նուպ , օ ջիմսէ տէ Մայնէօ իտի . պիչարէ գըզըզալ զա-

վէպէրէք արասընտան գուրթուլմագ իչուն ըէթ շօզ գայ-
րէթ իթմիչ իտի իսէ աէ , սէյիթիլէլիլի պիրինճէ սըրա-
սընտա սըզըշմըն զալմըն ըտր :



Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու գըզգարընտալը տան
այրըրմըն օյուպ , պու մէսէրրէթ նիտալարը , զէվզ ար-
գատաչլարընըն սեաչասընըն սէտալարը , վե գարիպ ֆիւթա-
հաթընըն շան ու իհիլիւմըր արասընտա , անը իլք տէֆա
օյարագ կէօրմէթտէ իտի : Իմտի , կէնճ իչնիլին կէօզլէրի
եալ ըլա տօլտու : Դրայիչալ Գաքանալ հէր նէ գատար

քեզնայնի մուհիքն օչան էշխասըն մէճնունանէ մէսէրրէթ-
 ւէրինէ իշխիրաք իթմէքտէ վէ եիւզիւնտէ մէսէրրէթ վէ պե-
 շաշէթ ալաիւի կէօրիւնմէքտէ վէ սէֆահէթ ու հուզուզա-
 թըն պիւթիւն շաշասարլլա նէշէեապ օլմադտա ըտը ըսա
 տա, Մայեէօ հէմշիրէսինի պիւտտէսիլլէ աճըմազտա իտի.
 գիրա քեշտիսի սէֆիլ պիր Փաղըր օլտըղը **ԵՐՏԵՐԸ**, էս-
 կի պիւսկիւ **ԵՐՏԵՐԸ** կիլինսիշ օլտըղը հալտէ, շաֆազ
 աթար աթմազ կէրէք կիճէ վէ կէրէք կիւնսիւզ իյուն իշ
 պուլմազ ի գրէ սօզազա շըզմըշ **ԸՄԸ** .

Մայեէօ հէմշիրէսինի թէմաշա իթմէքլէ մէշգուլ օլ-
 տըղընտան, զալէսէլիլի ունսթմըշ ըտը, գիրա հէմշիրէ-
 սինի մուշֆիզանէ պիր մուհապպէթլէ սէվէր վէ պու մու-
 հապպէթ սաթգասըլլա մէզպուրէնին հալ ու աթվարընը
 թէէսսիւֆէ շայան ասա իտէր իտի, կէօզլէրինի պու շէն-
 մէշրէպ վէ կիւզէլ զըզճըղազա աթմիշ օլտըղը հալտէ,
 սօլգուն վէ հալիմ շէհրէսինտէ միւէսսիր պիր ըրիզաթ
 վէ մահգունանէ պիր շէֆգաթ միւշահէտէ օլունմազտա
 ըտը .

Նակէհան, գրալիշա Պաքանալըն դայէպէլիք իւզէրի-
 նէ աթֆ իթմիշ օլտըղը բարլազ վէ պէշաշէթնիւմա կէօզ-
 ւէրի Մայեէօնիւն մահգուն վէ եաշարմըշ կէօզլէրինէ թէ-
 սատիւֆ իթտի

Պունըն իւզէրինէ, ասըլ իսմի Սէֆիզ օչան գրալիշա
 Պաքանալ . « Հէմշիրէճլիլիմ, հէմշիրէճլիլիմ . . . » տէյու
 հայգըրտըզտան սօնրա, օյունճը զըզլարընա մախտուս պիր
 շէվիւրիւրէ, « սըրատա հաթէքէթսիզ օչան թաթիթրէվա-
 նընտան պիր սըրայըշտա աշաղըյա էնտի վէ Մայեէօնիւն
 էօնիւնտէ տիմ տիք տուրարազ քէմալը մուհապպէթլէ
 անա սարըլտը .

Պու վազրա « տէրէճէ շաբուզ կէշմիշ իտի քի, զը-
 րալիշա Պաքանալըն արգատաչարը՝ անըն շու թէհիքէլի
 քիւսթաթլըղընտան շաշըրըպ գալարազ, հաթէքէթի վա-

գրասըրը հա՛նկը սէպէպէ համլ իթմէք լազըմ կէլէճէ-
 յինի պիւլէմէքտէ իսիլէր, Սայեէօնիւն էթիւֆլիտապի
 մասքէլիլէր տաթիֆէվզ էլ տտէ թէաճճիւ պտէ դալարազ,
 պիր եանա շէթլէտիլէր, վէ Մայեէօ՝ զըզպարընտաշը իլէ
 էօրիւշմէք սաատէթինէ տալարազ, պիլ սիսրիէ դայէպէ-
 լիլին նազարը հայրէթ վէ իսթիհզասընը ճէպ իտէճէք օ-
 լան սազաթլըղընը պիլէ ունսթտը .

Սէֆիզ **ԵՎԷԷ** պու խուսուսը տիւշիւնէրէք, վէ զըզ-
 գարընտաշընա պիր կէօնէ հազարէթ վէ իսթիհզաքեար-
 լըզ վազը օլմասընը իսթմէմէյէրէք, սրապայա տօղրու
 տէօնիւպ .

— Բօզ-Ռաքան, մանթօմը պաւա աթ . . . սէն սէ Նի-
 նի-Մուլէն, արապա դաբուսընը շար շաբուզ աշը վէր . -
 տէտի .

Գրալիշա Պաքանալ մանթօմընը ալտը վէ Մայեէօյի-
 տէրազապ իշինէ սարտը, պիշարէ զըզճըղազ՝ շաշըրըպ
 գալմըշ օլտըղընտան, մուխալէֆէթ իթմէլէ վազթ պու-
 լամատը, Սէֆիզ պու իշի պիթիլիտիքաէն սօնրա անըն է-
 յինտէն թութարազ .

— Կէլ . . . կէլ . - տէտի .
 Մայեէօ . - (Տէհշէթլէ) **ՊԷՆ** մի . . . հէմշիրէճլիլիմ . . .
 ճէ՝ սէօյլէյօրսըն

Սէֆիզ . - Էվվէթ, սէնինլէ մուհիմմ պիր մատտէ հազ-
 գընտա գօնուշմազ իսթէրիմ, պէն կէօրիւշմէյէ մախտուս
 պիր ստա պուլլուրըմ . . . օրատա եալընըղճա օթուրուպ
 գօնուշըրըզ . . . Հայտի, շաբուզ օլ . . . սէվկիլի հէմշի-
 րէճլիլիմ . . . պու գատար դայէպէլիք էօնիւնտէ . . . մու-
 խալէֆէթ իթմէք լազըմ տէյիլ . . . եիւրիւ

Մայեէօ՝ իսալըն իսթիհզաքեարլըղլարընա հէտէֆ
 օլմազտան գօրգտըղը ճիհէթլէ, եարաճաղընը գարարաշ-
 տրրտը, վէ պու վազրանըն գուհուրընտան տօլայը շա-
 շըրիւրը գալմըշ վէ թիւ թիւ թիթրէմէքտէ պուլլըմըշ

նին պիտի նմուշ օտարը մանթօ և ևրև պիտու . Սևֆիզ՝
 Շաքրլև մէյտանրուտա , զայլեպէլիք օրվաարձաւա արդգաթ
 իտեմէմիշ օտարը ևսկի պիտի և իպիսէլէրի կէօրին-
 ճէ , և իւրինի պիտի պիտինէ գամուշտրայս փէ սաիգաի
 հայրէթ փէ մահպունիյեկէթլէ պիտ ան չէքմէքտէն ջէնտի-
 սինի գոպիթ իտեմէտի , Պատէհու , հէմիթրէսինի և յիճէ
 կէօրէպիթէր իշուն մերգու մէյէ եազյաշտրազ , անին զէ-
 պուն փէ պուզ ընտրմիշ և իւրինի ջէնտի թօնպու և իւրի
 իշինէ այտր , փէ սէֆալէթ փէ ույգուսրզրգտան գայրֆ-
 լաշմիշ օրան փէ սրիթրնատա տաիսի աշրնմիշ փէ եամալը
 պիտ պէզ ֆիթմանտան պաշգա պիտ կիլինէճէյի պուլըն-
 մայան պու տէրալի , սօլդուն փէ պէտպաթիթ մաիլուզա
 պիտ գաշ տազրգա սաիգաի իկէսաիֆիէ պազտրգտան
 սօնրա .

— Ահ , հէմիթրէճիթմ , սէճի պու հայտէ՞ մի կէօրէ-
 ճէքտիմ . - տէյու հայրբար .

Դրալիչա Պարսնալ պունտան պաշգա պիտ սէօզ սէպ-
 յէմէյէ մեզթէտիք օրամայարուզ , աղլայա աղլույա Մայ-
 եկէմին պօշնրնա աթրլուր , փէ գալպկիահրնտան չրգան
 աճր աճր ընչգրրգլարլա .

— Աֆիլ էթ . . . հէմիթրէճիթմ . . . սֆիլ էթ . - տէ-
 յու նիտա իյլէտի .

Մայեէօ . - (Ձեկիկ էլ ատէ միթէկէսսիք օլարազ փէ
 եափաշճաճըզ գրզգարընտաշրնրն գօլտրը արաարնտան
 սրլլրլարազ .) Նէ՞ վար , սէվկիլի սէֆիզիթ , նէ՞ օլմուշ .
 պէնտէն աֆիլ աիլէյօրսուն ամմա , նէ իշուն .

Սևֆիզ . - (Ետաշարլու բայանմիշ փէ մահճուպիյեկէթին-
 տէն գրպ գրրմիզր ընտրմիշ օրան չէհրէսինի եօղարը գալ-
 տրրարազ .) Նէ՞ իշուն մի . սէն պէօլլէ երթմիզ և իպիսէ-
 լէր կիլինմիշ օլտարըն փէ հէր չէյտէն մահրում գալտրըն
 փէ պէլլի տէ սէֆալէթ փէ գարուրէթ սաիգասրլա էօ-
 մէք բատաէսինէ կէլմիշ պուլընտըզըն հալտէ , պէօլլէ ալ-

օլտրզը հալտէ , քեմայր անհշէթ ու հէյկնանչա , գրգգա-
րընաչընըն արդասը սրբա եիւրիւմէյկ պաչատը . Աէ-
Քիգ իւէ՝ անը շէրէ շէրէ , Նինի-Մուլն թարսֆընտան
աչըլմըչ օյան արապտ գարուսընտան իշէրիյէ սագտու .

Դրայիչա Պարանայրն մանթօսը Մայեկանիւն էսթ
պիւսկիւ էլպիսէլէրինի վէ սրթթընտաքի գանպուրընը կիզ-
լէմիչ օլտրզընտան , գալէպէյիք մէշպուրէյի իսթիհգա
իթմէյկ մէյտան պուլամամըչ վէ եալընըգ պէօյէ պիր
ղարիպ թէսատիւֆունն աօլայրը ըգհարը հայրէթ իյէմիչ
իտի : Գու սրբատա , աբապայար՝ Եսթըլէ մէյտանընտա-
քի լօգ անթանըն գարուսընա վասըլ օլտուլար :

2

Ձ Ը Տ Տ Ի Յ Ե Ի Բ

Մայեկանիւն վէ դրայիչա Պարանայրն թէսատիւֆուն-
անն պիր գաչ տագրդա սանրա , իրի գրգգարընտաչ՝ լօ-
գանթանըն խուսուսի օտալարընտան պիրինէ շէրիւմիչէր
իտի :

Աէֆիգ կէնն տիրիչէիյէ իսթտպէն , տիգտի հասըթ
վէ մուհապպէթլէ .

— Կէլ սէնի պիր աէֆա տահա գուհաղլայրմ . չիմ-
տի եալընըգ պուլընմագտայրգ . . . արթըգ գօրգանագ
պիր շէյին եօգ տըր . - տէտի :

Դրայիչա Պարանալ՝ Մայեկօյի գօլտայր աբապընտա
սըգմագ իւզրէ էյէրինի ուղաթարզը սրբատա , պիչարէ-

լը բուլլու յիստապար կիյննուէր, պիր թաղըմ սախիմէ դի-
նէթլէր թաղընմադ վէ մէճնունանէ պիր սուրէթուէ պու-
գատար բարա սարֆ իթմէք պանա այըպ տէ յիլ մի օիր .
ճիատէն սէօլլէյօրըմ յի . սէնին պետպախիմ շէհրէնք պու-
տէրէճէ սարալմըշ վէ զայրֆլաշմըշ կէօրմէմիշ իտիմ

Մայնէօ . - Մի սթէրիճ օլ . ճէմշիքէճէթմ . . . սըհհէթ
ու աֆիյէթիմ պէրքէմալ տըր . . . պու կիճէ աղաճըդ ույ-
գուսըզ գալտըմ տա , աճըն իշուն սարալմըշ կէօրիւնիւ-
յօրըմ . . . աման , բէճա իտէրիմ , աղլամա . . . պէնի քէ-
տէրլէնտիթիյօրսըն , պէնի մէյուս իտիյօրսըն

Ճիլ հաղըղա , գրալիչա Պաքանալ շարապըն թէէօի-
րիլէ տիւմանյանըշ օլան պիր կիրուհ սէրիսոյ միյանընտա
պիր չօգ թալթիֆլէրէ նալլ օլմուշ վէ հէրսինին նաղարը
հայրէթ վէ իհթիւտընք ճէլպ իթմիշ օլտըղը հալտէ .
Մայնէօտէն թէսէլլիեապ օլըյօրտու Պու սըրատա
տիկէր պիր վազըսի նա կէհանի՝ շու հայր զրատիլէթիշթի-
մալի տահա զիւտէ հըսս օլունաճաղ պիր բատտէյէ
կէթիւտի . շէօլլէ յի՝ եանընտաքի սալատան պիրտէն պի-
րէ մէսէրլէթ տաղէլէրի իշիտիլիպ , քէմալը շէֆչ ու ճէ-
շէ իլէ թէլաֆթու զ օլըան . « Եաշտարն գրալիչա Պաքա-
նալ . . . եաշտարն գրալիչա Պաքանալ . . . » սէօլլէրի հէր
թարաֆա տքէնտաղ օլտու .

Մայնէօ թիթրէտի , վէ հէմշիլէսինին տի ու հիճու-
պընտան ալթ իւսթ օլտըրաղ եի գիւնիւ էլլէրի արասըն-
տա սաղլամըշ օլտըլընը կէօրիւնէ , կէօլլէրի եաշ ըլա
տօլտու : Պատէհու , մու հապալէթի տէրունը սալղասըլլա
անը թէսէլլի իթմէք իւզրէ տէտի յի .

— Սէֆիղ , բէճա իտէրիմ . . . միւքէտաէր օլմա . . .
եօղոս պու թէսատիլիֆի նա կէհանիտէն տօլտըր հըսս իթ-
տիլիմ պալթիլյարըղա պէնի բէշիման իթտիրէճէ բսին . . .
սէնի կէօրտիլիւմտէն տօլտըր բէր գիյատէ մէսուս վէ
մէսրուրըմ . . . զիրա բէք չօգ զէմանտան պէրու սէնի

կէօրմէմիշ իսիմ . . . Լաքին նէ՛ն վար , նէ՛ օրուօրսուն , սէօյլէ պոպայրմ . . .

Աէֆիզ . - (Նէօզլէրիմի սիւլէրէք .) Պէլքի տէ պէնի գաւպէն թահգիր իթմէքտէ սին , հէմշիրէ ճիլիմ . . . Լաքին հագզըն վար :

Մայեէօ . - Սէնի թահգիր մի իթմէք . . . պէ՛ն մի , եա Բապպի . . . Փագաթ նէ՛ իշուն :

Աէֆիզ . - Ձիրա սէնին կիպի ֆագր ու սէֆալէթէ գաթլունտաճագ եկրտէ , պէօյլէ սէֆիհանէ վէ ֆահիշանէ պիր էօմր կէշիրիօրմ . . .

Աէֆիզին քէտէր ու էլէմի օ տէրէնն ճիկէրսուզ իտի թի , Մայեէօ տալիմա մուշֆիզ վէ քէրէմքեար օլտըղըն . տան , հէր շէյտէն էվլէլ զըղգարընտաշընը թէ-էլլէ իթմէք վէ մէզպուրէյի ազանը քէնտի նազարընտա պէօյի իթմէք իթմէտի . պինապէրին՝ մուհիպպանէ պիր սուրէթատէ իշումա աղազ իյէ տէտի թի .

— Աէվկիլի Աէֆիզ , սէն պիր սէնէ գատար ֆագր ու սէֆալէթէ քէմալը մէթանէթլէ կէօյիւս զէրէրէք , պէնիմ միւտտէթի էօրիւմտէ գաթլանմազլա կէօթէրէնէյիմ ճէսարէթտէն գաթ գաթ զիյաստէ մէթանէթ սահիպր օլտըղընը կէօթէրտին :

Աէֆիզ . - Ահ , հէմշիրէ ճիլիմ . . . պունը տէմ . . .

Մայեէօ . - Խալիսանէ սէօյլէրիմ յի , պէնիմ կիպի շիրքին պիր գըզ նէ՛ կիպի թէճրիւպէլէրէ կիրիֆթար օլապիլիր , Անապա սէնին կիւրիլթիւլիւ պիր էօմր վէ հուզուզաթը նէֆսանիյէ արամաղա մէնպուր օլտըղըն գատար , պէն տէ վահտէթ վէ սիքիւնէթ արամաղա միւհիթան տէյի՛մ միլիմ , Պէնիմ կիպի սէֆիլ պիր գըզըն նէ՛ շէյէ իհթիյանը օլապիլիր , Ազ պիր շէյ պանա թէֆալէթ իտէր :

Աէֆիզ . - Լաքին շօգ քէրրէ օ ազ պիր շէյի տէ պուլամագորն . . .

Մայեէօ . - Եվլէթ , տաշու տըք . Լաքին էօյլէ մահ

րէք .) Պիր քերթէ այնպայս պսոց . . . Ճէնապը Հազգ՝ սէնի պու տէրէնէ կիւղէյ եարատորաց վէ սանա հարարէթի պիր գան իյէ մէսրուր , շէնմէշրէպ , վէ զէֆգ ու սէֆայա մախլ պիր թապիաթ պախշ իտէրէք , կէննլիյինին՝ կիւնէշ եիւղիւ կէօրմէքսիգին , պուզ կիպի սօղուզ պիր օտա տէրունինտէ , սանասայիէ իւղէրինտէ մրխլանմրշ , վէ էսկի պիւսկիւ լիպասլար կիյինմիշ օլարագ , վէ պիլա Քասըլա վէ պիլա իւմիտ շայրշարագ կէչմէսինի՝ մի իսթէմիշ տէյուզանն իսլոյօրսուն . խալր հէմշիրէնլիյիմ . Ճէնապը Հազգ ինսանա՝ եւմէք վէ իշմէքտէն դայրը իհթիյանըլար տախի վէրմիշ տիր : Ծու հալը Քազիրանէմիղտէ պիլէ , կիւղէլլի՝ ազ շօզ թէգեինաթա միւհթան տէյիլ մի տիր կէննլիյին՝ հարէթէթէ , հոգուզաթա , վէ զէվգ ու սէֆայա իհթիյանը եօ՞զ մը տրր : Հէր պիր շաղ՝ ազանըզ տէֆի դամմա վէ իս՛մ իրահաթա միւհթան տէյիլ մի տիր : Ծարգ իտէլիմ՝ յի , հէր կիւն օն իրի վէ եա օն պէշ սաաթ շայրշարգ տան սաքա , գարնընը սօյուրմագա վէ հաֆթատա պիր իյի կիւն թէնէշրէնէ շըղմաղա վէ նազարուպա շէհրէնին իճապ իթտիյի եւնի էլպիսէլէրի թէտարիք իթմէյէ քեաֆի օլանագ դատար պիր գաղանըն օլաա , պունտան զիյատէ պիր շէյ իսթէյէնէ՞ք մի իտին . խալր , պանա պէլթի եիւզ տէֆա սէօյլէմիշ օլորղըն վէճհէ , պաշգա պիր շէյ իսթէմէյէնէյին թապիի իսի . շու հալտէ , մուզավէմէթի դայրը գապիլ պիր եօղսուղըզա մաղլուպ օլտուն տէմէք տիր . գիրա սէնին իհթիյանաթըն պէնիմրինտէն տահա պէզիլիք վէ տահա գարուրի տիր :

Աէֆիգ . - (Թիւլահազարեարանէ .) Տօղրու տըր , հէմշիրէնլիյիմ . . . էկէր պէն կիւնտէ իքի ֆրանք գազանմանըն եօյունը պուլմիշ օլաա իսթիմ , սուրէթի մայիչէթիմ պիւս պիւթիւն պաշգա տիրլիլ . օլանագտը . գիլա , իպթիտալարտա , պիր պաշգասընըն մէսարթֆը իլէ եաշամագ պանա բէք զիյատէ աղըր կէլլոյօրտու :

բուժիչները վաղ տարիքից, պէն՝ տէրմանորդ վէ խառնե-
միցան օլտորդրմ՝ ճիհէկիւն, սէնտէն զիյատէ աւայանապի-
լիբիմ՝ . . . մէսէլա՝ աճրդ պէնճէ պիր նէվ՝ ույուչուգլրդր
մուճուպ օլուր վէ պէնչիւր պիր տէրմանորդրդլա խիթամ՝
պուլուր . . . Լաքին սէն՝ գազի իւլ պիւնեէ վէ ամէշմէշ-
րէպ պիր գրդ պարզընամ, աճրդ սէնին հիտտէթինի
թահրիբ վէ պիւ ամրիէ ճիննէթ տէրէճէսինէ իյսայ ի-
տէր . . . Էլվաճ . . . խաթրրնտա՝ մր տրր, Սէֆիգ . . .
իւսիպիւր սէպէպիլէ հաֆիտտա սէօրթ Ֆրանդ տան իսյա-
րէթ օլան ի ճրէթիմիլի սէ զազանամատրդրմր, վէ բիպր
ու ճէնապրմրդ գօմշուլտրա միւրտճաթ իթմէյտէն պիլի
մէն՝ իթտիլինտէն, վէ ելեկճէյ հիշ պիր շէլիմիգ պուլըն-
մատրդրնտան, հիւղէճէրդ սասմրդ տէրուճնտէ աճ վէ
պիլյան գալտրդրմրդ վէմանպար, սէնի գալ տէֆա պէոյ-
լէ յէտէրպախշ իշքէնճէլէրէ տիւչար օլմուշ կէօրտիւմ :

Սէֆիգ. - Պու յիսլր ու ճէնապը հիշ օլմաղսա սէն
մուհաֆաղա իթտին :

Մայեւ . - Սէն տէ մուհաֆաղա իթտին . . . ինտանրն
գուտրէթ վէ ճէսարէթինին միւսաատէ իթտիլի գատար
սէն տէ եօղսուղլրդա գարչր ույրաչմտտըն մը . Ֆազաթ
գուվիլէթ վէ ճէսարէթին տէ պիր հուտուտր, պիր նիհա-
յէթի վար տրր . . . Պէն սէնի թանչըրմ, Սէֆիգ . . . սէն
էն զիյատէ աճրդա տայանամտտըն . . . Էլվէթ, հէմ աճ-
լրդա վէ հէմ տէ էն զարուրի իհիթիյտճաթընա պիլէ ըի-
ֆայէթ իթմէյէն տաիմի պիր շալըչմաղլրդ մէճպուրիլե-
թինէ տայանամտտըն :

Սէֆիգ. - Լաքին սէն . . . պու մահրուճիլեթիլէրէ քե-
մայր սապր ու սիւրիւնէթիլ տայանտըն վէ հալէա տա տա-
յանմաղ տա սըն :

Մայեւ . - Պէնի յէնտինէ գրյաս իտէպիլիբ միսին
լէկէթիլեթիլէն էլինտէն թուլտարազ, վէ պիր գանարէնին
իւղէրինտէ ասըլը օլան պիր այնէնին էսնիւնէ կէօթիւրէ-

Մայնէօ . - Պիտէն ալէ,՛ սէն շարնաշար պու հալէ կիրիֆթար օլտուն , պիշարէ Սէֆիզիմ . Էկէր պէօլէ օլմուշ օլմասա խտի , սէնի աճըյաճագ եկրտէ թէքտիր ու թայիպ իտէճէյտիմ Սէն գատէր վէ թայիինի քէնտին ինթի . իապ իթմէալին . պէն պիլա իիթիյար պու հալէ կիրիֆթար օլտըղըմ կիպի . սէն տէ պիլա իիթիյար պու հալէ տիւշտին :

Սէֆիզ . - (Մայնէօյի մուշֆիզանէ պիր սուրէթտէ գուճագլայարագ .) Պէտպալիթ հէմշիրէճիյիմ , սէն պու գատար սէֆիզ վէ ֆագըր օլտըղըն հալտէ , սէնի աճըմագ պանա տիւշեր իրէն , սէն պէնի թէչճի՛ վէ թէսէլի իտիյօրսըն , էօլէ՛ մի

Մայնէօ . - Միւսթէրի՛՛ օլ . Ալլահ քէրիմ վէ ատիլ տիր . ֆիլվագը պէնի պիր թագըմ մէղիյեսիթ վէ խասա . իսաէն մահրում օլարագ եարաթմըչ ըսատա , սանա՛ լա . յըգ օլտըղըն հուղուզաթը պախշ իթմիշ օլտըղը միսիլու , պանատա քէնաիմէ մախսուս մահղուղիյիէթլէր վերիշ տիր

Սէֆիզ . - Քէնտինէ մախսուս մահղուղիյիէթլէ՛ր մի :

Մայնէօ . - Էլվէթ , հէմ տէ բէք պէօլիք մահղուղիյիէթլէր Էկէր պունլար օլմամըչ օլսա խտի , հա . յաթ՛ պէնճէ դայէթ աղըր պիր պար հիւքմինի ալաճագ . տը . . . վէ պէն անա գարըչ կէօլիւս կերմէյէ ճէսարէթ . եապ օլամայաճագարմ :

Սէֆիզ . - (Հէյէճանը գալպ իլէ .) Նէ՛ տէմէք իթէ . տիյինի անլայօրըմ . . . սէն հէնուզ պաշգայարընա ֆէտա . քեարլըր իպրագ իթմէյէ մէյտան պուլըյօրսուն , վէ պու սուրէթլէ գալպինտէքի քէտէր ու էլէմի թէսըին ու իաի . ֆիֆ իթմէք իսթէյօրսուն :

Մայնէօ . - (Լաթիֆ պիր թէպէսսիմլէ .) Էլվէթ , տաիրէի իգթիտարըմ հէր նէ գատար բէք մահտուտ իսէ տէ , հիչ օլմագսա , պու պապտէ էլիմտէն կէլէնի

տիրիղ իթմէմ . Էկէր մուֆֆիֆագ օլուրոամ , պիր չօգ մէ . շագ գաթլու ումումըն եուֆասընա իրի պիր սաման չօրը կէ . թիրմէյէ մուֆֆիֆագ օլան քիւփիք պիր գարընճա կիպի . մէսուտ վէ մէսրուր օլուրըմ Լարին արթըգ պէնտէն պահս իթմէյէթիմ

Սէֆիզ . - (Քորգաղ պիր թուլը ըլա .) Պիլաքս . . . սէն . տէն պահս իտէյիմ , հէմշիրէճիյիմ . հէր նէ գատար ճա . ճընը սրղաճագ սամտա , պունտան էվվէլ պիր գալ տէֆա . լար բէտա իթմիշ օլտըղըն պիր թէրիֆի թէքրար տէքմի . յան իտէճէյիմ Ջանն իտէրիմ քի . Ժագըն (1) հէ . նուզ բարասը օլմուր տըր . պիգ ֆըրսաթ պույտըգ ճա ֆագըր տտէմէրէ ազճէ տաղըթարագ . սերվէթի մէվճու . տէմիղի մէճնունանէ պիր սիւրաթլա խարճ իտիյօրրգ Բէճա իտէրիմ , միւսաատէ էթ տէ սանա նաղտէն պիր իանէտէ պուլընալըմ . . . սէն հալինի պէնտէն նէ գատար կիղլէսէն տախի , պիհուտէ եէրէ շայրչաճագսըն . սէնին սարսըմըչ սիմունտան այանէն կէօրիլիյօր քի , շայրչմագ . լա վիճուտինի խարապ վէ պէրպատ իտիյօրսըն :

Մայնէօ . - Թէչէքքիւր իտէրիմ , սէվկիլի Սէֆիզիմ . պէն սէնին ալիճէնապ գալպինի պիլիլիմ . լաքին պէնիմ հիչ պիր շէյէ իհիթիյաճըմ եօգ աըր . . . պէնիմ աղաճըգ . գազանճըմ պանա էլվէրիւր

Սէֆիզ . - (Քէմալը մահղունիյիէթլէ .) Սանա վէրէ . ճէյիմ ազճէ իւղէրինտէքի հուգալըմ նամուսքեարանէ օլմատըղընը պիլտիյին իչուն բէտա իտիյօրսըն , տէյիլ մի . էօլէ օլսուն . . . ըղուրապը վիճտանընը անլարըմ . . . Լա . քին , հիչ օլմագսա , ժագ թարաֆընտան պիր հէտիյէ մա .

(1) Գուշ-թու-նիւ (չըր չըպլագ է-թ-ն) լագ սարլա եատ օլունան ասլմին ասլ խսի ժագ Բլնըրոն օլտըղը վէ Էրսէրի Եահուտինին հէմշիրէսիին սիլիլէսինտէն պուլընտըղը օգոյան . լարըմըղըն իսթըրլարընտա օլմագ կերէք տիր :

գամընտա գապուլ էթ . . . մաջ վազթը. . . պիզիմ կիպի
իշնի իտի . . . արգատաշ արգատաշա մուավէնէթ իթմէ՞զ
մի . . . բէճա իտէրիմ, ազիզէ գրզգարընտաշըմ, գապուլ
էթ . . . եօգաս պանս խօր պազըյօրսուն տէյու զանն ի.
տէճէյիմ . . .

Մայնէօ . - Սէվիլի Սէֆիպիմ, էկեր թէրլիֆի վազը-
րնը գապուլ իթմէյէ պէնի իճպար իտէճէք օյուրսանն,
պէն տէ՛ պէնի թահգիր իտիյօրսունն տէյու գրյաս իտէ-
ճէյիմ . . .

Մայնէօ՝ պու սէօդլէրի օ գատարի գաթի վէ օ գա-
տար հազիմանէ պիր սէտա իլէ սէօյլէմիշ իտի քի, գը-
րալիլա Գաքանալ ըսրար վէ իպրամսթընըն պիհուտէ օ.
լանաղընը անյատը . իմսի, սահգասի մահգուճիճէթլէ պա-
շընը էյտի, վէ պիր եաշ գաթլէսի թէրրար եանագլա-
րընա եուվարլանտը .

Մայնէօ հէմշիրէսիւնին էլինտէն թու թարագ լաթիֆ
պիր սէտա իլէ տէտի քի .

— Թէրլիֆի վազըրնը բէտտ իթսիյիմտէն տօյալը՝ մը
մի քէտտէր օյըյօրսունն . պէն տէ բէք զիյատէ մի թէէ-
թիֆիմ . լաշին ազտճըզ միւլահազա իտէճէք օյուրսանն .
բէտտիմին սէպէպինի տէրհալ անլարսըն . . .

Սէֆիզ . - (Պիր տազըզա գատար սի քի թմէն սօն-
րա , աճը պիր սէտա իլէ .) Հագզըն վար սըր . աշըզըրն
իթտիլի իանէյի գապուլ իտէմէղսին . . . սանա պէօյլէ
պիր շէյ թէրլիֆ իթմէք՝ սէնի թահգիր իթմէք տէմէք
տիր . . . Տիւննա իւլէրինտէ պազէն էօյլէ մուճիպի հա-
գարէթ հալէր վար սրր քի , ինսանըն եարաճաղը էյիլի-
լէրի պիլէ լէքէտար իտէրլէր .

Մայնէօ . - Սէֆիզ . . . սէն բէք ալէա պիլիլիլին բի
պէն սէնի ինճիթմէք իսթէմէտիմ .

Սէֆիզ . - Օհ , սէօգիւմէ իթիմաս էլմ , հէմշիրէճի-
լիմ , պէն հէր նէ գատար զէվզ ու սէֆայա մաիլ , գապու .

սըզ վէ շէնմէշրէպ պիր գրզ իտէմ տէ . պապը քէրրէ . էն
մէճնոււնանէ մէսէրրէթլէրիմ արասընտա , միւլահազա վէ-
մանլարըմ տախի պուլունուր . . . պէրէքէթ վէրսին քի պու
գէմանյար նատիր իւլ վուգու՛ տըր .

Մայնէօ . - էյ օ զէմանյարտա նէ տիւշիւնիւրսին .
հանկը մատտէ ֆիքրինի իշղալ իտէր .

Սէֆիզ . - Տիւշիւնիւրիւմ քի սիւրսիւյիւմ էօմր նա-
մուքեարանէ վէ մի թէպէր տէյիլ տիր . իմսի ժագտան
պիր սէնէլիք թէայեիւշիւմէ քիֆայէթ իտէպիլէճէք գա-
տար ազճէ թալէպ իթմէք վէ կէրիպ սէնին եանընտա օ-
թուրուպ քէնտիմի եիւէ ազար ազար շալըշմաղա սյըշ-
տըրմագ իսթէրիմ .

Մայնէօ . - Գու ֆիքրին կիւզէլ . լաքին նէ իշուն
մէվզըրի իճրայա գօյմագսըն .

Սէֆիզ . - Չոււքի , մէվզրի իճրայա գօյաճազըմ սը-
րատա , քէնտի քէնտիմի սամիմանէ պիր սուրէթտէ իս-
թիճիւպ իտէր վէ ճէսարէթիմ պուլընմատըղընը մաէթ-
թէէսսիւֆ կէօրիւրիւմ . պու էօմրտէն ֆէրաղէթ իթմէյէ .
վէ քէնտիմի իշէ ալըշտըրմաղա մուզթէտիր օլամայաճա-
ղընը հըսս իտէրիմ . զիրա պու էօմր՝ պազէն զէնկինճէ վէ
պազէն տէ ֆապրրանէ իսէ տէ , հիշ օլմագսա՛ սէրպէսթա-
նէ , քէյֆի , գալտսըզ վէ հաթթա հաթթատա տէօրթ
ֆրանչ , գազանմագլա հէյիլէճէթիմ էօմրէ պին քէրրէ
ֆահղ . վէ միւրէճճահ տըր , Գունտան գաթընագար , պէն
միւտտէթի էօմրիւմտէ աւլա մէնֆաթ նամլնա շալըշմա-
տըմ , վէ քէնտի ֆաղըր տօսթըմը թէրք իլէ , քէնտիսինի
սէվմէտիլիմ զէնկին պիր ատէմէ եարըշմագ ֆիքրինտէ
պուլընմատըմ . ժագ՝ իւշ տէօրթ այտան պէրու . պէրթ
օն պին ֆրանչ բարա սարֆ իթտի , վէ լաքին անագ
տէօշէլի իքի սէֆիլանէ օտատան պաշգա պիր շէյիմիզ
եօգ տուր . պիզ գուշար կիպի տաիւմա խարիճտէ եաշա-
լըզ . Գէրէքէթ վէրսին քի , քէնտիսինի սէվմէյէ պաշա .

տրդում զէման, հիշ պիւ շէյէ մայր տէյիլ իտի. պանա հէտիյէ վերմէզ օլուս պիւր գաշ բարշու մի ճէվհէրաթը եիւղ ֆրանգա սաթմըշ վէ պու մէպրայր բիյանդոյա գոյ մուշ ըսում. տիվանէլէրին պախթը սախմա եաւէր հիթ տիյինտէն, սէօթթ պին ֆրանգ գալունտըմ. ժագ սախի պէնիմ կիպի զէվղ ու սէֆայա մաիլ, չըղըն, գայտսըղ պիւր տէյիգանըղ օլտըղընտան, պիւրի պիւրիմիգէ ալ-թըրի. « Պիղ եէքտիկէրիմիլի -էվհէրըղ, տէյիլ մի. բարա մըղ թիւ բէնինճէյէ գատար, կիւզէլ պիւր էօմր կէչիլի-րիղ. թիւ բէնտիքուէն «մըր» սախի՝ իբի շէյուէն պիւրի վազը օլաճագ տըր. եա պիւրի պիւրիմիլտէն օսանըպ սյըրը-լաճաղըղ վէ եախստ եէքտիկէրիմիլի եինէ սէվէրէք, պէ-րապէր դարուագ իւզըէ, շալըշմազ թէչէպպիւսինտէ պու-լլնաճաղըղ. էկէր պու թէչէպպիւստէ մուվլաֆֆագ օլա-մայըպ տա, պիւրի պիւրիմիլտէն թէքրար այըլմամագ իս-թէյէճէք օլուրուագ, պիւր էօյէք բէօմիւր իչիմիլի պիթի-րէճէք տիր:

Մայեէօ. - (Գէնդի ուշարագ.) Աման եա Ռապպի:

Սէֆիղ. - Միւսթէրիճ օլ, հէմէրեճիլիմ. . . իշ օրատ-տէյէ վարուաւը. հէնուղ բարամըղ թիւ բէնմէմիշքէն, պիւր թիճարէթ մուամէյէճիսի բէչիմէ եարըշտը. պու տէմ օ գատար շիրքին վէ պէտչէհրէ իտի քի, ղէնկին օլ-տըղը պիլէ կէօղիւմէ կէօրիւնմէ յօրուու. մէրդ ում, պէնիմ ժագ ըլա եաշտարըմը պիւրալիյինտէն, պէնի իճպար իթտի քի. . . . Լարին պու կիպի լուղումըղ թաֆսիլաթլա սէ-նի նէ իչուն օսանարըր յօրոււմ. . . . Սի գաթմայայըմ, ժա-գըն իլէրիտէ նախ օլաճագը պիւր միրուս հուղագը հիւսա-պընա օլարագ, քէնտիսինէ բիւլիլիլի պիւր մէպլաղ էօ-տիւնն վէրիտի. . . . Իշթէ պու ազճէ իլէ շիմտիյէ գա-տար էլլէնիյօլը. . . . Իարամըղ օլտըղճա, պէօյլէ կի-տէրիղ. . . .

Մայեէօ. - Լաքին, պիչարէ Սէֆիլիմ, պու ազճէյի

պէօյլէ չըղընճասընա սարֆ իտէճէք եէրաէ, նէ իչուն ֆաիղէ վէրմէզ. . . վէ սէվմէրտէ օլտըղըն ժագ իլէ թէ-զէվիլի. ճ իթ մէղսին:

Սէֆիղ. - (Դայտսըղ թապիտթը մահղունիյեէթի գալ-պինէ դալէպէ իթմէյէ պաշլամըղ օլտըղընտան՝ կիւլիւմ սէյէրէք.) Սհ, էվիլէյի էմրտէ շարասընը պիւրմէլիսին քի, ազճէյի ֆաիղէ վէրմէք սէնճէ հիշ պիւր մահղունիյեէթի մուճիպ օլամաղ. դիրա, եանընտա գալտըղճա պին տիւր-լիւ հուղուղաթը պատի օլաճագ օլան օ կիւզէլ կիւզէլ ալթուն սիրքէլէրէ մուգապիլ, էլինէ քի շիք պիւր քեա-ղըտ բարշուսը վէրիլէր. քի, անա պագմուղտան պաշգա պիւր մահղունիյեէթին օլամաղ. . . . էվլէնմէք մատտէ-սինէ կէլինճէ, ֆիլ վագը ժայը օ գատար սէվէրիմ քի, տիւնեատա հիշ քիմսէյի էօյլէ սէվմիշ տէյիլիմ. ֆա-գաթ, պանա էօյլէ կէլիր քի, քէնտիսիլլէ էվլէնէճէք օ-լուրսամ, պիւլթիւն սաատէթիմիղ մահվ օլուպ կիտէճէք տիր. դիրա, տօսթ ում գալտըղճա, կէչիլ զէմանըմ հագ-գընտա հիշ պիւր շէյ սէօյլէվէյէ հաղգը օլամաղ. Լաքին, գէվճիմ օլտըղը թագտիրտէ, էր եա կէճ պէնի թէրտիր վէ թայիպ իտէպիլիւր. էկէր հարէքէթի վագըամ թէքտի-րաթա շայէսթէ իսէ, պէն քէնտի քէնտիմի թէքտիր իթ-մէյի տահու միւրէճճահ կէօրիւրիւմ. հիշ օլմազսա պու տա պիւր իւմիտ տիր:

Մայեէօ. - Բէք էյի. . . Լաքին սէն «իլ-նէ սին. . . պու ազճէ տիւնեանըն ուճընա գատար տէվամ իտէմէզ. պիթտիրտէն սօնրա՝ նէ եարաճագսընըղ:

Սէֆիղ. - Սօնրա մը. . . ատամ սէն տէ. . . սօնրատէ-տիյին ուղագ պիւր մէսաֆէ տիր. Պանա էօյլէ կէլիր քի, եարընա գատար եիւղ սէնէ կէչէճէք տիր. . . էկէր ին-սան պիւր կիւն էօլէճէյիմ տէյու տիւչիւնէճէք օլուրսա, եաշտարըղընա տէյմէզ. . . .

Սէֆիղ իլէ Մայեէօ արասընտա ճէրէյան իտէն իչ-

պու մուհավերէ՛ տէհչէթլի պիր կիւրիւթիւ իլէ թէքրար
գաթ՝ օլունտու . պու վէլվէլէ արասընտա , էն զիյատէ
Նինի-Մուլէնին Քըրըլտաղընըն քէսկին չաթըրտըսը իչի-
տիւմէքտէ իտի . պիր տաղըգա սօնրա , պու հէվլնաք
կիւրիւթիւ եէրինէ պիր ալայ սէրխօշըն չըլղընճա սէտա .
լարը գախմ օլտու . պու սէտալար միյանընտա , ճամլարը
սարսաճաղ գատար շիտտէթլէ իրատ օլընան շու քէլիմէ-
լէր անճագ իչիտիլէպիւմէքտէ իտի .

— Գրայիչա Գաքանալ , գրայիչա Գաքանալ :

Մայեէօ պու նակէհըուհուր բաթըրտըտան իւրքերէք
սարսըլտը :

Սէֆիզ . - (Գու տէֆա կիւլէրէք .) Սէրայ մէմուրա .
ըմ սապրսըղըզլա պէնի իսթիյօրլար . - տէտի :

Մայեէօ . - (Տէհչէթլէ .) Եա՛ Բապպի , եա սէնի կլօ-
թիւրմէք իչուն կէլիպ պուրատա արարլարսու . . . :

Սէֆիզ . - Խալլր , խալլր , սէն միւսթէրիհ օլ :

Մայեէօ . - Լաքին կէլիյօրլար . . . այագ սէտալարընք
իչիտիյօր մըսըն . . . իչթէ տըշարըտաքի տար կէչիտտէ եիւ-
րիյօրլար . . . եագլաշըյօրլար . . . : Մհ , բճա իտէրիմ ,
հէմչիրէճիյիմ , պու զալէպէլիքտէն կէօրիւմէքսիզին շու-
րատան չըղըպ կիտէպիւմէք իչուն պանա մուավէնէթ էթ :

Գարունըն աչըլաճաղը սըրատա , Սէֆիզ գաքույա
տօզրու սէ յիլթտի : Տար կէչիտտէ պիր սէրխօշ կիւրուհը
կէօրտիւ քի , պունչտըրըն էօնիւնտէն , էլինտէքի միւտհիշ
Քըրըլտաղը իլէ Նինի-Մուլէն , Բօզ-Բոմբօն վէ Գուշ-Թու-
նիւ եիւրիւմէքտէ իտիլէր :

Նինի-Մուլէն . - Եա գրայիչա Գաքանալ կէլմէլի ,
եա եօգսա քէնտիմի պիր ալարտագ սու իլէ զէհրլէրիմ :

Բօզ-Բոմբօն . - (Դաթի պիր սէտա իլէ .) Եա գրայի-
չա Գաքանալ կէլմէլի , եա եօգսա շիմտի շէհիր էմանէ-
թի գաքուսընա կիտիպ , Նինի-Մուլէն իլէ իզտիվաճըմըն
իլաննամէսինի եարըշտըրըրմ :

Տիկէր պիր սէս . - Եա՛ գրայիչա Գաքանալ կէլմէլի
վէ եա եօգսա սէրայ խալղը ըսեան իտիպ , քէնտիսինի
գալտըրաճաղար տըր :

Հէրի եէրղէսյան . - (Տէհչէթլի պիր կիւրիւթիւ ի-
լէ .) Եվլէթ , էվլէթ , գալտըրալըմ :

Գրայիչա Գաքանալ՝ պու թէհտիտամիզ իսթարաթա
գուլագ պիլէ ասմաղ սըղըն Դուշ-Թու-Նիւյէ խիթապէն .

— Ժա՛գ . . . եալընըղ սէն իչէրի կիր . - տէտի :

Գատէհու մէզքիւր սէրխօշար ալայընա տէօնէրէք ,
հագըգաթլէն գրայիչալարա մախսուս պիր թէհաքքիւմէ .

— Օն տաղըգատան կէլիրիմ . օ վաղթ , եինէ էվլէլ-
քի ֆուրթուհալար պաշլանըլաճաղ տըր . - տէտի :

Տիւմուլէն իսէ՛ էլինտէքի Քըրըլտաղը շէվլիւրէրէք , վէ
սէրխօշար կիւրուհըլլա պէրապէր օրատան շէրիլէրէք .

— Եաշասըն գրայիչա Գաքանալ . - տէյու հայգըրտը :

Գու սըրատա Գուշ-Թու-Նիւ՝ Մայեէօնին պուլընտը-
ղը օտայա կիրտի :

Սէֆիզ . - Ժա՛գ , պու պէնիմ սէվկիլի զըզգարընտա-
լըմ տըր :

Ժագ . - (Խալիսանէ պիր սուրէթտէ .) Սիզի կէօրմէք-
լէ բէք զիյատէ մէմնուն օլտում , մատմուաղէլ . հաթթա՛
արգատաշըմըղ Ակրիքօլ հագըղնտա պիղէ մալիւմաթ վէ-
րէճէյինիգտէն , մէմնունիյէթիմ գաթ գաթ արթմագտա
տըր . . . : Գէն միլիոլար սահիպի պիր ատէմ կիպի եաչա .
մաղա պալայալըտան պէրու , հէր Նէ գատար Ակրիքօլը
կէօրմէմիշ իսէմ տէ , քէնտիսինի տախմա քէրէմքեար վէ
ճէսուր պիր բէֆիգ կիպի սէվէրիմ . . . : Սիզ անըն խանէ-
սինտէ օթուրուրսընըզ , տէյիլ մի . . . նա՛սըլ տըր , էյի՛
մի տիր :

Մայեէօ . - Էյվա՛հ , մասիէօ . . . հէմ քէնտիսինէ վէ
հէմ տէ ֆամիլեասընա բէք չօգ ֆէլաքէթլէր արըզ օլ-
տու . . . պիշարէ հապստա տըր :

Ուէֆիզ. - Հապատա մը տըր . . .

Գուշ-Թու-Նիւ . - Ակրիքօյ հապատա հա' . . . ֆազաթ նէ իչուն :

Մայեէօ . - Խաֆիֆ պիւ բօլիթիզա թէօհմէթի իչուն , քէֆալէթ ազ ճէսի վէրէրէք սէպլոյլինի թախլիյէ իթտիւր . մէք իւմիտինտէ իտիւէր . . .

Գուշ-Թու-Նիւ . - Հա'յ հա'յ . . . պէշ եիւզ ֆրանք քեաֆի տիր . . . պէն էյի պիլիլիմ' . . .

Մայեէօ . - Հայըֆ քի պու տա միւմքինսիզ օլտու զիրա , պու պապատէ քէնտիսինտէն մոււվէնէթ պէքլէնիլէն զաթ . . .

Սէֆիզ . - (Մայեէօնիւն սէօզիւնիւ քէսէրէք' Գուշ-Թու-Նիւյէ խիթապէն .) Ժա'գ . . . իչիտիյօրիւնըն . . . Ակրիքօյ պէշ եիւզ ֆրանք իչուն հապսխանէտէ իմիշ . . .

Գուշ-Թու-Նիւ . - Շիւպհէօիզ . . . հէմ իչիտիյօրըմ վէ հէմ տէ աշիյօրըմ . . . պանա իչարէթլէր իմմէյէ հաճէթ եօգ . . . Ձէվալլը շօճուգ . . . վալիտէ-թիտէ քէնտիսի պէսլէր , տէյիլ մի :

Մայեէօ . - Ահ , էվվէթ . . . տահա զիյատէ աճընաճագ հալ շուրասը տըր քի , բէտէրի տէ Բուսիատան կէլմիշ սիբ , վէ վալիտէսի . . .

Գուշ-Թու-Նիւ . - (Մայեէօնիւն սէօզիւնիւ զաթ իլէքէնտիսինէ պիւ քիսէ ուղաթարագ .) Տուրընըզ , մատմուազէյ , շու քիտէյի ալլընըզ . . . պու լօզանթատա հէր շէյ բէչինէն թէէտիյէ օլունմըշ տըր . սերվէթի մկվճուտէմին պագըյէսի պու տըր . իչինտէ եիկիրմի պէշ օթուզ նաբուէսն վար տըր . պու ալթունլարը սէֆալէթ վէ մուգայագատա պուլընան պիւր բէֆիզ ուղընտա ֆէտա իթմէքալէն տահա էյի պիւր սուրէթլէ սարֆ իտէմէմ' : Գուքիսէյի Ակրիքօյըն բէտէրինէ վէրինիզ . պիչարէ ստէմ' պու պապատէ թէտապիւրի մուգթազիյէյի իթթիխազ իտէճէք օլուրսա , Ակրիքօլ եարընքի կիւն օճագ պաշընտա պուլը-

նապիլիւր . . . պէնտէն զիյատէ իչինին ալաշընտա օ պուլընմալը տըր :

Սէֆիզ . - (Հըսսիյիտիթը գալպի զալէյանէ կէլէրէք .) Ահ , ժա'գ , կէլ պէնի գուճագլա . . .

Ժա'գ . - (Գրալիչայը քէմալը մէսրուրիյէթլէ գուճագլայըպ էօբէրէք .) Գաշ իւսթիւնէ , շիմտի գուճագլատաղըմ կիպի , իլէլ էպէտ տախի գուճագլայաճագլըմ . - տէտի :

Մայեէօ պիւր տաղըզա գատար թէրէտախա իթտիլարին շըլընճասընա սարֆ իտիլէճէք օյան պու ազ ճէնին' Տակապէր ֆալիյիտաընա հայաթ վէ իւմիտ պախշ իտէպիլէճէյինի , վէ պու պէշ եիւզ ֆրանք մուախսարէն ժագա իաստէ իտիլտիքուտ , պէլի տահա զիյատէ ֆայաէյի մուճիպ օլաճագլընը տիւչիւնէրէք , քիսէյի գասուլ իթտի , վէ կէօզլէրի եաշարմըշ օլարագ .

— Մասիւն ժագ , թէքիֆի վագընըզը գապուլ իտէրիմ . . . ֆիլ հագըզա սէխալէթքեար վէ ալիճէնապըմըշաընըզ . Ակրիքօյըն բէտէրի' պիւր թագըմ թէհամիւլկիւտազ քէտէրլէրտէն սօնրա , հիչ օլմագսա պու կիւն թէսէլվիսապ օլապիլէճէք տիր . . . թէչէքքիւր իտէրիմ . . . թէչէքքիւր իտէրիմ . - տէտի :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Թէչէքքիւր իթմէլէ հաճէթ եօգ , մատմուազէլ . . . պիւր ինսանըն բարասը կէրէք քիւնտիսի վէ կէրէք պաշգալարը իչուն սարֆ օլունապիլիւր . . .

Գու սըրատա , պիւր ազ էվվէթի սէտալար վէ կիւրիւլթիւլէր պիւր գաթ տահա շիտաէթլէ աքսէնտազ օլմաղա պաշլատը . ինի-Մուլէնին ֆըրըլտաղը իսէ էվվէքիստէն տահա զիյատէ շամաթա իլէ շաթըրտամագտա իտի :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Սէֆիզ , էկէր կէլմէյէճէք օլուրսան , իչէրիտէ հէր շէյի գըրաճագլար տըր . շիմտի իսէ գըրտըզլարը էչեանըն պէտէլինի էօտէյէճէք բարսմ տախի եօգ տըր . . . (կիւլէրէք' Մայեէօյէ խիթապէն .) Աֆվ

խոտերնեց, մտածուածքէ, կէտրիւյոյսընք աւ, գրաւըզըն
տախի պէօլէ վաղիֆէլէրի վար տըր

Աէֆիզ հէլէճոնա կէլէրէք, գօլլարընը Մայնէօյէ
ուզաթար վէ Մայնէօ տախի կէօզ Եաչարը տէօքէրէք վէ
գըզ գարընտաչընըն գօլլարը տրասընա աթըլարազ, տէ-
սի քի .

— Պիր տահա սէնի նէ՞ վազթ կէօրէպիլէճէյիմ ,
հէմչիրէճէյիմ .

Աէֆիզ . - Իագընտա . . . Ֆազաթ՝ սէնի պու հալը
սէֆալէթիլիմիսայ իչինտէ կէօրմէքլէ բէք դիյատէ մուզ-
տարըպ օյույօրըմ, գիրա սէնի թէսէլլի իթմէյէ պանա մի-
սասատէ իթմէք իսթմէմէյօրսըն

Մայնէօ . - Կէլէճէ՞ք միսին , վատ իտէ՞ր միսին

Գուչ-Թու-Նիւ . - Անըն թարաֆընտան պէն վատ ի-
տէրիմ, կէրէք սիգի վէ կէրէք գօմչունըզ պան Ակրիքօյր
կէօրմէյէ կէլէճէյիլ .

Մայնէօ . - Հայտի . . . իչերիյէ կիթ , Աէֆիզ . . . վիճ
տանէն մէսրուր վէ մուհղուղ օյ . . . դիրա պու կիւն Մ-
իագ պիր ֆամիլեանըն սասատէթ վէ պախթիյարըզընը
մուհիպ օյաճագ տըր

Մայնէօ՝ պու սէօզիւ սէօլլէտիքտէն , վէ քէնտի սէր-
խօշ վէ շամաթարէրվէր արգատաչարը թարաֆընտան
կէսրիւլմէքսիգին կիտէպիլէճէյինի Գուչ-Թու-Նիւ տէն իչի-
տիպ էմին օլտըգտան սօնրա , կիզլիճէ աչաղըյա էնտի , վէ
էվվէլա Պապիլուն սօգաղընա, Ասրիէն տը Գարտօվիլին քէօչ-
քիւնէ կիթմէք վէ պատէհու Տակոպէրէ էյի պիր խապէր
կէօթիւրմէք իւզրէ իսթիճալ իթտի , Մայնէօնիւն՝ Ատրիէ-
նին քէօչքիւնէ կիթմէք թէսալվուրընըն սէպէպի նէ օլ-
տըզըն օգույանյարըմըզ իլէրիտէ կէօրէճէյլէր տիր .

Կէնց գըզ լօզանթա գարուսընտան շըղաճագը սը-
րատա , շէհիլլի գըյաֆէլիթիւտէ վէ Եագընըզլը պիր սու-
րէթտէ կիլինմիշ իւշ թիչի Եավաչ Եավաչ գօնու շիւգտա ,

վէ զանն իտէրսին քի լօղանթատան Եօգարը պագարագ
պիրի պիրիլլէ իսթիչարէ իթմէքտէ իտիլէր , Պիրազ կէ-
չինճէ , պիր տէօրտիւնճի , շտիս լօզանթա նէրտիւպա-
նընտան ալէլ աճէլէ աչաղըյա էնտի վէ տիկէր իւշ քիչի-
յէ իլթիհագ իթտի , պունլար՝ մէրգուճը կէօրտիւլէրին-
տէ , քէմուլը ըղտըրապ վէ մէրագլա .

- Նէ՞ խապէր . - տէյու սօրուուլար :
- Պուրատա տըր
- Էմին միսին .

— Տիւնեա իւզէրինտէ իքի Գուչ-Թու-Նիւ Եօգ ա՛ .
քէնտիսինի շիմաթ կէօրտիւմ . . . շաչաար պիր գըլաֆէթ
կիլինմիշ . . . շիմտի սուֆրայա օթուրմու շար ըտը քի , էն
ազը իւշ սասաթ սիւրէճէյի պէտիհի տիր .

— Եօլէ իսէ . . . պէնի պուրատա պէլէճէյիլ . . .
քէնտիսինի միւմքինի մէրթէպէ կիզլէմէյէ շալընըզ . . .
Պէն կիտիպ իբիլին սյաչընը պուլաճագըմ . . . վէ գուրա
չուվալա կիրմիշ պարզընը խապէր վէրէճէյիմ .

Պու սէօղլէրի սէօլլէտիքտէն սօնրա , տէօրթ քիչիտէն
պիրի մէյուտանա միւնիթէհի օլան սօգաղլարտան պիրինէ
տօղրու Եիւրիւյէրէք նապէտիտ օլաու .

Պու արալըղ , գրալիչա Պաքանալ՝ Գուչ-Թու-Նիւ իլէ
պիրլիքտէ գըյաֆէլիթ սալասընա կիրտի , վէ օրատաքի զա-
լէպէլիք մէզպուրէյի յըրընեա ալզըլարլա սէլամ
լատը .

Աէֆիզ՝ օտայա կիրէր կիրմէզ , կիւյա զիհնինի իշղալ
իտէն տիւչիւնճէլէրի պէր թարաֆ իթմէք իսթիյօրմըշ կի-
պի , պիր նէվ՝ շէվզ ու նէչէ իլէ .

— Տօթլարըմ , շիմտի ֆուրթունալար , գասըրղալար ,
գարղաչալըզլուր , կիւրիլթիլլէր , շամաթալար , վէ հէր
տիւրիւ զէվզ վէ էլլէնճէլէր պաչանըլաճագ տըր . -
տէտիքտէն սօնրա , գատէհիլինի Նիւնի-Մուլէնէ ուզաթա-
րագ .

— Տօլտուր իշխիմ . - տէտի :

Հուզար հէր պիւ աղըղ . և ևաշաւըն գրաւիչա Պա-
քանալ յ տէյու հայգըրտըլար :

3

Ա Ա Պ Ա Հ Ք Ա Ա Մ Ր

Գրաւիչա Պաքանալ . Գուշ-Թու-նիւ իլէ Բօզ-Բումրոն
գարչըսընտա օլտըղը . վէ նինի-Մուլէն տախի սաղ թա-
րաֆրնտա պուլընարղը հալտէ , սապահ թաամը թապիր
օլընան գր.յաֆէթ սուֆրասընա ըլյասէթ իթմէքտէ իտի .
պու զըյաֆէթ իսէ՝ սէխալէթ վէ սէմահէթինէ ալամէթ
օլմագ իւզրէ . զէվգ արգատաշալարընա ժագ թարաֆըն-
տան քէչիսէ օլունմագտա ըտը :

Պու տէլիգանլըլար վէ կէնն զըզլար . եարը կիճէ-
տէն պիր սաաթ էվվէլ եանի ալաֆրանկա սաաթ օն պիր
տէ պաշլանմըլ վէ սապահըն սաաթ ալթըսընտա խիթամ
պուլըլ օլան պալօլըն եօրպունյու զլարընը զանն իտէրսին
քի ունութմըլար ըտը : Պիրի պիշիքնէ ուլլուն զըյաֆէթ-
լէր կիլինմիլ օլան պու գատրն էրքէք մասքէլիլէր՝ հէմ
ըզհարը մէսէրրէթ իթմէքտէ . վէ հէմ տէ աշըգպազըրգ-
լար իտէրէք . պիգայտանէ պիր պէշաշէթլէ կիւլմէքտէ .
եէմէքտէ վէ իլմէքտէ իտիլէր . պու սէպէպտէն նաշի .
թաամըն պիրիննի գըսմընտա . բէք չօղ մու հալլէրէ էէրէ-
յան իթմէտի . եալընըղ գատէհլէրին վէ թապաղլարըն
թէսատի միւ բաթըրտըսը իշիտիլմէքտէ իտի :

Գրաւիչա Պաքանալըն սիմասը օ գատար մէսրուր վէ
նէչէլի աէյիլ իտի . լարնն միւթատընտան զիյատէ շաշա-
ալը կէօրիւնիւյօրտու . կիւլ կիպի գրզարմըլ օլան եանագ .
լարըյու բարըլ բարըլ բարլամագտա օլան կէօղլէրի՝ սըթ-
մալը ատէմլէրէ մախսուս պիր հէյէճանը գալպի պուլուն-
տըղընը կէօսթէրմէքտէ իտի . Փագաթ՝ հէր տիւրլիւ ֆէ-
տաքեարլըղը կէօղէ ալտըրարագ . քէնտիսինի ֆէրահլան-
տըրմագ իւթէյօրտու . հէմլիլէսի իլէ վագը օլան միւյա-
ղաթը արա սրրա ֆիքրինէ կէլմէքտէ վէ պու կիպի հիւզ-
նէնկիզ խաթըրէլէրտէն գուրթուլմագա շապալամագտա
ըտը :

Ժագ մէճնունանէ պիր սէվտա իլէ արա սըրա Սէֆի-
գին հիւզիւնէ պագմագտա ըտը . զիրա թապիաթ . ֆիքր
վէ զէվգ ~~հիւնթիլ~~ գրաւիչա Պաքանալ իլէ Գուշ-Թու-նիւ
արասընտա մէվճուտ օլան միւշապէհէթ վէ մութապագաթ
սայէսինտէ . բապըթաի մուհապպէթլէրի՝ էքսէրիյա զէվգ
ու սէֆա իւզէրինէ միւպթէնի օլան մուհապպէթ վէ միւ-
նասէպէթլէրտէն բէք զիյատէ մէթին պիր էսաս թութմըլ
ըտը : Սէֆիղ իլէ ժագ՝ էօմըլէլինի օ վագթա գատար
հէր մէսէրրէթլէր վէ շէնիքլէր իլինտէ կէչիրմիլ ~~դտըղ~~
լարընտան . հիլ պիր մուսիպէթէնկիզ վագըլա խուլէլտար
իթմէմիլ օլան աշգու մուհապպէթլէրիննն գուլվէթ վէ
թէէսիրինտէն պիլէ խապէրտար տէյիլլէր իտի :

Քիւշիւք Բօզ-Բումրոն պիր դաշ կիւնտէն պէրու մէք-
թէպլինին պիրինտէն տուլ գալմըլ ըտը . պու ~~մէքթէպլէ~~
հուզուգ վէ թըպպիլիսէ մէքթէպլէրինտէ թալէպէ տրա-
սընտա սիլսիլէտէն սիլսիլէյէ ինթիգալ իտիպ քէմալը տըղ-
գաթ ու իթինա իլէ հըֆղ օլունտան մասալվարի պէհանէ-
լէրտէն պիրի իլէ ֆամիլեասընտան պիր ազ բարա սըգտըր-
մագ վէ պու սուրէթլէ էթ քէսիմի հաֆթասընը կալան-
թօրճա կէչիրմէք իւզրէ մէմլէքէթլինէ կիթմիլ իտի : Բօզ-
Բումրոն՝ նատիր իւլ վուզու պիր սատագաթ իճապընճա :

քենտիսինի շուերն պուերն լիսանընա պրրագմագ իսթէմէ-
յերէք, մահգուրտան իսալի օլան Նինի-Մուլէնի քենտիսի-
նէ համի ինթիսապ իթմիշ իտի :

Նինի-Մուլէն՝ պաշընտարի գասգէթայը շրգայմըշ օլ-
տըղընտան, թէրէսի տաղլագ օլան վէ ֆագաթ սիյան,
գըլըրըզ վէ էնսէսինէ տօղրու էրէյիճէ ուղուն սաշլար-
լա իհաթա իտիլմիշ պուլընան գաֆասը մէյտանա շրգ-
մըշ ըտը : Շարապ միւպթէյայարընա մախսուս վէ դայէթ-
լէ շայտը տրգգաթ պիր ալամէթի դարիպէ սէպէպլյլէ,
շարապ՝ գաֆասընը տիւմանլատրգճա, նէշէյի շէհրէսի կի-
պի գըպ գըրմըղը օլան պիր նէվ՝ տտիրէ՝ եավաշ եավաշ
տընընը տտիրի իսթիլա իթմէքտէ վէ թէրէսիլին շայա-
տաար պէյագըղընը գըրմըղըյա թահվիլ կէմէքտէ ի-
տի : Բօզ-Բումրոն՝ պու ալամէթի դարիպէնին մանաթընը
ֆէհմ իտէրէք, անը հուգգարա կէօսթէրտի վէ գահգա-
հալարլա կիւլէրէք :

— Նինի-Մուլէն, քենտիսի սագըն, շարապ տաղլատը
գարիպ պիր սուրէթտէ եիւքսէյիյօր, — տէտի :

Գրալիչա Գաքանալ, — Գաշընտան եօգարը շրգտճագ
օլուրա . . . պօղուլաճագ տըր :

Նինի-Մուլէն, — Գրալիչա, զիհնիմի իշղտլ իթմէյինիզ
միւլահաղա իտիյօրմ, — տէտի :

Մէրգում՝ սէրխօշ օլմաղա պալլամըշ, վէ էլինտէ տա-
լի, էսկի գէման քեասէլէրի պիշիմինտէ շարապլա տօղու
պիր բօնշ գատէհի թուլթմագտա պուլուրմըշ ըտը, զիրա
տտի գատէհլէրէ էհէմիյէթ վէրմէզ, վէ ազ շէյ իսթիլայ
իթտիքլէրինտէն տօլայը, անլէրի շօճուգ օյունճաղը թէս-
միյէ իտէր իտի :

Բօզ-Բումրոն, — Միւլահաղա իտիյօրմըշ . . . Նինի-Մու-
լէն միւլահաղա իտիյօր . . . տըգգաթ իտինիզ :

— Միւլահաղա՝ մը իտիյօր . . . տէմէք քի խասթէ տիր-
էօյէ՝ մի :

— Աճապա նէ՞ միւլահաղա իտիյօր, լագստու գարիֆ
պիր ատըմ մի . . . :

— Շարապ տիւմանէլէրինէ մախսուս պիր հալ մը . . .
Նինի-Մուլէն, — (Թէմքլինինի պօղմայարագ .) Էվլէթ,
միւլահաղա իտիյօրմ, ալէլ ումոււմ վէ ալէլ խուսուս շա-
րապ հագղընտա տիւլիւնիյօրմ, զիրա մէշհուր Գոսիւէ (1)
պիլէ, շարապըն նէ օլտըղընը թագտիր իթմիշ տէ աէմիշ
քի, Եճէսարէթ, գուվլէթ, մէսէրրէթ վէ բուհանի սէր-
խօշուգ շարապտա տըր . . . : (Բարանթէզ իշինտէ սէօյ-
լէյօրմըշ կիպի) Լաքին էյի անլաշըլըյօր մը, իշէնին ազը
օլմասը տա շարթ տրր :

Բօզ-Բումրոն, — Էօյլէ իսէ պէն սէնին Գոսիւէն թա-
րընըրմ :

Նինի-Մուլէն, — Գէնիմ միւլահաղաի մախսուսէմտէ
շու տըր քի, Գալիլիսանըն կանա շէհրինտէրի Հաղրէթի Իսա-
նըն իլը միւճիղաթընը կէօսթէրտիյի տիւլիւնին շարապը
գըրմըղը մը եօգնա պէյագ մը իտի, պագէն պէյագ շա-
րապը, պագէն գըլմըղըյը, վէ պագէն սէ իքիսինի պիր-
տէն իսթինթագ իտէրիմ :

Գուշ-Թու-Նիւ, — Գու սէօղիւն՝ մէսէլէնին քիւնհինէ
վարմագ տըր :

Գրալիչա Գաքանալ, — Վէ տահա տօղրուսու, շիշլէ-
րին տիպինէ :

Նինի-Մուլէն, — Էվլէթ, հաշմէթլու գրալիչամ . . .
պէն պիր թագըմ թէճրիւպէլէր վէ թէտգիգաթ սայէսին :

(1) Գոսիւէ Ծրանսա խաթիպլէրինին (ատենարան) էն մէշ-
հուրլարընտան օլոււլ, մէզէպ հագղընտա պիր շօգ քիթապլար
եազմըշ տըր : Նինի-Մուլէն՝ սէրխօշ օլտըղը գէման, պագէն Գո-
սիւէյի եատ իթմէք ույղունսու գըղընտա պուլընտըղընտան, պա-
լէատէ տէրմիյան իթտիյի քէլմ տախի՝ միւլահաղաի իտիլի
Շէրիֆէ տալիլ միւլահաղաի ինճանը քիթապընտան մուգթէ-
պէս տիր :

տէ , պէտքի պիտի քէշֆ իճրա իթմիշխմ տիր . շէօյլէ քի՛ է-
կէր կանա շէհրի տիւրիւնիւնիւն շարապը զըրմըզը իտի
իսէ

Բօզ-Բումբոն . - (Ազիւանէ պիր թաւլը կէօթէրէրէք .)

Պէյազ օլամազ իտի :

Նինի-Մուլէն . - (Հալիմանէ պիր սուրէթատէ .) Լկէր
պէն մէզրիւր շարապըն նէ պէյազ վէ նէ տէ զըրմըզը օլ-
մատըզընը իսպաթ իտէճէք օլուրսամ

Գուշ-Փու-Նիւ . - Սէրիսոշ ըտընըզ տէմէք օլուր

Նինի-Մուլէն . - Դրալիչանըն գօճասը տօղրու սէօյլէ-
յօր . . . պիր ինսան իլմ ու ֆիւնուհա բէք պիլատէ սու-
սամըշ օլուրսա , պաշընա պէօյլէ հալլէր կէլիր . լալիճ
պէիս Բօզ . պիւթիւն էօմրիւմիւ հասր իթմիշ օլտըղըմ
պու մէսէլէ իւզէրինէ թէտգիգաթտան թէտգիգաթա ին-
թիգալ իլէ , քէնտի մէսէքիմին իտիթամընա վասըլ օլա-
ճաղըմ , վէ քէնտի արգու վէ հէվիլէսիմէ տէ իա . . . թի . . .
իտ . . . իլմի . . . ի . . . լա . . . հի . . . յէ վէ ֆէն . . . նի . . .
ասա . . . ըր . . . աթի . . . գա . . . յա մախսուս պիր ընէք
վէրէճէյիմ :

Պու սօնընճը սէօզլէր՝ հազրուընըն ուզուըն ուզատիլէ
գահգահալարընը ճէլպ իյլէտի . զիրա Տիւմուլէն՝ մէզքիւր
սէօզլէրի հէճա պէ հէճա թէվազգուֆ իլէ իրատ իթտիլի
սըրատա , շէհրէսինի օ տէրէճէ էյիպ պիւյմիւշ վէ սէտա-
սընա էօյլէ պիր սուրէթ վէրմիշ իտի թի , հէրսի պիրտէն
կիւլմէյէ մէճպուր օլմուշլար ըտը :

Բօզ-Բումբոն . - Ֆէննի առարը աթիլգամը . . . պու
տէտիլին նասըլ շէյ տիր . . . գույրուղը վամը . սու իւ-
զէրինտէ մի Եիւրիւր :

Դրալիչա Պաքանալ . - Պըրագսան ա՛ շու լաֆլարը .
պուշլար ալիւլէրէ վէ հօգգապաղարա մախսուս քէլիմէ-
լէր տիր . . . պարկիր զըլընտան Եաթըլըշ մալագօֆլար
կիպի շիշկին տիրլէր . . . պաշգա պիր մուհասէնաթլարը

Բօզ Պէն իշկիլի տահա զիլատէ սէվէրիմ . . . Նինի-
Մուլէն , շուրայա շամբանիա տօլուր . Բօզ-Բումբոն , սէ-
նին Ֆիլէմինըն աշղընա . . . ալտէթինէ

Բօզ-Բումբոն . - Արուզըրեա հաֆթասընը լայըզը վէճհ
իւզրէ կէշիրմէր իշուըն՝ թամաքեալ ֆամիլեասընտան գօ-
քարմազ իւմիտինտէ պուլուընտըղը հալաւըն (ազճէնին)
մուվաֆֆաղիլեթ պուլմասը աշղընա իշսէք տահա էյի
օլուր . պէրէքէթ վէրսին քի , հալուճ (ազճէ) գօքարմազ
հաղղընտարի թէտպիր վէ բլանը ֆէնա տէյիլ սիր

Նինի-Մուլէն . - Բօզ-Բումբոն , էկէր պու ճինասը գաս-
տէն վէ Եա պի դալլըր գաստին իճրա իթտին իսէ , կէլ
պէնի պուս էթ , զըղըմ :

Բօզ-Բումբոն . - Թէշէքրիւր իտէրիմ . . . գօճամ իշի-
տիրսէ , նէ՛ տէր :

Նինի-Մուլէն . - Բօզ-Բումբոն . . . պէն սէնի պու խու-
սուստա թէէմին իտէպիլիլիլիմ . . . Պօղոս առաքեալ . . . ի-
շիաթյօրմսըն . . . Պօղոս առաքեալ

Բօզ-Բումբոն . - Էյ , սէօյլէ պագալըմ . . . Պօղոս ա-
ռաքեալ նէ՛ օլմուշ :

Նինի-Մուլէն . - Պօղոս առաքեալ աշիքեարէն տէմիշ
տիր քի . Էվլէնմիշ օլան էլրէքլէր՝ գարըլարը Բօզմըշ կի-
պի Եաշամալը տըրլար

Բօզ-Բումբոն . - Պու սէօզիւն պանա թէալլիգի Բօզ
տըր . . . Ֆիլէմինա այիտ տիր :

Նինի-Մուլէն . - Օրատը էօյլէ . ֆուգաթ մէշհուր Պո-
սիէ տախի՝ Պօղոս առաքեալըն պու քէլամընը զիքր իթ-
տիրտէն սօնրա , իլալէթէն . Պինսէն ալէյ՛ էվլէնմիշ օ-
լան գաստըլար տախի՝ գօճալարը Բօզմըշ կիպի Եաշամալը
տըրլար , տէմիշ տիր . . . իմսի , էյ Բօզ-Բումբոն , գօլլա-
րըմը աշըպ սէնի գուճազլամազտան պաշգա պիր Եաքա-
ճաղըմ գալմաղ , հաթթա Ֆիլէմին ասըլ գօճան տախի
տէյիլ սիր

Բօզ-Ռոմբոն . - Մեաւ տէմէք խթմէմէմ . լարին սէն բէք շիրքին սին

Նինի-Մուլէն . - Օ տա պիր սէսէպ տիր ա . իմոի . Ճիւէմննն զ ուրտըղը աօրապ տշղընա իշէլիմ . . . վէ իրիճէ պիր հաՎուճ գօբսօրապիլմէսինի ճէնապը Հազգտան Նի . յազ իտէլիմ :

Բօզ-Ռոմբոն . - Իշթէ օ ալէտ . . . մէքթէսլլիլէրին հա . յաթընա բէք զիյատէ լազըմ օւան պու ֆաիտէլի սէպզէ . վթ աշղընա

Նինի-Մուլէն . - Եալընըզ մէքթէպիլիլէրին տէ յիլ . պիլ . ճիւմլէ հաՎուճ ե ուտանյարըն հալաթընա լազըմ տրր :

Հալ ու մէվզըլա միւնասիպ օլարադ իտարէ օլունան պու գատէհ՝ ումումին ալգըլարըլա թէլազգը օլընտը :

Նինի-Մուլէն . - (Թէքուար սէօզէ գարըչարագ .) Հաշ . մէթլու գրալիչա հազրէթլէրինին վէ էրքեանընըն միւ . սաստէսինէ մադրուրէն . պանա թէսլլիլի գի օլուպ ճիւէ . մննըն հաՎուճընա (յարա) տա ազանըզ պիր մատտէնին մուվաֆֆուղիյնէթ պուլմասը աշղընա պիր գատէհ թէք . լիֆ իտէճէլիմ Գու գատէհին պէնճէ մուճիպի սաս . տէթ օլանաղընը գալլիլէն իւմիս իտէլիմ :

Բօզ-Ռոմբոն . - Սէօլլէ պազալըմ . մասատէ նէտէն ի . պարէթ տիր

Նինի-Մուլէն . - (Ույաղա գալգարագ .) Իշթէ սէօլլէ . յօլըմ . . . իզտիվանըմ աշղընա :

Գու սէօղլէր ի զէրինէ . զըլաֆէթ սալասընաւա . պիր թագըմ մուտհիշ սէտալար . գանգահալար վէ այազ բա . թըրտըլարը իշիտիլմէլէ պաշատըլ . Նինի-Մուլէն իսէ՝ աղ . զընը տէվ կիպի աշարագ . վէ ֆըրըլտաղընըն քէսկին սէ . տասընը տասի պու տէհշէթլի շամսթալա իլալէ իտէրէք . տիկէրլէրինտէն տահա զիյատէ պաղըրըպ շըղըրմագ տա . ալազլարընը եէրէ վուրմագտա վէ գահգահալար սալը . վէրմէքտէ իտի :



ԳՐԱՆԻ-ՓՈՒՆ-ՆՈՒ

Պու ֆուրթունա ազանըգ սիւքիւնէթեապ օլուննա , գրալիչա Պաքանալ այաղա գալգըպ տէտի քի .

— Պու գատէհի՝ միւսթագպէլտէ նիւի-Մուլէնին գէվ-
նէսի օլանագ օլան մատամ աչգ-ընա իչէրիմ :

Նիւի-Մուլէն . - Գրալիչա , շու հիւսնի մուամէլէնիզ գալպիմէ օ տէրէնէ թէէսիւր իթտի քի , միւսթագպէլ-
տէքի գէվնէմին իսմինի ալէնէն պէյան իթմէյէ միւ-
սարաաթ իտէրիմ . քէնտիսի տուլ օլուպ , իսմի տէ մա-
տամ Օնօրէ-Մոտէսթ-Մէսալին-Անժէլ - տը Սէնթ-Գոլոմպ
տըր :

Հազըրուն . - Պրավօ . . . պրավօ . . . :

Նիւի-Մուլէն . - Պու գատըն ալթմըչ եաչընտա օլուպ ,
պին լիւատան զիյատէ վարիտաթը վար տըր . շու հալտէ ,
գըր պըյըգլարընըն թէլլէրինտէն վէ եիւղիւնտէքի պու-
րուչուղլարտան գաթ գաթ զիյատէ սէրվէթէ մալիք տիր
տէմէք օլուր : Շիչմանլըղը իսէ՝ էօյլէ պիր հալտէ տիր քի ,
պիր ֆիսթանը պու միւհթէրէմ ճէմիյեթէ շատըր իւզ-
մէթինի կէօրէպիլիր . պինաէն ալէյհ՝ աբուգըրեանըն խի-
թամ պուլանագըր սալը կիւնիւ , գէվնէմի՝ սիւրիւսիւնիւ
հէնուզ եութմըչ օլան պիր շօպան գարըսը գըյաֆէթին-
տէ սիգէ թագտիմ իթմէք պախթիյարլըղընա նաիլ օլա-
նաղըմ . քէնտիսինի թէօպէքեարլըգ եօլունա կիրտիրմէք
իսթէտիլէր . լաքին պէն անը էյլէնտիրմէք վազիֆէսինի
տէրէօհտէ իթմիչիմ տիր . մէզպուրէ՝ էյլէննէյի տահա
զիյատէ սէվէնէք տիր . իմտի , մէզպուրէյի էն մէսթանէ
վէ էն սէֆիհանէ գէվգիյաթ տէրեասընա տալտըրմագ իւզ-
րէ , սիգտէ պանա մուավէնէթ իտէնէքսինիզ :

Հազըրուն . - Քէնտիսինի հէր նէյէ իսթէրսէնիզ տալ-
տըրմաղա հազըրըլ :

Պու արալըգ , Բօզ-Բոմբօն՝ մալիւմ օլան պիր հավա
իլէ , պէյազ սաչլը օյուննը նամ շարգըյը թէղաննի իթ-
մէյէ պաչլաաը :

— Պէտք է չափուշարը պու գատընա հիւրմէթ իթ մէյէ մէճպուր օյաճագլար տըր :

— Մէրգումանա . զու գատընա հիւրմէթ իտինիզ . վախտէնիզ տախի պիր կիւն պու եաշա կէլէճէք տիր . տէմէլի :

Գրալիշա Պաքանալ պիրտէն պիրէ այաղա գայքտը : Չէհրէսինտէ էլէմպախշ վէ իսթիհզայեարի պիր մէսէր-րէթ ՚նիւմայան օլմագտա ըտը . պիր էլլնաթ պիր գատէհ թու թմագտա օյտըղը հալտէ :

— Բիվայէթէ նաղարէն՝ Գօլերա կիւնտէ եէտի ֆէր-սախ մէսաֆէ գաթ՝ իտէրէք . թէգարուու պ իտէյուրը . իմտի . պու գատէհի տէ Գօլերանըն աշգընա իշէրիմ . - տէտի վէ գատէհի պօշայթտը :

Հազրուոն՝ ումումէն զէվզ ու սէֆայա տալմըշ օլմագ-լա պէրապէր . պու սէօզ իւզէրինէ ալիմ պիր թէէսսիւ-րէ տիւշար օյտըլար . զանն իտէրսին քի պիր նէվ էլէթը-րիզ թէթրէմէսի հէրսինին վիւճուտընը իսթիլա իլլէտի . հէր քէսին սիմասընը ճիտտի պիր մահզունիյեթէթ գարլատըր ժագ՝ պու հալի կէօրիւնճէ թէքտիրամիզ պիր սէ-տա իլէ :

— Ահ , Սէֆիզ . - տէյու նիտա իլլէտի :

Գրալիշա Պաքանալ . - (Գայտսըղճասընա .) Գօլերանըն աշգընա . . . եաշամաղա արղուսը պուլընանյարա տօգուն-մասըն . . . լաքին պիրի պիրինտէն այրըլմագ իսթէմէյէն-լէրի տէ պէրապէրճէ կէպէրթսին . - տէտի :

Ժագ վէ Սէֆիզ սիւրաթլը պիր նիկեահ թէաթի իթ-տիլէր . լաքին տիկէր արգատաշարը պու նիկեահըն ֆար-գընա վարամատըլար . գրալիշա Պաքանալ պիր գայ տա-գրգատան պէրու խամուշ վէ միւթէֆէքրիր տուրմագտա ըտը :

Բօղ-Բումրոն . - (Սաղրուրանէ պիր թավը ըլա .) Ա՛ . օ պահսը տիկէր . Գօլերանըն աշգընա մը . . . պոււնտան

պէօյլէ տիւնեա իւզերինտէ եայլընը մասում չօճուզլար մը գալմալը

Գու միւսթէլիֆ սէօզլերէ բաղմէն , գրալիչա Գաքա- նայրն ճէմիյեթ իւզերինտէ հասրլ իթմիչ օլտըղը սուի թէէսիր հէնուզ մահվ օլմաօրչ բտը : Տիւմուլէն՝ պու քէ- տերպախչ մուհալէրէյէ խիթամ վէրմէք իւզրէ տէաի քի .

— Էօլէնլէրի շէյթան կէօթիւրսիւն . եաչասըն հայաթ- տա գայանլար . Գերհայաթ օլուպ տա քերէմքեար օլանլար միւնասէպէթիյլէ , զըյաֆէթիմիզէ իճրաի բիյասէթ իտէն գրալիչամըղըն թէզայիւտի էօմր ու իգպալը վէ զըյաֆէթ սահիպինին սըհէթ ու աֆիյէթի աչղընա պիր գատէհ թէք- լիֆ իթմէք իսթէրիմ . զըյաֆէթ սահիպինի պու կիճէթ ա- նըմագ շէրէֆինէ նաիլ օլմուչ օլտըղըմտան , հայլք քի իսմինի պիլմէմ . իմտի միւսաստէսինէ մաղրուրէն , պու գատէհի սատէճէ Գուչ-թու-նիւ նամընա իչէրիմ . Գուչ- թու-նիւ (չըր շըպլագ եաթան) նամը՝ մահճուպիյէթիմի հիչ պիր վազթ լէքէտար իթմէզ . զիրա Հազրէթի Ատէմ տախի պաչգա աիւրլիւ եաթմագ բտը : Գինաէն ալէյհ պու գատէհ տէ Գուչ-թու-նիւ աչղընա

Գուչ-թու-նիւ . - Թէչէքքիւր իտէրիմ , շիչմանըմ . է- կեր պէն իսմինիզի ունուտաճագ օլուբսամ , *փոքի Գիւլէօ- Գուսու* (իչմէք իսթէլէն , սէրխօչ) շաղրբաճաղըմ , *տէսիֆի* իչիթտիյինիզ կիպի , « Հազրըրմ » ճէվապընը վէրէճէյինիզ- տէն էմին իմ :

Նիինի-Մուլէն . - (Գիր էլիյլէ ասքերլէրէ մախսուս օլան սէլամլար վէրէրէք վէ տիկեր էլիյլէ տէ իրի գատէհինի ուզաթարագ .) *Էլլիթ* , հաղըր . . . հէմ տէ մունթագըր . . .

Գուչ-թու-նիւ . - (Տօսթանէ .) Գունտան պաչգա , իքի քիչի գատէհ տօգուչարըրպ թօգալաչտըղտան սօնրա , պի- ըր պիրինի թանըմալարը լազըմ կէլիւր . . . Գէնիմ իսմիմ ժագ Իճննըրոն աըր :

Նիինի-Մուլէն . - (Հէր նէ գատար եարը սէրխօչ իտի

իսէ տէ . պու իսմի իշիտիր իշիթմէզ ըզհարը հարկթ ի-
տէրէք .) Բէննըբոն մը . . . սիղին իսմինիզ Բէննըբոն մը
տըր :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Էվվէթ , Բէննըբոն . . . նէ՞ իշուն
թէաճճիւ պ իտիյօրսընը :

Նինի-Մուլէն . - Չունքի պու իսմտէ էսկի պիր Ֆա-
միւեա վար տըր . . . Բէննըբոն գօնթլարը :

Գուշ-Թու-Նիւ . - (Կիւլէրէք .) Ամմա եարտըն՝ հա՛,
սահիհ մի . . . :

Նինի-Մուլէն - Էվվէթ , Բէննըբոն գօնթլարը քի
պունյարա Գարտովիլ տուգայարը տախի տէրլէր :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Ոհօ , հէլէ տուր պագալըմ , շիշմա-
նըմ . պէն՝ զէվգ ու սէֆա վէ իյշ ու իշրէթ պուտալասը
պիր իշճի օլտըղըմ հալտէ , պէօյլէ պիր Ֆամիլեայա մէն .
սու պիյեթիթիմ՝ նասըլ թէսավվուր օլունապիլիր . հալ ու
թավըմտա էօյլէ պիր Ֆամիլեայա մէնսու պ օլտըղըմա
տէլլալէթ իտէճէք պիր շէյ վար մը :

Նինի-Մուլէն . - (Թէաճճիւ պիւ պիր գաթ տահա սր-
թարագ .) Սիզ . . . իշճի՞ մի . . . ամմա եարտընըզ հա՛ ,
Պը զիւ կիւ հիքեայէսինտէ՞ միյիզ . պիղէ՞ տէօրթ պարկիր-
լի արապալարլա պէրապէր պիր Պաղտասար (1) զըյաֆէ-
թի քէշիտէ իթտիլինիզ հալտէ , նասըլ օլուր տա պիր իշ-
ճի բարչասը օլուրսընըզ . . . Սէօյլէյինիզ , ըճճա իտէրիմ ,
սէնաթընըզ նէ՞ տիր . . . ալիմ Ալլահ սլէն տէ օ սէնաթա
սիւլիւք իտէրիմ , վէ ճէնապր Հագգըն պաղընտա էլի
քէօթիւ պիր տալտըրմա իթմէք սէնաթընը անինտէ Գըր-
լաթըր աթարըմ :

(1) Պաղտասար՝ Բարիլոն հիւքմտարլարընըն էն սօնընճըսը
օլու պ , զայէթլէ սէֆիհ վէ զէվգ ու սէֆայա մաիլ պիր գաթ
օլտըղընտան , հօգարըտա գիքը իտիլմէսի տէ պունտան նէլէթ
իթմիշ տիր :

Գուշ-Թու-Նիւ . - (Կիւլէրէք .) Ոագըն պէնի պանգա
պիլէթլէրի վէ եա սալիթէ աղճէլէր իշճիսի զանն իթմէ-
յէսինիզ :

Նինի-Մուլէն . - Աման , արգատաշ . . . պէօյլէ պիր
զաննա զահիպ օլմագ գապիլ մի :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Կէշիրտիլիմ էօմրէ նազարէն , գա-
պիլի աֆվ օլասիլիլիր . . . : Լաքին սիղի թէլէմին իտէրիմ
քի , պիր միրաստան տօլայը էլիմէ կէշէն սէրվէթի սարֆ
իտիյօրըմ :

Նինի-Մուլէն . - (Միւտահէնէքեարի պիր թէպէսսի մ.
լէ .) Պէսպէլլի պիր տայը վէ եա պիր ամուճայը եէյիպ
իշիյօրսընըզ :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Տօղրուսընը իսթէրսէն , անը պէն
տէ պիլմէմ . . . :

Նինի-Մուլէն . - Նասըլ , սարֆ իթտիլինիզ աղճէնին
նէրէտէն կէլտիլինի պիլմէ՞ գմիսինիզ :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Էվվէլա շուրասընը պիլմէլի սինիզ
քի , բէտէրիմ՝ պիր բաչավրաճը բարչասը իտի . . . :

Նինի-Մուլէն . - (Գատէհ արգատաշլարընը ինթիլսապ-
տա էքսէրիյա գայտսըզ պուլընտըղը հալտէ , պու սէօզ
իւգէրինէ պիւս պիւթիւն միւլէաճճիպ օլարագ .) Ռայավ-
րաճը մը . - տէյու հայգըրտը . պատէհու , իլք հայրէթի
կէշէր կէշմէզ , հայիմանէ պիր լէթաֆէթլէ :

— Լաքին տիւնեատա էօյլէ բաչավրաճըլար վար տըր
քի , գատը ու հայսիյեթլէրի հիշ պիր վագթ ինքեար օ-
լունամագ . - տէտի :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Պու սէօզիւ իսթիհգա թարիղիլլէ
օհէլէյօրսընըզ . Ֆագաթ հագգընըզ վար . բէտէրիմ՝ գայ-
րէթմէնտ վէ գատը ու հայսիյեթլէ սահիպի պիր ատէմ ի-
տի . Հագիգի պիր իլմտար կիպի Բուճա վէ Լաթինճէ
պիլիր , վէ ուլուճը ըիյագիյէտէ (չափագիտական ուսմունք)
էլի պուլընմատըղընը շօգ տէֆալար սէօյլէր իտի . . . պուն .



տան մաստա, բէք չօգ սէյահաթլար ինրա իթմիշ տիր

Նինի-Մուլէն . - (Հայրէթ վէ թէհաճճիւ պիւնտէն նաչի սէրխօյըգտան այըլմաղա պաշխայարագ .) Լաքին, օ հալտէ, սիզին Բէննըրոն գօնթլարը ֆամիլեաւընա մէնսուպիյ- եթինիզ ինթիմայտէն պախտ տէյիլ տիր :

Բօզ-Բոմբոն . - (Նիւլէրէք .) Տէմէք օլուր քի, բէտէրի- չիլ քէնտի զէվգ ու շէրէֆի իչուն բաշալրա թօրլար Ը- ղը :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Խալլը, խալլը, կէչինմէք իչուն . պի- շարէ բէք ֆագըր Ըտը . Լաքին կէնճիլինտէ վազթ ու հա-

լի եէրինտէ իմիշ . . . Ֆագը ու դարուրէթէ տիւչար այըն- ճա, ագրապասրնտան օլան զէնկին սիր զաթա միւրաճա- աթ իթմիշ իսէ տէ, մէրգ ու մ' բէտէրիմէ . «Հօշ կէլտինտի զօյմուշ, Պունըն իւ պէրինէ, պիշարէ ատէմ, Բաւմա, Լա- թինճէ վէ ուլու մը բիյագիյէտէ օլան մուլիւմութը ֆէվգ էլ ատէսինտէն իսթիֆատէ իթմէր իսթէմիշ . Ֆագ աթ պու- տա միւմրին օլամամըշ, Ղալիպա օ վաղթլար Բարիստէ իլտարլար զարրնճա կիպի զայնարմըշ, Պինաէն ալէյհ' աճըրգտան կէպէրմէմէք իչուն պասթօնընըն ուճըյա էք- մէյինի արամաղա զալըրշմըշ, վէ մուվաֆֆաղ տախի օլ- մուշ . զիրա, բէօյտէ պէրապէրճէ իգամէթ իթմէքտէ օլ- տըղըմ խալտըն վէֆաթընտան սօնրա, Բարիսէ ավտէ- թիմտէ, իքի սէնէ զատար օ էքմէքտէն պէն տէ եէտիմ :

Նինի-Մուլէն . - Տէմէք տիր քի, սիզին միւհթէրէմ բէտէրինիլ պիր նէվ ֆէյլէսօֆ Ըմըշ . զալիպա պիր բա- շալրա եըղընթըսը այթընտան պիր խազինէ պուլմըշ օլ- մալը . եօգուս' պիր աղ էֆէլէ պահս իթմիշ օլտըղընըլ միրասա պիր տիրիւ ազլըմ էքմէյար :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Աճէլէ իթմէյինիլ, իչն սօնընա պէրլէյինիլ, զէն օն իքի եաչընտա իքէն, Մ. Թրիթոնըն ֆապրիգ աւընա չըրտղըղա կիրախմ . իքի սէնէ սօնրա, բէ- տէրիմ զազաէն վէֆաթ իթմտի, վէ օթ ուրտըղըմըլ թա- վան արասընտաքի օտանըն էչեալի մէվճուտէսինի պանս միրասա պըրաղտը . պունյար պիր խասըրտան . պիր ի-կէմ- լէտէն վէ պիր մասաւտան իպարէթ իտի . պունյարտան պաշգա, պիր էսկի Գոյոնիա սույը գութուսը իչինտէ, Ինկիլիգճէ եազըլմըշ կիպի կէօրիւնէն պիր զաշ բարչա քեաղըտ իյէ, թունճտան մամուլ պիր միտալեա վար- ըտը . Ֆագ աթ պու միտալեա զէնճիրիլէ պէրապէր ան- ճագ եարըմ ֆրանք իտէր իտի Բէտէրիմ պանա սյու- քեաղըտլարտան աւլա պահս իթմիշ տէյիլ իտի : Պու քեա- զըտլարըն նէյէ եարայաճազընը օլիլէտիյիմտէն, եազըլպ

մասով իտեճեք եէրտէ , էսկի պիր սանտրղըն ալթընա աթ-
տըմ . մէյէր պէօյէ եարտրղըմ իսապէթ օյմուշ . զիրա
պու քեաղըտարա մասսու պէն պոնտ աղ ճէ էօտիւնճ վէր-
տիէր :

Նինի-Մուլէն . - Քիր լուխֆր Իլահի օյմալը . աէմէք
տիրքի , սիդին եանընրդտա պէօյէ քեաղըտար պուլուն-
տըղընը պիլիյօյլարմը :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Էվլէթ , էսկի ալաճաղար պուլ-
մաղլա մէշղույ օյան մուամէլէճիէրտէն պիրի կէլիպ Աէ-
ֆիդի պուլմը . Աէֆիդ աէ պէնիմէլէ գօնուշտու , վէ մուա-
մէլէճի քեաղըտարը օղուտըղտան սօնրա , իշին շիպհէլի
օյտըղընը վէ լարին իսթէտիլիմ հայտէ աշիլի բէհին
մաղամընտա գապուլ իտէրէք . ա պին Ֆրանք էօտիւնճ
վէրէպիլէճէ յինի սէօյլէտի Պիր քէրրէ տիւ շիւնիւնիւզ .
օն պին Ֆրանք . . . պէնիմ իշուն պիր իսաղինէ աէմէք ի-
տի . . . անինտէ գապուլ իլլէտիմ . . . :

Նինի-Մուլէն . - Լաքին օղու քեաղըտարըն պէօյիք
պիր գըյմէթի օլապիլէճէ յինի տիւ շիւնիլի իտինիդ . . . :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Զանն իթմէմ . . . զիրա անլէրին հա-
ղիդի գըյմէթինի պէնտէն էյի ալիլէն բէտէրիմ՝ անլէր-
տէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէմէմիշ . պունտան մաստա ,
նէրէտէն օլտըղը մալիւմ օյմայարազ , էլինէ ա պին Ֆը-
րանգ կէլէճէք օլուրսա . . . գաշրբուղա կէլիւմի . . .
տէրհալ ալտըմ . . . Անճազ , մուամէլէճի՝ պանա պիր
թէմէմինաթ բօլիչասը իմղալաթտար :

Նինի-Մուլէն . - Սիդ աէ իմղալատընը՝ գ մը :

Գուշ-Թու-Նիւ . - Էվլէթ , պունըն պէնճէ նէ էնէմ
միյնէթի օլապիլի իտի . մուամէլէճիին պէյանընա նա-
ղարէն , իմղալամաղ իտուսուսը՝ սրրֆ պիր մուամէլէի գա-
նունիյնէտէն իպարէթ իմիշ . հէրիֆին սէօղիւ սօղրու շըղ-
տը . զիրա , բօլիւնըն վատէսի պունտան օն պէշ կիւն էվ-
վէլ հուլուլ իթմիշ օլտըղը հայտէ , հէնուղ հիշ պիր սէս

շըղմատը . մուամէլէճիին նէղտինտէ օ բարատան տահա
պին Ֆրանդ գատար պիր մէպլաղըմ վար տըր . մէրգու-
մըն շիր գատասը պուլընտրղընը կէօրէրէք , քէնտիսինի
պանա սանտրղ քեար իթտիմ . . . իշմէ , շիւմանըմ , օն
պին Ֆրանքը էլտէ իտէլիտէն պէրու , սասյահտան աղչա-
մա գատար իյշ ու իշրէթ իտիյօրըմ , էյլէնիպ զէվգեապ
օլըյօրըմ . շու ալչազ Մ . Թրիբոնըն սպղընըն գօղուսընը
աիյնէմէքտէն գարթուլտըղըմտան սօլայը , իտրինօղ գու-
շու կիպի մէօրուր բմ :

Պու իսմի իէլաֆֆուդ իտէր իթմէղ , օ վաղթա գա-
տար նէշէլի օլան ժազըն յէհրէ-քնտէ պիրտէն պիրէ մահ-
ղունիյնէթ բէյտա օլտու : Աէֆիդ իսէ՝ պիր միստէթ
էվլէլ զիհնինի իշղալ իտէն միւլահաղաթը միւսհիշէտէն
գուրթըմըն օլտըղընտան , էնտիշէի գօլպ իլէ մազըն
եիւղիւնէ պազտը . զիրա Թրիբոյ իսմինին անը նէ գատար
հիտաէթ լէնտիրսիլինի բանա պիլիւր իտի :

Գուշ-Թու-Նիւ իէքրար քէլամա աղապէ սէտիքի .

— Մ . Թրիբոյը իմանըր միսընրզ , էօղէ ալչազ պիր ա-
տէմ տիրքի , էյիլէրի քէօթիւ վէ քէօթիւլէրի տէ պին գութ
ֆէնա իտէր էլյի աթլընըն էյի աթը օլուր . . . աէր-
լէր . լարին էլյի ուսթանըն էյի իշճիսի օլտը . . . տէսէլէր
տահա միւնասիպ օլուր . . . Մյուհ պէլատընը վէրսին , պու
ատէմի իսթըրըմա կէթիլտիրճէ . . . :

Գուշ-Թու-Նիւ պու սէօղիւ սէօյլէտիրտէն սօնրա ,
եու մրուղընը քէմայը շիտտէթլէ մասսոյա վուրտու :

Գրայիչա Պարանալ . - (Սէօղէ գարրչարազ .) Պազ սան
ա , մաղ , շու ատէմին եագասընը սլրրազ սա , ազաճըզ
պաչգա շէյտէն պահս իտէլիմ , Հայտի , Բօղ-Բուրան , ժու-
զը ազաճըզ կիւլտիւր :

Գուշ-Թու-Նիւ . - (Տիւրիւ յթանէ պիր սէտա վէ շա-
րապըն թէէսիրիլլէ սէրիսօշանէ պիր թավր ըլա .) կիւլմէլէ
իշթիհամ եօզ . քէնտիմի զապթ իտէմէմ . պու ատէմ



OPULENTE QUANTUM

խաթըրբան կելտիրճէ . հնաւէն իմունէն արմէշ քէտիչի-
 բիմ . Ֆապրից ասրնասարի ամէշէ յէ նէ ասրէթշէ մուամէ-
 լէ իթտիլինի կէտրմէլիտինից . աէր իտի յի . ճէտյաւց իշ-
 ճիւկը . . . շարդը ք իշճիւկը . դարբնդարբնասա էրմէր եօզ
 տրր տէյու շիյեւայէթ իտէրլէր . պէտյէ ասաւմէլէրին գար-
 նընա սիւնկիս սօզմայր . . . սիւնկիս քէնտիլէրինի թէսրին
 իտէպիլիթ . . . ս Եւա Ֆապրից ասրնասարի շօճու գյաւթ . . .
 կէտրմէլիտինից . . . պիչարէ հալթուրար . . . պէտյի յ ասաւմ-
 լէր դատար շայրշրրդար . ճանդարր սպրդարընա կէլիթ վէ
 էն սօնընասա տախի պէշէր օնտար թէլէլի օյուրդար . լալին
 քիմին փապիֆէսի . . . եիս գ յիչի տիւնեատան էրսիթ օյ-
 սուն . էօլէնդէր եէրինէ աէրհայ պաշղ պարր սլլնրր . . .
 Գարհիթ տէլիլէր ըի . բարասր վէրիլմէտիթճէ պաշղա ա-
 լրնամասրն . . .

Նիճի-Մալէն Գուշ-Թու - Նիւնիսն քէտէրնտար սիմասրն-
 տան կիթաթճէ մի թէտճճիս պէ մի քեւայէմէնին պու
 դայրպա աէտրիլմէսինաէն ֆիւվց էլ ատէ մի թէէսսիթ օ-
 լարագ . դրալիչա Գարանայրն դալարընա պիթ դաշ սէօզ
 հու փարդասարգ տան վէ դրալիչա տալիթ մաշէմանէ պիթ ի-
 շարէթշէ ճէփապ վէրտիրտէն սօնրա .

— Անդաշրլար , էսկի ս սիման օյան Մ . Թրիբոյր տէգ-
 միօթրտուն . - տէտի :

Գուշ-Թու - Նիւ . - Խայր , Մ . Թրիբոյր տէգմէմ . քէն-
 տիսինաէն նէֆրէթ իտէրիմ . սէպէպի նէ օլտրդրնր պիլիթ-
 միսինից . պէնիմ պէտյէ սէֆասէլիթ հօլունա սարմաղլըշը-
 մրն հարր սէպէպի տէ ս տրր : Պէն պու սէօզիս իֆիթիթտար
 իչուն սէտյէմէյօրրմ , հաղըղաթը հայ պունտան իպարէթ
 տիթ . . . Անրն Ֆապրից ասրնասա չրազլրպա կիրալիլիմ
 դէման , իշ իչուն օ դատար դայրէթ վէ տրդու կէտթէրիթ
 իտիմ ըի , շայրշմապ իւզրէ կէտիլէլիմի պիլէ չրգարրը լ-
 տրմ . իշթէ պունրն իչուն տրր ըի պանա Գուշ-Թու - Նիւ .
 (չըր չըպուպ հաթման) շազապընը վէրտիլէր . . . Սապահ-

տան ազնամա գատար պիհուտէ եկրէ ճանըմը չըգարըր վէ պէլիմի գըրարճասընա շայըչըր շապալար ըտըմ . . . Ֆազաթ պէնի խէչվիգէ մէտար օլաճապ հիչ պիր քէլիմէ իշիթմէտիմ . Փապրիգայա էն էվլէլ կէլիր վէ էն «ճերաչը . գար ըտըմ . պունըն Ֆարգընա վարան պիլէ օլմատը Պիր հիւն մաքրնանըն ի զէչինէ տի շէրէք եարալանտըմ . պէնի խասթէխանէյէ կէօթիւրաիւլէր . . . հէնուզ պիր էյիճէ շիֆարէղիւ օլմատան խասթէխանէտէն չըգըպ շալլըմտգա պաշատըմ , լաշին քիմի՛ն ումուրը . . . հիչ քիմսէ պունա էհէմիլյէթ վէրմէտի . Ֆազաթ պէն ապա մէյուս օլմագուրմ . պիլա Ֆասըլա շայըչըրտըմ . տիկէրչէրի խէ՛ պէնտէն զիյաստէ միւճէրիէպ օլտըրարընտան վէ Մ . Թր . րիբոնըն նէ օլտըղընը պէնտէն էյի պիլաիքլէրինտէն , պէնիմ իշուն . սնու շօճուգ նէ՛ պուտալա շէյիմիչ , պիհուտէ եկրէ պէլիմի գըրարճասընա շայըչըյօր . . . պունտան ճէ՛ խթիֆատէ խաէպիլէճէք Իշինի իշլէ , ահմա՛գ , պունտան զիյաստէ վէ եա էքսիք պիր շէյ օլաճաղըն եօգ օ տէրլէր իտի . Լաշին պէն պու սէօղլէրէ տայա գուլագ ասմազ վէ իշիմէ տէվամ խտէր խտիմ . Նիհայլէթ պիր կիւն , պապա Արսէն նամընտա օլուպ միտալէթի մէտիտէտէն պէրու Ֆապրիգատա իշլէվէրտէ օլան վէ Ֆագիլէթին պիր միսալը միւճէսսէմի սոյըլապիլէն իթիյար պիր ատէմէ՛ արթըգ գուվլէթաէն տիւշմիչ օլմասը սէպէպիլլէ , եօլ վէրիլտի . Պու քէյֆիլյէլէթ պիչարէ իխթիյարա՛ էճէլ սարպէսի կիպի պիր շէյիտի . խասթէմիղաճ պիր գարըսը վար ըտը . քէնտիսի խէ գուվլէթ վէ թագաթտան մահրում՝ պիր իխթիյար օլտըղընտան , պաշգա պիր եէրէ կիրէմէղ իտի Փապրիգանըն իշնի պաշըսը՝ քէնտիսինէ եօլ վէրիլտիլինի պիլտիրտիլինտէ . շէվալլը իխթիյար ինանմազ իսթէմէտի , վէ սաիգաի մէյուսիլյէլէլէ ալլամաղա պաշլատը . Պու արալըգ Մ . Թրիբոյ օրատան կէշիյօրտու . . . պապա Արսէն՝ էլլէրլինի պիրի պիրինէ գավուշ-

արբորչ օլտորդը հայտն է, ետրը ի ճրէթիւէ օլտուն բէնտի-
 սինի մէմուրիյնէ թիմնտէ խոյոս ի թմէտինի բէճա վէ նիյազ
 իլլէտի : Մ. Թրիբոյ իսէ՝ տմուրիտրնը գալտորարազ՝ պի-
 շարէնին եիւզիւնէ գարչը . «նէ՛» սէօյլէ յօշարն , պէ՛ հէրիֆ,
 պէն քէնտի ֆասպրիգամը սոպտիմար խասթախտանէտի՛ մի
 եարաճտղըմ տէյու զանն խոխօրսըն . սէն արթըզ շարչ-
 մաղա կէլմէզսին . հայտի՛, իշինն կիթ . «տէյու հայգրտոր :
 Պէտպատիթ պապա Արսէն . «Պտղաթ զըրգ սէնէ միթէ-
 մատիլէն շարչտրմ՝ տահա նէ՛ խթէրսինիզ . եա՛ Րապ-
 պի , սէն մէրհամէթ Էյլէ . «տէտի : Մ. Թրիբոյ պունա
 ճէվապ օլտրազ . «Յ պէնիմ վաղիֆէ՛մ մի «տէտիրտէն
 սօնրա , եաղրճրսընա խիթտպէն . «Նունրն հաֆթալըղընրն
 հիսապընր քէստէ , տէֆ օլտուն կիթսին . «տէտի : Պասպ
 Արսէն տէֆ օլտապ կիթտի . Էվիլէ՛թ . . . կիթտի . . . ֆա-
 գաթ օտղչամ՝ հէմ քէնտիտի վէ հէմ տէ իթիմիյար զէվ-
 ճէսի քէնտիլէրինի քէտիւր տիւմանրյլա պօղուպ թէլէֆ
 իթտիլէր : Վաղրա պէն օ վազիթ հէնուզ չօճուղ իտիմ .
 լաքին պապա Արսէնին հիքիայէտի պտնա պիր շէյ էօյրէթ-
 տի . պիզիմ նէֆսիմիլի թէլէֆ խտէրճէտինէ շարչմազը-
 զըմը պիհուտէ պիր շէյ օլտըղընը , վէ պունտան՝ գատր
 ու հայտիյնէթիմիլի պիլմէյէրէք վէ թէչէքքիւր պիլէ Ի.Յ.
 Մէյերէք Եալընըզ ֆասպրիգա տահպի իթիֆատէ իթույ-
 յիւի : վէ պու գատար էմէր վէրտիլիմիզ հայտէ , իթի-
 յարըղըմըզուա պիր սօզապ քէօշէտինտէ աճըդտան կէ-
 պէրմէքտէն զայրը պիր ի միտիմիզ պուլըմատըղընր ան-
 լատրմ : Պունըն իւղէրինէ , զայրէթիմ սէօնտիւ . քէնտի
 քէնտիմէ տէտիմ քի . «Վաղիֆէմտէն զիյատէ շարչմազը-
 զըն պէնճէ նէ՛ ֆատիտէտի օլտազ տրը . Պէնիմ սայ ու ա-
 մէլիմ սայէտինտէ , Մ. Թրիբոյ միլիտնյար գաղանաճազ օլ-
 տապիլէ , պիր զէրրէտինի պտնա վէրիւր մի . խայր : « Պի-
 նաէն ալէյհ շարչմազտա՛ իղգէթի ճէֆ-թմէ վէ եա
 մէնֆատաթը շտխտիյնէմէ արթըզ պիր ֆատտէ կէօրէմէյէ-

րէք , իշտէն նէֆրէթ իթտիմ , վէ հաֆթալըղըմը գազան-
 մազ իշուն ճէ գատար իլլէմէր լազըմ կէլիրսէ , օ գատար
 իլլէմէյէ պաչաւտըմ . արթըզ սօնտան սօնրա , հայլազ ,
 թէմպէլ վէ սէֆիհ պիր շէյ օլտում . քէնտի քէնտիմէ
 տէր իտիմ քի . «Չարչմազտան պիւս պիւթիւն սօնաճազ
 օլտըսամ , պապա Արսէն իլէ գարըսը կիպի իշիմի պիթի-
 ըրիմ . . . » :

Ժագ պիլա իթիմիյար պու միւլահազաթը միւէտսիֆէ-
 յէ զահպ օլտըղը սըրատա , տիկէր տավէթիլիլէր՝ Տիւ-
 մուլէն իլէ գրալիչա Պաքանայըն խտֆի իշարէթլէրինտէն
 պիթ թէչվիղ , իթիֆազ իթմիլէրիտի . պինաէն ալէյհ՝
 գրալիչա Պաքանալ պիր իշարէթ վէրտիքտէն , վէ մասս
 իւղէրինէ սըլըրալապ շիչէլէրի վէ գատէհլէրի այազըլա
 տէվիրտիքտէն սօնրա , հէրսի պիրտէն այաղա գալգտը-
 լար , վէ նինի-Մուլէնին էլինտէքի ֆըրըլտազ սէտասըլա
 պէրապէր , « Պուրթունալը Լալէ . . . Պուրթունալը Լալէ
 գատրիլինի իթէրիզ «տէյու հայգըրմաղա պաչաւտըլար :

Պիր գումպարանըն բաթլամասը կիպի պիրտէն պիրէ
 զուհուր իթմիլ օլան պու մէսէրրէթ ալազէլէրի իւղէրինէ,
 մագ սարսըլտը , վէ քէմալը թէաճհուպլէ քէնտի տավէթ-
 իլիլէրինին եիւզիւնէ պազտըգտան սօնրա , կիյա զիհնինի
 իթիլա իտէն էլէմպախշ միւլահազաթը տէֆ իթմէք ի-
 թիլտըմը կիպի էլլէր ալնընա կէթիւրտիւ , վէ «Հազը-
 նըզ վար , հայտի , արչ , պիր , իքի , իւչ , եաչասըն զէվզ
 ու սէֆա «տէյու հայգըրտը :

Գուլվէթի պազուլար պիր տազըզա զարֆընաա մա-
 սայը գալտըրտըլար , վէ զըյաֆէթ սալտընըն պիր քէօ-
 շէտինէ սիւրտիւլէր , սէյրճիլէր իւլէմէլէր , սէֆըլէր վէ
 բէնճէրէ քէնարլարը իւղէրինէ եըղըլտըլար , վէ Գուչ-
 թու-Նիւ , գրալիչա Պաքանալ , Նինի-Մուլէն վէ Բօզ-Ռոմ-
 բունըն թէչքիլ իթտիլի պու գատրիլէ հէմահէնջ օլմագ
 իւղրէ , մուսիգի մագամընտա , Մեթիւլէն սէրլէվհալը

մէջ հուր հաւատք թէ զորոնք ի թմեյե պաշտատր յար :

Տիւմուլէն՝ էլ ինտեքի Ֆրըրյապը տավեթ յէրանէն պիրինէ թէսյամ իլէ . բումայրյորա մախսուս օյուպ թէրէ- սինտէ պիր թիւյ սիրիւրկէսի պուլընտն դասգէթ տարնը պաշընս գօյտու . դըյաֆէթին իպթիտասընտա , սըրթըն- տաքի սէթրէյի չըղայմըչ օյտըղընտան , դըյաֆէթինին սյիւթիւն շաչաասը մէյոտանս չըղմըչ ըտը : Պալըզ բուլը իլէ միւղէյեկէն օյան զըրհ էսվապը՝ եազըր պիր էօքիւղէ ըէֆագաթ իսէն վահչիւէրին կիտիքիւրէրինէ միւչապիհ սիր շաթէթիէ նիհայէթ պուլմագտա ըտը : Նինի-Մուլէնին գարնը պէօյիւր վէ պաճագլարը ինճէճիք օյտըղընտան , պաճագ քէմիւրէրի ուճարը սըչապըյա տէճնմիւչ օյան շիզմէլէրի իլինտէ կէյէյի կիւղէյ սալլանմագտա ըտը :

Գիւլիւր Բօզ-Բումբոն՝ բօլիս շապղասընը էյրիճէ գօյ- մուչ . էլլէրինի բանթալօնըն ճէպիւրինէ սօղմըչ . պէտէ- նինին եօզարըքի գըսմընը սղաճըգ իլէրիլէ էյմիլ օյտըղը վէ սաղտան սօյա գալչա քէմիւրէրի իւղէրինտէ սալլան- մագտա պուլընտրիլը հալտէ . Նինի-Մուլէն իլէ պիրլիքստէ ատըմ ատըմ իլէրիլէմէքտէ իտի . Նինի-Մուլէն իսէ՝ սօյ պա- ճագընը գըրմըչ , սաղ պաճագընը իլէրիլէ տօղրու աթմըչ , սյաղընըն ուճընը հաւայա գալտըրմըչ վէ էօքճէսինի տէ տէօչէմէ թախթասընս սիրմէքտէ պուլընմիւչ օյտըղը հալ- տէ , սըչապյա սըչապյա օյնամագտա իտի . պուլտան պալչ- գա , սալ էլինի էնսէսինէ վուրմագտա , վէ կիւյա գարչը- սընտաքիլէրին կէօղլէրինէ իօղ իփիւրմէք իսթէյօրմըչ կիպի . սաղ գօյուչը խահիլլէ իլէրիլէ սալտըրմագտա ըտը : Պուրագ Ֆէվգ էլ ատէ մուլաֆֆագիլիլէթ պուլտը . օյ- նատըղլարը շէյ՝ հէր նէ գստար մուր-նալը Լ-վէ գատ- րիլինին մուգատտէմէսի իտի իսէ տէ . շամաթայը պղըչ- լարըլա թէլագղը օյուլտըր : Պուրապըրգ սալա գաբուսը ա- չըլտը , վէ խըտմէթ քեարլատան պիրի՝ կէօղ իլէ Գուչ-Թու- նիւյիւ պիր միւստէթ արատըղտան սօնրա , եանընս

գօյուպ վէ գուլտըղընս պիր գաչ սէօղ Ֆրըրյապըր . ժագ , պու սէօղլէրէ ճէվապ օլարագ , գահգահա իլէ կիւլմէրիլէ պէրապէր .

— Պէնիմի . . . լա՛միֆէ օլմայը . - տէտի :

Խըտմէթ քեար պիր գաչ քէլիմէ տահա իլալէ իտին- ճէ , Գուչ-Թու- նիւնիւն սիմսսընտա պիրտէն պիրէ ազիմ պիր թէլագ վէ էնտիլէ գահիլ օյտու , վէ խըտմէթ քեարա . « Բէքէյի . . . կէլիլիմ » աէտիքտէն սօնրա , գաբույա տօղ- րու պիր գաչ ատըմ աթտը :

Գրալիչա Պաքանալ . - (Միւլթէաճնպանէ .) Նէ՛ վար , ժագ , Նէ՛ օլմուչ . - տէյու սօրտու :

Գուչ-Թու- նիւ . - Պէն շիմտի կէլիլիմ . . . պէնիմ եէ- ըթմէ պիր պաչգասը օյնասըն . . . սիգ տէվամ իտինիլ . - աէյիպ , ալէլ աճէլ տըչարը չըղտը :

Տիւմուլէն . - Իհթիմալ քի եկմէրլէր բուսուլասընտա եազըլաճագ պիր շէյ ունուտըլմըչ տա սիւղէլթմէյէ կիթ- տի , շիմտի էլպիթիլէ կէլիլ :

Գրալիչա Պաքանալ . - Պէսպէլի էլլէ օլմայը . . . (Ժագըն մագամընս գալիմ օյան ատէմէ իթիմապէն .) Շիմ- տի սըրա գալալիլէնին տիր . - տէտի :

Գատըրիլ թէքրար տէվամ օյունմագ պաշտատր . Նի- նի-Մուլէն էլլէրինին օրթտարնուտ սալլանմագ իւզրէ , սաղ էլլէրինտէն թուչմըչ ըտը . պու հալ պիր նէվ օյուն մանօվրասը օլուպ , պու մանօվրասու նինի-Մուլէնին կէօս- թէրտիլի մուգալիլտիք միւմքին տէյիլ թարթիֆ օյունա- մագ ըտը : Պու սըրատա գալու թէքրար ալրտը , վէ ժագ ղը ալըպ կէօթիւրմիւչ օյան խըտմէթ քեար պիր սիմտի տէհչէթինթիմա իլէ Սէֆիղէ եազլաչտը , վէ Գուչ-Թու- նիւյէ եաքմըչ օլտըրը կիպի , մէզպուրէնին տէ գուլտըղընս պիր գաչ սէօղ սէօլլէտի : Գրալիչա Պաքանալըն պէնիլ ուչտու , քէսկին պիր նիտա սալը վէրիպ գաբույա տօղ-

բու սէյրթտի վէ սիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէ յէրէք վէ տավէթիլէրի հայրէթաէ պրրագարագ , ալէլ աճէլէ տը- շարը յըգտը :

4

Վ Ե Տ Ա Լ Ա Շ Մ Ա

Գրայիցա Պարսնալ լօգանթանըն իրտակթեարըյա պիրիքտէ , նէրտիւ պանտան աչաղըյա էնտի : Գարուտա պիր արապա տուրիը ըտը : Պու արապանըն իլինտէ՝ իքի սաաթ էվիլէ Շաթըլէ մէյտանընտա տուրիը զօնու շմագ- տա օլան էչխաստան պիրի իլէ : Գուշ-թու-նիւ պուլըն- մագտա ըտը :

Սէֆիզ արապանըն եանընա վասըլ օյտըգտա , շախ- սը մէրգուճ աչաղըյա էնտի , վէ սաաթընու պագարագ ժագա խիթապէն :

— Սիգէ պիր շարեէք սաաթ մի սաատէ վէրիբիմ . . . պուլտան զիյատէ պիր շէյ եարամամ , էվյատրմ . . . օն- տան սօնրա եօլա չրգմայըյըզ . . . էլիմիգաէն գաչմագ թէճրիւ պէսիտէ պուլունմայընըզ . արապա պուրատա տուրտուգճա , պիզ տէ գարուարա նէզարէթ իտէրիզ . - տէտի :

Սէֆիզ պիր աթյայըշտա արապանըն իչինէ սըչյատըլ Գալպի օ տէրէճէ հէյէճանա կէլիլ իտի յի , օ վագթա գատար հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ մուգթէտիւ օլամամը ըտը . Ֆագաթ ժագըն եանընա օթուրու պ տա մէրգուլըն շէհրէսինտէքի սօլղունըլը կէօրիւնճէ , արթըգ քէնախի- նի զապթ իտէմէյէրէք :

— Նէ՛ վար , ժագ , սէնտէն Նէ՛ իսթէյօրյար . - տէ- յու հայգրրոր :

Ժագ . - (Սէյուսանէ պիր սէտա իլէ .) Պօրն իչուն պէնի թէվգիլի իտիյօրյար . . . :

Սէֆիզ . - (Ճանխրաչ պիր սէտա իլէ .) Սէնի՛ մի . . . :

Ժագ . - Էվիլէթ , մուամէլէճիին պանա իմգալաթ . միշ օյտըղը թէէմինաթ բօլիչասը իչուն . . . մէրգուճ՝ իմ- գալամագ խուսուօրնըն սրրֆ պիր մուամէլէի դանունիլէ- տէն իպարէթ օյտըղընը սէօյլէմիշ իտի , տէյիլ մի . . . ալչագ իայըն :

Սէֆիզ . - Լարին , եա Լապպի , սէնին անտէ բարան եօզ մը . . . պուլըր ալէլ հիսապ այր գօյսուն :

Ժագ . - Պիր բարամ գալմամը ըմըշ . բօլիչայը էօ- տէմիշ օլմատըղըմտան տօլայը , եանընտարի պին Ֆրանըր վէրմէյէճէյինի մահքէմէ խատէմէլէրի մարիֆէթիլլէ պա- նա պիլտիրմիշ . . . :

Սէֆիզ . - Օ հայտէ , մէրգուճա կիտէլիմ վէ սէնի մահպուսիլէթտէն զուրթարմասընը ըճա իտէլիմ . պու բարայը սանա էօտիւնճ վէրմէյի իլը էվիլէլ քէնտիսի թէք- իլիթ իթտի . պէն պուլըր քէք սլէա պիլիլիմ . զիրա իպթի- տա պանա մի բաճաաթ իթմիշտի . շու հայտէ պիգէ մէր- համէթ իտէճէյինի ի միտ իտէրիմ :

Ժագ . - Սէրհամէթ մի . . . պիր մուամէլէճիտէ մէր- համէթ Նէ կէզէր . . . շրիլընճա սէօղէր սէզլէմէ . Սէ- ֆիզ . . . :

Սէֆիզ . - (Հէյէճանը գալպ իլէ էլլէրթի պիրի պի- ընէ գալիւ շտրրարագ .) Տէմէք օլուր յի , հէր պիր ի միտ մահվ օլմուշ տրը , էօյլէ՛ մի . . . Պագաթ նիհալէթ պիւ- պիլիւն . գաթը իւմիտ իթմէքյաղրմ տէյիլ . . . հէր հալ- տէ պիր շէյ եարաճագ տրը . . . պուլըր սանա վաս իթմիշ տիր . տէյիլ մի . . . :

Ժագ . - (Ոճը պիր քէտէրլէ .) Էվիլէթ , Լարին վա-

Անփիզ . - Պու միւրահազար իւն շիմտիտէն միւրէտաւոր
 օլմագ նէ յէ՛ հարար :

Ժագ . - Եւրըն նէ՛ իյէ կէշինէ ճէ յիհի սանա սիւայ ի-
 տիյօրըմ :

Անփիզ . - Պու էլսլիսէմի իյէ սաիր պիր գայ բարչա
 էշեամը սաթբայ , ազ ճէնին հարրարընը սանա հօլլար վէ
 հարրարընը տախի սաղլարըմ . պիր գայ կիւն պէնի իտա-
 րէ իտէր :

Ժագ . - Էլ սօ՛նրա , սօնրա՛ նէ հարաճագ սըն :

Անփիզ . - Սօ՛նրա մը . . . պէն նէ՛ պիլէ յիմ . . . օ վա .
 գըթ ախի շիւնիւրիւզ . . . շիմտի սանա նէ՛ տէ յիմ . . . սօն-
 րա էլսլիսէմի պիր իճասլընա պտղըլըր . . . :

Ժագ . - (Տիլլարաչ պիր — չէքէրէք .) Պէնի տինէ ,
 Անփիզ , պէն սէնի նէ՛ գատար սէվտիյիմի շիմտի հըսս ի-
 տիյօրըմ . . . սէնի թէրք իտէ ճէ յիմի տիւ շիւնախի յճէ , հիւ-
 րէ յիմ զանն իտէրսին չի պիր մէշէնէ սարաթընտա էզի-
 լիպ պիւրիւրիւյօր . . . սէնին նէ՛ սյաճագընը պիլմէտիլիմ .
 տէն , սաթթա թիթրէ յրըմ . . . (Էլինի աընընա կէօթիւ-
 րէրէք .) կէօրիւյօրսուն ա . . . պիլիմ պու սարէթիլէ մանվ
 օլմամըզըն սէպէպի . սիւն պու կիւն տիւր , հարըն կէլ-
 մէ յէճէքս տէմէմիզ սլտու . իշթէ ԵՄՈՒՄՆԻ կէլտի շաթտը :
 Անին հանլնտաւն այրըլտորղըմտա , վէ սաթթաճագըն էսվապ-
 լարըն բարասընը տա թիւրէթտիրտիլինտէ , շարըմագա
 մու գթէտիր օլտամատըզընտան , նէ՛ հարաճագ սըն . հարա-
 ճագընը պէն սանա սէշէլիմ մի , իսթէր միւր . . . պէ-
 ճի սնուտաճագ սըն վէ . . . :

Ժագ սէօղիւնիւ իքմայ իտէմէտի . պատէհու , կիւյա
 պու ֆիւրտէն ֆէրագէթ իթմէք իսթիյօրմըշ կիպի , հիտ-
 տէթ վէ մէյուսիյեկթ սաիգասըլլա .

— Այիմ Ալլահ , էկէր իշին օ բատաէյէ վարաճագը-
 նը պիլսէմ , սյաշըմը գալտըրըմ թաշարընա վարարագ
 բարչա բարչա իտէրիմ . - տէտի :

տրնը նէ սաւրէթիէ իճրա իժտիյինի կէտիւրդաուն . պէն իմզայատարդմ շէյն նէտէն իստարէթ օյտըզըզ պէնմէյէ .
 բէք , իմզայատարմ . բօլիչանըն վատէսի կէշմիշ . շիմոի անըն
 հարէքէթի վաղրասը նիզասը տտիրէսինտէ օյտըզընտան ,
 մուխայէֆէթ իժ Պ.բիլիին հիշ պէր ֆատիսէսի օյամազ .
 պունըսըրըն քեաֆֆէսինի տէ պաննա անյաթարլար

Սէֆիզ . - Ֆաղաթ սէնի ուզուն միւտտէթ հապսխա .
 նէտէ սյըզ օյտմապար , տէյի՛ մի , պու միւլքին տէյիլ

Ժագ . - Էկէր բօլիչայը էտտէմէյէճէք օյուրսամ , պէշ
 սէնէ մահպուս գայաճաղըմ Մատամ քիպու բարոյըր
 իլէլ էպէտ էտա իտէմէյէճէյիմ , իշիմ պէթմիշ տէմէք
 տիր

Սէֆիզ . - (Գաշընը էյլէրի իշինէ պարապ .) Ա՛հ , պու
 նէ ֆէյտրէթ , պու նէ պէտպսիթըրզ պիր շարէ պույ-
 մանըն իմրեսանը տա եօզ

Ժագ . - (Փէտէրամիզ վէ հէյէճանըր պիր սէտա ի .
 լէ .) Տինչէ , Սէֆիզ , պու արապատա օթուրայրտան պէ .
 բու , եայրըրզ պիր շէյ տիւշիւնիւթըրմ ետնի՛ պէն
 մահպուս օյաճագ օյուրսամ , սէնին հալին նէրէյէ վա-
 րաճագ .

Սէֆիզ . - Պէնիմ իշուն մուզտարրպ օյմա .
 Ժագ . - Սէնին իշուն մուզտարրպ օյմայրմ մը . տի .
 վանէ՛ միսին , նէ սին . սէն նէ՛ եարաճագսըն . Պիզիմ իլի
 օտամըզըն մօպիլեասընը սաթըյա շրչարսան , իքի եիւզ
 ֆրանը թուլմազ . Սէրիլէթի մէվհուտէմիզի օտէրէճէ
 շրչընճուսընա սարֆ իժտիր քի , օտայարըն քիրասընը պի-
 լէ իէէտիյէ իտէմէտիր . իսանէ սահլպինէ իշ սյըզ պօր-
 ճումըզ վար . պինտէն տյէյհ՛ էշեայարըմըզըն սաթըլմա-
 սընտան տտիսի սէնճէ պիր իւմիտ եօզ սըր պիր բա-
 րասըզ գայաճագսըն . Պէն հիշ օյմազսա հապսխանէտէ
 աճղայմամ Ֆաղաթ սէ՛ն նէ եարաճագսըն նէ՛ իլէ
 կէշինէճէքսին .

Սէֆիգ՝ ժագըն սիլիլիլիլ կէչիլիլ օլտըրը միւլաճա.
զաչըն նէտէն իպարէլիլ օլտըրընը տէրճալ անլայարազ .
անըն պօյնընա սիլըլտըր վէ յէմայը խահիչլէ .

— Պէն , պիլ պաչղա սընը՝ մը սէվմէք . . . տաչալ , աւ-
լալ . զիրա պէն սէնի նէ տէրէճէ սէվտիլիլմի սէնիլն կիպի
չիմտի անլայօրըմ . — տէտի :

Ժագ . — Լոսքին , եաչամաճ գ իչուն . . . պիչարէ Սէ-
ֆիգիմ . եաչամաճ գ իչուն :

Սէֆիգ . — Են եարայըմ . . . ճէսարէլիլի կլէ ալարազ ,
կիտիլոզ գըզգարընտաչըմլա պիլըլիլաէ օթալըրըմ . . . ա-
նընլա շալըչըպ շապալարըմ . կլայէլիլիլ էքմէլիլիլ չըգա-
րըրըմ . . . Եարընըչ սէնի կէտըմէք իչուն տըշարը չըգա-
րըմ . . . Պու մուսմէլէճի՝ պիլըր գաչ կիւնէ գատար սէ-
նիլն օն պիլն ֆրանըր թէկալիլէ իաէմէլէճէ յէճի ալիչիւնէ-
րէք , սէպիլիլիլ թալիլիլէ իլմալիլէճէք տիր . պէն օ վազ-
թա գատար շարչմաղա ալըչըրըմ . . . պատէճու սէն տէ
ալըչարազ , ֆազիրանէ վէ ֆաղաթ րահաթ պիլը էօմը
կէչիլիլիլ . . . վէ ալթըր ալ գատար պէրապէրճէ ճիւմալիլ շ
իլմէմիլիլ եանըմըգտա յեար գալըր . զիրա սիւնեատա
էպչէ առէմլէր վար տըր յի . միւսալիլիլ հոյալիլըարընտա
էլիլէճէճէն նէ տէմէք օլտըրընը պիլըմէպլէր . սէօզլումէ ի-
լիլմատ էլիլ , սէվկիլիլ մագըմ , սէօլլէտիլիլմ սէօզլէր խա-
լիսանէ տիլլէր . . . Պու վազըրա պէնճէ ֆաիտէլիլ պիլընա-
սիհաթ օլաճագ տըր . կկէր պէնի սէվէրսէն , պէնիլմ ի-
չուն աուլա մուզտարըպ օլմա . պաչղա պիլը տօսիլ իտին-
մէքտէն իսէ , էօլմէլիլ եիլզ տէֆա թէրճիհ իտէրիմ :

Ժագ . — (Կէօզլէրիլ եաչարմըչ օլտըրը հալտէ .) Էօլլէ
իսէ կէլ պէնի գուճագլա . . . սէօզիւնէ ինսնըրըմ . . . սէն
կէրէք հալը հազըր վէ կէրէք մուսլմազ պէլ իչուն պէնի
թէկէմիլն իտիլօրստուն . . . Հազըրն վար , եա թէքրար շա-
լըչմաղա ալըչմալըլըրզ , վէ եախօտ . . . պապա Արուէնիլն պիլը
էօլլէք յէօմիլիլ իլէ իչիլիլիլ պիլթիլմէլիլիլ . . . (Սէչագ



L. H. C. C.

POR-POUR

պիր սէտա իւէ վէ թիթրէյէրէք.) Ձիրա պիւմիչ օլ քի .
 ալթը այտան պէրու սէրխօչ կիպի պիր շէյ իտիմ .
 շիմտի գանն իտէրսին քի սէրխօչըգտան սըյըլըյըրմ . . .
 վէ ճէրէյէ կիթտիյիմիգի կէօրիւյօրմ Բարաւարըմը
 թիւքէնտիքտէն սօնրա , իհթիմալ քի պէն պիր իըրսըզ օ-
 լաճագտըմ , վէ սէն տէ պիր

Սէֆիգ . - (Դուչ-թու-նիւնիւն սէօգիւնիւ քէսէրէք.)
 Օհ , ժագ , պէնի գօրդուտըյօրսըն , պէօյլէ սէօզէր սէօյ-
 լէմէ . . . սանա եէմին իտէրիմ քի , գըղգարընտայըմըն խա-
 նէսինէ ավտէթ իտէճէյիմ , շալըչաճաղըմ վէ քէսպի ճէ-
 սարէթ իտէճէյիմ

Դրալիչա Պաքանալ բէք զիյատէ խալիսէթլէ պէյանը
 էֆքեար իթմէքտէ , վէ վատընը ազմը գաթի իյէ թութ-
 մագ իսթէմէքտէ իտի . մէզպուրէնին գալպի հէնուզ պիւ-
 թիւն պիւթիւն ֆէնալաչմըչ տէյիլ իտի . սէֆալէթ վէ
 գարուրէթ՝ պաչղալարը կիպի անըն տախի պաչտան չըզ-
 մասընա սէպէպ օլմուչ ըտը . օ վագթա գատար պիւս-
 պիւթիւն մէյէլանը գալպինէ թէպալիյէթլէ հարէքէթ իթ-
 միչ օլտըյընտան , հիչ պիր ալչագճա վէ միւրթէքիպանէ
 էֆքեարտա պուլընմամըչ ըտը . շիմտի իսէ , ժագըն պու-
 լընտըղը հալը էսէֆիյթիմալը կէօրէրէք , աչգ ու սէվտա-
 սը պիր գաթ տահա ալէվլէնմիչ իտի , Պիչարէ՝ տէհչէթլի
 մահրումիյեթլէրի սէպէպիյլէ էվվէլճէ տայանամամըչ օլ-
 տըղը վէ իչսիզ վէ սէֆիհանէ պիր էօմրէ ալըչալըտան պէ-
 րու քէնտիսինէ պիր գաթ տահա աղըր կէլէճէք օլան էվ-
 վէթի շալըչմագլըզ էօմրիւնի . թէքրար էլէ ալմագ իւզրէ
 Մայեէօնիւն եանընա կիտէճէյինի ժագա սէօյլէտիյի սը-
 րատա , եէմին իտէճէք տէրէճէտէ քէնտինտէ էմնիյէթի
 գալպ հըսս իտիյօրտու . Քէնտիսինին ժագա սէօյլէմիչ օլ-
 տըղը թէչվիգամիզ վէ իթմինանպալսչ սէօզլէր՝ պիչարէ
 տէլի գանլընըն քէտէր վէ ըզտըրապընը ազաճըզ թախ-
 ֆիֆ իյլէտի . ժագ՝ օ զէմանա գատար քէնտիսինի քէօր

քեօրինէ աթմրչ օյարդր տէհչէթի ուշուրումն՝ կէրէք քէնտիսինի վէ կէրէք Սէֆիդի պիյ ախրրէ կիրտապը ըէ- զայէթ վէ պէտնամիյէ եուփարլայաճաղրնր հըսս իտէճէք աէրէճէտէ զէքեամիթ վէ դայայ սահիպի իտի :

Քու սրբատա , մուհրէմէ խատէմէսինտէն օլան ա- տէմ արապա զարուսինա՝ վուրարագ , մագա խիթա- պէն :

— Ողլում , պէչ տողրգանրգ գայմրչ տրր շարուգ օլուն . - աէտի :

Ժագ . - Հայտի , գրղըմ , սէնի կէօրէյիմ . . . ճէսա- ըէթի էլտէն պրրագմա :

Սէֆիդ . - Սիւսթէրիհ օլ . . . ճէսարէթի էլտէն պը- ըագմայաճաղրմ , պու պասյտէ էմին օյապիյիրսին . . . :

Ժագ . - Թէրրար եօղարըյա չը գմայաճաղ մըսըն :

Սէֆիդ . - Օհ , խայր , խայր . . . շիմտի պու էյլէնճէ- տէն նէֆրէթ իտիյօրըմ :

Ժագ . - Մէսարըֆաթըն քեաֆֆէսի էվլէլտէն թէէ- տիյէ օլունմըչ տրր . . . շիմտի խըտմէթ քեարլարտան պիրի վասըթասըյա պիդի պէրլէմէմէյէրինի խապէր կէօնտէրի- ըիմ : Տավէթիլէր ըէք պիյատէ թէտճճիւպտէ գալաճագ- լար , ֆագաթ նէ շարէ . . . :

Սէֆիդ . - Էվիմիզէ գատար պէնիմիէ պէրապէր կէլէ- պիյսէ իտին . . . պու տտէմ պէյրի պունա միւսաատէ կէօսթէրիր . զիրա պու զըյաֆէթիէ Սէնթ-Բէլաթիյէ (հա- պըսխանէյէ) կիտէմէզսին , աէյի մի :

Ժագ . - Տօղրու տրր , պէնիմ սէնիսիէ պիլլիքտէ կէլ- մէմէ մուխալէֆէթ իտէմէղ . ֆագաթ՝ արապա տէրուսին- տէ պիզիմիէ պէրապէր պուլընաճաղրնտան , անըն հուզու- ըընտա արթըղ պիրի պիրիմիզէ հիչ պիր սէօղ սէօյլէյէ- մէյիզ . . . Պինաէն ալէյհ՝ միւտտէթի էօմիւմտէ , իլք տէֆա օլարագ , սէնիմիլէ օղիլանէ վէ ճիւտէն գօնուչ- մամա միւսաատէ էթ . (Վագուրանէ վէ միւէսսիր պիր

թավր ըլա .) Սէվկիյի Սէֆիդիմ , սանա սէօյլէտիյիմ սէ- զիւ էյիճէ խաթրըրնա սագլա . . . զիրա պու սէօղ հէմ սանա վէ հէմ տէ պանա թէալլիգ իտէր . պու կիւնտէն իթիպարէն քէնտիսինի շայրչմաղա ալրչտըր . . . սայ ու ամէ- լին նէ գատար մէչաղգաթիլը վէ ֆախտէսիզ տախի օլսա , թէրէտտիւտ իթմէ . եօղսա՝ պու կիւնքի վագըանըն թէէ- սիրինի ազ միւտտէթ զարֆընաա ունուտուրսուն . պիր ազ էվլէլ սէօյլէտիլին վէճէնէ . ճիտան սօնրա վագթ կէչմիչ օլուր , վէ սէն տէ՝ սաիր պիր շօգ պէտպախթ գըզլարըն պիլ ախրրէ տիւչար օլարգլարը կիրտապը ըէզալէթէ տիւ- շիւպ մահիլ օլուրսուն . . . նէ տէմէք խթէտիյիմի անլա՝ յօրմսըն . . . :

Սիֆիզ . - (Գրղարարագ .) Էվլէլթ , անլայօրըմ . . . լա- քին պէօյլէ պիր էօմր կէչիւմէքտէն իսէ , էօլմէյի էիւզ գաթ զիյատէ թէրճիհ իտէրիմ . . . :

Ժագ . - (Պօղուգ վէ մագպու թ պիր սէտա իլէ .) Հագ- զըն վար . . . հէմ օհայտէ , էօլմէք իչուն . . . պէն տէ սա- նա եարտըմ իտէրիմ . . . :

Սէֆիզ . - (Հէյէճանը դայպ իլէ տօսթընըն պօյնընա սարըլարագ .) Ոյ պապտէ էմիլիէթիմ պէրքէմալ տրր , Ժագ . . . (Մահզունիյեկթի .) կէօրիւյօր մլտըն , պիր ազ էվլէլ , զէվղ վէ էյլէնճէմիզ էանասընտա , սէպէպինի պիլ- մէյէրէք գայպիմտէ քէտէր ու ըզտրրապ հիսս իտիլիմ , վէ պիզի պէրապէրճէ էօլտիւրմէսի իչուն Գօլէրանըն աչ- զընա իտարէի ազտահ իյլէյիլիմ պիր շահատէթի գալպ- տէն նաչի իմիչ . . . :

Ժագ . - (Մահզուն պիր շէհրէ իլէ .) Է՛հ , Գօլէրանըն պուրայա տա կէլմէյէճէյինի քիմ թէէմին իտիյօր . Գօլէ- ըա կէլէճէք օլուրսա , պէլքի պիզի քէօմիւրէ միւհթան իթմէզ . . . հաթթա , իհթիմալքի քէօմիւր սաթըն ալմա- զա բարամըզ տախի պուլունմազ . . . :

Սէֆիզ . - Ժագ , պէն սանա պիր սէօղ սէօյլէյիմ

չաշանք թագ պինջ օշան գայտուրզլըղը սէպէպիյէ , խրիգէ-
 թէն հիճապ , իսթիգամէթ վէ նամուսքեարլըգ տույղու-
 լտըլլա մութթասըֆ օշան պիր չօգ իշնի գըզլարընըն
 սիւար օլտըզլարը մէզէլէթ վէ պէտնամլըղըն պու պի-
 րիննի դասէմէսի տիր : Պիր միւտտէթ սօնրա , վայիտէ օլ-
 տըզլարը պիր սըրատա , եա տօսթլարը քէնտիլէրինի եիզ
 իսթիսնէ պըրապըր , վէ եախօտ մէճնունանէ պիր իսրաֆ-
 ճըրըգ սէպէպիյէ պօրճու դայարագ , հապսխանէյէ կի-
 տեր , վէ պիչարէ գըզլար մէթրուգ , պիքէս վէ էսպապը
 թէայնիշտէն իիլիյէն մահրում գալըլլար :

Պունլար միյանընտա , գալպ վէ ճէսսըթէթի հէնուզ
 մուհաֆապա իտէն վար ըսա , թէքրար շայրչմադա պաշ-
 լար . . . լարին պու կիսիլէր բէք նատիր տիր : Տիկէրլէրի
 իսէ՝ սէֆալէթ վէ եօգսուզլուգ իլճասթը , վէ կէզէք վէ
 իշիզ պիր էօմր սիւրմէքիթ իթիյատը իլէ , մէզէլէթ վէ
 բէզալէթին սօն նօղթասընա գատար եուվարլանըպ կի-
 տերլէր :

Պունլարըն շու հալը մէզէլէթիշթիմալի թէքտիրտէն
 զիյատէ թէէսսիֆէ շայան տըր : զիրա անլէրին թարիգի
 տէնակթ վէ բէզալէթէ սարմայարընըն պիրիննի վէ պաշ-
 լըճա սէպէպի՝ էմէքլէրինէ մուդապիլ վէրիլէն իւճրէթին
 քիֆայէթ սիզլէլի վէ մէճպուրէն իշիզ գալմազ խուսուսը
 տըր :

Իշ ինթիգտմըղըղընըն՝ կըքէլէր իշուս , իւճրէթ քի-
 ֆայէթ սիզլիլինտէն մասատա նէթայիճի մուէսսիֆէսինտէն
 պիրի տէ , քէնտիլէրինէ թէքլիֆ իտիլէն իշէրտէն հէման
 տախմա ըզհարը նէֆրէթ իթմէլէրի տիր : Պու տախի պիս
 սուհուլէ անլաշըլապիլիր : Կէրէք մէշղուլիլէթլէրին նէվ
 պէնէվ օլմասըլլա , կէրէք պախսի շան ա իֆթիլսար միւ-
 քեաֆաթլար իթասըլլա , կէրէք իհթիմամ վէ իգտամ
 իճրասըլլա , կէրէք քէնտի էմէքլէրինին հասըլ իթտիլի
 մէնֆաաթ նիսպէթինտէ իւճրէթ վէրմէրլէ վէ կէրէք պիր

մի . . . պերապերճէ հէմ եաշամազ վէ հէմ տէ Եզմէրի
չուն պէնի տախմա հազրր պուլասիլիրսին :

Ժագ . - (Ֆիւլգ էլատէ հէյէճանր պուլպ իյէ .) Եզմէ
իսէ , կէօզլէրինի սիլ . . . պու առէմլէր հուզուրլնտա չ
ճուզլուզ իթմէյէիմ . . . :

Պիր դալ սագըզա սօնրա , արասպա՝ ժագըն իջու
մէթկեհահընա աօղրու իյէրիյէմէյէ պաշյատր . մագ՝ հա
պըսիսանէյէ կիթմէյատէն էվիլէլ , իանէսինէ կիտիպ գըյա
ֆէթինի թէպտիլ իտէճէրտի :

.

Տիւնեա իւղէրինտէ պաղէն էօյլէ հալլէր վար տրր թ
ինսան նէ գատտար թէրրար իթսէ , եինէ ազ տրր . պինաճ
աչէյն , Մայեհօնիւն հէմշիրէսի սէպէպիյլէ պիր տէֆ
սահա սէօյլէյէիմ քի . շարչմանրն ինթիգամսրզ օյմառ
նըն էն վէիիմ նէթիճէլէրինտէն պիրի տէ , իւճրէթ թիֆ
յէթսիգիլի տիր :

Իւճրէթ թիֆայէթսիգիլի սէպէպիյլէ . կէնճ գըզու
րըն գըսմը ազամը՝ պիր թագըմ նամէչրօւ ըապըթալա
բէյտա իտէրէք կէչինմէք շարէսինի արամաղա մէհպուլ
օյույօյլար . յաքին պու կիպի ըապըթալար պիշարէյէր
կիրտապր մէզէյլէթ վէ բէզայէթէ տիւշիրիւր : Պաղը քէր
րէ , տօթլարընտան ճիւղի պիր միգտար ազճէ ալարազ
վէ պու ազճէյի քէնտի սայ ու ամէյլէրինտէն հասրլ օլ
իւճրէթէ դամմ՝ իտէրէք կէչինմէլէրինի ազ շօզ գօլալա
տըրըրլար : Պաղը քէրրէ տէ՝ Մայեհօնիւն գըզգայրտաշ
կիպի , շարչմայը պիւս պիւթիւն թէրրէ , ինթիիապ իթ
տիքլէրի տաճմ՝ մասրաֆ իթմէյէ մուգթէտիր օլտըղը հա
տէ , անընդա պայաղը պիր Էօմր սիրմէյէ պաշյարար
իշթէ , պու ճիւմպիւշ վէ իշսիգիլի գէմանընտա , իկնպէ
լիյին նագտպիլի շիֆա օյան ույուզու պու պէտպ
գըզարը պիւս պիւթիւն իօթիյա իտէր :

Ճէմլէթի պէշէրլիսէնին (մարդկային ընկերութիւն)

չօգ սէնէլէրճէ շալըչըսլ շտպալատըզ տան սօնրա , թահթը թէէմինէ ալընմըչ պիր թէգախտ մտաշը իւմիտի իէ իչ ճիւլէրի սայ ու ամէլէ թէչվիգ իթմէր շտրէսի պիլինի յօր մր Խայր : Մէմլէրէթնէ՛ նէ՛ անլէրին իհթիյաճաթը վէ նէ սէ հուգուգը հազգընտա հիչ պիր զայրէթ վէ հիմմէթ կէօս թէրմէյօր :

Սէնայի մէվճու տէտէն Եայրնըզ պիր սէնաաթը միսալ օլարագ զիքր իտէլիմ : մաքինա իլէ իչլէյէն Փապրիգ ալըր տա պիր թագըմ մաքինաճըլար վէ իչճիւլէր վար տրք քի հէր կիւն Եա իսթիմ գաղանբնրն բաթ լաճաճը յլա թէլէֆ օլմնոգ վէ Եա մաքինադարըն տիչլէրինէ սիւրիւնէրէր սագաթլանմադ իհթիւմի մէվճու տ օլարգընտան , սարէրէրին մուհարէպէ մէյտանընտա կէչիւրտիլէրի թէհիւրէրէրտէն տահա պէօլի ք թէհիւրէլէրտէ պուլունբրլար : պու իչճիւլէր՝ գաղանբն բաթ լաճաճը յլա թէլէֆ օլմնոգ վէ Եա աղալարընտան պիրի մաքինանըն տէմիր տիչլէրի արաշնտա էրիւլէրէր սագաթ գալմաղարսա , նատիր պուլունուր պիր մէհարէթի քեամիլէ իպրաղը յլա , սէնաթըն վէ պինտէն ալէյհ մէմլէրէթին թէրագ զըսընա , քէնտի նամուսքեա բանէ մէպէրէրի իճապընճա , նոգապլիլի ինքեար խրտ մէթլէր կէօրիւրլէր : Լայրին մէաղ Սյլահ սաղաթլանըզ տա իչլէմէյէ զայրը մուգթէալը զալըրլար : պիր քէրին մէմուս հ վէ Փաղաթ մահաալըզ պան յէճաաթ վէ գահրամանըրդնա մուգապէլէթն ալտըրը միքեաֆաթ թա միոտալի պիր միքեաֆաթա շտիլ օլարլար մր : Եա ճի , սագաթլարա միտա ս օլմն խաթթախտնէտէ քէնտիլէրինէ պիր Եէր վէրիլիւր մր : Խայր Պէօլէ պիր մուսվէնէթտէ պուլընմոգ մէմլէրէթին վապիֆէսի մր : Եկէր սագաթ իչճիւլին սսթաար տաթի նանքէօրիւն պիրլի իսէ , պիչարէ՛ արթըզ իչլէմէյէ գուտրէթի պուլընմատը զընտան , կիտիպ պիր քէօչէտէ աճըրգտան էօլիւր :

Ել հասըլ , սէնայի նամընա իճրա իտիլէն մութանթան

չէնիլիքիւրտէ , օ հայրէթէֆղա գումաշլարը տօղույան , օ շաշատար սիւահլարը ալթուն վէ Եա կիւմիւչ իլէ գարլայան , օ ալթուն վէ կիւմիւչ գատէհլէրի օյուպ մէյտանա կէթիւրէն , օ սպանօղ վէ Փիլտիլի թէճէմիւլաթը հէրք իտէն , վէ օ կէօղ գամաշլարըրճը միւճէվհէրաթը քէմուր հիւնէրլէ մրխայան մահիր իչճիւլէրտէն հիչ պիրինին տա վէթ իսիլտիլի կէօրիւլմիւշ միւտիւր : Խայր

Պու իչճիւլէր՝ շաթը արասընտա վազը սէֆիլանէ պիր օտայա գաբանմըչ վէ աճըրգտան էօլմէք բատտէսինտէ պուլընմ Փապրիւարը իլէ իհաթա օլունմըչ օլտըրլարը հալտէ , ճիւղի պիր իւճրէթլէ անճագ կէչինէպիլիլիւրէր : հայ պուրի , մէմլէրէթին սէրվէթինի , շէրէֆ վէ մամուրիլէթինի թէչքիլ իտէն ասարը նատիտէ վէ խարիզ իւատէնին հուսուլինէ հիչ օլմնոգսա Եարը Եարըյա անլէր շալըչըլար արր :

Մէմուրիլիէթի ճէիլէսինի վէ վէՉԱՅԻՑԻ ՄՈՒՀԻՄ ՄԼՍԻՆԻ թագտիր իտէճէք գատար զէքեալէթ վէ տիրալէթի պուլընմն պիր թիճարէթ նագրըր , սէնայի սէրիլիլէրինէ էչեա վազ իտէն հէր պիր Փապրիգանրն՝ պիր գաշտէրէճէ իւղէրինէ , տմէլէսինին էն միսթախտալէրինտէն պիր թագըմ՝ նամիլէտլէր (ընտրելի) ինթիլտալ իթմէսինի վէ Փապրիգաճը տախի պու նամիլէտլէր միլանընտա , օ պէօլիւք սէնաաթ շէնիլիլիլիլիտէ ԱՄԼԼԵ ՍԸՆՑԻՆԵր թագտիմ իթմէյէ հանկըսընը շայէսթէ կէօրիւրսէ , անը թային իլլէմէսինի թալէպ իթմէյէճէք միտիր : Օ հալտէ , Փապրիգաճը՝ արգատաշլարը թարաֆընտան սէնաաթընտա էն նամուսքեար , էն շալըչըպան վէ էն քէրի օլմնոգ իւղրէ ինթիլտալ իտիլէն պիր իչճիլի ումումըն միքեաֆաթ վէ իհթիւրամընա սրզ իտէրէք : շայանը թագտիր վէ թէչվիգալիպ պիր միսալ կէօսթէրմիլչ օլմնոգ մը :

Պունաան պաշգա , մուճիպի մէյուսիլիլէթ օլան պիր հազգսըզըզ մէյտանտան գալգմըչ վէ իչճիլին Փաղիլէթ :

լէրի չէճիցանէ վէ ալիճէնապանէ պիւր մագսասայա թէչ-
վիգ իսիյմիչ օլուր . ամէլէ սընֆը տախի լայըղը. յլա շա-
լըյմայը քէնտիսինճէ պիւր մէնֆատթ ատտ իտէր :

Շիւպհէսիզ ֆոպրիդանը տախի՝ իսյրազ իթախի մէ-
հարէթ ու զէքեալէթի . թէչիքէյէ զօյտըղը ~~աւրայէչէ~~
րի . ինչա իթտիյի պինալար վէ պոպը քէրրէ տէ եաբտը-
ղը էյիլիքէր սէպէպլլէ , միսթաղլագ օյտըղը էլթաֆ
վէ իլթիֆաթա զանուէն հազղը օլուր . Պաղամթ , էհա-
լի ի զէրինտէ թէէսիրի քիւլիսի պուլունան պու կիպի
միւքեաֆաթլարտան իչճի թաղըմը նէ՝ իչուն ինաաֆսըզ-
ճասընա մահրում իսիլոյսի . Պիր օրտաւտա մագհարը միւ-
քեաֆաթ օլան էչխաս՝ եսյընըզ ժէնէրալար վէ զապրթ-
լար մը տըր . Պու զուվլէթի վէ մահսուլտար սէնայի օր-
տու սընտա տախի ~~բէպէր~~ հազղըյա նախի միւքեաֆաթ
օլտըզտան սօնրա , ասքէրլէր նէ իչուն խաթըրա կէթի-
րլմէյօր :

Պու պիչարէլէր նէ իչուն բարլագ պիւր միւքեաֆաթա
վէ եախօտ իմբէրաթօր իսանընտան սատըր օլան թէսէլ-
լիպիսչ վէ թէչվիգամիլ պիւր ~~աւրէ~~ մագհար օլմայօրլար .
Պրանսատա , մէհարէթի տէսթինէ , ճէսարէթ վէ մէթա-
նէթինէ վէ միւտաէթի մէտիտէ քէմայը կէրթ իլէ շալըչ-
մասընա պիւր միւքեաֆաթ օլմագ իւղրէ , նէ՝ իչուն հիչ
պիւր իչճիյէ նըյան վէրլիլմէմիլ տիր . Պու քիւչիւք խաչ վէ
անընլա պէրապէր պիւր իւճրէթի քեաֆիյէ՝ իչճի իչուն ի-
քի գաթ վէ հագղը պիւր միւքեաֆաթ տէյիլ մի տիր .
լարին խայր . . . սէֆիլ պիւր իչճի վէ մահսուլտար պիւր
ղայրէթ իչուն նիսեանտան , հազղ սըղըղտան , գայտըղ-
լըզտան վէ հագարէթտէն պոչգա պիւր շէյ եօգ տուր :

Իթէ , էքսէրիյա նանքէօր ուսթալարըն շիտաէթ վէ
խօտրէրէսթլիլի իյէ պիւր գաթ տահա աղըրլաչան պու ու-
մաւի զայտըղըղտան՝ իչճիլէր իչուն աճընաճագ պիւր
հալ թէվէլլիւտ իտէր . շէյլէ քի՝ պոպըլարը , ալէտտէ-

վամ յալըչմագլա պէրապէր , եինէ սէֆիյանէ վէ պարուրի
պիւր էօմր սիւրէրլէր , վէ քէնտիլէրինի եիւղ իւսթիւնէ
պրրագան ճէմիլլիլէթի պէչէրիլլէյէ Նէման տայիմա լա-
նէթլէր օգույարագ , կէնճ կէնճ մէգարա կիրէրլէր . պիւր
թագըմը տախի , հէլաքլարընը պատի օլաճագ տէրէճէտէ
սէրլսօշըլլա զաբըլարագ , տիւչար օլտըղլարը սէֆալէթ
վէ մէյուսիլլէթի կիւյա շարապ զատէհինաէ սէնուլմագ
իսթէրլէր . նիհայէթ պիւր թագըմը տախի՝ տահա զիյատէ
վէ եախօտ տահա էյի իչէմէքտէն հիչ պիւր մէնֆաթ ,
հիչ պիւր ֆէվսիտ վէ մատտի վէ մանէվի հիչ պիւր թէչ-
վիգ կէօրէմլ . յէրէք , իւճրէթլէրինի զազանմագ իչուն լա-
ղըմ օլան տէրէճէտէն զիյատէ շալըչմագլար . զիրա , քէն-
տիլէրինի սայ ու զուլլէթէրապթ իտէճէք հիչ պիւր շէյ
եօգ տուր . քէնտի նագարլարընտա սայ ու ամէլի եիւք-
սէլլմէն , շէրէֆլէնտիրէն հիչ պիւր շէյ մէվճուտ տէյիլ
տիր . իչսիլլիք վէ սէֆիլիք ճագիպէլէրինէ զարըք քէն-
տիլէրինի միւտաֆաա իտէճէք հիչ պիւր շէյ եօգ տուր .
հաթթա , էկէր պիւր միւտտէթ թէնպէլլիքաէ եաչամանըն
չարէսինի սիթթէսատիւֆ պուլաճագ օլուրլարաա , հայ-
լաղըզ վէ սէֆահէթէ ազար ազար ալըչըրլար , վէ պու
սուրէթլէ , շօգ տէֆա խըլգէթէն սաղլամ , նամուքեար
վէ հիւսնիլիլլէթլէ մուլթթասըֆ օլան ասէմլէր՝ քէնտիլէ-
րինին շալըչմաղա մալլ օլան արզուլարընը հիմայէ վէ թէչ-
վիգ իտէճէք նէզարէթլէրտէն մահրում պուլընտըղլա-
րընտան , պիւր թագըմ քէթիւ հալլէրէ տիւչէրէք . ~~հալ~~
օլուպ կիտէրլէր

Շիմտի տէ , քէնտիսինէ տախիմա իչ վէրէն ուսթանըն
խանէսինէ իչ ալմաղա կիթտիլտէն սօնրա , Պապիլոն սօ-
պաղընա , Ասրիէն տը Գարտօվիլին քէօքիւնէ կիթմիլլ օ-
լան Մայեկօնիւն արգասը սըրա կիտէլիմ :

ԻՔԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

Մ Ա Ն Ա Ս Թ Ր Ր

1

Ձ Լ Օ Ր Ի Ն

Գրախոյա Պաքանայ իլէ Գուշ-Թու-նիւ՝ էօմրէրինին էն մէսրուրանէ վէ էն նէշէլի պիր զէմանընը պէօյլէ էսէ-
ֆէնկիզ պիր սուրէթտէ իքնայ իթտիքլէրի սըրատա ,
Մայեէօ տախի՝ Պապիլոն սօգաղընտաքի քէօջքիւն գաբու-
սընա վասըլ օլմուշ յտը : Կէնճ տիքիշճի գարունըն չա-
նընը չէքմէզաէն էվիլէլ , կէօզ Եաշյարընը սիլտի . զիրա
Եէնի պիր քէտէր թէէսիրիլլէ մուզտարըպ պուլունըյօր-
տու : Շաթրլէ մէյտանընտաքի յօզանթատան չըգտըգտան
սօնրա , քէնտիսինէ տախմա իշ վէրէն ուսթանըն խանէ-
սինէ կիթմիշ վէ լաքին ուսթասը այնր իշի գատընլար
հապսխանէսինտէ իւչտէ պիր էրսիք իւճրէթլէ տիքտիրէ-
պիլէճէյինտէն պահօյա . պիշարէյէ իշ վէրմէք իսթէ-
մէմիշ իտի : Մայեէօ պու վասըթտա թէայեիւշիւ տախի
ղախ պ իթմէմէք իչուն , քէնտիսիւն այնր պէհա իլէ չա-
լըշմապա գաթլանտը . հալ ոլու յի տիքիլէճէք իչլէր չու-
նա պունա վէրիլմիշ օլտըղընտան , պէտպաթիթ գըզըրպազ
նօգսանը իւճրէթէ գաթլանմըշ օլտըղը հայտէ տախի , օն

պէշ կիւնտէն էվիլէլ իշ պուլապիլմէյի իւմիտ իտէմէզ ի-
տի : Պինապէրին՝ պիշարէնին հըսս իթտիլի ըզտըրապ վէ
էնսիլէ գօլայըզլա սնլաշըլապիլիլ իտի . զիրա պէօյլէ
պիր մէճպուրի իշսիղիլլէ գարը . Եա սիլէնմէք , Եա աճ-
լըգտան էօլմէք վէ Եախօտ իւրըսըղըզ իթմէք լազըմ իտի :

Պապիլոն սօգաղընտաքի քէօջքիւն պիշարէթ իթմէսինին
սէպէպի շիմոի անլաշըլաճազ տըր :

Մայեէօ գօրգազ պիր սուրէթտէ քիւշիւք գաբույը
չալտը . պիր գալ տագըզա սօնրա , Ասրիէն տը Գարտօ-
վիլին պէօյլէմէլէրինտէն օլան ձլօրին գաբույը աշտը : Մէր-
գումէ , պու տէֆա , Ատրիէնին հայրէթէֆղա կուսթաը-
նա մուվաֆըզ օլարապ կիլինմիշ օլմայըպ . պիլաքօ , էլ-
պիսէսինտէ սօֆույանէ պիր սատէլիք կէօրիւլմէքտէ իտի :
Սըրթընա կէշիրմիշ պտըզը գօյու լէնքի ֆիսթանը՝ անըն
ինճէ պէլինին գարաֆէթ վէ լէթաֆէթինի սէթր իտէ-
ճէք տէրէճէտէ կէնիշ իտի : Սիյահ քէհրի պա լէնկինտէ-
քի լիքիսքա սաշլարընըն պիւքիւմէրի՝ լահիպէլէրին պէ-
յազ թագԵլէրինէ միւշապիհ օլան Եասը վէ գօլալանմըշ
քիւշիւք պօնէթասը ալթընտան անճազ ֆարգ օլունմագ-
տա իտի . ֆագաթ , սլու տէրէճէ սատէ վէ թէզԵինաթ-
տան արի օլան գըյաֆէթինէ լազմէն . ձլօրինին էսմէր
վէ սօլլուշ չէհրէսի էլան ճալիպի հայրէթ օլաճազ տէրէ-
ճէտէ կիւզէլ իտի :

Էվիլէճէ տախի սէօյլէտիյիմիզ վէճհլէ , ձլօրին՝ միւճ-
րիմանէ պիր վագըաթ մազիյէսի սէպէպիլլէ , Բօսէնին վէ Մ .
տ'ԷկրինԵլինին թահթը հիւքմինէ կիրմիշ օլտըղընտան , Ատ-
րիէնտէն տախմա էմսիլէթի քԵամիլէ վէ լութֆու քէրէմ
կէօրմէրլէ պէրապէր , մէրգումէյի օ վագթա գատար
ճասուսլամագլա մէշղուլ օլմուշ ըտը : Մա մուֆիհ , ձլօրի-
նին պալպի պիլթիւն պիլթիւն ֆէնալաշմըշ տէյիլ իտի .
հանըմը նէզոինտէ իճրասընա մէճպուր օլաբըր մէմուրիյ-
Եէթի խայընանէ վէ տէնաէթքԵարանէյի տիւշիւնտիւքճէ ,

ըզտըրուպը վիճտանը սաիգասը, յազ տէֆայար աճը վէ ֆագաթ պիհուտէ պիր քէտէր վէ իչքէնճէյէ տիւշար օլուր ըտը :

Ճլօրին՝ պիր կիւն էվվէյ, Ս.կիրօլըն թէվդիֆ իտիւմիչ վէ Ուարիէն սը Գարտօվլիին տախի պիրտէն պիրէ չըւտըրմը օլտըղընը Մայնէօյէ սէօյլէմիչ օլտըղընտան, մէգ պուրէյի կէօրիւր կէօրիւկ թանըտը. ֆագաթ կէնճ տի. քիչճիւնին լէհճէսի օ տէրէճէ թէպէտտիւլ իթմիչ իտի քի. Ճլօրինին հըսսը շէֆղաթ ու մէրհամէթի թահրիք օլունա. րագ, պիր ստըմ գատար կէրիւէտի. Ճիւ հագրգա, պու տէրէճէ տէհչէթի օլան ահվալ վէ վու գուաթ արասընտա. մէճպուրէն իշիգ գալմագ խուսուսը՝ պիւարէ գըղտ պիր տարպէի էճէյ տէմէք իտի. կէօղլէրինաէն սէյէլան իտէն եաշարըն նիշանէլէրի եանագլարընտա հէնուգ տուրմագ. տա, վէ լէհճէսի իսէ՝ քէնտի խապէրի պուլընմագ սըղըն, ըզտըրուպը գալմագ տէլալէթ իթմէքտէ իտի. պէտ. պալթթ գըղճըղաղ օ տէրէճէ գայըֆլայշմը, թասպ ու իիւ. վանը քէսիւմիչ վէ մէյու ս օլմուշ կէօրիւնիւյօրտու քի, Ճը. լօրին՝ հէման անա տօղրու սէյիթիպ գօլուներ ուգաթտը վէ քէմալը նէգաքէթլէ Մայնէօյիւ թուլթարագ :

— կիրինիզ, մատմուագէլ, կիրինիզ . . . պիր ազ րա. հաթ իտինիզ. գիրա եիւգիւնիւգտէ րէնք գալմամը, ֆէվգ էլ ատէ սօլմուշ սընըգ. զայնէթլէ եօրյուլն վէ խասթէ կէօրիւնիւյօրսընըգ. — տէտի :

Գու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա, Ճլօրին, Մայնէօ. յիւ՝ խալը տէօշէթ վէ շըմինէլի քիչիւք պիր տէհչիզէ կիր. տիրիպ, ֆիքէմէլ պիր աթէչիւն եանընտա, կիրանպէհա պիր գօլթուգ սանտալիէսինէ օթուլթտը, ժօրթէթ վէ Հէպէյէ եօլ վէրիւմիչ օլմալլէ, Ճլօրին քէօշքիւն եէկեա. ճէ պէքէթի գալմը ըտը :

Մայնէօ գօլթուգ սանտալիէսինէ օթուլթտընտա, Ճլօրին մուշֆիգանէ պիր սուլէթտէ տէտի քի :

— Մատմուագէլ, պիր շէյ իչմէք իսթէ՛ր միսինիզ. պիր ազ շէքէր վէ բօրթուղալ շիչէյի իւէ գարընըգ սը. ճագ սու :

Մայնէօ. — Թէչէքքիւր իտէրիմ, մատմուագէլ :

Մայնէօ պու սէօղլէրի ֆէվգ էլ ատէ հէյէճանը գալմ. իւէ սէօյլէմիչ իտի. զիրա էտնա պիր քէրէմքեարըգ էտ. ի կէօրտի քտէ, գալպի հըսսը շիւքրան իւէ մալամալ օ. լուր ըտը. պունտան պաշգա, քէնտի ֆագըրանէ գրյա. ֆէթի Ճլօրինին նէֆրէթ վէ իսթիքրահընը մուհիսյ օլմատը. զընը պիր թէանճի պի հայիմանէ իւէ կէօրմէքտէ իտի. իմ. տի, պիր գաթ տահա հէյէճան իւէ տէտի քի :

— Ուգանըգ իսթիւրահաթտան պաշգա պիր շէյէ իհթիյանըմ եօգ տըր, մատմուագէլ. զիրա րէք ուգագ պիր մահալտէն կէլիյօրըմ, վէ կէլէր միւսաատէ իտէճէք օլուրսանըգ . . . :

Ճլօրին. — Իսթէտիլինիզ գատար, իսթիւրահաթ իտէ. պիլիւրսինիզ, մատմուագէլ . . . (Իրգարարագ վէ տիլիւրաչ պիր ահ շէքէրէք . . .) Գիչարէ հանըմըմ պուրատան կիտէլիտէն պէրու, պու քէօշքտէ եալմըգ գալտըմ . . . Սիգ հիչ պիր վէհհչէ իւգիւլմէյիւնիզ . . . րէճա իտէրիմ, քիչէ եանա. շընըգ . . . շուրատա օթուլընըգ . . . տահա րահաթ իտէր սինիզ . . . Եա Րապպի, այսօղլարընըգ տա նէ գատար ըսլանմըչ . . . շու իսկէլիէնին իւգէրինէ գօյուներգ :

Ճլօրինին շու հիւսնի գապուլլիյէթի, շէհրէի խօշիւմա. սը վէ ատի պիր օտա պէսլէմէսինէ մախսուս օլմայան աթ. վարը նագիւրեանէ վէ լաթիֆանէսի Մայնէօյէ քէք զիյատէ թէէսիր իյլէտի. զիրա մէրղումէ՝ հալը սէֆիլանէսինէ րաղմէն, նագիք, լաթիֆ վէ քէրէմքեարանէ օլան հարէ. քեաթը հէր քէստէն զիյատէ թագտիր իտէպիլիւր իտի. պինաէն ալէյհ, հէր շէյտէն շարուգ միւթէէսիր օլտըղը վէ վէսվէսէյի պիր գօրգաղըղը պուլընտըղը հալտէ, պու ճուգիպէի տիլֆէրիպանէյէ գարըլարագ, Ճլօրին հագըղն.

տա և մեծիցեթի գալստի հրատարակել պաշտար, վէ միւսս-
սիր պիր սէտա իլէ .

— Նէ՛ գատար քէրէմքեար սընրդ , մատմուտազէլ .
հիւսնի իլթիֆաթ վէ իհթիմաւրնըգտան տօլտյը ատէթա
մահճուպ օլույօրըմ . — տէտի :

Ֆլօրին . — Մատմուտազէլ , սիգի թէէմին իտէրիմ քի ,
սիգի պու օճազ գարչըսընտա օթուրթմազ տան սյաչգ ա պիր
չէյ եարմազ իսթէր իտիմ . . . Նէ՛ գատար լաթիֆ վէ տիլ-
րուպա չիհրէնիզ վար :

Մայնէօ . — (Մատէտիլսնէ պիր սուրէթտէ վէ պիզգա-
րուրէ .) Ահ , մատմուտազէլ . . . պէօյլէ միւ քէմէլ պիր ա-
թէչ եանընտա ըսընմազ նէ գատար կիւզէլ չէյ տիր :
(Գատէհու նէզաքէթի ֆէլզ էլ ատէսի սէպէպիլլէ , զիւ-
րէթի վազրասընըն ուզանմասընտան մազհար օլտրղը
հիւսնի գապուլիլէթի սուի իսթիմալ իաիլօր գանն օլու-
նուր տէյու գօրգարազ .) Մատմուտազէլ , պուրայանէ՛ ի-
չուն կէլմիչ օլտրղըմը «էօյլէթիմ» Տիւնքի կիւն , Ակրիքօլ
Գոտուէն իսթիմաթի կէնճ տէմիրճիլին պու քէօչք-
տէ թէվգիֆիտիլիչ օլտրղընը պանա «էօյլէտիսիզ , տէ-
յիլ մի :

Ֆլօրին . — Էյվահ , էվվէթ , մատմուտազէլ , հէմ տէ
պու թէվգիֆ պիչարէ հանըմըն անա մուտվէնէթ իտէ-
ճէյի պիր սըրատա վուզու պուլմուչ տըր :

Մայնէօ . — (Խաֆիֆճէ գըզարարազ .) Ակրիքօլ պէ-
նիմ մանէվի պիրատէրիմ տիր . . . տիւն ազչամ հապըս-
խանէտէն պանա պիր մէքթուպ եազմըլ վէ պու մէքթու-
պընտա , մատմուտազէլ տը Գարտօվիլէ վէ եախօտ անըն
թարաֆընտան կէօնտէրիլէճէք պիր զաթա զայէթ մու-
հիմ պիր սըրը թէպիլի իտէճէյիլին վէ պու իուսուսը
խապէր վէրմէք իւզրէ բէտէրիլին շարչարուզ պուրայա
կէլմէսիլին պանա բէճա իթմիչ . մահպուսլարըն մուխապէ-
րաթը հապսխանէ միւտիլի թարաֆընտան օգուենուպ օ-

գուենմատրղընը պիլմէտիլիլտէն , էսրարը մէգրիլիլի պիր
մէքթուպ իլէ իչար իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէմիչ :

Ֆլօրին . — (Դայէթլէ միւ թէաճճիպ օլարազ .) Նէ՛ սէօյ-
լէյօրսընրդ , մատմուտազէլ , Մ. Ակրիքօլ հանըմըմա պիր ի-
ֆատէլի մուհիմէտէ մի պուլընմազ իսթիլլօր :

Մայնէօ . — Էյլլէթ , մատմուտազէլ , զիրա Ակրիքօլ
մատմուտազէլ տը Գարտօվիլին պաչընա կէլէն ֆէլաթէթտէն
հէնուզ խապէրտար տէյիլ տիր :

Ֆլօրին . — (Կէօղլէրիլի էյլէրէք .) Տօղրու տըր . . . ահ ,
պու էսէրի ճիւնէթ օ տէրէճէ նապէհանի պիր սուրէթտէ
զուհուր իթտի քի , հիչ քիմսէ անըն վուզարընը քէչֆ ի-
տէմէլ իտի :

Մայնէօ . — Գէս պէլլի էօյլէ օլմուչ օլմալը . զիրա Ակ-
րիքօլ մատմուտազէլ տը Գարտօվիլի իլք տէֆա կէօրտիլիւն-
տէ , մէզպուրէնին ասթվարը նապիքեանէսիլնաէն , վէ լուլթֆ
ու միւրիլիլթիլինտէն տիւչարը հայրէթ օլուպ իսանէյէ
տվտէթ իթմիչ իտի :

Ֆլօրին . — (Մահզուենիլլէթլէ .) Հանըմըմ իլէ հէրթիմ
կէօրիլի չէճէք օլուրսա , պէօյլէճէ միւլթէհայնիլ օլուպ գա-
լըր տը . . . :

Մայնէօ . — Պու սապահ Ակրիքօլլին թալսիլիսի վէճհ-
լէ , բէտէրիլին օտաօընա կիլթտիմ իսէտէ , մէքգուլ տը-
չարը չըզմըչ ըտը . զիրա պիչարէ ատէմ բէք պէօյիլ քէ-
տէրլէրէ տիւչար օլմուչ տըր . լաքին մանէվի պիրատէրի-
մին մէքթուպը պանա օ գատար միւսթաճէլ , վէ քէնտիսի
հազգընտա ըզհարը միւրիլիլթիլ իթմիչ օլու մատմուտազէլ
տը Գարտօվիլ իչուն օ տէրէճէ մուհիմ կէօրիլնտիւ քի .
հէման պուրայա կէլմէյէ մէճպուր օլտուլմ :

Ֆլօրին . — Մալիմիլիլ օլտրղը իւզրէ , մատմուտազէլ
պուրատա տէյիլ տիր :

Մայնէօ . — Ֆապաթ , Ակրիքօլլին մատմուտազէլ տը
Գարտօվիլէ թէպիլիլ իտէճէք զայէթ մուհիմ պիր օլըրը
Գ— 136

պուլընտրողներ սեպտեմբեր վե Եա սիդին վասրթանըզա պիտիբմէր իւզրէ . քաճիքտաշնտան հիշ քիմսէ ԵճՊ մը տըր :

Ճլօրին . - (Տիւ շիւհէրէր վէ Մայնէօյէ ճէվոպ վէրմէ . յէրէր .) Աճայիւ պ . . . (Մայնէօյէ խիթ ապէն .) Ե յ սիզ պու սրբըն ճէտէն իպարէթ օյտըղընը պիվմէ զ քիւթիշ :

Մայնէօ . - Խայր , մատմու ազէլ . լաքին պէն Ակրի- քօյը թանըրըմ . մէրգու մ' նամու սքիտար . ֆիքրի աօդրու , հազգ շինաս վէ խույու սքեար պիւր տէրիգ տըր . սէօյ- լէտիլի սէօզէրէ ինանըլտպիլիլ . . . Պունտան պաշգա , նէ մէնֆաաթը օլապիլիլր քի . . . :

Ճլօրին . - (Ճիքրինտէ պիւրտէն պիւրէ պիւր ըշըգ սօ- զարագ վէ Մայնէօնիւն սէօզիւնիւ քէսէրէր .) Ա՛հ , ան- լատըմ , շիմոի խաթըրըմ կէլտի . Մ . Ակրիքօյէ կիզլէնմիշ օլտըղը մահալտէ թէվիլիֆ խիլիտիյէ ղէման , պէն թէ- սատի ֆէն օրատա պուլունը յօրտըմ . մէրգու մ' շար յա- րու գ վէ Եավաշ պիւր սէտա իլէ պանա տէտի բի . Ե Այի- ճէնապ հանըմընըզա խապէր վէրիլիլ քի , հազգըմտա իպ- բազ իթ տիլի լու թի ու միւրիւ վիլէթ միւ քեաֆաթ սըղ զալ- մայաճաղ վէ պէնիմ պու մահալտէ կիզլէնմէմ' պէլքի տէ ֆաիտէսիլ օլմայաճաղ տըր . . . Պիւարէ պունտան զի- յատէ պիւր սէօզ սէօյէ յէմէտի . զիւրա տէրհալ թու թուպ կէթիւրտիլէր : Պէն օ ղէման , Մ . Ակրիքօյըն պու սէօզ- լէրիէ մատմու ազէլ հազգընտա տըղը շիւ քրանիյեթ իթ- տիլիլի վէ պիւր կիւն պու շիւքրաիյեթի մատմու ազէլէ պիլ ֆիլի տախի խապաթ իթ մէք իւ միտիւնտէ պուլընտըղը- նը զանն իթ միշտիմ . . . (Միւլահազաքեարանէ պիւր սու- բէթ-է .) Պազաթ շիմաի օ սէօզէրէ սիզէ Եազմիշ օյտըղը մէքթու պլա մուղայէսէ իտէրէք . կէօրիւ յօրըմ քի . . . :

Մայնէօ . - Ձիւ հազըղա , Ակրիքօյըն պու մահալտէ սազլանմասը իլէ , հանըմընըզա վէ Եա ֆամիլի Եաշնտան պիւր քիմսէ յէ իլէպիլիլ իթ մէք իթ մէտիլի Եարարը մուհիմ :

մէ տրասընտա պիւր տէրէճէյէ զատտը մու թապազաթ վէ միւնասէպէթ վար տըր :

Ճլօրին . - (Միւ թէլֆէքքիւրանէ պիւր թապիլ իլէ .) Միւտ- տէթի մէտիտէտէն պէրու , պու կիզիլ մահալէ ղիւտըթ վէ Եա իզամէթ իուէն օյմամըշ տըր . իհիթիմալ քի Մ . Ակ- րիքօյ օրատա հանըմըմա թէալլիւղի պուլընտան պիւր շէյ պուլմուշ վէ Եա կէօրմիւշ օյտուն :

Մայնէօ . - Էկէր Ակրիքօյըն մէքթու պը պանա պու տէրէճէ մուհիմ վէ միւսթաճէլ կէօրիւնմէմիշ օլտա ի-ի , պուրայա կէլմէյէճէյտիմ' . քէնտի Է-էթ տըղատաշարըն- տան պիլիլիլն սէխալլէթ վէ մուալէնէթի սայէսիւնաէ հա- պըսխանէտէն զարիպէն զուրթուլաճաղընտան , պատէլ խուրուճ , պիզղաթ քէնտիսի պուրայա կէլէճէրտի . ֆա- գաթ , քէֆայէթ աղճէսի վէրիլտիլի հալտէ , տէրհալ սէ- պիլիլի թախիլիլի իտիլիպ իտիլմէյէճէյիլիլի պիլմէտիլիմտէն , հէր շէյ-էն էվիլէլ , մէրգու մըն թալտիյէսիլիլի վէմալը սա- տաղաթլա իյֆա իթ մէք իսթէտիմ . . . հանըմընըզըն քէն- տիսիլիլի իսյուղ իթ տիլիլի սէմահէթ վէ միւրիւ վիլէթ սէպէ- պիլլէ , պու խուսուսըն իճրասը պէնճէ պիւր վաղիֆէ հիւք- մինտէ իտի :

Ճլօրին , հըսիլիյեաթը ալիճէնապանէսի աբա սըրա ու- յանտան տաէվէլիլ իթ քէլ ճէղա զօրգուսը օլմազսըղըն , Եանի թապի' պուլընտըղը ատէմէրիլն ղիւ ու զարազընը տալլէթ իթ մէքսիլիլի Էյիլիլք իտէպիլտիլիլի թաղտիլուէ , պիւր նէվ թէսէլլի հըսա իտէր իտի : Պինտէն այէյհ Մայնէօ սայէ- սիլտէ , հանըմընա պէօյիլք պիւր խըտմէթ իյֆա իթ մէք ֆիւրսաթընը պուլմիշ օյտըղընը տիւշիւնտիւ : Բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէնիլն մատմու ազէլ տը Գարաօվիլ հազգընտաքի պուղղ ու ատալլէթիլիլի էքէյիճէ վազըֆ պուլընտըղըն- տան , Ակրիքօյըն թէպիլիլ իթ մէք իսթէտիլի սըրըն Էճէմ- միլիլիլի սէպէպիլլէ , անը մատմու ազէլ տը Գարաօվիլտէն պաշգա պիւր քիմսէյէ սէպէմէք իթ հիլէթ օլտըղըն ան .

լատր . ինտի , թէմքինյի վէ միւստու աղէյ պիր շէհրէ իյէ տէ-
տի քի .

— Տինյէյինիղ , մատմու աղէյ . . . պէն սիզէ խաղըրը
պիր նասիհաթ վէրէճէյիմ , պու նասիհաթըն պիւարէ
հանրմրմ իչուն ֆատիսէյի օյապլիկճէյինի զանն իտիյօրմ .
լաքին , էկէր թավսիյէյէրիմի քէմալը տըրդ պիւա իճրա
իթմէյէճէք օլուրսսնրղ , խրտմէթի վաղըստըն պէնճէ րէք
զիյատէ թէհյիքէյի օյաճաղը պէտիհի տիր .

Մայնէօ . - (Պէվզ էյ առէ թէաճճի պէ Պյօրինին
հիւզիւնէ պաղարազ .) Նէ տէմէք իսթէյօրսընրղ , մատ-
մու աղէյ .

Պյօրին . - Տէմէք իսթիյօրմ քի , Մ . Ակրիքօյ հանը-
մընն մէնֆատթընա իստիմ օյմաղ իսթէրսէ , տնա թէպ-
լիղ իթմէք իսթէտիյի էսրարը քէնտիսինտէն պաչգա հիչ
քիմնէյէ սէօյլէմէմէյի տիր .

Մայնէօ . - Լաքին , մատմու աղէյ տը Գարուսիյի կէօ .
րէմէտիյի հալտէ , Նէ իչուն ֆատիստընա միւրաճաաթ
իթմէսին .

Պյօրին . - Պիտիյի շէյլէրի պէյ իուսուս ֆատիսա-
սընա սէօյլէմէմէյի տիր . . . Մատմու աղէյ Աարիէն շիֆա-
րէզիր օյապիլիր . . . օ վաղըթ Մ . Ակրիքօյ , անրնյա գօ-
նուչուր վէ սրըր մէզրիւրիւ թէպլիղ իտէր . հաթթա ,
մանկվի պիրատէրինիղէ սէօյլէյինիղ քի , հանրմրմ տիւն-
նանրն սօնընա գասար շիֆասուս օյմաղսա պիլէ , թէպ-
լիղմէք մէզրիւրէյի անրն տիւչմէնյէրինէ պիտիւրիպ տէ
անյէրին մէնֆատթընա իստիմ օյմաղստն րսա , իյէ է-
պէա կիղլի սաղյսմազ պին գաթ իսայրը տրր . . .
սէօղիւմէ իթիմատ իտինիղ , մատմու աղէյ , էկէր հանրմր-
մըն տիւչմէնյէրի պու Լսրարա քէապի վաղուֆ իտէճէք
օլուրյարսա , պիչարէնին մէնֆատթ իսայլըրէզիր օյաճաղ
տրր .

Մայնէօ . - (Մահզուճանէ) Նէ տէմէք իսթէտիյինիղի

անլայօրմ , մատմու աղէյ . սիզէն ալիճէնապ հանրմրնըրն
ֆատիստը օ պիչարէյի սէվմէյօրյար վէ պէլքի տէ թազ-
եիղ իտիյօրյար , տէյլ՞ մի .

Պյօրին . - Շիմսիլիք , պու իուսուստա , ֆաղլա պիր
սէօղ սէօյլէյէմէմ պաննա թէյալլի գի օյան նօզթայա կէլին-
ճէ , րէճա իտէրիմ , սիզին պաննա միւրաճաաթ իթմիչ վէ
պու պասպուէ պէնիմիէ գօնուչմրչ պտըղընըր վէ պէնիմ
տէ սիզէ պու նասիհաթը վէրմիչ օլտըղըմը հիչ քիմնէյէ
սէօյլէմէյէճէյիմէ տաիր Մ . Ակրիքօյտան սէօղ ալաճաղը-
նըրը վաա իտէ՞ր միսինիղ . . . դիրա սաատէթի էօմրիմ . . .
(Կիւյա մէսուտ օյմազ իւմիտինի շօզտան պէրու գաիպ
իթմիչ իմիչ կիպի , քէտէրաւիզ պիր սէտա իյէ .) իսայր .
էօմրիւմիւն սաատէթի տէյիլ , պէլքի իսթիւրահաթը սիզին
աղըր րէրիւնիւրիւ մէնաթ տրր .



Մայիկո . - (Փլօրինին յէհնէսիտէրի քէտէր ու մահ-
զունիյեթտէն հէմ միւթէէսսիր վէ հէմ տէ միւթէան-
ճիպ օլարագ .) Ահ , միւթէրի՛ն օլընըղ , մատմու աղէլ ,
նանքէօրլիւք իթմէյէճէյիմ . պէնիմ սիզի կէօրմիւչ վէ
պէրապէրճէ զօնուչըղ օլարըմը Ակրիօրլուան մատտա
հիչ քիմնէ տույմայանագ տրր :

Փլօրին . - (Թէլէսօր իյէ .) Խէչէքքիւր իտէրիմ , թէ-
չէքքիւր իտէրիմ , մատմու աղէլ :

Մայիկո . - (Փլօրինին կէօղլէրինտէն եանագլարընա
եուվարլանան եուչլարը կէօրինճէ , պիր դաթ տահա միւ-
թէանճիպ օլարագ .) Պսնա՛ մը թէչէքքիւր իտլօրսընըղ :

Փլօրին . - Էվվէթ , մատմու աղէլ . . . սիզին սայէնիպ-
տէ , շու սատթտա սսֆի վէ խալիս պիր սատտէթ հըսս
իտլօրլմ . գիրա , պէնի զաթէն թողգիգ իթմէքտէ օլան
ըղտըրապլարըմը ալթըրմագ սըղլն , պէլքի տէ սէվկիյի հա-
նըմըմա պիր խըսմէթ իյֆա իթմիչ օլանագլըմ :

Մայիկո . - (Միւթէհայնիւրանէ .) Որչ , պէօյլէ պէտ-
պաթիթ օլարընըղ հա . . . :

Փլօրին . - (Հէման պիլսիթիյար .) Սէօյլէտիպլէրիմ
սիզի թէանճիւպտէ պըրագըյօր , տէյիլ մի . ֆագաթ ,
սէօղիւմէ իթիմատ իտիւիզ յի , սիզին հայլինիզ հէր նէ
տաթի օլսա , պէնիմքի իյէ մուպատէլէ իթմէյէ հագը-
րմ :

Մայիկո . - Էյվահ , մատմու աղէլ , սիզ հագղըմտա
օ տէրէճէ լութֆ ու միւրիւվիլէթ կէօթէրիյօրսընըղ յի ,
պէօյլէ պիր ֆիքրէ զահիպ օլմանըղա վէ պիլ խասսա պէ-
նիմ պու կիւնյի հայլիմէ արպուրէչ պուլընմանըղա ասլա
միւսատէ իտէմէմ :

Փլօրին . - Նէ՛ տէմէք իսթիյօրսընըղ :

Մայիկո . - (Ըլտըրապը զալպ իյէ .) Մհ , մատմու ա-
ղէլ , շարլմագտան մատտա մէտարը թէայնիւչիւ պու-
լունմայան պիր ատէմ իշուն , պիզղարուրէ իշիլզ գալմագ

նէ տէրէճէ տէհչէթիլի օլտըղընը միւտտէթի հայաթընըղ-
տա ասլա պիլմէմէնիզի խալիսանէ թէմէննի իտէրիմ :

Փլօրին . - (Էնտիչէ իյէ Մայիկօնին եիւզիւնէ պա-
գարագ .) Աման եա Բապպի , սիզ պու հալտէ՛ մի պու-
լունըյօրսընըղ :

Կէնճ իչճի պաչընը էյիպ , ճէվտայ վէրմէտի . պիչա-
լէնին յիպր ու աղամէթի օ տէրէճէ պէօյիք իտիքի ,
հալ ու վաղիյէթիինին տէհչէթ վէ վէխամէթինի տէր իս-
թըր իյէ աղղընտան դաչմըչ օլան վէ պիր շիքեայէթէ պէն-
զէմէքտէ պուլընան պէօյլէ պիր իֆատէտէ պուլընտրըն-
տան սօլայը , յէնտիսիլի թէքտիր իթմէյէ պաչլատը :

Փլօրին . - (Ոէօղիւնէ տէվամ իտէրէք .) Էկէր հալ
պէօյլէ իսէ , խալիսանէ պէյանը թէէսսիֆ իտէրիմ . . .
պուլընըլա պէրապէր , քէնտի պէտպաթիլըղմ սիզինքին-
տէն սահա պէօյիք օլուպ օլմատըղընը պիլէմէմ :

Պատէհու , պիր տագըղանըգ թէֆէքքիւրտէն սօն-
րա , պիրտէն պիրէ :

— Փագաթ ֆիքրիմէ պիր շէյ կէլիյօր . . . էկէր իչի-
նիզ եօգսա . . . էկէր մէտարը թէայնիւչտէն մահրում ը-
սանըղ , սիզին իշուն իչ պուլապիլէճէյիմի իւմիտ իտէ-
րիմ . - տէտի :

Մայիկո . - Միւմըի՛ն մի , մատմու աղէլ . սիզտէն պէօյ-
լէ պիր խըսմէթ թալէպ իթմէյէ ասլա ճէսարէթ իտէմէզ
իտիմ . . . պու լութֆընըղ պէլքի տէ պէնիմ՛ պատիի հա-
յաթ վէ սէլամէթիմ օլանագ տրր . . . թէքլիֆի ալիճէ-
նապանէնիզ պանա էքէյիճէ Էմիյէթ պաթչ իտիյօր . . .
պինաէն ալէյհ՛ սիզէ իզըար իտէրիմ յի , տահա պու սա-
պահ , հաֆթատա տէօրթ ֆրանք զագանապիլտիյիմ զա-
յէթ ուճուզ պիր իչի պանա վէրմէք իսթէմէտիլէր . . . :

Փլօրին . - (Մայիկօնին սէօղլէրինէ անճագ ինանա-
պիլէրէք .) Հաֆթատա տէօրթ ֆրանք մը :

Մայիկո . - Վագըս բէք ճիւզի պիր մէպլաղ իսէ տէ ,

պանա քիֆայեթ իտեր իտի : Հայրֆ քի , պանա տախու
իչ վերեն ուսթա՝ աչնը իչի տահա էրտէր իւ ճրէթլէ տի-
քեն իչճիլէր պուլմըչ օլմասընտան պահպա , պանա իչ վեր-
մէր իսթէմէտի :

Պարին . - Մայեէօնին պու տերէճէ սէֆուլէթ վէ թէ-
համմիլիւնտէն ֆէվղ էլ աաե մի թէէսսիր օլտրադ .) Հաֆ-
թատա տէօրթ ֆրանր հո՛ . յաքին պէն -իչի էօյլէ աաեմ-
լէրէ կէօնտերէճէ յիմ՝ քի , կիւնտէ լա աղալլ իքի ֆրանք
գազանապիլէ ճէ քսիկիլ :

Մայեէօ . - կիւնտէ իքի ֆրանր մը . . . պու միւմ-
քին մի . . . :

Պարին . - Նիւ պհէսիղ . . . էկէր պէսլմէլիք իթմիք
իսթէմէզսէնիղ , կիւնտէլիքլէ կիտիպ շայրչմալըսընըղ :

Մայեէօ . - (Միւթէրէպսիրանէ պիր գօրգաղլըղլա)
Պէնիմ հալիմտէ պուլրնան պիր յիմտէնին շարազ միւնֆալի
օլմազ կիպի շէյլէրէ էհէմմիլիեթ վէրմէյէ հազգը օլա .
մազսա տա , կիւնտի պլէրի կիտիպ պաշգա եւրտէ իչէ-
մէքտէն իսէ , խաւէմտէ օթուրուսլ աղ պիր կիւնտէլիքլէ
շայրչմալը տահա զիյատէ թէքճիհ իտերիմ :

Պարին . - Չի շարէ . . . կիւնտիւ պլէրի կիթմէք շարթ տըր :

Մայեէօ . - (Մահզուհիլիեթլէ .) Տէմէք տէք քի , պու
իւմիտտէն տէ վազ կէչմէլիլիմ , էօյլէ մի , կիւնտիւ պլէրի
կիտիպ շայրչմազ աան իսթիլիքնաֆ իթմէյօրլմ . զիրա հէր
շէքտէն էվվէլ կէչինմէք լազըմ տըր . . . ահազ , իչճի
գըղարընըն գարիֆանէ տէյիլսէ պիլէ , միւնտիպ պիր էլ-
պիսէ կիլինմիչ օլմալարը մաթուուպ օլուպ , հալ սուր յի ,
պէնիմ ֆազըրլըղըմ նամուսքեարանէ օլտըղընտան , պի-
լա ալու հիճապ իգրար իտէրիմ քի , սըրթըմաաչի էլպի-
սէմտէն պաշգա պիր կիլինէճէ յիմ եօզ տուր :

Պարին . - (Խահիչլէ .) Պուսըն հիչ պիր էհէմմիլիեթի
օլամազ . . . միւնտիպ պիր սուրէթմաէ կիլինմէք շարէսի
սիզէ կէօսթէրիլէպիլիլ :

Մայեէօ պիր գաթ տահա թէաճճիւսլէ Պարինին եիւ-
զիւնէ պազալ . մէզպուրէնին թէքլիֆիլէրի վէ վասպուլ
իւ միա իտէպիլտիլի մէրթէպէնին վէ սաիր աւէլի գըզա-
րընըն ումումէն գազանտըղարը մէպաղըն օ տերէճէ
ֆէվղինտէ իտի քի , սնկերին սըհէթիլնէ ահազ ինանա-
պիլմէքտէ իտի . պինապէրին թէրէստի տլէ :

— Հաքին , մատմուազէլ , նէ սէպէպլէ պանա պու
տերէճէ սէխավէթ վէ ալիճէնապլըզ կէօսթէրէճէքլէր .
պէն սլէօյլէ եիւքսէք պիր կիւնտէլիլէ նէ սուրէթլէ
միւսթմահազգ օլտճաղըմ . - տէտի :

Պարին սարսըրտը , Հըսսիլիաթը գալպի վէ հիւնի
թապիաթը՝ վէ հիլմ ու միւլայէմէթի բէք զիյատէ նազա-
րը մէրհամէթիլնի ճէլպ իթմիչ օլան Մայեէօյէ ֆալտէպալիչ
օլմազ արգուսը միւլահազասըզ պիր թէքլիֆտէ պուլընմա-
դա քէնտիսինի սէվղ իթմիչ իտի . Մայեէօյէ արզ իթտիլի
ֆէվաիտի աւըն նէ շարթ իլէ էյտէ իտէպիլէճէ յիլիլ րանա
պիլտիլինտէն , կէնճ տիքիչճիլնին պէօյլէ պիր շարթը գա-
պուլ իտիպ իթմէյէճէ յիլիլ քէնտի քէնտինէ սօրմազտա
ըտը . Մա մաֆիհ , Պարին բէք զիյատէ իլէրի կիթմիչ օլ-
տըղընտան , հէր շէլի Մայեէօյէ սլմադա ճէսարէթ իտէ-
մէլիպ , միւսթաղ պէլի կէնճ իչճիլնին վիճտանընա պըրազ-
տը . պունտան մաատա , խաթատա պուլընանլար պաշ-
գալարընըն խաթատան սալիմ օլտըղարընա ինանմազ իս-
թէմէտիքլէրիտէն , Պարին , պէլքի տէ Մայեէօ՝ պուլըն-
տըղը հալր եէսիլթիմալ իլճաաթըլլա , պանն իթալիլի գա-
տար միւլքիլքէսէնալիլ կէօսթէրմէզ տէյու միւլահազա
իտէրէք տէտի քի .

— Նէ տէմէք իսթէտիլինիլի աւլալօրըմ , մատմուա-
զէլ . սիպին պէր միւթատ գազանտըղընըզ մըզտարտան
բէք զիյատէ եիւքսէք օլան պէօյլէ պիր թէքլիֆ սիլի հայ-
րէթտէ պըրազըյօր . յաքին պէնիմ սիղէ արզ իթտիլիմ
եէր , լիյազաթլը վէ միւհիմաճ գատընլարա իչ վէ եա մէ-

վէնէթտէն Ֆարիդ կէրմէյի տահա զիյատէ թէրծիհ իտէրիմ :

Ֆլորին . - Խայր , էօյլէ շէյ եօղ . եալընըզ , պիր ազ էվվէլ սեօղէտիյիմ վէճնչէ , պու իշի իտարէ իտէն զամլար զայէթլէ տիւտար վէ ֆուգարարէրվէր օյտըղլարընտան , սիղէ իրատ իտէճէրլէրի սիւալլէրտէն թէաճճիւպ իթմէմէթիփիզ . . . : Պունտան պաշգա , պիր քէրլէ թէճրիւպէսինի իտիւնիզ . նէ՞ օլուր , պունտան սիղճէ նէ՞ զուրար վար տլր : Էկէր արզ իտէճէրլէրի թէքլիֆլէր իշիղէ ույարսա , գապուլ իտէրսինիզ . . . էկէր , պիւտա , սէրպէսթի վիճտանընըզա տօղունաճազ օլուրսա , բէտտ իտէրսինիզ վէսսէլում . . . պունընլա հայինիզ տահա զիյատէ ֆէհալաշմըշ օյմազ :

Սայեէօ պու նէթիճէյէ հիշ պիր ճէվապ պուլտուտը - զիրա , նէթիճէի մէզրիւրէ՞ քէնտիսինի հարէրեաթընտա սէրպէսթ պըրաղարագ հէր տիւրլիւ էֆիլէթսիղլինի տէֆ՝ իթմէթաէ իտի :

Սայեէօ . - Թէքլիֆիսինիզի գապուլ իտէրիմ , մատմուազէլ , վէ սիղէ իսալիսանէ արգը թէշէքքիւր իտէրիմ . լաքին պէնի քիմ թագտիմ իտէճէք :

Ֆլորին . - Պէն . . . էկէր իսթէրսէնիզ , եարըն :

Սայեէօ . - Լաքին հագգըմտա թայէպ իտէճէրլէրի մալիւմաթ , իհթիմալ քի . . . :

Ֆլորին . - Սէնթ-Մարի մանասթըրընըն պաշ րահիպէսի օչան վալիտէ Սէնթ-Քէրրէթիւ՝ մալիւմաթը սաիրէյէ հաճէթ կէօրմէքսիզին , սիզին հայսիյեթի վէ ըյապթընըզը թագտիր իտէճէ յինտէն էմին իմ . հիյնի հաճէթաէ , նէ կիպի մալիւմաթ վէրմէք իճապ իթտիլինի օ սիղէ «էօյլէր , վէ սիզ տէ՞ սիւալլէրինէ միւնասիպ ճէվասլար իթա իտէրէք , քէնտիսինի խօշնուտ իտէրսինիզ , ճէմէք տիր քի իշ զարարուաշտը . . . արթըզ պիր տէրլէճէթիզ գալմասը . . . եարըն կիտէճէյիզ :

մուրիյնէթ պուլմազ մազսատրյա թէէսիս իտիմիչ օլուն պիր մանասթըր տըր . . . Սէնթ-Մարի (Ս. Մարիամ) նամրյա մարուֆ օլան պու մանասթըր նամուսքեար պէսլէմէլէր իչուն ևէր, վէ իչճի գըղլարը իչուն տախի կիւնտէլիլիէ իչ պուլմազըլըր աւօրէհաէ իտէր . . . Հաթթա, պու իչին բէսի իտարէսինտէ պուլընան զաթյար օ տէրէճէ ֆուգարաբէրվէր ատէվէր տիր քի, քէնտի թահթը հիմայէլէրինէ ալարըլարը իչճի գըղլարըն շասայ օլընտըղլարը մէմուրիյնէթէ միւնասիայ էլպիսէլէրի պուլընամտըղը հայտէ, մէլպուսաթը լազըմէյի տախի թէտարիք իտէրլէր :

Ճլօրինին՝ հէօզ դամաչտրրաճազ տէրէճէտէ պէօլիք օլան թէքիֆլէրի հազգընտա վէրտիյի շու իյգտհաթ՝ Մայնէօլի իօչնուտ իտէճէյի թապիի իտի. զիրա, հէր նէ սասիի օլսա, մատտէ պիր իսայրաթիսանէտէն իպարէթ իտի

Մայնէօ . - Մատմուաղէլ, պահա իթտիյինիզ իւճրէթին նէ իչուն Եիւրէք օլարըղըր անլատրմ, անճազ, պու մանասթըրըն բէսի իտարէսինտէ պուլընան զէվաթ թարաֆընտան հիմայէ օլընմազ իչուն, հիչ պիր թաթիլէմ Եօզ տըր :

Ճլօրին . - Մատամ քի գարուլէթի հալտէ պուլունըյօրսընըզ, շուրչգան վէ նամուսքեարսընըզ, անլէրին հիմայէսինէ մազհարիյնէթէ հազգընրզ վար տըր . . . Եարըզ շուրասընը պիլմէլիսինիզ քի, վէղայիֆի տիսիյնէնիզի հազգըլլա էջֆու իտիպ իթմէտիյինիզի սիզէ սօրաճազար տըր :

Մայնէօ . - (Բէմայը էմիլիէթլէ .) Ճէնասըր Հազգը պէնտէն զիյատէ սէվէն վէ թաղտիս իտէն Եօզ տուր տէլէպիլիլիմ, մատմուաղէլ, ֆայաթ, պազը վաղիֆէլէրին իճրասը վիճտանա թէայլիզ իտէր պիր մատտէ օլարըղընան, էկէր պու իուսուստա մէթալիպի շէտիտէտէ պուլընաճազ օլուլարսա, պահա իթտիյինիզ մասա

Մայնէօ . - Մատմուազէլ , եարըն պէն մի պուրայա կէլիպ սիգի ալաճաղրմ :

Ճլօրին . - Խայր , պիր ազ էվիէլ սէոյլէտիլիմ վէճճ . լէ , սիղին Մ . Ակրիքօյ թարաֆրնատան պուրայա կէլիպ օլտըղընըզ հիշ յիսսէ տույմամալը տրր . էկէր պուրայա պիր տահա կէլէճէք օլուրսանըզ , տույուլուպ չիւպնէ իտիէճէլի իհիմիմայտէն պախտ տէլիլ տիր : Պէն արապա իլէ կէլիպ սիգի ալրըրմ . . . : Նէրէտէ օթուրըրսընըզ :

Մայնէօ . - Պրիզ-Միշ սօգ աղընտա , Յ նիւմէրօլու խա . նէտէ . . . : Մատամ յի պու զահմէթի իիթիլար իտիլօրսը . նըզ , խանէմիղին ալթընտա ղարուճըլըզ իրտուէթիինի կէօ . րէն պօյաճըլա թէշրիֆիինիղի Մայնէօյէ խապէր վէրմէսի . նի լէճա իտիինիղ :

Ճլօրին . - (Վէմալը թէաճճիւպլէ .) Մայնէօ միւ . . . :

Մայնէօ . - (Մահգունանէ պիր թէպէսսիւմլէ .) Եվվէթ , մատմուազէլ , սագաթըլըրմ սէպէպիլլէ , պանա պու իս . թիհգաքեարի յաղապը վէրիլլէր . (Կէօզ եաշընը զապթ իտէմէլէրէք .) Զաթէն սագաթըլըրմա մէպնի տիր քի , կիւնտիւզլէրի եապանճը նէզսիլնէ կիտիպ իշլէմէլէ ճէսա . րէթ իտէմէմ . . . : Տիւնեատա էօյլէ ատէմլէր վար տըր քի , եիւրէլի ՆՆՆՆՆՆ ինճիթտիքլէրիինի պիլմէքսիղին , ին . սանը իսթիհգայա ալրըլար . . . : (Կէօզ եաշարընը սիլէ . րէք .) Ճագաթ , նէ եարապիլիլիմ , գաթլանմագ տան պաշ . գա պիր շարէմ եօգ տրր . . . :

Ճլօրին . - (Պու սէօգտէն րէք ղիյատէ հէլէճանա կէլ . միշ օլտըղընտան , Մայնէօնիւն էլինտէն թուլթարազ .) Միւսթէրիհ օլընըզ , մատմուազէլ . պազէն էօյլէ պէտ . պաթըլըլար վար տըր քի , մուճիպի իսթիհգա տէլիլ . պատիի րիգգաթ օլուրլար : Աճապա սիղին աուըլ իսմինիղի սիւալ իտէպիլիլը միլիմ :

Մայնէօ . - Պէնիմ աուըլ իսմիմ Մատլէն Սոլիվոյ տըր . ֆագաթ , թէքրար սէօյլէրիմ , մատմուազէլ . Մայնէօ

տէլու սօլընըզ . ղիրա պէնի պու իտիլէ թանըրուր :

Ճլօրին . - Էօչէ իսէ , եարըն էօյլէլին Պրիզ-Միշ սօ . գաղընա կէլիլիլիմ :

Մայնէօ . - Ահ , մատմուազէլ , սիղին շու էսէրի լուլթ . ֆրնըղա մուգապիլի հրասը շիւքրանըմը նէ՝ սուրէթլէ իս . պաթ իտէպիլէճէլիլիմ :

Ճլօրին . - Պունտան պահս իթմէլէլիլիմ . ղիրա , թէվիս . սուլթըմա սիզլ ֆախտէլի օլուսիլիլէրտէն պաշգա պիր ալ . ղում եօգ տրր . պու խուսուսը սիղ մուհաքէմէ իտէճէք . սիլիղ , Մ . Ակրիքօյա կէլինճէ , եազտըղը մէքթուպա շիմ . տիլիք ճէվապ վէլ մէլինիղ , մահպուստան չըզ մասընա պէք . լէլինիղ . վէ թէպիլիղ իթմէր իսթէտիլի էարարը պիշարէ . հանըմըմը կէօրիւնճէլէ գատար կիղլի սագլամասընը քէն . տիսիլնէ իիթար իթմէլի ունուլթմայընըզ :

Մայնէօ . - Աճապա ալիճէնապ հանըմընըզ շիմտի նէ . րէտէ տիր :

Ճլօրին . - Պիլմէմ . . ճիւնէթի զուհուր իթտիլի ղէ . ման քէնտիսիլի նէրէլէ կէօթիւրտիլլէրիինի աշարաճա . տըմ , նիհայէթ , եարըն պէնի պէքլէլինիղ :

Մայնէօ . - Բէք էլի , եարըն :

Ճլօրինիլն Մայնէօյիլ . կէօթիւրմէք ֆիքրիլիտէ պուլըն . տըղըր Սէնթ-Մարի մանասթըրը մարէշալ Սիմոնըն զըվա . րընըն մահպուս իսիլտիլի մահալ օլտըղը վէ Ատրիէն տը . Դարտօլիլին մէվղու օլտըղը խասթէխանէնին իթթիսա . լինտէ պուլընտըղը օգույանլարըմըզըն խաթըրլարընտա օլ . մագ կէրէք տիր :

2

ՎԱՆՈՒՏԻ ԱՆՆՅՈՒՆԻ ԲԵՆԵՎԵՆԻՏԻ

Մարեշալ Սիմոնըն զըզարընըն մահապատ պուլընարգ-
լարը Սէնթ-Մարի մանասթըրը՝ էսկի վէ ճէսիմ՝ պիր գօ-
նապ օլուպ, պունըն վասի՝ պաղչէսի՝ խուսուսը, յուս օ շէ-
մանլար Բարիսին էն թէնհա մահալլէրինտէն պիրի օլան Ս-
բիթայ պուլվարընա նազըր ըտր :

Աթիտէրի վուդուսթ՝ Բէնըբոն ֆիամիլեասը էֆրա-
տընըն եանի Սէրսէրի եահուտինին հէմլիբէսինին սօնընճը
Թորունլարընըն Աէն-Պրանսուս սօղալընտա պիրլէչէճէր,
լէրի կիւնտէն պիր ֆիւն էփլէլ, եասի շուպաթըն 12 սին-
տէ կիւզէրան իթմէքտէ իտի :

Սէնթ-Մարի մանասթըրը քէմալը ինթիզամլա իտարէ
օլընմագտա ըտը : Որբայ տէկրինեինին թահթը բիյասէ-
թինտէ օլան նուֆուզքեար բուհանիլէրտէն վէ բրէնսէս
տը Աէն-Տիգիէնին զիլլի իտարէսինտէ պուլընան սօֆու
զատընլարտան միւրէքքէպ պիր ժէղիւթի մէճլիսի՝ սըզ
սըզ ազար իճթիմա իլէ, հայլէթի ճալիպ օլաճագ պիր
սուրէթտէ քէսպի թէվէսսիւ՝ վէ թէրագղը իթմէքտէ օ-
լան պու մանասթըրըն նուֆուզ վէ թէէսիլի իտաֆիսիսի
պիր գաթ տահա թէվսի՝ վէ թէէմին իթմէք շարէսինի տի-
չիւնմէքտէ իտի : Աէնթ-Մարի թարիգաթընըն հիյի թէէ-
սիսինտէ, բէք մահիրանէ թէտպիրլէր վէ բէք տաղիղ հի-
սապլար իթթիլագ իտիլմիչ օլուպ, մէղբիւր թարիգաթ՝
մի թէատտիտ հիպէլէր սայէսինտէ պիր իտալը էփլէ
էմվայէ մալիբ օլմուշ վէ պունլարըն ատէտի կիւնտէն կիւ-
նէ արթմագտա պուլունմըշ ըտը :

Թարիգաթը տիլիյեէ պիր պէհանէտէն իպարէթ ի-
տի : Բարա թարտֆատարլըրը Ֆրրդասընըն էն սօֆու ա-
զալարը վէսաթէթիլլէ վիլայաթտա պիր շօղ թարաֆկիլի-
լէր պուլըն օլտըզարընտան, վիլայաթտան պիր թագըմ
սահիպի սէրվէթ Լօքսիպ զըզլար կէթիլտէրէք, պուն-
լարա մանասթըրտա էսասլը վէ սօֆըյանէ պիր թէրպիլէ
վէրիլէր վէ պու թէրպիլէյի՝ ասըն ֆէսատր սիլազը, յուս
պէրպաս օլմուշ օլման եէնի շըղմա մէքթէպլէրտէ կէօրէ-
ճէքլէրի մահսուսըզ թէրպիլէյէ դաթ գաթ միւրէճճահ
աստ իտէրլէր իտի : Տուլ վէ եախտա եալընըղ դալմը օ-
լան զէնկին գատընլար տախի տիւնեանըն մանկվի թէհ-
լիբէ վէ ֆէլարէթլէրինէ դարչը, Աէնթ-Մարի մանասթըրը-
նա իլթիճա իտէպիլիլէր իտի : խիլասաթի քէլամ՝ պու սա-
քին իլթիճահեահա սըղընանլար՝ բէրէսթիլէ շայան պիր
իսթիլրահաթ պուլուպ, սէլամէթի բուհլարընը պիսու-
հուլէ իսթիհասայ իտէրլէր, վէ բէք մուշֆիպանէ պիր իհ-
թիմամլա իհաթա օլունարագ, էօլիլէրինի կէլիլիլէր ի-
տի : Լաքին մէղբիւր թարիգաթըն ֆէվախտի հէք պուն-
տան իպարէթ տէյիլ իտի : մանասթըրըն պաշ բահիպէսի
օլան վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիլի՝ խանէլէրինի ֆէսատը ա-
սըրտան մահաֆաղա իթմէք արդուսընտա պուլընան հա-
գիղի տինտարլարա խըտմէթքեարլար տախի պուլմուլը
թարիգաթ նամընա տէրէօնտէ իտէր իտի : շէօլլէ բի՝ եա-
լընըզ գալմըշ վէ եախտա իսթիլար գատընլար իչուն բէ-
ֆիգլիք իտէճէք մատմուպէլլէր, ումուրը պէլթիլէ իչուն
պէսլէմէլէր վէ սախի իհթիլաճը օլանլար իչուն տախի
կիւնտէլիլլի իչճի գըզլար թէտարթիբ իտէր իտի : անճագ,
պունլարըն ախազը համիտէ սահիպի վէ տինտար օլտըզ-
լարը թարիգաթ թարտֆընտան մուսատուսագ լայմալը իտի :
Ֆիլ հազըղա պէօլլէ պիր մանասթըր հէր վէճհ իլէ թէ-
վէճճիւհ վէ թէլիլիլէ շայէսթէ կէօրիլմէքտէ տիլ : Ֆա-
ղաթ զահիրէն ֆուգարաբէրվէրանէ վէ մուգատտէս կի-

պի կէօրիւնէն պու խուսուսաթ ալթընտա հէր աիւլիւ հիյ-
լէ վէ տէսիսէյի հալի թէհիթէլի տուգաղլար մէվճուտ
օլտըր պիր աղ սօնրա կէօրիւլէճէք տիր :

Մանասթըրըն պաշ բահիպէսի պաշ վալիտէ Աէնթ-
Բէրրէթիւ թագրիպէն գրրգ եաչընտա պիր գատըն օ.
լուպ . Գարմէլ թարիգաթը բահիպէլէրինէ մախսուս պիր
րէնքտէ ապա պիր էլալիսէ կիլինմիշ վէ պէլթմաէն աչա-
ղըյա տա ուգուն պիր տուա թէսպիհի սարգմըշ բար .
սիյահ պիր թիւլ էօրթիւ իլէ մէսթուր օլան պէյաղ պիր
թագեէ զաիթ վէ սօկուն լէհճէսինի գարլամաղտա . վէ
սարարմըշ ֆիլ տիշի բէնկինտէքի այնընտա իսէ պիր յօգ
էյրի պիւլթիւ պուրուչուլար կէօրիւլմէքտէ իտի . սիվրի
քէօշէլի պուրնու երթըճըր գուչլարըն կակասը կիպի ա-
ղաճըրգ էյրիւմիշ իտի . դարա վէ քէսկին կէօղլէրի աղլ
ու զէքեավէթինէ տէլալէթ իթմէքտէ օլուպ . չէհրէսի ի-
սէ՝ հէմ գէքի . հէմ սոչուգ վէ հէմ տէ սէպաթքեարա .
նէ իտի :

Թարիգաթըն մէնաֆիլի մատտիյէսինի թէրթիպ վէ ի-
տարէ իթմէք խուսուսընտա . էն հիյլէքեար վէ էն մահլըր
մուամէլէճիլէր պիլէ վալիտէ Աէնթ-Բէրրէթիւյէ շըղըշա-
մաղլար ըտը . Գատընլար իշ էրպապը օլմաղ վէ եա իշ ի-
տարէ իթմէք իսթխտատընը հաիղ օլուպ տա . քէմուլը ֆէ-
րասէթլէրինի . սէպաթ ու մէթմանէթլէրինի . իհթիյաթ վէ
պասիթէթլէրինի վէ պիլ խասա քէնտիյէրինէ մախսուս օ-
լան իսապէթի ֆիքլէրինի իսթիմուլ իտէճէք օլուրլարա .
ճալիպի հայրէթ օլաճագ պիր սուրէթտէ նէթիճէլէր հա-
սըլ իտէրլէր . Թարիգաթըն մուհասէպաթը ճէսիմէսի՝
բէք ղիյատէ սահիպի զէքեավէթ օլան վալիտէ Աէնթ-Բէր-
րէթիւ իլան պիր օլունճագ մէսապէսինտէ իտի . Գըրըգ
պիր ֆիյաթլա էմլաք իշթիրա իթմէք վէ անլէրին գրլմէ-
թի հաղիղիյէսինի եիքսէթթիքտէն սօնրա . թէքրար
քեար իլէ սաթմաղ մուամէլաթընտա . օնըն գատար մա-

հիր հիւ ղիւնէ ևօղաու . Էմլարըն վարիտաթը սէնէվիլէ-
սինէ . թէշէպալի սաթը միլթիլիֆէ թահվիլաթընըն ըի-
յաչասընտ վէ գըլմէթի ճարիյէսինէ տախի թէմամլա
վաղլիք ըտը . Գիր իսայըր սահաղը համիյեթին հէման
հէր կիւն Աէնթ-Մարի թարիգաթընա իհտա իթտիլլէրի
մէպալիղի ֆաիղ իլէ եաթըրմաղ լաղըմ կէլտիլի հալտէ .
քէնտիսինէ վասրթա օլան միյանճըլարա հիլ պիր եանլըշ
մուամէլէ էմր իթմէք իտի . Մանասթըր տէրունինտէ ֆէվի
էլաաէ ինթիգամ . ինգիպաթ վէ ալէլ խուսուս իտարէճի-
լիր հիւքմֆէրմա իտի . Մայ ու յայրէթիլին պաչըճու մաղ-
սատը իսէ՝ քէնտիսինի տէ իլ . իլա իտարէ իթտիլի թարի-
գաթըր զէնկինլէթմէքտէն իպարէթ իտի . զիրա էկէր պիր
ճէմիյեթի խօտրէրէսթիլիր մաղսատըլա իտարէ օլունա-
ճագ օլուրա . էֆրասար ճէմիյեթի տախի օ մաղսատա
խրտմէթ իթմէքտէն խալի գալմաղ :

Իշթէ պիր հարիսի յան՝ (փառասէր) մէվղըի իգթի-
տարա շըրմաղ իլուն հիւքմ ու նուֆուլը սէվտիլի վէ պիր
հարիսի մալ (արծաթասէր) ղէնկին օլմաղ իլուն աղճէյէ
ճան աթտըր կիպի . թարիգաթլար տախի հէմ իղթի-
տարը վէ հէմ տէ աղճէյի սէվէրլէր Պագաթ . պու
թարիգաթլար պիլ խասա էմվալը զայրը մէնգուլէ (ան-
չարծ ստայուածյ) խուսուսընտա պիր շախս կիպի հարէ-
քէթ իտէրլէր . Անլէրին խայուլաթը . էֆքեարը գալիյէսի
վէ արղուլարը էմվալը զայրը մէնգուլէ եանի էմլաղ ի-
տինմէքտէն իպարէթ տիր . էն խալիսանէ վէ էն մուշֆի-
գանէ թէմայիլաթը էմվալը զայրը մէնգուլէյէ մունհա-
սըր տըր Հէնուգ վիւճուտէ կէլմիշ օլան Պագըր պիր
թարիգաթըն իլ . տէֆա էլտէ իթտիլի միլք պիր կէլինին
կիւվէյի թարաֆընտան ալտըրը նըշան հէտիլէսի . պիր
տէլիղանլըն աթ եարըշընտա իլ . տէֆա ղալէպէ շալան
պարկիլի . պիր շաիրին իլք մուվաֆֆագիյեթի . վէ աշըր-
պաղ պիր գըրըն տօթթընտան ալտըրը իլք գաշմիր շալը
Գ—138

գատար զըլմէթտար տրր . զիրա , մատտիյաթ մանէվիյա-
թա ֆաիգ օլան շու ասրը հազրրտա , էմչարը ցուչը մէն .
գուչէ յէ մալիք օլան պիր թարիգաթ' պու մէղհէպ Գար-
ասարնտա պիր տէրէճէյէ գատար զըլմէթ վէ իթիպար
քէնայ իտէր , վէ սատէտիյ առէմլէր հուզուրընտա քէնտի
իթիպար ու հայտիյէթի հազ գրնտա մի քէմմէլ պիր ֆիրր
հասրլ իթտիրի . Էհաչմէթն սէլամէթի ըուհը իչուն թէ-
չէրիւ . իթմիչ օլան պու թարիգաթար' պիլ ախրրէ
հատտարը հիսապարգ էմլար վէ ապարէ մալիք օլարագ
ճէսիմ պիր սէրվէթ հասրլ իտէրլէրտէ տէ , իպթիտա ֆա-
զըրըզը սէրմայէ գօյարագ վէ սատագա վէ խայրաթը
տախի թէէմինաթ կէսթէրէրէր թէէոսիւս իտէրլէր . շու
հայտէ , էրլէր վէ գատրն թարիգաթարր արտարնտա ,
մալիք օլարգարր էմլարը ալէնէն թէղեիտ իթմէր խու-
սու սընտա նէ տէրէճէ շիտտէթի ըէղապէթ (մրցում) մէվ-
ճուտ օլարըզը վէ զէնկին պիր թարիգաթ , սէրվէթճէ քէն-
տիսինին մատուրնտէ պուլընան տիկէր պիր թարիգաթը
քէնտի խանէլէրի , շիֆթիքլէրի վէ թահվիյաթ վէ էվրա-
զը նազտիյէսի ալթընտա էրմէյէ նէ տէրէճէ արգու վէ
ինհիմար կէսթէրտլի գօլայլըղլա թէսապիուր օլուա .
պիրի :

Դրսդ անճրգ վէ հասէտրեարըզ' մանասթըր էօմրիւ-
սին իշիղլիլի իլէ պիր գաթ տահա թահրիգ օլանարագ ,
թապիաթըլլա պու կիպի ըէգապէթլէր հուսույէ կէթի-
րի . ֆազաթ , պիլճիմէլ թէտասպիրի միմքլինէյի իթ-
թիիազ իլէ մալ իտիմէր վէ սէրվէթ թօրլտագ հազ-
զընտարի պու շիտտէթի արգու վէ ինհիմար' իրիթիյան-
լըզ քէլիմէսինին մանտի տալիսինէ , վէ ինճիյի ճէրիֆին
էսասէն վէ մէղհէպէն իշիթրագը էմլալ ուսուլինէ մալի
օլան ըուհընտ թէմամըլլա մուգայիլ տիր . հաթթա պու
ան կէօղլիլի քօ գատար թէհֆէթի պիր շէյ տիր յի .
Ելլէ պիր ինտաֆանէ պիր յիւթթալըզ շէ ալչագլըզ

հիւրմֆէրմա օլան պիր գաչ ճիւղի սատագա իյէ էֆքեու-
րը ումու միլլէ նազարնտա սալիհէ չրգամազ :

Վաչիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ' բէք սատէ վէ ֆազաթ
բէք զարիֆանէ պիր սուրէթտէ թէֆրիչ իտիլմիչ օլան
խուսուսի պիր օտանըն օլթասնտա , պիլթաթի պէօյի բ
պիր հազը մասար էօնիւնտէ օթարմըչ ըար . Մէրմէրտէն
մամուլ պիր շըմինէ աէրունինտէ մի քէմմէլ պիր աթէչ
եանտըզը կիպի , եումչագ պիր խաը տախի աէօլէմէ թախ-
թասընը սէթը իթմէքտէ իտի . Վաչիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ'
հէրէք բահիպէլէրէ վէ կէրէք սէլամէթի ըուհ վէ եա թա-
լիմ ու թէրպիյէ իսթիհասալի իչուն ի ճրլիլէ մանասթըրա
կիրմիչ օլան գատրն վէ զըղարա կէօտտէրիլէն մէթիուպ-
լարը հէք կիւն ախղ իթտիլինտէն , քէնտի հուզուրը մէչ-
րուսար իճապընճա բահիպէլէրին մէթուպլարըլըր աչ-
մագ սա . վէ իւճրէթի զըղարըն իտապէրլէրի պուլլմագ-
սըզրն հաիզ օլմագ զաննընտա պուլլտըզը հուզուր իճա-
պընճա տախի անլէրին մէթիուպլարընըն մէօհրիւնի ֆէքք
իթմէքտէ իտի . մէրգու մէնին պու իչիւնճի հուզուրը իտէ'
զըղարըն սէլամէթի ըուհընա իտախիմ օլմագ վէ պիր ազ
տա անլէրին մուխապէրաթը իտաֆիլէլիլինէ վուգուֆրէյ-
տա իթմէք արգուսընտան նէչէթ իթմէքտէ իտի . հաթթա
վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ' մանասթըրտան կիտէն մէք-
թուպլարը տախի բօթալա վէրլմէղտէն էվվէլ օգումագ-
լըզը քէնտիլնէ պիր վազիֆէ ատտ իտէր իտի . Գու տին-
տարանէ վէ մասումանէ թէտգիլին նըչանէլէրի բէք գօ-
լայ մահվ օլապիլի իտի . շէօյլէ յի աղիգէ վէ շէֆագաթ-
լը վալիտէնին շէլիքտէն մամուլ տիւրլիւ տիւրլիւ վէ ու-
ֆագ ուֆագ ալէթլէրի տէ պուլընտըզընտան , քէսկին պիր
ալէթ վասըթասըլլա մէօհրիւն էթրաֆրնտարի քեաղըտը
քէմալը արգգաթլա քէնէր վէ մէթուպլարը օգուսըզ-
տան վէ թէրրար զարֆընա վազ իլլէտիքտէ սօնրա , տի-
կէր պիր եուվարագ ալէթ ալարագ , վէ խաֆիֆէլ զըզ-

տրբարագ մէօհիւր մուփընը և Գրաֆընա կէղտիւրի իտի քի՛ մուփ Լրիչէրէք վէ պիւր ազ Էթրաֆա Խայրարագ Կվվէլ-
 ճէ քէսիւմիջ օլանն Եէրի էօրթէր իտի . վէ Կաալը՝ զայէթլէ
 մէմուսն պիւր հազ ցանիյեթ վէ մի սափաթ տույուսը
 սաիզ ասըյլա , վայիտէ Սէնթ-Բէրբէթի . քէնտի պաթը
 մէվճուտէսինէ քէմայը հիւնէրլէ Եարբլմը յիչիւք պիւր
 իիիտիս ցութուսը տախի իլավէ իթմիջ օլաըղրնտան ,
 ատի մէօհիւր մուփը իլէ գարանմըջ օլանն մլ քթու պլարը պու
 գու թընը նէմուսք վէ էրիտիճի պու ցուսընա թու թար վէ
 մէրթու պլարըն մէօհիւ տէրհալ կէվչէյէրէք , էանա պիւր
 Երթմըք րէյաա օլմագ սըգըն աչըլըր քար :

Գինաէն ալէյ՛ ճէ էէր մէքթու պլարըն սահիպէրի .
 մէքթու պլարընտա պիւր կէօնէ պասիւրէթ սիղլիք իճրա իթ-
 միջ օլաա իտիէր , պուսնյարըն էհէմմիյեթիսնէ կէօրէ՝ վա-
 յիտէ Սէնթ-Բէրբէթի մու իթ տապը վէ Եա մուֆաասալ մա-
 յի մաթ ախը իտէր իտի :

Ի պու թէտղիզաթը մու հիմնէ էանաօրնտա , օտանըն
 սիւրկիւյի օլան գարուսը իրի քէրրէ խաֆիֆէէ վուրու-
 լուպ , մէրգու մէնին ամէլիյաթը դաթ՝ օլունաու :

Վայիտէ Սէնթ-Բէրբէթի Եաղը մասասընըն կէնիչ
 սիլինտիրի թրատա մէվճուտ օլան ալէաթ ի զէրինէ էն-
 տիրիպ , այտղա գալըտը վէ վագուրանէ վէ մի թէաղզի-
 մանէ պիւր յէհրէ իլէ գարույը աչտը :

Մանասթըրըն թըամէթճի րահիպէյէրինտէն պիւրի՛
 րրէնտէս տը Սէն-Տիգիլնին սալօնտա պէրլէմէքտէ օլոր-
 զը վէ մատուաղէլ Պօրինին տախի սագաթ վէ սէֆիլ
 գըյաֆէթի պիւր կէնճ գըզ ըլա պէրապէր րրէնտէս
 տը Սէն-Տիգիլտէն աղանդ գսնրա կէլիպ քիչիւք տէհ-
 յիգին գարուսընտա տարմագուտա պուլընտըղրընը խապէր
 վէրաի :

Վայիտէ Սէնթ-Բէրբէթի մուսամ րրէնտէսի
 իչէրի կիւտիւրն տէսիւրտէն սօնրա , թալթիֆքեարանէ պիւր



Չէր քէթլէ գօլթուզ սանտալիէլէրինտէն պիւրինի շըմինէ-
 յէ Եաղլաչուրթուր :

Մատամ տը Սէն-Տիգիլէ իչէրի կիւտի . Չէր չէ գա-
 տար կէնճ գարուսընտար կիպի գարուսֆէթ սաթմագ արգու-
 սընտա տէյիլ իտի իսէ տէ , օլան թապիտաթ էհրէ մախ-
 սուս պիւր նէգաթէթլէ քիչիւք իտի . պուչընա էթ ճինս
 սիյահ գաթիֆէտէն մատալ պիւր շարգ ցօլըլ , ի զէրի-
 նէ մաի գալմիւ պիւր շալ ալմըլ , վէ էլլէրինի սօղու գա-
 մու հաֆապա իթմէյէ մախսուտ օլան մաշօնըն քիւրքի կի-

պի զերտեմ տերիսիսէ միւզէ յեկն օյան սիյան աթլաս
պի ֆիսթան կիլիսմիչ խտի .

Վայտե Սէնթ Ռէրբէթիւ մէրդ ու մէյի կէօրիւր կէօր-
մէզ . բէնալը Նէչարէթիւ .

— Շէրէֆի զեյարէթիսիզէ պու կիւն տախի նախիլեյե-
թիւ՝ հանկը պախիլիյարըգ տանն հէչէթ իտիյօր . սէվկիլի
զըզըմ . - տէտի .

Ռրէնսէս . - Ձեյարէթիսին սէպէպի գայէթ մու հիմմ
տիւր . սէվկիլի վայտե ճիլիւմ . զիւրա բէք մի սթաճէլ իչիմ
վար տըր . Մ . սարայ տէկրիսինին խանէ սինտէ պէշի պէթ-
լէյօրլար . պինասէն ալէյն՝ պիւր գաչ տազըգա սնճապ սի-
զէ հասր խտէպիլիւրիւմ . մէսէլէ՝ տիւնքի կիւն հազգլա-
րընտա արիզ ու ամիզ պահա իթմիչ օյալըլըմը կօրսիզ
զըզլարա տաիր տիր .

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Արզունըղ վեճն իլէ . պունլարը
պիւրի սիրիստէն օյալըլար . ֆազաթ պու այրըլըզ բէն-
տիլէրինէ օ տէրէնէ շէտիա պիւր տարպէ էնտիրաի բի .
պու սապահ խասթէխանէյէ առւմ կէօնտէրիսլ . տօզ-
թէօր Գալէնիէյի չաղըրթ մայա մէճպուր օյտու մ Տօզ-
թէօր Գալէնիէ՝ պունլար իւզէրինտէ . պէօյիք պիւր մէյու .
սիլէթիէ պէրապէր հիւմու էսէրի պուլար . զարիպի շու-
րասը տըր բի . հէր իլի գըզգալընտաչ իւզէրինտէ տէ այնը
մարազ կէօրիւրիւր շիւր Գու իրի պէտպախթ մախ .
լուզլարը թէրրար իսթինթագ իթտիւմ իսէ տէ . տիւչարը
տէհչէթ օլուպ գալտըմ . . . պունլար սահիւն պու թրէրէսթ
իմիչէր .

Ռրէնսէս . - կէօրիւրսընըզ ա՛ . աճէրի սիզէ թէսլիւմ
իթմէք բէք զարուրի խտի Շիմաի զեյարէթիսին սէպէ-
պինէ կէլէլիւմ . սէվկիլի վայտե ճիլիւմ . պու կէնճ զըզ-
լարը Սիպէրիատան Փրանսայա կէթիւրէն վէ պիւր գաչ կիւն
գատար Բարիստէն ուզապլաչիւր զանն օլունան ապէրին
ֆէլչէ էլ մէմուլ օյարազ պիւրտէն պիւրէ ալտէթ իթմիչ

օլաղըրնք վէ պինտէն ալէյն շիմաի Բարիստէ պու ըունար-
ղընը խապէր օլաղըզ . պու ապէր՝ իիթիլիւրըզընա բուզ .
մէ . շիւթաի . ճէսարէթիլի վէ սօն տէրէնէ կէօրիւր բէք
դիւր առէմ օլուպ . միւմրինսիզ օլաղըզ վեճնէ . էկէր զըշ-
լարըն պուրտտա պու ընաղըլարընը տույանճագ պուրա .
ֆէլիզ էլ առէ հիստէթլէնէրէք . հէր շէյի եարմաղա մազ .
թէտիր տիր Գալէնի ալէյն՝ պու կիւնսէն իթիւպ .
բէն . էկիւր պասիւրէթ վէ իհթիյաթը արթըրմալըսընըզ .
սէվկիլի վայտե ճիլիւմ . կիճէլէյիւն հիչ շիմաէ պուրայա
կիրմէյէ ճէսարէթ խտէմէմէլի տիր Գու մահայէ բէք
թէնհա տըր

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Միւսթէրիս օյրնըզ . սէկիլի զը-
զըմ . . . մանտսթըրըմըզ միւրէմմէլէն մուհաֆաղա օլուն .
մաղտա տըր . զարուճը վէ պաղչէպանլարըմըզ՝ կիւզէլճէ
սիւհանմըչ օլաղըլարը ճիհլիլի . հէր կիճէ Սրիթալ
պուլարըն տէվր իտէրէք կէօրտէն կէչիլիլիւր . աիվար-
լարըն եիւքսէք օլուսալը շէօյլէ տուրսուն . հաթթա կիրիլ-
մէսի գօլայ օլան ճիհթիլէրինտէ տախի սիվրի տէմիրլէր
գօնուլըչ տըր Մա մաֆիս . եինէ թէչէքքիւր իտէ-
րիւմ . սէվկիլի զըզըմ . պու իիթարընըզ իսթիֆատէսէն
խալի տէյիլ տիր . թէտապիրի իհթիյաթը արանէյի թէչ-
տիտ իթտիրէնէյիմտէն էմին օլապիլիլիսիւրիզ .

Ռրէնսէս . - Գա խուսուս պու կիճէ . սէվկիլի վայտե
ճիլիւմ .

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Նէտէն .
Ռրէնսէս . - Չունքի օ ճէհէննէմ շիւթիլի . ապէր
պիւր թէճրի պէ իթմէք շիւթիսլըղընտա պույունանճագ
օլուրսա . . . պու կիճէ եարար .

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Սիզ պունը նէտէն պիլիլիլիսընըզ .
սէվկիլի զըզըմ .

Ռրէնսէս . - Ալտըղըմըզ մալիւմաթ պու պասպաէ պա-
զը շիւպհէլէր վէրիյօր .

Բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէ պու սէօղիւ սէօյլէտիտի սը
 րատա , շէհրէսինտէ խոփիֆ պիւր թէլուշ վէ կնտիչէ էսէ-
 րի կէօրիւլտիւ . վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ սյունըն Փար.
 դընա վարսպիլտի խէ տէ , հատար գաթմընտա րէք գուր
 նազ վէ րէք ինթիյաթքեար օլարդընտան , կէօրմէրիւ
 աէն կէլմէք տահա միւնտսիպ օլսճուղընը անլատը . իմ
 տի , պազը շէլլէրի բէնտիտինտէն կիղլի սագլամադտա օլ
 տըղլարը շիւպհէսինէ գահպ օլարազ .

— Էօյլէ իսէ պու կիճէ թէտապիրի ինթիյաթիյե
 թէշտիտ վէ թէղեիտ խոիլէճէր սիր Ձաթ սէլ
 կիլի գըղըմ , հատար քի պու կիւն սիղի կէօրմէր շէրէ-
 ֆինէ նաիլ օլտում , պու շէրէֆուէն պիլ իսթիֆատէ ,
 մէվզօլը պահս օլան իղտիվաճ հագգընտա պիւր իսի սէօղ
 սէօյլէմէք իսթէրիմ :

Բրէնսէս . - (Բէմուլը կէլմի իլէ .) Պաշ իւսթիւնէ ,
 վալիտէճիյիմ , գօնուշալըմ . զիրա պու մատտէ զայէթլէ
 մուհիւմ տիր , Պարսն սը Պրիզվիլ իսթիլալըլըզ վէ տին-
 սիզլիք զէմանը օլան պու ասրտա , հըսը շէտիտի տիյա-
 նէթէրվէրի իլէ մալամալ պիր տէլիգանըլը սըր . վէզայի-
 ֆի տինիյէսիսի ալէնէն իճրա իտէր . պինտէն ալէյհ' պի-
 գիմ իչուն գայէթ պէօյիւք խըտմէթլէր կէօրէպիլիւ Մէճ-
 իստէ սէօղիւ էրէյիճէ կէշէր . թէճավուգընտանէ վէ
 թահրիք իտիճի պիր պէլաղէթի վար տըր . հաթթա , էֆ-
 քեար ու իթիլատաթընտա օնտան զիյտաէ քիւսթալս վէ
 դանաթ վէ էմնիյէթինտէ օնուն գատար մաղրուր սալա
 կէօրմէմիլիմ տիր , Հիսապը բէր մօղրու տըր . մուղաս-
 տէս շէլլէր հագգընտա պէօյլէ քիսթալտանէ վէ սէր-
 պէսթալէ պիր սուրէթտէ պէյանը էֆքիտը իթմէսի' պիր
 թագըմ դայտարղ վէ վաղիֆէսիղ տտէմիլիլն մէրաղընը
 թահրիք իթմէյէ մէտար օլտըր . Պէրէթէթ վէրսին , ահ-
 վալը հագրրէ օ աէրէճէ միւտալտա տիր քի , էանա պիր
 թէհիլէք գօրղուսը օլմաղսըղըն , տիւշիէնյէրիմիզ ալէյ-

հինտէ քիսթալտանէ պիր շիտտէթ իսթիմալ իտէպիլիւր .
 պու իսէ' բէնտի հըսը տինտարանէսինի թապիաթըլա
 թէղեիտ վէ թէշտիտ իտէր . խիւլտա , մէրղում' պիգիմ'
 թարաֆիլիլէրիմիղտէն օլտըղընտան , պիղ տէ պունա մու-
 գապիլ պու էմրի իղտիվաճը դօլալաշտըրմալըլըզ . պուն-
 տան պաշղա , -էվիլի վալիտէճիյիմ , մատմուաղէլ Պարի-
 դուրըն սէրվէթի ճէսիմէսինի էյտէ իթտիլի կիւն , Սէնթ-
 Մարի թարիգաթընտա էիւզ պին Փրսնք իթա իտէճէյինի
 վատ իթմիշ օլտըղը մալիմիլիղ տիր :

Սէնթ-Բէրրէթիւ . - (Ինթիրազքեարանէ պիր սուրէթ-
 տէ .) Պիլ ճիւմիէ տինտարանըն հիւսնի թէվէճճիւ հինէ մուս-
 թահագգ օլան պու թարիգաթ հագգընտա Մ . տը Պրիզ-
 վիլին տալիս մէգասիտի հասէնէսի պուլունտըղընտան է-
 մին իմ . ֆաղաթ , մատմուաղէլ թարաֆընտան պու գա-
 տար էնկէլէրէ թէսասիֆ օլունաճաղընը սալա մէմուլ
 իթմէզ իտիմ :

Բրէնսէս . - Նէ' կիպի :
 Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Պու գըղը շիմտիյէ գատար միւ-
 թի , գօրգաղ , մահճուպ , վէլհասըլ ահմսգ պիր շէյ
 դանն իթմիշ օլտըղըմ հալտէ , պու իղտիվաճ թէքիֆին-
 տէն մէսըսըր վէ մէմնուն օլաճագ եէրտէ , տիւշիւնմէք ի-
 շուն մէօհլէթ թալէպ իլլէտի :

Բրէնսէս . - Սահիհ մի . . . թէէսսիֆ օլունաճագ
 շէյ :
 Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Պանա գարըլ սէպաթքեարանէ
 պիր մուխալէֆէթ կէօթիլիյօր . աղրապտսը , ահպապը
 վէլհասըլ հիշ քիմսէսի պուլընմատըղը վէ պիւսպիւթիւն
 պէնիմ թահթը իտարէ վէ ինթիմամըմա թէսիլ իտիլմիշ
 օլտըղը ճիհլթլէ . հէր շէյի պէլլ' կէօղլէրիմլէ կէօրմէ-
 յէ վէ գուլազլարըլա իշիթմէյէ մէճպուր օլտըղընը վէ
 պէն պու իղտիվաճը քէնտիսինէ հէր վէճհ իլէ միւնտսիպ
 կէօրտիլիւմ հալտէ , էտնա պիր իթիլազ վէ եախօտ միւ-

յահազա տէրմիյան իթմէքսիյին դասպուլ իթմէսի լազրմ կէլտիյինի քէնտիսինէ քէմայր շիտտէթլէ պէյան իթտիմ իսէ տէ , հիչ քեար իթմէտի :

Բրէնսէս . - Հայ հայ . . . պոնտան տահա աղիւտ . ճէ պիր սէօզ սէօյլէնիլէմէզ :

Սէնթ-Բէրրէթի . - Սէօզիմէ մուվաֆազաթ կէօս . թէրմէդտէն կիվէլ Ս . տը Պրիզիլին կէօյմէք վէ սնըն սիս . լազ ու թապիաթընա վ-գրֆ օրմազ արզուսընտա պու . լրնարդընը ճէվապէն սէօյլէտի . . . :

Բրէնսէս . - Մէճնուհանէ պիր ճէվապ . . . մատամ քի սիզ առնն սիսազ ու թապիաթընա քէֆայէթ իտիյօրսընըզ , վէ պու էմի իզտիվաճը քէնտիսինէ միւնասիպ կէօրիյօրսընըզ , պէյանը իթիլազ իթմէսի վահի տիր :

Սէնթ-Բէրրէթի . - Պոնտան գաթընազար , շիմտիլէ գատար հազդընտա հայիմանէ վէ իլլամքեարանէ թէտ . պիրիէրանէ պաշղա պիր շէյ դուլտնմարչ իսէմ տէ , է . կէր էլան թէրիթիմէ մուխայէֆէթ իտէճէք օյուրսա , ինտտճըրդընա դայէպէ իթմէր իչուն , պիզզարուրէ վէ եի . նէ քէնտի մէնֆասաթընա օյարսազ , մուամէլէի ճէպրիլէ իս . թիմալ իտիպ . քէնտիսինի քէֆիզ էլէրիտէն այրմազա մէճ . պուր օյաճազըմը վէ մէսուտ օյմազա վէ մի հթէրէմ պիր դաթլա կիվէլէյէ գարար շէրինճէյէ դատար քէնտիսինի քիչիւք պիր օտայոս դարայրպ ինսան եիզի կէօսթէր . մէյէճէյիլի պու սասպահ մատմու ազէլ Պոարիզուրա իս . պար իթտիմ :

Բրէնսէս . - Սէվկիլի վալիտէճիլիմ , պու թէհտիտա . թըն . . . :

Սէնթ-Բէրրէթի . - Հիւսնի նէթիճէ հասըլ իտէճէ . ինի իմրտ իտէրիմ . . . Մատմու ազէլ Պոարիզուր մէմ . լէքէթինտէքի էսկի պիր մէքթէպ քէֆիզ էլիլէ մուխա . պէրէ իտիյօրտու . պու մուխապէրէ պանա մուխաթարսլը կէօրիւնտիլիւնտէն , տէրհալ մէն իթտիրտիմ . պինասէ .

թիմ շիմտի պիւս պիւթիւն պէնիմ նուֆուգրմ թահթըն . տա տըր , վէ սէմթի մազատտա վասըլ օյասիլէճէ յիմիլի իւմիտ իտէրիմ . Ս . հ , սէվկիլի էվլատըմ , կէօրիյօրսընըզ . ինսան զահմէթ շէքուէ-թէքէ , վէ պիր իտիլը կնկէլլէրէ թէսասիլիֆ իթմէտիքճէ , էլիլիք իթմէյէ մուզթէտիր օ . լամայօր :

Բրէնսէս . - (1) հայտէ , Ս . տը Պրիզիլին կիվէլլի վատըլլա իրթիֆա իթմէյէճէ յինտէն էմին իմ . հաթթա պէն քէֆիլ օլուրմ քի , էկէր մատմու ազէլ Պոարիզուր իլէ թէզէվիլի իտէճէք օյուրսա . . . :

Սէնթ-Բէրրէթի . - (Բրէնսէսին սէօզիւնի քէսէրէք .) Սէվկիլի գրզըմ , էլի պիլիսինիզ քի էկէր պէնիմ իչուն օյսա , գասպուլ իթմէմ . լաքին թարիզաթըմըզա վէրմէք . ճէնասպը Հազդա վէրմէք հիւստի տիր . պինտէն ալէյէ , Ս . տը Պրիզիլի վաս իթտիլի մէպուղը արթըրմազ տան մէն . իտէմէմ . պոնտան պաշղա , պու կիւնյէրտէ պիզէ պիր պէտպաթիլըզ տահա արըզ օլմուշ տըր . . . :

Բրէնսէս . - Նէ կիսի , ապիզէ վալիտէճիլիմ :

Սէնթ-Բէրրէթի . - Սազրէ-Գէօր (սարք սիրտ) թա . թիզաթը պիզիմ իչթիրա իթմէր իսթէտիլիմիզ միւնասիպ պիր միւլքիւն ֆիլյաթընը արթըրարազ էլիմիզտէն գար . մնազա չապայտյօր . . . Տիւնետտա էօյլէ ատմէլէր վարքի . տօյմազ նէ տիր պիլմէպէր . պու մէսէլէ հազդընտա էվ . վէրէ հիւն Սազրէ-Գէօր թարիզաթընըն պաշ լահիպէսի . նէ քէք աղըր սէօզէր սէօյլէտիմ :

Բրէնսէս . - Էվիլէթ , պանա նազլ իթտի , վէ գա . պահաթը վէքիլիտարճըն իզէրթէլ աթտը :

Սէնթ-Բէրրէթի . - (Ըզհարր թէտճիւպ իտէրէք .) իլ , տէմէք օյուր քի սիզ քէնտիսիլլէ կէօրիւնտիսիւնիլ . էօյլէ մի , սէվկիլի գրզըմ :

Բրէնսէս . - (Վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւնիւն չապայր . տըզ գաթընտան գաշմայսն խաֆիֆ պիր թէրէտտիւտլէ .)

Քէնստիսէն Մանուկեան խանէսինտէ թէսատիֆիլ տիմ :

Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Յիւ հագրգա պիղիմ մանաթըրըն՝ Սագրէ-Գէօր թարիգաթընըն պու տէրէճէ հասէտինի թահրիգ իթմէսի նէտէն նէչէթ իթտիլինի պիլէմէյօրըմ . Սէնթ-Մարի թարիգաթը հագրգընտա նէչը իտիլմէտիք Ֆէնա շայիա գալմատը . հէր կիւն պիլ խայր բայան բան . լըչ հավատիսէր ույտուրու պ էօթէյէ պէրիյէ նէչը իթմէքտէն կէրի տուրմայօրլար . հագրգաթէն . տիւնհատա էօյլէ ատէմլէր վար թի . քէնտի գօնչուլարընըն մուվաֆֆազիյեթլէրինտէն ինճիւնիլէր :

Բրէնսէս . - (Սուլհնույանէ պիր սուրէթտէ .) Գայտ իթմէյինիզ . - Էվիլիյի վալիտէճիլիմ . Մ . տը Պրիզվիլին վէրէճէյի մէպլաղ՝ Սագրէ-Գէօր թարիգաթընըն վագր օյան թէչէպպիւսիւնիւ մահվ իտէպիլէճէյինտէն էմին օյունըզ . պու իզտիվաճըն իքի մուհասէնաթըր վար տրր . - Էվիլիյի վալիտէճիլիմ . զիրա , պու իզտիվաճ սէպէպիլյէ պիզէ սատըզ օյան պիր ատէմին էլինէ ճէսիմ պիր սէրվէթ կէչէճէք վէ քէնտիսի պու սէրվէթի միւնասիպի վէճհէ իսթիմալ իտէճէք տիր Խախմիւնէն եիւզ պին ֆրանք պիր իրատը սէնէվի սայէսինտէ , պիզիմ համիմիղին (պաշտպան) վազիյէթի պիր գաթ տահա քէսպի էհէմիյեթիլ տէճէք տիր : Վէլ հասրլ թարիգաթըմըզա լայրգ պիր միւրէվիճի էֆրեարըմըզ պուլունահագ , վէ Մ . Տիւմուլէն կիպի սաէմլէր թարաֆընտան միտաֆաա օլունմագ մէճպուրիյեթիլինտէն գուրթուլմըչ օլաճաղըզ :

Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Մա մաֆիհ Մ . Տիւմուլէնին մէզալաթ վէ մուհարրէրաթընտա տախի բէք չօզ շիտտէթ վէ մայիւմաթ վար տրր . պէնիմ զաննը հագրգաթմէ կէօրէ . Մ . Տիւմուլէն՝ ասրըն տիւնսիզիլինէ գարչը հատէթ ու զազապլա մայամալ պիր Սէն-Պէրնար տէմէր տիր :

Բրէնսէս . - Էյվահ , ազիզէ վալիտէճիլիմ , էկէր Մ .

Տիւմուլէնին նէ՝ դարիպ պիր Սէն-Պէրնար օլտրղընը պիլէ իտիլիզ ֆազաթ գազալարընըզ քիրլէթմէք իսթէ . մէ Սիղէ եայրընըզ շու գատարընը սէօյլէյէպիլիլիմ թի , պու մագույէ համիլէր՝ էն մուգատտէս տավարը պիլէ մուխաթարայա տիւչիւրիւրլէր Ալլահա ըմարլատըզ , սէվկիլի վալիտէճիլիմ եինէ կէօրիւչիւրիւզ . պու կիճէ թէտապիլի իհիթլայաթրեարանէյի թէղեթիլիմէյի ունու թմայընըզ զբղարը Սիպէրիտտան կէթիլէն աօքէլին նակէհանի ալտէթիլի՝ զլյատէսիլլէ մուճիպի էնտիչէ տիր

Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Սիզ միւսթէրիհ օլընըզ , սէվկիլի զըզըմ Ա՛ , ազ գալտը ունու տաճագարմ մատմուազէլ Յլօրին սիզտէն պիր լուլթ թալէպ իթմէմի պանալէճա իլլէսի . սիղին խրտմէթինիզէ կիրմէք իսթէյօր պէտպախիթ եկէլինիզ մատմուազէլ Աարիէնէ նազարէթ իթմէր վաղիֆէսինտէ հէ տէրէճէ գայրէթ ու սատագաթ կէօսթէրտիլի մայիլի միւնիւզ տիր քէնտիսինի պու սուրէթլէ նախի միւրեաֆաթ իտէրէք , պիւս պիւթին սիղէ բապթ իտէճէյինիզէ հիչ չիւպէմ եօզ տըր պէն տէ անըն թարաֆընտան սիզ թէչէքթիւր իտէրիմ :

Բրէնսէս . - Սիղին Յլօրին հագրգընտա էտնա պիր հիւսնիւ թէվէճիւհ կէօսթէրմէնիզ , թէրլիֆին գապուլ իտիլմէսինէ յեաֆի վէ վաֆի տիր , սէվկիլի վալիտէճիլիմ . Յլօրինի եանըմա ալաճաղըմ շիմտի էվվէլթինտէն տահա զլյատէ պանա ֆախտէլի օլասիլլէճէյի թապիլի վէ պէտիհի տիր :

Սէնթ-Բէրրէթիւ . - Իքթիֆիմի գապուլ իթտիլինիզտէն տօլայը թէչէքթիւր իտէրիմ , ազիզէ զըզըմ . գարիպէն թէրլար կէօրիւչէպիլէճէյիմիզի իւմիա իտէրիմ Եայրըն տէյիլ օ պիր կիւն , սաաթ իքի բատտէլէրինտէ . Մ . արբայ տէկրիննի վէ Սօնսէնէօչ իլէ ուզուն ուզատի

պէ՛ր ի՛նքնաբերակ միջ պո՛րրնորդը՝ ունո՛ւթմայրերդ .

Բրէնսէս . - Խա՛յր , վախտէճիյիմ , ունո՛ւթմամ , սա՛ւ
աթ ի՛քիտէ կէ՛լիւրմ Լա՛րին պու կիճէ Խէ՛տապրի
իճիկաթմբնարանէ ի ի կեցիտ ի՛թտիրնից . դիրա , պէ՛ս-
յիւք պիր հատիսէ գուհուր իտէճէ լինտէն գօրգույորմ :

Բրէնսէս տը Սէն-Տիգրէ՛ . վախտէ Սէնթ-Ռէրբէթիւն
էրինի իճիկաթմբնարանէ պիր սա՛ւրէթտէ յուս ի՛թտիրտէն
սանբա , նէրտիւ պանա կէ՛թիւրէն պիր սա՛լօնա սա՛լան
պէ՛յիւր գարուտան տըշարը շրգտը :

Պիր գաշ տազրգա սանբա , մի՛օ լին՝ եան պիր գա՛ւ
բուտան վախտէ Սէնթ-Ռէրբէթիւնին օտասրնա կիրտի .
Բահիպէ օթուրնը բտը . մի՛օրին գօրգույորա մախսուս
պիր թէվապու՝ իլէ մերգումէ յէ եազլաշտը :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Մատամ բրէնսէս տը Սէն-Տիգրի-
է յէ բասթ կէլտինից մի . - տէյու սօրտու :

Փյօրին . - Խա՛յր , վախտէճիյիմ , պէն պուղչէյէ նա .
զըր օլան քիւչիւք աէհլիգտէ պէքլէյօրտում :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Բրէնսէս՝ պու կիւնտէն ի՛թիպա-
րէն սիգի բէնտի խըտմէթինէ ալաճազ :

Փյօրին . - (Մի՛քէտտէրանէ պիր թէտճիւպլէ .) Պէ-
նի՛ մի . . . վախտէճիյիմ . . . Ֆազաթ . . . :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - (Ումիրանէ պիր թավր ըլա) Պու-
նը պէն սիգին նամընըզա քէնտիսինսան բէճա իյլէտիմ . . .
սիզ տէ գապու իտէճէքսինից :

Փյօրին . - Ֆազաթ . . . վախտէճիյիմ . . . պէն սիգէ
բէճա ի՛թմիչ իտիմ քի . . . :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Սէօլլէտիմ ա , հէր հալտէ գա-
պուլ իտէճէքսինից :

Մանասթրըն պաշ բահիպէսի պու սէօղի ստէրէճէ
գաթի վէ մէթին պիր թավր ըլա սէօլլէմիչ իտի ըի . Փյօ-
րին կէօղլէրինի աշաղը էյէրէք , ալազ պիր սէտա իլէ .
ա Դապուլ իտէրիմ . . . ս տէտի :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Պէն պու էմրի սիգէ Մ . Բօտէն
նամընա օլարազ վէրիյօրմ :

Փյօրին . - (Մահգուհանէ .) Էօլլէ օլտրղընը զա՛թէն
քէչֆ ի՛թմիչ իտիմ , վախտէճիյիմ , Է . ղ բրէնսէսին նէգտի-
նէնէ՛ շարթլարու կիրիյօրմ :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Իէկէնի նէգտինէ նէ շարթլարու
կիրտինից իսէ , բրէնսէսին նէգտինէ տէ ալազ շարթլարու
կիրէճէքսինից :

Փյօրին . - (Պիրտէն պիրէ սարսըլարու .) Տէմէր տիր
քի , բրէնսէս հաղղընտա սիգէ որգ սըգ վէ իսաֆի մալիւ-
մաթ վէրէճէյիմ , Էօլլէ՛ պի :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Էվիլթ , բրէնսէսին ահվալ ու
հարէրնաթընը տախմա նաղարը թէֆթիտէն կէչիրիպ .
իսաթըրընըղտա սաղլայաճազ վէ պատէհու պանա մալիւ-
մաթ վէրէճէքսինից . . . :

Փյօրին . - Պաշ իսթիւնէ , վախտէճիյիմ .
Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Ուէլ խուսուս , Սաղրէ-Չէօր թա-
րիգաթը պաշ բահիպէսինին բրէնսէսէ վէրէճէյի վիգի-

թալարա հասրր տրգգաթ իտէճէքսինից . էսնտի միւլա-
գաթլարընտա սէօլլէտիքլէրի սէօղլէրի տինլէմէյէ ճահա
իտիպ , եաղաճազ սընըգ . . . բրէնսէսի՝ թէհլիքլի ատէմ-
լէրին նու ֆուգ ու թէէսիրաթընտան մուհաֆազա ի՛թմէք
լազըմ տըր :

Փյօրին . - Պաշ իսթիւնէ , վախտէճիյիմ .
Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Պունտան պաշգա , իքի էօքսիւզ

զըղլարըն՝ բրէնսէսին մահրէմի էսրարը օլան մատամ Պը-
րիլուա թարաֆրնտան նէ սէպէպէ մէպնի պուրայա կէ-
թիլիմիչ վէ նէ՛ իչուն թէնպիհսիմը շէտիտէ իլէ պիգէ
թէսիմ իտիլմիչ օլտըղլարընը անլամաղա ճահա իտէ-
ճէքսինից :

Փյօրին . - Պաշ իսթիւնէ , վախտէճիյիմ .
Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Մա մաֆիհ , պու թէտղըզաթ՝

ստիւ շայանը տըղղաթ շէյլերի տէ խաթըրընըգտ հէքք իթմէքուն սիգի մէն' իտէմէզ . Նարըն պոչգա պիր մէնէ . լէ հազղընուա տախի թալիմսթը մախսուսէ իթա իտէ- ճէյիմ :

Յլօրին . - Բեաֆի տիր , վալիտէ ճիյիմ :

Սէնթ-Բէրբէթի . - Էկէր մէմնունիյէթիմիզի մուճիպ օյաճագ պիր սուրէթտէ տալրանաճագ վէ վէրալիյիմ թա- լիմսթ վէ թէնպիհաթը բէմալը սատագաթյա իճրա իտէ- ճէք օլուրաանըգ , բրէնսէսին եանընտան շըգարըլարագ , եէնի էվլէնմիչ պիր գատընըն եանընտա քէհեալըգ իտէ- ճէյիմիզ . պու մէմուրիյէթ սիգի իչուն հէմ ֆախուլի վէ հէմ տէ տախի պիր պախթ սայըլապիլի . լաքին շարթլար տէ յիչմէզ . Շիմուի սիգ կիյա պանա բէճալար իտէրէք բրէնսէսին եանընա կիրմիչսինիզ կիպի կէօթէրէ- ճէյիմիզ . իչիտիյօր մըսընըզ :

Յլօրին . - Էվվէթ , վալիտէ ճիյիմ . . . ֆիրբիմուէ տիր :

Սէնթ-Բէրբէթի . - Պէրապէրիլիզտէ պուլընան օ սա- գաթ գըզըղագ ըիմ տիր :

Յլօրին . - Հիչ պիր մէտարը թէայեիւչիւ պուլընմա- յան սէֆիլ պիր մախուգ տըր . պունընլա պէրապէր գէ- քեալէթի եէրինտէ , վէ թալիմ ու թէրպիյէսի պուլըն- տըղը հալ ու մէվղրին ֆէվղրինտէ տիր : Բէնտիսի տիրիչճի տիր . ֆագաթ տիրէճէք իչի պուլընմատըղընտան , սօն տէ- բէճէ ֆաքր ու սէֆալէթէ տիւչար օլմուչ տըր : Պու սապահ քէնտիսինի պուրայա կէթիլմէք իւզրէ իտանէսինէ կիթտի- յիմ ղէման , հազղընտա լազըմ հէլէն մալիմաթը ալ- տըմ . մալիմաթը մէզրիւրէ դայէթլէ միւ քէմմէլ տիր :

Սէնթ-Բէրբէթի . - Չիրբին վէ սագաթ պիր գըզ տըր , տէյիլ մի :

Յլօրին . - Սիմասը ճալիպի տըղղաթ իսէ տէ , քէն- տիսի գամպուր տըր :

Սանասթըրըն պաշ բահիպէսի քէնտիսինէ կէթիլը-

միչ օլան գըզըն պիչիմսիզ վէ սագաթ օլմագլա պէրապէր , հալիմ վէ լաթիֆ պիր թապիաթը պուլընտըղընը իչիտին- ճէ , մէմնուն օլմուչ կիպի կէօրիւնտի . իմտի , պիր տա- գըզա գատար միւլահաղատան սօնրա , տէտի քի .

— Հէմ տէ ղէքի տիր , տէյիլ մի :

Յլօրին . - Բէք ղէքի :

Սէնթ Բէրբէթի . - Մէտարը թէայեիւչտէն բիւլլիյէն մահրում տըր , տէյիլ մի :

Յլօրին . - Էվվէթ , հիչ պիր մէտարը թէայեիւչիւ եօգ տուր :

Սէնթ-Բէրբէթի . - Տինտար մը տըր :

Յլօրին . - Վէզսիֆի տինիյէսինտէն պազըսընը իյ- ֆա իթմէզ իմիչ :

Սէնթ-Բէրբէթի . - (Բէնտի քէնտինէ.) Չարարը եօգ . ղէքի օլմասը բիֆայէթ իտէր . (Եիւքսէք սէտա իլէ .) Բէն- տիսինին իչինտէ մահիր օլուպ օլմատըղընը պիլիւր միսի- նիզ :

Յլօրին . - Չանն իտէրիմ մահիր տիր , վալիտէ ճի- յիմ :

Վալիտէ Սէնթ-Բէրբէթիւ այաղա գալգըպ կէօղիւ պիր եազըլխանէնիլն եանընա կիթտի . վէ իչինտէն պիր տէֆ- թէր ալտըգտան վէ պիր միւտտէթ քէմալը տըղղաթլա պիր շէյ արայօրմըլ կիպի կէօրիւնտիւքսուէն սօնրա , եինէ տէֆթէրի եէրինէ գօյարագ տէտի քի .

— Գըզը իչէրի կէթիլինիզ , սիզ տէ շամաչըր օտա- սընա կիտիպ պէքլէյինիզ . (Բէնտի քէնտինէ տիւչիւնէ- լէք .) Սագաթ . . . ղէքի . . . վէ իչինտէ մահիր հա . հիչ պիր շիւպհէյի մուճիպ օլմագ . . . պագալըմ :

Պիր տագըզա սօնրա , Յլօրին Մայեէօ իլէ պիրլիքտէ իչէրի կիրտի , վէ մէզպուրէյի պաշ բահիպէյէ թագտիմ իթտիքտէն սօնրա , եալիւչճաճըգ շէքիլտի կիթտի :

Պիչարէ Մայեէօ հէյէճանա կէլմիչ , ֆէվզ էլ ատէ Գ— 160

այն իսկ սկսեց վե թիր թիր թիթրեմէքտէ պուրնորը
ըտր . զիրա . Տլօրիին էսնտի զայրու պէթինտէ իճրա իթ .
միջ օլտըղը բէշֆէ պիր տիր ըլի ինանամայօրտու :

Մայեէօ՝ Սէնթ-Մարի մանասթրրընն պաշ բահիպէ-
սի իլէ եալընըղ գալտըգտա . մի պհէմ՝ պիր տէհչէթ հըսս
իթմէյէ պաշլատը :

3

ԻՂՎԱ

Մայեէօնն հըսս իթտիյի հէյէճանը ֆեվղ էլ առէ-
նին սէպէպի շու իտի . Տլօրին՝ մանասթրրըն պաշ բահի-
պէսինն նէզտինէ կիթտիյի զէման , կէնճ տիրիշճիյի պի-
րինճի գաթտա վագը օլու պ , տրգալըգըղ գանարէլէրլէ
միւզէյեէն վէ պիր նէվ՝ թէվաղգու ֆօտասընա մի շապիհ
օլան քիշիք պիր տէհչիգտէ պրրաղմը ըտը . Մայեէօ՝
եալընըղ գալընճա , մանասթրրըն պաղչէսինէ նաղըր օլան
պիր բէնճէրէնին եանընա եաղլաշտը . մէյքիւր պաղչէնին
պու ճիհէթինտէ եարը երզըղ պիր տիվար մէջնուա օ-
լու պ , պու տիվարըն նիհայէթինտէ իսէ գաֆէսլարի պիր
թախթարէրտէ վար ըտը : Գու տիվար՝ տէրտէսթի ինշա
օլան պիր իպատէթիսանէյէ միւնթէհի օլու պ , ճիվարտաքի
խանէլէրտէն պիրինին պաղչէսիլէ միւջթէրէք իտի :

Մայեէօ՝ պու խանէնին զէմին գաթընտարի բէնճէ-
րէլէրինտէն պիրինտէ , պիրտէն պիրէ պիր կէնճ գըղ
կէօրտիւ . պու բէնճէրէ՝ տէմիր բարմագլըղլարլա մու-
հաթ օլտըղը կիպի , իւզէրինտէ տախի շատըր շէքլինտէ

պիր նէվ սաշագ վար ըտը : Գու կէնճ գըղ՝ կէօղէրինի մա-
նասթըր տախիլէրինտէն պիրինէ տիքմիշ օլտըղը հալտէ ,
էլլէլիլէ թէշֆիգամիղ վէ մուշֆիգանէ իշտրէթլէր իթ-
մէքտէ իտի : Մայեէօ՝ տուրմըշ օլտըղը բէնճէրէտէն պու
իշարէթլէրին քիմէ խիճապ իտիլտիյինի կէօրէմէտիյլին-
տէն , կէնճ գըղըն հիւսնի ճէմայինի , շէհրէսինին ըլճնագ
ու լէթաֆէթինի , պարա կէօղլէրինին շաշասընը վէ տու-
տագլարընտա նիւմայան օլան լաթիֆ վէ մուշֆիգանէ թէ-
պէսսիւմիւ թէմաշա իտէրէք հայրան օլուագտա ըտը : Գե-
ղէլլի մէքգուճէն պու սաքիթանէ վէ ֆագաթ մանի-
տար միւլաղաթընա ճէվապ վէրիլմիշ օլմալը քի . նէզա-
թիթ վէ լէթաֆէթլէ մաշմաշ օլան պիր հարէթէթ իճրա-
օլըլա , սօլ էլինի եիւրէյինին իւզէրինէ գօյտու , վէ սաղ
էլիլէ սէ պիր իշարէթ կէօթէրտի . պու իշարէթլէ՝ գանն
իտէրսին քի , գալպինին տախմա Լօղլէրինի այըրմագ օլ-
տըղը պու մահալէ թէվէճճիւհ իթտիյինի անլաթմագ ի-
թէմէքտէ իտի :



Գու էսնատէ, կիւնէշին սօյղուն զը. յասը՝ գու պպէի աօիւմանը գարլայան պուլուիթլար արասընտան կէշէրէք, կէնճ զըզըն սոյլարընա աքս իթմիշ օլտըղընաան, ա. տէթա բէնճէրէնին տէմիր բարմագլըրգլուրընա եարըշմիշ օլան պէյսազ շէհրէսի՝ զանն իտէրօթն քի, այթունն բէնկին. տէքի լիբիագա սաչլարընըն նաղարուպա բէշնագըլլա պիրտէն պիրէ շաշաւալանտը. Մայեէօ՝ զըզըլա շալար ու. զուն սաչ պի. քի. մի. քի. յի. յի. մուհաթ օլան պու իսօշիւմա շէհրէսի կէօրիւր կէօրմէզ, պիւա իթմիշլար սարսըլտը, պիր. տէն պիրէ մատմուազէլ տը Գարտօվիլի խաթըրլատը, վէ կէօգիւնին էօնիւնտէքի մախլու գըն՝ միւճէրրէտ Ակրիքօ. ըն համիյէսի (պաշտպանուհի) օլտըղընա գանաթ հա. սըլ լյլէտի. Ֆիլ հազըղա Մայեէօ՝ զանընտա իաթտ իթ. մէյօրտու:

Մայեէօ՝ ճալիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ կիւզէլ օ. լան պու պէտպաիթ զըզը մէզքիւր թիմարխանէտէ կէօ. բէրէք, վէ պիր գաչ կիւն էվիէլ Ակրիքօըն քէնտի քէօշ. քիւնէ գապուլ իթտիյի սըրլատա կէօթէրտիյի նէգաքէթ վէ միւրիւ վիթի տէր խաթըր իտէրէք, գալպիինն բարչա. լանմագտա օլտըղընը հըսս իթտի:

Գիչարէ զըզըղազ Ատրիէնի սահիհէն շըլտըրմիշ զանն իթմէքտէ իտի. Ֆազաթ, մէզպուրէյի տահա զիյատէ տըզգաթլա մուայէնէ իտի. ճէ, անըն բէրէսթիշէ յայան շէհրէսինտէ տաիմա ազլ ու զէրեւվէթ նուրը բարլամագ. տա օլտըղընը կէօրաիւ, նակէհան, մատմուազէլ տը Գար. տօվիլ մանիտար պիր հարէքթլի, բարլուղընը ազընըն իւղէրինէ զօյտու վէ պագտըղը իթարաֆա տօղրու իրի պուսէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա, նապէտիտ օլտու:

Մայեէօ՝ Ակրիքօըն մատմուազէլ տը Գարտօվիլէ թէպիղ իթմէք իթմէտիյի էսրարը մուհիմմէյի ախշիւն. բէք, մէրգու մէնին եանընա կիթմէք իչուն հիշ պիր շա. բէսի վէ հիշ պիր իհիթմալի պուլունմաթըղընտան տօլայը

թէլասի ֆ իթմէք պաշլտտը. զիրա, էկէր մատմուազէլ տը Գարտօվիլ սահիհէն տիվանէ իսէ, հիշ օլմուգա օ էս. նատէ ազլը պաշլտտա տրր զանն իթմէքտէ իտի:

Կէնճ իշնի՝ պու միւլահազաթ տէրեասընա տալընը օլտըղը սըրլատա, Պլօրին մանաթըր իահիպէլէրինտէն պի. րիլի տիտէթ իլլէտի. Մայեէօ՝ բէշֆիյաթը վագըրատը հազ. զընտա սիբի. իթմէք միւրտապատտ իտէրէք. Պլօրի. նէ հիշ պիր շէյ սէօլլէմէտի վէ պիր ազ սօնրա վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւնիւն հուզուրընա շըգտը:

Մանաթըրըն պաշ իահիպէսի կէնճ տիքիշ քիւն սի. մաթըն սիբի. իթմէք վէ Ֆազաթ միտագըղընէ պիր նազարլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, մէզպուրէյի օ տէրէճէ զօրգազ, հալիմ վէ նամուսլու պուլտու քի. Պլօրինին վէրտիյի մալիւմթըն սըհէթիլիկ ինանուզա մէճպուր օլտու. իմտի, լաթիֆ վէ մուշֆիգանէ պիր սէ. տա իլէ տէտի քի:

— Սէվկիլի զըզըմ, ճէ տէրէճէ միտհիշ պիր հալ ի. շինտէ պուլընտըղընը Պլօրին պանա սէօլլէտի... Տօղ. ըն մը տըր... հիշ պիր տիքէճէք իշինիզ եօգ մու:

Մայեէօ. — Ահ, տօղրու տըր, մատամ, Սէնթ-Բէրրէթիւ. — Գէնի վալիտէ տէյա թէսմիյէ ի. տինիզ, սէվկիլի զըզըմ, պու սըֆաթ տահա իթմիլը օլ. տըզտան պաշլա, պու մանաթըրըն շիղաթ տա էպէ ինապ իտէր, Ջանն իտէրսէմ, մէսլէրինիզ ճէ օլտըղընը սօրմագա հաճէթ եօգ, տէյիլ մի:

Մայեէօ. — (Վագուրանէ վէ հալիմանէ պիր սաֆտէ. ըունլըզլա.) Գէն տաիմա քէնտի էմէյիմլէ վէ նամուս. քեարանէ պիր սուրէթտէ եաշամըղըմ տըր, վալիտէճիյիմ:

Սէնթ-Բէրրէթիւ. — Ինանըղըմ, տէրիմ զըզըմ, վէ ինանուզա տա բէք շօգ սէպէպլէրիմ վար տըր... Արզր պիր խայրը ֆէլաքէթլէրտէն հէֆլ իթմիշ օլտըղընտան տօլայը ծէնապը Ալլահա թէշէքիւր իթմէթիւնիզ...

Շիւտի սէօյլէ լինիզ պազայրմ . սէնաթընըղտա մահիբ միսինիզ .

Մայեէօ . - Տտիրէի իյ թիաարըմըն մի սաատէ իթալյի մերթէպէ է յի իչէրիմ , վայիտէ ճիյիմ . ուսի՞ ալարըմ վերտիքէրի տիքիչէրտէն տախմա խօշնստ օյմու շար տրր Էկէր պիր իչ աէ սիղ վերէճէք օլու բսանըպ , աէրէճէի մէհարէթիմի սիզ տէ թագտիր իաէրսինիզ :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Սէօյլէ տիյինիզ սէօլ քեաֆի տիր , սէվկիլի գրղըմ Սիղ կիւնտէրիչէ շարըշմայը տահա գիյաատէ թէրբէճ իաէրսինիզ , տէ յի՞ մի :

Մայեէօ . - Խանէմտէ իչ պալուս պ տիրմէք պիհուտէ պիր իմիտ օլտրղընը մատմու ագէլ Պյօրին պանս սէօյլէտի , վայիտէ ճիյիմ :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Էվլէթ , շիմտիլիք եօզ տուր , գրղըմ , էկէր պիլ տիրէ զուհուր իաէճէք օլուբսա , իճապը՞ ա պազարը Շիւտի հազգընըղտա ետրապիլէճէթիւ շէյ շունտան իպարէթ տիր . զայէթլէ միհիէրէմ պիր իիթիյար խաթուն՝ պէնտէն կիւնտէրիչէ տիքիչէի պիր գրղ իսթէտի . սիգի պէն թագտիր իաէճէք օլուբսամ , գապույ իաէճէ յի շի սիհէտէն ալի տիր . պիզիմ թարիգ աթըմը պիզի լայրգը վէճճ ի զյէ կիյինտիրմէ յի տէ տէրէօհտէ իտէր , վէ պատէհա մէտարըֆաթը վազըայը եէվիլիլէրիիգտէն ազար ազար սլըգօր . պիրս հիտապընըզը պիչիպէ կէօրէճէքսինիզ Սէվիլիլիիզ իրի ֆըրանը տրր իաֆի՞ մի տիր :

Մայեէօ . - Ահ , վայիտէ ճիյիմ իմիտ իթալյիմ մրգտարըն բէք գիյաատէ ֆէվիլիլիտէ տիր :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Գունտան պաշպա , սիզ սապա . հըն սաաթ մօզ ու գընտան ազշամըն ալթըսընա գատար իչլէ մէշղույ պաշպարընը տէմէք տիր թի , պիր գաշ սաաթ մի սաատէնիզ տէ օլաճաղ տրր պու մի տաէթ զարֆընտա իսթէտիյինիզ կիպի հարէրէթ իաէպիլիբսի-

նիզ , կէօրիլ յօրտընըղ ա , պու շարթլար բէք իսաֆիֆ տիր , տէ յի՞ մի :

Մայեէօ . - Ոհ , բէք իսաֆիֆ , վայիտէ ճիյիմ

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Հէր շէյտէն էվլէլ , թարիգաթըմըզըն սիզի քիմի եանընա եէրլէշտիրմէք իսթէտիյինի ալարմազա մէճպուրըմ Մատամ տը Գրէմոն նա . մընտա օօն տէրէճէ տինտար պիր տույ գատընըն եանընա կիրէճէքսինիզ Մէրգ ու մէնին խանէսինտէ տախմա հիւսնի իպրէթլէրէ թէսասիֆ իաէճէ յիինիզի իմիտ իտէրիմ լտրին , աքսը թագտիրինտէ , կէլիպ պանս իապիլ վերէճէքսինիզ :

Մայեէօ . - (Թէաճճիւ պլէ .) Գու նասըլ միւմբին օլապիլիբ , վայիտէ ճիյիմ :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - (Կիթտիրէք քէսպիլ լէթաֆէթ իտէն պիր սէտա իլէ .) Տիւնէ յիլիզ , սէվկիլի գրղըմ . Սէնթ-Մարի թարիգ աթընըն իրի ճիհէթլէ մուգատտէս պիր վապիֆէսի վար տըր Պիքրիմի ալարսընըզ , տէ յի՞ մի . պիր ֆամիլեա տրաարնա էէրլէշտիրմէք իսթէտիյիմիզ աւէմին տիչազը հազգընտա ֆամիլեա սահպլէրինէ թէլմինաթը մաթլուս պէ վէ լաղըմէ յի վէրմէք վազլֆէմիզ օլտրղը կիպի , եէրլէշտիրտիլիմիզ էշսաստ տալսի՝ ֆամիլեա սահպլէրինին ախաղը հազգընտա թէլմինաթը լազըմէ յի վէրմէ յէ մէճպուրըզ :

Մայեէօ . - Գունտան տահա տտիյանէ վէ ագիլանէ պիր պասիրէթ օլամաղ , վայիտէ ճիյիմ :

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Էօյլէ տէ յի՞ մի , սէվկիլի գրղըմ . ախաղը ֆատիտէ վէ սուի հարէքեաթ սահպի պիր պէսլէմէ յաւմասքետր պիր ֆամիլեա արասընտա էսէֆէ շայան պիր գարընըզըղ յիւղսա կէթիլիպիլտիլի կիպի . ֆէստտը ախաղը միւսէլլէմ օլան պիր իանէ սահպի վէ եալստ սահպլէսի տալսի՝ քէնտիլինէ թըտմէթ իտէն վէ եալստ խանէսինէ շարըշմազա կիտէն խըամէթ-

քեար իւզերինտէ թէհիբելի պիւ թէէսիւ հասրլ իտէ պիւիւր իշթէ, պիղիւ՛ թարիգ ամըմըղ կերէք ֆա միլեա սահիպերինէ վէ կերէք իըտմէթ քեարլարա պիւ մուգապէլէ թէէմինաթ իթասը իշուն թէէսիւ օլունմըլ արր

Մայեէօ . - (Սատէտիլանէ .) Ահ, մասամ . . . պու ֆիբրի տիւշիւնէնէր հէր քէսին թագտիր վէ թագտիսինէ շայեթէ տիրէր

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Ջաթէն պու կիպի թագտիրաթ էքսիք տէյիւ տիր, գըզըմ. զիրա թարիգ ամըմըղ քէնտի վագիֆէլէրինի քէմալը սատագաթլա իյֆա իթմէքտէ տիր, Մէսէլա, սիզին կիպի էհիլիթլի պիւ իշնի գըղ պիղճէ ֆա զիլէթլի զանն օլունան պիւ զաթ նէզտինէ եէրլէշիպ տէ, եա էֆէնտիսի վէ եախօտ խանէյէ սըգ սըգ զիյարէթ իտէն էշխաս իւզերինտէ քէնտի մահճուպիյէթինէ տօգունաճագ պիր ախէսագ ինթիգամսըզըղը վէ եախօտ քէնտի իթիգա տաթը սինիյէսինէ մուգայիւ կէլէճէք պիւ տինսիզլիք մէյի կէօրէճէք օլուրսա, տէրհալ պուրայա կէլիպ մուֆաս սալ վէ ֆագաթ մահրէմանէ սուրէթտէ իխպարը քէյֆիյէթ իտէր Գունտան տահա հագգչինասանէ պիւ շէյ օլամազ, տէյիլմի, սէվկիլի գըզըմ:

Մայեէօ . - (Գու կիպի ֆարգիյաթ քէնտիսինէ զարիպ կէօրինմէյէ պաշլատըղընտան, գօրգագ պիւ սուրէթ տէ .) Եվվէթ, վախտէճիյիմ

Սէնթ-Ռէրբէթիւ . - Օ զէման, էկէր իյ պիզէ վէլիմ հէպիւնէճէք օլուրսա, աթ իւսթ օլմաղա վէ շիւպհէ արզ իթմէյէ հագգը օլտըղընա տահա զիյատէ զանի օլտաթ իշուն, պիւ գաթ տահա տըզգ քիլա էթրաֆը կէօզէթ մէսինի հիմայէ իթտիյիմիզ գըգա թէնպիհ իտէրիզ Մէրգումէ տախի կէօրիւպ իշիթտիյինի եինէ մահրէմանէ պիւ սուրէթտէ պիզէ թէպլիղ իտէր, վէ էկէր թէպիլ զաթը վագըասը իլք գօրգուլարըմըղը թէէեիտ իտէճէք

օլուրսա, վագիֆէի տինտարանէմիզէ սատրգ դալարագ, մէրգումէյի տէրհալ պու օլղունարզ խանէաէն շըգարըրըղ Շու գատար քի, պիղիմ հիմայէ իթտիյիմիզ գըղ լարըն գըսմը ազամը սաֆվէթի գալպ վէ ֆագիլէթ սահիպի օլմաղլա պէրապէր, քէնտէ սէլամէթի բուհլարընը իայէյրէզիր իտէն թէհիբելէրի ֆարգ իտէպիլէճէք դատար ազլը սէլիմիլէրի պուլըմատըղընտան, հէր սէքիզ կիւնտէ պիւ տէֆա, պիւ գըղըն քէնտի էսարարընը վալիտէսինէ պէյան իթտիլի միսիլլու, մի սթախտէմ պուլունտըղլարը խանէլէրտէ ճէրէյան իթմիշ օլան ահվալ վէ վուղուաթը եինէ քէնտի մէնֆատթլարը ուղըրտա եա շիֆահէն վէ եա թահրիլէն պիզէ պիլտիլիլէր . օ վագթ պիլ տէ քէնտիլէրինի պու մէմ արիյեթտէ պըրտագ մը, եօգսա շէքիպ շըգարմագ մը լագըմ կէլէճէյինի ախիւնիւրիւզ, Նիմաիլէ գատար, պու շարթլարլա, բէֆիլիք էալէճէք մատմու ազլ, մաղաղա տիւլքիանճըսը, պէսյէմ վէ եախօտ կիւնտէլիքլի իշնի սըֆաթըյլա հէման էիւզ քիշիլի ֆամիլեայար արասընա եէրլէշիթիմիլիզ տիր հաթթա քէնտի մէնֆատթլարը իշուն պու սուրէթլէ հարէթթ իթտիլիլիզտէն տօլայը հէր կիւն թէշէքրիլէր պիլէ իշիթմէրտէ իզ Նէ տէմէք իսթէտիլիմի աշլալթօրմըսընըզ, սէվկիլի գըզըմ:

Մայեէօ . - (Կիթտիլիլէ էնտիշնաք օլարագ .) Եվվէթ, էվվէթ . . . վախտէճիյիմ:

Մայեէօնիւն աթ իսթլիլիլի թէտրիճէն արթմագ տա իտի, մէրգումէ՛ դայէթլէ իսթիգամէթ, սատագաթ վէ դէրեաթլէթ սահիպի պիւ գըղ օլտըղընտան, կէրէք էֆէնտիլէրին վէ կէրէք խրտմէթ քեարլարըն ախաղը հագգընտաքի պու իլի թարաֆըլը թէէմիլնաթըն կէնիշ պիւր էսու իւզերինէ մի էսսէս օլան վէ թարիգ ամըն հիմայէ իթտիլի էշխաս թարաֆընտան սէպէպի պիլիմէքսիլին իճրա իտիլէն պիւ նէվ մահրէմանէ ճասուսըզ օլտըղընը տէրք

իթմէքտէ իտի . հազրգաթը հալտէ , դամմազըրգ իթմէք ատէթինի՝ պուշտան զիյատէ ուսթալըզլա սէթը իթմէք գապիլ օլամազ րար . վէ թարիգաթըն հիմայէքէրտէլէրի՝ հիչ պիր շիպհէյէ զահիպ օլմաղըրըն պու ա. տէթէ եափաչ եափաչ ալըշրլար րար :

Վալիտէ Սէնթ-Ռէրբէթիւ Մայնէօնիւն սի.թիւ թիւնիւ մուփաֆագաթ ալամէթի տատ իտէրէք տէտի քի .

— Սէվկիլի գըզըմ , պէնիմ արիզ ու ամիգ թաֆսիլաթա կիրիչմէտէն մաղուատ կիրտիլինիզ խանէտէ մէմուլընըզըն խիլաֆընտա օլարագ մուղատտէս վէ տինտարանէ իպրէթլէր կէօրմէտիլինիզ հալտէ , օրատա շարնաչար գալմաղա մէճպուր օլմասըղընըրը անլաթմագ տրր . . . Մատամ տը Պրէմոնըն խանէսի պիւս պիւթիւն ճէնապը Հազգա վազֆ իտիլիչ պիր էվ տիր : Սնճաղ , հէրնէ գատար ինանմագ իթմէթէտէ տէ , պիր միւտտէթտէն պէրու մատամ տը Պրէմոն րլա օթուրմաղա կէլմիչ օլան գըզը մատամ տը նուազլինին շայանը իմթիտալ պիր հալ ու հարէքէթի պուլունմատըրընը , վէզայիֆի տինիլէսինի հազգըլա իլֆա իթմէտիլինի վէ Ամէրիգատա պուլընան զէվճինին զայպուպէթի էսնասրնտա մի.թէմատիլէն Մ . Հարտինամ վէնկին պիր ֆապրիգաճընըն զիյարէթլէրինի գապուլ իթտիլինի խալզ աղընտան իշիտիլօրըմ :

Մայնէօ՝ Ակրիքօլըն ուսթասընըն իսմինի իշիտիր իշիթմաղ . թէաճճիւպի հալի պիր հարէքէթ իպրաղը իլէ , իաֆիֆճէ գըզարտը :

Վալիտէ Սէնթ-Ռէրբէթիւ մէզպուրէնին պու թէաճճիւպ վէ զըզարմասընը թապէն շարուգ մի.թէէսսիր օլմասրնա պիր տէլիլ տատ իտէրէք , տէտի քի .

— Սէյիթ գըզըմ . քէնտինիլի տատմա սուղընմասըրզ իչուն պու շէլէրի սէպլէմէյէ մէճպուր օլտօւմ : Պունտան մատատ , դուլաղըմա ելթիլիչ օլան շայիալարը տախի պէյան իթմէքտէն կէրի տուրմատըմ . ֆա .

գաթ պու շայիալար պանա պիւս պիւթիւն էսասըրզ կէօրիւնմէքտէ տիր . զիրա , մատամ տը Պրէմոնըն գըզը հէր տաթիմ հիւսնի իպրէթլէր կէօրմիւչ օլտըղընտան , անլէրի գօլայ գօլայ ունուտամազ . . . Պունտան պաչգա , սիգ սապահտան ազչամա գատար էվին իլինտէ պուլընաճաղընըրտան , պու շայիալարըն տօղրու օլուպ օլմասըղընը հէր քէստէն էյի անլայապիլիրսինիզ . էկէր տօղրու չըգաճագ օլուրսա , օ զէման , սիգէ շայանը էմիլիյէթ կէօրիւնէն ահվալ ու վուղուաթը կէյիպ պանա սիրէր պիրէր նազլ իտէրսինիզ . էկէր պէն տէ սիլին էֆքեարընըզա իշիթիւք իտէճէք օլուրսամ , տէրուգապ սիլի օ խանէտէն չըգարըրըմ . շունքի վալիտէսինին հիւսնի հարէքէթ սահիպի օլմասըր գըզընըն սիլէ կէօթէրէճէյի սուի իսլրէթլէրի թէմամըլլա թամիր իտէմէզ . թարիգաթըմըզա տախիլ օլտըրընըր տաղըրատան իթիպարէն , սիլին սէլամէթի րուհընըրտան պէն մէսուլըմ . պունտան գաթը նաղար , էկէր թապիաթընըրըն շարուգ մի.թէէսսիր օլմասը սէպլէպիլէ մատամ տը Պրէմոնըն խանէսինտէն չըգաճագ վէ պիր միւտտէթ մէմուրիլիյէթ սիլզ գալաճագ օլուրսանըզ , թարիգաթըմըրզ զայրէթ վէ հարէքեթընըզտան խօշուտ օլտըրը հալտէ , սիլի պաչգա պիր եէրէ գօյունճայա գատար կիւնտէ պիր ֆրանք վէրիր . . . կէօրիւյօրսընըրզ ա . սէվկիլի գըզըմ , թարիգաթըմըրըն թահթը հիմայէսինէ կիրմէք հէր վէճէ իլէ ֆաիտէլի տիր . . . իմտի , եարըն տէյի օ պիր կիւն մատամ տը Պրէմոնըն խանէսինէ կիրէճէթիլզ գարարլաչտը , տէյիլ մի :

Մայնէօ բէք միւչքիլ պիր վազիլէթտէ պուլունըլօրտու . կեահ իլք շիւպհէլէրինին թէհազգուգ իթմէքտէ օլտըրընը կէօրէրէք . քէնտի ֆազր ու սէֆալէթինի պիլտիքլէրի իչուն եիւքսէք պիր եէվմիլիլէ իլէ ճասուսլըրզ գապուլ իտէճէյինի գըլյաս իթմէքտէ օլտըրլարրիլ տիւշիւնտիւլիւնտէն , գօրգաղըրընա ըաղմէն ֆէվզ էլ ատէ

հիտուէթ տույմագտա, վէ կեան տախի, նէ դարէթի թա-
 պիյաթը սահագասըյա, պոյ ըահիպէնն սինն ու մէվգը,
 ինտէ պուրնան պիր դատընըն՝ կէրէթ թէրլիֆի իտէն վէ
 կէրէթ դապուլ **ԿԱԷՅԵ** իչուն մուծիպի տէնաէթ օյան
 պէօլէ ալչաղ ճա պիր թէրլիֆէ թէնէգղիւյ իթմէսի միւմ.
 ըինսիղ օլտըղընը գըյաս իտէրէթ, ին սնմաղ իսթէմէմէթ.
 տէ վէ իւթ շիւպհէլէրինտէն տօլայր քէնտի քէնտիսինի
 թէթտիր իտէրէթ, աճասպա պաշ ըահիպէ՝ պիր նէրէ գօյ-
 մաղտան էվիէլ քէնտիսինի պիր տէրէճէյէ գատար տէ-
 նէմէթ մի վէ քէնտի հալ ու մէվգըրինէ նիսպէթիւյ ըէթ գի-
 յատէ բարչազ օյան պէօլէ պիր թէրլիֆի ըէտտ իտէճէթ
 դատար նամուսընար վէ աճիէնապ օլտըղընը սնյամաճ
 մը իսթիյօր տէյու տիւ շիւնմէթտէ իտի: Մայնէօ իչին էյի
 ճիհէթինէ ինանմաղա թապէն մէյեալ օլտըղընտան, պու
 սօնընը ֆիրիբտէ սուրտը վէ էկէր պու ֆիրտէ եանը-
 ըյօրսա պիլէ: քէնտիսի իչուն էն էպէմ թարիզ՝ պու նա.
 լայրգ թէրլիֆի ըէտտ **ԻԹՄԵՐ** իտուլինի միւլահազա իյլէ-
 տի: Իմտի, յիպի ու զուրուրտան արի օլան վէ ֆազաթ
 հայսիյէթի **ԳԱԹԻՅԷ-ԻՆԷ** տէլալէթ իտէն պիր հարէթէթլէ,
 օ վազթա դատար թէվիսղուրեարանէ պիր սուրէթտէ էյ-
 միշ օլտըղը պաշընը եօղարը դալտըրտը վէ սէօղէրինին
 խալիսէթ վէ սատաղաթընը չէհրէսինտէն սնյայապիլմէթ
 իչուն, տիթ տիթ սաշ ըահիպէնին եիւպիւնէ պազար, վէ
 պու տէֆա **ՎԼԱՅԻՏԷՃԻՅԻՄ՝** տէմէյի տէ ունուտուպ հէ-
 յէճանը պիր սէտա իյէ տէտի քի:

— Ահ, մատամ... պէնի պու սուրէթլէ տէնէմէթ
 իսթէթիւնի իչուն սիգի ապա թայիպ իտէմէմ. սէֆիլ
 պիր զըղ օլտըղընը կէօրիյօրսընըզ, վէ **ԻԳՅԷ** էմնիյէ-
 թինիղէ շայէսթէ օլտըղընը կէօսթէրէճէթ հիշ պիր շէյ
 եարմամըչըմ տըր. ֆազաթ, սէօղիւմէ իթիմատ **ԻԹԻԳ**
 յի, հէր նէ մէրթէպէ ֆաղըր օլսամ տուխի, մուծիպի
ՄԵՅԵՆԵՐ վէ տէնաէթ օլան պէօլէ պիր թէրլիֆի գա-

պուլէ թէնէգղիւյ իտէմէմ. պէօլէ պիր մէմուրիյէ-
 թի իտէ, **ԻԳՅԷ** էմնիյէթ վէ մուապէնէթինիղէ շայէս-
 թէ օլուպ օլմատըրըմը սնյամաճ իւգրէ թէրլիֆի թէմիշ
 օլտըղընըզ պէս **ԿԱԷՅԷ** պիր շէյ տիր, Խայր, Խայր, մա-
 սամ, պանա նէ գատար եիւրսէթ իւճրէթ տախի **ՎԵՐԻՆԷ**.
 դամմաղըրզ իթմէյէ տայա գաիլ վէ գատիր օլամամ:

Մայնէօ պու սօն սէօղէրի օ տէրէճէ հէյէճանը
 գալպ իյէ սէօլլէտի քի, եիւգիւ խաֆիֆէ գըղարտը:

Վալիտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ ըէթ զիյատէ տիրայէթ վէ
 թէճրիւպէ սահիպի օլտըղընտան, Մայնէօն սէօղէրի-
 նին խալիսանէ օլտըղընը տէրհալ սնյատը. պինտէն ալէյհ
 կէնն գըղըն քէնտի թէրլիֆինի եանըչ տնյամիշ օլմատըն-
 տան տօլայր գալպէն մէմուսն օլարագ, մու շֆիղանէ պիր
 սուրէթտէ թէպէսսիւմ իթտիւրտէն սօնրա, գօլլարընը
 աւա ու գատարագ:

— Բէթ էյի, բէթ էյի, սէվկիլի գըղըմ... կէլ պէ-
 նի գուճագլա. - աէտի:

Մայնէօ. - Վալիտէճիլիւմ... սիգին պու գատար իպ-
 րազը լուլթ ու միւրիւվիլթ իթմէնիղտէն հաղըգաթէն
 մահնուպ օլըյօրըմ:

Սէնթ-Բէրրէթիւ. - Մահնուպ օլամագ պիր շէյ **ԵՕԳ**.
ԴԵՐԵԸ. սէօղէրինիղին սատագաթ վէ խալիսէթլէ մալա-
 մալ օլտըղը պէտիհի տիր... անճագ, շուրասընը պիլմէ-
 լիսինիզ յի պէն սիգի տէնէմէթ իսթէմէտիւմ. հաթթա,
 հիմայէ իթտէթիւյ էչիտսըն հիւսնի ալպագը մէնֆաաթընա
 օլարագ քէնտիլէրինտէն թալէպ իթտիլիմիղ թէէմինաթը
 ֆէրղէնտանէնին դամմաղըրզա հիշ պիր միւշապէնէթի եօզ-
 տըր. լաչին, սէվկիլի գըղըմ, պազէն էօլլէ աաէմէլը վար
 տըր քի, մուայնէն պիր մէսլէթ վէ աղ շօգ ազ ու զէ-
 յեապէթ սահիպի օլտըղընտան, պիգիմ նասիհաթլա-
 ըմըրզա միւհթան օլմազլար վէ սէյամէթի բուհարը-
 նը իսլալ **ԻՄԵՆԷՐ** շէյլէրի թագտիր իտէպիլիլլէր. իչթէ

սիզին տէ պու զապիւտէն օլտըղընըր զը կէօրտիւյիւմ ճի. հէթլէ, սիզին խասպէր վէրմէյի միւնասիպ կէօրէճէյի. նիզ մալիւմաթը մահրէմանէտէն պաշգա պիր շէյ խթէ. մէյիպ, մէսուլիյեթի պիւս պիւթիւն սիզէ թէրք ի. տէրիւմ.

Մայեէօ. - (Բահրայ թարիգաթընըն պին տիւրլիւ թէտպիրլէրի վէ պին տիւրլիւ տօլաշըղըր տէսիսէլէրի պուլունտըղընը պիւմէտիյինտէն, նամուսըյյա միւթէպէր պիր իւճրէթ զազանուպիլէճէյինէ էմին օյարագ.) Ա՛հ, մատամ. . . պու նէ զատար լուծֆ ու ինսանիյէթ. - տէտի.

Սէնթ-Բէրբէթիւ. - (Սէտուսը թէտրիճէն մուշֆիգա. նէ վէ լաթիֆ պիր սուրէթ քէսպ իտէրէք.) Եարտըղըմ շէյ լուծֆ տէյիլ, հազգանիյեթ տիր, սէվկիլի գըղըմ. սիզին կիպի ազիզէ գըղլար հողղընտա հէր նէ մէրթէպէ շէֆղաթ վէ էմնիյէթ կէօսթէրիլսէ, աղ տըր, գիրա, սիզ զանունը իշահիլի տաիմա սատըղանէ մուհաֆաղա իթմիյ օլտըղընըղտան, ֆուգը ու զարուրէթ սիզի պիր գաթ տա. հա թասֆիյէ իթմիյ տիր.

Մայեէօ. - Վալիտէճիյիւմ. . .

Սէնթ-Բէրբէթիւ. - Սիզէ պիր շէյ տահա սօրմազ իս. թէրիւմ, սէվկիլի գըղըմ. այտա գաշ տէֆա գուտտասը շէրիֆէ հազըր պուլունըրսընըղ.

Մայեէօ. - Մատամ, պունտան սէքիզ սէնէ ազտէմ ալմըշ օլտըղըմ իլք Ս. Հաղսրդուլիւնտան պէրու, գուտ. տասը շէրիֆէ հազըր պուլունըմաթըմ տըր, Հէր կիւն սա. պահտան ազչամա գատար վէ պազէն տէ ազչամտան սա. պահա գատար շարշարագ, էքմէյիթի սնճազ թէտարիք իտէպիլիլիւմ. շու հալտէ, պօշ վազթըմ գալմազ քի. . .

Սէնթ-Բէրբէթիւ. - (Մայեէօնիւն սէօղիւնիւ գաթ ի. տէրէք վէ թէէսսիւֆամիզ պիր թէաճճիւսլէ էլլէրիլի գալուչորըրարագ.) Եա՛ Բապպի, նէ սէօլէյօրսընըղ, գը-

ղըմ. . . վէզայիֆի տինիյէնիզի սըղ սըղ իյֆա ~~իլմէ-էք~~ միւմքի՛ն մի տիր. . .

Մայեէօ. - (Շաշղըն շաշղըն վալիտէ Սէնթ-Բէրբէթիւ. նիւն եիւզիւնէ պաղարագ.) Էյլա՛հ, մատամ. . . նէ եա. բողիլիլիւմ, պօշ վազթըմ օլմատըղընը պիր աղ էվվէյ սէօլլէտիւմ.

Սէնթ-Բէրբէթիւ. - (Գիւ միւտտէթճիք սիւյիթտէն սօնրա, մահզունիյեթլէ.) Գու. սէօղիւնիւլտէն նէ տէրէ. ճէ միւքէտտէր օլտըղըմ կէօրիյօրսընըղ, սէվկիլի գը. զըմ. . . պիր աղ էվվէյ սէօլլէտիւմ ա՛. պիզ հիմայէ իթսի. յիմիզ էչխասը տինտար վէ ֆազիլէթլէ մութթասրֆ ֆա. միւնալար խանէսինէ գօյտըղըմը կիպի, պու ֆամիլնա. լար տախի պիղտէն տինտար վէ վէզայիֆի տինիյեթսինտէ գալի իլտմէթքեարլար իսթէրլէք. պա խուսուս թարի. գաթըմըղըն էն մէճպուրի շարթլարընտան պիրի տիր. . . իմտի, սիզի իսթիմալ իթմէք պէնճէ միւմքին օլմատըղընը թէէսսիւֆի ազիլիէ սլէյան իթմէյէ մէճպուրըմ, Մամա. ֆիհ, ~~էկէք~~ պունտան սօնրա, վէզայիֆի տինիյեթնիզի իյ. ֆա իթմէք խուսուսընտույի գայտսըղըղընըղտան ֆարիզ կէլէճէք օլուրսանըղ, իճապընա չազարըղ. . .

Մայեէօ. - (Սաատէթպախշ պիր իւմիտի զաիպ իթ. ֆշ օլտըղընտան տօլայը գալպի հէյէճանա կէլէրէք.) Մատամ. . . սիզի խայլը միւտտէթ պիհուտէ եէրէ իշղալ իթմիյ օլտըղըմտան տօլայը աֆիլընըղ տիլէրիւմ.

Սէնթ-Բէրբէթիւ. - Գէն տէ, սիզի թարիգաթըմըղըն թահթը հիմայէսինէ ալմաղա մուգթէտիր օլմատըղըմտան տօլայը թէէսսիւֆ իտէրիւմ, ~~սէվկիլի~~ գըղըմ. պունընյա պէրապէր, պիւթիւն պիւթիւն գաթը իւմիտ իթմէմ, վէ սիզին կիպի գաթէն շէֆղաթ ու մէրհամէթէ լայըղ օլան պիր քիմսէնիլն՝ պիր կիւն, քէնտի տինտարլըղը իլէ, տիյա. նէթբէրլէր զաթլարըն հիմայէսինէ մաղհար օլմասընը խա. իսանէ արղու իտէրիւմ. . . Ալլահա ըսմարլատըղ, սէվ-

կիւր գրգրմ, Այլահ սէլամէթ վէրսին, պիւս պիւթիւն թա-
րիդի տիյանէթէ կիրիհնէ, յէ դատար, ճէնապը Հագգ սի-
զէ մէրհամէթ իթսին:

Գու սէօգիւ միւթէտգրպ, վախտէ Սէնթ-Բէրրէթիւ
այսպա գալգորը, վէ աախնո լաթիֆանէ վէ մատէրանէ
հարէրէթլէրլէ Սայնէօյի գարույս դատար կէօթիւր-
տիւքտէն սօնրա, իշնի գըզըն տըշարը չըգսնաղը
բատա:

— Գու տար կէչիտին նիհայէթինէ գատար կիտինիզ,
պիր գաշ գատէմէ աշաղըյա էնինիզ, սաղ թարաֆընըզ-
տաքի իքիննի գարույը վուրընըզ, շամաշըր օտասը օ, սաը
տըր. Ֆլօրինի օրատա սյույաճագ սընըզ յի, սիլի թէքրար
ալըպ կէօթիւրէնէք տիր... Սագուրլար օյսուն, սէվ-
կիւր գըզըմ. — տէսի:

Սայնէօ՝ վախտէ Սէնթ-Բէրրէթիւնիւն օտասընտան
տըշարը չըգար չըգմաղ, օ վապթա գատար զսպթ իթ-
միշ օլտըղը կէօզ եաշտըր սէյլ կիպի ագմաղա պաշյա-
տը, վէ պէօյէ կէօգիւ եաշարմըշ օլարագ շամաշըր օտա-
տընա կիթմէյէ վէ օյուտա թէնէմմիս՝ իթմիշ օլսն րահի-
պէլէր իլէ Ֆլօրինին հուգուրընա չըգմաղա հէտաքէթ ի-
տէմէյէրէք, եաշարյա մալամալ օլան կէօզէրինի յիւթ
լուգրէ, տար կէչիտին բէննէրէլէրինտէն պիրի էօնիւնտէ
պիր միւտտէթնիք աուրտը:

Գու բէննէրէտէն՝ պիր ազ էվլէլ Ստրիէն տը Գար-
տօլիլի թանըմագ գանընտա պուլունմըշ օլտըղը խանէնին
բէննէրէինէ աթֆը նաղար իտիննէ, եինէ օ կէնն գրգըն
պիր գարուտան տըշարը չըգտըղընը վէ իքի պաղչէլի
պիրի պիրինտէն այրրան գաֆէս շէքինտէքի թախթա-
բէրտէյէ սօյրու քէմալը սիւրաթլա իլէրիլէտիլինի կէօր-
տը:

Գու սրբատա, Ճրանսուպըն խանէսինտէն պիրտէն
պիրէ դախ պ օյմալարը Տակուպէրի բէք գիյատէ մէյուս իթ-

միշ օլան էօրսիւզ հէճիրէլէրտէն Բօշ Սիմնըն, յէ հրէսի
սօյրուն, մէյուս վէ միւքէտտէր պիր հալտէ, բէնտիսինի
մատմուազէլ տը Գարտօլիլտէն այրրան թախթաբէրտէյէ
քէմալը տէհչէթլէ եաղլաշմագ տա օլտըղընը տա միւշա-
հէտէ իլլէսի, Գիշարէ էօրսիւզըղաղ բէնտիսինի կէօրիւր-
լէր տէյու գօրգմաղ տա լսը:



4

ՄԱՅԵՏՕ ՎԷ ՄԱՏՄՈՒԱԶԼԻ, ՏՐ ԳԱՐՏՕԼԻԼ

Մայեէօ՝ հէյեճանա ուղրամը Վէ նաղարը արգդա-
թընը օ հիհէթէ ակֆ իթմիշ օլտըղը հալտէ, մանասթը-
րըն բէնճէրէլէրինտէն պիրինտէն տըշարը ուղանարագ,
քեմալը հայրէթլէ մատմուազէլ տը Գարտօվիլ իլէ Բօզ Ու-
մոնըն հարէքեթթընը թէմաշա իթմէյէ պաշատը, զիրա,
պու կէնճ զըղարը օրտտա պիրլէյմիշ օլտարագ կէօրէճէ-
յինի աղա մէմուլ իթմէզ իտի:

Գիշարէ էօքսիւզ՝ մանասթըրըն պաղչէսինի տօղթէօր
Գալէնիէնին խասթէխանէսի պաղչէսինտէն այըրան գաֆէս
չէքլինտէյի թախթարէրտէյէ թէմամէն եագյաչընճա,
Ատրիէնէ պիր գաշ սէօզ սէօյլէտի, պու սէօզլէր իլ զէրի-
նէ, Ատրիէնին շէհրէսինտէ պիրտէն պիրէ թէտճճիւպ,
նէֆրէթ վէ մէրհամէթ ալաիմի միւշահէտէ օլունար:

Գու սըրատա, բահիպէլէրտէն պիրի կիւյա քեմալը
էնտիչէ իլէ պիրինի արայօրմըշ կիպի էօթէյէ պէրիյէ պա-
զընարագ գօշուպ կէլտի, վէ տէհչէթինտէն սաք օարը
քէսիլմիշ օլտըղը հալտէ թախթարէրտէյէ եաքըյմըշ օլան
Բօզու կէօրիւնճէ, տէրհալ գօլընտան թալթուպ, շէտի-
տէն թէքտիր իտիյօրմըշ կիպի էյրի էյրի ելէգիւնէ պագ-
տը, վէ մատմուազէլ տը Գարտօվիլին քէնտիսինէ խիթապ
իթտիյի պիր գաշ թէքտիրամիղ սէօզլէրէ գուլագ պիլէ
մայարագ, էօքսիւզիւ սիրիւ րլէյէ սիրիւ րլէյէ այըպ
կէթիւրտիւ, պէսպախթ զըզճըղագ՝ կէօլլէրի եաշարմըշ
օլտըղը հալտէ, իքի իւշ տէֆս արգասընա տէօիւպ Ատ-
րիէն տը Գարտօվիլէ պագտը, Ատրիէն իսէ՝ մանիտար ի-

շարէթլէրիէ շէֆգաթ վէ մուհապպէթինի պիր տէֆս
տահա իֆհամ իթտիքտէն սօնրա, կիւյա կէօղիւնտէն ա-
գան եաշարը կիզլէմէք իսթիյօրմըշ կիպի, պիրտէն պիրէ
արգասընա տէօլտիւ:

Գու մէնզարէի թէէսսիւրպախչանըն էանաի ճէրէյա-
նընտա, Մայեէօ՝ պիրինճի գաթտա վագը տար կէչիտտէ
տուրմըշ սէյր իտիյօրտու, Բօզ Սիմոնըն օրատան մու-
ֆարագաթ իթտիյինի կէօրիւնճէ, զէմին գաթընա էն-
րէք, պաղչէյէ շըգմագ վէ այթունն րէնկինտէ սայլարը
պուլընան պու կիլզէլ զըղըն մատմուազէլ տը Գարտօվիլ
օլուպ օլմատըղընը թահղիգ իթմէք իւզրէ մէզպուրէ իլէ
գօնուշմագ վէ ազլը պաշընտա օլտըղընը կէօրէճէք օլուր-
սա, Ակրիքօլըն քէնտիսինէ թէպլիղ իտէճէք բէք մուհիմմ
էսրարը պուլընտըղընը վէ ֆագաթ նէ սուրէթլէ թէպլիղ
իտէպիլէճէյինի պիլմէմէքտէ օլտըղընը մէզպուրէյէ սն-
լաթմագ ֆիքրինէ տիւշտիւ:

Կիւն ազշամ օլմագ իւզրէ օլուպ, կիւնէշ զուրուպ
իթմէքտէ իտի, Մայեէօ՝ Ֆլօրինին քէնտիսինի պէքլէմէք-
տէն սսանտճայը միւլահագասընա մէպնի, թէսավփուրընը
չար շաքուգ մէվզըլի իճրայա գօյմաղա գարար վէրտի,
չէօյլէ քի՝ եավաշ եավաշ եիւրիւյերէք վէ արա սըրա էն-
տիչէի գալպլէ էթրաֆա գուլագ վէրէրէք, տար կէչի-
տին նիհայէթինէ վասըլ օլտու, վէ իւշ տէօթ զատէմէլի
վիչիւք պիր նէրտիւպանտան շամաշըր օտասընըն սահան-
լըղընա էնտիքտէն սօնրա, տար վէ տօլաշըզլը զիւ նէր-
տիւպանտան զէմին գաթընա կիտիլէճէյինի անլատը:
Մայեէօ՝ պու սըրատա սէսլէր իչիտէրէք, ալէլ ~~սէլէլ~~ ա-
շաղըյա էնտի վէ քէնտիսինի զէմին գաթընըն տար կէչի-
տինտէ պուլտու, պու կէչիտին օրթա եէրինէ տօլրու,
մանասթըրըն պաշ բահիպէսինէ մախսուս ճամլը պիր գա-
բու պուլընմագտա օլուպ, օրատան պաղչէյէ շըգուրը Ը-
տը, Գու պաղչէտէ իքի թարաֆը աղաճլը պիր եօլ մէվ-

ճուտ օյուպ, պու եօյրն պիր թարաֆը պիր խալլը քիւր
 սէք շիւխիւյէրէ մու հաթ օյտրղընտան, քէնտիսինի նա.
 զարլարտան սէթը իտէպիլիւ իտի. պինտայէրին՝ մէզքիւր
 սղաճը եօյուն արասընա կիրէրէք, մանասթըր վէ խաս.
 թէխանէ պաղէլէրինի եկրտիկէրինտէն տյորան զաֆէս
 շէշիտէքի թախթարէրտէնին եանրնա վասըլ օլտու.
 Մատմու ազէլ տը Գարուօվիլ քէնտիսինտէն պիր գաչ
 տըմ ուզագ տա պուլունմագ տա օյուպ, քէօլլիւլէրէ մախ.
 սուս պիր զանարէյէ օթուլմըշ վէ տիրսէյինի տէ ար.
 զալըղընա տայաթմըշ բուր:

Ատրիէն՝ տօգթէօր Գայէնիէնին թիմարխանէսինէ կէ.
 թիրիտիլի տէհէթի կիճէտէն պէրու, եօրպունրղընտան,
 ըզտրրապընտան, տէհէթիինտէն, վէ մէյուսիյեթիինտէն
 սէպաթ վէ մէթանէթի պիր միւտտէթճիք սարսըմըշ բուր.
 հաթթա տօգթէօր Գայէնիէն՝ տէսայիսի շէյթանէթքեա.
 բանէսի սայէսինտէ, կէնճ գրչըն պուլընտըր զասաֆ
 ու մէյուսիյեթիտէն պիլ իսթիֆատէ, պիչարէյի պիր սա.
 զըզաճըր քէնտի հագգընտա շիւպհէ իթտիրմէյէ պիլ
 մուվաֆֆագ օյմուչ ըտը. Լաքին, էն տէհէթի վէ էն
 շիտտէթի հէյէճանյար եէրինէ, պիլ ախրրէ սիւքիւնէթ
 գաթմ օյտրղընտան, Ատրիէն՝ ֆիքրի հագգչինասանէսի
 տէլալէթիլէ տհօլլը ճարիլէյի միւլահագա իտինճէ,
 տօգթէօր Գայէնիէնին քէնտիսինէ իլղա իտէպիլիլի
 տըրըր գօրգուլարըն պիհուտէ շէյէր իտույինի անյատը
 վէ տօգթէօրիւն պու իշի խաթանէն եարմըշ օլտրղընը
 խաթըրընա պիլէ կէթիւմէք իսթէմէտի. պիլաքս, պու ա.
 տէմին Խաթար իթտիլի թավր ու մէսլէք՝ նասիր պուլու.
 նուր պիր մէհարէթիէ իճրա իտիլիլի պիր բիյաքարըր
 վէ ճէֆէթէլիլ պիր քիւսթախարգ օլտրղընա գաթիլէն
 էմին օլուպ, պիլ ախրրէ տախի, մէրգուճըն՝ մատամ տը
 Սէն-Տիգիլէնին էլիտէ քէօր քէօրիւնէ պիր ալէթ օլմուչ
 տա քէչֆ իլլէտի. Մնտան սօքրա տէրին պիր սիւ-

քիւթ վէ միւթէազգիմանէ պիր սիւքիւնէթ իշինտէ գա.
 լլպ, աղգընտան հիշ պիր շիքեյէթ, հիշ պիր թէքաթրա.
 միլ քէլիմէ շըգմատը... քէմալը թէսլիմէյէթիւ պէքիւ.
 մէյէ գարաք վէյաթ:

Մէզպուրէ՝ խարիճիէ հէր տիրլի իթիլլաթտան մէն.
 իտիլմիշ իտի. հէր նէ գասար խանէ տէրունինտէ կիզին.
 մէք վէ իսթէտիլի կիպի հարէքէթ իթմէք իւզրէ քէնտի.
 սինէ էրէյիճէ սէրպէսթիլիք վէրիլմիշ իտի իսէտէ, եինէ
 Ատրիէնին վաղիլթի պիլ խասա քէնտիսի իչուն բէք ա.
 զըր վէ բէք տէհէթի իտի. շունքի մէզպուրէ՝ էթրաֆր.
 նը պիր թագըմ տհէնկլի վէ կիւզէլ էշեալարլա թէզին
 իթմէյի բէք սէվէր իտի. Մամաֆիհ, պու հալին խալլը
 միւտտէթ տէվամ իտէմէյէճէյինի հըսս իթմէքտէ իտի.
 Գու կիպի խասասաթտա գանունըն նէ տէրէճէ հիւքմ
 ու նուֆուզը պուլունարղընը պիլմէմէքտէ իտի իսէ տէ.
 ազլը սէլիմի տէլալէթիլլէ, ազ շօգ մագուլ պիր զիհին
 գարըշըրղըր իւզէրինէ միւպթէնի օլարագ, պիր քիմսէյի
 պիր գաչ կիւն գատար հապս իթմէք պիլա միւճագաթ
 պէյթի միւմքին օյունապիլէճէյինի տի շիւմէքտէ վէ լաքին
 հատորընը թէճավուգ իտէպիլէճէյինէ ազլը էրմէմէքտէ
 իտի. զիրա, քէնտի հալ ու մէվզըլինտէ պուլընան պիր
 գրզ պիրտէն պիրէ նապէտիտ օյտուգտան սօքրա, տու.
 յուլմամասը վէ պու նահէհզուհուր տիվանէլիք պիր թա.
 զըմ թէտօրըգաթը ճիտտիլլէ մահալ վէրմէմէսի գապիլ
 օլմատրղընա գանի օլմուչ ըտը. Գու գանասաթ տօղրու
 օյսուն օլմասըն, Ատրիէնէ շիտտէթ ու ճէսարէթի թապի.
 աթընը պախշ իթմէյէ քեաֆի իտի:

Մամաֆիհ, պու մահպուսիյեթին սէպէպի նէ՝ օլ.
 տըղընը արա սըրա քէնտիսինէ սօրմագտա ըտը ըսա տա,
 ճէվապընը պիր տիրլի պուլամմագտա ըտը. Մատամ
 տը Սէն-Տիգիլէնին ախլուգ վէ թապիաթընը բանա պիլտի.
 յինտէն, մուսյեթէն պիր մագսասը պուլունմագսըղըն վէ

եայրնրգ քէնտիսինէ մուվազգամ յիւր իշքէնճէ վերմէք սէ/տուսարյա պէզոյէ պիւր շէյ ետրամայանազընք միւլահա-
 գա իթմէրաէ իտի . . . Մատմու ազէլ տը Գարտօլիլին պու
 միւլահազասը բէք տօղրու իտի . աբբայ տ'էկրիննի իլէ բը-
 րէնսէս տը Աէն-Տիգիէ , Ատրիէնին՝ պիլմէմէյ թապուատը-
 զը հայտէ , միրուս մէսէլէսի հազղընտա էքէյիճէ մայիւ-
 մաթը պուլունտըղընը , վէ շուպաթըն 13 իւնճիւ կիւնիւ
 Աէն-Տրանսուս սօզաղընտա հազըր պուլընմասը նէ տէրէ-
 ճէ մուհիմմ իտուլինի պիլտիլինի վէ քէնտի հուգուգը
 իրսիյեէսինի լայըցը վէճհ իւզրէ միւտաֆաա իթմէյէ
 գարուր վէրմիշ օլտըղընը դալիլէն զանն իթմէրուէ , վէ
 Ատրիէնի սիւլանէ տիր աէյու տօղթէօր Պալէնիէնին թի-
 մարխանէսինտէ հապս իտէրէք , պիշարէնին միւսթագպէ-
 յինէ միւհիք պիւր տարպէ վուլմապտա ըտըլար . ֆագաթ
 շուրասընը պէյան իտէլիմ բի . պու իհիթիլաթ վէ թէր-
 թիպլէրի պիհուտէ պիւր շէյ իտի . շունքի Ատրիէն , քէն-
 տիսինտէն սազլամըշ օլտըղըլարը վէ ֆագաթ տույմըշ աէ-
 յու գըյաս իթտիբլէրի էսրարը մուհիմմէյէ հէյ նէ գա-
 տար ազանըզ վազըֆ ըտը ըսատա , սազլանմըշ վէ եա
 դաիպ օլուշ պազը էվրազըն ֆըզտանը սէպէպիլլէ , մէ-
 սէլէնին քիւնհիւնէ վարամամըշ ըտը , էլ հասըլ , մատմուա-
 գէլ տը Գարտօլիլին տիւշմէնլէրի թարաֆընտան գուրը-
 լան պու մէքրուհիլլէ տօլապընըն սէպէպի հէյ նէ տախի
 օլսա , մէքրումէնին ֆէվգ էլատէ հիտաէթ ու նէֆրէթիլի
 մուճիպ օլմուշ ըտը :

Վազըա պու ալիճէնապ գըրը գալպի պուղզ ու ա-
 տավէթ վէ դարազ ու ինթիգամ կիպի սույղուլարտան
 սալիմ իտի իսէ տէ , մատամ տը Աէն-Տիգիէնին , աբբայ
 տ'էկրիննի վէ տօղթէօր Պալէնիէնին տէսայիսի իայը-
 նանէսի եիւղիւնտէն շէքալիլի պուհա միհնէթ վէ ըզտը-
 րապա դարըր , ինթիգամ ալմադ տէյիլ , իլլա հէր տիւր-
 լիւ թէտապիլի միւսթիւնէյի պիլ իթթիլսազ , բարլապ պիւր

թարգիլէ թալէպ իթմէք ֆիքրինտէ իտի , էկէր ըէտտ ի-
 տէճէք օլուրլարսա , օ դէման , տիշար օլտըղը քէտէր ու
 ըզտըլապտան հասըլ օլան քին ու դարազ սաիգասըլլա
 օլմայըպ , իլլա քէնտիսի կիպի նէֆսինի միւտաֆաա
 իթմէյէ իզթիտարը պուլունմայան սաիւր պիւարէլէրի
 տէ այնը իշքէնճէլէրէ տիշար իթմէսինլէր իշուն , օ ալ-
 շազ մախլուգլարը թաազիպ իթմէյի , վէ պուհա հիլլէ-
 քեարլըղլարա , բիյաքեարլըղլարա վէ ինսաֆարղըղլարա
 գարըր միւթէմատիլլէն ուղրաշմույը վէ ճէնքիէլլէյի գա-
 րարաշտըրմըշ ըտը :

Ատրիէն՝ պէսպէլլի քէնտիսիլլէ Բօզ Աիմոն արասընտա
 ճէրէյան իթմիշ օլան մուհավէրէ թէէսիլլէ , տիրսէլինի
 օթուրմըշ օլտըղը գաւարէնին տէպէրէրէնտէն պիլինէ
 տայսիմըշ վէ սօլ էլիլլէ տէ կէօղլէրինի գարամըշ ըտը ,
 նապպասընը ետնընա գօյմըշ վէ պաշընը տախի էօնէ տօղ-
 րու էյմիշ օլտըղընտան , տլթուր ընկինտէրի սալարընըն
 ուգուրն պիլքիլի մէրի , հէման պիւս պիլիլիւն մէսթուր օլան
 բէմպէ վէ բարլադ եանազլարընտա տալղալանմազտա ը-
 տը , իշթէ շու մախլանէ , գարիֆանէ , վէ պիգայտանէ վա-
 զիլլէթ իլլինտէ , ինճէ պէլինին նազարուպա եուլարլազ-
 լըղը պէ կիպի էլէյիլլէ քէմհատան մամուլ ֆիսթանը ալթըն-
 տան թասվիլ կիպի մէյտանա շըղմաղտուրտը . կիւլ ըն-
 կինտէ սթլաս պիւր տիլիլիլլէ պաղլանմըշ օլան կէնիշ
 պօյուն պուղըսը վէ քէօրիւրտէն մամուլ եասը պօլլուգ-
 րը , ֆիսթանընըն ընկինին՝ կէրտանընըն վէ եէր եէր
 հըսս օլունմայաճագ տէրէճէտէ ինճէ վէ մաի տամարլար
 պուլընան էլլէրինին հայրէթպաթշ պէյազլըղը իէ ոյ-
 ղունսըղ տիւշմէսինէ մանի օլմազտա իտի . սիյահաթլաս-
 տան մամուլ ու ֆաճըզ տյազ գապարընըն ինճէ պաղլա-
 րը՝ դայէթլէ պիլիլլի թօրուղլարը իւզէրինտէ իաշվարի
 պիլի պիլինէ կէշմիշ իտի . շունքի տօղթէօր Պալէնիէ՝ միւ-
 թատը օլան կուսթօ իւզրէ կիլինմէսինի Ատրիէնէ միւսաա .

տէ իժմիչ իտի . վէ էվփէլճէ տարի սէօյլէտիյիմիզ վէճճէ . Ատրիէն իչուն զարիֆանէ պիր սուրէթտէ կիյինմէք՝ հէր քէսին նազարը տըղղաթընը ճէլպ իժմէք արգուսընտան նաչի օլմայրպ . իյա ճէնտպը Հազարն պու տէրէճէ հիւս . նի ճէմալ իւզրէ եարաթմըչ օլտըղը քէնտի նէֆսինէ դարչը պիր վագիֆէտէն նէչէթ իժմէքտէ իտի :

Մայնէօ՝ պու նազարուպու զըզը կէօրիւր կէօրմէզ . սըրթընտարի էսկի պիւսկիւ էլպիսէլէրի վէ սազաթըղընը պիլէ ունութարագ . անըն կիյինտիյի լիպասլարա վէ հայ . րէթպախչ կիւզէլլիյինէ հայրան օլտու գալտը . վէ պիր տիվանէնին պէօյլէ ազիյանէ վէ զարիֆանէ պիր սուրէթ . տէ կիյինմէք օլմասը հէմ զարիպ վէ հէմ տէ միւսիյինտիզ օլտըղընը ազը սէլիմի աէլալէթիյլէ անյայարագ . հէմ թէաճճիւպ վէ հէմ տէ հէյէճանը դայպ իլէ . քէնտիսինի Ատրիէնտէն այրբան գաֆէս շէ յլլինտէրի թաթթարէրտէյէ եազլաչտը . պու պէտպաթթ զըզըզաղըն պէլթի տէ սա . հիհէն տիվանէ օլտըղընը վէ լաքին օ օրբատա ազը պա . շընտա պուլընտըղընը տիչիւնմէքտէ իտի : Մայնէօ . կէօր տիյիւ գըզըն մատմու ազէլ տը Գարտօվիլ օլուպ օլմատը . զընա պիր էյիճէ պանի՝ օլմագ իւզրէ . զօրգագ վէ Ֆա . գաթ իչիտիլէճէք դատար եիւրսէք պիր սէտա վէ պլօ . յիւր պիր եիւրէր շարրընթըսը իլէ :

— Մատմու ազէլ տը Գարտօվիլ . - տէյու հայզըրտը :

Ատրիէն Ե Պէնի յիմ շաղըրըյօրն տէյու պասըրտըզ . տան սօնրա . պաչընը պիրտէն պիրէ եօզարը գալտըրտը վէ գարչըսընտա Մայնէօյի կէօրիւնճէ . թէաճճիւպի վէ պէլթի տէ տէհչէթի մուլին խաֆիֆ պիր սէտա սայր վէր . մէքտէն քէնտիսինի ալամատը :

Փիլ հազըզա . սէֆիլանէ պիր սուրէթտէ կիյինմիչ օլան պու սօլլուս . սազաթ վէ պէտպաթթ մախուզ՝ նէ . զաքէթ . զարաֆէթ վէ կիւզէլլիւր մէրագլըսը օլան մատ . մուազէլ տը Գարտօվիլէ պիրտէն պիրէ կէօրիւնիւնճէ :

մէզպուրէնին շէֆրէթ վէ տէհչէթիւրի մուճիպ օլմուչ ըտը . հաթթա . պու իյի նէվ տույղու՝ Ատրիէնին մահպուն շէհ լէսինտէ տէրհայ նապչ օլունտըլար :

Մայնէօ մուճիպ օլտըղը թէէ-իլին ֆարզընա վարա . մատը . հարէքէթտէն տուր օլմուչ . կէօղլէրինի տիթմիչ վէ էլլէրինի պիր ճէվ՝ հայրէթլէ պիրի պիրինէ գալուչ . տըրմըչ օլտըղը հալտէ . պիր ազ էվվէլ տուրմըչ օլտըղը քէնճէրէնին բարմագլըզարը արասընտան անճագ կէօրէ . պիլմիչ օլտըղը Ատրիէնին հայրէթպախչ կիւզէլլիյինի թէ . մտյա իժմէքտէ . վէ Աչիլտըն՝ մատմուազէլ տը Գար . տօվիլին հիւանի ճէմայի հազըզընտա սէօյլէմիչ օլտըղը սէօղլէրի . հազըղաթը հալին պին գաթ մատունիւտէ պուլ . մապտա իտի . Մայնէօ՝ ի համաթը (նէրչնչու թիւն) շալ . րանէսինտէ պիլէ . պէօյլէ պիր նումուսէլի քէմալ ալա խայայ իժմէմիչ իտի :

Ղարիպ պիր թէսատիւֆ սէպէպիլէ . քէմալաթը միւ . թասալվէրէյի հաիզ օլան պիր կիւզէլլիւր թէմաչասը՝ շիրքիլիք վէ կիւզէլլիւր . զէնկիլիլիք վէ Ֆազըրըզ թաս . վիլլէրի տէնիլմէյէ սէզա օլան պու իքի կէնճ զըզարը պիր ճէվ՝ հայրէթ վէ մէ-հաչիսէթ իչնէ աթմագտա ըտը :

Մայնէօ՝ Ատրիէն տը Գարտօվիլէ հէման զայրը լի . թիյարի օլարագ պու հիւրմէթ վէ ուպուտիյնէթի արզ իժտիքտէն սօնրա . թաթթարէրտէյէ տօղրու պիր ատըմ աթտը :

Մատմու ազէլ տը Գարտօվիլ իսէ՝ Մայնէօնին նազա . ըր տըզգաթընտան գաչմայան պիր հըսը նէֆրէթլէ ա . յալա գալզարագ .

— Նէ՛ իսթէրսինիզ . - տէյու հայզըրտը :

Մայնէօ . կէօղլէրինի զօրգագ պիր սուրէթտէ էյ . տիքտէն սօնրա . քէք լաթիֆ պիր սէտա իլէ :

— Աֆվ իտէրսինիզ . մատմու ազէլ . պէօյլէ տիլին

հուզութեանը չըզմայա ճէսարէթ իթախիլիմուն տօլայր սփօրնրզր տիլէրիմ . ֆազաթ տազրդայար բէր դըյմէթ տար տրր . պէն . . . Ակրիքօյ թարաֆրնտան կէլիյօրմ . - տէտի :

Մայեէօ պու քէլիմէլէրի իրատ իթտիյի սրրատա , մատմու ազէլ տր Գարաօվիյին տէլից անլը տէֆրէլնին իսմինի ունու թմրչ օլմասրնտան զօրդարազ , քէմայր էնտիչէ իլէ կէօզլէրինի եօզարր գալարբար . յարին , Ակրիքօյրն իսմինի իչիտիթ իչիթմէզ , Ատրիէնին Նէֆրէթ ու տէհչէթի պիրտէն պիրէ մահվ . . . գալչ օլմուչ օլտրդրնր կէօրիւնճէ , ֆէվզ էլ ատէ հայրէթ վէ մէսէրրէթ հրսս իթմէլէ պաշխտր : Ատրիէն իսէ թախտարէրտէլէ եաղլաշարազ , իսայրխահանն պիր մէրազլա Մայեէօնին եի զիւնէ պազարգտան սօնրա :

— Մ. Ակրիքօյ Գտուէն թարաֆրնտան մր կէլիյօրսրնրզ . սիզ քիմ սիլիզ . - տէյու սօրտու :

Մայեէօ . - Ակրիքօյրն մանկվի հէմիլէսիյիմ , մատմու ազէլ . . . քէնտի իսանէսինտէ սարին օլան ֆազրր պէր իչնի գրզ . . . :

Ատրիէն զուվկէի հաֆրզասրնը թօրլամազ վէ դաթիլէն էմին օլմազ իսթիյօրնրչ կիպի , պիր տազրդանրզ սիքիթ իթտիքտէն սօնրա , իսայրխահաննէ պիր թէպէսսիւլէ տէտի ըն :

— Քէֆայէթ ազճէսի իչուն Մ. Ակրիքօյր պանա մրաճաաթա թէլիլիզ իտէն սիզ սինիզ , տէլիլ մի :

Մայեէօ . - Նասրլ տա աէրխաթրր իսիյօրսրնրզ , մատմու ազէլ . . . :

Ատրիէն . - Գէն ալիճէնապանէ վէ շայտը թազտիթ օլան հարէքիաթթր ապա ունու թմամ . Մ. Ակրիքօյ սիզին քէնտիսի հազդրնտարի ֆէտաքիարլըրըրդտան պտհս իթտի . կվկէթ , տէրխաթրր իտիյօրմ . պէօյլ սասէ պիր քէյֆիլեթ շարազ շարուդ ունուտրլամազ . . . : Էսրն

պու մանասթրբատա նէ իշխից վար, նա՛սըլ օլույօր տա պուրատա պուլունըյօր սրնրգ :

Մայեէօ . - Գու արայրգ պիւս պիւթիւն իշսիգ դալմիշ օլտրղրմատան, պուրատա պանա իշ թէտարիք իտէճէրլէրինի սէօլէտիբլէրինէ զարբլարաղ, դայգարմ կէլտիմ : Լարին իւմիտիմ՝ պօշա չրդար, մանասթրբուն պաշրահպէի պու էլիլիլի պոմնա իթմէր իսթէմէյօր :

Ատրիէն . - Գէնի նասըլ թանըյա պիլտինիգ :

Մայեէօ . - Սիգին հայրէթէֆիցա կիւղէլլիլինիդաէն, մատմու աղէլ . . . Ակրիբօլ պանա հէր շէլի նագլ իթմիշ իտի :

Ատրիէն . - (Կիլիմսէյէրէր վէ կիւլ ընկինտէքի բարմազյարրնրն ուճըյա լիբիսզա սաչլարրնրն ուզուն վէ իրէք կիպի հուճչաղ պիլլիլիմլէրինի թոթարաղ .) Գիլ խասսա պէնի պունտան թանըմատրնրգ մր :

Մայեէօ . - (Տուտազյարրնտա նատիրէն զահիր օլուր պիր նիմ թէպէսսիմլէ .) Ակրիբօլը մազուր թութմալրսընրգ, մատմու աղէլ . Ակրիբօլ շար օլտրղրնտան, զէնսի համիլլէի մի հթէրէմէսինին թասվիրինի իհթիրամքեարանէ պիր հայրէթլէ նագչ իթտիլի սրբատու : անը էվտֆը մէմուուհէ վէ յէմայաթը նատիրէսինտէն հիշ պիրլինի ունու թմույաճաղը թապիլի սիր :

Ատրիէն . - Էյ պուրայա կէլիպ պէնիլէ զօնուչմաղա սիգի զնմ թէչվից իթտի :

Մայեէօ . - Էկեր միւմլին իսէ, սիգէ պիր խրտմէթ իթմէք իւմիտի, մատմու աղէլ . . . Սիգ պէնիմ՝ մանէվի պիրատէրիմ՝ օլան Ակրիբօլու օտէրէճէ յէրէմլեարանէ զապուլ իթտինիգ քի, անըն սիգէ պօրճու օլտըղը վազիֆէի շիքրանա պէն տաիլի իշթիրաք իթմէլէ ճէսարէթ իթտիմ . . .

Ատրիէն . (նագապիլի թարիֆ պիր նէզարէթլէ .) ճէսարէթ իտինից, սէվկիլի զըզլմ, ճէսարէթ իտիւից :

հէր նէ դատար չիւնիսէ տէրն մանկի պիրատէրինիդէ
Ֆիտակախոյ օլմագ ֆիրրինտէն պաշղա պիր շէյ Եարա-
մատըմ իսէ տէ . պէնիմ միւքեաֆտթլմ իրի գաթ օլա .
ճազ տր :

Պու սէօլլէրի թէաթի իթտիքլէրի սըրատա , Ատրիէն
իլէ Մայեէօ աղիմ պիր հայրէթլէ պիրի պիրինէ պագմըշ-
լար բար :

Մայեէօ տիւանէ առա օլունան պիր գատընըն Ատ-
րիէն տը Գարտօվիլ կիպի աղիւանէ պիր սուրէթտէ պե-
յար էֆքեար իթմէսի նասըլ միւմրին օլապիլէճէ յինի ան .
լայամամագտա , վէ մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ մէվգրին .
տէ պուլուշա պիր գըզա նասըլ օլուպտա սէրպէսթի
էֆքեար վէ մուվաֆֆագիյեթի թամմէ իլէ ճէվապ վէրէ .
պիլմիշ օլտըղընա քէնտիսի տէ շաշագայմագտա բար . պի-
րա պիշարէ տիքիշնի՝ եիքսէք վէ ալիճէնապ թապիաթ .
լարա մախտուս օլան վէ հիւնի թէվէճճիւհէ քէնտիլէ-
րինէ Եագայանյարըն գըյմէթինի արթըրմագտան իպա-
րէթ պուլընան խասայիսի ալիյէյէ Ատրիէնին տախի հիւ-
սէմէնտ օլտըղընը հէնուզ պիլմէմէքտէ իտի :

Մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ իսէ՝ պայայը սընֆտան
օլան վէ տիլէնճի կիպի կիյինմիշ պուլընան պիր գըզըն
թապիրաթը միւնասիպէ իլէ պէյանը էֆքեար իթմէսինի
վէ մագամա մուվաֆրդ ճէվապլար վէրմէսինի կէօրէրէք .
ֆէվգ էլ զայէ թէաճճիւպ իթմէքտէ վէ գալպինտէ շիտ-
տէթլի պիր հէյէճան տույմագտա բար : Մայեէօյիւ թէ-
մաշա իթտիքնէ , իպթիտաի միւլագաթտա հըսս իթմիշ
օլտըլը նէֆրէթ Եէրինէ՝ պիւս պիլիւն մուղայիր պիր
հըսս գաթմ օլմագտա բար : Գատընլարա մախտուս օլան
գուվլէրի միւմէյիդէ վէ մուտեէնէի մուտագ գըզսնէ սա-
յէսինտէ , Ատրիէն՝ Մայեէօնին սիյահ պիւրիւնճիքտէն
մամուլ պայայը շապգասը ալթընա , քէսթանէ բէնկին-
տէքի բարլագ վէ կիլէլ սաշարընը կէօրմէքտէ , վէ պե-

յուզ ռուգուշ վէ զայըֆ էլլէրինին՝ Եըրթըզ պիր ֆիս-
թանըն գօլլուղլարընտան տըշարը չըզմագլա պէրապէր .
սօն տէրէճէ թէմիղ օլտըղլարընը միւշահէտէ իթմէքտէ
իտի . պու հալ իսէ . ~~պիլլէրի~~ գըզըն՝ թէմիղլիք վէ նա-
մուս ու իֆֆէթինին մուհաֆագասը իլէ քէնտի տէհէթլի
սէֆալէթինէ գարըն բէնչէլէլմէքտէ օլտըղընա տէլալէթ
իթմէքտէ իտի . Խիւլասաի քէյամ՝ Ատրիէն , պու իշնի գը-
զըն հիւզնէնկիլ շէհրէսինին սօլուլըղընտա վէ մաի կէօզ-
~~վար~~ զէրիյանէ , լաթիֆ վէ գօրգագ պագըղընտա թէ-
էսսիւսպախոյ պիր լէթաֆէթ վէ նամուսքեարանէ պիր հայ-
սիյեթի կէօրմէքտէ իտի յի . պուլար անըն սագաթլըղը-
նը քեամիլէն ունութտըրմագտա բար :

Ատրիէն՝ ճիսմանի կիլէլլիքլէրէ սօն տէրէճէ մէֆ-
թուն իտի իսէ տէ , զայէթ Եիւքսէք պիր ֆիքրէ , նէճիպ
պիր ռուհա վէ շարուպ միլթէէսսիր օլուր պիր գալպէ
մալիք օլտըղընտան , չօգ քէրրէ հագիրանէ վէ տէրտնաք
պիր շէհրէտէ բարլամագտա օլան մանէվի կիլգէլլիլ տէ
թագտիր իտէպիլիլ իտի . Եայընըզ պէօլէ պիր թագտիր՝
մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ իշուն իլք տէֆա օլարագ վու-
գու՝ պուլույօրտու . գիրա , օ վագթա գատար քէնտի մէվ-
գըրի վէ տտաթը նապիքեանէսի սէպէպիլլէ . Մայեէօնին
տէրէճէսինտէ պուլընան քէսան իլէ իլլիթէթտէն ուզագ
տուրմըլ բար :

Մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ իլէ Մայեէօ պիր տագը-
զա գատար սաքիթ տուրուպ , պու միտտէթ ~~զարֆըն~~
տա , պիր գաթմ տահա թէաճճիւպլէ պիրի պիրինի մուա-
յէնէ իթտիլէր . պատէհու Ատրիէն սէօզէ պիլ իպթիտար
տէտի յի .

— Հէր իքիմիղին տէ հայրէթ ու թէաճճիւպիւնին
սէպէպի պիս սուհուլէ քէչֆ օլունապիլիլ զանն իտէրիմ .
Կէր պէնիմ չըլտըրմըլ օլտըլըմը սիղէ սէօլլէմիլլէր իսէ .
իվանէ կիպի գօնու շմատըղըմը վէ պիլաքս աղիւանէ պիր

սուրբ թատէ պէյանը Էֆրեար իմ տիրոյնի կէօրէնէր, թէ ան-
 ճիւղ իտէճէ յինիզ թապիտ տիր: (Ինք իրամբարանէ պիր
 չէֆդաթրա.) Պէն տէ, նէզաքէթի լիսանընդըն վէ լէթ-
 ֆէթի թաթարընըն պուլունարընըզ վաղեյէթէ միտ-
 հիշ պիր գլատիյէթ թէչիւ իմ տիրոյնի էսէֆի աղիմէ կէօ-
 րիւյօրըմ. շու հայտէ, պէնիմ հայրէթ վէ թէաճճի պիւ-
 միւն սիգինիլինէ գաթ գաթ ֆաիգ օլմասը տա թապի-
 տիր:

Մայեէօ. - (Թալիսանէ վէ ֆէվզ էլ սաէ պիր մէսու-
 յնէթէ վէ կէօրէնի մէսէրէթ եաչարը յա սօլարագ.)
 Ահ, մատմուաղէլ, բէք տօղրու տըր. պէնի ալտաթմըչ-
 յար. պիր ազ էվիէլ սիգի պու տէրէճէ կիւզէլ վէ աղըլ-
 լը կէօրտի յիւմ վէ լաթիֆ սէտանըզը ինք իմ տիրոյմ գէ-
 ման, սիղէ պէօյէ պիր ֆէլաքէթ արըզ պէնչ օլտըղընա
 պիր տիրոյիւ ինանամայօրտում. . . . Լաքին, էլվահ, նա-
 սիլ օլույօր տա պուրատա պուլունըյօրընըզ, մատմուա-
 ղէլ:

Ատրիէն. - (Պու նատիտէ մախլու գըն բէնտիսինէ իպ-
 րազ իմ տիրոյ լիզ գաթ աւ մու հապպէթ տէն մի թէէստիր
 օլարագ.) Պիչարէ գրգճըլուզ, նասրլ օլույօր տա պու
 տէրէճէ ալիճէնապ պիր պալպէ վէ միւմթագ պիր ֆիլթ
 մալիպ օլտըղընըզ հալտէ, պու հալը սէֆալէթ ինք իմալ ի-
 չինտէ պուլունըյօրընըզ, Լաքին էմին օլունըզ, պէն իլէլ
 էպէտ պուրատա պալամամ. . . տէմէք իսթէրիմ թի կէրէք
 սիզ վէ կէրէք պէն ազ վաղթտան պիղէ միւնասիպ օլան
 մէվզրի թէչրար իհրագ իտէճէ յիղ. Սէօզիւմէ իթիմատ
 իտինիզ, մատմուաղէլ. եէկեանէ մէսարը թէայեիւչիւ-
 նիզ օլան իչտէն մահրում գալըպ տիւչար պալտըլ-
 նըզ թապիտ օլան բղտրուպ վէ էնտիչէյէ պաղ մայրապ,
 պանա ֆաիտէլի պիր ինք մէթ տէ պուլունմագ իզրէ պու-
 րայա կէլմէյէ գարար վէրմիշ օլմանըզը Էօմիւմ օլտըզ-
 ճա սէնա թմայաճաղըմ. Ֆիլ հազըզա, սիզ պանա բէք

զիյատէ ֆաիտէպաիշ օլտալիլիրսինիզ վէ պու խու սա ստան
 տօլայը տա ֆէվզ էլ սաէ մէմնանըմ. զիրա սիգին մին-
 նէթ տարընըզ օլաճաղըմ. . . . (Հայրէթ պաիշ պիր թէ-
 պէստիմէ.) Հաթթա պու հրասը միւնէթ շինասանէմի նէ
 տէրէճէ հիւնի իսթիմայ իտէճէ յիմի տէ կէօրէճէ բսինիզ,
 Ֆաղաթ, պէնիմ հազ գրմուտ տիւչիւնէղտէն էվիէլ, պաչ-
 դալարը հազ գընտա տիւչիւնէլիմ, մանէվի պիրատէրի-
 նիզ հէնուզ հապսխանէտէ մի տիր:

Մայեէօ. - Բէնտի բէֆիզլէրինտէն պիրլնին սէխա-
 վէթի սայէսինտէ, շիմտի հապսխանէտէն չըրըլ օլմալը
 տրը, մատմուաղէլ. բէտէրի տիւնրի կիւն քէֆալէթ ազ-
 ճէսինի կէօթիւրիւ պ վէրտիլինտէ, պու կիւն սէրդէթ
 պրրաղըլաճաղընը քէնտիսինէ վատ իթմիչէր իտի. . . .
 Անճագ, Ակրիքօլ հապսխանէտէն պանա պիր մէրթուպ
 եաղըրչ վէ պու մէրթուպընտա սիզէ թէպիղ իտէճէք
 բէք մու հիւմ չէյլէրի պուլունտըղընը պիլտիրմիշ տիր:

Ատրիէն. - Պանա մը:

Մայեէօ. - Էվիլէթ, մատմուաղէլ. . . . Ակրիքօլըն պու
 կիւն հապսխանէտէն գուրթուլաճաղընը իւմիտ իտէրիմ,
 էսրարը ձըրիւրէյի նասրլ վէ ճէ սուրէթէ թէպիղ ի-
 սէրէլէճէք տիր:

Ատրիէն. - (Միւլահազաքեարի պիր սուրէթտէ.) Պա-
 նա թէպիղ իտէճէք բէք մու հիւմ էսրարը վար հա, ա-
 ճալիպ. պու էսրարըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը պուլ-
 մագ իւզրէ, զիհնիմի աբաչտըրըյօր իսէմ տէ, հիշ պիր
 չէյ պուլամայօրում. Լաքին, պէն պու իանէտէ գաբան-
 մըչ գալտըզճա, խարիճլէ հէր տիւրիւ իսթիլաթտան
 մահրում պուլընտըղըմուան, Մ. Ակրիքօլ տօղրուտան
 տօղրույա վէ եսիսուտ տօլայըտան պէնիմէ գօնուչ-
 մայը ֆիքրինտէն յրգարմայը, վէ պինտէն ալէյհ պէ-
 նիմ պուրատան գուրթուլամա պէրլէմէլի տիր. Լաքին
 հէրսի պու տէյիլ տիր. պու մանասթըրտա իլի պիչարէ

զըզ պուլունու պ , պունյար պէնտէն տահա զիյատէ աճըն . մաղա շայէսթէ օլտըզլարընտան , անլէրի տէ գուրթար . մազ իճապ իտէր Գու պէտպսիթ եազլուճըզլար մարէշալ Սիմոնըն զըզլարը օլուպ , ճէպրէն պուրատա հապ օլունմըշ տըրլար :

Մայեէօ . - Իսմիէրինի պիլիբ միսինիզ , մատմու աղէլ :

Ատրիէն . - Մ . Ակրիքօլ անլէրին Ռարիսէ մուվուսէ . իթլէրի պանա խապէր վէրտիյի զէման , ծն պէշ եաշըն . տա պուլընտըզլարընը վէ կեօղէ շարբաճազ տէրէճէտէ պիրի պիրինէ պէնզէ մէքտէ օլտըզլարընը պանա սէօյլէտի . Գինաէն ալէյն , տիւն տէ յիլ էվվէլիսի կիւն միթատըմ վէճհէ կէշիմէյէ շըզտըզըմ սըրատա , հաշլարլա ըս . լանմըշ իրի մահղուն վէ մինի մինի շէհրէ կէօրտիւմ քի . վազթ վազմ , պիրի պիրինտէն ալլըր օլարագ մահպուս պուլունտըզլարը օտաճըզլարըն բէնճէրէլէրինէ եաբըշ մազտա ըտըլար . պիրի զէմին դաթընտա վէ տիկէրի տէ պիրինճի գաթտա հապ օլունմըշ ըտը . խաֆի պիր շահատէթի գալպ տէլալէթիլլէ պու զըզլարըն Մ . Ակրիքօլըն պահա իթտիյի էօքսիւզ շօճուզլար օլտըզլարընը տէրհալ քէշֆ իթտիմ . պունլար պէնիմ ազրապամտան օլմագ հայսիյնէթիլլէ . զաթէն նաղարը շէֆգաթ վէ թէ . վէճճիւհիմի ճէլպ իթմիշլէր իտի :

Մայեէօ . - Անլէր սիգին ազրապանըզտա ն մը տըրլար , մատմու աղէլ :

Ատրիէն . - Հայ հայ Անճազ , զիյատէ պիր շէյ եարմաղա մուգթէտիր օլամատըզլարմտան , քէնտիլէրի հալը էսէֆիշթիմալի պէնի ճէ տէրէճէ միթէէսսիր իթտի . յինի իշարէթլէրլէ անլաթմաղա պաշլատըմ . Գիշարէլէրի տէօրտի . քլէրի տճը աճը կէօզ հաշլարը , վէ հայրէթէֆշ շէհրէլէրի սօլղունլըղը պէնիմ պու խասթախանէտէ մահպուս պուլընտըզլար կիպի , անլէրին տէ մանաս' ըլտա հապս իտիլմիշ օլտըզլարընը վազիհէն կէօսթէրմէքտէ իտի :

Մայեէօ . - Ահ , անլատըմ , մատմու աղէլ . . . իհիթի . մալ քի Ֆամիլիւալըզըն աաալէթ վէ խուսուճէթինէ գուրպան

Ատրիէն . - (Մայեէօնիւն սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Գէնիմ հայիմ հէր նէ տախի օլսա , պու իրի պէտպսիթ շօճուզլար պէնտէն տահա զիյատէ աճընմաղա շայէսթէ տիրլէր . զիրա անլէրին քէտէր վէ մէյուսիյնէթի պէնիմ մուճիպի էնտիշէմ օլույօր . Հէր շէյտէն զիյատէ , պիրի պիրինտէն ալլըլմալարը քէնտիլէրինի տիւշարը հիւզն ու քէտէր իթմէքտէ տիր . անլէրտէն պիրինին պիր միւտտէթճիք էվվէլ պանա սէօյլէտիյի պիր գաշ քէլիմէյէ նազարէն , պու էօքսիւզլէրին տախի պէնիմ կիպի մէքրուհ վէ ալլագ ճապիր հիւսէ տօլապընա գուրպան կիթմիշ օլտըզլարը անլաշըլըյօր Լաքին , սիգին հիմմէթ վէ մուալէնէթինիզ սայէսինտէ . անլէրի գուրթարմագ միւմքին օլապիլէճէ . յինի գալիյէն իւմիտ իտէրիմ . Գիլ ազ էվվէլ սէօյլէտի . յիմ վէճհ իլէ , պու խասթախանէյէ կէթիլիտէն պէրու . խարիճլէ պիր կէօնէ իխթիլաթտա պուլընմագ պէնիմ իչուն միւմքինսիղ օլմուշտըր . Խանըմտա նէ գալէմ վէ նէ տէ քեաղըտ պըրագ մատըզլարընտան , մէքթու պ եազմագ տախի մուհալ դապիլինտէն տիր . Նիմտի . էջէր սէօյլէյէճէք սէօզլէրիմի քէմալը տըզ գաթլա տիյնէյէճէք օլուրսանըղ , պէօյլէ պիր ալլագ ճաթաազիպաթա գարշը ճէնքլէշէպիլիլիզ :

Մայեէօ . - Օհ , սէօյլէյիլիզ , մատմու աղէլ , սէօյլէյիլիզ :

Ատրիէն . - Մ . Ակրիքօլըն բէտէրի , եանի պու էօքսիւզլէրի Սիպէրիատան Պրանսայա կէթիլիմիշ օլան ասքէր պուրատա մը տրր :

Մայեէօ . - Էվվէթ , մատմու աղէլ Ահ , պիշարէ իխթիլար վալիտէլէրինին հիյնի վէֆաթընտա քէնտի աղուշը հիմայէսինէ թէսլիմ իթմիշ օլտըզլար պու էօքսիւզ շօ

ճուզարը խանէ յէ սփակ թինսէ պույաւայրն ճա , նէ տէ-
րէ ճէ մէ յուս վէ միւքէ տաէր օլտըզը կէ օրմէ ի խփնիզ :

Ատրիէն . - Պուշընյա պէրապէր , թէ տապիրի շէ տի-
տէ յէ միւրա ճաւթ ի թմէ քոտէն սազը մայր տրր . եօզսա՝
հէր իւմիտ մահվ օլուր կիտէր . . . (Մարմազընտան պիր
եիւզիւք չըզարուպ Մայնէ օյէ ուզաթարագ .) Պու եիւզիւ-
յիւ ալընըզ վէ աքէրէ թէ սլիմ իտինիզ . . . տէրհալ
փէրիւն . . . Ճազաթ , սէ օյէ յէ ճէ յիմ իսմի վէ աւորէ սի
փէրիւն սազը յաճադընըզ տան էմի՛ն մի սինիզ :

Մայնէօ . - Ո՛հ , էվվէթ , մատմուտղէլ , օլ սյապտէ
միւսթէրիհ օլընըզ . Ակրիբօլ սիզին իսմինիզի պիր աէֆա
սէ օյէ տի վէ ունու թմատըմ . գալպին տախի գուվիլի հա-
ֆըզասը պուլընտըղընը յի՛մ պլլմէզ :

Ատրիէն . - Կէ օրիւ յօրըմ , սէ վիլի զըզըմ . . . օ հալտէ
զոնթ տը Մոնպրոն իսմինի ֆիբրինիզէ սազը յալընըզ . . .

Մայնէօ . - Դոնթ տը Մոնպրոն՝ մը . . . ունու թմայա-
ճաղըմ :

Ատրիէն . - Պէնիմ էսկի քէրէ մքեար սօսթը տրըմտան
պիրի տիր . Վանտոմ մէ յտանընտա , Դնիւ մէրօլու խանէ տէ
իզամէթ իտէր :

Մայնէօ . - Վանտոմ մէ յտանընտա , Դնիւ մէրօլու
խանէ տէ մի . . . պու աւորէս տէ ֆիբրինտէ զալտը :

Ատրիէն . - Մ . Ակրիբօլըն բէտէրի պու ազչամ՝ պու
զաթըն խանէ սինէ կիթսին , վէ էկէր օրատա տէ յիլ իսէ ,
կէ ինճէ յէ գատար պէրլէսին . կէլտիյի վէ եախօտ էվտէ
պուլարըլը հալտէ , պէնիմ թարաֆըմտան աւընյա գօնուչ .
մուգ իսթէսին վէ շիւսէ յէ մահալ վէրմէ մէք իւզրէ իըտ-
մէթ քեարլարտան պիրի վասրթասըլլա պու եիւզիւյիւ ա-
նա թագաթիմ իթսին . Դօնթըն եաւընյա չըզար չըզմազ ,
հէր շէ յի աւլաթսըն , էօքսիւզլէրին աչըրըմտալընը , վէ
մահպուս պուլընտըզարը մանասթըրըն նէրէտէ պուլըն-
տըղընը պիրէր պիրէր սէ օյէ սին , վէ պոււնլարտան պաչ-

զա . պէնիմ տախի չըլտըրմը տէ յու տօզթէօր Պալէնիէ-
նին ի թմարխանէ սինտէ գարատըլմը օլտըղըմը աւլաթ-
սին . . . Հազըզաթըն էօյլէ յիւ իսանը վար սի , Մ . տը
Մոնպրոն տէրհալ իչի աւլայաճազ տրր . Միւմաիլէ յհ՝ սօն
տէրէ ճէ թէ ճրիւ պէրեար վէ ազլ ու տիւայէթ սահիպի
պիր գաթ օլտըզտան պաչդա , ֆէվզ էլ ատէ նուֆուզ
ու թէ էսիրի վար տրր . աւինտէ թէ տապիրի լաղըմէ յի
իթթիսազ իտէր վէ եարըն , եախօտ օ պիր կիւն սիզին
սայէնիզտէ կէրէք պու պիլարէ էօքսիւզլէր վէ կէրէք պէն
սէրպէսթ գալըրըզ . պու պապտէրի իւմիտիմ պէրքէմալ
տրր . Լաքին տազըզալար գըլմէթտար տրր . պիզի կէօ-
զէթիլէ յիպ արանսըզա կէթիւմէլէրի իհթիմայտէն պախտ
տէ յիլ տիր . Չաքուզ օլընըզ , սէվիլի զըզըմ . . .

Ատրիէն , օրատան շէրիւնէն սըրատա , խալիսանէ
օլտըզընա ինանըլաճազ տէրէ ճէ տէ միւէսսիր պիր թէպէս-
սիւմ վէ մուչֆիզանէ պիր սէտա իլէ Մայնէ օյէ տէ-
տի քի .

— Մ . Ակրիբօլ պէնիմ գալպ ճիհէթիլլէ սիզտէն ա-
չաղը գալմատըղըմը սէ օյլէ միլ իտի . . . Պու սէօզիւն
պէնիմ իչուն նէ տէրէ ճէ մուճիպի շէրէֆ ու իֆթիսար օլ-
տըղընը շիմտի աւլայօրըմ . . . Ի՛էճա իտէրիմ , էլինիզի
չար չաքուզ պանա ուզաթընըզ :

Մատմուտղէլ տը Գարտօվիլ պու սօն սէօզիւ սէ օյլէ-
տիյի սըրատա , կէօզլէրի եաչ իլէ տօլտու . պատէհու ,
զար կիպի պէյազ էլինի թախթարէրտէնին աչըզ սէ շի-
լէրինտէն հէյրէրէք . Մայնէ օյէ ուզաթտը :

Ասըլզատէի միւմաիլէ յհանըն սէ օյլէրիւտէ օ տէրէ ճէ
մահապպէթ վէ խալիսէթ էսէրի վարըտըրի , Մայնէ օ՝
սախթէ պիր հիճասլլա տէ յիլ , իլլա սաֆվէթի գալպլէ ,
քէնտի գալըֆ վէ սօլդուն էլինի թիթէլէ թիթէլէ Ստ-
րիէնին հայրէթէֆզա էլի իչինէ գօլտու . . . Մատմուտա-
ղէլ տը Գարտօվիլ տինտարլարա մախսուս պիր հիւրմէթ-

լէ Մայնեօնիւն էլինի տուտագլարընա գասար կեօթիւր տիւրտէն սօնրա .

— Մատամ՝ յի պէնի գուրթարտրղընրգ հալտէ, սիգի գրղղարընտաչըմ՝ կիպի գաճագլամագ տան մահրում պու- լունը յօրում . հիչ օլմագսա սայ ու գայրէթլէ մի ֆիթէխիւր օ- լան պու ալիճէնապ էլի պու սիտէրիմ . — տէտի :

Գու սրբատա , սօգթէօր Գալէնիլէնիլն պաղչէսինտէ պիրտէն պիրէ աչագ սէտասը իչիսիլիպ , Ատրիէն քէնտի- սինի տէրհալ թօրլատը վէ Մայնեօյէ իսիթապէն . շճէսա- րէթ , տէրխաթըր , իւմիտ ք սէօղլէրիլնի թէվճիհ իթ- թիւրտէն սօնրա , եէչիլ ազաճլար սրասընտա կէօզտէն նի- հան օլտու :

Վու գուտթը մէգթիւրէ օ տէրէճէ սիւրաթլա ճէրէ- յան իթմիչ իտի յի , կէնճ իչճի՝ պիր ատրմ՝ աթմաղա պիլէ մու գիթէտիր օլամատր . պու տէֆա թաթլը թաթլը կէօղ եաչլարը սէյլ կիպի սօլղուն եանագլարընա եուվար- լանմագտա ըտը : Ատրիէն տը Գարտօլիլ մէվգրիտէ պուլընաճ պիր կէնճ գրղըն յէնտիսիլլէ գրղգարընտաչ կիպի մուամէլէ իթմէսի , էլինի էօրմէսի վէ գալպէն քէն- տիսինէ պէնգէմէլիլի մէտարը իֆթիխար ատա իլլէմէսի՝ ինճիլի ճէրիֆին քէլամը գատար պիրատէրանէ պիր մի- սաթաթ իպրաղ իթմէք իտի . չունքի Մայնեօ կիրտասլը սէֆալէթ իչինտէ եաչայան պիր պէտպախթ մախուգ ը- ար : Գաղը քէրրէ էօյլէ սէօղլէր վէ էօյլէ հալլէր վար տրը քի , ալիճէնապ ըուհարա պիր գաչ սէնէլիք ըզտրրապ վէ իչքէնճէլէրի ունու թարրըր վէ զսնն իտէրսին յի սիւրաթ- լը պիր շիւչէք միսայի յէնտի ասըլ պէօյի յի յիլէրինի յէն- տիլէրինէ կէօսթէրի . իչթէ Մայնեօյէ տախի այնը հալ վազը օլտու . Ատրիէնիլն սէօլլէտիլի ալիճէնապանէ սէօզ- լէր սայնսինտէ , պիր տագըգա գատար քէնտի գըլմէթի հագիգիլսինի անլատը Հէր նէ գատար պու հըսը նակէհանի բէք շարուգ զիլ օլտու իսէ տէ , Մայնեօ՝ էլ-

լէրինի պիրի պիթիլէ գալլաչարըպ տինտարանէ պիր շի յրանիլիէթլէ կէօղլէրի սէմայա գալտրրուր . զիրա , քէնտիսի հէր նէ գատար վէ գալլիֆի տինիլէսինի իլիֆա իթ- մէգ իտի իսէ տէ . երլտրղլարլա մի գէլսէնն օլան գու պ- պէլի ասիմանըն վիսաթը պինիհայէսի պիր թիլիսէնին թալանընա նիսպէլմլէ նէ՝ իսէ , ահրեամը տինիլէսիլէ նիս- պէթլէ տէ այնը շէյ տէմէք օլան հըսը խալիսանէ վէ տինտարանէ իլէ անըն գատար մաթթասըֆ պիրիսի նա- տիր պուլունապիլիլ իտի :

.

Մայնեօ՝ մասմուազէլ տը Գարտօլիլտէն **ԳԱՐՏՈՒՄ** տան պէչ տագըգա սօնրա , քիմսէնին նաղարը տըգըգա- թընը ճէլպ իթմէքսիլիլ , պաղչէ գարու սընտան թէքրար իչէրի կիւրտի . վէ մանասթըրընի **ԳԻՐԵՆԵՆԻ** գաթընա չըգա- լաղ , եալսաչճաճըգ շամաչըր օտասընըն գարու սընը **ՇՊԷ- ՄԵՐ** , վէ ըահիպէլէրտէն պիրի գարուլը աչտըգտա .

— Գէնի կէթիլէն մասմուազէլ ճիօրիլն պուրատա տէ- յիլ մի , հէմչիլրէ ճիլլիմ . — տէյու սօրտու :

Բահիպէ . — Սիգի խայլը միստէթ պէքլէտիքտէն սօնրա , գալղտը կիթաթ : Գէս պէլլի վալիտէմիղ մատամ Սէնթ-Բէրրէթիւնիւն օտասընտան կէթիլրէլ **ՍԷՐՍԵՐԻ** տէ- յիլ մի :

Մայնեօ . — (Գէօղլէրիլնի էլէրէք .) Եվվէթ , հէմչիլրէ- ճիլլիմ , Եվվէթ նէրէտէն տըչարը չըգմագ լաղըմ՝ **ԿԵՆ- ԵՆԵՐԻ** լուիֆէն կէօսթէրիլ միտինիղ :

Բահիպէ . — Արգամ՝ սըրա կէլինիղ

Մայնեօ ըահիպէնին արգասը սըրա կիթմէլքէ պէրա- պէր , պաչ ըահիպէլէ թէսատիլ իտէճէլինտէն հէր պիր տարմտա թիթրէյօրտու . զիրա էկէր պաչ ըահիպէ թէն- տիսինի կէօրէճէք օլուրսա , թէաճճիւպ իտէճէլի վէ **ՆԷ** սէպէպէ մէպնի մանասթըրտա պու գատար վազթ գալ- վըլ օլտըղընը սօրաճաղը թապիլի իտի : Նիհայէթ , մանաս-

Թրքին պիտի չարտարենք Մայիկեօ սինն արգասնուան գարտարար : Մայիկեօ՝ կենդի հասկիյի սյել անկել կէյ տիշտէն անքա , տրչարբի գարունըն սչրբնարըն բէն իթմէք ի գրէ գարունըն օտասընա եսպչաշտեազը սքրատա , գապա պիր սէտա իյէ իրատ օյունան շու սէօզ լէր գուրադընա սքա իթատ :

— Էյ պապա ժերամ , կէօրիւնիւր ի պու կիճէ թէ տապիրի իհիթիյաթիյէ լի թէկիտ իթմէք լազրամ կէլէճէք տիր : Պէն թի ֆէնկիմէ իրի գուրչուն տահա իյսվէ ի տէճէթմ : զիրա կիճէ վազթը պիրէ պէտէլ իքի զէրբէ կէզինմէմիդի պաշ լասհիպէ պանա էմր իյլէտի . . .

— Պէնիմ թի ֆէնկէ ֆիլանա իհիթիյաճրամ եօզ արբ , նիքոյա , պէնիմ սարբ տրչարբյա տէճմիւշ զէսկին պիր օրազրամ վար տըր զի , պիր պապչէպան իչուն ֆէնա սիյահ տէյիլ տիր . սէնին թի ֆէնրինտէն տահա էյի իշ կէօրիւր :

Մայիկեօ՝ տիշէմէք իսթէմէտիյի հոչտէ գուրադընա սքա իթմիշ օյան պու տէհչէթլի սէօզլերտէն պիյա իիթիյառ տիշարբ վէսվէտէ օյարազ , գարունըն օտասընա եսպչաշտը , վէ գարույր սչմարըն բէնա իյլէտի :

Գարունը իսէ՝ օտասընուան նրաֆէն տրչարբ չրգա լազ , վէ տօլտուրնագտա օյարզը չիթիմէ գուրչունը պիր թի ֆէնկի էյինտէ իտիթիւշ օյարզը հայտէ , չիպհէլի պիր պապչոյա մերգումէյի մուսյէնէ իտէրէր :

— Ետհու , պէսյէ նէրէտէն կէլիօրարն պազայրամ . - տէյա սքրատա :

Մայիկեօ . - (Նօրգազ պիր թագր լյա .) Պաշ լասհիպէ մատաւ Սէնիթ-Ռէրբէթիւնին նէգտինտէն կէլիօրամ :

Նիքոյա . - (Հայլան կիպի պիր սէսյէլիշէ .) Տօզրու սէսյէլիօր մրարն . . . կէօլիմէ բէք էյի պիր զիճէ կէօրինմէ յարըն ամմա , հէր նէ հայ իսէ , տէֆի օյ կիթ . . . շարուզ :

Արապա գարուսր աչրուր վէ Մայիկեօ տէրազապ արչարբ չրգար : Հայ պու զի , սօղազտա սնճադ պիր գաշատրամ տիմիշ իքէն , Բապա-ժուանըն զէնտիսինէ սօզրու գօչմագտա օյարզընր վէ պիր ազ ուզազտա տաիի՝ Տակոպէրին զէմալը սիւրաթիյա իյէրիյէմէրտէ պուլընարզընր ֆէվզ էյատէ իէնաճճի սյլէ միւշահէտէ իյլէտի : Մայիկեօ իիթիյար տաքերի իսթիպպայէ կիթմէք իգէրէ իքէն , գուվկէթլի պիր սէտանըն . . . Հէյ , սէվկիլի Մայիկեօմ՝ սէյա հայգրբարզընր իչիթտի :

Կէնճ զրգ արգասընա տէճտիլիւնտէ , Տակոպէրին կէլմէքտէ օչաքը եօյուն գարչրբի ճիհէթինտէն , Ակրիբօյուն տաիսի գօչուպ կէլմէքտէ օյարզընր կէօրտի :

5

Ի Է Ո Ւ Լ Տ Ի Ի Յ Ո Ւ Թ

Մայիկեօ՝ մաճատիթրր գարուսրնուան պիր գաշատրամ ուզազտա Տակոպէրի վէ Ակրիբօյու կէօրիւնէ շաչրտըր գալար :

Իիթիյար տաքեր իշճի գրզը հէնուզ կէլմէմէքտէ օլուպ , Բապա-ժուանըն արգասր սրրա ֆէվզ էյատէ սիւրաթիյա եիւրիւմէրտէ իտի . Բապա-ժուա իսէ՝ գալըֆլաշմիշ , զէմիւրչէրի տրչարբ չրգմիշ , թիսյէլի տիքիմիշ վէ իսթի պաշը շամուրա պիւրիւնմիւշ օչաքը հոչտէ , մէսերբէթինտէն շաշի սրչրաւնագտա , վէ Մայիկեօյի կէլիպ օիշատըրգտան սօնրա սահիպինին եամընա ալտէթ իթմիշ :

որդընտան, պաշընը վաղիմ վաղիմ անտ տողրու չէվիր-
մէքտէ իտի:

Պիշորէ ասքեր՝ հէյէճանը գալպ իլէ քէնտի քէնտի.
նէ չու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէ իտի:

— Լվվէթ, էվվէթ, նէ տէմէք իսթ էտիյինի անլայօ-
րըմ, պէնիմ պիշարէ քէօրէյիմ, սէն պէնտէն տահա զի-
յատէ սատագաթը սըն... սէն պէնիմ ~~եզլէրի չոճուգ-~~
լարըմը պիւ տաղըգա պիլէ թէրք իթմէտին, արգալարը
սրրա կիթտին, կիճէ կիւնտիւղ, աղզընա պիւ լօզմա էք-
մէք պիլէ զօյմագ սըզըն, անլէրի կէօթիւրմիւշ օլտըզլարը
խանէնին գարուսը էօնիւնտէ պէքլէտին վէ էն սօրա,
տըշարը շրգմատըզլարընը կէօրէրէք, պէնի պուլմագ իւզ-
րէ տէրագապ էվէ գօշտուն... Լվվէթ, պէն ստէթա
պիւ տիվանէ կիպի գաթը իւմիտ իթտիյիմ սըրատա, պէ-
նիմ հարմաղա մէճպուր օլտըզըմ շէյի սէն հարտըն...
չօճուղարըն պուլընտըզլարը մահալի պուլտուն... Պու
քէյֆիյեթէթ՝ հայվանլարըն ինսանլարտուն տահա զիյատէ
տէյէրլի օլտըզլարընա տէյիլ տէյիլ մի տիւր, Լվվէթ,
արթըգ պու պապտէ շիւպէէ գալմատը... Եիհայէթ
անլէրի թէքրար կէօրէպիլէճէյիմ... Նարըն չուպաթըն
13 իւնճիւ կիւնիւ օյտըզընը տիւշիւնտիւքճէ, վէ սէն օլ-
մայա իտին, հէր շէյին մահվ օլաճագընը տէր իսթըր իթ-
տիքճէ, թիւր թիւր թիթրէյօրըմ, պէզլիք պիւ տէհչէթ
իլիքլէրիմէ գատար թէէսիւր իտիյօր... Էօֆ, տահա կէ-
լիս բէթիւ շմէտիք մի... Պու շէ՛ թէնհա մահալլէ պէ...
կիճէ տէ հագլտչմագ իւզէրէ տիւր:

Տակոպէր պու նութըր եիւրիւտիւյիւ էսնատէ Բա-
պա-ժուայա իսթապ իթմէքտէ վէ քէնտիսինէ բէհպէրլիք
իտէն սատըգ վէ ճէսուր քէօրէյինտէն կէօզլէրի պիւ
տաղըգա պիլէ այրմամագ տա բոր... Նակէհան, Բա-
պա-ժուանըն սըչրայա սըչրայա քէնտիսինտէն ~~պըրլուգ-~~
տա օլտըզընը կէօրիւնճէ, պաշընը հօղարը գալարըտը վէ

հայվանըն՝ մանասթըր գարուսընտան պիւր գաշ աւարմ ու-
զագտա պիւրլէշմիշ օլան Մայեէօ իլէ Ակրիքօլը օլօշամագ-
տա օլտըզընը միւշանէտէ իյլէտի:

Տակոպէր վէ Ակրիքօլ, կէնճ իշճէյի օրատա կէօր-
տիւքլէրինտէ, ետնընա հագլաշարագ վէ ֆէվգ էլ ատէ
պիւր թէաճիւպլէ մէրգու մէնին եիւզիւնէ պագաթագ ՎՄայ-
եէօ... Ե տէյու հայգրտըլար:

Մայեէօ իսէ՛ թտրիֆի նագապիւ պիւր մէսէրրէթ վէ
մէճուանիլէթլէ տէտի քի:

— Միւժտէ, միւժտէ, մօսիէօ Տակոպէր, մէյուս օլ-
մայընըզ, Բօզ իլէ Չուշ պուլընտըլար. (Տէյի գանլը տէ-
միւրճիյէ խիթապէն.) Միւժտէ, Ակրիքօլ, միւժտէ... մաա-
մուաղէլ աը Գարաօվիլ տիվանէ տէյիլ իմիշ... քէնտիսի-
նի շիմտի կէօրտիւմ:

Ակրիքօլ. — Տիվանէ տէյիլ մի իմիշ, շիւքրլէր օլտուն,
եա Բապպի...:

Տակոպէր. — (Մայեէօնիւն գայըֆ էլլէրինի՛ հէյէճա-
նը գալպինտէն թիթրէմէքտէ օլան քէնտի էլլէրի իշինէ
աբարագ.) Էյ չօճուղարը... չօճուղարը տա կէօրտիւն
միւ:

Մայեէօ. — Լվվէթ, պիւր աղ էվվէլ կէօրտիւմ, բէք
մահզուն վէ բէք մէյուս պիւր հալտէ իտիլէր... լալի
քէնտիլէրիլլէ գօնուչամատըմ:

Տակոպէր. — (Պու խապէրի իշիտինճէ նէֆէսի գըսըլ-
մըշ կիպի տուրաթագ, վէ իրի էլինի կէօյսիւնէ կէօթիւ-
րէրէք.) Ահ, պէնիմ իսթիյար գալպիմին պու տէրէ-
ճէ շիտաէթլէ շարբապիլէճէյինի իւմիտ իթմէզ իտիմ,
Մամաֆիհ... քէօրէյիմին սատագաթ վէ զէքեալէթի
սայէսինտէ, իշին պէօյլէ օլաճագընը գաթէն մէմուլ իտի-
յօրտոււմ... Հէր նէ հալ իսէ, կէօզլէրիմ գանն իտէր-
սին քի մէսէրրէթիմտէն գամալըյօր...:

Ակրիքօլ. — (Պիւ նագարը շիւքրան իլէ Մայեէօնիւն
9—135

եիւզիւնէ պագարագ .) Գահրաման պապանըղըմ, կէօրիւ-
յօրսըն ա, պու կիւն պիղիմ իչուն ուղուրլու պիր կիւն օլ-
տու :

Տակոպէր . - Կէլ սէնի էօրէյիմ, ալիճէնապ վէ սէվ-
կիլի գըղըմ . (Բէմալը շէֆգաթը գայպլէ Մայեէօյիւ գօյ-
լարը առասընտա սըգարագ վէ պատէհու տէրէճէսիզ պիր
սապրսըզլըզլա .) Հայտի , շար շարուգ կիտիպ շօնուգլարը
ալալըմ :

Ակրիքօլ . - (Միւթէէսսիրէն .) Ահ , սէվկիլի Մայեէօմ,
բէտէրիմին գայպինէ իսթիրահաթ վէ պէյրիւնէ հայաթ
պախշ իթմիշ օլտուն . . . : Մատմուագէլ տշ Գարտօվիլին
տիվանէ օլմաըղընը նէտէն պիլիյօրսըն :

Մայեէօ . - Մէմուլըն զայրը պիր թէսատիւֆտէն . . . :
Տագաթ սէն նասըլ օլույօր սա պուրատա պուլունըյօր-
ըն :

Տակոպէր . - (Մէսէրրէթիւտէն նաշի ատըմարընը
շարուգլաթարագ .) Րապտ-ժուա տուրմըշ հավայօր . -
տէսի :

Յիշ վագը սէպէր էօքսիզլէրի կէօրմէք իւզրէ սա-
հպի գատար սապրսըզլըգ ալամէթի կէօսթէրտիլինտէն ,
վէ անլէրին պուլունտըզլարը մահալ հագգընտա անտէն
տահա զիյատէ մայիւմաթը պուլընաըղընտան , կիթմիշ
մանաթըրըն գարուսընտա տուրմըշ վէ Տակոպէրին նա-
զարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէք իւզրէ հայգըրմաղա պաշ-
լամըշ ըտը : Տակոպէր՝ քէօրէյին Նէ տէմէք իսթէտիլինի
անլամըշ օլտըղընտան , բարմաղըլլա մանասթըրը կէօսթէ-
րէրէք :

— Չօնուգլար օրատա տըր , տէյիլ մի , Մայեէօ . -
տէսի :

Մայեէօ . - Էվվէթ , մօսիէօ Տակոպէր :

Տակոպէր . - Էօյլէ օլտըղընա գաթէն էմին իտիմ . . .
ճէսուր քէօրէյիմ . . . : Սհ , էվվէթ , էվվէթ , հայվանլա-

ըն ինսանլարտան տահա զիյատէ տէյերի վար տըր . Լա-
քին սէն պու պապաէ միւսթէսնա սըն , սէվկիլի Մայեէօմ .
սէն ինսանլարըն վէ հայվանլարըն քեաֆֆէսինտէն տէ տէ-
յերի վէ գըլմէթտար սըն . . . : Մէնէնաթն եօգ վէսսէլամ .
Պէն յիմաի պէնիմ մինի մինի վէ պէտպաթ էօքսիզլէ-
րիմի կէօրիւպ ույանագըմ . . . :

Տակոպէր՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն օօնքա , Րա-
պտ-ժուանըն եանընա կիթմէք իւզրէ , իսթիյարըղընա
րաղմէն գօշմաղա պաշլատը :

Մայեէօ . - Ակրիքօլ , գօյվէրմէ քի բէտէրին կիթսին
գարույը շալսըն . . . : իշ ֆէնալաշր . - տէյու հայգըրտը :

Տակոպէր էլինի գարունըն շագչագը իւզրէրինէ գօյա-
նաղը սըրատա , Ակրիքօլ իքի սըչրայըչտա եանընա վատըլ
օլտու , վէ գօլունը թուլթարագ :



— Գապանը զրմ, բէճա իտէրիմ, չալմա :

Տակոպէր . - Ոէն նէ՛ սէօյլէ յօրաուն պէ՛, նէ՛ իշուն չալմայանաղըմ :

Ակրիքօյ . - Մայնէօ սէ յօր քի գարույը չալանագ օ լուրսան , հէր շէ յի թէհիքէ յէ տիւշիւրմիւշ օլանագսըն , Տակոպէր . - Նէտէ՛ն :

Ակրիքօյ . - Տուր քի կէյիպ տէ սէպէպիւնի անլաթսըն :

Մայնէօ՝ Ակրիքօյ գառար չարագ եհիրիւյէմէտիյին . տէն , պիր տագըգա սօնրա օրայա եէթիշէրէք , ասքէրէ տէտի քի .

— Մօսիէօ Տակոպէր , պու գարունըն էօնիւնտէ տուր մայալըմ . գիրա , պիրտէն պիրէ աշըպ պիրդի կէօրմէլէրի վէ շիւպհէյէ գահիպ օլմալարր իհիթիմալտէն պախտ տէ յիլ տիր . տիվարըն պօյըննա եհիրիւյէյիմ . . . :

Տակոպէր . - (Իէաննիւպտէ գալարագ վէ պիր տըմ էօթէյէ կիթմէյէրէք .) Շիւպհէյէ մի գահիպ օլուր լար . . . նէ՛ շիւպհէյէ գահիպ օլանագլար :

Մայնէօ . - (Ոն տէրէճէ ըսրար իտէրէք .) Բէճա իտէրիմ . . . պուրատա տուրմայընը . . . :

Ակրիքօյ . - (Մայնէօնիւն սուրէթի իֆատէսինտէքի ըսրար վէ իպրամտան միթէէսսիրէն .) Գապանը զրմ . . . մատամ քի Մայնէօ պուրատան կիթմէմիգի բէճա իտիյօր , էլպէթթէ պիր սէպէպի վար տըր , պագալըմ նէ՛ տիր . . . : Օրիթալ պուլվարը պուրատան իքի աարմ ուղագտա տըր , օրատան քիմսէ կէյմէզ . պինապէյին՝ հիշ պիր շիւպհէմիզ օլմագսըզըն , օրատա տուրապ գօնուշապիլիլիզ :

Տակոպէր . - (Գարունըն էօնիւնտէ տիմ տիք տուրուպ , պիր աարմ էօթէյէ կիթմէյէրէք .) Էկէր պու սէօյլէրինիգտէն պիր շէյ անլայօրսամ , Ալլահ պէլամը վէրսին : Զօճուզլար պուրատա տէ յիլլէ՛ր մի . իշթէ անլէրի ալըպ կէօթիւրէճէյիմ , պիթտի կիթտի . . . օն տագըգալըգ պիր իշ տիր :

Մայնէօ . - Մհ , եանրլը յօրսընըզ , մօսիէօ Տակոպէր . պու իշ՝ գանն իթտիյինիգտէն բէք զիյատէ միւշքիլ տիր . . . : Լարին կէլինիզ . . . կէլինիզ , իշտիյօր մըսընըզ , հազլիտէ գօնուշը յօրլար :

Յիլ հագըգա , պու սըրատա հազլի տէրունինտէ էրէյիճէ եիւքսէք պիր գօնուշմօ սէտասը իշտիլտի :

Ակրիքօյ՝ ատէթա Տակոպէրին գօլունտան չէքէրէք .

— Կէլ . . . կէլ , պապանը զրմ . - տէտի :

Բապա-ժուա իսէ՛ պու թէրէտտիտաթտան տօլայը բէք զիյատէ միթէաննիպ կէօրիւնէրէք , եէրինտէն գըմըլտամագսըզըն իքի իւշ աէֆա հազլատը վէ գանն իտէրսին քի մեճիպի մէզէլլէթ օլան պու իւճաթտան տօլայը իթիրազ իթմէքտէ իտի . ֆագաթ , Տակոպէր քէնտիսինի չաղըրըլ չաղըրմազ , տէրհալ գօշուպ եանլարընա կիթտի :

Գու սըրատա , սաաթ ալաֆրանկա ագշամըն պէշի օլուպ , շիտտէթլի պիր ըիւզկեար էսմէքտէ իտի . գուպպէի ախլման քիւլ բէնկինտէ վէ եաղմօլլու պուլուլլարլա մէսթուր օլուպ , պու պուլուլլար զարպտան շարգա տօղրու քէմալը սիւրաթլա եիւրիւմէքտէ իտիլէր : Տէ . տէրիւր վէճէյէ . Օրիթալ պուլվարը՝ մանասթըր պաղչէօինին եանընա գատար միւնթէհի օլուպ , ատէթա թէնհա վէ խալի պիր եէր իտի . պինտէն ալէյհ՝ Տակոպէր , Ակրիքօյ վէ Մայնէօ՝ օրատա եար եալընըզ իսթիլարէ իտէպիլտիլէր :

Իսթիլար տսքէր՝ պու հարէքեթթը միթէտիլաննտէն հըսս իթտիյի սապըրսըզլըղը «էթը իտէմէմէքտէ իտի իմտի , սօգսիղըն քէօչէսինի աննագ տէօնմիւշ իքէն , Մայնէօյէ տէտի քի .

— Հայտի պագալըմ , գըղըմ , Ֆէրիինի *իշ-հ էթ* . սապր իթմէյէ վագթըմ եօզ , այագլարըմըն ալթընտա աթէշ եանըյօր :

Մայնէօ . - Մարէչալ Սիմոնըն գըզլարընըն մահպուս

պուրնաբար խանէ՛ պիր մանասթըր տըր , մօսիէօ ճա-
կոպէր .

Տակոպէր . - Մանասթըր մը . . . շիմտի իշին նէտէն
իպարէթ օլտըղընը չազարմ . . . Բէք էյի , սօնրա՛ . . .
պաշգա պիր տէյէնէյին վար մը . . . մանասթըր օլտուն ,
նէ օլուրսա օլտուն , նէ վազիֆէմ պէնիմ . կիտէր չօնուգ .
լարը ալըր շըգարմ վէսսէլամ . պիր տէֆա իշուն պունըն
զարարը եօգ տըր :

Մայեէօ . - Յագաթ չօնուգլար օրատու հէմ քէնտի
միւրատլարը վէ հէմ տէ սիզին միւրատընը խիւաֆընտ
օլարագ հապս օլունմըչլար տըր . պիտէն ալէյն՝ անլէրի
-իգէ վէրմէյէնէրլէրի թապիլի վէ աշիքեար տըր :

Տակոպէր . - Վէրմէյէնէրլէր մի . . . օհօ . . . պագա-
լըմ վէրիլէր մի վէրմէզլէր մի , շիմտի կէօրիւրիւղ . . .

Իխթիյար ասքէր պու սէօզիւ սէօլլէր սէօլլէմէզ , սօ-
գաղա տօղրու պիր ատըմ աթտըր : Ակրիքօլ իսէ բէտէրի-
նի թէքրար թուլթարագ .

— Գապահրդըմ , բէնա իտէրիմ , սլիր տագրգահըզ
սապր էթ , Մայեէօնիւն սէօզլէրիլի տինլէ . - աէտի :

Տակոպէր . - Նէ՛ պիտէյէնէրլէր պէ . պէնիմ գաֆա-
մա հիլ . պիր շէյ իրմէզ . . . ամմա տա թօհաֆ հա . . .
չօնուգլար շուրատա , պէնտէն իքի ատըմ ուզագտա պու-
լունսունլար վէ պէն տէ պունա վազըֆ օլայըմ տա , շէն-
տիլէրիլի հիւսնի ըրգայարը իլէ վէ եախօտ ճէպրէն ալլս-
յայըմ հա՛ , տօղրուսը բէք աճայիպ շէյ . . . պրը-գըրը :

Մայեէօ . - (Տակոպէրին տիկէր էյինի թուլթարագ .)
Մօսիէօ Տակոպէր , բէնա իտէրիմ , պէնի տինլէյինիլ .
պու պիշարէ մասմուազէլլէրի գօլայըրգլա այմագ իշուն
պաշգա պիր շարէ վար տըր . հէմ օ վագթ ճէպր իսթի-
մալինէ տէ ինթիյան գայմազ . մասմուազէլ տը Գարտօվիլ
պանա տէսիքի , մուամէլէլի ճէպրիլլէ իլէ հէր իւմիա մահ
օլուր . . .



Տակոպէր . - Գաշգա պիր շարէ վար ըսա , տահա էյի
եա՛ . . . շարուգ . . . շու շարէնին նէտէն իպարէթ օլտը-
ղընը անլայալըմ .

Մայեէօ . - Իշթէ պու եիւղիյիւ մասմուազէլ տը
Գարտօվիլ վէրտի . վէ . . .

Տակոպէր . - (Մայեէօնիւն սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Մաս-
մուազէլ տը Գարտօվիլ քիմ տիր :

Ակրիք . - Գապահըղըմ , պանա քէֆալէթ ագճէսի
վէրմէք իսթէյէն ալիճէնապ զըզըն իսմի տիր . քէնտիսինէ
թէպլիղ իտէնէք բէք մուհիմմ շէյլէրիմ վար տըր . . .

Տակոպէր . - Բէք էյի , բէք էյի , պիր ազ սօնրա
պունտան պահա իտէրիլ . . . մէյտանտաքի իշ տահա մու-

հիմմ տիր . սէջլէ պագալըմ , սէվկիլի Մայեէօմ , պու
եիւզիւլիւ նէ՝ եարաճաղըզ :

Մայեէօ . - Գու եիւզիւլիւ ալըպ տէրհայ վանտոմ
մէյտանընտ , 7 նիւմէրէյու խանէյէ կիտէճէք վէ դոնթ տը
Մոնպրոնը պուլաճագսընըզ , մօսիէօ Տակուպէր : Գու զաթ
զայէթլէ Նուֆուզքեար վէ մատմուազէլ տը Դարտօվիլին
էսկի տօսթլարրնտան ըմըշ . պու եիւզիւք սիզին մատ-
մուազէլ թարաֆընտան կիթտիլինիզի իսպաթ իտէճէք :
Միւմաիլէյհին նէզտինէ շըզ սըղընըզտա , մատմուազէլին՝
պու մանասթըր իթթիսալինտէքի խասթէխանէտէ սիվա-
նէ տիր տէյու հապօ իտիլմիշ օլտըղընը վէ պու մանաս-
թըրտա տաթի մարէշալ Սիմոնըն գըզլարընըն ճէպրէն
մահպուս պուլընտըզլարընը պիրէր պիրէր սէօյլէյէճէք-
սինիզ :

Տակուպէր . - Բէք էյի . . . սօնրա . . . :

Մայեէօ . - Սօնրա , Մ . գօնթ տը Մոնպրոն եիւքսէք
մէվզըլէրտէ պուլընան զաթլարա միւրաճաթ իլէ , կէ-
րէք մատմուազէլ տը Դարտօվիլին վէ կերէք մարէշալ Սի-
մոնըն գըզլարընըն գուրթարըլմասը իչուն , թէշէպպիւսա-
թը մուզթազիլէյի իճրա իտէճէք , վէ իհթիմալ քի . . .
եարըն , եախօտ օ պիր կիւն . . . :

Տակուպէր . - Եարըն , եախօտ օ պիր կիւն միւ , օ տա
իհթիմալ թահթընտա հա . լաքին , գըզըմ , շօճուզլար պա-
նա պու կիւն , շիմաի , շու սասաթտա լազըմ տրք . . . : Եա-
րըն , եախօտ օ պիր կիւն օլուպ տա , օ տա իհթիմալ թահ-
թընտա օլուրտա , պէշ բույա էթմէզ , հէր շէյ օլմուշ
պիթմիշ օլուր . . . : Գունընչա պէրապէր եինէ թէշէքքիւր
իտէրթմ , սէվկիլի գըզըմ . եիւզիւլիւնիւզիւ սազլայընըզ :
Գէն քէնաթ իշիմի քէնաթ էլիմլէ կէօրմէքիլի տահա գի-
յատէ թէրճիհ իտէրթմ . . . : Գէնի պուրատա պէրլէ օղ-
լում :

Ապրիլի . - (Ասքէրի թէքրար թուրաթ .) Գապա-

ճըղըմ , նէ՝ եարաճագսըն , շօճուզլարըն պուլընտըղը եէր
պիր մանասթըր ըմըշ . . . էյիճէ տիւշիւն :

Տակուպէր . - Սէն տահա սճէմիսին , օլլում . պէն
մանասթըրլարա նէ եօլտա մուամէլէ իթմէր լազըմ կէ-
լէճէյինի բանա պիլիլիմ : Սրանխատա , պէլթի եիւզ տէ-
ֆա պունըն թէճրիւպէսինի իթմիշիմ տիր . . . : Սլաճաղը
շու տըր . . . գաբույր չալարըմ , պիր բահիպէ խըտմէթ-
քեար կէլիպ գաբույր աչար վէ նէ՝ իսթէտիլիմի սիւալ ի-
տէր . պէն ճէվապ վէրմէմ . օ տա պէնի իչէրիլէ սօզմազ
իսթէմէզ . տիլնէմէյիպ կիրէրիմ . քէնտիմի մանասթըրտա
պուլտըղըմ կիպի , վար գուվլէթիմլէ շօճուզլարըմը չա-
ղըրարագ , եօգարըտան աշաղըյա գստար հէր թարաֆը
կէղինմէյէ վէ կէօզտէն կէշիրմէյէ պաշլարըմ :

Մայեէօ . - (Տակուպէրի ալըգօյմաղա շապալայարագ .)
Լաքին , մօսիէօ Տակուպէր , բահիպէլէր :

Տակուպէր . - Բահիպէլէր տէ էնսէմէ տիւշէրլէր վէ
եուվատան գօղուլմըն սագսըղան դուշլարը կիպի հօզը-
րա հայգըրա պէնի թաագիպ իտէրլէր . պէօյլէ օլաճաղընը
բէք ալէա պիլիլիմ : Սէվիլ շէհրինտէ , սախթէ սօֆու
գատընլարըն ճէպրէն հապս իթմիշ օլտըզլարը պիր Ան-
տալուզ գըզընը պու սուրէթլէ գուրթարտըմ , իսթէտիք-
լէրի գատար պաղըրպ չաղըրսընլար . վազիֆէմտէ պիլէ
տէյիլ . պէն տաիմա Բօզ վէ Գլանշ չաղըրարագ մանաս-
թըրըն հէր թարաֆընը տօլաշըրըմ . . . : Չօճուզլար սէսիմի
իչիտէրէք , ճէվապ վէրիլլէր . էկէր պիրէր օտայա հապս
իտիլմիշլէր իսէ , էլիմէ նէ բասթ կէլիլիսէ զաբըպ գա-
բուլարը դըրարըմ :

Մայեէօ . - Լաքին , մօսիէօ Տակուպէր , բահիպէլէր ,
բահիպէլէր :

Տակուպէր . - Բահիպէլէր քէնտի ալաղէլլէրի իլէ , զա-
բուլարը գըրմագտան վէ շօճուզլարը գօլլարըլըն էլլէ
ալըպ սավուշմազտան պէնի մէն իտէմէզլէր . էկէր խա-

րիճտէքի գարույր տա գարուհրչար ըսա, անը տա գրրա-
րըմ վէսսէլամ (Մայեէօնիւն էլլէրինտէն քէնտիսի-
նի գուրթարարագ.) Պինաէն ալէյհ' պէնի պուրատա
պէքլէյինիզ . տագըգայա գատար ավտէթ իտէ-
րիմ Սէնտէ կիթ շար շարուգ պիր արապա կէթիր,
օղլում:

Ակրիքօլ՝ Տակ-պէրտէն տահա զիյատէ սաքին իւլ մի-
զահ վէ ճէզա գանուննամէսի ահքեսումընա անտէն տահա
զիյատէ աշն օլտրզընտան, իկսթիյար ասքէրին իճրա իտէ-
ճէյի թէչէպպիւստէն հասըլ օլապիլէճէք նէթայիճի տիւ-
շիւնէրէք տիւշարը տէնչէթ օլտու գալտը . իմտի, քէտէ-
րինին էօնիւնէ ավըլարագ տիսի քի .

— Բէճա իտէրիմ, պապահըղըմ, միւսաստէ էթ տէ
պիր -էօզ տահա սէօյլէյիմ :

Տակոպէր . - Նէ սէօյլէյէճէքսէն, շարուգ սէօյլէ .
պէքլէյէճէք վագթըմ Եօզ :

Ակրիքօլ . - Եկէր ճէպրէն մանասթըրա կիրմէք իս-
թէյէճէք օլուրսան, հէր շէյի դաիպ իտէրսին, պիլմիշ օլ .
Տակոպէր . - Նէտէն :

Մայեէօ . - Ձիրա, մօսիէօ Տակոպէր, մանասթըրտա
րահիպէլէրտին մատա էրէրէր տէ վար տըր . . . պիր ազ
էպլէլ տըշարը շըգահաղըմ սըրատա, գարուճընըն թիւ-
ֆէնկինի տօլտուրմադտա օլտըղընը կէօրտիւմ . պաղլէ-
պան տախի քէսկին պիր օրագտան վէ կիճէ էթրաֆը կէօզ-
տէն կէչիլմէք իւզրէ գարաղօլ պէքլէմէքտէն պահա ի-
տիյօրտու :

Տակոպէր . - Պիր գարուճընըն թիւֆէնկի իւէ պիր
պաղլէպանըն օրաղընտան նէ շըգար . . . սէօյլէտիյինիզ
սէօզլէրէ գահգահա իլէ կիւլէճէյիմ կէլիյօր :

Ակրիքօլ . - Բէք էյի, պապահըղըմ . լաքին, րէճա
իտէրիմ, պէնի պիր տագըգա տահա տինլէ . Դարույր շա-
լահագսըն, տէյիլ մի . գարու աշըլահագ վէ գարուճընէ

Իսթերսին տէյու սիւալ իտէճէք, ճէճապ վերէճէք-սին . . .

Տակոպէր . - Մանասթըրըն պաշ բահիպէսիլէ գո-նուչմագ իսթէտիլիմի պիլ պէյան, իչերի կիրէրիմ :

- Մայեէօ . - Լարին, մասիէօ Տակոպէր, մանասթըրըն հավիսիմի կէշտիքտէն սօնրա, իքինճի պիր գարույա թէ-սատիֆ իտէճէքսին . պու գարու գարալը տըր . իւզերին-տէ տախփ բիւչիք պիր բէնճերէ աչըմըշ տըր . գարույը շալան քիմ օլտըյը անյամագ իւզրէ պու բէնճերէ էօնիւնէ տերհալ պիւ բահիպէ գտտըն տիքիլիր վէ կէլէն ատէմին սէպէպի զիյարէթինի պիր էլիճէ անլամատըգճա, գարու-յը աշմազ :

Տակոպէր . - Չաշ բահիպէյի կէօրմէք իսթէտիլիմի պիլտիրերիմ :

Ակրիքօլ . - Օ վազթ, սէն մանասթըրէա մարուֆ պիր բիմսէ օլմատըղընտան, կիտիպ պաշ բահիպէյէ քէյ-ֆիլէթի իապէր վերիլէր :

Տակոպէր . - Ռէք էյի . . . սօնրա :

Ակրիքօլ . - Չաշ բահիպէ կէլիր :

Տակոպէր . - Սօնրա . . .

Մայեէօ . - Նէ իսթէրսինիզ տէյու սիգէ սիւալ իտէր, մասիէօ Տակոպէր :

Տակոպէր . - Նէ՛ իսթէյէճէյիմ . . . շօնուզլարըմը :

Ակրիքօլ . - Չիր տագըղաճըգ տահա սապր էթ, պա-պուճըղըմ . . . Մանասթըրուա իթթիլազ օլընան թէտա-պիրի իհթիլաթքեարանէյէ նազարէն, մարէշալ Սիմոնըն գըզլարընը կերէք սէնին վէ կերէք անլէլին խիւֆը բիգա-լարը օլտարազ հապս իթմիշ օլարըլարը ճիհէթլէ, վերմէ-յէճէրլէրինէ էմին օլ :

Տակոպէր . - Օ խուուստա հիշ շիւպհէմ եօգ . . . էմին իմ . . . զաթէն պու մագսատա մէպնի տիր քի, զէվ-ճէմին զիհնինի շէլտիլէր . . .

Ակրիքօյ . - Իշխել , պապանդրոմ , օվիագիթ պաշ րա-
հիպե նէ՝ տէմէք իսթէ յինի անյայամատրղընը , վէ մատ-
մուաղէլ Բօզ իյէ Պլանչըն մանասթըրտա պուլընմատրղ-
լարընը ճէվապէն սէօյլէյէճէք տիր :

Տակոպէր . - Պէն տէ անյէրին մանասթըրտա պու-
լընտրղլարընը վէ Մայեէօ իյէ Բապա-իուա պունա շա-
հիա օլտրղլարընը քէնտիսինէ սէօյլէյէճէյիմ :

Ակրիքօյ . - Պաշ րահիպէ տախի սէնի թանըմատրղը-
նը վէ սանա իյղահաթ վէրէճէք վագթը օլմատրղընը պի-
պէյան , բէնճէրէյի գաբայրպ կիտէճէք տիր :

Տակոպէր . - Ո վագթ պէն տէ գաբայրը գըրըպ իչէ-
րի կիրէճէյիմ . . . կէօրիւյօրսուն ա , իչին սօնու տախիմա
օ Նօգթայա վարըյօր . . . պըրագընըզ պէնի . . . պըրպը-
նըզ տէյօրըմ :

Ակրիքօյ . - Լաքին գաբույը գըրտրղըն գէման , գա-
բուճը տա կիտիպ գարուղօյ կէթիրէճէք , վէ սէնի թու-
թուպ հապս իտէճէքլէր :

Մայեէօ . - Ո հալտէ պիշարէ շօճու գլարըն հալինէ՝ օ-
լուր , մօսիէօ Տակոպէր :

Ակրիքօյըն բէտէրի՝ տիրայէթ վէ գէքեալիէթ սահիպի
պիր իսթիյար օլտրղըն հիհէթլէ , կէրէք օղլունըն վէ կէ-
րէք Մայեէօնին սէրմիյան իթտիքլէրի իթիւրագաթըն տր-
րու օլտրղընը հրսս իթմէրտէ իտի իսէ տէ , էօքսիւզլէրին
իթթէսի կիւնիւնտէն էվիկէլ հէր հալտէ սէրպէսթ պուլըն-
մալարը իգթիգա իթտիյինի տէ ախիւնմէքտէ իտի :

Պու տիւչիւնճէ Տակոպէր իչուն օ տէրէճէ տէհչէթի
իտի թի , պիշարէ տտէմ՝ պուլընտրղըն հալը թիւրըզտը-
րապըն թէէսիրաթը քէտէրպախշասընա արթըզ թէհամ
միւյկիւզսր օլամայարագ , իթի էլինի աթէչի հիւմմա իչէ
եանմադտա օլան ալընա հէթիւրաթի , վէ պայրլաճագ
րատաէյէ կէլմիշ պիր ատէմ կիպի պիր թաշ գանարէ
իւզէրինէ տիւչտիւ գալար :

Ակրիքօյ վէ Մայեէօ՝ պու քէտէր վէ մէյուսիյեթ-
տէն ֆէվգ էլ զայէ միւթէէստիր օլարագ , քէմայը մահ-
զունիյեթլէ պիրի պիրինէ պաղըչտրլար : Նէճ տէմիրճի՝
իսթիյար առքէրին եանընա օթուրարագ տէտի թի :

— Լաքին , պապանդրոմ , գալպինի ֆէրահ թութ ,
մէյուսիյեթտէն նէ՝ չրգար . . . Մայեէօնին սէօղիւնիւ
տինլէ . . . Մատմուաղէլ տր Գարտօվիյին վէրտիյի պու
եիւզիւրլէ , միւմաիլէյհ նուֆուզքիար զաթըն խանէսինէ
կիտէճէք օլուրսան , Բօզ վէ Պլանչ եարընքի կիւն սէր-
պէսթ գալուպիյիւրլէր . հայտի իչին քէթիւ հիսթիւտէ
տիւչիւնէյիմ . . . Ֆարզ իտէլիմ թի եարըն օլմասըն , օ պիր
կիւն էօքսիւզլէրին հէր հալտէ սանա իյատէ օլունտճագ-
լարը աչիքեար տրր . . . :

Տակոպէր . - (Ոթուրմըշ օլտրղըն գանարէտէն սըչրա-
յարագ) Շիմտի սրթթըմըն օթթասընտան շաթլայաճաղըմ ,
պէ՝ պապամ , սիզ պէնի չըլտրթթմա՛գ մը իսթիյօրսընըզ :

Իսթիյար առքէր պու սէօղլէրի թէլաֆֆուզ իթտիյի
օլրատա , օղլունըն վէ Մայեէօնին եիւզիւնէ օ տէրէճէ
քանչիւնէ վէ մէյուսանէ պիր նիկեան աթֆ իթտի թի ,
պիշարէլէր՝ հէմ հայրէթ վէ հէմ տէ տէհչէթ սալգասըյ-
լա կէրի կէրի շէքիտիլէր : Տակոպէր իսէ՝ էրէյիճէ պըր
միւտտէթ աքիթ տուրտրղտան սօնրա , քէնտիսինէ կէլէ-
րէք իֆատէտինէ չու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Աֆվ իտէրսինիզ , էվլատարըմ , եէքտիկէրիմիզլէ
օլույշամատրղըմըզ իչուն , հիտտէթլէնմէյէ հազգըմ եօզ
տրր . . . Սիդին սէօյլէտիյինիզ սէօղլէր քէք աօղրու վէ
քէք ազիլանէ իսէ տէ , պէնիմ տախի պու եօլտա պէյա-
նը էֆրեար իթմէյէ հազգըմ վար տըլ . . . Շիմտի պէ-
չի տինլէյինիզ . . . սէն նամուսքեար պիր տէլի գանլըսըն ,
Ակրիքօյ . օէն տէ նամուսքեար պիր գըզ սըն , Մայեէօ . . .
Սիդէ սէօյլէյէճէյիմ շէյլէր եալընըզ սիզէ սյիտ տիր ,
պաշգալարը տույմամալը տըրլար . . . Պէն պու էօքսիւզ

ճուղարը Սիպերիա իշխերինսէն պուրայարա գատար նէ իշուն կէթիբոսիմի պիլիբ միսինիգ . եարըն սապան պէհէ մէ հալ Սէն-Պրանսուա սօգաղընտա հազրր պուլունսուն . լար իշուն կէթիբոսիմ . . . կէկեր անչեր եարըն սապան Սէն-Պրանսուա սօգաղընտա պուլունսույաւհագ օյուրլար սա , վալիտէլերինին էսնաի վէֆաթընտա պանա պիլտիբիշ օլտըղը սօն վալիլէթէ խայրնլըգ իթմիշ օլտըաղըմ . . .

Ակրիբօլ . - (Բէւէրիմիս սէօզիւնիւ քէւէրէր .) Սէն-Պրանսուա սօգաղը , նիւմէրօ 3 , տէլիլ մի :

Տակոպէր . - Էվվէթ . . . սէն պու նիւմէրօյը նէրէտէն պիլիօրսըն :

Ակրիբօլ . - Գու թարիս' թունճտան մամուլ պիր մի տալեա իւզէրինտէ մահքիւք տիւր , տէլիլ մի :

Տակոպէր . - (Հայրէթ . . . թէաճճիւ պի կիթտիքէ արթարագ .) Էվվէթ . . . լաքին պուհը սանա քիմ սէօլէթ :

Ակրիբօլ . - Գապանըղըմ . . . պիր տագըգանըգ սապր էթ . . . միւսաատէ էթ տէ աղսանըգ տիւր շիւնէլիմ . . . շիմ տի իշի անլամաղա պաշլայօրըմ . . . էվվէթ . . . սէն տէ , սէվկիլի Մայնէօմ , մատմուաղէլ տը Գարտօվիլին տիվանէ օրմատըղընը սէօլլէտին , տէլիլ մի . . .

Մայնէօ . - Էվվէթ . . . պիշարէլի քէնտի բիգասը խի լաֆընտա օլարագ շու թիմարխանէտէ հապս վէ հէր տիւր լի իթիլաթտան մէն' իթմիշլէր . հաթթա , կերէք քէն տիսիլին վէ կէրէք մարէշալ Սիմոնըն գըղլարընըն մէքրուհ պիր հիլլէ տօլապընա գուրպան կիթմիշ օլտըղլարընը ի լալէթէն սէօլլէտի :

Ակրիբօլ . - Արթըգ շիւպհէմ գալմատը . . . հէր շէլի անլայօրըմ . . . մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ տախի մարէշալ Սիմոնըն գըղլարը կիպի եարըն Սէն-Պրանսուա սօգաղընտա հազրր պուլընմաղա մէճպուր տը . . . պուլունտան պէլքի տէ հէնուզ մալիւմաթը եօգ տուր :

Տակոպէր . - Նասըլ :

Ակրիբօլ . - Սանա պիր շէլ տահա սօրաճաղըմ , սէվկիլի Մայնէօմ . . . մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ եարընքի ին սէրպէսթ պուլընմաղա հէր հալտէ մէճպուր օլտըղընը սանա սէօլլէտի մի :

Մայնէօ . - Իայր , էօլլէ պիր շէլ սէօլլէմէտի . եալըղ , պու եիւղիլիւ գոնթ տը Մանպրոնա կէօթիւրմէք իւզրէ պանա թէսլիմ իթտիլի սրրատա . և Միւմաթիլ շէն իթմէթ վէ մուալէնէթի սաեէսինտէ , եարըն վէ եա օ պիր կիւն պէն վէ մարէշալ Սիմոնըն գըղլարը գուրթուլա պիլիլիլ . . . տէտի :

Տակոպէր . - (Սապրսըղըղլա օղլունա խիթապէն .) Լաքին ֆիքրիկի իլգահ էթ պագալըմ , Ակրիբօլ :

Ակրիբօլ . - Գապանըղըմ , պիր սաղ էվվէլ պէնի հապսանէտէն շըգարմաղա կէլտիլին սըրատա , լյֆա իտէնէք մուգատտէս պիր վազիֆէմ սրուլընտըղընը վէ կէլիպ խանէտէ սէնի պուլաճաղըմը սէօլլէտիմ , տէլիլ մի . . .

Տակոպէր . - Էվվէթ . . . հաթթա պէն տէ քէնտի թա . լաֆըմտան պագը թէշէպպիւսաթը ճէտիտէ իճրա իլլէտիմ քի , պիր սաղ սօնրա պուլնլարտան պահս իտէճէլիմ :

Ակրիբօլ . - Հապսիտանէտէն շըգար շըգմաղ , մատմուաղէլ տը Գարտօվիլին շըլտըրմըշ օլտըղընը վէ տահա տօղլունը շըլարլարընը ստտ իտիլմէքտէ պուլունտըղընը պիլմէտիլինտէն , տէրհալ Գապիլոն սօգաղընտաքի քէօքէ գօշտում . պիր ուշագ գաբուլը աշտը վէ մատմուաղէլ տը Գարտօվիլին պիրտէն պիրէ շըլաըրմըշ օլտըղընը պանա սէօլլէտի . . . Գու խապէրին պանա նէ տէրէճէ թէէսիր իթմիշ օլտըղընը էտնա միւլահագա իլէ անլայապիլիբիսին , պապանըղըմ , զանն իտէլիսին քի գաբունըն իշէրիսինտէ թաշ քէսիլտիմ գալտըմ . մատմուաղէլին նէրէտէ պուլունտըղընը սօրտում . լաքին ուշագ պու պապտէ հիշ պիր մալիւմաթը պուլընմատըղընը ճէվապէն սէօլլէտի . մատ .

մուտքէն ազրայաւորնտան պիտի իլէ գօնույմագ միւմ քին օլու պ օլմատըղընը տա սիւալ իթ տիւմ . սրբթմատարի ամէլէ կէօմլէյի պէօյի ք պիւր էմնիյնէթ վէրմէտիյինտէն , ուշագ էվաէ ֆաւիլեասընտան հիշ քիմէ պուլընմատըղընը պիւտիտի . Գունըն իւղէրինէ մէյու ս օլմայա պաշյատըմ . պատէհու խաթըրըմա պիւր շէյ կէյտի . քէնտի քէնտիմէ տէտիմ քի . « էկէր մատմուաղէլ տը Գարտօվիլ սահիհէն ջլտըրմը ըսա , հէքիմի նէրէտէ պուլընտըղընը էյպէթ . թէ պիւր , վէ էկէր ֆիւրիմի անլայապիլէճէք պիւր հուտէ իսէ , պէնի եանընա կէթիւրիւր . էկէր պու իւմիտիմ տէ պօշա ջըգարսա , ազրայաւորնտան պիւրինի կէօրէմէտի . յիմ ճիհէթլէ , սէօլլէյէճէյիմ սէօղլէրի հէքիմէ սէօլլէ . ըիմ . շունքի պիւր հէքիմ էքսէրիյա պիւր տօթմ մէսապէսին . տէ տիւր . . . » Գու միւլահապայա պինաւն , մատմուաղէլ տը Գարտօվիլին հէքիմի քիմ օլտըղընը ուշագա սօրտում . Ուշագ պիւլա միւշքիլաթ հէքիմին ատրէսինի պանա սէօլլէտի . « Թարան սօգաղընտա , ՎՉ նիւմէրօլու խանէտէ սա . քին Մ . տօղթէօր Գալէնիէ . » Հէման օրայա գօշտում . լա . քին հէքիմ տըչարը ջըգմըլ օլտըղընտան , սաաթ պէլ րատ . տէլէլինտէ միւմաիլէյհի քէնտի խաթէխանէսինտէ պու . լապիլէճէյիմի էվաէն սէօլլէտիլէր . Մէգքիւր խաթթէխա . նէ պու մանաթըրըն իթթիսայինտէ տիւր . . . պունըն ի . ջուն պուրատա պիւրի պիւրիմիղէ թէսատիւֆ իթտիք :

Տակոպէր . - (Սապրսըղըղլա .) Լաքին միտալեայը , միտալեայը նէրէտէ կէօրտիւն :

Ակրիքօլ . - Իշթէ կէրէք պու միտալեա վէ կէրէք խուսու սաթը սաիլէ հազընտա մատմուաղէլ տը Գարտօվիլէ մալիւմաթը մուհիմմէ իթա իթմէք իսթէյօրտում քի , պունը Մայնէօյէ մէքթուսլա պիւտիւրմիլ իթիմ . . .

Տակոպէր . - Նէ կիպի :

Ակրիքօլ . - Նիմաի սէօլլէրիմ , պապաճըղըմ . սէնին տըչարըյա կիթտիյին կիւն , սլանա պիւր քէֆայլէթ աղճէսի

վէրմէսինի ըէճա իթմէք իւզրէ գալղմըլ պու մատմուա . ղէլին քէնքիւնէ կիթմիլ իտիմ . կիթտիյիմ վաղթ մէյէր պէնի թաագիպ իտիյօրլարմըլ . մատմուաղէլ տը Գարտօվի պունը պիւր պէսլէմէսինտէն տույարագ , եագամը է . լէ վէրմէմէք իւզրէ պէնի կիզլի պիւր եէրտէ սագլաթտը . պու եէր իւթիւ գուպպէլի քիւչիւք պիւր օտա օլուպ , եալընըլ ջըմինէ կիպի . . . պիւր օլուգտան ըջըգ ալմագ . տա ըտը . պիւր գաշ տագըղա սօնրա , կէօղլէրիմ օրայա ալըչարագ տահա բարլագ կէօրմէյէ պաշլատըմ . էթրա . ֆըմա պագմագտան պաշգա պիւր շէյիմ պուլընմատըղըն . տան , քէօշէ պուճաղը նագարը թէտգիգտէն կէչիւրտիմ . օտանըն տիւլարլարը տօղրամա թախթալարըյլա գարը ը . տը . գարուսը մահիրանէ պիւր սուրէթտէ եարըմըլ ղէմ . պէրէքլէր վաթըթասըյլա իքի տէմիւր սիւրմէ իւզէրինէ հա . ըէքթի իտէր պիւր գաննատտան իպարէթ իտի . պունլար քէնտի սէնաթըմա միւթէալիլի գ շէյլէր օլտըղընտան , նա . գարը սըգպաթըմը ճէլպ իլլէտիլէր . ձըլիւր ղէնպէրէք . լէրի ըգտըրապը գալպիմէ րաղմէն քէմալը մէրագլա մուա . յէնէ իթմէյէ պաշլալըպ , նասըլ թէրթիպ իտիլմիլ օլ . տըղլարընը տէրհալ անլատըմ . լարին պագըրտան եա . բըլմըլ պիւր տիւյմէ տահա կէօրտիւմ քի , պունըն սուրէ . թի իսթիմայինի պիւր տիւրլի պուլամատըմ . պու տիւյմէ . յի պիհուտէ եէրէ քէնտիմէ , սաղա , սօյա շէքտիմ շէ . վէրիմ . ղէմպէրէքլէրտէ ճիլ պիւր հարէքթի կէօրիւլէմէ . տի . Գէնտի քէնտիմէ . « Գու տիւյմէնին սուրէթի թէրթիւ . պի պաշգա տիւրլիւ օլմալը » տէտիմ , վէ պանա շէքէճէք եէրտէ , շիտտէթլէ եիթմէք տահա միւնասիպ օլաճաղընը տիւչիւնտիւմ . պունըն իւղէրինէ խաֆիֆ պիւր կըճըրթը իչիտիլտի , վէ պու կիզլի օտանըն գարուսը իւզէրինտէ ի . քի գատէմ մուրապպաիինտէ պիւր գանատ կէօրտիւմ քի . թախթաքէրտէ արասընտան եալաշ եալաշ աշաղըյա է . նիյօրտու . պու գանատ գութը շէքլինտէ եարըմըլ պիւր

չէ. իտի. պէս պէլի զեմպերէ. յի բէք զիյատէ շիտտէթլէ
եթիմիչ օլտըղըմտան, մէգրիւր գանատ սարսըլտը վէ
զէնճիւրի իւէ պիւրիքտէ պիւր թուճն միտալեա եէրէ տիւչ-
տիւ :

Տակոպէր. - Վէ պու միտալեանըն իւզերթնտէ Սէն-
Ֆրանսուա սօգաղընըն ասորէսինի օգուտուն, տէյի՛ մի :

Ակրիքօլ. - Եվվէթ, պապանըղըմ. պու միտալեա ի-
լէ պերապէր պիւր թագրմ քեաղըտլարը հավի մէօհիւրլիւ
պիւր բաքէթ տէ եէրէ տիւչտիւ . . . : Գու բաքէթի եէրտէն
գալտըրտըղըմտա, իւզերթնտէ իրի եազըլարլա եազըլմըչ
օլան շու սէօղլէրի օգուտըմ. և Մատուաղէլ տը Գարտօ-
վիլ իչուն : Գու քեաղըտլար քէնտիսինէ թէսլիմ իտիտլիյի
անտէ, աչրպ միւնտէրիճաթընա վազըճ օլմալը տըր :
Գու սէօղլէրին զիյրիտէ տէ Բ. վէ Գ. հարՖլարընը վէ
և Բարիս, 12 թըլըիյի սանի 1830 թարիսինի օգուտըմ :
Բաքէթին տիկէր եիւզիւնիւ շէվիւտիմ, վէ իրի մէօհիւն
իւզերթնտէ տէ Բ. վէ Գ. հարՖլարը իլէ պիւր թան մէվճուտ
օլտըղընը կէօրտիւմ :

Մայնէօ. - Գու մէօհիւրլէրէ էլ տէյմէմիչ մի իտի :

Ակրիքօլ. - Ալա :

Մայնէօ. - Էօյլէ իսէ յիսլհէ գալմատը. տէմէք տիր
քի մատուաղէլ տը Գարտօվիլ պու քեաղըտլարտան հե-
նուզ պի իապէր տիր :

Ակրիքօլ. - Գէն տէ էօյլէ տիւչիւնտիւմ. զիրա, պու
բաքէթ էյինէ կէչէր կէչմէզ հէման աչմասը քէնտիսինէ
թէնպիհ իտիմիչ, վէ պու թէնպիհ իսարիտիւնտէն պէրու
իքի սէնէյէ գարիպ պիւր միւտտէթ կէչմիչ օլտըղը հալ-
տէ, մէօհիւրլէրէ հէնուզ էլ տէյմէմիչ իտի :

Տակոպէր. - Օրասը էօյլէ. սօնրա նէ եաքսըն :

Ակրիքօլ. - Մատուաղէլ տը Գարտօվիլի քէյֆիյնէթ.
տէն իապէրտար իթմէյի գարալաչտըրըպ, եինէ հէր-
սինի տէ քէնտի էսկի եէրլէրինէ եէրլէչտիրտիմ. պիւր գաչ

տազըզա սօնրա, կիզէնտիյիմ մահայի պուլարագ իչէրի
կիրտիլէր վէ պէնի թէվգիֆ իթտիլէր. իչթէ օնտան սօն-
րա մատուաղէլ տը Գարտօվիլի պիւր տահա կէօրէմէտիմ.
եալընըզ, հանըմընըն Ֆիքրիի ույանտըրապիլի իւմիտիյ-
լէ, պու քէչֆիյնթըմ հազգընտա քէնտի պէսլէմէլէրին-
տէն պիւրինէ պիւր գաչ ճինասլը սէօղլէր սէօղլտիմ. . . :
Էլ հասըլ եազը եաղմալա Ֆըրսաթ պուլուր պուլմազ, սէվ-
կիլի Մայնէօմ, կիտիպ մատուաղէլ տը Գարտօվիլի պուլ-
մագլըղընը բէճա իթմէք իւզրէ սանա պիւր մէքթուպ եազ-
տըմ. . . :

Տակոպէր. - Լաքին սէնին կէօրտիւյին միտալեա՝
ժէնէրալ Սիմոնըն ԳԵՂԱՐՆԸՆ միտալեասընա այնէն միւ-
չապիհ տիր. պու նասըլ միւմքին օլապիլիր :

Ակրիքօլ. - Գունտան տահա սատէ պիւր շէյ օլմազ,
պապանըղըմ. շիմտի տէրիսաթըր իտիյօրըմ քի, մատուա-
ղէլ տը Գարտօվիլի պու էօքսիւզ ԳԵՂԱՐՆԸՆ քէնտի ուզրա-
պասընտան օլտըղընը պանա սէօյլէմիչ իտի :

Տակոպէր. - Նէ՛ սէօյլէյօրսըն, Ակրիքօլ . . . պու մատ-
մուաղէլ Բօզ վէ Գլանչըն ազրապասընտան մը տըր :

Մայնէօ. - Եվվէթ, պիւր ազ էվվէլ պունը պանա տա
սէօյլէտի :

Տակոպէր. - (Ըզտըրապը գալպ իլէ օղլունըն եիւզիւ-
նէ պագարագ.) Բէք էյի, չօճուզլարը պու կիւն նէ ի-
չուն էլտէ իթմէք իսթէտիլիմի շիտի սէն տէ անլատըն ա :
Պիչարէ վալիտէլէրինին էանալի վէֆաթընտա պանա սէօյլէ-
տիլի վէճհէ, եալընըզ պիւր կիւն կէճիքմէք հէր իւմի-
տին մահվընա պատի օլտուաղընը սէն տէ անլատըն ա : Գու
չօճուզլարը ետըրն Սէն-Ֆրանսուա սօգաղընա կէօթիւրմէք
իւզրէ Սիպէրիա շէօյլէրինտէն Ֆրանսայա գատար կէ-
թիւտիլիմ թագտիրտէ, ինիլ-լ ինիլ էօլ-լ էօլ-լ էօլ-լ սէ.
զիւլէ իքթիֆա իտէմէյէճէյիմէ սէն տէ գանտընա . . . :
Խիւլասա՝ մանտսթըրը աթէչէ վէլմէք տաթի լազըմ կէլ

ոէ , չօճուզլարը պու կիւն պէհէմէ հալ էլտէ իտէճէ յիմի սէն տէ անյատըն ա :

Ակրիքօյ . - Փագաթ , պապաճըղըմ , թէքրար իտէրիմ քի , ճէպր ու շիտտէթ իսթիմալի իլէ . . . :

Տակոպէր . - (Օղլունըն սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Պէնի շիմօի չըլտրթիմաճագսըն . պու սապահ , պիչարէ վալիտէնին իթիրաֆ բաբազր ալէյհինտէ շիքեսյէթի վագըամը թէճտիտ իթմէյէ կիթտիյիմտէ , բօլիս գօմիսէրի պիլիբմիսին նէ ճէվապ վէրտի . Վատամ քի հիչ պիր տէլիլ , հիչ պիր էմարէի թէօհմէթ եօգ տուր , պու պապտէ հիչ պիր շէյ եարըլամազ : սէտի :

Ակրիքօյ . - Լաքին շիմօի տէլիլէր , էմարէլէր վարտըր , պապաճըղըմ . հիչ օլմագսա , գըղլարըն նէրէտէ պուլընտըղլարընը գավիյէն պիլիբիզ . . . : Պու խուսուս պիգիմ իչուն էրէյիճէ պիր գուվվէթ տէմէք տիր . . . : Սէն միսթէրի՞ օլ , Գանուն պիլիիւն տիւնեանըն մանասթըրըհիպէլէրիտէն տահա նաֆիզ վէ գուվվէթի տիր :

Մայեէօ . - Մատմուազէլ տը Գարտօվիլին սիգէ կէօնտէրտիյի գօնթ տը Մոնպրոն տախի գուվվէթ վէ նուֆուզ սահիպի պիր զաթ տէյիլ մի տիր : կէրէք մատմուազէլ Բօզ վէ Պաճըն վէ կէրէք մատմուազէլ տը Գարտօվիլին պու ազչամ գուրթուլմայարը նէ իչուն պու գատար մուհիմմ վէ մուգթագի օլտրղընը միւմալիէյհէ անլաթրրօրնըզ . . . : Ս գէման , գօնթ տը Մոնպրոն տախի , մահքէմէի առիյէճէ իճրասըլազըմ կէլէն մուամէլաթը գանուշիյեէյի թաճիլ իթտիրէճէյի վէ չօճուզլարըն պու ազչամ սիգէ իատէ օլունաճագլարը պի իչթիպահ տրր :

Ակրիքօյ . - Մայեէօնիւն հագգը վար սիրր , պապաճըղըմ . . . : Հայտի , չար չարուգ գօնթուն խանէիինէ կիթ . պէն տէ գօչուպ բօլիս գօմիսէրիինին նէգտինէ կիտէր վէ էօքօիւզլէրին նէրէտէ հապս իտիլմիչ օլտըղլարը մէյաանա չըղմը իտույիինի անլաթրըմ : Սէն տէ , սէվկիլի Մայ-

եկօմ , էլվէ կիթ տէ պիլի պէրլէ . խանէմիլտէ պիրլէշէթմ , օլմազ մը , պապաճըղըմ :

Տակոպէր միւթէֆէքրիւանէ պիր սուրէթտէ տուրմըշ ըտը . պիրտէն պիլի Ակրիքօլա միւթէվէճճիհէն տէտի քի :

- Հայտի էօյլէ օլուն . . . սէնին նասիհաթլարընա կէօրէ հարէքէթ իտէճէյիմ : Լաքին ֆարղ իտէլիմ քի բօլիս գօմիսէրի սանա . ճեարընտան էվվէլ հիչ պիր շէյ եարըլամազ տէսէ , վէ գօնթ տը Մոնպրոն տախի պանա այնը ճէվապը վէրսէ , պէն եարըն սապահա դատար գօլլարըմ պաղլը օլտրազ տուրաճագ մըլըմ տէյու գանն իտիյօրսըն :

Ակրիքօյ . - Պապաճըղըմ . . . :

Տակոպէր . - (Գըսա պիր սէտա իլէ .) Ալթըզ էլ վէրիբ . . . անլատըմ . . . : Սէն , Ակրիքօլ , գօմիսէրին նէգտինէ կիթ . . . : Սէն տէ , սէվկիլի Մայեէօմ , խանէյէ ավտէթլէ պիլի պէրլէ . պէն տէ գօնթըն խանէսինէ կիտէյիմ . . . : Եիւզիւյիւ վէրինիզ պագալըմ : Ատրէսի :

Մայեէօ . - Վաւտոմ մէյաանընտա , Դնիւմէրօլու խանէտէ սաքին գօնթ տը Մոնպրոն . մատմուազէլ տը Գարտօվիլ թարաֆընտան կիթտիլինիղի սէօյլէմէյէ ունութմայընըզ :

Տակոպէր . - Ունութմամ . գուվվէի հաֆըզամ եէրինտէ տիր . գօնթը պուլուպ միւյագաթ իթտիրտէն օնրա , միւմքինի մէրթէպէ չարուգ Գրիզ-Միչ սօգաղընա կէլիպ սիզիլէ պիրլիչիլիմ :

Ակրիքօյ . - Բէք էյի , պապաճըղըմ . . . ճէտուր օլ . գանունըն նամուքեար առէմլէրի նասըլ հիմայէ վէ միւտաֆաա իթտիլինի կէօրլ ճէքսին :

Տակոպէր . - Տահա էյի եա . էկէր պէօյլէ օլմատա իտի , նամուքեար առէմլէր տախի քէնտի քէնտիլէրինի հիմայէ վէ միւտաֆաայա մէճպուր օլուրլար ըտը : Հայտի :

էվանջալարմ, պիւ ազտան Գրիգ-Միշ սօգայլընտա պու. ԼՆՆԸԸԸԸՂ :

Տակոպէր, Ակրիքօյ վէ Մայնէօ պիւրի պիւրիստէն այ. րըլտըզլարը սըրատա, կիճէ գասրանլըղը օրթայրղը պիւս պիւթիւն գարլարը ըտը :

6

ԳՈՒՆՈՒՇԱՒԿ ՍԱՀԱԼ

Սաաթ սօգայլընտա սէրօղի իտի. շիտտէթի պիւր եաղ. մուր՝ Յրանսու ազ Գոտուէնին Գրիգ-Միշ սօգայլընտաթի սաաաղընըն ճամլարընա շայրմագաաա վէ բւմայր շիտտէթի վէզան օլան բուգկեար տախի շիւբիւք վէ Ֆէնա գարսն. մըզ գարսուր իւէ բէնճէրէլէրինի սարսմագտա ըտը :

Գէր միւթատ տըզգաթ վէ իհթիմամը Ֆէվգ էլ ատէ իլէ սագլանըլան պու իգամէթկեահըն գարըըըզլըզ վէ ինթիգամարըլըղը՝ ս վագթա գատար մէճհուլիյեթիւերի իշինտէ պիլէ բահթ վէ աաու տէնիյին օլան պու պիւրի. կեանը թար ու մար իտէն վուգուաթըն տէրէճէի վէ. իամէթիւի կէօթէրմէքտէ իտի. Խուղա տէօղի օլան օտանըն զէմինի՝ շամուրլարլա քիլլէնմիշ վէ էվվէլճէ բ. րըլ բարըլ բարլամագտա օլան էչեայր գալըն պիւր թօզ գարլարըն ըտը : Յրանսու ազըն բօլիս գօլիսէրի մարիֆէ. թիլլէ միւսթէնթիգ նէզտինէ կէօթիւրիւլմէսինտէն պի. րու, եաթագ. հէնուզ տիւզէլմէմիշ իտի. եալընըզ, էվ.

վէրի հիճէ Տակոպէր՝ Բօզ վէ Գանշըն մահպուս պու. լընտըզլարը մահայի պուլմագ իւզրէ պիւր խայը պիհու. տէ թէչէպպիւսաթ իճրասընտան սօնրա, եօրղուներգտան թապու թիւվանը քէսիւմիշ վէ քէտէր ու մէյուսիյեթ. տէն պօղուլմագ բատտէսինէ կէլմիշ օլտըղը հալտէ խա. նէյէ ավտէթ իթտիլինտէ, սըրթընտաթի էլպիսէլէրի չը. գարմագաըզըն մէզքիւր եաթագա տիւզմիւշ վէ պիւր գաչ սաաթ գատար ույումըն ըտը :

Օտանըն պիւր քէօղէթնտէ վագը օլան շամայրը տօ. լապը իւզէրինտէ պիւր շիչէ, պիւր գատէհ վէ պիւր գաչ բար. չա գուրու էքմէք մէչհուտ օլուպ, պուսլար՝ իթթիլար աա. քէրին ելմէք խուսուսընտաթի գանաաթ բեարըղընը կէօ. թէրմէքտէ իտիլէր. պիւարէ ստէմ՝ Յրանսու ազըն թէվ. գիֆինտէն սօնրա, կէչինմէք իչուլն, Մայնէօնին բէհին մագամընտա կէօթիւրիւլլու էչեա մուղապիլինտէ էմա. նէթ սանտըղընըն վէրտիլի պիւր մըզտար ազճէյէ վիւհ. թան օլմուշ ըտը :

Օտան պիւր միւտտէթտէն պէրու թիւքէնմիշ օլտը. ղը ճիհէթլէ, տէօքմէ տէմիրտէն մամուլ շիլլիք սօպա մէրմէր կիպի սօղումըն ըտը. իչպու սօպանըն իւզէրինտէ. քի մուրն սօղուլն վըյասը իլէ Մայնէօ կէօրիւլմէքտէ օ. լուպ, մէզպուրէ՝ պիւր սանտայիէ իւզէրինտէ օթուրմըն, պաչընը կէօյսիւնէ տօյրու էյիլիշ, էլլէրինի Հինտ սլա. ճասընտան մամուլ բրօթլլասը ալթընա սօգմուշ վէ էօք. ճէլէրինի տէ սանտայիէնին այագ եէրլէրինէ տայաթմըն օլտըղը հալտէ, մըշըլ մըշըլ ույուլմագտա վէ արա սըրա նէմնաք էլպիսէլէրի ալթընտա թիր թիր թիթրէմէքտէ ի. տի, Ջէվալը գըզըզազ՝ պուճա շիտտէթի եօրղուն. լուգլար վէ հէյէճանլարլա մէմու պիւր կիւն կէչիլմիշ օլ. տըղը հալտէ, աղընա էլան պիւր լօգմա էքմէք գօյմամըն ըտը. պագալըմ էվուէ էքմէյիտէ վար մը իտի, Տակո. պէրին վէ Ակրիքօյըն ալաթիլինէ պէքլէյէրէք, հէյէճան.

լը պիր ույուշըզըղա տիւշար պմուշ ըտր քի . պու ույուշուգըղգ՝ թէճտիտի հայաթա պախա օլան սաքինանէ պիր ույգուտան պիւս պիւթիւն պաշդա պիր շէյ իտի . Սայ-եէօ արա սըրա սախգաի հէյէճան վէ էնտիշէ իւէ կէօգ-լէլինի նիմ՝ աշար վէ էթրաֆընա աթֆըր նազար իթտիք-տէն սօնրա , իսթիրահաթ իթմէք իչուն նա գապիլի մու-գավէմէթ օլան պիր ույուշուգըղա թէքրար մազուպ օ-լարագ , պաշը եէնիտէն կէօյսիւնէ տիւշէք իտի .



Եայընրգ ըուղկեարըն շիտտէթի հուգուպը իյէ գ-թ օլունան պիր զաշ տագըղա սի ըիւթտէն սօնրա , նէր-տիւպան սահանըղընտա աղըր վէ եազաշ պիր սյագ օե-տասը իշտիլտի . Կարու սչրտը վէ Տակոպեր , արգա-սընտա Բապա-ժուա պուլընտըղը հալտէ օտաւտան իշտ կիրաի .

Մայնէօ պիրտէն պիրէ ույանտորագ պայընը եօզարը գալտըրտը վէ պատէհու այաղա գալզըպ Ակրիբօյըն բէտերինի իթիգպալ իլէ տէտիքի .

— Խայըրը պիր իտպէր վա՛ր մը , մօսիէօ Տակոպէր . զիրա . . . :

Մայնէօ իթիպար սսքերին շէհրէսինտէքի մահզու-նիյնէթտէն օ տէրէճէ միւթէէսսիր օլտու քի , սէօզիւնիւ իքմալ իտէմէտի . Տակոպէր իսէ՛ տէրետի թէֆէքքիւրա . թա տայմըջ օլմասըլլա , զանն իտէրսին քի իշճի զըզըն օրատա պուլընտըղընը կէօրէմէյիպ , սաիգաի մէյուսիյնէթլէ պիր սանտայիէ իւզէրինէ տիւշտիւ , վէ տիրսէքլէրինի մասսյա տայաթարագ շէհրէսինի էլլէլի իշինէ ալտը :

Էրէյիճէ պիր միւտտէթ պու սուրէթլէ միւլահազա իթտիքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ այաղա գալզտը վէ նիմ սէտա **իւէ - տէպէթ** , **էյլէ** եարմալը . . . էօլլէ եարմալը , պաշգա շարէսի եօզ . . . 3 աէտի . Գատէհու , օտանըն իշինտէ պիր գաշ ատըմ իլէրիլէյերէք . կիւյա պիր շէյ արայօրմըջ կիպի էթրաֆընա պագմաղա պաշլատը . նիհայէթ , պիր սազըզա գատար էթրաֆը արաշտըրտըզ տան սօնրա , սօպանըն եանընտա , պուընն տէօքմէ գարաղընը եօզարը գալտըրմաղա մախսուս օլան իքի գտէմ ուզուըլըյընտա պիր տէմիր չուպուգ կէօրտիյիւնտէն , տէրագապ էյիյաի ալտը վէ **քէմայը** տըզգաթլա մուայէնէ իթտիքտէն վէ էլիլլէ թարթտըզ տան սօնրա , մէմնուընանէ պիր շէհրէ իլէ տօլապըն իւզէրինէ գօյտու :

Մայնէօ՝ Տակոպէրին ուզուըն միւտտէթ **իւթիթ իթ** մէսինտէն միւթէաճճիպ օլարագ , սանըն հարէքեաթընը գօրգազճա վէ էնտիշնաք պիր մէրագլա թէմաշա իթմէյէ պաշլատը . հալ պու քի , մէրգումըն պիր սանտայիէ իւզէրինտէքի շանթաթընը ալտըղընը վէ պուընն իշինտէն պիր շիֆթ ճէպ տապանճասը չըգարտըզ տան սօնրա , շագմաղալարընը քէմայը իհիթիյաթլա օյնաթտըղընը կէօրիւնճէ ,

Թէւնճիւսիւ տէնչէթէ մունդալիւ օլտու , վէ վիճուտինի պիր թիթրէմէ իսթիւա իթտիլի հայտէ . ալման եա րապ . պի . . . մօսիէօ Տակոպէր . . . նէ՛ հարաճագօրնը . օ տէ . յու հայգըրմագ տաւ քէնտիսինի մէն՛ իտէմէտի :

Տակոպէր կիւյա մէզպուրէյի իլք տէֆա կէօրիյօր . մրչ կիպի եիւզիւնէ պագտը վէ տօսթանէ վէ ֆագաթ սէրթ պիր սէտա իլէ :

— Ազշաւար խայր օլտուն , սէվկիլի զըզըմ . . . աճա . պա սաաթ գա՛ : տըր . - տէտի :

Մայեէօ . - Սէն-Սէրրի քիլիսէսինտէ շիմտի սէքիզի վաւրտու , մօսիէօ Տակոպէր :

Տակոպէր . - (Բէնտի քէնտինէ .) Աաաթ տահա սէ . քիզ հա . . . :

Գու սէօզիւ միւթէագըպ , շանթատան չըգարտըզը աապանճաւարը տախի տէմիր շուպուլլըն եանընա գօյտու վէ կէօզէրինի էթրաֆա աթֆ իտէրէք թէքրար տիւ . շիւնմէյէ պաշատը :

Մայեէօ . - (Գօրգագճասընա .) Մօսիէօ Տակոպէր , իայըլը պիր խապէրինիզ եօ՞գ մը . - տէյու սօրտու :

Տակոպէր . - Խայր . . . :

Իթիթիյար ասքէր պու թէք քէլիմէյի օ տէրէճէ մուխ . թասար պիր սէտա իլէ սէօյէմիշ իտի քի , Մայեէօ՛ մէր . գումը տահա զիյատէ իսթիճվապա ճէսարէթ իտէմէյէ . րէք , սէսսիզճէ կիտիպ եէրնէ օթուրտու : Բապա-մուա տախի Մայեէօնին եանընա կէլիպ պաշընը մէզպուրէյի տիզլէրինէ տայաթտը , վէ իշճի զըզ պատար մէրագլա Տակոպէրին հէր պիր հարէքեաթընը թէմաշա իթմէյէ պաշատը :

Տակոպէր իսէ՛ պիր գաշ տագըգա եինէ միւթէֆէք . քիր տուրտըգտան սօնրա , եաթաղա եաղյաշըպ պիր շար . չէպ ալտը վէ աճըն սուզունըղընը էօլլաթիւրտէն սօնրա : Մայեէօյէ սօղրու տէօնէրէք .

— Մագաա նէրէտէ զըզըմ , պանա պիր մագաա պու . լը վէր . - տէտի :

Մայեէօ . - Լաքին , մօսիէօ Տակոպէր . . . :

Տակոպէր . - (Խայրխահանէ վէ ֆագաթ էմրինէ ի . թաաթ իտիլմէսինի կէօսթէրիւր պիր թալլիլէ .) Հայտի . . . սէվկիլի զըզըմ . . . շարուգ պանա պիր մագաա կէթիւր . տէտի :

Մայեէօ Յրանտուպըն տիքիշ սէլէսինտէն պիր մա . գաա ալարագ , ասքէրէ վէրտի :

Տակոպէր մագաաը ալտըգտան սօնրա . օ Շիմտի զը . զըմ , շարչէպին օ պիր ուճընը թուլտա սըզը սըզըյա կէր օ տէյիպ . պիր գաշ տագըգա գարֆընտա շարչէպի ուզունըղընտան տէօրթ զըսմա պէօլտիւ . պասէհու իք կիպի տէօրտիւնիւ տէ սըզը սըզըյա պիւքտիւ վէ պի . քիւմլէր շէօզիւլմէսին իշուն , Մայեէօտէն իրիք շէրիտէր իթմէյէրէք . պունյար վասրթասըյա մէզքիւր բարչաւա . րը պիր գաշ եէրինտէն պաղլատը . պատէհու պու տէօրթ . գըսմըն ուճարընը միւհքէմճէ պիրի պիրինէ լապթ իտիպ թախմինէն եիկիրմի ատըմ ուզունըղընտա պիր իք վի . ճուտէ կէթիւրտի : Յագաթ եալընըզ պու քեաֆի տէյիլ . իաի . զիրա Տակոպէր քէնտի քէնտինէ . օ Շիմտի տէ պիր



զանճա լազըմ տրբ . յ տէյիսլ . թէքրար Լթրաֆընը ա .
րաշտըրմայա պաշլատր :

Մայեէօնիւն տէհչէթի կիթտիքնէ արթմադտա ըտը .
Տակոպէրին նիյէթ վէ մագաստը նէ օլտըղընա արթըղ
չիւպհէսի գալմամըչ օլտըղընտան , գօրգազ պիր սէտա
իլէ .

— Լաքին , մօսիէօ Տակոպէր , Ակրիբօյ տահա ավտէթ
իթմէտի . . . պու գատար կէճիքմէսինտէն պէլլի տիր քի .
էյի խապէրլէր կէթիքնէք . - տէտի :

Տակոպէր . - (կէօպիյլէ տաիմա ըէնտիսինէ լազըմ
օլան շէյի արաշտըրարագ , քէտէրնաք պիր սէտա իլէ .)
Հըմ . պէնիմ կէթիքտիքլէրիմ գատար էյի խապէրլէր . . .
Նիմտի պանա պիր տէմիր գալմա լազըմ տրբ , օնա պա .
գալըմ :

Իիթիյար ասքէր՝ օտանըն քէօչէսինի պուճաղընը ա .
րաշտըրտըղը սըրատա , Ֆրանսուազըն տիրտիյի գալըն
պէզ շուվալարընտան պիրիսի կէօզիւնէ իլիչէրէք , ալտը
վէ աշըպ Մայեէօյէ տէտի քի .

— Գըղըմ , շու տէմիր շուպուղը իլէ իքի իլինէ գօյ .
պէօլէճէ նագլ իթմէսի գօլայ օլուր . . .

Մայեէօ . - (Տակոպէրէ իթտաթ իտէրէք .) Եա՛ Բապ .
պի . . . մօսիէօ Տակոպէր , Ակրիբօյն կէլմէթնէ պէրէ-
մէլէրէք կիտէճէք միսինիզ . . . իճիթիմալ քի սիղէ խալըրլը
խապէրլէր կէթիքիւր . . .

Տակոպէր . - Միւսթէրիհ օլ . գըղըմ . . . օղուճըն կէլ-
մէսինէ պէքլէլէճէլիմ . . . պէն սաաթ օնտան էվիլէլ պու-
րատան հարէրէթ իտէմէմ . . . տահա վագթըմըզ վար
ալըր . . .

Մայեէօ . - Էյ վահ , մօսիէօ Տակոպէր , տէմէք տիր
քի հէր պիր իւմիտինիզ մահվ օլտու , էօյլէ՛ մի :

Տակոպէր . - Խալըր , գըղըմ . . . իւմիտիմ հէնուզ պէր .
քէմալ տրբ . . . լաքին իւմիտիմ քէնտիմտէ տիր . . .

Պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա , Տակոպէր գարա .
յաճազ սուրէթտէ շուվալըն աղընը պիւրտիւ , վէ սօ-
լսալըն ի զէրինտէրի տապանճալուրն Եանընա գօլտու :

Մայեէօ . - Տէմէք տիր քի . Ակրիբօյն կէլմէսինէ
պէրլէլէճէքսինիզ , էօյլէ՛ մի :

Տակոպէր . - Էվիլէթ . . . սաաթ օնտան էվիլէլ կէլ-
ճէք օլուրսա պէքլէլէճէլիմ :

Մայեէօ . - Օ հալտէ , գաթիլէն գարարաշտըրմըչսը-
նըզ . . .

Տակոպէր . - Էվիլէթ , գաթիլէն գարարաշտըրմըչըմ .
էկէր պիր թաղըմ սիլուրսըզ ստէմլէրին քէչֆիյաթը պա-
թըլէլէթն ինանաճազ գատար սաֆտէրուն օլսա իտիմ . . .

Մայեէօ . - (Ասքէրի միւտհիչ թէսավլուրընտան ֆա-
րիզ կէթիքտէն պաչգա պիր շէյ տիւչիւնմէտիլինտէն ,
սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Լաքին , մօսիէօ Տակոպէր , պազը
քէրրէ քէչֆիյաթը մէքքիւրէ խաթատան սալիմ օլուր :

Տակոպէր . - Էվիլէթ , սաֆտէրուն գատընյար պէօյ-
լէ սէօյլէրլէր . . . պէն հէր նէ գատար օ սաֆտէրուն գա-
տընյարտան տէյիլ իսէմ տէ , պիր ազ էվիլէլ կէօրտիլիմ
շէյ ճանըմը բէք սըգտը . . . Ծագաթ պէսպէլլի խէլէճա-
նը գալպլիմի պիր շահատէթի գալպ շան իթմիլիմ տիր :

Մայեէօ . - Եէ՛ կէօրտիւնիւզ :

Տակոպէր . - Սանա նագլ իտէպիլիրիմ , սէվիլի գը-
ղըմ . . . հիչ օլմաղսա վագթ կէլիքմէյէ Եարտըմ իտէր .
զիրա վագթ պանա բէր ուզուն կէօրտիւնիլօյր . . . Սաաթ
չիմտի Եարըմ մի վուրտու :

Մայեէօ . - Էվիլէթ , մօսիէօ Տակոպէր , սաաթ սէքիզ
գալաշը վարտու :

Տակոպէր . - (Պուրնունըն ալթընտան .) Տահա պիր
պուշուզ սաաթըմըզ վար հա՛ , բէք էյի . կէօրտիլիմ
շէյի սանանագլ իտէլիմ , սէվիլի գըղըմ . Պի միւտտէթ
էվիլէլ , պիլմէմ հանկը սօգագտան կէչտիլիմ սըրատա :

տիվարա եաբըշարըմը իրի վե գըրմըզը պիր Ե-Ֆր- նազարը տըզգաթըմը ճէլայ իյլէտի . պու Եաֆթանըն պա- շընտա սիյահ պիր բարս (յովազ) կէօրիւմէքտէ իտի թի . պէյազ պիր պարկիրի բարչալայայորտու Գուը կէօ- ըրիւր կէօրմէզ . գանըմ թէրէմէ սըչրասար . հիտտէթիմտէն պօզուլմագ բատտէսինէ կէլտիւմ . շուըքի սէվկիլի Մայ- Եէօմ . պէնիւմ վազթըլլա ժօվիսայ իսմինտէ պէյազ պիր պարկիրիւմ վարըտըքի . պու Բապա-ժուանըն բէֆիգի ի- տի . Լաքին պիշարե հայվանըմը սիյահ պիր բարս բարչա- յատը

Բապա-ժուա . Մայեկօնիւն սյազլարը ալթընտա Եաթմըշ օլտըզը հալտէ . վաղթըլլա քէնտիսինին բէֆիգի օլմուշ օլան ժօվիսայն իսմինի իշտիք իշթիմէզ . պաշընը Եօզարը գալտըրտը վէ Տակոպէրին Եիւղիւնէ պազմազա պաշչատը .

Տակոպէր . - (Գու խաթըրէի միւէսսիֆէտէն նաշի պիր սահ շէքէրէք .) Կէօրիւրըն ա . . . հայվանլարըն տաթի գուվլէի հաֆրգասը վար տըր . - Ետիքտէն սըչրա . բէօ- բէյինէ խիթ ապէն . - Բապա-ժուա . ժօվիսայը տէրխաթըր իտիյօր մըսըն . - տէյու սօրտու .

Բապա-ժուա սահիպի թարաֆրնտան հէյէճանը պիր սէտա իլէ իրատ օլունան պու իսմի թէքրար իշիթտիլին . տէ . մըրըտտանտը վէ կիւյա քէնտի էսկի Եօլարգատաշը- նը ունու թմամիշ օլտըրըն անլաթմագ խաթիյօրմը կիպի Եաֆաշ Եաֆաշ հավլամազա պաշչատը .

Մայեկօ . - Ճիւհազըզա պու Եաֆթանըն պաշընտա . պէյազ պիր պարկիրի բարչալայայան սիյահ պիր բարս կէօր- մէք հիւ զնէնկիզ պիր թէսատիֆ տիր .

Տակոպէր . - Տահա օ պիր շէյ տէյիլ . սրտ թարա- ֆընը տինկէ . Գու Եաֆթանըն հանընա Եաղլաշտըմ . վէ Մարոք իսմինտէ պիր շախսըն Ալմանիատան Բարիսէ կէլմիշ օլտըրընը վէ թէրպիլէ իթմիշ օլտըզը միւխթէլիֆ իւլ

ճինս վահշի հայվանլարը վէ էզճիւմէ՛ պիր արսան . պիր գարլան վէ ԼէԷ Կամընտա սիյահ պիր ճալա բարսընը թիյաթօլարտան պիրինտէ մէվրի թէմաշայա վազ իտէ- ճէյինի օգուտըմ .

Մայեկօ . - Գու էճէլ քէլիմէսի ինսանա հազըզաթէն տէհչէթ վէրիյօր

Տակոպէր . - Տէմէք տիր քի պու բարսըն՝ պունտան տէօթ ալ մուգատտէմ Լիբսիգա գուրպինտէ պէնիւմ պարկիրիմի բարչալայան ճանվէր օլտըրընը իշիտէճէք օ- լուրսան . պիր գաթ տահա տիւշարը տէհչէթ օլաճապսըն .

Մայեկօ . - Ահ . Եա Բապալի . . . հազըրըզ վար . մօսիէօ Տակոպէր . սահիհ տէհչէթ ի շէյ .

Տակոպէր . - (Ձէհրէսի կիթտիքճէ մահգունիյեթ թէյտա իտէրէք .) Հէլէ տուր պազայըմ . . . հէքսի պուն- տան իպարէթ տէրի տիր Մարոք նամըլլա մարուֆ օլան պու ալչազ ատէմ սէպէպիլէ պէն վէ պէտպաթ շօճուզլարըմ Լիբսիգատա հապս օլունարզ .

Մայեկօ . - Գու խապիս շիմտի Բարիսէ մի կէլմիշ . . . զալիպա սիզէ գարշը զարազը օլմալը . . . օհ . հազըրըզ վար . մօսիէօ Տակոպէր . . . քէնտիսիլի սազընմալըսընըզ . պու ֆէնա պիր էմարէ տիր .

Տակոպէր . - (Գօյուգ պիր սէտա իլէ .) Էվլէթ . օ սէ- ֆիլ իչուն ֆէնա պիր էմարէ տիր . էկէր քէնտիսինէ թէ- սատիֆ իտէճէք օլուրսամ . պէրապէր թէսվիլէ իտէճէք էսկի հիսապլարըմըզ վար տըր .

Մայեկօ . - (Դուլազ վէրէրէք .) Մօսիէօ Տակոպէր . պիրիսի գօշարազ նէրտիւպանտան Եօզարը լըզըյօր . . . Ակրիյօլըն ալչազ սէսի տիր . . . պէս պէլլի խալըրը խա- պէրէրի կէթիլիյօր . . . պէնիւմ պու պապտէ ՚իշ շիպիւմ Եօզ տըր .

Տակոպէր . - (Մայեկօնիւն սէօգիւնէ ճէվապ վէրմէ- յէրէք .) Եիւտի իշիւմ Եօլունտա տըր . . . Ակրիքօլ տէմիր-

ճի օլտըղընտան, պանա լազըմ օլան գանճայր եարա-
պիլիր:

Պիր գաչ տազըզա սօնրա, Ակրիքօլ օտատան իչերի
կիրտի. լաքին Մայեէօ, տէմիրճինին մահգուն վէ մէյուս
չէհրէսինտէն՝ պիւթիւն իւմիտլէրինին մահվ ու զաիլ օլմուչ
օլտըղընը եէքնագարտա անյատը:

Տակոպէր՝ Ակրիքօլըն վազը օլան թէչէպպիւսաթըն-
տա մուվաֆֆագ օլմուչ օլտըղընա հիչ պիր իւմիտի պու.
լընմատըղընը իյմա իտէր պիր սէտուս իլէ տէտիքի.

— Սէօյլէ պապայըմ, օղլում... նէ խսպէր կէ.
թիրտին:

Ակրիքօլ. - (Հիտտէթլէ.) Ահ, պապանըղըմ, տիվա.
նէ օլմագ պիր շէյ աէյիլ... ինտան գաֆասընը տիվար.
լարա շարրպ բարչա բարչա իթմէք իսթիյօր:

Տակոպէր. - (Մայեէօյէ տէօնէրէք.) Կէօրի՛յօր մըսըն,
պիչարէ գրղըմ... պէն պէօյլէ օլանաղընա էթի իտիմ:

Ակրիքօլ. - Լաքին, պապանըղըմ, սէն գօնթ տը
Մոնպրոնը կէօրտին միւ:

Տակոպէր. - (Միւքէտտէրանէ պիր իսթիհզաքեար
լըզլա.) Գօնթ տը Մոնպրոն իւչ կիւնաէն պէրու Լօրէնէ
կիթմիչ... իսթէ պէնիմ խայրլըլը խսպէրիմ պուստան ի-
պարէթ աիր, սէնինքինէ պաղալըմ, օղլում... հեր շէ-
յի պանա նազլ էթ... պիր աղ էվվէլ սէօյլէտիյին յէհհ-
լէ, ճամուսքեար ատէվլէրի տախմա հիմայէ վէ միտա-
ֆաա իտէն գանուն վէ ատալէթէ միւրանաթ իլէ, ին-
սան էքսէրիյա պիր թագըմ խայըն վէ տէսիսէքեար ա-
տէմլէրին բէնչէի գահրընա տիւչմէքաէ օլտըղընա էյիճէ
գանաթ հասըլ իսթէրիմ: Էլլէթ էվվէլա պու
գանաթա վէ սանիյէն պիր տէմիր գանճայա իհթիյա-
նըմ վար տըր... պու իքի շէյ հագըղնտա տախի իւմի-
տիմ սէնտէ աիր:

Ակրիքօլ. - նէ տէմէք իսթիյօրսըն, պապանըղըմ:

Տակոպէր . - Սէն Էվիլէլա իճրա իթտիյին թէչէպպիւ-
սաթը նազլ էթ . . . տահա վաղթըմըզ վար տըր . . . պիւ
ազ էվիլէլ սաաթ սէքիզ պուչուդը վուրտու . . . Սէոյլէ
պագալըմ, պիզտէն ալըլտըզ տան սոքա նէրէյէ կիթ-
տին :

Ակրիքօլ . - Բոյիս գօմիսէրինին նէզտինէ կիթտիմ . . .
միւմաիլէյ՛ճ՝ զաթէն սէնին իթիւրագաթընը տինյէմիշ ի-
միշ :

Տակոպէր . - Նէ տէտի :

Ակրիքօլ . - Մէսէլէյի քէմալը նէզարէթյէ տինլէտիբ-
տէն սօնրա , ճէվապէն տէտի քի . « Գու գըզար զայլէթյէ
չայանը էմնէյլէթ պիւ խանէտէ , պիւ մանասթրտա պու-
լունըյօրլար . . . պնանն ալէյ՛ճ՝ շիմտիք աշչէքի օրատան
չըգարմաղա մէճպուրիյնէթ հօզ տըր . . . պուստան պաշ-
գա , սատէ սիղին իֆատէնիզլէ , էոյլէ պիւ մանասթըրը
պասմագ մէսուրիյնէթինի տէրէօհտէ իսէմէմ . Եարըն մէր-
ճիի մախսուսընա մալիւմաթ զէրիթիմ վէ պտտէնու իճա .
պընա պագարըզ :

Տակոպէր . - Հըմ, պատէնու իճապընա պագըլա-
ճազ հա . . . կէօրիյօրսընըզ ա , տաիմա թէէիիբ իտէրլէր :

Ակրիքօլ . - Գօմիսէրին պու ճէվապընա գարչըրզ-
տէտիմ քի . « Լային , էֆէնտիմ , պու ազչամ , պու կի-
ճէ , շիմտի պու խուսուսըն իճապընա պագմագ լազըմ
տըր . զիւրա էկէր պու շօճուզար Եարըն սապահչայըն ,
Սէն-Փրանսուս սօզաղընտա հապըր պուլունմայաճաղօ օ-
լուրլարաա , հատտսըզ հիսասպըզ պիւ զարարա տիւչար օ-
լաճազլար . . . » Գօմիսէր տէ ճէվապ օլարագ տէտի քի .
« Տօշրուսը քէք թէէսիիֆ օլունաճագ շէյ . լաքին թէք-
րար սէօլլէրիմ քի , սիղին վէ բէտէրինիզ կիպի անլէրին
էպէվէյի վէ Եախստ ազրապասը օլմայան ատէմլէրին ի-
ֆատէսիլլէ , դալանիյն վէ նիզամաթա մուղայիւր հարէ-
քէթտէ պուլընամամ . հաթթա ֆամիլեաուը տախի թալէպ

իթակ, եինէ պէօյէ պիր մէտայիյեկթի տերէօհտէ իտէ. մէմ. Ատայէթին աղբր պիր հարեքէթի վէ մուամէլաթը մուղթագիյէի գանունիյեկսի վար տրբ. րի, անդէրէ իթա. աթ իթմէք զարուրի տիր. . .

Տակոպէր. - Հայ հայ. . . ինսան ալչազ, խոյըն վէ նանքէօր օլմագ թէ հլիքէսինտէ աախի պուլունսա, իթա. աթ իթմէք զարուրի տիր. . . .

Մայեհօ. - Մատուազէլ աը Գարտօվիյուն տէ պահս իթտին մի, Ակրիբօլ.

Ակրիբօլ. - Էվվէթ, լարին պու պապտէ տէ այնը ճէ. վապը վէրտի. վաղիյէթիմ բէք աղբր վէ բէք թէ համմիւ. կիտագ խտի. վաղըա պիր իֆատէտէ պուլունբ, յօրտում ամմա, անը թէ կէսիա իթմէք իչուն հիչ պիր տէպէ կէթի. բէմէյօրտում. Գօմիսէր պանա տէտի. րի. և Մատուազէլ աը Գարտօվիյին տիվանէ օլմուարղընը իտտիա իթտիյինի պիր շախսը սալիս սիղէ սէօյէվիչ, տէյիլ մի. լարին պու գատարը քիֆայէթ իթմէզ. հէր տիվանէ յէնտիսինի ա. գըլըր գանն իտէր. պինաէն ալէյհ սատէ սիզին իֆատէ. նիղէ հիւրմէթի պիր հէրիմին խաթթէլսանէսինի պասմա. դա ճէսարէթ իտէմէմ. Մա հալա, իֆատէնիպի գապուլ իլէ, մէրճի մախսուսընա թէպիչ իտէրիմ. լարին պու նունըն իճուպը իճրա օլունմասը մուղթուպի ալի. . . .

Տակոպէր. - (Մըրրյտանըրճասընա պիր սէտա իլէ) Գիր միւտտէթ էվվէլ յէնտի իչիմի քէնտի էյիլէ կէօրմէք իսթէտիյեմաէ, աճուպա պունըսըն հէրսինի քէչֆ իթմէ. միչ մի իտիմ. մա մաֆիհ, եինէ զաաֆը գալպ իպրազ իլէ սիզին սէօզիւնի գի. տինյէտիմ.

Ակրիբօլ. - լարին, պապաճըրղըմ, սէնին իճրա իթմէք իսթէտիյին շէյ աէ ատէթա միւմըինսիզ խտի. . . . Նասըլ րի սէն տէ թէ սլիմ իթտին, յէնտիսինի զայէթուէ թէ հի. քէլի պիր վաչիլէթէ տիչար իտիյօրտուն.

Տակոպէր. - (Սղլունըն իթիւրաղընա ճէվապ վէրմէ.

յէրէր.) Տէմէք տիր րի, Բօչ վէ Գլանչը պու աղչամ վէ ետխօս եարլն սապահ գանունէն էլտէ իթմէք միւմըին օլմայաճագընը սանա սարահաթէն վէ գաթիլէն սէօյէ. աի, էպլէ մի.

Ակրիբօլ. - Էվվէթ, պապաճըրղըմ, գանուն նազա. րլնտա զարուրէթ վէ մէճպուրիյեկթ կիպի շէյլէր եօղը. միչ. պու մէսիլէ իրի իւչ կիւնտէն էվվէլ հալլ օլունա. մաղմըլ.

Տակոպէր. - (Այաղա գալղարագ վէ օտանըն էնինէ պօլընա կէպիլէրէր.) Իչթէ պէն տէ օնու պիլմէք իսթիյօր. տում.

Ակրիբօլ. - Մա մաֆիհ, բօլիս գօմիսէրինին ճէվա. պընտան մէյուս օլմատըմ. Յէվղ էլ աաէ հիտտէթլէնէ. րէք, վէ գանունըն պու կիպի շիքեայաթը ատիլանէյէ գուլագ աամայաճագընա պիր տիւրիւ ինանամայարագ, պէլլի աալիյէ տաիրէսինտէ շիքեայէթիմի իսթիմա վէ ի. ճապընը իճրա իտէճէք պիր հաքիմ պուլուրըմ իւմիաիլլէ գալղտըմ աալիյէ տաիրէսինէ կիթտիմ. . . .

Տակոպէր. - (Տուրարագ.) Բէք էյի, նէ նէթիճէ հասըլ օլտու.

Ակրիբօլ. - Միւտտաիի ումումի տաիրէսի հէր կիւն աղչամըն սաաթ պէչինտէ գարանըպ սապահըն օնընտա աղլուտըղըք օրատա պանա սէօյէտիլէր, լարին սէնին քէտէր վէ մէյուսիյեկթինի տիւչիւնէրէք, վէ պիչարէ մատուազէլ աը Գարտօվիյին հալլը բիւրըղորպապընը տէր. իսթթըր իտէրէք, սօն պիր թէճըրիպէ տահա իճրա իթ. մէք իսթէտիմ. Գիր միւլտղիմին գօմանտասը թաճթընսա պուլընա պիր մաճթազամ ասքէր մէրքէղիւնէ կիրտիմ վէ միւլագիմի միւմաթլէյնէ հէր շէյի աճաթտըմ. հէյէ. ճանը գալլալիմի գապթ իտէմէյօրտում. օ տէրէճէ հարա. րէթ վէ գանաաթլու իֆատէի մէրում իթմէքաէ իտիմ րի, միւլագիմին նազարը մէրհամէթինի ճէլպէ մաւաֆֆագ օլ.

տում . . . Տէտիմ քի . « Միւլաղիմ էֆէնտի , սիգտէն եւ լրնրդ պիր լուծֆ թալէպինէ կէլմիշիմ տիր . սիգին մա . յէթ մէմուրլարընրդտան պիր պարզթ իլէ իրի նէֆէր մա . նասթրրա կիթսինլէր . գանուըն իճապ իթտիյի սարթթ . տէ իչէրի կիրսինլէր վէ մարէշայ Սիմնըն պըղլարընր կէօր . մէր իսթէսինլէր . մէրգ ումէլէրի կէօրտիւլլէրինտէ , եւ . նասթըրտա մը պարմաշ , եօգսա քէնտիլէրինի Բուսիա . տան կէթիլէն քէտէրիմին եանընա մը կէլմէր իսթէաթթ . լէրինի սօրտունլար . . . օ զէման մանասթըրտա հապս օ . լունմայարը քէնտի թիգայարը խիլաֆրնտա օյուպ օյմատը . զը մէյտանա չըգար : »

Տակուպէր ումուզլարընը գայտրրարագ , օտանըն է . նինէ պօյընա կէղինմէսինէ տէվամ իթմէքտէ իտի :

Մայնէօ . - նէ՝ ճէվասպ վէրտի :

Ակրիքօյ . - ձէվապէն տէտի քի . « Օղլում , պէնտէն թալէպ իթտիյինիզ շէ . միւմյինսիզ տիր . հազգընըզ օլտրղընը թաստիզ իթմէքէ պէրապէր , պէօյէ ալըր ղիլ իչէ կիրիշմէր մէսուլիյեթթինի տէրեօհտէ իտէմէմ : Ճէպրէն պիր մանասթըրտա կիրմէր՝ գանն իթտիյինիզ գատար գօլայ տէլիլ տիր . եքմէլիմի զաիպ իթմէմէ սէպէպ օ . լուր : » Պունըն իւղէրինէ քէնտիսինէ . « Լաքին օ հայտէ նէ՝ եարմագ յազրմ տրր , ինսանըն չրտրրաճազր կէլիր » տէտիյիմտէ . « Նիլմ Այլահ պէն տէ պլլմէմ . էն էմին թէտապիր պէքէմէր տիր » տէտի : Օ զէման , պապաճըղլմ , թսանըն իզթիտարը տախիյինտէ հէր նէ քի եարմագ միւմ քին իսէ եարմըշ պարզթ տիւշիւնէրէք , վէ սէնին պէլքի պէնտէն տահա պախթիյար չըգմըշ օլտրղընը միւլահազա իտէրէք , տէրհալ կէլմէլէ շիթապ իթտիմ . հայըֆ քի ալտանըյօր ըմըշրմ :

Գու սէօղլու սէօյլէր սէօյլէմէղ , պիչարէ տէլիգանլը եօրղունլըգ տան թասպ ու թիւվանը քէսիլմիշ օլտրղը հալտէ , պիր սանտալիէնին իւզէրինէ տիւշտիւ գալտը :

Գու իւշ քիչինին սօն իւմիտլէրինի տէ մահվ իտէն Ակ . լէքթըն սէօղլէրինտէն սօնուա , օտա տէրտուննտէ պիր տա . զըղաճըղ տէրին պիր սուսլըղ գարլատր : Պչարէլէր պիր մուսիպէթի աղիմէնիլն տարպէի տէհէթինթիմասը ալթընտա էգիլէրէր սարթթ վէ խամուշ գալմըշար ըտը : Պիր վաղըաի ճէտիտէ՝ պու թէմաշաի տէհէթպախշանըն մահղունիյեթթինի պիր գաթ տահա արթըրտը :



7

Գ Է Շ Յ Ի Յ Ա Թ

Ակրիքօյըն գայրամաղա ունութմըշ օլտրղը օտա գարուըր գօրգ ազճասընա աչրլարագ , Ֆրանսուաղ Պոտուէն՝ շէհրէսի սօլմուշ , թապ ու թապաթը քէսիլմիշ վէ քէնտիսինի թուլմաղա գուլլիլի գալմամըշ օլտրղը հայտէ , գարու էչիլինտէ նիւմայան օլտու : Տակուպէր , Ակրիքօյ վէ Մայնէօ օ տէրէճէ քէտէրալախշ պիր մէյուսիյեթթէ տիւշար օլմուշար բար քի , Ֆրանսուաղըն իչէրի կիրախիլինի հիշ պիրի կէօրէմէթ :

Ֆրանսուաղ իսէ՝ օտանըն իչինտէ անճաղ իրի ատըմ ալթարագ , տիզ շէօրտիւ վէ էլլէրինի պիրի պիրինէ գա . վուշտըրմըշ օլտրղը հայտէ , սարին վէ զաիֆ պիր սէտա իլէ :

— Պիչարէ՝ զէվէթ . . . աֆիլ էլլէ . - տէտի : Արթթարընը գարույա տօղլու շէվիրմիշ օլան Ակրիքօյ իլէ Մայնէօ՝ պու սէսի իչիտիր իչիթմէղ , արղսլարը-

նա տէօնտիւղէր, վէ Տաչուպէր պիրտէն պիրէ պաշընը եօ. գարը գարրուր :

Ակրիբօյ զաչիտէնի սոյ հայտէ կէօրիւնճէ, հէման այաղա գալգար վէ մէգպուրէյէ տօղրու գօշարաղ .

— Վալիտէնիյիմ . . . զաչիտէնիյիմ . — տէյու հայ. գըրտը :

Տակոպէր տախի հէման այաղա գալգարաղ վէ պէտպախիմ գատընա տօղրու պիր աուրմ աթարաղ .

— Ահ, պիչարէ դէվճիմ . — տէյու նիտա իթտի :

Ակրիբօյ . — (Ֆրանսուազա տօղրու էյիլէրէք վէ Աչ. պուրէյի մուշֆիպանէ պիր սուրէթտէ գուճաղայարաղ .) Լուիֆքեբար վալիտէնիյիմ . . . սէն պէօյլէ տիղ շէօրէօին հա . . . գալգ պաղայրմ, գալգ :

Ֆրանսուաղ . — (Հէմ լաթիֆ վէ հէմ — մէթին պիր սէտա իլէ .) Խայր, էվյասարմ, բէտէրին սուչումը աֆվ իթմէտիքճէ, գալգ մայաճաղըմ . . . դիրա օնա գարչըբէք պէօյիք պիր հազգսրգլըղ իթտիմ . . . շիմտի անյալօրըմ :

Տակոպէր . — (Հէյէճանըր գալպ իլէ մէգպուրէյէ եաղլաշարաղ .) Սուչընը աֆվ մը իթմէք . . . պիչարէ գատըն, սանա գարչը խայրաղ իթտիյիմ պիր հարէքէթի մէյուսանէտէն պաշղա, հիչ պիր կիւն սէնի իթհամ իթմիշ միյիմ, Խայր . . . Խայր . . . պէն եալընըրգ բարաղտըրը իթհամ իթտիմ վէ հազգըմ տախի վար բտր . . . (Ֆրանսուաղը այաղա գալտըրմաղ իչուն օլլուսնա եարտըմ իտէրէք .) Նիհայէթի, կէլտին ա, օնա պաղայրմ, տէրտէրիմիղտէն պիրի էքսիլաի . . . Տէմէք տիր թի սէնի սերպէսթ գըրաղտըլար, էօյլէ մի . . . Տիւն սէնին նէրէտէ հապ իտիլմիշ օլտըղընը անյալամատըմ, օ գատար տէրտիմ վար ըտըքի սէնին արղան սրրա տօլաչմաղա մէյուսան պուլամատըմ, Սիուր պաղայրմ, սէվիթի գարըճըղըմ . . .

Ակրիբօյ . — (Ըշտըրտըր գալպ իլէ վէ հէօղլէրէ եաշարմըշ օլարաղ .) Խայրիա՛հ վալիտէնիյիմ . . . նէ գատար

տա գայրֆուաչմըչ վէ իչիւմի շիւն . . . Եիւղիւնտէ բէնը գալմամըչ . . . Նէ իչուն պիղէ պիր իսապէր կէճուտէրմէտին . սէնի կէլիպ պուլուրտուղ . . . (Ֆրանսուաղըն էօնիւնտէ տիղ շէօրէրէր .) Ֆազաթ նէ գատար իթիթրէյօրսուն . . . ապիղէ վալիտէնիյիմ . . . էլլէրին պուղ քէսիլմիշ . . . (Մայեէօլէ միթէվէճճիհէն .) Բէճա իտէրիմ, Մայեէօմ, շար շարուղ պիր աղ — իէչ եարը վէր :



Մայեէօ . — Բէտէրինին կէլտիյի ղէման պէն օնու տիւչիւնտիւմ տմմա, նէ օտուներմըղ վէ նէ տէ թէօմիլիլէմիւղ վար :

Ակրիբօյ . — Օ հայտէ, բէճա իտէրիմ, սէվիթի Մայեէօմ, աչաղըյա կնտէ պիղիմ պապա Լօրիօտան պիր աղ

էօտիւնն օտուն իսկն . սլապա Լօրիօ է յի սլիր ատէմ տիր,
 թէ յի ֆիւնի ըէտա իթ մէ յէ ճէ յի յէ Է մին իմ . . . Պշտէ
 վայրտէ ճի յիմ խաւթ ալանուծադ տըր . . . սլապ նաար ի ի թ .
 բե յոյ :

Ակրիքօյ պաւ սէ յիլէրի հէնուդ իրաւտ **ԻՊՄԻՐԵՆ** .
 Մայե էօ նապէտիտ օլտու : Տէմիրճի ալադա գալադրալ եա .
 թմալըն եօրլանընը ալաը վէ կէթիւրիսլ քէմալը իհիթիմալա
 վալիտէսիմին տիլլէրինէ վէ սլադլարընա սարտը . պա .
 տէհու , թէ յիւար էօնիւնտէ աիլ շէօրէրէք . **ԵՆԷՐԻՊ** .
 սէվիլի վալիտէ ճի յիմ ն տէտիրտէն սօնրա , մէ գալուրէնին
 տէրմանուրզ էլլէրինի քէնտի էլլէրի իլինէ ալարադ , նէ .
 ֆէտի իլէ ըսթթիմադա պաշաւալ : Պու մէնդարէտէն տահա
 թէ կէսօր պալալս յիլը մէնդարէ թէ կէսալվալ օլոււնամադ ը .
 ալը . սէթթ վէ սէպալթիւար սլիր շէհրէտի պուլընան վէ
 ֆադաթթ բէրէսիթիլէ շալան սլիր շէֆիպթ ու մուհապալթթ
 մալամալ օլան սլու ճէսուր տէլի գանլընըն՝ պէնդի ու շիթ
 վէ թիւր թիւր թիթիւրէմէքտէ օլան իթիթիլար վալիտէսիմէ
 իսլրադ իթտիլի իհիթիմալալթը մուշֆիդանէ կէօրիւլմէյէ
 շալէսիթէ իտի :

Տակոպէր իսէ՝ օլու . կիպի իսալթիսաճ վէ քէրէմքեար
 օլտըլընտան , կիտիսլ սլիր եասալթը ալաը վէ զէվճէսիմէ
 կէթիւրիսլ տէտի քի :

— Պիր ալ էլլէրիլէ տօղրու է յիլ տէ շու եասթըլը
 արդանա գոյալթիմ , սէվիլի շէվճէմ . հէմ բահաթ օլուր .
 սաւն վէ հէմ աէ ըսրնրրսըն :

Փրանսուաղ . - (Թէպէսսիւմ իթմէյէ շալըշարադ .)
 Իքիսիլ տէ պէնի մահնուսլ իտիլօրսընրալ . (Տակոպէրէ թի .
 թմալէն .) Պախուսուս սէն , սանա գարշը **ԻՊՄԻՐԵՆ** ալ
 իթտիլիմ ֆէնալըլարտան սօնրա , նա՛սրլ սըն , է յի մի .
 սին :

Պու սէօլի միւ թէկաղըսլ , Փրանսուաղ սլիր էլլինի
 օլոււնըն էլլէրինալէն գուրթարալադ տսքէրին էլլինի

թուլթաը , վէ եաշարալը օլան կէօլլէրինի սնա աթիֆ իթ .
 տիրալէն սօնրա , ալապ սլիր սէտա **ԻՆԷ** տէտի քի .

— Հապսխանէտէ հարէքէթի վադըսամտան տօլալը
 նաւիմ վէ բէշիման օլտու . . . :

Ակրիքօյ՝ վալիտէսիմին ֆադիլիթ վէ մէյէքէրէ մալա .
 սաւ սլիր սաֆվէթի գալալ սահրօյի օլտըլընը պիլալիլին .
 տէն , հապսխանէտէ շիպհէսիլ սլիր թմալթմ ֆէնա վէ
 սէֆիլ գասրնլար լլա գարշը օլտըլընը տիլ շիւնէրէք .
 եիւրէ յի բարշալանուգտա բար . իմաի , վալիտէտի իլուն
 բէք ղիլաատէ Էսէֆի շալան օլան սլու . խուսուսը գիւր ի .
 տէրէք , մէղսլուրէ յի թէսէլլի իթմէր իսթէտի . լաքին ,
 պու խուսուսըն՝ Տակոպէրին գալալինէ եէնի սլիր եարա
 տահա աշապիլէ ճէյինի տիլ շիւնէրէք , իթիթիլար սիլ քի ի
 իլլէտի , վէ իֆտաէնին **ԻՊՄԻՐԵՆ** թէպալիլ իլէ տէտի քի .

— Դարբիէլ նա՛սրլ տըր , վալիտէ ճի յիմ , պու է հի .
 յէթի սլիրտտէրիմալէն սլիր իսապէրին եօ՞ գ մը , քէնտիսի .
 նի կէօրտիւն իսէ , հադ գրնտա պիլգէ մալիմալթ վէր :

Փրանսուաղ . - (Կէօլլէրինի սիլէրէք .) Դարբիէլ Ռա .
 բիսէ կէլլէիտէն սլերու , քէօլէի ինդիվատա պուլոււնըլօր .
 աւիլլէրի տըլարը չրգմասընը գաթիլէն մէն՝ իթմիլլէր :
 Պէրէքէթ վէրսին քի պէնիլլէ գօնու շմասընը մէն՝ իթմիլլ
 տէլիլ իտիլէր . քէնտի սէօլլէրի վէ նաոթիհաթը կէօլլի .
 միւ աշաը , պիհնիմի թէնվիր իլլէտի . հաթթա պիլմէյէ .
 բէք սանա գարշը նէ տէրէ ճէ սլէօլիլ քի սլիր գասպահաթ
 իլլէտիլիմի տէ պանա տնլաթարբար , սէվիլի գօճաճըլթմ :

Տակոպէր . - Եւ տէմէր իսթիլլարսըն :

Փրանսուաղ . - Եւ տէմէր իսթէտիլլիմի սնլամալօր
 մրսըն , սէն տէ թէպիմ իտէրսին քի , պէնիմ սէնի պէօլ .
 լէ ճէ տիլալը մէյուսիլլէթ իտիլլիմ սուի նիլլէթալէն նէ .
 շէթ իթմիլլ տէլիլ իտի . . . : **ՄԵՆԻՊ** պու տէրէ ճէ միլ քէտ .
 տէր վէ մուզտարբար օլտըլընը կէօրէրէք , պէն տէ սէնին
 գատար միւ թէկէսսիլ օլուլօրտու . լաքին , իթտիլիմ եէ .

մինի նազդ խոնարհամ գորգուսրոյա, իշի սանա սեօյլէմէ շէ
 ճէսարէթ խոնարհամ . . . Դանըմըն սօն տամշասր ա.
 գընճայա գատար եէմինիմի թու թմագ խթիյորտում. զի-
 րա եարտըղըմ շէ, է յիլիք տի, վաղիֆէմ տիր աէյու.
 գանն խիյորտում. . . Սա մաֆիհ, պէնիմ վաղիֆէմ սէ-
 նի պէօյլէճէ մէյուս վէ միւրէտտէր իթմէք օյմատըղընը
 տա դապպէն հըսս իթմէքտէ իտիմ. Հաթթա հասյսխանէ-
 տէ տիգ շէօքէրէք վէ ստիր մահպուս գատընյարըն իս-
 թիհղաքեարըղլարընա գուլուգ ասմայարագ. Ելյուհ, Ե
 եա Բապպի, սէն ֆիքրիմի թէնվիր էթ. ինսանլար միյա-
 նընտա էն զիյատէ միւհթէրէմ օյան իթիրաֆ բարազըմըն
 պանա էմր իյէտիլի մուգատտէս վէ ատիլանէ պիր ֆիլի-
 նէ իչուն պէնի վէ ֆամիլեամը պունճա իչքէնճէլէրէ տի-
 ար իտիյոր. Եա Բապպի, եա քէրիմ Ալլահ, պանա մէր-
 համէթ էյլէ. . . էկէր իսթէմէյէրէք պիր ֆէնալլը իթ-
 տիմ իսէ, պէնի խապէրտար էյլէ. . . Ե տէյու հայգըրըր
 ըտըմ. Բէմալը կէրմի իլէ տուս իթտիլիմ ճիհէթլէ, Ալ-
 լահ ըէճամը գապուլ իթտի, վէ Դարրիէլէ միւրաճաթ
 իթմէք ֆիքրիլնի պանա իլհամ իյէտի. քէնտի քէնտիմէ
 տէտիմ քի. Ե Եա Բապպի, համտ ու սէնա՝ օլտուն, էմրի-
 նէ իթաթթ խոնարհամ. Դարրիէլ պէնիմ էվյատըմ, սէ-
 մէրէի ֆուատըմ իկպի տիր. պունտան պալղա, հէմ բա-
 բազ վէ հէմ տէ աղիզ պիր շէհֆա (նահատակ) տիր. . . .
 էկէր տիւնեա իւզէրիլնտէ պիր քիմսէ շէֆղաթ, մէրհա-
 մէթ վէ մուհապպէթ ճիհէթիլլէ Հազրէթի Խսայա պէն-
 զէրսէ, օ տա մահգա Դարրիէլ տիր. . . . Հասյսխանէաէն
 շրգտըղըմտա, կիտիպ Դարրիէլ իլէ գօնուչըրըմ, վէ օ պէ-
 նիմ շիւպհէլէրիմի հալլ խոնարհ . . .

Ակիլիքօյ. - Հաղըն վար, սէվկիլի վայիտէճիլիմ. . .
 պու ֆիքր սահիհէն Ալլահ թարաֆընտան սանա իլհամ ի-
 տիլիլ տիր. . . . Դարրիէլ ճիսմանի պիր մէլէք տի. . .
 տիւնեանըն էն սաֆ, էն ճէսուր վէ էն նէճիպ ըուհյա-



ԱՐՄԵՆ ԾԻՆՊՈՆԵ

ըրնտան պիրի տիր . էլ հասըլ , հագիգի պիր բարազ . քե-
րէմքեար պիր բահիպ տիր :

Տակոպէր . - (Քէտէրի գալու էլէ .) Ահ , պիշարէ՛ գա-
տըն , քեա շրի Գարրիէլուն պաշգա պիր իթիրաֆ բարա-
զըն օյմասա իտի . . . :

Ֆրանսու ազ . - (Ուֆտիլանէ .) Ուէյա հաթլարընտան
էվվէլ , պունը տիւ շիւնմի շախմ . Գու սէվկիլի չօճուգա
կիւնահարրմը իթիրաֆ իթմէր նէ՛ դատար թէսէլլիպաօնչ
պիր շէյ օյանապընը պիլիր իտիմ . լաքին արբայ Տիւ պուա-
լը կիւնէնափրէնէ յիմաէն վէ Գարրիէլին կիւնահարրմ
հագ գընտա միւսամահաքեօրանէ տալբանահապընտան
զօրղ ույօրտու մ :

Ուկրիբօյ . - կիւնահարըն մը . . . սէնին կիւնահ իշլէ-
տիլին վա՛ր ֆը , պիշարէ վալիտէնիլիմ . . . :

Տակոպէր . - էյ Գարրիէլ էսնաի միւլազաթտա սա-
նա նէ սէօյէտի :

Ֆրանսու ազ . - էյվահ , տօսթում , պէղլլէ պիր միւ-
լազաթը անընլա նէ իչուն տահա էվվէլ իթմէտիլիմէ քե-
շիման օյտում . Արբայ Տիւ պուա հագ գընտա վէրտիլիմ
մալիւ մաթ վէ իմաֆտիլաթ նագարը տրղ գաթընը ճէլպ էլլէ-
լիպ շիւ պհէլէրինի ույանտրրուը . պունըն իւղէրինէ , պու
սէվկիլի չօճուգ շիմալլէ դատար ապա պահս իթմէմիշ
օյտըղը պիր իտայլը շէյլէր հագ գընտա պէնթ իթիեվապ
իլլէտի . . . : Եիւրէլիմի պիւս պիւթիւն քէնսիսինէ աչորմ .
օ տա քէնսի եիւրէլինի պանա աչաը , վէ շիմտիլէ դա-
տար միւ հիթէրէմ վէ Ֆաղիլէիլի զանն իթտիլիմիղ ատէմ
լէր հագ գընտա պիր թագըմ քէշֆիլաթտա պուլունտըգ ,
վէ պու ատէմէրին պիրի պիրիմիղտէն կիգլի օլարազ պի-
ղի ալտաթմըշ օլտըղլարընը անլաաըգ . . . :

Տակոպէր . - Գու նա՛սըլ միւմքին օլապիլիր :

Ֆրանսու ազ . - Գարրիէլէ կիլլի գալմագ շարթըլլա
պէնիմ աղղըմտան պիր թագըմ եալան սէօյէր - էյլէր-

լէրմիշ. պաննա տա, երես կիզի գալմազ շարթըլա, Գար-
 ըիէլ թարաֆընտան պիր շոգ շէյլէր սէղլէրէրտի . . .
 Գէնտիսինին իպթիտա բարազ օլմադա արդու վէ մէ ը
 պուլընմաարդընը իգրար իթտի. լարին պէնիմ հէրէք պու
 տիննետա վէ կէրէք տիրէթտէ քէնտի սէյամէթի բու.
 հըմը թէէմին իթմէք իչուն կիւյա քէնտիսինին բուհպան
 սիլրէնէ կիրմէսինի արդու իթտիյիմի վէ պէն Ալլահա պէոյ-
 լէ միւրէմիլէ պիր բարազ իհաա իթտիյիմ հպտէ, Ալլահ
 աա պէնի մազհարը միւյնեաֆաթ իտէնէ յինէ դաթիլէն է-
 մին օլտըղըմը վէ հէրնէ դատար պէն քէնտիսինի սօգազ-
 տան պուլու պ սիլրէ վէ պիր թաղըմ մահրու միյնէթլէրէ
 գաթլանարազ վէ կիճէ կիւնտի գ շարշարազ էվլատըմ
 կիպի պէոյիթմի շ իսէմ տէ, մուհասպսէթ վէ իթտաթը-
 նա տէլիլ օլան պէոյէ պիր թէյիթիթու պուլընմադա ճէ-
 սարէթ իտէմէսիթիմի քէնտիսինէ ինանտըմըլար . . . Գի-
 շարէ շօճուգ պու եալան սէօղլէրէ գարըլարազ, պէնիմ
 արգուլարըմը իճրա իթմէք մադսատըլա, նէֆսինի ֆէտա
 վէ բուհպան սիլրինէ տէիալէթ իթմիշ:

Ակրիքօլ. - (Հիտտէթլէ) Լարին բարազարըն պու
 հարէթթի բէր տէհշէթի շէյ տիր. ստէթա նէֆրէթէն-
 կիզ պիր հիլէթիարըզ վէ մէվատտը մուգատտէսէյէ մու-
 գայիր պիր եալանըլըզ տըր . . .

Ֆրանսուազ. - Արջ սրրատա, պաննա տա պաշգա
 պիր լիտան գուլլանմադտա իտիլէր. Գարթիէրն բարազ
 օլմադա կիւյա արդուսը վար ըմըշ տա, Ակրիքօլ սէպէ-
 պիլլէ գըսգանըրըմ տէյու գօրգարազ, պու արգուսընը
 պաննա ալմադա ճէսարէթ իտէմէյօրմըշ. զիրա Ակրիքօլ
 միւտտէթի էօմրինտէ պիր իշճի բարազ գալմադա մէճ-
 պուր օլտըղընտան, բարազըղըն Գարթիէլէ պաթշ իտէ-
 ճէյի լէգայիզ վէ մուհասէնաթտան իլէլ էպէտ մահրում
 գալմադադմըշ . . . Գիշարէ շօճուգ, իսթէմէյէրէք վէ ֆա-
 գաթ պէնի մէսուտ վէ պաթիթիյար իտէնէք զանն իսէ-

րէք, բուհպան մէյթէպինէ կիրմէք իւղրէ պէնտէն բուխ.
 սաթ թալէպ իթտիյի սրրատա, քէնտիսինի պու. ֆիքրտէն
 ֆարիզ կէթլրէճէք եէրտէ, տիննետա պունտան տահա
 էյի պիր արգու պուլընմաարդընը վէ պու սարթլէ պա-
 նա պէոյիք պիր մէսէրրէթի մուհիպ օլաճաղընը պէյան
 իլէ, պու. ֆիքրինի մէվզըլ իճրայա գօյմասընը օլանճա
 իղթիտարըմլա նասիհաթ իլլէտիմ . . . Գէնտիսինէ պու
 եօյտա իտարէի յիսան իթմէյիլէ միւպալայա իտիյօրտըմ
 ամմա, նէ շարէ. Ակրիքօլ սէպէպիլլէ գըսգանըլօրում
 զանն իտէր տէյու գօրգույօրում:

Ակրիքօլ. - (Շաշըն շաշըն վտիտէսինին եիւղիւնէ
 սրագարազ.) նէ՛ մէքրուհ հիլլէթիարըզ . . . հէր իլինի-
 զին եէքաիկէրինիզէ կէօթէրտիյինիզ ֆէտտքեարըլը
 քէնտի ալադճա տէսիսէլէրինէ ալէթ իթթիտազ իթմիշ-
 լէր. տէմէք տիր քի. Գարթիէլ քէնտիսինէ ատէթա պիլ
 մէճպուրիլէ վէրտիլին պու թէյիթիթը Էն մուգատտէս
 պիր արգուն օլմազ իւղրէ թէլազգը իթմիշ . . .

Ֆրանսուազ. - Լարին Գարթիէլ տիննետանըն Էն սաֆ
 վէ էն աղիզ մախլու գլարընտան պիրի օլտըղընտան, եա-
 վաշ եալաշ բահիպիթ իպթիտատը քէպ իլլէտի. Գուրա-
 ղըրէք գօլայ անլաշըլապիլիր պիր մատտէ տիր. Գար-
 ըիէլ, տիւշարը քէտէր օլանարա թէսէյիպաթշ օլմազ վէ
 պէտպաթթլարա տա ֆէտտքեարըլը կէօթէրմէք իչուն
 սօղմուշ պիր մէլէք տիր. Էկէր պու սապահլի միւքեա.
 լէմէմիզ օլմասա իտի, կէյմիշ գէմանտան սալա պահս իթ-
 մէնէթ պէտիհի իտի . . . Սէօլէտիլիմ սէօղլէրի իլիթ-
 տիլինտէ, տաիմա լաթիֆիղաճ վէ հալիմ օլան Գարթիէլ
 պիրտէն պիրէ գըղարըպ, պիլիտասա Ս. Բօտէն իլէ տի-
 կէր պիր շախս ալէյհինտէ հիտտէթ հրսս իթմէյէ պաշ-
 լատը, վէ անլէրէ գարըն պիր թաղըմ չիքեպաթը մու-
 հիմէսի պուլընմադտա իօէ տէ, պու խուսուսաթըն ար-
 թըզ հատտը աշըրմիշ թաշըրմըշ օլտըղըն սէօղլէթ:

Տակոպէր՝ Ֆրանսուազըն պու սօն սէօլէրինի իշխոիր իշխմէշ, պիր հարէքէթ իճրա խտիպ, դուվվէի հաֆը- զաւընը թօրլամազ ի գրէ, էլինի ալըննա կէօթիւրտիւ, Պիր գաշ տազըլատան պէրու, պու տէրէճէ հաֆըլաթ պիր գաւրնազըրդյա թէրթիպ խտիլմիշ օլան իշպու տէ- յիսի խաֆիյէ հիւսայէսինի ֆէվզ էլ առէ պիր թէւաճիւպ վէ տէհէթլէ տինլէմէքտէ խտի, Ֆրանսուազ սէօլիննէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի.

— Նիհայէթ, պէնիմ իթիրաֆ բարազըմ օլան արբայ Տիւպուանըն նասիհաթընա գարըլարազ, ղէվճիմէ թէվ- տի խտիլմիշ օլան էօքսիւզլէրի, եանի մէնէրալ Սիմոնըն գըզլարընը մէճհուլէ պիր գատընա թէսլիմ իթմիշ օլտը- ղըմը Գարրիէլ պէյան իթտլիլիմտէ, սէվկիլի շօճուգ՝ պի ղիմ մուգատտէս տինիլիլիմ լէթաֆէթ վէ քէմայէթինի պու սէֆիլ էօքսիւզլէրէ թանըթմազ իսթէտլիլիմ իշպու օլմայըպ, իյլա քէնտիսինի թէվտի խտիլմիշ օլան էմանէթ տէն աօլայը կէրէք ճէնապը Հագզ վէ կէրէք ինսանյա- հուգաւրընաա եէկեանէ մէսու, օլան ղէվճիմէ էվվէլէ խա- պէր վէրմէմիշ օլտըլըմ իշուն, էսէֆի ազիմիէ պէնի թէր- տիր իյլէտի, Գարրիէլ արբայ Տիւպուանըն հարէքէթ լազըտարընը շէտիտէն մուախազու իտէրէք, պանս աշ- շագճա վէ խայընանէ նասիհաթլար վէրմիշ օլտըլընը սէօ- լէտի, պատէհու, մէլէքլէրէ մախսուս պիր հիլմ սւ մի- լայէմէթլէ պէնի թէսէլիլի իթմէքլէ պէրապէր, կէթից հէր շէյի սանա նազլ իթմէքլիլիմի թափսիլէ իյլէտի, Պըրէլ ղէվճիմ, սանա գարշք իճրա իթտլիլիմ հագզըլըլըպ տօլսյը օ տէրէճէ մուզտարըպ ըտըմ քի, պուրայա ավ- տէթ իթմէյէ պիր տիւրլիւ ճէսարէթ իտէմէյօրտում, իշ- թէ պուընըն իշուն, Գարրիէլ տէ պէնիմէ պէրապէր կէլմէ իսթէտի, ֆուգաթ պիշարէ շօճուգ՝ արըլըլըլըլէ կէ- ղէր շէտիտէսի իլէ բուհպան մէքթէպլինտէ մահպուս պուլըն- արըլընտան, պէնիմէ պէրապէր կէլէմէտի, վէ . . .

Տակոպէր պիրտէն պիրէ կէվճէսինին սէօլինիւ քէ- տէրէք, վէ պէօլիւր պիր հէյէճան վէ թէլաշա տիւշար օլմուշ կէօրիւնէրէք, տէտի քի.

— Սանա պիր շէյ սօրաճաղըմ, Ֆրանսուազ, պուընա տիւշիւնճէլէր, պուընա խայընանէ վէ շէյթանրէսէնտանէ հիլլէքեարըլըլար սրասընտա ինսանըն դիհնի պէրպատ օ- յուր կիտէր . . . Գարրիէլի սօգադտան պուլուպ էվէ կէ- թիրտիլին կէման, պօյնուստա թունճտան մամուլ պիր մի- տայեա իլէ դօյնընտա տախի էճնէպի իտանըլլա եազըլմըշ քեաղըտլարլու տօլու պիր ճրդտան պուլուսարըլընը շօճուգ- լարըն նապէտիտ օլտարըլար կիւն, սէօլլէտին, աէյիլ մի.

Ֆրանսուազ. — Էվվէթ . . . սէօլլէտիմ, Տակոպէր. — Գու քեաղըտ ճրդտանընը վէ միտայեա- յը մուախսարէն իթիրաֆ բարազընա թէսլիմ իթտին, տէյիլ մի.

Ֆրանսուազ. — Էվվէթ, տօթում, Տակոպէր. — Գարրիէլ պու միտայեա իլէ քեաղըտ- լարտան հիշ սանա պուհս իթմէմիշ մի տիր.

Ֆրանսուազ. — Խայր, տօթում, Ակրիքօլ վալիտէսինին պու իֆատէսինի իշխիթտլիլինտէ շաղըն շաղըն եիւզիւնէ պագմաղա պաշլատը, լաքին թէ- աճճիւպինի զապթ իտէմէյիպ.

— Տէմէք տիր քի Գարրիէլ տէ մէնէրալ Սիմոնըն ղըզ- լարը վէ մատուաղէլ աը Գարաօլիլ կիպի եարրի Սէն- Ֆրանսուա սօգադընտա հազըր պուլընմաղա մէճպուը տըր. — տէտի.

Տակոպէր. — Հայ հայ, խաթրընտա մի տրր, պէ- նիմ կէլտիլիմ կիւն վուգու պուլան մուհավէրէմիզտէ, մուհիմ պիր քէյֆիյեթլ իշուն պիր գաշ կիւնէ գատար պիլիմ մուալէնէթլիլիլիլէ մի ճիմաճ օլտաղընը սէօլլէտի.

Ակրիքօլ. — Էվվէթ, իսթըրըմտա տրր, պապաճըլըմ, Տակոպէր. — Շիմտի քէնտիսինի բուհպան մէքթէպլին-

տէ հապս իմ միշտ , տըշարը չըղ մաղա գոյ վէլմէ յօրլար . հաթթա քէնտի ամիրլէրինէ գորշը շիբայէթ իտէճէ քրէք չօգ սէպէպլէրի պուլնտըղընը տա վալիտէնէ սէօյլէմիշ , Խաթրընտա մը տրր . պիպիմ մուսովէնէթ իմիղէ միւհթմաճ օյաճաղընը սէօյլէտիյի սըրաստա , սիմասը օ տէրէճէ մահ . զուճ վէ թէմըինի իտի քի , քէնտիսինէ . . . :

Ակրիքօլ . - (Տակոպէրին սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Էկէր իշ սօնունտա էճէլ թէհլիքէսի պուլնտան պիր տուէլլօտան իպարէթ օյսա իտի , սյունտան պաշգա լիսան գուլլանա . մազ ըտըն , տէտին , Հագղըն վար , պապաճըղըմ . . . Գաթ , սէն՝ ճէսուր ասէմլէրի թանըյապիլտիյին ճիհէթ . լէ , Գարրիէլին ճէսարէթի տէ սէնիւքինէ միսսալի օտըղընը սէօյլէտին . զալիպա թէհլիքէ քէք պէօյիք օլմալը քի , ամիրլէրինտէն սյու տէրէճէ գօրգույօր :

Տակոպէր . - Շիմտի պէն վալիտէնին սէօղլէրինի իշիթտիյիմտէ , հէր շէյի անլասըմ . . . Գարրիէլ տալի՛ րօզ վէ Պլանշ , մասուուաղէլ սյր Գարտօլլիլ , վալիտէն վէ պէլրի տէ պիգիմ հիպի պիր թագըմ իսայրն րահիպլէրին տէսիսէքնարյրգյարրնա գուրպան կիթմիշ աիր . . . (Ալշազ պիր սէտա իլէ .) Իմտի , շու սասթտա անլէրին թէտապիրի տէսիսէքնարանէ վէ թէշէպպի սաթը շէյթան . րէսէնտանէսինէ վագըֆ օտըղըմ ճիհէթլէ , անլէրէ գարշը ճէնքլէշմէք իշուն քէք գուվլէթի օլմագ լագըմ կէլէճէ լիւի կէօրիւյօրըմ . . . Տօղրուսը պէն անլէրին սյու տէրէճէ իգթիտար վէ նուֆուզ սահիպի օտըղյարընը պիւմէղ իտիմ :

Ակրիքօլ . - Հագղըն վար , պապաճըղըմ . . . Գարրիէլ կիպի ալիճէնասյ վէ քէրէմքեար օլան աստէմլէր քէք չօգ էյիլիք իտէպիլտիլէրի միսիլլու , ըլյաքնար վէ իսապիս օլան էշխաս տալի ֆէնայլըգ իթմէյէ մուգթէտիր տիրլէր : Ֆէնա պիր բարաղտան տահա մէրհամէթ սիղ պիր սիւշմէն օլամաղ :

Տակոպէր . - Սէօյլէտիլէրինէ ինանըրըմ . պու խուսուս պէնի քէք զիյաստէ գօրգուտըյօր . շունրի , հէր նէ տալիս օլսա , պէնիմ սէսպալիթ շօճու գյարըմ անլէրին քէնշէսինտէ տիր . լարին ճէնքլէշմէրսիղին անլէրի քէնտի քէնշէլէրինտէ սըրաղմագ րէվա մը տրր : Հէր իւմիտ մահվ օլմուշ պիթմիշ մի տիլ . . . Օհ , խայր , խայր . . . մէյուսիյիէթ լագըմ տէյիլ . . . Մամաֆիհ , վալիտէն սյու տէսայիսի շէյթանէթ քնարանէյի պիղէ նագլ իտէլիտէն պէրու , զանն իտէրսին րի էվլէլիքի գուվլէթիմ , էվլէլիքի սէպաթ ու մէթանէթիմ գալմասը . . . Էթրաֆըմըղտա թէրիթիպ իտիլմիշ օլան տուգաղյար , ֆէսաս տօլապլարը պանա քէք տէհշէթլի կէօրիւնիւյօր : Գու շօճու գյարըն աշըրըմաոր էօյլէ միւնֆէրիտ պիր շէյ օլմայըպ , պիղի իհաթա վէ թէհտիտ իտէն ֆէսատը աղիմին պիր գըսմը տըր . . . Գանա էօյլէ կէօրիւնիւյօր քի , պէն վէ սէվլիլիլէրիմ կէօրիւպ քէնշէլէշմէք միւմքին օլմայան պիր իսայրը զէհրնար եըլանլար արասընտա , տէհշէթլի տիւշմէնլէր օրթաւընտա , վէ մէքրուհ սուզաղլար իշինտէ տօլաշըյօրըղ . . . Նիհայէթ , նէ սէօյլէյիմ . . . պէն էօլիւմտէն ասլա գօրգուտըղըմ վէ ալշաղըղ նէ սիր պիլմէլիլիմ հալտէ , շիմտի իղրար իտէրիմ . . . էվլէթ , իղրար իտէրիմ քի , պու սիյահ էլպիսէլիլէր պէնի գօրգուտըյօրլար . . . ահ , էվլէթ . . . գօրգույօրըմ . . . :

Տակոպէր պու սէօղլէրի օ տէրէճէ խալիսանէ պիր սուրէթտէ սէօյլէմիշ իտի քի , Ակրիքօլ սարսըլտը . զիրա քէնտիսի տէ այնը հալէ տիւշար օլմուշ ըտը : Գէօյլէ օլմասը թապիի իտի . իսսամը իլէ ալէնէն ճէնքլէշմէյէ վէ րուպէրու իշ կէօրմէյէ ալըշիլշ օլան իուլուսքեար , ճէսուր վէ սէպաթքեար ասէմլէր եալընըղ պիր շէյտէն գօրգարլար . օտա՛ գարանլըգ իշինտէ թութըմագ գարըմագ սիւշմէնլէր թարաֆընտան պիտէն պիլիէ իհաթա օլունմազ խուսուսը տըր : Իշթէ Տակոպէր՝ պէլքի եիկիրմի տէ

Ֆա էնէլէ գարչը ուղրաչմըջ օլտըղը հայտէ , ղէվճէսինին սափտիլանէ պիր սուրէթտէ թարիֆ իթմիշ օլտըղը խայըն- յըգլար վէ ֆէնալըղլարըն մէխուֆ հիբեայէսինի իշիթտի- յինտէ , միւսհէմ պիր սէհչլթ հըսս իթմէյէ սլաչլատը . մտնասթըրա գարչը կիճէլէթն իճրասընը թասմիմ իթ- տիյի թէչէպպիս սինտէն ֆէրաղէթ իթմէր ֆիրսիլնտէ տէ- յիլ իտի իսէ տէ , իշ շիտի քէնտիսինէ աահա զիյատէ **Թէհիթթի** վէ միւսհիշ կէօրիւնմէքտէ իտի :

Գիր ղաչ տաղըղլատան պէրու օտայը իսթիյա իթմիշ օլան սիւյիւնէթ , Մայեկօնիւն իսթիթիլէ ղաթ՝ օլուն- տը : Մէգպուրէ՝ Տակոպէր , Փրանսուաղ վէ Ակրիքօլ ա- րասընտու ճէրէյան իտէն մուհալէրաթըն պաչղալտըրը թարաֆընտան իշիտիլմէսի մուփաֆրգր մասյահաթ օլմա- տըղընը պիլտիյինտէն , խաֆիֆճէ ղտրույա վուրտու վէ պապա Լօրիօ իյէ պիրիլրտէ տըչարըտա սուրարապ :

— **Կիթէպիլիլ** միյիլ , մատամ՝ Փրանսուաղ , պապա Լօրիօ օտուն կէթիլրաի . — տէտի :

Ակրիքօլըն պապասը աիլընտան սէյլ կիպի ագմաղ- տա օլան սօղուզ սօղուզ թէր տանէլիլիլնի սիլտիլի սը- րատա , **Ակրիքօլ** :

— **Էվլէթ** , **Էվլէթ** , կիթէպիլիլսիլիլ , օէվկիլի Մայ- եկօմ . — տէտի :

Գարու աչըլտը , վէ հիւրմէթի պօյանը նիւմայան օլ- տու . պու սէֆա մէրգուլըն էյէրի իյէ ղօլլարը ղատի- ֆէ շիչէյի ըէնկիլնէ պօյանմըջ ըտը . պիր էյիլլէ պիր սէ- րէտ սօլուսը օտուն , վէ տիկէրիլլէ տէ՝ պիլլ աթէչ զիլ- ընյի իւղէրիլնտէ եանմըջ պիր քէօմիւր բարչասը թուլթ- մաղտա օլարապ :

— **Աչլաղ** խայր օլտուն , տօսթլար . թէչէքթիլր ի- տէրիմ քի պէնի խաթրըրըրա կէթիլիլսիլիլ , մատամ՝ Փրանսուաղ . տի քքեանըմ՝ վէ իշիտէ պուլընան էչեամ ճիւլէթէն սիղի իշուն հաղըր օլտըղընը պիլիլսիլիլ . . .

Գօնչուլու գ արասընտա պիլիլ պիլիլնէ մուալէնէթ իթմէք վաղիֆէ տիր , Վաղթըլլու սիղ տէ պէնիմ միւթէվէֆֆա ղէվճէմ հազղընտա **քէք չօգ** հիմմէթ վէ ինսանլիյեթ կէօթէրմիլ սրսիլ տիր . — տէտի :

Հիւրմէթի պօյանը՝ կէթիլիլսիլիլ օտունը օտանըն պիր ղէօչէսինէ պօչալթտըր օտան , վէ աթէչ ղիլրէյինի տէ Ակ- ըրիլլա վէրտիքտէն սօնրա , օտատա հաղըր պուլընան քէ- սանըն մահղուն վէ տաղըն սիմասընտան ղէնտիպինին ուղուն միւտտէթ օրատա տուրմասը սայըլըրըր օլտը- ղընը անլայարապ :

— **Գաչղա** պիր շէյէ իհթիյանընըզ վա՛ր մը , մատամ՝ Փրանսուաղ . — տէյու սօրտու :

Փրանսուաղ . Խայր , պապա Լօրիօ , թէչէքթիլր ի- տէրիմ , հէղարան թէչէքթիլր իտէրիմ :

Գապա Լօրի . — էօյլէ իսէ կիճէլէր խայր օլտուն . . .

Գօյանը պու սէօղի . սէօյլէյիպ օտատան չըգաճաղը սըրատա , Մայեկօյէ միւթէվէճճիհէն :

— Ս . Տակոպէր իշուն կէլմիշ օլան մէքթուպը ու- նուլթմայընը . . . պէնիմ պէչ բարմաղըմ պիրտէն գատի- ֆէ շիչէյի ըէնկիլնէ պօյանմըջ օլտըղընտան , լէքէ իտէրիմ տէյու գօրգուպ էլ տօղունտըրմաղա ճէսարէթ իտէմէ- տիմ : կիճէլէր խայր օլտուն , արգատաչլար . — տէտի վէ տըչարը չըգըպ նապէտիտ օլտու :

Մայեկօ . — Մօսիէօ Տակոպէր , իշթէ կէլէն մէքթուպ շու տըր . — տէյիպ մէքթուպը վէրտիքտէն սօնրա , **քէն-** տիլի սօպայը եագմաղա գօյուլտու : Ակրիքօլ տախի վա- լիտէսինին էսկի գօլթուզ սանտալիէսինի սօպայա եագլաչ- տըրտը :

Տակոպէր՝ մէքթուպը օղունա ուզաթարապ .

— **Գաղ** , **օչլում** , շու ճէ՝ մէքթուպ տըր . պաչըմ . օ տէրէճէ եօրուլմըջ տըր քի , կէօղիւմ անճագ կէօրիլյօր . — տէտի :

Ակրիքօյ մէքթուպը ալըպ աչտըղտան սօնրա, պիր
զաչ սաթըրտան իպարեթ պիր շէ, օլտըղըն կէօրտիւ,
վէ իմզանըն սահիպի քիմ օլտըղընա պազմազսըզըն օգու-
մազա պաշլատը .

Տէնչ Գեղարտի, 25 Ռեօտըն Էլվէ 1831.

« Բէֆիգի գատիմիմ .

« Տօս աօղրու էվլօթայա կիտէն պիր սէֆինէյէ թէ-
« սատիֆ իտիպ, անընչա պիր զաչ տազըզա գատար իխ-
« թիլաթ իթմէմիղտէն պիլ իսթիֆատէ, շու պիր զաչ
« սաթը մէքթուպը աճէյէթէն Եաղըյօրըմ քի, Հինտիս-
« թանտան Եաղտըղըմ սօն մէքթուպլարտան էվվէլ Հա-
« վրրտան Եէտինէ վաարլ օլաճաղըլը իւմիտ իտէրիմ
« Շիմտի սէն զէվճէմ վէ էվլատըմ իլէ պէրապէր շիւպ-
« հէսիզ Բարիսաէ պուլունըյօրսըն . . . քէնտիլէրինէ սէօյ-
« լէ քի

« Լաքին պիթիլիւմէյէճէյիմ . . . սանտալ կիտիյօր . . .
« շար շարուգ պիր սէօղ տահա սէօյլէյիմ . . . պէն ճըրան-
« սայա կէյիյօրըմ Նուպաթըն 13իւնիւ Եւնութմա . . .
« զէվճէմին վէ շօճուղըմըն միւսթազ պէլի անա միւթէվազ-
« գըֆ արը

« Ալլահա ըսմարչատըզ, սէվկիլի տօսթում. իլէլ է-
« պէտ միննէթտարըն

ՍԻՄԱՆ .

Պու էսնատէ, Մայնէօ . « Ակրիքօլ . . . բէտէրին . . .
չարուգ օլ . . . » տէյու հայգըրտը :

Ահվալը հազըրէ իլէ քէտէրպախչ պիր մուվաֆազաթ
վէ թէալլիւզի պուլունան պու մէքթուպըն իլք քէլիմէլէ-
րինի իշիտիր իշիթմէզ, Տակոպէրին Եիւզիւ էօլիւ շէհրէսի
կիպի սօլտու . հէյէճանը գալպ, Եօրղունըզ, գուվվէթ-
սիզլիք պու սօն տարպէյէ մունղամմ օլարաղ, պիշարէ
ատէմի քէնտինտէն չըզարտըլար :

Յզըն տէրհալ Եանընա գօշարաղ, բէտէրինի պիր
միւտտէթճիք գօյլարը արասընտա թութտը . Լաքին չօգ-
կէչմէքսիզին պու Նակէհանի տէրմանսըզըզ վէ պայղըն-
ըզ գալիլ օլուպ, Տակոպէր էլինի ալընա կէթիւրտիւ,
քէնտիսինի տօղրուլթտը, վէ կէօզլէրինտէն զըղըլճըմ սա-
չըլմաղա պաշլալըպ շէհրէսինտէ գաթի պիր սէպաթ վէ
մէթանէթ վէ ճէսարէթ կէօրիւրտիւ . պատէհու շիտտէթլի
պիր խէլէճան իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Խայր, Խայր, պէն խայրն օլամամ, ալչազ օլա-
մամ, սիյահ էլալիսէլիլէր արթըզ պէնի գօրգու տամազլար .
պու կիճէ Բօղ վէ Պլանչ հէր հալտէ գուրթուլաճազլար
տըր :

8

ՃԼՁԱ ԳԱՆՈՒՆՆԱՄԷՍԻ

Տակոպէր՝ օյոհ Եւնէ-Ելլէրի քէնտի սէվկիլլէրի ալէյ-
հինտէ թէրթիպ իթմիչ օլտըզլարը խսֆի, խայրնանէ վէ
թէհլիքէլի տէսիսէլէրտէն պիր միւտտէթճիք տիչարը
սէհչէթ օլարազ, Բօղ վէ Պլանչը գուրթարմազ իչուն
թասմիմ իթմիչ օլտըղը թէչէպպիւստէ ազաճըզ թէրէտ-
տիւտ իթմիչ իտի . Լաքին ֆէվզ էլ մէմուլ օլարազ քէնտի
վէզալիֆի մուգատտէսէ-ֆնի իսթար իտէն մարէչալ Սիմոնըն
մէքթուպը օգունսըր օգունմազ, թէրէտտիւտ վէ գօր-
գուպը անինտէ մահվ ու զաիլ օլտու, իխթիյար աաքէրին
Նակէհանի մէյուսիյնէթի Եէրինէ, սաթլաննէ վէ իհլի-

յաթ քեարանէ պիր ազմ ու մէթանէթ վէ ճէսարէթ դախմ
օրմուշ բար . Պիւսէն ալէյն էլլէլլէլլէն աահա զիյատէ
մէթին պիր սէտա իլէ .

— Ակրիքօլ , սաաթ գաճ տըր . — տէյու սօրտու .

Ակրիքօլ . — Պիր աղ էլլէլլէլլ սաաթ տօղուղը վուր-
տու , պապանըղըմ .

Տակոպէր . — Հայտի շար շարու գ պանա պիր տէմիր
գանճա եարը վէր . լարին պու գանճա պէնիմ աղըրը-
ղրմա տայանճազ տէրէճէտէ միւհրէմ վէ պիր տիվարըն
սաչաղըմա սարլանապիլէճէր տէրէճէտէ տէ աչըղ օլմալը
տըր . Պու տէօրմէ սօպա սանա ճճաղ վէ էօրս խրումէթինի
կէօրէպիլիր . էլլին իշինտէն էլլէթթէ պիր շէքիճ պու-
լապիլիրսին . . . սրա տէմիրէ կէլինճէ . . . (Խէրէտտիւտ
իտէրէք վէ էթրաֆընա պազընարազ .) տէմիրէ կէլինճէ ,
իշթէ աճը տա պուլտըմ . . .

Ասքէր պու սէօղիւ սէօյլէր սէօյլէմէզ , սօպանըն եա-
նընտան գալըն վէ միւհրէմ պիր մաշա ալտը վէ օղլունա
ու զաթարազ .

— Հայտի , շարու գ օլ , օղլում , աթէշի պիր էյիճէ
թութուշտըր վէ պու տէմիրի պէյազլատաճազ տէրէճէտէ
գըղտըրըպ պիր գանճա եարը վէր . — տէտի .

Պու սէօղլէր իւզէրինէ , Ֆրանսուազ իլէ Ակրիքօլ
հայրան հայրան պիրի պիրինէ պազըշտըրլար . տէմիրճի'
բէտէրինին թաամիւքէրտէսի օլան իշէ վէ Մայեէճիւն
մուսվէնէթիլլէ պաշլանմըշ օլան հաղըրըղարա վազըֆ
օլմատըղընտան , տիլսիզ կիպի տօնա գալտը .

Տակոպէր մաշայը տախմա էլլինտէ թու թարազ օղլու-
նա թէքրար տէտի քի .

— Իշիթմէյօր մըսըն , Ակրիքօլ . պուհրնյա պանա շար
շարու գ պիր տէմիր գանճա եարը վէր տէյօրըմ .

Ակրիքօլ . — Տէմիր գանճա մը . . . նէ եարաճազ սըր ,
պապանըղըմ .

*Տակոպէր . — Շուրատա պիր իրիմ վար , անըն սեճու-
նա կէշիրէճէյիմ . լարին պու գանճանըն թէքէսինտէ է-
բէլիճէ կէնիշ պիր տէլիք եարմայընը քի , իրի օ տէլիյէ
կէշիրիպ սըղը սըղըյա պաղլտմազ գապիլ պուսն .

Ակրիքօլ . — Լարին պու իրի վէ գանճայը նէ եարա-
ճազ սըն .

Տակոպէր . — Էկէր մանասթըրըն պիր գարուսընտան
կիրէմէզսէմ , տիվարտան եօղարը շըղմազ իշուն գուլ-
լանաճաղըմ .

Ֆրանսուազ . — (Ողլունա .) Հանկը մանասթըրըն , Ակ-
րիքօլ .

Ակրիքօլ . — (Պիրտէն պիրէ այազա պալղարաղ .)
նէ սէօյլէյօրտուն , պապանըղըմ , հայէա անը մը տիւշիւ-
նիյօրսըն

Տակոպէր . — Եա նէ տիւշիւնմէ գիլիլիմի իսթէրսին ,
պուսն .

Ակրիքօլ . — Լարին , պապանըղըմ . . . պու մուհալ
գապիլինտէն պիր շէյ տիր . . . պէօյլէ պիր թիշէպպիւստէ
պուլունմազ թէհլիքէլի տիր .

Ֆրանսուազ . — (Ըշտըրազը գալպ իլէ .) Լարին նէ'
վար , օղլում , նէ օլմուշ , բէտէրին նէրէյէ կիլմէք իս-
թիյօր .

Ակրիքօլ . — Պու կիճէ մարէշալ Սիմոնըն գըղլարընըն
մահպուս պուլընտըղլարը մանասթըրա կիրիպ , շօճուղ-
լարը գաշլըմազ իսթիյօր .

Ֆրանսուազ . — (Էֆքեարը պաթըլէի տիյանէթրէրվէ-
րիսինտէ էլան սապիլմ վէ սատըպ գալարազ .) Եա Բապ-
պի , եա Բապպի . . . պու հարէրէթին ու մուրը մուգատ-
տէսէյէ գարըն պիր թէճափուզրիարըզ օլտըղընը պիլմէ-
յօրմըսըն , պիշտրէ զէվճիմ

Պէտպաթիթ գատընըղուղ պու սէօղիւ սէօյլէտիյ-
տէն սօնրա , էլլէրինի եէքտիկէրէ գափուշտըրըպ , ա-

Ակրիբօլ վալիտէսինին պու նիկահընտան միթէէս սիր օլարագ .

— Պապաճըղում, միսաատէ էթ տէ պիր սէօղ տահա սէօյլէյիմ . - տէտի .

Տակոպէր . - (Սապրարղլրղլա .) Աէօյլէ պագալըմ , գոյաղըմ սէնտէ

Ակրիբօլ . - Գարարը վաղըրնա դարչը մուխալէֆէթ իթմէր ֆիլրինտէ տէյիլ իսէմ տէ , քէնտինի նէ տէրէճէ պէօյիք պիր թէհլիքէյէ աթմագտա օլտըղընը հէնուղ պիրմէտինի իսպաթ իտէճէյիմ .

Տակոպէր . - (Տիւրի շթանէ .) Պէն հէր շէյի պիլիրիմ Թէչէպպի սիւմ բէք աղրը տըր . լաքին նէ շարէ , գաթմանմալըյրմ . վատ իթտիյիմ պիր շէյին իճրասը իչուն շաւ եա պու թէտպիրտէ միւսամահա իթմի տէմէսինէր .

Ակրիբօլ . - (Ալթ իւսթ օլարագ .) Պապաճըղում, քէնտինի սագլն . . . թէքրար սէօյլէյօրըմ , սէն քէնտինի նէ տէրէճէ պէօյիք պիր թէհլիքէյէ աթմագտա օլտըղընը պիլմէյօրսուն .

Տակոպէր . - (Թահգիրամիդ պիր սուրէթտէ ումուղլարընը գալտորարագ .) Պիլմէյօր մըյըմ . թէհլիքէ տէտիյին շէյ գարուճընըն թիւ ֆէնկի իլէ պաղչէպանըն օրաղը իսէ , շունյարտան պահս իտէլիմ տէ պիթսին . Մանասթըրա կիրտիքտէն սօնրա , ֆարգ իտէլիմ յի պէնի թէլէֆ իթտիլէր . սէն վալիտէնէ գալմույր մըրն . Նիկիթի սէնէտէն պէրու պէնսիդ գալմույր օլտըղընըղտան , պէնիմ վէֆաթըմ սիղէ օգատար աղրը կէլմէճէտ տիր .

Փրանսուագ . - (Հէօնքիւր հէօնքիւր աղլարագ .) Ահ , եա Ռապպի , հէր պու ֆէյաքէթլերին սէպէպի պէնիմ . . . Գարրիէլին պէնի թէքտիր իթմէյէ հաղղը վարըմը .

Մայնէօ . - (Տակոպէրին գէվճէսինին եանընա եագ .

յադա գալղմադ վէ Տակոպէրէ Եաղլաշմագ Ի գրէ պիր հարէ քէթ ի ճրա իյլէ տի :

Ի թի իյար տօքէր՝ զճէր թագրամ ի թիրաղաթմա , շի-
քեայաթմա վէ քէճալարա տիւչար օլաճաղընը էվվէլճէ քէշֆ
իթմիշ վէ պունլարըն հիշ պիրիսինէ գուլագ տամամայը
դաթիյէն գարարլաշտրրմիշ օլտրղընտան, դայէթ գըլմէթ-
տար պիր վագթը դախ պ թտիրմէքտէն պաշղա պիր մու-
հասէնաթը պուլընմայան պու գապիլ պէհուտէ քէճա վէ
նիյաղարըն տէրհալ էօնիւնիւ այմագ , վէ դարարը վագր-
ընըն գաթի վէ նագապիլի թաղելիր օլտրղընը կէօթէրմէք
իչուն , թէմքինլի , սէրթ վէ պիր աղ տա մի թէհարքիսանէ
պիր ոուրէթտէ տէտի քի :

— Ալվճէմ , սղուամ , պէնի տինլէ յիմիգ . սէօյլէյէ-
ճէյիմ սէօյլէրէ էյիճէ սըղդաթ իտինիլ . պէնիմ Եա-
շըմտա պուլընան պիր ասէմ պիր շէյին իճրասընա գա-
րար վէրէճէք օլուրսա , սէպէպինի էլպէթթէ պիլիլ , վէ
դարար վէրատրտէն սօնրա , նէ՛ դէվճէսի վէ նէ տէ օլ-
լու քէնտիսինի ֆիրրի գաթիսինտէն մէն՝ իտէմէպէր . . .
վագիֆէսի հէրնէ իսէ մութլաղա Եարար . . . Իշմէ պէն
տէ վաղիֆէմին իճրասընա գարար վէրմիշիմ տիր . պինա-
էն ալէյհ՝ պիհուտէ սէօյլէր սէօյլէմէքտէն վէ պէնի պի-
հուտէ Եէրէ Եօլմագ տան ֆարիղ կէլինիլ . . . հէրնէ տախի
Եարսանրղ գուլաղըմա կիրմէյլճէք տիր : Պէնի թէշէպ-
պիւսիւմաէն այը գօյմաղ իչուն սիղէ պէօյլէ սէօյլէմէք
տիւշէր իտի , տէյիլ մի , քէք էյի . մտտամ քի պու վագի-
ֆէյի իճրա իթտինիլ , աթթըգ պունտան պահօ իթմէյէ-
լիմ : Պու աղշամ պէն քէնտի էվիմտէ հիւքմ իթմէք իս-
թէրիմ . . . :

Մրանսուալ՝ զէվճինին սուրէթի իֆատէսինտէն գօր-
գարագ , աթթըգ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ
իտէմէտի . ֆագաթ օյլընըն Եիւ պիւնէ թէլզարու քիտրանէ
պիր նիկեաճ տթ իյլէտի :

տէ զէջլէճէ թէրէտտիւտ իթմէտի . խնտի , զայլպի քէմալը շիտակթլէ շարմուպտա օլտըղը հայտէ , տէտիքի .

— Պապաճըղըմ , էկէր իթտաթտա գուսուր իտիյօրտամ , պէնի տփիլ էթ . . . շարին պէնտէն նէֆրէթ իթսէն տաիտ . կիճէլէյին պիր մանտաթըրըն տիվարընը աշմաղլա քէնտինի նէ՝ տէրէճէ զէջլէճէ պիր թէհլիքէյէ աթմաճա . զընը իսպաթ իտէճէյիմ :

Տակուպէր . - (Հիտակթինտէն զըսլ գրրմըղը քէսիլէրէր .) Օղլուճ . . . տահա ճէսարէթ մի իտիյօրտըն . . .

Ֆրանսուտղ - (Աղլայարաղ .) Ակրիքօլ . . . զօճաճըղըմ . . .

Մայեթօ . - Մօսիէօ Տակուպէր , Ակրիքօլը տինյէյինիղ . . . հէրիմիղին մէնֆտաթը իչուն սէօյլէյօր :

Տակուպէր . - (Հիտակթինտէն աշաղընը եէրէ վուրտրաղ .) Արթըղ հիչ պիր սէօզ զաֆամա հիթմէղ . . .

Ակրիքօլ . - (Տէհչէթի պիր սուրէթտէ եիզինինըրէնկի սօյարաղ .) Պապաճըղըմ , տէճէր իսթէյօրըմ քի , քէնտինի քիւրէյէ զատար հիթմէղ թէհլիքէպէն տիչիւշիյօրտըն :

Տակուպէր . - (Պիրտէն պիրէ օղլունըն զօլունտան թութարաղ .) Սէֆիյ , պէնի իտըն վէ ալլաղ օլմուզ թէհլիքէպէն տիչիւրմէքտէն իսէ , պու խուսուսը պէնտէն քէթմ իտէճէղ մի իտին . - տէտիքտէն սօնրա , թիթրէյէ թիթրէյէ . « Գիւրէճ » մի ա տէյու թէրրար իյլէտի , վէ երլտըրմտան ուրըմըն կիպի , պաշընը էյիպ օլտըղը եէրտէ իամուշ վէ մի թէֆէրրիւր գալտը :

Ակրիքօլ իսէ՝ քէնտի սէօզլէրինին Տակուպէր իւչէրէնտէ հատըլ իթտիյի թէէսիրտէն մէմնուն վէ ֆաղաթ մէրգումըն մէյուսիյեթի հալինտէն զիյատէսիյէ միւթէէս սիֆ օլարաղ , տէտիքի .

— Ահ , պապաճըղըմ , կիճէլէյին մէսքիւն պիր մա . հալին տիվարընը աշարաղ վէ եախօտ զարուսընը զըրա .

յաչարագ , այչագ պիր սէտա իլէ .) Մատամ Ֆրանսուազ , սիզ էմբն օլունրդ . Ակրիբօլ՝ բէտէրինն քէնտիտինի պէօյլէնէ թէհլիքէյէ սիմասընա մի սաատէ իտէմէզ :

Ակրիբօլ՝ պիր տագրդ աերդ թէրէտտիւտտէն սօնրա , թէրրար քէյամա աղագ իտիպ , հէ յէհանլը պիր սէտա իլէ տէսի քի .

— Պէն սէնի թանրրմ , պապանդրմ , էնէլ զօրգուսըյա սէնի գարարընտան մէն՝ իտէմէյէնէ յիմի պիլիբիմ , Տակուպէր . - Էօյլէ իսէ հանկր թէհլիքէաէն պահա իտիյօրսուն :

Ակրիբօլ . - (Բէտէրինին գալպինէ թէէսիր իտէնէք տէրէնէտէ միէսսիր պիր սէտա իլէ .) Էօյլէ պիր թէհլիքէաէն պահա իտիյօրսուն մ' քի , «էն» պու տէրէնէ սահպի ճէսարէթ օլտրղըն հալտէ տախի , օ թէհլիքէ էօնիւնտէ բիւնաթ իտէնէքսին . . . :

Տակուպէր . - (Սէրթ վէ տիւրիւշթ պիր սէտա իլէ .) Ակրիբօլ , սէօյլէտիյին սէօղ ալագլըզ տրր , պսնա հագարէթ իտիյօրսուն :

Ակրիբօլ . - Նէ Սէօյլէյօրսըն , պապանդրմ :

Տակուպէր . - (Վաղուպանէ պիր շէհրէ իլէ .) Էվվէթ , ալագլըզ տրր . զիրա պիր ինսանր զօրգու թարագ քէնտի վաղիֆէի մուգատտէսէսինին ինրասոնտան վաղ փէյրմէք իսթիյօրսուն . . . հագարէթ տիր . զիրա պէնի զօրգմաղա մուգթէտիր զանն իտիյօրսըն . . . :

Մայնէօ . - (Սէօղէ գարրչարագ .) Ահ , մօսիէօ Տակուպէր , Ակրիբօլն ճէ տէնէր իսթէտիյինի անպամայօրսընը :

Տակուպէր . - (Սէրթ պիր սուրէթտէ .) Իէք ալէա ոնյայօրմ :

Ակրիբօլ՝ բէտէրինին հիտաէթ ու շիտաէթինտէն սանտէրէնէ մի թէէսսիր օյաու իսէ տէ , մու հապպէթ վէ հիւրմէթի ֆերդէնտանէնին ինապ իթտիյի աղմ ու մէթանէթ .

րագ իշերի կերպէք խուսուսընտա, հիւքմի գանուն գաթի տիր... Եկեալք քիւրէք տիր. էվլէթ, պարտեղըմ. էկէր պու ճիւրմի իրթիքեայ իթտիյին զէման թու թըլաճագ օլուրսան, ճէզասը քիւրէք տիր. վէ պէօյլէ օլաճաղը աս եիւզտէ տօգսան տօգուզ մուհագ գագ տրը. չունքի, Մայեէծիւն սէօյլէտիյի վէճէ իյէ, մանասթըր իհիթիյաթ. քեարանէ պիր սուրէթտէ մուհաֆագա իտիյիյօրմուչ... էկէր պու սապահ, սըզտան սըրղու մատմուտղէյլէրի գաչրումագ թէչէպպիւսինտէ պուլունսա խտին, սէնթ թէվ. գիֆ իտիպ հասյսա արթարյար ըտը. անճագ, պու թէչէպ. պիւս աչըգտան աչըգա ինքա իտիյմիչ օլտրղըտան, հիչ օլմագսա խալիսանէ վէ ստմիմի պիւր բիւսթտիտըր գէնկինի քէսպ իտէր վէ մուտիտարէն տէ իհիթիմալ քի աֆյա մագ. հար օլուր ըտը... Լաքին պէօյլէ կիճէլէյին տիվարը ա. շարագ մանասթըրա կիրլէր... թէքրար սէօյլէրիմ քի տօս տօղրու քիւրէյէ կիթմէք տիր... Շիմտի... պա. պարտեղըմ... իսթէտիյին գարարը վէրէպիլիբսին... սէն նէ եարարսան պէն տէ օնու եարաճաղըմ... զիրա սէնին գալըպ եայրընըճա կիթմէքիյինէ ասլա միւսատէ իտէ. մէմ. Հայտի, սէօյլէ... գանճայը տէրագապ եարարըմ. պէնիմ տօլապըն ալթընտա պիր շէքիճ իլէ քէլպէթիւլէ. բիմ տէ վար տըր... պիր ստաթա գատար կիտէպիլիբիզ.

Տէմիրճինին պու սէօղլէրինտէն սօնրա, օտա տէրու. նինի տէրն պիր սիւքիւնէթ գաթլատը. պու սիւքիւնէթ եայրընը Ծրանսուաղըն ընչըրըզ սէտարարը իյէ գաթ' ուլունմագտա ըտը. պիչարէ գատարն հէմ աճը աճը սղա. մագտա վէ հէմ տէ սաիգաի մէյուսիյեթիլէ շու սէօղլէրի մըրըլտամագտա ըտը.

— Էյվահ... եա Բապպի... արբայ Տիւպուանըն սէօղլէրինի տինլէտիյիմ իչուն, պաչըմըզա պագ նէլէր կէլտի... :

Մայեէծ Ծրանսուաղա պիհուտէ եէրէ թէսէլլի վէր.

մէքտէ, վէ քէնտիսի տախի գալպէն տէհչէթ հըսս իթ. մէքտէ իտի. զիրա ասարէր' պէտնտարղա գարչը ուղրաչ. մագ իչուն, բիւրէք ճէզասընտան տախի գօրգմագ պիր ա. տէմ օլաղընտան, Ակրիքօլ տախի բէտէրինին տիւյար օ. լաճաղը թէհիլքէյէ իչիթիւրաք իթմէք իսթէյէճէրտի.

Տակասէր' հէր նէ գատար սէպաթքեար վէ ճէսուր պիր ատէմ իտի իսէ տէ, հայրէթ վէ մէպհուլթիլէթին. տէն տօնմուչ գալմըշ ըտը. Գէնտի ատաթը ասարէրիյեթի իճապընճա. կիճէլէյին իճրատընը թասմիմ իթմիչ օլտրղը թէչէպպիւսին պիր նէվ' մուհարէպէ տէսիսէսի օլտրղընը վէ էվլէլա հագղը սահիհի վէ սանիյէն վաղիյէթիլին իգթի. գասը սէպէպիլլէ մէպքիւր տէսիսէյլի մէվղըրի իճրայա գօյ. մաղա հագղը պուլընտըղընը զանն իթմիչ իտի. լարին օղլունըն տէ շէլթէնկիզ սէօղլէրի պու զաննընը տօղրուլ. թուպ, հագղըգաթը հայի մէյտանաչըգարտը. պինապէ. բին եա մարէչալ Արմոնըն էմիլիթիլինէ վէ էօքսիւզլէրին վալիսէսիլին սօնընճը արղուսընա խըյանէթ իթմէք վէ եաիօտ քէնտիսինի տէհչէթի պիր պէտնամըզ թէհիլքէ. սինէ տիւչիւրմէք լալըմ կէլմէքտէ իտի. հաթթա էօք. փոքըրի գուրթարմագ միւմյին օլուպ օլմայաճաղընը տա պիլթէլէրէք, օղլունը տա պու պէտնամըզ թէհիլքէսի. ճէ հըսսէտար գըլմաղա մէճպուր օլույօրաու... :

Նակէհան Ծրանսուաղ, եայարմըչ օլան կէօղլէրինի օիլորէք, զիհնինտէ պիրտէն պիրէ պիր շէօլէի իւմիտ տօղմուչ կիպի սէտիյի.

— Նա Բապպի, էվլէթ, ֆիքրիմէ պիր շէյ կէլիյօր. մուամէլէի ճէպրիյէ գուլունմուպ սըղըն պէլրի տէ պու սէվ. կիլի շօնուչլարը մանասթըրտան գուրթարապիլիբսինիզ.

Ակրիքօլ. — (Գէմալը կէրմի իլէ.) Նէ կիպի վալիտէ. ճիլիմ.

Ծրանսուաղ. — Գու էօքսիւզլէրի մանասթըրա կէօն. տէրէն արբայ Տիւպուա տըր, Լաքին, Գարբիլլին իֆա.

պու առէմին յիմ՝ վէ նասրլ մախու գ օլարղընը պիլի՛ր մի-
 սինիղ . Գու աշաղ՝ բարաղ օլմագտան էվվէլ . ղէնաի աչգ
 ու մուհապպէթթէ նազարը հազարէթթէ պաղարղը լչուն,
 Բօզ վէ Գլանչըն վայիտէսինին ճէյլատը օլմուչ տըր . Բա-
 բազ օլմագտան էվվէլ . ղէնաի վաթմանընա պարչը ~~էլէք-~~
 լէշմիշ վէ էսնաի մուհարէպէտէ իլի տէֆա ժէնէրայ Սի-
 մոն ըլա բու պէ բու պուլունմիշ տըր . . . էվվէթ , ժէնէ-
 րայ Սիմոն Լիրսիգա մուհարէպէսինտէ էսիր սիւշաիլիւ
 վէ Վաթէրոյ մուհարէպէսինտէ վիճուտի գուրչուն եա-
 բուարըլլա տէլիւր ~~տէլիւր~~ օլարղը սըրատա , պու խայըն
 մարքի տախի Բուսլար վէ Ենէրիպէր իյէ դալէպէ պայ-
 բաղընը տիրմէրաէ իտի . Գուրպանլարըն կիւնիւնտէ սա-
 խի . պու աշաղ ստէմ՝ պիւ շոգ շոն ու շէրէֆէրէ մագ-
 հար օլարաղ . իղթիտարտան տիւչէն Իմրէրաթօլըրըն
 աքէրի իյէ (ժէնէրայ Սիմոն ըլա) պիւ տէֆա տահա բու
 պէ բու պուլընար . Գու տէֆա . իլի ~~աքէր~~ պէ յինտէ .
 շիտաէթթի պիւ տուէլլօ վուղու պուլուու . Սարչի եարա-
 լանտը . լաքին ժէնէրայ Սիմոն տախի խաամ ~~էլզատընա~~
 մահրիւմ օլարաղ . սէրէֆէն խտիլտի . . . Եիմտի պու
 խայըն բարաղ օլմուչ հա . Բէք էլի . էզլէ իսէ պէնիմ
 հիշ շիւպհէմ եօզ քի . վայիտէյէրի իյէ բէտէրլէրի ալէյ-
 հինտէ տէրքեսար օլսն պուղղ ու տտավլէթ գէհրինի՝ գրգ-
 լարը խղէրինէ տէօրմէր խղրէ . Բօզ վէ Գլանչը աչըրթ-
 մըշ սըր . . . Տէմէք սիր քի գըղլար շիմտի պու աշաղ
 տէրքէթթէ թահմը հիւքմիւնտէ պուլունըլօրլար հա .
 էպէ օլուղլը հալտէ . շիմտի պու էօքսի ղէրին եալընըղ
 սէրվէթի միւսթապպէլէսինի տէլիլ . հայտթընը տախի
 միւտաֆաա իթմէյէ մէճպուրբ . . . էվվէթ . հայտթընը
 տախի միւտաֆաա խտէնէլիմ . . .

Ակրիքօլ . - Գապանըրբ . . . ղանն իտէրսին քի պու
 առէմ . . .

Տակուպէր . - (Ողլունըն սէօղիւնիլ ղէսէրէք .) Վաթա-
 Գ—153

տեսինէ նազարէն, պէնիմ իմիրաֆ բարազում պու իշի
արք Մ. Բօտենին թէշվիդի իշէ եարմըչ արբ . . .

Ակրիքօլ . - Էկէր իշ օ եօլուա խէ, Մ. Բօտենէ մի-
րաճաաթ իթմէր պիհուտէ պիր շէ, արբ . քէնտիսինտէն
հիշ պիր մաւալէնէթ պէքլէնիլէմէզ :

Փրանտուազ . - Էվվէթ, Մ. Բօտենտէն պէքլէնիլէմէզ .
լաքին իհթիմայ քի Գարրիէլին ամիրի օլան վէ բուհպան
մէքթէպինէ կիրէլիտէն պէրու քէնտիսինի տախմա հիմայէ
իթմիշ պուլրնան նուֆուզրեար արբայ պու սլապտէ պիր
շէ, Եարապիսին :

Ակրիքօլ . - Հանկր արբայ, վալիտէճիլիմ :

Փրանտուազ . - Մ. արբայ տէկրինեի :

Ակրիքօլ . - Ա՛՛՛՛՛, վալիտէճիլիմ, ֆիլ ճազրգա բու-
հիպի մումտիլէ, Գարազ օլմալտան էվվէլ ասքեր իմիշ .
պէլքի տէ պաշգալարընտան տահա զիլտտէ մէրհամէթի
վէ մուշֆիգ պիր գալպէ մայիք տիր . . . մումաֆիհ . . .

Տակապէր . - (Գու խամի իշիթտէլլիմաէ, շէհրէսինտէ
տէհշէթ վէ Նէֆրէթ տլսիմի բէլտա օլարազ .) Տէկրին-
եի մի . . . պու մէքրուհ խայընլըզ վէ տէֆտէլարլըզ ի-
շինաէ, բարազ օլմազտան էվվէլ ասքերլիք իթմիշ օլան
տէկրինեի նամընտա պիր ատէմ աէ մի վար տրբ :

Ակրիքօլ . - Էվվէթ, պուպաճրղըմ, մարքի տէկրին-
եիաէն պահա իտիլարըչ քի, Գուրպոնլարըն թէճտիտի հի-
քիմէթ իթմէսինտէն էվվէլ, Բուսիա խրտմէթի ասքերի-
լէսինաէ պուլլնմըչ վէ 1815 սէնէսինտէ Գուրպոնլարթա-
րաֆընտան պիր ալայա գօմանտան օլմուշ տրբ :

Տակապէր . - (Գօշուգ պիր սէտա իլէ .) Թա քէնտի-
սի . . . եինէ օ հա . . . քէօթիւ պիր շէլթան կիպի տախմա
չօճուգլար, վալիտէլէրի վէ բէտէրլէրինէ գալըր տիքիլիպ
տուրըլօր :

Ակրիքօլ . - Ն՛՛՛ սէօյլէլօրսուն, պապաճրղըմ :

Տակապէր . - Մարքի տէկրինեի տէտինիզ, տէլլէ մի :

նրնա խաչընըղ իթտիքտէն սօնրա , նիհայէթ րուհայան
 սիբինէ կիրէն ալչազ վէ պէտնամ պիր ատէմ հէր շէ յի
 եարմադա մուգթէտիր տիր . (Ճանիրաշ պիր սէտա իլէ .)
 Սիդէ սէօյէ յօրըմ յի , օնանքէօր խաչըն պէլքի աէ պէնիմ
 սէֆի շօճուզլարըմը շու ստաթտա ետվաշ ետվաշ թէլէֆ
 իտիօր . . . զիրա էօբսիւզէրի եէքտիկէրինաէն այրըմադ
 անլէրի թէլէֆ իթմէ յէ պաշլամըշ օլմադ տէմէր տիր . . .
 (Թարթի նազասիլ պիր խըշմ ու զազասլյա .) Ժէնէրայ
 Սիմոնըն գըզլարը մարքի տէկրինեի իլէ ավէնէսինին բէն-
 շէի զուլմ վէ գահրընտա պույունսունյար տա , պէն քիւ-
 բէք ճէզասընա շարքըմադըմ տէ յու , անլէրի գուրթար-
 մադ տա թէրէտտիւտ իտէ յիմ հա . . . (Խթիհզպաքեարի պիր
 գահգահա գօբարսլյազ .) Գիւրէք ճէզասը մը . . . քիւրէք
 ճէզասը պանա նէ հարասիլիր . ճանսըղ նաշըմը քիւրէ յէ
 գօյապիլիլէր մի . պու սօնընճը թէճրի պէ յի իճրա
 իթտիքտէն սօնրա , մուվաֆֆազ օյամատըղըմ հայտէ ,
 պիր տասաւնճա իլէ պէ յնիմի տաղթմադա հազգըմ օլ-
 մայաճազ մը . Տէմիրինի աթէլէ զօյ , օղլում . . . շարսգ
 օլ , վաղթմըմը բէք գըշմէթտար տըր . . . մաշայը գըզար-
 րըպ կի գէլ պիր դանճա ետըր վէր . . .

Ֆրանսուտղ . - (Կայար մատէրանէսինտէ հրաս իթ-
 տիլի մէ յու սիյեթթ սաիգասըղլա տիլիւրաշ պիր նիտա սա-
 լը վէրէրէք) Լալին . . . օղլուն տա պէրտպէր կէլէճէր ,
 տիւ շիւն պիր քէրէ (Այադա գալգարազ վէ Տակոսպէրին
 պազրարընա սարլարազ .) նէ հարը յօրսին , պիչարէ
 դօճաճըղըմ . . . էկէր սէն թէվգիֆ իտլէճէք օյուրսան ,
 օղլուն տա թէվգիֆ իթլէճէք տիր :

Տակոսպէր . - Միւրէք ճէզասընա շարքըմադ իսթէր-
 սէ օ տա պէնիմ կիպի ետքսըն . . . տասպանճամ իրի տիր :

Ֆրանսուտղ . - (Էլլէրինի նիյազքետրանէ պիր սուրէթ-
 աէ գօճասընա սեղաթարազ .) Լալին պէն . . . սէնսիդ . . .
 օնարդ . . . նէ օյաճազըմ . . .



ՄՐԱՆՍՈՒՄԸ ՊԵՇՄԻՆԷՆ

Տակոպէր . - Օ պապտէ հագ գըն վար . . . խօտպին .
վիճ իմ արմ . . . պէն ետլընըզ կիտէ ճէ յիմ :

Ակրիբօյ . - Ետլընըզ կիմ մէ յէ ճէ քսին . . . պապածը-
զըմ . . . :

Տակոպէր . - Լարին վայրտէ՞ն . . . :

Ակրիբօյ . - Մայիկօ ճէրէ յան խուն ահվայի բէ յ իւյ
այն կէօրի յօր . կիտիպ ա սթամր , Մ . Հարտիյի պու յսուն
վէ հէր շէ յի օնա նազ ի թմսին . . . : Մ . Հարտի այի ճէ նապ
վէ սէխամկ թեար պիւր զամ օլտրոյրնտան , վայրտէ մին
կօյի պ կիտին ճէ յէ տէ ք պիւր ի զամ կիտ հը վէ եէ յէ ճէ ք
կքմէ յի պու յուն ա ճապ արը :

Յրանսու աղ . - (Մէ յու սիյի կիմ յէ էլլէրինի օղու շտը .
բլայ .) Մ . հէր պու նոյարըն սէ պէսի պէն իմ . . . Պէնի ճէ .
զալանարր , եա Բապպի . . . պէնի ճէ զայանարր . . . զա-
պահաթ պէն տէ օրտու . . . պու իշտէ հիշ յիտէնին մէտ .
իւկի եօզ արը . . . շօճու զարր պէն թէ սլիմ ի թմսիմ . . .
վէ պէնիմ է վլտարմըն վէ քտիմ ը յա ճէ զամա շարրը յա ճա .
զըմ :

Տակոպէր . - (Մու հապպէ թի շէտիտէի բէտէրանէ ի-
լէ օղու . . . կէօրի նտէ սրգարսայ .) Ակրիբօյ . . . սէն պէ-
նի միէ պէրապէր կէ յմէ յէ ճէ քսին , սէն պանա բէ քաղամ
իմ մէ յէ ճէ քսին , իսթէ մէմ :

Ակրիբօյ . - Պէն մի . պապածը զըմ . . . թէ հիլքէ յի սու .
նա կէօյիմ կրտիքտէն սանրա , բի ճաթ իտէ պիլիբ միյիմ ,
պու մի միլի ն մի . Պէնիմ տէ զու թմարա ճապ պիւր յիմսէմ
եօզ մը . Սօն տէրէ ճէ իսայրիսահ վէ այի ճէ նապ օլան վէ
պէնի հապսիտանէ տէն զու թմարա ճապ իսթէ միշ պու յրնան
մատմու աղէլ ար Դարտօլիլ տէ թիմարիտանէ տէ մահպուս
տէ յիլ մի տիւր . Սանա բէ քաղամ իտէ ճէ յիմ , պապածը-
զըմ . հագ գըմ , վայիթիմ վէ արզում պէօյէ ի ճապ ի-
տէր :

Ակրիբօյ պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սանրա , զանճա

եարձադա մախտուս օլան մաշայր տէօքմէ սօպանըն զըղ-
ղըն ամէնչինէ սօդատու :

Իխթիյար ասքէր , շու սըրատա , գայպէն շիտաէթի
պիր մուհարէպէյէ տիւշար օլմուշ ըտը : Ակրիբօլն պիշա-
րէ վալտաէսի իսէ՛ էլան տիղ շէօքմիւշ օլտըզը հալտէ ,
ընչզըրա ընչզըրա :

— Էյլտհ , եա՛ Բասպի , հէրիմիղէ տէ մէրհամէթ
էյլէ , պիղի թէհիթէ վէ ֆէլաթէթաէն մուհաֆադա էյ-
լէ . - տէմէքտէ իտի :

Ակրիբօլ Մայեհօնիւն մուսվէնէթիլլէ վալտաէսի
այադա գալտըրտըրադ տէտիթի :

— Աղլամա , սէպիթի վալտաէճիլլամ , աղլամա , եիւրէ-
յիմի բարչա բարչա իտիյօրսուն , գօրգմա , մէյուս օլա-
ճադ պիր շէյ եօզ , Պէն պու թէշէպպիս սիւն նէթիճէսինի
բէտէրիմին նաղարնտա գաստէն պէօյի թաիւմ . մուպա-
լադա իլէ քէնտիսինի հարէքէթի վաղըասընտան այր-
գօրնոզ իսթիյօրտում . ֆաղաթ , իքիմիղ պիլիթում օլուպ
տա , իհթիյաթ վէ պասիթէթլէ իշ կէօրէճէր օլուրսադ ,
հիշ պիր թէհիթէյէ տիւշար օլմուգ սըղըն մուվաֆֆադ օ-
լապիլիլիլ . (Տակոպէրէ կէօղ իտէրէշ .) տէյիլ մի , պա-
պաճըղըմ , Թէրրար սէօլէլլամ , վալտաէճիլլամ , գօրգմա ,
մէյուս օլաճադ պիր շէյ եօզ . պէն հէր շէյին մէսուլիյ-
եթիմին տէօրէօհտէ իտէրիւմ Մարէշալ Սիմոնըն գըղ-
լարը իլէ մատմու աղէլ տը Գարտօլիլի գուրթարաճաղըղ :
Մայեհօ , շէքիճ իլէ քէլղէթիլլէր շու տօլապըն ալթընտա
տըր , լուսթֆէն պուրսոյա կէթիթ :

Իշնի գըղ՝ կէօղ եաշլարընը սիլէրէք , Ակրիբօլուն իս-
թէտիլի շէյլէրի կէթիթմէյէ գօյուլտու . տէմիրճի իսէ՛
պիր բէօրիթ վասըթասըլլա ամէնչի իւֆիլէմէյէ վէ մա-
շայը գըղտըրտնոզա պաշլատը :

Պիր գաշ տաղըղա սօնրա , Մայեհօ՛ ալէթլէրի կէ-
թիլիլիլ թիթրէմէքտէ օլան էլլէրիլլէ Ակրիբօլա ուղաթ-

արգտան սօնրա , հէյէճանըլ պիր սէտա իլէ . սիլթէ տ-
լէթլէրին . Ակրիբօլ՝ տէյիպ , բէնտիսի շէքիլիլի : Ակրիբօլ
քէլղէթիլլէրիւն հարաղըմըլլա , պէյաղլանաճադ աէրէճէ .
տէ գըղարմըշ օլան մաշայը ամէնչտէն շըղարարադ , վէ
տէօքմէ սօպայը էօրս մադամընտա գուլլանարադ , շէքիճէ
քէմայը շիտաէթիլլէ վուրմադա վէ մաշայը գանճա շէլլինէ
գօյմադա պաշլատըր :

Տակոպէր սաքիթ վէ ~~Պիթէֆէրիթ~~ տուրմըշ ըտը ,
Պիտէն պիրէ ֆրանտուաղըն էլլէրիլի թութարադ տէ-
տիթի :

— Սէն օղլանը թանըրարըն , տէյիլ մի , ֆրանտու աղ .
քէնտիսինի պէնիմլէ պէրապէր կէյմէքաէն մէն՝ իթմէք
միմքիմիպիղ տիր Գունընոյա պէրապէր , էմին օլ , սէվ-
կիլի գարըճըղըմ գօրգմա , մուվաֆֆադ օլաճաղըմը-
ղա իմիտիմ պէրքէմալ տըր Էկէր , մուգայիլի օլա-
րադ , թէվիթի իտիլլէճէր օլուրսադ , կէրէք Ակրիբօլ վէ
կէրէք պէն՝ նէ՛ ալշաղլըղ վէ Նէ՛ տէ թէլլէֆի նէֆսէ թէ-
սաստի իթմէյիլլ . պապա օղուլ՝ վաղիֆէի մուգատաէսէ-
սինի սօն աէրէճէսինէ գաստար իճրա իթմիշ օլան իթի ճէ .
տար առէմլէր միտպի գօյ գօլա վէրէրէր , վէ ալըմըղ
ալըղ վէ մի թէտաղիմ պիր շէհրէ իլէ հապիտանէյէ կի-
տէրիլ Մուհարէմէ կիսնիս կէլիթ մահքէմէ հու-
զուրընա շըղարըղ , վուգուսիթը տճտան ուճա իտիլիսա .
վէ սասըղանէ պիր ոուրէթաէ նաղլ իտէրիլ Արթըր
մէյուսիլիլլէթին աէրէճէյի նիհայէսինէ վարարադ վէ գա-
նուն վէ ատալէթ թարաֆընտան տա հիշ պիր մուսվէնէթ
վէ մուղահէրէթ կէօրէմէյէրէր , ճէպր ու շիտաէթ իսթի-
մալինէ մէճպուր օլտուգ տէրիլ . (Գըղըմ տէմիլի շէքիճ-
լէմէքտէ օլան օղլունտ մի թէվէճճիհէն .) Իշինէ պապ ,
պըլլամ , տէմիլի էյիճէ տէօյ , գօրգմա . հօքիլէր շու-
մուսրեար առէմլէր տիր . նամուսրեար առէմլէրէ տօ-
գունմաղրար :

Ահրեթու . - Եզրէթ , պատածըլլում , հող գրն վար . սէն միւսթէրի՛ն օլ , վայիտէն ճիւղիմ . . . Խորտըղըզ իթմէք իչուն կիճէլէլին տիվարլարը աշան սարիզէր իլէ . հաւրէնէլ . թիճի . հայտիճընը վէ նամուսընը պիլէ թէ հիւրէլէ զոյա . բազ իւչ պիչարէ մագուճը դուրթարմազու պայգըշան պիլ իխիլիար ասրէր վէ օղու արասընտա վազը աշան Փէրզ ու մուպայէնէթի հարիմէր բէք ալէա կէօրէպիլիլէր :

Տակոպէր . - Էկէր տէրմիյան իթտիլիմիզ էօզըլէր ան . լաշըլայաճազ օղուրսա , եինէ պէիս եօզ . . . սէնին օղուն վէ զէվճին՝ նամուսընար վէ հող գըլինաս տաէմէր նազուրընտա նամուսընընը տայա դաիպ իթմէլէնէքլէր տիր . . . Շայէա քիւրէք ճէզասընա մուհըլիմ օղուպ տա եաշամա . զա գուվվէթ վէ ճէսարէթիմիզ պուլունաճազ օղուրսա , պապա օղուլ զէնճիլէրիմիզի քէմալը իֆիթիլարլա թաշըլայաճազը . . . վէ օ խոյըն մարի , օ պէանամ բարազ պիլդտէն զիլատէ բէլիլ վէ իսսվայ օլաճազ տըր . . . Սէն իչինէ պազ , օղուճ , տէմիլի էլիճէ տէօլ , գօրգմա . . . քիւրէք ճէզասըն քէրէմքեար պիլ զիճատնը վէ հայսիլէթի զաթիլէլի ապա լէքէտէր իտէմէզ . . . Շիմաի , իրի սէօզ տէ սէնինլէ թէսթի իտէլիմ , սէվիլի Մայեէօմ՝ վաւթ՝ հէմ գրսա վէ հէմ տէ միւճպիլ տիր : Մատմուտղն . տը Գարտօվիլ իլէ գօնուշմազ իչուն պապչէլէ Էնտիլինտէ , մանասթըրըն զաթլարընըն եիւքսէք օղուպ օլմուտըրընա տըղզաթ իթտին մի :

Մայեէօ . - Էվվէթ , մօսիէօ Տակոպէր , բէք եիւքսէք տէլիլ իտիլէր . ալէլ իսսսուս , մատմուտղէլ տը Գարտօվիլին մահպուս պուլունաըղը թիմարլսանէլէ նազըր օլմն զաթ ճիւզի պիլ եիւքսէքլիլտէ իտի :

Տակոպէր . - Պու մատմուտղէլ իլէ նասըլ զօնուշուպիլտին :

Մայեէօ . - Որատա թիմարլսանէ իլէ մանասթըր պապչէլէրինի պիլի պիլինսէն ալըրան պիլ թախտարէրտէ վար

րար . իչթէ մատմուտղէլ տը Գարտօվիլ պու թախթարէր . - Էնթ օ պիլ ճիւճէթիտէ պուլունըլթարտու :

Ակրիլօլ . - (Տէմիլի տալմա շէքիճլէլէրէր .) Բէք ալէա . . . տէմէք տիր ի պիլ պապչէտէն տիկէրինէ գօլայլըզլա կիրիլէպիլիլ . . . իճիմալ քի թիմարլսանէտէն տը շարը շըգմազ տաճա գօլայ վէ տաճա էմիլիլէթիլ օղուր . . . նէ՛ շարէ , մատմուտղէլ տը Գարտօվիլին օտասը նէրէտէ պուլունտըղընը պիլմէլթարն :

Մայեէօ . - (Գուվվէի հաֆըզասընը թօրլայարազ .) Պիլիլիմ . . . տէօրթ քէօչէլի պիլ տաիլէտէ սարին - իք . վէ բէնթիթիլ իլը սէֆա կէօրմիւշ օլտըլլում բէնճէրէնին իզէրինտէ տէ , մաի վէ պէյազ պիլ բէնէ պօյանմըշ պիլ նէվ՝ սաշազ վար տըր :

Ահրեթու . - Ոէր ալէա . . . պունը ունութմամ :

Տակոպէր . - Աճասու պէնիմ պիչարէ շօնուղարըն նէրէտէ պուլընտըղըլարընը տա պիլիլ միսին :

Մայեէօ . - (Պիլ տազըղաճըր թէֆէրիլիլտէն սօնուրա .) Մատմուտղէլ տը Գարտօվիլին սալին օլտըղը օտանըն զարշըսընտա տըրլար . շունքի , իրի կիւնտէն պէրու , քէնտի բէնճէրէսինտէն իշարէթիլիլ իտէրէք անլէրլէ գօնուշմազ տա ըմըշ . հաթթա չիմտի տէրլսաթըր իտիլթըմ , մատմուտղէլ տը Գարտօվիլ՝ հէր իքիսինին տէ օտալտըր ալըր ալըր զաթլարտա օլտըղընը , եանի պիլի զէմին զաթընտա վէ տիկէրի պիլինճի զաթտա մահպուս պուլընտըղըլարընը սէօլլէմիշ իտի . . . :

Ակրիլօլ . - Բէնճէրէլէրինտէ տէմիլ բարմազըղ վարմը :

Մայեէօ . - Պիլէմէմ :

Տակոպէր . - Պէիս եօլ , թէչէքչիւր իտէրիմ , սէվիլիլ զըղըմ . պու մալիմաթ տէլալթիլլէ եօլումուպու պուլապիլիլիլ . պազըսը իչուն , պէն եարաճազըմը պիլիլիլիլ :

Ակրիբոյ . - Մայիկօ , պսնա տղածրգ սու կէթիր տէ
չու տէմիրի սոյու տայրմ . (Բէտէրինէ խիթուպէն) Պու
զանճա է յի մի տիր , պապածրղըմ :

Տակոպէր . - Էվվէթ , օյլու մ , սօղուր սօյու մազ , իբին
ու ճունա կէչիրիբիզ . . . :

Պու վու գուսթ վէ մու հապէրաթըն էսնաի ճէրէյա .
նրնաա , Յրանսուսուզ Պոտուէն տիզ ի սթիւնէ կէլմիշ օյ-
տրղը հալտէ , քեմայր կերմի իյէ աուս իթմէքտէ իտի :
Սաիդաի ճէհայէթ վէ մէյուսիյեթէլէ պիր ճիսայէթի ս .
զիմէ իրթիքեապընը թասսիմ իթմիշ օլան Ակրիբօլ իլէ
Տակոպէրէ մէրհամէթ իթմէսինի վէ ալէլ խուսուս . օղ-
լունըն վի զէլճիքս իճրա իտէճէքլէրի թէչէպպիսիւն
սէպէպի եէկեանէսի քէնտիսի օլաըղընտան , զաղապը
Բապպանիսինի եայընըզ քէնտիսի իզէրինէ տէօքմէսինի
ճէնապպը Ալլահտան րէճա վէ նիյազ իթմէքտէ իտի :

Տակոպէր վէ Ակրիբօլ քէնտի իթմէթպաթ վէ հազըր-
ըղլալընը քէմալը սի քիւնէթլէ իքմալ իթմէքտէ իտիլէր .
հէր իրիսինին տէ սիմասընտա , սօղուիլուզ վէ վագար ու
ազամէթ ալաիմի կէօրիլմէքտէ իտի . զիրա պու թէչէպ-
պիսիւն նէ տէրէճէ աղրը վէ մուխաթարալը օլաըղընը
հրսս իթմէքտէ իտիլէր : Պիր դաշ տաղրգա սօնրա , Սէն-
Մէրրի քիլիսէսինտէ , սաաթ օնա վուրուու , Սաաթըն սէ-
տասը՝ հէնուզ տիյնէնմիշ օլմայան րուզկեարըն վէ եազ-
մուրըն հաթըլ իթմալի շամաթա արասընտա , բէք զաիֆ
պիր սուրէթտէ գալազլարընա վտարը օլտու :

Տակոպէր . - (Սարսըլարազ .) Սաաթ օն . . . զաիպ ի-
աէճէք պիր սանիյէմիզ պիյէ եօզ աըր . . . Ակրիբօլ , շու-
վալը սլ պուգայրմ . - տէտի :

Ակրիբօլ . - Պաշ իսսիլունէ , պապածրղըմ :

Կէնճ տէմիրճի շու վալը ալմադա կիթիլի սրրատա ,
այազտա տուրմապա մէճայի դալմամըշ օլան Մայիկէօյէ
թէզարուպ իտիպ , զպէթ եաթաշ պիր սէտա իլէ :

— Էկէր եարըն ուսպահ ախէթ իթմէմիշ օլուրսազ ,
վախաէմի սանա թէսլիմ իտէրիմ , Տէրհայ կիտիպ Մ . Հար-
տիլի պուլուրսուն , իչի աշաթըրսըն . պէլքի տէ սէյա-
հաթընտան սախէթ իթմիշ տիր : Հայտի , հէմիլրէճիլիմ ,
ճէսուր օլ , պէնի գուճազլա : Պէտպաթիթ վախաէմի եա-
լընըղ սանա թէսլիմ իտէրիմ . - տէտի :

Պատէհու , Ֆիվզ էլ գայէ միլթէսսիր վէ միլթէ-
հէյեիֆ օլարազ , պայրուճազընը հրսս իթմէքտէ օլան
Մայիկէօյիւ քէմալը մուհապէթլէ գօլլարը արասընտա
արգտը :

Տակոպէր իսէ՝ գայպէն հէմ մէսուր վէ հէմ տէ
միլթէկսսիր օլարազ , քէօրէյինէ տէտի քի .

— Էօնէ տիւշ պաղայրմ , իխթիյար Բապա-թուսամ ,
սէն պիզէ գարազօլ խըամէթինի կէօրէճէքսին :

Պու սէօղիւ միլթէաղըպ , այապա գայգմըշ օլաըղը
հալտէ օյլունըն պաչընը կէօյսիւնտէ սրգմազտա օլան
վէ հէօնրիւր հէօնրիւր աղլայարազ եիլիւնէ պուսէլէր
գօնտուրմազտա պուլընան գէվճէսինէ եալաշարազ , վէ
քէնտիսինի սաքին վէ պէչաշէթլի կէօթմէրմէյէ շարըշարազ .

— Սէվկիլի դարըճըղըմ , հայտի , արթըզ աղլընը պա-
շընա թօրլա վէ պիզիմ իչուն միւքէմէլ պիր սթէչ եա-
րը վէր . . . իքի իւշ սաաթա գատար պուրայս իքի պիչարէ
էօրսիլ իյէ պիր կիւղէլ մասմուազէլ կէթիլրէճէլիլ . . .
Պէնի գուճազլա քի , իչիմիզ րասթ կիթսին . - տէտի :

Յրանսուսուզ՝ հիշ պիր քէլիւէ իրատ իթմէքսիգին , գէվ-
ճիլին պօյնընա սարըլտըր : Պօղուզ ըշըլըրըզալը վէ սինիր-
լի տաէ-ճէրէ մախուս ինիլթիլէրլէ պիր գաթ տաճա քէս .
պի տէհէթ իտէն պու մէյուսիյեթի սաքինանէ , ինսա-
նըն ճիկէրլէրինի րարա րարչա իտէճէք պիր հալտէ իտի :
Նիհայէթ Տակոպէր՝ գէվճէսինին գօլլարընտան քէնտիսինի
սըյրրարազ , վէ իսլէճանը պալպինի սէթր իտէրէք , միւ-
թէչպայեիլ պիր սէտա իլէ օյլունա տէտի քի .

— Հայտի արթորդ կիտէլիմ, Ակրիբոյ . . . վախտէնին հայ ու հարէրէթի ճիկէրիմի բարչաւ բարչաւ խոխօր . . . Սէվկիլի Մոյեհօմ, քէնտիսինէ նազարէթ էթ . . . Ակրիբոյ, եիւրիւ :

Իխթիյար առքէր՝ պու սէօզի միւթէազրպ, տապան՝ ճալարը բրտէնէօթընըն ճէպինէ սօզու պ գարույա տօղրու շիթապան օլտու . Բապա-ժուա տախի մէրդու մըն արդասը սըրու կիթ ճէնէ պաշլուտը :

Պու սրբատա, պէտպախիթ վախտէ՝ տյոդա գալգ մաղա մէճալի պուլընմասըղընտան, գօլլարը Ակրիբօլա ուղաթարազ :

— Էլյաար՝ . . . կէյ սէնի պիր տէֆա տահա գու՝ ճաղլայըմ . . . տհ, պէլրի տէ պու սօնընըր գուճաղլա երչըմ տըր . . . պանա աֆիէյէ . . . գապահաթ պէնտէ տիր . - տէտի :

Կէնճ տէմիրճի վախտէսինին եանընա ափաէթ իլէ քէնտի եաչարընը տախի վախտէսինին եաչարընա գարըչարըսը, վէ պօղուզ պիր սէտա իլէ :

— Աջահա ըսմարյատաըզ, սէվկիլի վախտէճիլիմ . . . գօրգ . . . պիր ազատն ելինէ կէօրի շիւրիզ . - տէտիք տէն սօնրա, Ֆրանսուաղըն գօլլարը արասընտան գուրթույու պ նէրտի պան խզէրինաէ բէտէրինէ իլթիհազ իլլէտի :

Ֆրանսուազ Պասուէն իսէ՝ ու պուն պիր տհ չէքտիր տէն սօնրա, առէթա պիրուհ պիր հայաէ Մոյեհօմին գօլլարը արասընա տիւչախ :

Տակոպէր վէ Ակրիբօյ՝ բէմայր շիտաէթլէ հու պու պիաւն ըուղկեարա պազ մայարազ, Պրիզ-Միչ սօղաղընտան տըչարը չըգարըսը, վէ արդալարընտա Բապա-ժուա պուլընտըղը հայաէ, իրի տարմարլա Որիթալ պուլտընա տօղրու թէվէճճիս իթաիլէր :



9

ՏԻՎԱՐ ԱՇՄԱԳ ՎԷ ԳՈՅՈՒ ԳԵՐԵԱԳ

Տակոպէր վէ Ակրիբօյ Որիթալ պուլտընա վաւըլ օլտըղլարընտա, սասթ օն պիր պուչազը վուրտու, Բուզ կեար էլան շիտաէթլէ վէզան օլմագտա վէ ետղմուր սէյլ կիպի նիւզուլ իթմէքտէ իտի, լաթին, ետղմուրլու պուլուիթլարըն գաթըրըղընա բաղմէն, մահիթապըն կէճճէ թուլու իթմէթ սէպէպիլլէ, կիճէ էրէլիճէ պէրրազ վէ միւնէվլէր իտի, Մանասիթըր պազլէսիլին իրի սիյահ աղաճարը վէ պէլազ տիվարլարը, պու սօղուն պէրրազլըղ արասընտա Փարպ օլունապիլմէքտէ իտի, Ուղազտա, բուզկեարըն հու պու պը թէէ-ճիլլէ իհիթղազա կէլմէյուտէ օլան պիր Ֆէնարըն գըրմըղըմըր բըղը՝ տիւման վէ ետղմուր արասընտան անճազ միւչահէտէ օլունարազ :

պու թէնհա պուլվաւրն չամուրլու դայարրբիարր ի պէ-
րինտէ խաֆիթ պիր գըլա նեչր ի իմէքէ իտի : Արա սը-
րա ուղադտան . . . հեմտէ բէք ա գոգտան . կէճիբմիչ
պիր արապանըն եուվարլանմասը սէտասը իշխոյմէքտէ :
վէ պատէհա եինէ հաղին պիր սիւքիւնէթ օրթայրդը դար-
լամուդտա ըսը :

Տակոպէր իլէ օղլու Պրիւ-Միչ սօգադրնտան մու-
ֆարապթ խաէլիտէն պերու : պիր գաչ լէլիմէ անճադ
թէաթի իթմիչլէր իտի : Պու իքի ճէտուր եիւրէրլի առէմ-
լէրին մագսատը նէճիպ վէ շայանը մէտհ ու սէնա իտի .
անճապ . հէր նէ գատար պարարարնտա սապլիթ գա-
տէմ իտիլէրտէ տէ : եինէ մի իմէֆէքրիւր կէօփնմէք-
տէ , վէ կիճէ վաղթը ճիեայթ վէ ճէրաթիմ իթմիքեա-
պըլա մէշղուլ օլան խըրսըզլար կիպի գարանըզ տա եիւ-
րիւմէքտէ իտիլէր :

Ակրիբօլ ումու գընա պիր չուվալ ալմըշ օլուպ : պու
չուվալըն իշինտէ իտէ՝ պիր իր , պիր գանճա , պիր տէ տէ-
միր չուպու գ վար ըտը : Տակոպէր օղլունըն գօլունա
տայանմագտա վէ Բապա-ժուա տաթի սահիպինին ար-
գասը սըրա եիւրիւմէքտէ իտի :

Տակոպէր . - (Պրտէն պիրէ տուրարագ .) Պէր միւ-
տէթ էվվէլ օթուրմըշ օլտըզըմըզ գանարէ պարստա
օլմար . - տէտի :

Ակրիբօլ . - (Եւօղլուլէ արաշտըրարագ .) էվվէթ ,
պապանըզըմ , իշթէ պուրատա սրը :

Տակոպէր . - Ոսաթ տահա օն պիր պուչուգ , եարր
կիճէ օլմասընա պէրլէմէլլիլիլ . պիր միւտաթէթ ճիւր շուրա-
տա օթուրուպ , եօրպունըզ ալալըմ վէ իճրաաթմըմըզ
հագընտա իսթիչարէ իտէլիմ . . . :

Պիր տագըզանըզ սիւքիւթտէն սօնրա , Տակոպէր
օղլունըն էլլէրինի քէնտի էլլէրի իշինտէ սըգարագ քէմուլը
հէյէճանլա տէտի քի .

— Ակրիբօլ , օղլում . . . տահա վաղթմըզ վար սըր-
րէճա իտէլիմ . . . պէնի եալընըզ պրրագ . . . պէն իշի նէ
եօլտա պաշա չըգարմագ լուզըմ կէլէճէլլիլի բէք ալէա
պիլիլիմ . . . : Վաղթ թէգարրուպ իթտիքճէ , սէնի պու
թէ հէքքէի աղիմէլլէ տիւչիւրէճէլիմտէն գօրգույօրըմ :

Ակրիբօլ . - Պէնտէ , սէվկիլի պապանըզըմ , վաղթ
թէգարրուպ իթտիքճէ , սանա ֆաթաթիլի օլապիլէճէլիմէ
գանաաթ հասըլ իտիյօրըմ . էլլի թէթիլի , սէնին հալինէ
պէնտէ իշթիլիագ իտէճէլիմ . . . : Պիլիմ մագսատըմըզ
չայանը մէտհ ու սէնա տըր . . . սէն պիր նամուս պօրճու-
էտա իտիյօրսըն . . . սնըն եարըսընը տա պէն էաս իթմէք
իսթէլիմ : Պէն արթըզ վատըմտան տէօնէմէմ . . . : Պինա-
էն ալէլլի , բլանըմըզ հագընտա իսթիչարէ իտէլիմ , ճէ-
տուր պապանըզըմ :

Տակոպէր . - (Պօղազընա գատար չըգմըշ օլան պիր
ընչըրըրըր զապթ իտէրէք .) Անչայրար , օղլում , սէն հէր
հալտէ պէնիլիլէ պերապէր կէլմէք իսթիյօրսըն :

Ակրիբօլ . - Հիչ պիր էնլէլէ թէսաաթիլի իթմէքսի-
զին իշի պաշա չըգարմագ լազըմ տըր , պապանըզըմ , վէ
պաշա չըգարանագըմըզ տա իւմիա իտիեօրլմ . . . : Պու
պաղչէնին տիվարըն քէօչէսինէ եոզըն քիւլիլի պիր գա-
րուսը պուլընարըզըն պիր տղ էվվէլ էլպէթթէ կէօր-
տին . պու գարու իշիմիպէ եարայապիլիլի :

Տակոպէր . - սահիճ մի սէօլլէյօրսըն , ս հայտէ օ
գարուտան սլաղչէյէ կիրէրիլ . վէ նիհայէթինտէ գա-
ֆէս չէքիինտէ պիր թաթիթարէրտէ պուլընան տիվարըն ի-
քի թարաֆընտաթի պինալարը արաշտըրըրըզ :

Ակրիբօլ . - էվվէթ , պապանըզըմ , զիրա պու թաթի-
թարէրտէնին պիր թարաֆընտա մասունազէլ տը Դար-
տօլիլին իշաթէթ իթտիլի սաթիլէ վէ տիկէր թարաֆընտա
տաթիլի մէնէրալ Սիմոնըն զըզլարընըն մահպուս պուլըն-
տըզլարը պինա վազը տըր :

Գու էսնատէ, Տակոպէրին այսօրայս արիւնտու չեւ
մէլմիջ ետմմըջ օլտն Բապա ժուա պիրտէն պիրէ այապա
դալգտը, վէ գուլագ յարընը տէրէրէք զանն իտէրսին զի
պիր շէ, տիյնէ, օր կիպի կէտրիւնտիւ:

Ակրիքօլ. - Գուլագ Բապա-ժուա պիր շէ, իշիթտի,
տիյնէ յէլիմ. - տէտի:

Ֆազաթ պուլլարըն ճէտիմ աղաճարընը իտհրիք ի-
տէն բուզկեարըն ինիթիսինտէն պաշգա պիր շէ, իշիտիւ-
մէտի:

Ակրիքօլ. - (Քէլտու աղաղ իւէ.) Են տիւ շիւնի, օ-
րըմ, պիլիւր միսին, պապանճրըմ, պաղղէնին գաբուսընը
տշտըդտան սօնրա, Բապա-ժուա տը պէրապէր կէթիւ-
րէթմ:

Տակոպէր. - Էվվէթ . . . է, յի օլուր, էկէր իշէրիտէ
պիր պէթէր քէտէրէ յի վար ըսա, Բապա ժուա տէրհալ ա-
նըն իշիլի պիթիլիլի. պունտան պաշգա, էթրաֆա նազա-
րէթ իտէն պէքիւլէրին թէղարբուս իթտիլիլի տէ պիզէ
Խապէր վէրիլի, հէմ զիմ պիլիլի . . . օ տէրէճէ զէթ վէ
Բօզ վէ Գլառչա օ տէրէճէ մէյեալ տըր զի, աշէրն պու-
լը, տըրգլարը մահայի պուլմաղա տա եարտըմ իտէպիլիլի,
զաթէն եիկիլիմի տէֆա կէօրմիւշիւմ զի ֆէվղ էլատէ պիր
սաիգտի թապիսթլա աշէրի կիտիպ օրմանլար արտսընտա
պուլմիշ տըր:

Գու սըրատա, ճիվարտուքի պիր սաաթըն աղըր սէ-
տասը բուզկեարըն շամաթասընա գուլէպէ իլէ օն իքի
վաւրմաղա պաշլատը:

Գու սէտա գանն իտէրսին զի Ակրիքօլ իլէ քէտէրինին
գալպինէ քէտէրպալիշ պիր սուրէթտէ աքաէնաաղ օլ-
տու, իքիսի օն սէսիղ վէ միթէէտիլ պիր հալտէ տու-
րարագ սարսըլտըլար, վէ պիր հարէթէթի միթթաշիտէ
իլէ Էէրտիկէրինին էլիսի թաթարագ քէմայը կէրմի իլէ
սըգտըլար: Գուլպէրինին հէր պիր շարըրիթըսը մէքիլիլի

սաաթըն հէր պիր տարպէսինէ թէվաֆուգ իթմէթտէ իտի,
սաաթըն սէտասը իսէ կիճէնին սիթիւնէթի տրասընտա
տահա զիյատէ ուզանմաղտա բոը: Սօնընճը տարպէտէ,
Տակոպէր մէթին պիր սէտա իլէ օղունա տէտի զի:

- Իշթէ եարը կիճէ օլտու, օղլում . . . պէնի գու-
ճազլա տա իշէ պաշլալարըմ:

Գապա օղուլ պիրի պիրիտէ սարըլարագ էօքիւշտիւ-
լէր: Գու տաղըղա՝ գաթի վէ թէհլիքէլի պիր սաղըղա
իտի:

Ակրիքօլ. - Նիմաթի, պապանճրըմ, պիր տէմիր գա-
սայը գրումաղա կիտէն սարիքլէր կիպի մէհարէթ վէ տէ-
սիսէ իլէ իշ կէօրէլիմ:

Գու սէօքի սէօլէտիքտէն սօնրա, տէմիրճի շուվա-
լըն իշինտէն իքի վէ գանճայը շըգարտը: Տակոպէր տախի
տէմիր շուպուղը ալտը, վէ իրիսի պիրտէն քէմայը իհթի-
յաթլա տիվար պօյունճա եիւրիյէրէք, սօգաղըն վէ պուլ-
վարըն թէքիլ իթտիլի քէտէրէ եազըն պուլընան քի-
շիք գաբույա տօղու միթէվէճէն օլտուլար, եալընըզ,
քէմայը սըրգաթլա էթրաֆը տինլէմէք վէ եաղմուր վէ
բուզկեարըն շամաթասընտան մաատարի սէտալարը ֆարդ
Իտէպիլիլի ի գրէ արա սըրա տուրմաղտա բարըլար:

Կիճէ էրէլիճէ պէրուագ օլտըղը ճիհէթլէ, հէր շէյի
չօլուլ վէ միթէմէլ սարէթտէ կէօրէպիլմէպտէ իտիլէր:

Նիհայէթ, տէմիրճի իլէ սսքէր քիլիք գաբունըն
եանընա վասըլ օլտըլար, գաբունըն թաթալարը շիւ-
րիւք վէ տէլիք սէլիք իտի:

Ակրիքօլ գաբույը բարմազլարըլա եօզլատըգտան
սօնրա:

- Իէք ալէա, պիր վուրուշտա աշըլըր. - տէտի:

Տէմիրճի տիզլէրինի տէսթէք թութարագ, սամու-
շէք գաբույա սաայաթմաղա վէ վար գուվվէթիլլէ եիթ-
մէթէ հազըրլանմըջ Իքէն, Բապա-ժուա պիրտէն պիրէ

սուլար իշխան առէմ և իւրիւնքսն օլորդր անյաչրար . ազապինսն աւսխի՛ պիր իբի առէմին մի քեալէմէ մնտէն հասըլ օլսն պիր Ֆրարլթր իշխախաի իսէ սէ , բուզկեարըն շխտէթի իէէսիրլլէ ապրլարագ , աթէրին վէ սէ միրճինին գուլարլուս վասըլ օլամատր :

Ակրիբօլ . - (Քէսէրլլէ .) Սայեկօնին պահս իթմիշ օլորդր պէրճիլէր օլմար յի , էթրաֆա նաղարլթ իթմէլէ չըզմրչար . - տէաի :

Տակոպէր . - Տահա էլի ես . . . իբինճի տէֆա պու թարաֆա չարուզ կէլմէղլէր , վէ պիլի հիշ օլմաղսա իւթ սաաթ գատար բահաթ պրբագըլար . . . Շիմտի իշխմիղ տահա զիլատէ ուլլուն տրր :

Ճիլ վագը ալապ սէտարար ևալաշ ևալաշ դախ օլմաղսա պաշլատը . պատէհու պիլթիւն պիլթիւն տալուլմագ օլտու . . . :

Տակոպէր . - (Օն տագըղս գատար կէշտիբէն սօնրա , օղլունա .) Հայտի , չարուզ , վաղթ զոթ իթմէլէ կէլմէղլէ հէրիֆլէր ուզագլաշար . շիմտի շու գարուլը ալմաղսա չալրչարմ :

Ակրիբօլ գուզկէթի օլմաղլընը գարուլս տալաթտը , վէ օլսնճա գուզկէթիլլէ կէլմէլէ պաշլատը . յալին գարու շիւրիք վէ էսկի պիր շէլ օլմասընա բաղմէն , ալըլմատր :

Ակրիբօլ . - (Հիտտէթլէ .) Հայ Ալուհ պէլասընը վէրսին , գարունըն տրղատըն զալպա պիր գօլ տէմիրի տալաթմրչար . ևօղսա , պու շիւրիք թախթալար թաղեիգ է մուզալմէթ իսէմէղլէր իտի :

Տակոպէր . - Էլ շիմտի նէ եարմալը :

Ակրիբօլ . - Իբին վէ գոնճանըն եարարմըլա տիլարըն իսթիւնէ չըզարլմ . . վէ աշաղըլս էնիպ գարուլը ալարմ :

Գու սէօղլու միլթէագըպ . Ակրիբօլ իբի վէ գանճալը

տէլիգանդրնրն էօնիննէ ամբրսոյ . վէ պօղոց պիւր սէտա
իլէ խրրրլտամադս պաշլատար :

Տակոպէր տէրհայ բէօրէյինի սուստըրտը , վէ օղու-
նրն զօլընտան թուծարադ բէք եսովաշ պիւր սէտա իլէ .

— Տուր , զըմրլտամայայլում . . . Բապա-Ժուա զալի-
պա պապչէտէ ինտան զօպուսը ալտը . - սէտի :

Ակրիքօլ իլէ բէտէրի պիւր դաշ տագրոյա զատար
էթրաֆը կէօղէթէրէք վէ նէֆէպէրինի պիլէ թուծարադ ,
հարէքէթսիզ տուրտոյար . . . Բէօրէք սահիպինին կմ-
րինէ իթաաթ պիւրլէ , արթըզ խրրրլտամադս իսէ տէ ,
ըղտրրապ վէ թէլաշը կիթ-թէքնէ արթմադտա ըտը . Լա-
րին հիշ պիւր շէյ իշիտիլմէտի . . . :

Ակրիքօլ . - (Ետովաշ պիւր սէտա իլէ .) Բէօրէք ալ-
տանմըշ օլմայը , պապաճըզում . - սէտի :

Տակոպէր . - Խայր , սլտանմըշ օլմատըլընա էմին
իմ . . . զըմրլտամայայլում . . . :

Պիւր դաշ սանիլէ տահա պէքլէտիքտէն սօնրա , Բա-
պա-Ժուա պիրտէն պիրէ եաթտը , վէ կիւճիւ եէթտիլի
զատար պուրնուը զարուընն ալթընտաքի արայըզա ս-
ղաթտը վէ վար գուվլէթիլէ նէֆէս ալմադա պաշլատը :

Տակոպէր . - (Բէմայը իհիթիլաթլա .) Ատէմ կէ-իեօր-
տէտի :

Ակրիքօլ . - Էօյլէ իսէ շուրասանն ուզաղլանայըմ . . . :

Տակոպէր . - Խայր , ալինէյէլիմ , էթրաֆա զուլազ
վէրէլիմ . զարույր աչաճազ օլուրլտարսա զաշմադա մէյ-
տան պուրապիլիլիլիզ . . . Պուրայա կէլ , Բապա-Ժուա ,
պուրայա կէլ . . . :

Բէօրէք Տակոպէրին էմրինէ իթաաթլա զարուտան
ուզաղլաշար վէ կէլիպ մէրյուըմրն այադլտարր ալթընտա
շէամլլտի եաթտը . Պիւր դաշ սանիլէ սօնրա , եաղմուրտան
ըսլանմըշ օլանն թօրրազ իսզէրինտէ , աղրը աղրը ամբ-
լան պիւր այազ սէտասը իշիտիլաթի վէ եէրտէ պիրիքէն

այսր, վէ պիտի դաշ տէ՛ֆայար եօղարույս ֆըրլաթարգ-
տան սօնրա, նիհայէթ տիվարըն սաչաղընա կէչիբմէյէ
մուվաֆֆագ օյարագ .

— Շիմտի, պապանդըմ, սէն պանու տրգա վէր սէ
իբին եարտըմըյս եօղարը թըրմանայըմ. տիվարըն իս-
թիւնէ չըգար չըղմաղ, գանճայը էօթէքի թարաֆա շէվի-
րիբ, վէ գօլայ գօլայ պօղչէյէ էնէյիմ. — տէտի :

Իխթիար աւրէր տիվարա տայանրպ, իքի էլլէրինի
պիտի պիտինէ կէչիբտի, վէ օղու տօթի պիտի այաղընը բէ-
տէրինին էլլէրինին պօչ եէրինէ վազ իթտիբտէն սօնրա,
մէրգումըն գուվէթի ռումուզլարընա չըգալը, վէ իբին վէ
տիվարըն եարտըմըյս նիհայէթ եօղարը չըգմաղա մու-
վաֆֆագ օլտու, Լարին պիչարէ տէյի գանըր՝ տիվարըն
սաչաղընըն գըրըղ շիչէ բարչալարըյս ինթա իտիվիչ
գաղչէ ֆարգ իտէմէմիչ օլտըղընտան, պու շիչէ բար-
չալարը տիչէրինի վէ էլլէրինի եարտայար, Լարին Տակո-
պէրի գօրգութուր միլահաղասընա մէպնի, հըսս իթտիյի
անըյը քէթմ իլլէտի, վէ գանճայը լայըղը վէճն իւզրէ
էօթէքի թարաֆա շէվիտիբտէն սօնրա, իբին պօղընճա տ-
չաղը գայարագ պաղչէյէ էնտի, Գարու բէք եագըն օլ-
տըղընտան, տէրագապ օրայս գօլտու, վէ արգասընա
գալըն պիտի օտուն բարչասը տայաթմըչ օյարգլարընը մի-
չահէտէ իլլէտի, գարունըն քիլիտի օ տէրէճէ ֆէնա պիտի
հայտէ իտիքի, Ակրիքօլըն շիտտէթի պիտի թաղեիգինէ
մուգ ալէմէթ իտէմէյիպ, գարու աչըլտը վէ Տակոպէր
Րուպա-ժուա իլէ պիտիբտէ պաղչէյէ կիրտի :

Տակոպէր. — Շիմտի, օղում, սէնին սայէնտէ իլլէ
էն միւչքիլ պիտի գրամը պաշա չըգտը . . . կէրէք պէնիմ
պէտպախիթ չօճու գլարըմը վէ կէրէք մատմու աղէլ ալ Գար-
տօլիյի գայըրմագ իչուն էմին պիտի եօլումըղ վարտըր . . .
Շիմտի իչ հիչ պիտի էնկէլ վէ թէհիքէյէ թէսասիւֆ իթ-
մէքսիգին անլէրի պուլմագտա տըր . . . Րուպա-ժուա :

սէն գարագօլ կիպի էօնիմիդէ տիւչ պաղալըմ . . . հայ-
տի, սէվկիլի քէօթէյիմ, եիւրիւ . . . Լարին տիլինի թաթ,
սէս չըգարուա :

Չէքի հայլան՝ իղլէյիճի թապը քէօթէյի կիպի գօղա-
յարագ, էթրաֆը տիլիւյէրէք, արաչարրարտըղ վէ քէմա-
լը իհիթիյաթլա եիւրիւյէրէք պիտի դաշ աաըմ՝ գատար իլէ-
րիլէտի :

Տակոպէր, իլէ օղու, պուլուլթլար ալթընտա իսթի-
թար իլլմիչ օլտան մահիթասըն նիմ գըյասը իլէ, էթրաֆ-
լարընտա իւչ քէօչէ շէրլինտէ տիլիլմիչ ճէթմ աղանար
կէօրտիւլէրքի, օրատան պիտի գաշ աղանըն եօլար պայըլ-
մագտա րտը, Գու եօղարան հանկըննա սարմաղ լա-
չըմ կէլէճէյիլի թաթ իտէմէ տիլիլէրինտէն, Ակրիքօլ բէ-
տէրինէ տէտիքի :

— Տիվար պօղընճա կիտէն սոլաճըր եօլու թուլալըմ.
պու եօլ էլպէթթէ պիղի պիտի պիտինըն եանընա կէթի-
րիւր :

Տակոպէր. — Տօղու տըր, օրատան կիտէյիմ. Լարին
չամուրու թարաֆտան եիւրիւյէճէք եէրտէ, քէնարտաքի
չիմէնլէր իւկէրինտէն կիտէյիմ. հէմ տէ այաղլարըմըն
սէտասը տահա աղ չըգար :

Գասպա օղու՝ Րուպա-ժուանըն տէլալէթիլլէ, տիվար-
տան բէք ուզագ օլմայան տօլաչըղը պիտի եօլտան պիտի
միւտտէթճիք եիւրիւտիւլէր, եալընըղ, էթրաֆը պիտի է-
յիճէ տիլիլէմէք, վէ ետիստ լուգկեարտան թահրիք վէ
մահիթասըն սօլղուն գըյասը իլէ թէնվիթ օլունարտըղ էք-
տէրիյս գարիպ գարիպ շէքիլլէր իրայէ իտէն աղանարըն
վէ շալըլըղալըն սալանթըլարընը թահրիգ իլլէմէք իւզրէ
արս սըրա տարմագտա րտըլար :

Ակրիքօլ իլէ պապասը մանասթըրըն պաշ ըահիպէ-
սինէ մախսուս օլան պաղչէյէ թաթթարէրտէ խըտմէթինի
կէօրէն տէմիթ բարմագլըղըն եանընա վասըլ գաղչըլարըն-

տաւ, ստաթ եարր կիճէտէն սօնրա եարրմր փորմադ տա ր.
 տր: Ասայեկօ ստապահչայրն, Բօզ Արմննրն Ատրիէն ար
 Գարտօլիլ իլէ գօնու շորղրնր կէօրտիւ բտէն սօնրա, պու
 խուսու սի պապչէյէ կիրմիչ խտի: Ակրիքօյ իլէ Տակոպէր
 պու տէմիւ բարմազ լըղրն արալրղ խորնաան պուպարազ,
 ազաճրգ էօթէտէ, տէրտէսթի ինչա օլան իպատէթ.
 խանէյէ միւնթէհի օլարազ, գաֆէս շէյրնաէ պիր թաթ.
 թարէրտէ պուլունաղղրնր վէ անրն տիկեր թարաֆրնտա
 տաթի տէօրթ քէօչէլի պիր տաթրէ մէվճուտ խաուլիլի
 կէօրտիւլէր:

Ակրիքօյ. - Մատուս աղէլ տր Գարտօլիլին մահպուս
 պուլընտրղը տաթրէ պէս պէլլի շու օլմայր. - տէտի:

Տակոպէր. - Բօզ վէ Պլանչըն օտաչարր սա օ տաթ.
 րէնին գարչարնտաթի պիւա տէրանինաէ օլմայր. լարին օ
 պինայը պիղ պուրտտան ֆարգ իտէմէյիլ. (Ճէվգ էյատէ
 հէյէճան իլէ.) Պիչարէ եավրուճըղլար, հալը մէյուսիլ.
 եէթ իչինտէ տճը աճը աղյայարազ օրատա մահպուս պու
 լունր յօրլար . . .

Ակրիքօյ. - Այլաճ վէրէ տէ շու տէմիւ բարմազ լըղրն
 գարտար աչըզ օլա խաթ:

Տակոպէր. - Ամարմ. . . մանտաթորն իչլիսինտէ
 պուլընտրղը ճիհէթյէ, աչրղ օրնտար իհթիմաղտէն տիր:
 Ետօաջ եիւրիւյէլիմ:

Պիր գաչ տարմ' տաճա աթարգտան սօնրա, Տակո-
 պէր իլէ օղլու տէմիւ բարմազ լըղրն գարտարնա վասրլ
 օրտօւրար. պու գարու ետլընրղ պիր սիւրկիւ վաչըթ-
 սրլլա գարանճը ըտր: Տակոպէր տնը աչնապ իւզրէ ի-
 քէն, Ակրիքօյ:

— Պապտճըղրմ, աչտրղրն վաղթ գարտարն րէզէ-
 լէրի կրճրրտամասըն. - տէտի:

Տակոպէր. - Ետօաճ մը, պիրտէն պիրէ մի ճիւ-
 մէլի:

Ակրիքօյ. - Սէն օ իչի պանա պրրազ, պէն աչարրմ. -
 տէլիպ, գարտարնր գատաարնր օ տէրէճէ շիտէթիլ աչար
 քի, ճիւղի պիր կրճրթրթաան պաչղա պիր սէտա իչիտիլ-
 մէտի. անճազ, պու սէտա հէր նէ գատար խաֆիֆ տա.
 խի օլա, բուղկեարրն մանգաթի' օլտրղը պիր սրրատա
 վէ կիճէլին տէրին սիւքիւնէթի տրտարնտա իչիտիլէպիլի
 խաթ: Ակրիքօյ իլէ պապտար տիւչարը կնտիչէ օլտրազ վէ
 կթրաֆա գուլազ վէրէրէք, պիր միւտտէթճիք հարէքէթ-
 սիղ գալարլար. իւճտթ իտէճէք էօլաչըր գարտարր գօր-
 գուսըլլա, բարմազ լըղղ գարտարնտան իչլրի կիրմէյէ ճէ-
 սարլթ իտէմէմէրտէ խալիլ:

Մամաֆիհ, հիչ պիր շէյ գրմիլտամատը վէ սիւքիւ-
 նէթ էվիլէրի կիպի տէվամ' իլլէտի: Ակրիքօյ վէ պապա-
 ռը պու սիւքիւնէթի ֆիվղ էյատէտէն մէմտու գսլա-
 րազ, պապչէնին իչինէ կիրտիլէր:

Լարին քէօրէր պապչէյէ սլազ պասար պասմազ, ֆէվգ
 էյատէ մէտէրթէթ ալաթի կէօթթէրմէյէ պաչլատը. գու-
 լազլարընը սիքիլի վէ գուլուղընը պէօյիլլէրինէ վուր-
 մազտա վէ հօք հօք սըչրամազ տա պուլընմըչ օլտրղը հալ-
 տէ, Բօզ Արմննրն ստապահչայրն մատուսաղէլ տը Գարտօ-
 վիլ լլէ գօնու շմրչ օլտրղը գաֆէս շէյրնտէրի թաթիթա-
 րէրտէնին եանրնա վասրլ օլտու. պատէհու, օրատա պիր
 տագրգաճըզ տուրարազ, վէ ըղարրապ վէ սապրսըջըզ
 ալաթի կէօթթէրէրէք, եօլ տրտյան պիր քէօրէր կիպի
 տէօնիպ սօլաչմաղա, վէ շուրտյա պուրտյա գօշուչմաղա
 պաչլատը:

Տակոպէր իլէ օղլու Բասյա-թուսյը քէնտի հրօղը
 թապիիտինէ պրրազարազ, նաղապիլի թարթի պիր աղգ-
 գաթ ու ըղտրրապլա հայվանըն աթվար ու հարէրիաթընը
 սէլր իթմէքտէ վէ հէր պիր մուվաֆֆաղիլիլիլի անրն ղէ-
 քեապիլիլիտէն վէ էօքսիւզլէր հաղղընտաթի մուհապպէ-
 թիլնտէն պէքլէմէքտէ խալիլ:

Տակոպէր . - Մայիէօ Բօզը կէօրտիւյի . զէման , պէս . պէլլի պու թախթաբէրաէնին հանրնտա պուլունմագտա իմիշ : Բապա-ժուա գրգրն իջնի արաշտըրը . օր . պագա . լըմ պուլաճաճ մր . - տէտի :

Պիբ գայ սանիյէ սօնրա . քէօքէք պաշընը Տակոպէրէ սօզրու շէվիրտի , վէ Ատրիէնին սալին օլտըրը տաիրէ . նին գարշըսընտա պուլընան պինաճըն զէմին գաթընտաքի գաբուսընա տօղրու . գօշարագ , օրատա եաթտը , վէ դանն իտէրտին քի Տակոպէրին կէլմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Տակոպէր՝ հէման Բապա-ժուանըն պուլընտըրը թա . րաֆա սէյիթէրէք .

— Արթըգ շիւպհէմ գալմատը , չօճու գլար հէր հալ . տէ պու պինանըն իշինտէ տիրլէր . սապահլայըն Բօզու պուրատա հապս իթմիշ օլմալը տըրլար . - տէտի :

Ակրիքօլ . - (Բէտէրինին արգասը սըրա կիտէրէք .) Բէնճէրէլէրտէ տէմիր բարմագլըգ օլուպ օլմատըղընը մու . այէնէ իտէլիմ :

Պու սէօգիւ միւթէագլպ . իյիտի պիրտէն Բապա-ժու . անըն եանընա վաւըլ օլտըլար . իթիյար աքէր Բապա-ժուայա մէգքիւր պինայը կէօսթէրէրէք , քէք ալշագ պիր սէտա իլէ :

— Է . յ . սէօլէ պագալըմ , պէնիմ իթիլար քէօքէ . յիմ , Բօզ վէ Պլանշ պուրատա մը տըրլար . - տէյու սօր . տու :

Հայվան պաշընը տէքտի . վէ իքի իւշ տէֆա խաֆիֆ խաֆիֆ հավլատըղտան սօնրա , մէսէրրէթինի մուլին պիր մըրըլթը սալը վէրտի : Տակոպէր տէրագապ քէօքէլմ աղղընը էլլէրի իշինէ ալտը :

Ակրիքօլ . - Պիգի թէհլիյէյէ տիւշիւրէճէք , պապա . ճըղըմ . պէլրի տէ սէսինի իշիթ տիրլէր . - տէտի :

Տակոպէր . - Խալը . . . արթըգ շիւպհէյէ մահալ Եօգ . չօճու գլար պուրատա տըրլար . . . :

Պու էսնաստէ , աքէր իլէ օլլունըն աշըգ պրրագմը օլտըղլարը տէմիր բարմագլըղըն գաբուսը շամաթալը պիր սուրէթտէ գաբանար :

Ակրիքօլ . - (Տէհշէթլէ .) Ա՛հ . պիգի պուրատա հապս իթտիրլէր . պապաճըղըմ . . . պաշգա գաբուսը տա Եօգ . - տէտի :

Պապա օղուլ տիւշարը էնտիշէ օլարագ պիրի պիրինէ պաղըշտըլար . Ակրիքօլ պիրտէն պիրէ տէտի քի .

— Իհլիմալ քի գաբունըն գանատը քէնտի աղըրլըրը իլէ տէճէրէք քէնտի քէնտինէ գաբանմըշ օլտուն . . . կի . տիպ պիր պագալըմ . . . վէ էկէր միւմքին իսէ թէրրար ալայըմ . . . :

Տակոպէր . - Չաբու գ օլ . . . պէն տէ քէնճէրէլէրի նագարը թէտըրիգտէն կէշիրէլիմ :

Ակրիքօլ այէլ աճէլ բարմագլըգ գաբուսընտ տօղրու սէյիթտի . Տակոպէր իսէ՝ տիվարըն ալթընտան օր . յ . լըպ կէշէրէք , զէմին գաթընըն քէնճէրէլէրէք էօսիւնէ վա . սըլ օլտու : Բէնճէրէլէր տէօրթ օլուպ , պունշարտան եա . լընըգ իքիտի տէմիր բարմագլըղը իտի . օրատան պիրինճի գաթա պագարագ՝ քէք եիւքսէք օլմատըղընը վէ բէնճէ . րէլէրինտէն հիշ պիրինտէ տէմիր բարմագլըգ պուլընմա . տըղընը միւշահէտէ իլլէտի . վէ պու գաթտա սաքին օ . լան էօքսիւր՝ հէր հանկըսը օլտա սախի , քէյֆիլէթտէն խապէրտար օլուր օլմաղ , Ֆ-ռ-ըն միւսաֆիրխանէսինտէն ֆիրար իթմէք իւզրէ եարմըշ օլտըղը միսիլլու : քէնճէրէ պանատընա պիր շարշէսլ պաղլայարագ , աշաղըյա էնէ . պիլէճէյինի տիւշիւնտի . . . Լարին միւշքիլաթ՝ հանկը օ . տատա սաքին օլտըղընը անլամագտա իտի : Տակոպէր՝ պու խուսուսը զէմին գաթընտաքի հէմլիրէսինտէն տնլամագ միւմքին օլտըղընը տիւշիւնտիւ իսէ տէ , պուրատա տախի տիկէր պիր միւշքիլաթ վար ըտը . օտանըն տէօրթ քէն . ճէրէլէրինտէն հանկըսընը շալմագ լաղըմ կէլէճէյիի պիւ .

մէմէքտէ խոխի : Պու սրբաատա Ակրիքօլ ալէլ անէլէ պա-
պասընըն եանընա կէլէրէք տէտի չի :

— Բարմագլըզ գաբուսընըն գաբանմասը պեպէլլի
բուղկեարըն շիտոէթինտէն օլմալը սըր , պապանըզըմ .
գանատը թէքրար աչտըմ վէ պիր տահա գաբանմասըն ի-
չուն էօնիւնէ պիր թաչ դօյտում . լարին թածիլ խէլիմ :

Տակոպէր . - (Մէյուպէնէթի գալպ իլէ .) Պու շօնուզ-
լարըն բէնճէրէլէրինի նասըլ պուլմալը , Ակրիքօլ :

Ակրիքօլ . - (Մաղտարըպանէ .) Հագգըն վար պա-
պանըզըմ , նասըլ եարալըմ :

Տակոպէր . - Էկէր բասթ կէլէ շաղըրուճագ օլուրուագ .
իհթիմալ չի եանըր թաղա պասմըլ վէ խալըլ սոյանալը-
րարագ եագայը էլէ վէրմէլ զուրըլ :

Ակրիքօլ . - (Պիր գաթ տահա բգտըրուպա .) Եա Բապ-
պի , եա Բապպի , բէնճէրէլէրինին ալթընա գատար վա-
սըլ օլալըմ տա , նէրէտէ պուլընտըզլարընը պիմէլէլիմ :

Տակոպէր . - (Ողլուըն սէպիւնիւ քէսէրէք .) Լարին
վագթըմըզ հօզ . . . հէր նէ օլուրուա օլսուն , շաղըրալըմ
վէսսէլամ :

Ակրիքօլ . - Եէ սէօլլէյօրսուն , պապանըզըմ :

Տակոպէր . - Եէ սէօլլէյէճէլիմ . եիլքոէք սէտա ի-
լէ Բօզ վէ Պլանշ տէյու հայգըրըրըմ . պիչարէլէր շիմ-
տի մէյուսիյէթ իչինտէ պուլընտըզլարընտան , ույու-
մատըզլարընա էմին իմ . պիրինճի շաղըրըլըմտա , այաղա
գայգարլար , վէ պիրինճի գաթտա սարին օլսուն զըզ եա-
թաղընըն շարչէպինի բէնճէրէլէ պաղլայարաղ , պէշ տա-
զըզա պարֆրնտա դուճաղըմըզտա պուլընտար : Ձէմին գա-
թընտա սարին օլսուն զըզա կէլինճէ , էկէր բէնճէրէլէսինտէ
բարմագլըզ Ֆիլան հօյ բոա , պիր տանիյէ գտրֆրնտա եա-
նըմըզա էնէպիլիբ . էկէր վար բոա , բարմագլըզլարտան
պիրինի չէլիպ գորայմազ միչքիլ պիր շէյ տէլիլ տիր :

Ակրիքօլ . - Լարին , պապանըզըմ , եիլքոէք սէտա ի-

լէ Բօզ վէ Պլանշ տէյու հայգըրմազ նասըլ միւմիին օ-
լապիլիբ :

Տակոպէր . - Պէլի սէպիլ խարիճտէն իշիթմէզ-
լէր :

Ակրիքօլ . - Էպէ լաֆ օլուր մը . իշիտէճէք օլուրլար-
սա , թէլքմիլ ի միտլէրիմիզ պէրհէվա օլուր կիտէր :

Տակոպէր . - Վիմ պիլիբ . պէքճիլէրի պուլուպ խա-
պէր վէրմէլ իչուն , պիր շօզ գաբուլար աչընճայա գա-
տար , պիզ զըզլարը գաթթարը վէ պուլվարըն գաբու-
սընտան սիլիշիլիզ . . . :

Ակրիքօլ . - Պու տէտիյին թէտպիր թէհիքէլի տիր ,
պապանըզըմ . . . պուրնիւ պէրապէր , պաշգա շարէ տէ
կէօրէմէյօրըմ :

Տակոպէր . - Ձարզ խէլիմ չի պուրատա իրի պէք-
ճի պուլուսուն . էկէր պուրնլար Ֆիրարըմըզտան էվիլէլ
ի սթէ կէլէճէք օլուրլարսա , Բապա-ժուա իլէ պէն ան-
լէրի մէն իտէպիլիբիզ . սըրատա սէն տէ շօնուզլարը գա-
չըրըսըն :

Ակրիքօլ . - (Պիրտէն պիրէ .) Ահ , պապանըզըմ , էմին
պիր թէտպիր պուլտում . Մայնէօնին իֆատէսինէ նա-
ղարէն , մատմուազէլ տը Գարտօլիլ Բօզ վէ Պլանշ ըլա
պէրապէր իչարէթլէրլէ գօնուշմագտա ըմըլ :

Տակոպէր . - Էյ նէ օլուր :

Ակրիքօլ . - Տէմէք տիր չի , մատմուազէլ տը Գար-
տօլիլ սնիլին օտալարը նէրէտէ պուլընտըզընը պիլիբ .
ղիրա պիչարէ էօքսիլլէր բէնտի բէնճէրէլէրինտէն անա
ճէվապ վէրմէքտէ իմիլլէր :

Տակոպէր . - Հագգըն վար , օղլում . . . պուրնտան պաշ-
գա շարէմիզ հօզ . . . հայտի շար շարուզ մատմուազէլ տը
Գարտօլիլին տտիրէթինէ կիտէլիմ . . . Լարին օտասընը
նասըլ պուլմալը . . . :

Ակրիքօլ . - Մայնէօ պանա տէտի չի , մատմուազէլ

առ Գարտավիլին օտաարնըն բէնճէրէսի իզէրինտէ պիր նէվ՝ չըգընթըլը սաչագ վար ըմրչ :

Տակոպէր . - Էօյլէ իսէ շար շարուզ օրայա կիտէլիմ . արալըգըլը պիր թախթարէրտէ յի գրումագ միւշքիլ պիր շէյ տէյիլ աիր . . . : Դէրէթիւնին եանընտաւ մը տըր :

Ակրիքօյ . - Իշիմէ :

Տակոպէր . - Էօյլէ իսէ , եիւրիւ , իշիմիգ սըրասըն . տա . վագթ զախպ իթմէյէ կէլմէղ :

Պիր գաչ ատրմ աթար աթմագ , Տակոպէր իլէ Ակրիքօյ մէգըրիւ պէօյմէնին եանընտա վասըլ օլտըլար : Ակրիքօյ պու պէօյմէնին իւշ թախթասընը սէօքտիլ քտէն սօնրա , յէնտիսի իշուն զօլայ պիր կէլիտ աչտը , վէ պաւէհու տօգթէօր Պալէնիէնին պագչէսինէ տուխուլ իլէ , Տակոպէրէ :

— Պապաճըղըմ , սէն պուրատա տուրտա էթրաֆը կէօղէթլէ . - տէտի :

Մայնէօնիւն իշարէթ իթմիշ օլտըղը բէնճէրէթ թաւըմագ գօլայ ըսը . պու բէնճէրէ եիւսէթ վէ կէնիշ օլուպ , իզէրինտէ տէ պիր նէվ՝ չըգընթըլը սաչագ վար ըսը . պու բէնճէրէ մուգստտէմա պիր գարու իտի իսէ տէ , մուախիսարէն սիւսիւնէ գատար տիվար էօրիլմիշ վէ պիրի պիրինտէն էրէյիճէ սէյրէթ տէմիր բարմագըղըլարըլա իհաթմա իտիլմիշ իտի :

Պիր գաչ տագըղատուն պէրու եաղմուր քէսիլմիշ օլտըղընտան , մահիթապ իխթիֆա իթմիշ օլտըղը պուլուլթարատան գուրթուլմը վէ մատմուագէլ տը Գարտավիլին իգամէթկեանընը թէմամըյա թէնվիր իթմէքաէ պուլունմըլ ըտը : Ակրիքօյ բէնճէրէնին ճամլատընա եագլաչարագ , օտանըն գարանըլը օլտըղընը միւշահէտէ իյլէտի . լաքին պու օտանըն նիհայէթինէ տօղրու եարը տչըգ պիր գարու մէվճուտ ըտը յի , օլատան էրէյիճէ պէրտապ պիր ըչըգ կէօրիւնմէքտէ իտի : Տէմիրճի մատմուագէլ տը Գար-

տավիլի հէնուզ ույանըգ պուլընտըղընը ֆարղ իլէ , ճամլարա իսաֆիֆնէ վուրտու : Պիր գաչ տագըղա սօնրա , օտանըն եարը աչըգ . գարուտը պիւթիւն պիւթիւն աչըլտը , վէ հէնուզ եաթմըշ օլմայան մատմուագէլ տը Գարտավիլի՝ Մայնէօ իլէ կէօրիւ շախիլի պէմանտարի էլպիսէլէրիլլէ մէգյիւր օտայա կիրտի . էլինտէ պիր մում թուլթմըշ օլուպ , պունըն սօլլուն զըյասըլ շէհրէսինէ արս իթմիշ օլտըղընտան , պիր գաթ տահա նագարրուպա պիր հալ քէսպ իթմիշ վէ օ սրատա պու շէհրէտէ թէաճճիւպ վէ էնտիշէ ալաիմի կէօրիւլմէքտէ պուլունմըլ իտի . . . : կէնճ գըղ էլինտէքի շամտանը մասանըն իզէրինէ գօլտըղտան սօնրա , բէնճէրէյէ տօղրու իլէրիլլէյիպ քէմուլը տըգ գաթլա տիլէմէյէ պաչլատը . . . : Լաքին պիրտէն պիրէ սարսըլարագ , տուրտու . բէնճէրէնին ճամլարը արասընտան իշէրիլլէ պագան պիր աուլմին սիմասընը կէօրմիւշ իտի :

Ակրիքօյ՝ մատմուագէլ տը Գարտավիլին տիւշարը տէհէթ օլարագ օ պիր օտայա իլթիճա իտէճէլինտէն գօրգարագ , ճամա թէքրար վուրտու , զէ տըչարտան իշիտիլլէճէյինէ տէ էհէմմիլլէթ վէրմէյէրէք , էրէյիճէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ a Ակրիքօյ Պատուէն a տէտի :

Պու սէօղէր Ատրիէնին գույաղընա եէթիլտիլէր : Մէգպուրէ Մայնէօ իլէ վագը օլան միւշագաթընը խաթըրայարագ , Բօղ վէ Պանշը աչըրմագ իզրէ Ակրիքօյ իլէ Տակոպէրին մանաթրար կիրմիշ օլտըղլարընը տէրհալ բէնթ իլլէտի . պունըն իզէրինէ հէման բէնճէրէյէ տօղրու գօլարագ , մահիթապըն բարլագ զըյասը իլէ Ակրիքօյը թանըտը , վէ իհիթիլթաթուարանէ պիր սուրէթտէ բէնճէրէյի աչտը :

կէնճ տէմիրճի՝ մէսէրէթիւնտէն գալպի շարբարագ ալէլ աճէլէ տէտի թի .

— Մատմուագէլ , զախպ իտէճէք պիր սանիլլէմիլ պիլէ եօղ սըրը . գօնթ տը Սօնպուն Բարիստէ տէյիլմիշ . բէ-

տէրիմ իւն պէն սիգի դուրթարմադա կէմիչիդ տիր :

Ատրիէն . - (Երկրանիյէթիւնի իյնա իտէր պիր սէտա իւն .) ԱՆ . իմէչէքրիւր իտէրիմ , մասիէօ Ակրիբօյ , թէչէքրիւր իտէրիմ . լաքին իպթիտա մէնէրայ Սիմանրն գրդա . ընը դուրթարմադա չայրչընը :

Ակրիբօյ . - Պիգիմ տիչիւննէմիդ տէօ տրր , մատ . մուազէլ . սիգի կէօրմէյէ կէյմէմին սէպէպլէրինտէն պիրի տէ՝ չօճու պարըն բէննէրէլէրի հանկրրօ օլտրդրնր սօրմազ տրր :

Ատրիէն . - Պիրիսի պէմին դաթրնտա սարին տիր . բէննէրէսի տէ պոզչէ թարաֆրնտան սօնըննրոտր տրր . տի . կէրի իսէ պիրիննի գաթտա , թամ աչապքրինին ի գէրին . տէրի օտատա տրր :

Ակրիբօյ . - Էօյէ իսէ գուրթուտըլար :

Ատրիէն . - (Բէմայր կէյմի իւն .) Լաքին զանն իտէր . սէմ պիրիննի գաթ էրէյիճէ իւրքսէր տիր . տէրտէսթի ինչա օլտն շու իպատէթխանէնին եադրնրնտա , պինա իսքէլէլէրինտէն սէօրթիւմիւշ պայէթ ուղուն տիրէրէր վար տրր . ինթիմայ քի անլէր իչինիզէ եարայապիլիւրէր :

Ակրիբօյ . - Հալ հալ . պիրիննի գաթըն բէննէրէ . սինէ գատար ելթիւմէր իչուն նէրաիւպան իըտմէթիւնի կէօրէպիլիւրէր . շիմոիլիւր սիգի դուրթարմադա պազալըմ , մատմուազէլ :

Ատրիէն . - Էվիէյա օ սէչիչիչի չօճու գլարը դուրթար . մադա պադրնըզ , վազթ միսթմաճէլ տիր . . . օնլար սու կիճէ դուրթուտուղար . պէնիմ իչուն պիր իրի կիւն տա . հա պուրատա գուրմադտա պիր պէիս եօզ տուր :

Ակրիբօյ . - Մուշայիլի օլտրադ , պու կիճէ պուրա . տան դուրթուրմանըզ սիգի իչուն դայէթլէ մուհիմ տիր , մատմուազէլ . եարրն սէրպէսթ պուլունմապտա օ տէրէճէ պէօյի ր մէնֆատթլարընըզ վար տըր քի , պունլարտան հէնու զ պի խապէր պուլընտըրնըզա շիմտի էմին օլտում :

Ատրիէն . - Նէ տէմէր իսթիւօրըլը :

Ակրիբօյ . - Նէ տէմէր իսթէտիլիմի թաֆսիլ իթմէյէ շիմտիլիւր վազթըմ հօզ . լաքին բէճա իտէրիմ , մատմուազէլ . . . Երկրիւնիւ զ կիտէլիմ . պէն պու բէննէրէնին տէ . միր բարմադըզ լարընտան իրիսինի գօրարապիլիւրիմ . . . կի . տիպ պիր քէլթէթին կէթիւրէյիմ :

Ատրիէն . - Պիհու տէ զահմէթ իթմէյինիզ . պու տաի . բէնին գարուսընր գարատըդ տան սօնրա . իսարիճտէն սիւր . մէլէմէրլէ իքթիֆա իտէրլէր . իչինտէ տէ պէնտէն պաշ . գա յիմսէ եօզ տուր . պինալն ալէյհ սիւրմէյի զըրմազ միչըլի պիր շէյ տէյիլ տիր :

Ակրիբօյ . - Վէ օն տադըզա սօնրա , պուրվարտա պուլունապիլիւրիզ , տէյիլ մի . էօյէ իսէ շարու գ օլրնըզ , մատմուազէլ , հազըրըզ կէօրիւնիւզ . պիր շալ ըլա պիր տէ շարգա ալընըզ . դիրա հավա բէր սօզու գ ալըլ . Պէն շիմտի կէլիւրիմ :

Ատրիէն . - (Կէօրէրի եաչլարըլա տօլարադ .) Մօսիէօ Ակրիբօյ , պէնիմ իչուն բէնտիւնիզի նէ պէօյի ք թէհ . իթէյէ աթտըրընըզը անլայօրրմ . Պէնիմ սախի սիգին կիպի դուրթի հաֆըղամ եկրինտէ օլտրդընը պիր կիւն . Պիլիլի իսպաթ իտէպիլէճէյիմ . ԱՆ , սիղ վէ մանէլի գըզգարտաշընըզ , իքինիզ տէ ալիճէնտապ վէ ճէսարէթ . ի մախու գլար ըմրչ սընրզ . . . Հէր իրինիզինտէ մէնէթտարը օլտադ պէննէ բէր թաթըլը պիր վադիֆէ տիր . Պա . գաթ , մարէչալ Սիմոնըն գըզլարընը դուրթարմատադ ճա . պէնի արմադա կէլմէյինիզ :

Ակրիբօյ . - Սիղալն ալտըրըմ մալիւմաթ սայէսինտէ . օնլար դուրթուրմուշ տէմէր տիր , կիտիպ տէրհալ բէտէրիմի պուլայըմ . պատէհու կէլիպ սիգի - ԵՅՅՅՅ :

Ակրիբօյ . մատմուազէլ ալը Դտրատիլիլն ագիլանէ նա . սիւթընա սալիր օլարադ , տէրտէսթի ինչա պուլընտան ի . պատէթխանէնին տիվարը աթընտարի ուղուն վէ պա .

լըն տիբեյը, տեն պիրինի գայտըրադ, վէ գու վիվէթի ու մուզարընա ալարագ, տէրագապ բէտէրինին եանըն կիթտի :



Ակրիբոյ իգատէթիանէ յէ առչու կիթմէք ինն թտիթարէրատէ յի հէնու գ կէշմիշ իրէն . մատմուագէլ ալ Գարուսի վի մանասթըր պաղչէսինին սոյանըարը արասըն . տան պիր ինսան կէօղկէսի չըգարըլընը վէ բէմալը սի . րաթլա աղանըլը պիր էօլտան կէշտիքուէն սանրա եիք սէր չիւնիր աղանըլը արդատընտա կէօղտէն նիհան օլտըլընը միւչահէատէ իյլէտի : Ատրիէն տիւչարը տէնթի օլարագ , իշի Ակրիբօլա խապէր վէրմէք ի գրէ , դայէթ եալաշ սէտա իյէ մէրգու մը չաղըրուը իսէտէ : Ակրիբօլ բէտէրինին եանընտ վասըլ օլմուշ օլարըլընտան , Ատրիէնին սէսինի իշիանմէտի . սիչարէ տարէր իսէ' սօն տէրէնէ սապրըլըլը կէտիթէրէրէք , վէ կիթտիքօն տիւչարը

տիշէ օլարագ , պիր բէննէրէտէն տիկէրինէ կիթմէքտէ վէ գուլագ վէրիպ էթրաթը տինըէմէքտէ իտի :

Ակրիբօլ բէտէրինին եանընտ վասըլ օլտըլըտա , ալչադ պիր սէտա իյէ տէտի քի :

— Գուրթու չառ : գ , պապանըրըմ , գուրթուլտու՛ղ , չօնու գլարըն բէննէրէլէրի շունչար տըր . շու գէմին գատ թընըն վէ շու տա պիշիլնէի գաթըն բէննէրէլէրի տիր :

Տակուպէր . - (Իտարիթի նագապիլ պիր մէսէրրէթլէ .) Նիւնայէթ մու վաթթիագ օլանաղըղ . - տէլիպ , տէրհալ բէննէրէլէրի մուայէնէ իթմէյէ պաշլատը . պատէհու պիր գաթ տահա մէսէրրէթլէ :

— Տէմիր բարմաղըլըգ ֆիլան եօղ ըմըշ . - տէտի :

Ակրիբօլ . - Իպթիտա էօքսի ղէրտէն պիրինին օրատա օլուպ օլմատըղընը թահգիգ իտէրիգ . պատէհու պու ուղուն տիրէյի տիվարա տայաթարագ , պիրիննի գաթըն բէննէրէսինէ չըգարըմ . ղիրա պու բէննէրէ օ գատար եիքսէք տէլի տիր :

Տակուպէր . - Բէք էյի , օղլում , բէննէրէյէ գատար չըղար չըգմաղ , ճամարա վուրուրըն վէ Բօզ եախօտ Գլանչ տէյու չաղըրըրըն . սանա ճէվապ վէրտիլինտէ , թէրրար աշաղըլա էնէրսին . պու տիրէյի բէննէրէյէ տայաթըրըղ , վէ պիշարէ չօնուգ աշաղըլա էնէր . անլէր չէվիք վէ պէննէրիլի տիրէր . չարու գ , իշիմիղէ պաղայըմ :

Ակրիբօլ . - Սօնրա տա կիտիպ մատմուագէլ ալ Գարտօվիլի գուրթարըրըլ :

Ակրիբօլ տիրէյի գալտըրըլ տիվարա տայաթարագ եօգարը չըգմաղա հագրըլանտը . Տակուպէր տախի՝ ղէմին գաթընըն սանըննը բէննէրէլինին ճամարընը շալարագ , եիքսէք պիր սէտա իյէ :

— Գէն իմ . . . Տակուպէր . - տէտի :

Յիլ հազըրգա Բօզ Սիսին պու օտատա սաքին իտի : Գէտպախթ չօնուգ , չէմիլիքսինտէն այրըլմարընտան տօ .

լուր մէյուս վէ միւրէտտէր օյարապ , շիտակթի պիր հիւմ : մայա սիւ շար օյմուշ իտույինաէն , սլու մումտոց սա վէ եա- թաղընըն եաստրղընը կէպ ետշտրըյլա բայթմադ տա ը- տը . . . : Տափաղէրն ճամխարը շայմասընսան հասրլ օյան շամաթատան իսթիտա գօրգարապ սարալտը . լաթին պիր աղ սօնրա , առքէրին թ-թլը վէ մարուֆ սէտասընը իշի- տինճէ , եաթաղը իշինաէ գայգար օյմուրտը , վէ կէօր- սիւյիւ շէյին պիր բույա օյուպ օյմատրղընը թահյիգ իթ- մէք իւղընէ կլէրինի աշնրնա կէօթիւրաիւ . պատէհու , պիր ափաղէի մէսէրթէթ սալտրըարապ , վէ ուղուն վէ պէ- յազ կիճէլիք էլպիսէսինէ պիւրիւնէրէք , բէնճէրէյէ տօղ- բու սէյիրթտի , Լաթին , բէնճէրէյի աչմայա հաղըրյան- մըշ իքէն , պիրաէն պիրէ իքի թիւֆէնկին բաթլամասը սէ- տասը իէ . ճարապօլ , եէթիին . . . խրրսըգ վար , իրը- սըղ վար . . . : սփաղէլէրինի թէրրար թէքրար իշիթտի :

Պիչարէ էօքսի գճրպաղ աւհչէթինաէն թաշ բէիւֆշ կիպի պալար , վէ կէօղլէրինի պիլա իթթիյար բէնճէրէնին ի գէրինէ աթֆ իտիպ , պու բէնճէրէ արասընտան , մահի- թտալըն ալարընըղը իէ , պիր գաշ տակմին պիրի պիրինի պօյարճասընա գալղա իթաիքլէրինի միւսհէմ սուրէթտէ միւշահէաէ իյլէաի . պու սըրատա , Բուպու-մուանըն աղ- ցըն պիր սուրէթտէ հափլամասը սաթի , թէրրար թէքրար իրատ օյուհան . : ճարապօլ , եէթիին . . . խրրսըգ վար . . . : ղիտալարընը իսթմալ իթմէքտէ իտի :

ՊԵՏՅԻՒՔ ՊԻՒ ԿԻՐԱԻՆ ԻԼՔ ԱԳՇԱՄԻ

Սէնթ Մարի մանաթրընտա սալֆ իւգ զիքր վա- գըսլարըն ճէրէյանընտան թաթիինէն իրի սասթ գատար էվիէլ , Բօսէն վէ տքբայ ա՛էկրիննի օգույանլարըմըղըն էվիէլճէ քէնտիլէրինի կէօրմիւշ պարըյլարը Սիլիէօ-տէզ- իւրսէն սօգ աղընտարի խանէնին այնը ստասընտա թէճէմ- միւ իթմիչլէր իտի : Թէմաղ իթթիյալընտան պէրու , ար- բայ ա՛էկրիննի մէնսուպ օլտրղը թարիգաթըն կիգլի աէֆ- թէրլէրինի վէ մուխասլէրաթընը մուվազգաթէն Սիլիէօ- տէզ-նրսէն սօգ աղընտարի իշպու խանէյէ շազլ իթթէթ միւնասիպ կէօրմիւշ իտի . Քիլ շազըգա պու թէտպիր բէք իշթիյաթթեարանէ իտի . շուներ , Պուրպոնյարըն սէխա- վէթընարանէ պիր սուրէթտէ ժէզլիթ թահիպլէրինէ պախշ իթմիւշ օլտրղյարը Բիւ-տէ-Բօսթ սօգ աղընտարի միւ- քէլլէֆ պինտատան հիւքի մէթինն առկերի պիւս պիւթիւն թարա խուճէ ի միւլահագասըյլա գօլգմայտա ըտը (1) :

(1) Տու գօրգու պիհուտէ իտի . գիրա , պուհտան օն իքի սէնէ մու գատտէմ . եանի 1832 շուպաթ 1 թարիխի Գօսսն ինիւսիօնէլ զապէթասընտա -թիտէթի սաթրար օգուհմուշ տըր :

« 1828 սէնէսինտէ , Մ . աը Գորպիէր » պիր գաշ «Նն գոր- Փընտ» պիր խայլը էրպապը զէքեա վէ մարիֆէթ վիճուտէ կէ- թիւֆշ օյան Տար-իւլ-Մուպիլիյնի (գործապետանոց) վահի- յանէ պիր սուրէթտէ թար ու մար իթաիյի զէման , սու զարարը ճէպը իթմէք իւգրէ , մէգթիւր մէթէպն պուլընաղը Բիւ-տէ- Բօսթ սօգ աղընտարի գօնաղըն իշթիւր օյուհմասը վէ Վէնթ- Էսրի (Հոգին Սուրը) թարից-թըն-թէ-պի իտիլէպ գարար- լաշտըրըտը : -Պահիլիէ նաղըրը օլ պասպտէ շաղթ կէնէ մէպաղը

Բօտէն՝ երեսն էվիէլլի սեֆիլանէ վէ միսքին զըյա-
 Ֆէթիինի կիլինմիշ օյուպ , ի սթիւ պաշք մուրտար վէ քիլլի
 օյորդը հայտէ , սըրբ քե-թիպիլի մե-թիլէթիլի կիֆա
 իթմէք ի գրէ , քէմուլը հիճասլ վէ էտէպլէ եազը մասա-
 սընըն էօնիւնտէ օթուրնը եազը եազմագտա ըսը , սն-
 ճագ , էվիէլլէ կէօրիւմիշ օյարդը վէճհէ , պու մէմու-
 ըիլեկթ ալիւրնտա տահա մու հիւմ վէ տահա մու գաւառէս
 տիկէր պիր վ-գիլի մէսթուր օյուպ , օ տա՝ Ժէղի իթ թա-
 ըիգ աթընըն գանուր էսասիսի մու ճիպիլնէ՝ սմիրինի աւ-
 լա թէրը իթմէմէրտէն , սնըն ի գէրինէ իճրաի նազարէթ
 իլլէմէքտէն , էսնա հարէ.քեաթընը ճասու սլամագտան ,
 էն իսաֆիթ իմէսիրաթընը կէօյէթմէրտէն վէ Բօմայա
 աերհայ իսպարը քէ.թիլէթ իթմէքտէն իպարէթ իսի :

Բօտէն՝ մի թատը օլան գայտսըզլըզ վէ ֆիլիթուրսըզ-
 լըզընա բազմէն , կէօյէ շարբաճագ տէրէճէտէ էնտիշնաք

վերմիշ օլմուսըյա , մէգթիւր գօնագ իշթիրա , վէ օ հէնիեամտէ
 պիթիւն Ֆրանսա ի գէրինէ հի.քմի ճարի օլան Սէնթ-Էսթրի
 թարիգաթընա թէպիլի իտիրաի : Ս գլմանտան իթիպարէն , մէգ-
 քիւր թարիգաթ պու մահալտէ քէմուլը իսթիրահաթըն օթուր-
 տու . պու գօնագ պիր նէվ միսաֆիլիտանէ սուրէթինէ կիրմիշ
 իսի . Ժէղիլիթ թարիգաթը մէմէլէթին հէր թարաֆընտան
 կէլմէքտէ օլան միւթէտտտիա ճէմիլեկթ թարաֆտարդարընը պու
 միսաֆիլիտանէտէ գապուլ իթմէքտէ վէ գայրբնագտա ըսը-
 լար . իշթէ թէմնուգ իսթիլլըզ զու հուր իթտիլի զէման , ահվալ
 պու մէրքէզտէ օլուպ , պու իսթիրա միւնասէպլիլլէ , թարի-
 գաթըն պու մահալտէն գօլու լաճապը գանն օլու նուու . լաքին իշ
 պէօյլէ օլմասը . հէր նէ գատար թարսիսաթ լապ վ իտիլի իսէ
 սէ , Բիւ-սէ-Բօսթ սօգաղընտաքի գօնագ եինէ Ժէղիլիլլէրէ
 թէրք օլու նտու . պու կիւն , էանի 1872 սէնէսի քեանուըն սա-
 նիլին Յ ինճի կիւնի . Սագրէ-Գէօր թարիգաթընըն ագալարը
 հիւքի մէթին մէսարթիլլա մէգթիւր գօնագտա սաքին տիրլըր .
 վէ եօգարրտա պահա օլու նան Տար-իւ-Սու ալիլիլլենին սըզընա-
 ճագ հիշ պիր ելըրի սուլընմամագտա տըր . միւ ճէտաւէտէն թան-
 գիւմ վէ թէնսիգ օլու նան պու մէքթէպ՝ Լուիլը կրան գօլէթի-

վէ մէշղու կէօրիւնիսը , վէ հէնուղ օտսայա կիրմիշ օլան
 սըբայ ալիլիլլենիլլին էվամիր վէ եա սիւ ալլէրինէ միւթա-
 տընտան տահա մու իթմասար պիր սուրէթտէ ճէվսպլար
 վէրիլլօր իսի :

Արբայ ալիլիլլենի Բօտէնէ իսթմայէն .

— Գէնիւմ գայպուպէթիւմ էսնասընտա եէնի պիր շէ .
 վուզու պուլասու մը . պիրն պիրինի միւթէագըպ վարիտ
 օլան մալիմսթ վէ իշարաթ միւրէմէլ մի տիր :

Բօտէն . - Բէք միւրէմէլ :

Արբայ . - Ոգայրըզ պաղայըմ :

Բօտէն . - Գօնյարը սիգէ օգու մագտան էվիլլէ , Մո-
 ըքըն ի.քի կիւնտէն պէրու Բարիստէ պուլընտըզընը սիգէ
 իսպէր վէրէլիւմ :

Սըբայ . - (Թէաճճիւ պլէ .) Դէ սէօյէյօրսընըզ , Մո-
 ըք Բարիստէ հա . Գէն գանն իտիյօրտում յի , Ալմանիա

նին տար պիր քէօլէսինտէքի մուրտար վէ թէաֆֆիւնիւ պիր
 մահալէ սօգուլըն տըր :

Իշթէ , 1832 սէնէսինտէքի Գօնսթիլիլլուսիսէլլ զաթթաթըն-
 տա , Բիւ-սէ-Բօսթ սօգաղընտաքի գօնագ հագգընտա պու սա-
 թըլլար օգու նմագտա ըտը : Ս թարիստէն պէրու Ժէղիլիլլէ
 միլեկթի միւրէթիլլէմ բահիպլիլլէնէ հիւքի մէթ սաքընտա նէ
 կիպի մուսմէլաթ ճէրէյան իթմիշ օլտըզընը պիլլէմէլիգ . սնագ ,
 Ժէղիլիլլէ ճէմիլեկթինին սուրէթի թէշթիլ վէ թէնսիգի հագ-
 գընտա սիսիլլէն պիր ճէրիտէ թարաֆընտան նէլը օլու նան պիր
 մէգալէտէ , Բիւ-սէ-Բօսթ սօգաղընտաքի գօնագըն տալիլ թա-
 ըիգաթըն էմլարը սըրասընա կէլիլլէ օլտըզընը օգու մուլըզ տըր :

Գու մէգալէնին պիր գաշ Փըքրասընը շուրաճըգտա գիքը
 իթմէլլի միւնասիպ ստտ իտըրիգ .

« Ժէղիլիլլէ թարիգաթընըն պու գըսմընա սյիտ օլան էմ-
 լարըն ճէտվիլի շու տըր :

« Թախմիլլէն 500,000 ֆրանք գըյմէթիլլտէ պու Բիւ-սէ-
 Բօսթ սօգաղընտաքի գօնագ . - 300,000 ֆրանք թագաթի ի-
 սիլմիշ օլան Սէվր սօգաղընտաքի խանէ . - Բարիստէն իքի Փէր-
 սալու ուզագտա պիր միւրէք . 150,000 ֆրանք . - Գարժա պիր

վէ Զուիցէրիատան մուֆարադաթընտա , Յրանստընն Ա. մայրիքի ճէնուպիլէսինէ տօղրու կիթմէք ի զրէ Յրիպուրկ. տան էմր այմըշ տրր : Եւ սրբատա նիմտէ վէ Ավիննօն. տա բէք զիյատէ Ֆախտէյի օյապիլիւր իտի . զիրա Բրօթէս. թանչար պիլի պիլիինէ կէշիիշ օլտրպլարընտան , Գաթօլիք. լէր ալէյնիտէ պիլի իխթիլալ զու հուրընտան զօրգուլմադ. տա տրր :

Բօտէն . - Կիտէճէյի Եօլու թէպուր իթմէք իչուն էսպապր մախսուսէսի պուլունու պ սուլունմատրղրնր պի. լէմէմ : Անճապ , պուրատա սուղը հայվանաթը վահէյիէ օյունյարը մէվպրի թէմուշայա վաղ իտէճէյիինի պանա սէօլէտի :

Աբբայ . - Գու նա՛սըլ միմքին օյապիլիւր :

Բօտէն . - Մորոք Լիոնտան կէշաիյի սրբատա , պիր թիյաթըս միւտիրի՝ զայէթ Եիւքսէք պիր Ֆիյաթըլա Բօրթ-

խանէ իլէ պիր քիլիսէ 100,000 Փրանք . - 1843 սէնէսինտէ շի- պէ իտիլմիշ օլան Նօթր-համտը իիէս քիլիսէսի , 60,000 Փրանք - Ոչնթ-Աչէօլտէ պիր բուհպան մէքթէսի , 100,000 Փրանք . - Նանթտա պիր խանէ , 100,000 Փրանք . - Քիմրըրտա քէզալիք պիր խանէ , 40,000 Փրանք . - Լափարտա պիր խանէ վէ պիր քի- լիսէ , 150,000 Փրանք . - Բէննտէ պիր խանէ , 21,000 Փրանք . - Վաննտա քէզա պիր խանէ , 40,000 Փրանք . - Մէցտէ պիր խա- նէ , 40,000 Փրանք . - Աթրազպուրկտա քէզա պիր խանէ , 60 պիլ Փրանք . - Լուէնտէ քէզա պիր խանէ , 15 պիլ Փրանք :

« Իշթէ պու կմլաքը միսթէլիթիլնին թախմինն իքի մի- թոնն Եագըն պիր մէպլաղ թէշթիլ իթտիյի կէօրիւլմէքտէ տրր :

« Գունտան պսոգա , էմրի ի պլիմ վէ իկրպիլէ տախի մէ- գի իթլիւր իչուն մուհիմ պիր հասըլաթ մէնպալը տըր : Եսլընը Գիւնէթ գոթէ սէնէվի 200 պիլն Փրանք վարիտաթ կէթիրի :

« Ժէզիլիթիլին Բօմասաթի ժէնէրալը , Յրանսայը Լիոն հուտուտը վէ Բարիս հուտուտը նամայրըլա իքի գըսմա թագ- սիւր իթմիշ օլուպ , մրանստընն պու իքի հուտուտընըն : Եսլը- նէի տէվլէթ սոնօսայրը վէ Ավսթրիա կիւմիշ ագճէսի թահվի- լաթը օլարագ , 210 պիլն Փրանքտան զյաատէ վարիտաթը մէվ-

Սէն-Մարթէն թիյաթըստընտա հայվանաթ օյունլարը վէր- մէսինի թէշթիլիթ իթմիշ . Մորոք տախի սու գազանըլը թէշթիլի թէտա իթմէք իթմէմէմիշ :

Սբբայ . - (Ումուղյարընը զուլտըրարագ .) Հայտի էօյ- լէ օլտուն . լալին , մէրգում՝ քիւշի ք յիթապլար թէվզիլ իտէրէք . տուա թէսպիհէրի վէ թասվիրիւր սաթարագ . վէ Յրանստընն մէմայիքի ճէնուպիլէսի վէ Գրիթանիտ է- հալիսի կիպի սինտար վէ ճահիլ էհալիլէր իւղէրինտէ նուֆուլ իճրա իտէրէք . Բարիտտէ սուլա կէօրէմէյէճէյի պիր չօգ իլտմէթլէր կէօրէպիլիւր իտի :

Բօտէն . - Շիմուի Մորոք թէֆագաթընտա պուլընան հէյպէթի պիր տէմ իլէ պէրապէր աչաղըտա պէրլէ.օր . քէնտիսի էսկի իլտմէթ կիւլարընըլ օլմագ հայտիլէթիլէ . պու աղչամ տէսթի շէրիֆինիզի պուս իթմէք պախթիլար- լուղընա նաիլ օլտճաղընը իմիտ իտիյօր :

« Վիլէսի վար տըր : Հէր սէնէ նէշրի տին իչուն , լա ագալ 40- 50 պիլն Փրանք հասըլաթ կէլիւր . վաիլէր վէրսիթէրի վագ- լարտան սէնէվի 150 պիլն Փրանք թօրլարար . Էյի պիր իլէ գուլլանմագ իչուն վէրիլն սուտագալար տախի պու մըգտար- տան աչաղըլա գալմագ : Գինան ալյի , թարիգաթըն սէնէվի 510 պիլն Փրանք աչըգտան հասըլաթը վար տըր : պու մըգտա- րա՝ Ժէզիլիթ ճէմիլէթիլնին սաթտըղը քիթապ վէ թիսալլէրին պէտէլլէրիլն , րէսիմ վէ թասվիր թիճարէթիլնտէն հասըլ օլան գազանն տախի իլավէ օլունմալը տրր :

« Հէր պիր թասվիր լէվիսը՝ գալմէքար վէ թէսամ իճ- րէթլէրիլն պէրապէր 600 Փրանքա մալ օլուր վէ օն պիլն նիւս- իէ թապ՝ օլունսպիլիւր . մաթպուա վէ քեաղըտ մասրաֆը օ- լարագ , պիլն առէտինէ 40 Փրանք կիտէր : Գունըն նաչիրինէ տէ 250 Փրանք վէրիլիւր վէ հէր պիր պիլն նիւսիէ թասվիրտէն 210 Փրանք սաֆի քեար գալըր : Կիւզէլ քեար տէյիլ մի . հաթ- թա սու թասվիրիլն նէ տէրէճէ շարուղըլա սաթըլմագ տա օլտըղը թէսապիլուր օլունմագ : Ժէզիլիթ թարիլաթընա մէն- սուպ օլան թահիպլիւր թարիգաթըն թիճարէթ մէմուրլարը տըր . պու մէմուրիլնէթ իչուն անլիտէն տահա զայրէթքէլ վէ տահա

Արքայ . - Մի մքրինսից տիր . . . մի մքրինսից . . . Պու ազ շար նէ գատար մէջ զու լիյեկ իմիզ պարնարդընը պի լիսինիզ . . . Սէն-Պրանսուա սօզ աղընա կիտիտի մի .

Բօտէն . - Էլ յիլէթ , կիտիտի . . . Ինթիլյար պէտէ եահուտի մուգավէլլաթ մուհարրիբի թարաֆընտան թա լիմաթը մուգթ պէտէ յի ախզ իթմիզ օլտըղընը սէօյլէմիշ Եարըն , սապահըն սաաթ ալթըսընտա , տիվարընար կի տիպ տիվար էօրիւլմիշ օլան գարույը Երգամաղլար , վէ պու խանէ եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու իյր տէֆա օլարազ աչըլաճագ տրի :

Արքայ տիկրիննի պու - էօյլէրի իշիթ տիյիմտէ պիր տագըղաճըզ մի թէֆէրբիր տուրտու . պլատէ հու , Բօտէն է խիթասպէն .

- Պէօյլէ գաթի պիր պէմանըն իյր ազ շամընտա պու լունաղըմըզ հալտէ . հիշ պիր շէ յի ինձայ իթմէմէյի վէ

սէպաթքեար ատէմէր պուլընամագ . Պու թատիլըր հէր քիմէ կէօնտէրիլիրսէ կէրի կէլմէզ . բասիպլէր բլտտ օլունամագ կիպի սըզընթըլարա տոյանամագլար . Նաշիրին տախի քէնաթ ատէմ լէրինտէն օլմասը թապիտի տիր . Պու նաշիրիք մէմուրիյեկ ի ի շուս ինթիլսապ իթտիքլէրի իյք ատէմ՝ Ն . վ . Ժ . . . Նամ պիր ատէմին ճատուսը իտի . Հու ճատուս պիր մըղտար սէրվէթէ մա լիք իտի իսէ տէ . իյք տէֆա իթթիլսագ օլունամագ թիճարթ լէվիին թէկսիսի իշուս . քէնախսինէ պիր մըղտար էսպիւնն ագ ճէ վէրմէյէ մէճպուրիյեկ ի հասըլ օլտու . Լաքին պու սէնաաթըն կիթտիքճէ մուվաֆֆաղիյեկթ պուլտըղընը կէօրտիւքլէրինտէ , պիրտէն պիրէ հէրիֆէ վէրտիքլէրի մէսլաղը թալէպ իթտիլէր . պիշարէնին պու բարայը էօտէմէյէ գօլսյուղը վէ գուարթի Եօղ ըտը . Ժէգի իթլէր պունը բանա պիլիլիլի իտի . Լաքին մէրգու մըն էլէրէնէ տահա զէնկին պիր ատէմ կէչիրմէք նիլթիլնտէ ի տիլէր . գիրա պու զէնկին ատէմէլէ , քէնտիլէրինճէ տահա զիյա տէ Փախտէլի պիր շօզ շարթլարա կիրիշ պիլիլիլի իտի . պինաէն սլէյճ ճատուսը մէրգու մըն մանէվի սուրթիտէ թէկմին իթմիշ օլտըղլարը մէվգը վէ վաղիլթիլնի սօզարագ , հէրիֆէ պի ին սաֆանէ պիր սուրթիտէ թէրէ թագլա կէթիլտիլէր :

հէր շէ յի գուվվէի հաֆրգամրգ էօնիւնտէ թուլթ մայր շաշ . Պունտան եիւզ էլլի սէնէ մուգատտէմ Մ . տը Բէննըրոն հագգընտա ճէմիյեթիլն տէֆթէրլէրինտէ գայտ իտիլմիշ օլան թաֆսիլաթըն սուրէթիլնի պիր տէֆա տահա օգույը նըզ . - տէտի :

Սըր քեաթիպի տէրհալ պիր էվրազ տօլապընտան պիր լայիհա շըգարըպ . պէր վէճհի աթի օգուճաղա պաշ լատը :

« Պու կիւն , եանի 1682 սէնէսի շուպաթընըն 19 ըն ճը կիւնիւ , վիլայէթ մանաթըրլարընտան պիրիլնին բէիսի բուհանիսի պուլընան հիւրմէթլու բահիպ Ալէքսանտըր Պուրտոն՝ հաշիյէ սուէթիլլէ Միտիլթալ ԻՉՈՒՆ ՂԱՅԷԹ ՄՈՒՀԻՄՄ քէնաթլէրի եագըլմըշ օլարագ , աթիտէքի մա լիւմաթը կէօնտէրմիշ տիր .

« Թարիգաթըմըզա մէնսուպ օլան բահիպլէրտէն պիրի՝ ճան շէքիշմէք բատտէսիլնտէ պուլընան պիր ատէմին կիւնահլարընը տիլնէյէրէք , զայէթ մուհիմ պիր սըրը մէյտանա շըգարմըշ տըր . շէօյլէքի՝

« Բրօթէսթան մէզհէպիլնին էն զայուր վէ էն տէն շէթլի բէիլէրինտէն վէ պիզիմ մուգատտէս թարիգաթը մըղըն էն ազղըն տիլնէրիլնտէն պիրիսի օլան Մ . Մա մըղըն տը Բէննըրոն՝ քէնտի խիլաֆը մէզհէպ վէ մէքրուհ հարէքեաթը սէպէպիլլէ զապթ օլունամագ թէկսիլէպթէ տիւլմիւշ օլան սէրվէթիլնի գուրթարմագ մագսատը իլէ սուրէթի զահիրէտէ պիզիմ մատէրզատ Գիլիսմիզին աղու շընա սըղընմըշ ըտը . հալ պու քի . Մ . տը Բէննըրոնըն թէպ տիլի մէզհէպ իտիլի խալիսանէ օլմատըղը վէ պիլաքս մէ վատտը մուգատտէսէյէ մուղայիր պիր Փէսատ տօլապընտ մէպնի իտուլի մուախիարէն ճէմիյեթիլմիզին ազաի միլիս թէլիֆէսի թարաֆընտան իսպաթ օլունարագ , օ անտէն իթիպարէն թէքրար բաֆըզլըղա (հերետիկոսութիւն) սար մըշ տտտ օլունան շախսը մէրգու մըն էմլաքը հիլմտարըն Գ - 158

մըզ օն տէօրտիւնճիւ հաշմէթլու Լուի հազրէթլէրի թա-
րաֆրնտան զապթ ու մուսատէրէ օլունտու , վէ Կ. տր
Բէննրրոն տաիփ միւէպպէտէն քիւրէք ճէզասընա (1) մահ-
քիւմ իտիլտի . հալ պու քի մէրգում պու ճէզատան զուր-
թըլմագ իչուն ~~թէլէֆ~~ նէֆս իթմիչ օլտրղընտան , շու
մէքրուհ ճինայէթի սէպէպիլլէ տէ ճէսէտի սօգազլարտա
~~սիւրէպէնէրէք~~ քէօքէքլէրին էօնիւնէ աթըլտը :

« Գու մուզաստէմէնին պէյանընտան սօնրա , թարի-
զաթըմըզըն միւսթագպէլի վէ մէնֆաաթը իչուն ~~չայէթ-~~
լէ մուհիմմ' օլան մատտէի խաֆիլէյէ նագլը քէլամ ի-
տէլիմ :

« Հիւքմտարը Հաշմէթմէտարըմըզ օն տէօրտիւնճիւ
Լուի հազրէթլէրի՝ Գիլիսէմիզ վէ խուսուսըյա թարիզա-
թըմըզ հագզընտա տէրքեար օլան լուիֆֆը քէտէրանէ վէ
տինտարանէսի իճապընճա , Կ. տր Բէննրրոնըն պէտնամ
վէ մէվատտը մուզատտէսէյէ տիչմէն պիւր րաֆըզ (հե-
րետիկօս) օլտրղընը մէյտանա չըզարմագ խուսուսընտա
թարաֆըմըզտան վագը օլան մուլվէնէթէ միւքեաֆաթ
օյմագ իւզրէ , զապթ ու մուսատէրէ օլունան էմյաքը
մէզքիւրէյի քեաֆֆէթէն պիզէ պաիչ իթմիչ իտի
Շիմտի ԿՈՒՀԱԳԳԱԳ ՍՈՒՐԷԹՏԷ խապէր այըյօրըզ քի ,
Բարիստէ Սէն-Պրանսուա սօգաղընտա յազը Յնիւմէրօլու
խանէ իլէ , էլլի պին յիրայըզ պիւր մէպլաղ պու մուսա-
տէրէտէն դասպ իտիլմիչ վէ պինաէն այէյհ' թարիզա-

(1) Օն տէօրտիւնճիւ Լուի նամ Պրանսա հիւքմտարը , էթ
սէրիյա ճէպրէն թէպտիլի մէզէպ իտիպ , պատէհու եինէ իք
մէզէպլէրինէ տէօնէն բրօթէսթանլարը միւէպպէտէն քիւրէք
ճէզասընա մահքիւմ իտէր իտի , ձէրմանլարըն շիտտէթի ահքեա-
մընա րազմէն էլան Պրանսատան չըզըպ կիթմէյէն բրօթէսթան-
լար իսէ պատէլ վէֆաթ մէզարտան մահրում գալըրլար , շէօյ-
լէ քի՝ պունլարըն ~~նալարը~~ սօգազլարտա սիւրէպէնէրէք քէօ-
քէթրին էօնիւնէ աթըլտը :

Թե՛ղըն եկտի թասարուֆրնտան չըգործել տրր :

« Մէզքիւր խանէ՛ մուսատէրէտէն մուգատտէմ՝ սախ-
թէ պիր սաթըմ սուրէթիյէ , Մ. տր Բէննըրոնըն տօսթ-
յայրնտան պիլինէ Ֆէրաղ իտիլմիչ տիր . պու ատէմ մա
էթթէէսսիֆ դայէթլէ տինտար պիր գաթօյիք օյարղըն-
տան , անա գարչը մուամէլէի շէտիտէ գույյանըյամագ :

« Գու խանէնին գարուսը՝ մէրղում տօսթըն միւճրի-
մանէ վէ ֆագաթ գապիլի իթիրազ օյմայան պիր գարարը
ապէսինտէ տիվար իյէ իհաթա օյունմըչ օյմաղյա , Մ. տր
Բէննըրոնըն սօնընճը արգու վէ վասիյէթի մուճրպինճէ ,
եիւզ էլլի սէնէ սօնրա աչըյաճագ տրր :

« Էլլի պին ատէտ յիրայա կէլինճէ , պու ճէսիմ մէպ-
լաղ միթէմատիյէն իչլէթիյէրէք եիւզ էլլի սէնէ զարֆըն-
տա ֆաիզի սէրմայէյէ զամմ՝ օյունմագ վէ պու միւտտէ-
թին ինգրգասընտա , Մ. տր Բէննըրոնըն պէրհայաթ օյան
թօրունըարը արասընտա թագսիմ իտիլմէք իւզրէ , շիմտի-
յէ գատար պիզճէ մէճհուլ օյան էլլերէ թէսիմ օյուն-
մուչ տրր . պիր մէպյաղ քի , եիւզ էլլի սէնէյիք ֆաիզին
ինգիմամըյլա , պէդայէթ քէսպի ճէսամէթ իտէճէք վէ
գրրգ էլլի միլիոն ֆրանցա պայիզ օլաճագ տրր :

« Մ. տր Բէննըրոն՝ պիր վասիյէթնամէտէ տէրճ ու
պէյան իթմիչ օլտըյը պագը էսպապը մէճհուլէյէ մէպ-
նի , բրօթէսթանըար ալէյհինտէ սատրր օյան ֆէրմանըար
իւզէրինէ Ֆրանսատան թարտ վէ Էվրօքայա նէֆի իտիլ-
միչ օյան ֆամիլեասընտան մէզքիւր էլլի պին յիրանըն քի-
մէ թէսիմ իտիլմիչ օյտըղընը կիզլի սագյամըչ վէ եալը-
նըզ , եիւզ էլլի սէնէ սօնրա , եանի 1832 սէնէսի շուպա-
թընըն 13 իւնճի կիւնի . Բարիստէ Սէն-Ֆրանսուա սօ-
գաղընտա հագբը պուլընմալարընը սիսիլէտէն սիսիլէյէ
էվատոյարընա թէնպիհ իթմէլէրինի ագրապասընա թավ-
սիյէ իչլէմիչ տիր . վէ պու թէնպիհին ունուտըյմամասը ի-
չուն , հալի մէճհուլ վէ ֆագաթ էչքեալը մախսուսէսի

մարիւմ պիւր ատէմի՝ թուճ միտայեայար եարտըրըպ , իւ-
 զերինէ պու թէնպին իլէ թարիսի հէքք իթտիրմէյէ վէ
 ֆամիլեասընըն հէր պիւր ազասընա պուստան պիրէր ատէտ
 կէօնտէրմէյէ մէմուր իթմիշ տիր : Գու թէտպիր զայէթ .
 լէ մուհիմմ տիր . զիրա , եինէ պիզճէ մէճհուլ օլան վէ
 քէզալիք վասիլէթնամէ տէրուսինատէ իյզահ իտիլմիշ պու-
 լընան սիկէր պիր =էպէպէ մէպնի , միրասխօրլար՝ եէվմի
 մէզքիւրտէ էօյլէտէն էվվէլ . վէքիլ վասըթասըլլա տէյիլ .
 իլլա շէւճմ հազըր պուլընմաղա մէճպուր տըրլար . հազըր
 պուլընմատըզլարը թագտիրտէ , թագսիմի միրաստան
 հըսսէմէնտ օլամայաճագլար տըր :

« Գու միտայեայարը Բէննըրոն ֆամիլեասը ազասընա
 թէվզի՝ իթմէյէ կիթմիշ ղլան շախսը մէճհուլ՝ օթուզ
 օթուզ ալթը եաշընտա , միթէազգիմ վէ մահզուճէհճէ-
 լի , ուզուճ պօյլու պիր ատէմ տիր . սիյահ , գալըն վէ
 աճայիպ պիր սուրէթտէ պիրի պիրինէ պիթիշմիշ գաշա-
 ըը վար տըր . քէնտիսինի մովսէփ նամըլլա եատ իթտիր-
 մէքտէ տիր . պու եօլճու՝ եէտի Վիլայաթը Միթթէհի-
 տէնին (Միաքեայ - Լահանգք) ազըն ճիւմհուրըլէթ թա-
 րաֆտարլարը իլէ բրօթէսթանլարըն ղայուր վէ մուխա-
 թարալը պիր խաֆիյէ մէմուրը օլտըղը շիպհէ իտիլմէք-
 տէ տիր :

« Իյթէ սայիֆ իւզ զիքը թաֆսիլթտան վազիհէն
 անլաշըլըր ըի , բաֆըզը մէրգում Մ . տը Բէննըրոնըն կիզ-
 լի պիր սուրէթտէ մէճհուլ պիր ատէմէ թէսլիմ իթմիշ
 օլտըղը պու մէպլաշ , սէվկիլի հիւքմտարըմըզ օն տէօր-
 տիւնճիւ Լուի հազրէթլէրինին պիզէ պախշ իթմիշ օլտըղը
 մուսատէրէ մայիւտէն ղասպ իտիլմիշ տիր . իմտի , պու
 խուսուս պիզէ գալըն ղէշիւք պիր գարար վէ ահհէթլի
 պիր իշլանէթ տէմէք օլտըղընտան , մէպլաշը մէզքիւրը
 հալը հազըրտա տէյիլ իսէ պիլէ , միւսթագպէլտէ օլսուն
 էլտէ իթմէյէ շալըշմալըլըլ :

« Ճէմիլեթիմիզ՝ Ճէնապը Հագգըն վէ Ազիզ Բէ-
 տերիմիզին թէզայիւտի շան ու շէրէֆի իշուն լաեուզալ
 (անկուրուստ) օլտըղընտան , վաիզիլիւրէր վէ միւէսսէսաթը
 սարիէ վասըթասըլլա տիւնեանըն հէր ճիհէթի իլէ օլան
 միւնասէպաթըմըզ սայէսինտէ , յու տագըրգատան իթի-
 պարէն Բէննըրոն ֆամիլեասընը պիսիլէ պէսիլիլէ նագա-
 ըը տըրգպթտան ապա ուզագ թուլթմամայր , վէ եիզ
 էլլի սէնէ սօնրա , եանի պու ճէսիմ սէրվէթին եէվմի
 թագսիմիւտէ , ճէմիլեթիմիզտէն խայընանէ պիր սուրէթ-
 տէ ղասպ իտիլմիշ օլան մէպլաշը էլէ կէշիրմէյէ վէ պու-
 ղըն ճէ սուրէթլէ օլուրուս օլսուն . հաթթա հիլիթ իզթի-
 զատէ հիլլէ վէ շիտտէթ տախի իսթիմայի իլէ էլէ կէշիր-
 մէյէ ճահտ իթմէյիլիլ . զիր... մէվատտը մուգատտէսէ
 տիւշմէնի օլան օ ալշագ բաֆըզ (հերետիկոս) թարաֆըն-
 տան սաիգաի խապասէթլէ սըրգաթ իտիլմիշ օլան պու-
 էմլաք վէ էմվալէ միւսթագպէլտէ սահիպ օլմագ իսթէ-
 յէնլէրէ գարըր , ճէմիլեթիմիզ պաշգա տիւրլիւ հարէքէթ
 իթմէյէ մէճպուր տէյիլ տիր . Ճէնապը Ալլահըն պիզէ
 իհսան պուլուրմըշ օլտըրը պիլ ճիւմիլէ թէտապիրէ միւ-
 րաճաաթլէ , սէրվէթի մէզիւրէյի միւտաֆաա վէ մու-
 հաֆագա իթմէք վէ թէքրար էլէ կէշիրմէք պիզճէ մէյ-
 րու՝ վէ միթէպէր տիր :

« Պինապերին , ճէմիլեթիմիզ սէրվէթի մէզքիւրէյի
 թէմամըլլա էլտէ իտիւնճէյէ գատար . Բէննըրոն ֆամիլ-
 եասը՝ պու մուրթատա կայէնին պէտտուալը պիր սիլսիլէսի
 կիպի ազագը ճէհէնուէմէ մահրիւս՝ գալաճագ վէ տախմա
 պիր նագարէթի շէտիսէ տիթընտա պուլընտըրըլաճագ
 տըր :

« Գունըն իշուն , պու կիւնտէն պէտ իլէ հէր սէնէ ,
 պու ֆամիլեա ազասընըն սիլսիլէտէն սիլսիլէյէ ինթիգալ
 իլէ պուլունաճագլարը հալ ու վազիլեթի թէտգիզ վէ
 թէֆթիշ իթմէք իզթիզա իտեր :

Բօտէն պուրատա օգուժասընր գաթ իլէ արբայ տ'իկ-
րինեիյէ տէտի քի :

— Գուժտան սօնրա , Բէննրբոն ֆամիլեասընրն 1682
սէնէսինտէն թա պիդիմ կիւշէրիֆիցէ գատար սէնէ պէ
սէնէ թէտգիգ օլունան հալ ու վազիլէթիլնէ տաիր մա-
լիւմաթը հավի բարօրթօ կէլիր . պուժը զաթը սլինիգէ
օգուժագ ֆատիտէսիգ տիր զանն իտէրիմ :

Արբայ . - Էվվէթ , բէք ֆատաւ-իչ . պու լայիհա վու-
գուաթը զաթէն միւքէմմէլ սուրէթտէ իճուայ իթմիչ տիր .
Արբայ տէկրինեի պիր տազըգաճըգ սիւքիւթտէն
սօնրա , ֆիւթուհաթքեարանէ պիր զուրուր իլէ սէօզիւնէ
չու եօլտա տէվամ իլլէտի :

— Բիվայաթը աթիգայա վէ էպէտիլէթէ միւսթէնիտ
օլան պիր ճէմիլեթիլն գուվվէթ վէ իգթիտարը նէ գա-
տար պէօլիւք օլույօր Եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու ճէ-
միլեթիլէթէ վրագ վէ տէֆթէրլէրի միլանընտա մահ-
ֆուզ պուլընան իչպու լայիհա սայէսինտէ , Բէննրբոն ֆա-
միլեասը սիլսէլէ պէ սիլսիլէ միւթէմուտիլէն յուզարէթ ալ-
թընտա պուլուժտըրըլմըչ տրու . թարիգաթմըզ նազարը
տրգգաթընը տաիմա պու ֆամիլեայա աթֆ իթմիչ , վէ
սիւրկիւն սէպէպիլլէ քիւլէթ արզըն հէր թարաֆընա տա-
ղըլմըչ օլան հէր պիր ազասընրն արգասը սըրա սօզ-
մըչ տըր Նիհայէթ , էվվէլա օ գատար քիւլլիլէթի
օլմայան վէ ֆագաթ հիւզ էլլի սէնէ գարֆընտա գրայ-
լարա մախսուս պիր սէրվէթէ պալիգ օլմուչ պուլընան
մաթլու պրմըզը եարընքի կիւն էլտէ իտէպիլէճէլիգ
Էվվէթ , պու պապտէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմըգա իւմիտիմ
պէրքէմալ տըր . զիրա գուհուրը միւհթէմէլ օլան պիլ ճիւմ-
լէ մանիայարըն էօնիւնի քէստիլմիլիմ տիր . Գուժընլա
պէրապէր . եայլընըզ պիր շէյ զիհնիմի իչղայ իտիյօր :

Բօտէն . - Հա՛նկը շէյ :

Արբայ . - Ուէն-Ֆրանսուա սօզաղընտաքի խանէնին

1964
2682
279

պէրքիսինտէն մալիւմաթը լաղըմէյի իսթիհալ իթմէք
իւզը շօզ շայրըմըչ իսէք տէ . պու պապտէ հիչ պիր մու-
վաֆֆագ իլլեթէթէ տէսթրէս օլամամըչըզ տըր . իլլէթ պու-
րասը զիհնիմի զիյատէսիլլէ իչղայ իտիյօր . Վէրմիչ օլտը-
ղըմ էմը իճապընճա . պու պապտէ պիր տէֆա տահա
շայրըլտը՛ մը :

Բօտէն . - Էվվէթ , շայրըլտը :

Արբայ . - Էյ նէ՛ նէթիճէ հասըլ օլտու :

Բօտէն . - Գաչգա տէֆայար կիպի . պու տէֆա տա-
թի օ իսթիլայր եահուտիլին աղզընտան մալիւմաթ ալմագ
միւմքին օլամատը . պուժտան մաատա , մէրգուժ ատէթա
չօճուզ կիպի պիր շէյ օլմուչ տրը . գարըսը տա օնտան ա-
չաղըյա գալմագ :

Արբայ . - Ուէն-Ֆրանսուա սօզաղընտաքի խանէնին
եիւզ էլլի սէնէ էվվէլ տիվար իլէ էօրիւլիւպ գարատըլ-
մասընտան պէրու , սնըն պէքքիլիք մէմուրիլլեթի պու Սա-
մուէյ ֆամիլեասը պէյնինտէ սիլսիլէտէն սիլսիլէլէ տէվամ
իտէկէլմիչ օլտըղընը տիւչիւնտիւքճէ , շիմտի հատտսըզ
հիւապսըզ պիր սէրվէթ հայինէ կիրմիչ օլան պու մէպլա-
ղըն մուհաֆրզարը քիմ օլմուչ վէ շիմտի քիմ օլտըղընը
անլէրին տուլմուչ օլմատըղլարընա պիր տիւրլիւ ինանամա-
յօրմ :

Բօտէն . - Գու մէսէլէլէ միւթէալլիգ օլան էվրագը
մէվճու տէտէն կէօրտիւնիւզ քի . թարիգաթըմըզ 1682 թա-
րիլինտէն պէրու քէմալը տրգգաթլա պու ֆամիլեայը
թաոգիւպ իթմիչ տիր . Բահիպ Գուրտոնըն լայիհասընտա
իլգահ իտիլմիչ օլմայան պու յօգթա հագգընտա պազը մա-
լիւմաթ իսթիհասայի իչուն . միւթթէլիֆ գէմանլարտա թէճ .
րիւպէլէր օլունմըչ տրը . լտըն հէր տէֆասընտա տաիլ
պու եահուտի պէքքիլէր սիլսիլէսի սիւքիւթ իթմիչ տիր .
պուժտան հիչ պիր շէյ պիլմէտիքլէրի սարահաթէն ան-
Լաչըլըր :

Աբբայ. - Իշխէ պու տէտիլիւիդ շէյ պանա միւմքին. սիգ հեղորհեմիւն տիւր. զիրա, հերնէ տախի օյսա, պիւ- թիւն պու Սամուէլէրին տէտէսի օյսա տաւմ պունտան եիւզ էլլի սէնէ մուգատտէմ՝ խանէ դարտ սրնըն գարան- մասը էսնասրնաա հազըր պուլունմըն տրր. Եանըմըգտա պուլունան էվրագա նազարէն, պու աւէմ՝ Մ. տը Բէն- նրբոնըն էմիլէթի պիւ աւէմի վէ եախստ խրամէթքեա. ըը իմիշ. պինաէն ալէյհ՝ մերգումըն պիւ շօգ շէյլէրէ վագըֆ օյմամասը վէ պու շէյլէր քէնտի ֆամիլեասը ա. բասընտա սիւսիլէտէն սիւսիլէյէ ինթիգայ իթմէմէսի միւմ քինսիգ տիր.

Բօտէն. - (Թէվագուքեարանէ.) Քիւլիւք պիր միւ. թայաա տէրմիյան իթմէքիլիլմէ միւսաատէ իտէր միսինիգ. Աբբայ - Սէօյլէյիւնիգ...

Բօտէն. - Սէգքիւր մէպլաղըն սահիհէն մէվճուտ օյ- տրղը վէ ճէսիմ պիր մրգտարա պալիղ օյմուշ իտույի պունտան բէք սիգ սէնէ մուգատտէմ իթիրաֆ բարագ- լարընտան պիրինին իսթիհասայ իթտիլի մայիւմաթլա թէ- հագգուգ իթմիշ իտի. տէյիլ վի.

Աբբայ. - Հայ հայ. հաթթա պու մայիւմաթ՝ բէտէ- թի ումումիմիգին նազարը տրգգաթընը պու մէսէյէ իւզէ- րինէ ճէլպ իլլէտի...

Բօտէն. - Տէմէք տիրքի. պու ճէսիմ միրասըն նէ գատար շէյ օյտրղընը մուհագգազ սուրէթտէ պիլէն վար ըմըշ. Բէննրբոն ֆամիլեասընըն պիւթիւն միրասթարը- նըն պու շէյտէն պիլսապէր օյմայարը տա իհթիմալտէն պախտ տէյիլ տիր.

Աբբայ. - Եվվէթ, պու մայիւմաթը իթիրաֆ բարա- գընա խապէր վէրէն քիմսէ հէր վէճհ իլէ իթիմատա շա- յան պիր գատըն տրր. Մէրգումէ՝ տահա սօն գէմանլար- տա, էվվէթի իֆատաթընը թէճուտիտ վէ թէէեիտ իսէմիշ տիր. լարին, քէնտի իթիրաֆ բարագընըն պուննա իպ-

բամլարընա բաղմէն, մէպլաղը մէգքիւրիւն քիմին եէտին. տէ պուլունտրղընը սէօյլէմէք իսթէմէմիշ, վէ ֆագաթ պու մէպլաղը աւտէն տահա սատրգ պիր աւէմէ թէսլիմ իթմէք գապիլ օյմատրղընը իլապէթէն պէյան իթմիշ տիր. Բօտէն. - Տէմէք տիրքի, պիլինմէսի պիզճէ էլզէմ օյան պու մատտէյէ մուհագգազ սուրէթտէ վագըֆ օյան պիր քիմսէ վար տրր.

Աբբայ. - Պու ճէսիմ մէպլաղըն մուհագգը սատա- գաթ սահիպի պիր գաթ օյմագլա պէրապէր, եարըն Սէն- Պրանսուա սօգաղընտարի խանէյէ կէլմէյէճէյինի քիմ պիլիր, Իշխէ պունըն իչուն, վագթը մուայեէն թէգար- ռուպ իթտիքճէ, ըգտըրապը գայպիմ տէ օնիսպէթտէ արթըյօր... (Պիր տագըգա գատար սիւքիլ իթտիք- տէն սօնրա.) Ահ, պու իչտէ օտէրէճէ ճէսիմ մէնֆաաթ- լար վար տըր քի, նէթիճէի մուվաֆֆագիլեթէթ հատտ ու հիսապա կէլմէզ պիր մէրթէպէտէ օլաճագ տրր. նիհա- յէթ, հէրնէ քի միւմքին իտի իսէ, իհրասընտա թէրէտ- տիւտ իթմէտիք.

Աբբայ տէկրինեի՝ սըրը քեաթիպինին ըիզա վէ մուվա- ֆագաթընը իսթիհասայ իթմէք իսթիլիլիլըն կիպի մէրգու- մա իսթապ իթտիլի պու սէօյլէր իւզէրինէ, Բօտէն հիշ պիր ճէվապ վէրմէտի...

Աբբայ տէկրինեի քէմալը թէաճճիւպլէ Բօտէնին եիւ- զիւնէ պագարագ տէտի քի.

— Սիգ տէ պու էֆքեարտա տէյիլ միսինիզ. պուն- տան զիյատէ պիր շէյ եարմաղա ճէսարէթ իտէպիլըր մի իտիք. միւմքին տէնիլէն շէյին սօն տէրէճէսինէ գատար կիթմէտիք մի.

Բօտէն իհթիլիւմքեարանէ պիր սուրէթտէ թէվագու իթտի իսէ տէ, եինէ պիր ճէվապ վէրմէտի.

Աբբայ տէկրինեի մուգտարըպանէ պիր սապըրըլըլա հայգըրարագ տէտի քի.

— Էկեր պազը թէտապիրի իհիթիյաթ քեաւրանէնին ունուարըւրջ օլարզընը զանն իտիյօրսանըզ , սէօյլէ յինիզ . տահա վազթըմըզ վար տըր Սէքրար սօրը յօրըմ , իճ-րասը միւմքին օլան թէտապիրին քեաֆֆէսինի տէ իթի-ի-իտազ իթմէտիք մի . Բէննրբոն ֆաժիլեասընըն հէր պիր ա-զասընը պիրէր թարաֆա կէժուտէ րմէտիք մի . Գարրիէլ եարըն Սէն-Տրահսուա սօզսղընտարի խանէտէ հազըր պուլունարազ , պու ֆաժիլեանըն եէկեանէ ազասը վէ պի-նաէն ալէյն պու սէրվէթի ճէսիմէնին եէկեանէ վարիսի օլմայաճազ մը . Գարրիէլին պու սէրվէթէ մայիքիյեթէթ-տէն ֆերայէթի վէ թարիզաթըմըզըն նիզամնամէսի իզ-թիզասընճա , սէրվէթի մէզքիւրէ թարիզաթըմըզըն եէտի թասարրուֆընա կէ շմէյէճէք մի . Գունտան տահա էյի վէ ե.սիստ պաշգա պիր սուրէթուէ իչի պու մէրքէզէ իյսալ իտէպիլիբ մի իտիք . Սէրպէսթճէ սէօյլէ յինիզ .

Բօտէն . - (Թէքրար թէւազու իտէրէք հազիրանէ պիր սուրէթտէ .) Գէն պու պուպտէ հիշ պիր շէյ պէյաճ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէմ . էյի քէօթիւ հէրնէ մուվաֆ-ֆազիյեթէթ հասըլ օլուրսա , սիւալինիզէ ճէվազ վէրէ-ճէք տիր

Արբայ տ'էկրիննէ ու մուզարընը զայտրտը վէ քէն-տիսինէ սըրը քեաթիպիք խրտմէթինի կէօրէն վէ քէնտի զանընա կէօրէ , գուվվէի հաֆրզա , աղըզ բէրիլի վէ տօղրուլուզ կիպի իւշ խասսատան պաշգա պիր շէյէ մա-լիք օլմայան պու եազը մաքինասընա ֆիքիր տանըշմըջ օլ-մասընտան տօլայլը քէնտիսինի թէքտիր իթմէյէ պաշլատը .

ԳՕԳ.ՈՒՃԸ

Արբայ տ'էկրիննէ պիր տազըզա գատար սիքիթ . տէն սօնրա տէտի քի .

— Իշարէթ իտիլմիշ օլան ատէմլէրտէն հէր պիրիսի-նին հալինէ տաիր պու կիւնքի ըարթթօլարը օգուլընըզ . Բօտէն . - Գու ազշամքի ըարթթօլար շուշլար տըր . . .

շիմտի կէթիրտիլէր .

Արբայ . - Սգուլընըզ պագալըմ .

Բօտէն , պու էմը իւզէրինէ պէր վէճհի աթի օգու-մաղա պաշլատը .

« Գուշ-Թու-Նիւ լազապըլլա մասրուֆ օլան ժազ Բէննրբոն՝ պու ազշամ , սասաթ սէքիզ ըատտէլէրինտէ , պօրճուլար հապսխանէսինտէ կէօրիւտիւ »

Արբայ . - Եսարըն պու ատէմտէն գօրգուլըզ եօզ տըր Տէվամ իտինիզ .

« Սէնթ-Մարի մանասթըրընըն պաշ ըահիպէսի մա-տամ տը Սէնթ-Բերբէթիւ՝ բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէնին իխ-թարը իւզէրինէ , մատմուազէլ Բօզ վէ Գլանշ Որմոնը տա-հա սըզը սուրէթտէ հապս իթմէյի թէնսիպ իյլէտի . Գու ազշամ , սասաթ տօգուզ ըատտէլէրինտէ , անլէր քէմալը իհիթիմամլա քէնտի օտաճըզլարընտա հապս օլունտըլար . վէ կիճէ տախի միւսէլլահ պէքճիլէր մանասթըրըն պաշ-չէթինէ նազարէթ իտէճէքլէր տիր . »

Արբայ տ'էկրիննէ . - Գու թէտապիրի իհիթիյաթ քեա-րանէ սայլէսիմտէ , պու ճիհէթտէն տախի գօրգուլըզ եօզ տըր . Տէվամ իտինիզ .

« Մ. տօգթէօր Պալէնիէ՛ երնէ բրէնսէս տը Սէն-Տի. դիէնին վուգուը իխթարը իւզէրինէ, մատմուազէլ տը Գարտօվիլ իւզէրինտէ իծրաի նազարէթէ տէվամ Գրէսագ տէ տիր. սասաթ սէքիդի իւչ շարեէք կէչէրէք, մատմուա. զէլին սաքին պուրնտըը տաիւրէնին գարուսը գարանտը վէ սիւրկիւլէնտի: »

Արբայ տ'կրիննի. - Իշթէ անտէն տէ գօրգուսըզ գալմատը

Բօտէն. - Մ. Հարտիյէ կէլիննէ, մէրգուսըն մուհիպ. պի սատըզը օլուպ, թուլուզտա սաքին օլան վէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու պու Ֆապրիգաճը ը Բարիստէն ուզագ. լաչտըրմագ խուսուսընտա պիզէ սօն տէրէնէ մուվաֆֆա. գլոյնէթլէ խըամէթ իթմիչ պուլընան Մ. տը Պրէսագ տան պու սապահ պիր մէքթուպ ալտըմ. պու մէքթուպըն ի. շինէ Մ. Հարտինին էֆիյէթլի պիր տօսթընա խիթապէն եազմըչ օլտըղը պիր մէքթուպ տախի լէֆֆ իտիւմիչ ի. տի: Մ. տը Պրէսագ մէգքիւր մէքթուպը կիտէնէյի մա. հայտէն չէվիրմիչ, վէ թէչէպպիւսաթը վագըուսընըն մու. վաֆֆագլոյնէթինէ եէնի պիր տէլիլ օլմագ իւզրէ Գրէչէ կէօնտէրմէյի միւնասիպ կէօրմիւչ տիւր. Մ. տը Պրէսագ վագը օլան ֆէտաքեարլըղընըն պիզէն նապարըլտըզ գաթա ալընաճաղընը մէմուլ իտիլօր. գիրա, պիզէ խըտմէթ իթ. մէք մագսատը. յա նէֆրէթպախչ պիր գօմէտիա օյնայա. բագ, մահրէմ տօսթընա նալայըզ պիր սուրէթտէ խըյա. նէթ իթմիչ օլտըղընը իլավէթէն պէյան իյլէմիչ տիր, Հաթ. թա, պունճա մուհիմ խըտմէթլէրինտէն սօնրա, մէր. գուսը պիզիմ իսթիգլալիյէթի մութլուգամըզ թաշըրն. տա պուլընտըրան էվրագըն քէնտիսինէ թէսլիմ իտիլէ. ճէյինէ հիչ շիւպհէսի եօղ ըւրը. գիրա էվրագը մէգքիւ. րէ՛ շիտտէթի մուհապպէթլէ սէվտիլի գատընը միւէպպէ. տէն գաիպ իթտիրէպիլիր իմիչ Կիհայէթ, պուլընտը. ղը հուլ տէհչէթիչթիմալէ, եանի եա՛ բէրէսթիչ իտէրնէ-

մինէ սէվտիլի պիր գատընը գաիպ իթմէք վի եախօտ սա. տըզ պիր տօսթընա ալչագճասընա խըյանէթ իյլէմէք մէճ. պուրիյնէթինէ արթըզ պիր խիթամ վէրիլմէսինի ըէճա իթմիչ տիր:

Արբայ. - (Հագարէթամիզ պիր տուրէթտէ.) Պու կի. պի էտէպսիզէն շիքեայաթ հիչ պիր մէրհամէթէ լայըզ օ. լամազ. պուլընայ պէրապէր, իճապը իճրա օլունաճագ տըր. . . . Մ. տը Պրէսագ տահա պիզէ Ֆաիտէլի օլապի. լիր Մ. Հարտինին մէքթուպընը օգուլընըզ պագալըմ. տինսիզ վէ ճիւմհուրիյիէթ թարաֆտարը օլան վէ պու պէտտուալը սիլսիլէնին իյագաթլը պիր թօրուսը պուլը. նան պու Ֆապրիգաճը պագալըմ նէ եազմըչ:

Բօտէն. - Իշթէ Մ. Հարտինին մէքթուպը. մէրգու. մըն խիթապ իթմիչ օլտըղը ատէմէ եարըն կէօնտէրէպիլի. րիզ. - տէյիպ, պէր վէճհի սթի օգուսագա պաչատը:

Թաւալ, 10 շաբթ

« Ազիպիմ Մօսիէօ .

« Գէչ օն սաթրուսն իպարէթ պիր մէքթուպ եազ. մագ, վէ սիզի տիւչարը էնտիչէ տէյիլ իսէ պիլէ, կի. րիֆթարը հայրէթ իթմիչ օլան նակէհանի եօլճուլըլըմըն սէպէպիսի իյգահ իթմէք իւզրէ նիհայէթ պիր ֆրրսաթ պուլուլօրըմ, Պու վէսիլէ իյէ սիզտէն պիր խըտմէթ տէ թէմէննի իտէնէյիմ, վուգուսթը իքի շիֆթ քէլամլա նազլ իտէյիմ, Չօճուզլուգ արգատաչարըմտան պիրի օլուպ, եաչճա պէնտէն քիւչիւք օլան Ծէլիքս տը Պրէսագ. տան սիզէ բէք չօգ տէֆայար պահա իթմիչիմ տիր: Պիրի պիրիմիզի չօճուզլըգտան պէրու սէվմիչ վէ շիմտիյէ գա. տար եէքտիկէրիմիզէ ալաիմի շէֆյաթ վէ մուհապպէթ կէօսթէրմիչ օլտըղըմըզտան, եէքտիկէրիմիզ հագգընտա էֆիյէթ վէ իթիմատըմըզ պէրքէմալ տըր, Իիւլասա՛

մէրգում պէնիմ իչուն ազիզ պիր զւր-տէ մեապէսինաէ տիր: Պու սեպէնչէ նէ աեմէր իսթէտիյիմի անյայապի- իրսինիզ: Պու տօսթըմ պիր միւտտէթ տուրմագ իւզրէ Թուլուզա կիթմիչ օլտրղընտան, պիր գաչ կիւն էվվէլ Թուլուզտան պանա պիր մէքթուպ եազմըչ. աեմիչ քի.

« Էկէր պէնի սեվէրսէն, Թուլուզա կէյ. սանա բէթ « զիյատէ իհթիյաճըմ մար տըր Մէքթուպըմը ալըր « ալմագ եօյա չըգ Սէնին թէսէլլիպաիւչ սեօլլէրին « իհթիմալ քի պուա եաչամայա ճէսարէթ վէրէճէք տիր: « Էկէր կէճ եէթիչէճէք օլուրսան, հազգընը հէյալ էթ, « վէ թէսիմի լուհ խտինճէյէ գատար սէնին սատըգ « տօսթուն գաչմըչ օյան արգատաչընը խաթըրընտան չը- « գարմա: »

« Պունըն իւզէրինէ հրսս իթտիյիմ քէտէր վէ տէհ- շէթի խայալ իտէպիլիրսինիզ: Աքթաճ պարկիրլէր կէ- թիլթտիմ: Փապրիգամտա իչնի պաչը օլուպ նազարը հիւր- մէթ վէ ըթայէթիմի ճէյպ իթմիչ պուլուսան մէնէրալ Սիւնըն իթթիյար բէտէրի: Փրանսանըն ճէնուպ ճիհէ- թինէ կիտէճէյիմի տուրընճա, քէնտիսինի տէ պէրապէր կէօթիւրմէմի բէճա իլլէտի: Մէրգում՝ պիր գաչ կիւն գատար Գրէօզ գազասընտա գալմագ, վէ օրատա մի- ճէտտէտէն ինչա խտիլմիչ օյան Փապրիգալարը թէտգիգ վէ մուտյէնէ իլլէմէք իսթիեօրտու: Պրէսագըն մէքթու- պընտան հրսս իթտիյիմ քէտէր վէ ըզարուպը հիչ օլմա- սա քէնտիսինէ արգ իյէ տէֆի զամմ իտէպիլէճէյիմտէն, քէնտիսինի պէրապէր կէօթիւրմէյէ մա էյ մէմնուրիյեէ մուվաֆագաթ իթտիմ:

« Նօյա չըգտըմ վէ ճիհայէթ Թուլուզա մարը օլ- տում. հալ պու քի տօսթըմըն պիր մէյուսիյեթի շէտի- տէյէ կիրիֆթար օլարագ վէ պէրապէր պիր թագըմ սի- լահար կէօթիւրէրէք. պիր կիւն էվվէլ Թուլուզտան հա- բէքէթ իթմիչ օլտրղընը խապէր ալտըմ: Նէրէյէ կիթմիչ

օլտրղընը անլամագ իսթիտա միւմրինսիզ օլտու: լաքին իքի կիւն սօնրա, պէօյիւր զուհմէթլէ իսթիհապ իթմիչ օլ- տըրմ պիր գաչ միւսյհէմ մայիւմաթ ապէսինտէ, նէ՝ Թարաֆա կիթմիչ օլտրղընը անլատըմ, վէ պիր չօգ թէ- հարրիյաթտան սօնրա, նիհայէթ ընտիսինի աեֆիյանէ պիր թէյաճ պուլտում: Միւտտէթի էօմրիւմտէ ալա պէօյէ պիր մէյուսիյեթ կէօրմէմիչ իտիմ. իւզէրինաէ յիտտէթլի պիր հալ եօզ բար. եայրնըգ ուղուրսըգ պիր մէյուսիյեթ վէ մահչիյանէ պիր սիքիթ կէօրիւլէքտէ իտի: Իսթիտաի էմրաէ պէնի ատէթա բէտտ իլլէտի. յա- տէհու քէտէր վէ ըզարուպը մէրթէպէի նիհայէյէ վա- րարագ, եալաչ եաճաչ կէվչէտի, վէ պիր շարեէր սաթթ սօնրա հէօնրիւր հէօնրիւր աղայարագ գուճաղըմա ա- թըտը

« Պիր թագըմ սիլահար տօլու օլարագ եանընտա տուրմագտա ըտըլար Էկէր պիր կիւն տահա կէճ եէ- թիչսէ իտիմ, իհթիմալ քի քէնտիսինի թէյէթ իթմիչ օլաճագտը Պու միւտհիչ մէյուսիյեթիինին սէպէպի- ի սիգէ սեօլլէյէմէմ. զիրա պու սըրը պէնիմ սըրըրմ տէյիլ տիր: լաքին պու մէյուսիյեթ պէնիմ թէաճճիւ- պիմի մուճիպ օլաւալագտա տըր Սիգէ նէ սեօլլէյիմ. ընտիսինի շիֆարէզիր իթմէք իչուն միւքէմէլ պիր մուա. ճէլ լազըմ տըր: Պրէսագըն պիր սուրէթտէ եարա- լանմըչ օյան պու պիչարէ գալպի թէսքին իթմէք, գալըր- մագ վէ էյիլէչարմէք իսթէր: Պու նազիք վազիֆէյի իսէ եայրնըգ տօսթըր իյֆա իտէպիլիւ, վէ պէնիմ պու պապ- տէքի իւմիտիմ պէրքէմալ տըր Պու քէօյտէն չըգ- մաղա վէ պիր միւտտէթ ճիք սէյահաթ իթմէյէ քէնտի- սինի գանտըրտըմ. հարէքէթ վէ էյլէնճէ տէֆի զամմ իթ- մէսինէ եարտըմ իտէպիլիր: Գէնտիսինի իսէ կէօթիւ- շիւյօրըմ. եարընքի կիւն հարէքէթ իտէճէյիլ. . . . Էկէր քէնտիսի պու սէյր ու սէյահաթը ուզաթմագ իսթէյէ-

ճէք օլուրսա , ուզաթաճաղըմ . զիրա , *Իշեթիմ* օ գատար միսթաճէլ օլմատրղընտան , մարտըն սօնունա գատար Բարիստէն ուզազ գալապիլիրիմ :

« Սիգտէն թալէպ իտէճէյիմ խըսովթէ կէլինճէ , պու խըտմէթ պագը շէրայիթ թաշթընտա տըր : Իշթէ մէսէլէ շունտան իպարէթ տիր :

« Վայիտէմտէն գալմա պագը Փամիլեա էվրագընա նագարէն՝ շուպաթըն 13 իւնճիւ կիւնի , Բարիստէ Սէն-Պրանսուա սօգաղընտա , Յնիւմէրօլու խանէտէ հազրր պուլունմագտա պէնիմ իշուն մուսյեէն պիր մէնֆաաթ վար ըմըլ : Գու պապտէ մալիւմաթը լագըմէլի ալմագ իւզրէ իճրաի թահգիգաթ իյլէտիմ իսէ տէ , Սէն-Պրանսուա սօգաղընտաքիպու էսկի կէօրիւնիւ շիւ խանէնին՝ վայիտէմին էճտատընտան պիրինին արգուի դարիպի նէթիճէսի օլարագ , եիւզ էլլի սէնէ էվիլէլ գարանմըշ օլմասընտան վէ պու այրն (շուպաթըն) 13 իւնճիւ կիւնի , քիմ օլտրգլարը պէնճէ մէճհուլ օլան վարիստաշարըմ հուզուրընտա աչըլաճաղընտան պաշգա պիր շէլ էօլրէնմէլէ մուվաֆֆագ օլամատըմ : Գէն եէվմի մուսյեէնտէ խանէի մէզքիւրտէ պիզգաթ հազրր պուլունմալաճաղըմտան , Գրէօզ գազարնտա գալմըշ օլան վէ հազգընտա էմիլիթի քեամիլէմ պուլունան ժէնէրայ Սիմոնըն բէտէրինէ՝ տէրհայ Բարիսէ կիթմէսինի վէ վէրիլիմ սրֆաթըլլա տէլիլ . - զիրա պունըն ֆաիտէսիզ օլտրղընր պիլիրիմ , - իլլա պիր սէլլըճի կիպի մէզքիւր խանէնին էսնաի քիւշատընտա հազրր պուլունմասընր վէ պէնիմ էճտատըմտան պիրինին շու մասալ նէվիւտէն օլան արգուսընտան նէ նէթիճէ հասըլ օլուրսա : Նիսէ իշար իթմէսինի մէրթուպլա պիլտիրտիմ : Հալ պու ժի , իշճի պաշըմըն Բարիսէ կէճ եէթիշիպ պու մէմուրիլ-եէթի իլֆա իտէմէմէսի տէ միսթէմէլ օլտրղընտան , էկէր Բիւթիստէ վագը ֆապրիգամա *պիլթիլէ* մէրգումըն օրայա կէլիպ կէլմէտիլինի թահգիգ իտէճէք վէ կէլմէտիլի

թագտիրտէ , ՈՒՆ-Պրանսուա սօգաղընտաքի խանէնին էսնաի քիւշատընտա սիզ հազրր պուլունմաճազ օլուրսանըզ , միննէթտարընըզ օլուրըմ էֆէնտիմ :

« Եէվմի մէզքիւրտէ Բարիստէ պուլունմամագլա , պիշարէ տօսթոււմ Գրէսագա էհէմիլիեթիսիզ պիր ֆէտա-քեարըզ իթմիշ օլաճաղըմ տէլու զանն իտիլօրըմ : Լաքին պու ֆէտաքեարըզ ճէսիմ վէ քիւլլիլիթի տախի օլսա , եինէ մէմուլու վէ խօշնուտ գալաճաղըմ : շունքի պիրատէր նագարըլլա պագտրղըմ պիր ատէմէ հիմմէթ վէ տօսթուլղըմ բէք զիլատէ լագըմ վէ մուգթէզի տիր :

« Գինաէն ալէյհ՝ իսանէի մէզքիւրըն էսնաի քիւշատընտա հազրր պուլունմանըզ , վէ պու մէմուրիլիեթի զարիպէնիզին նէթիճէսինի՝ բօսթախանէտէ գալմագ իւզրէ , նիսէ իշար իթմէնիզի բէճա վէ իսթիրհամ իլլէրիմ :

« ՅՐԱՆՍՈՒԱ ՀԱՐՏԻ »

Արբայ տէկրիննի՝ մէքթուպըն խիթամ պուլտրղընը կէօրիւնճէ , Բօտէնէ խիթապէն :

— Մարէշալ Սիմոնըն բէտէրինին՝ եարընքի կիւն խանէի մէզքիւրըն հիլնի քիւշատընտա հազրր պուլունմասընտան հէր նէ գատար հիշ պիր *վէթիմ* նէթիճէ հասըլ օլամագսա տա , անըն տախի հազրր պուլունմամասընը միւրէճճահ ատտ իտէրիմ : Լաքին , պունընլա պէրապէր , նէ զարարը վար : Մ . Հարտինին պուլունմալաճաղը մուհագգաղ տրրա՝ Շիմտի եալընըզ Հինտլի բրէնա գալըր : (Միւլահազաքեարի պիր թավլ ըլա .) Գու տէլիզանըլլա կէլինճէ , Մ . Նորվալըն մատմուազէլ տը Գուրտօվիլ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն հէտիլէլէրի մէրգուլ բրէնսէ կէօթիւրմէսինէ միւսաատէ կէօսթէրմէմիշ բէք իսապէթ օլտու : Մ . Նորվալա լէֆագաթ իսէն վէ Մ . տօգթէօր Գալէնիլէ թարաֆընտան ինթիլիսապ օլունան հէքիմ՝ հիշ պիր շիւպհէլէ մահալ վէրմէլէճէլի աշիքեար տըր . . . :

Բօտէն . - Էվվէթ , աշխօքար տրր : Տիւնքի մէքթու .
պը սօն տէրէճէ Էմնիյեթպախը ըտը :

Աբբայ . - Տէմէք տիր ըր . Հինալի բրէնստէն տա .
խի գօրգ աճագ քէօյէմիգ գալմամը շտրր . հէր շէյ Ես .
լունտա ճէրէյան իտիօր :

Բօտէն . - Գարրիէյէ կէլինճէ , պու սապան Եէնիտէն
պիր մէքթուպ Եագմը , վէ դաթը պիւր քէրրէ
միւլագաթ իթմէք իզրէ իւյ կիւնտէն պէրու թալէպ իթ-
ախի միւստատէյի թէքրարլամը շտրր : Մէրգում պէշ
կիւնտէն պէրու խանէմիգտէ մահպուս գալմագ վէ ալա
տըշարը չըգմամագ իզրէ թէքթիպ իտիլէն ճէգատան տօ-
ւպը քէք գիյատէ միւքէտտէր վէ միւնֆախի օյմուշ :

Աբբայ . - Նարրու . . . քէնտիօինի Աէն-Յրանտուա սօ-
գաղընտարի խանէյէ կէօթիւրտիւյիւմտէ , իֆատէսիթի
տիւնլէրիմ . . . վագթ քէք միւստիտ օյուր : (Մուգաֆֆէ-
րանէ պիր մէմունիյեթլէ .) Տէմէք օյուր քի . հուգուր-
լարը պիւթիւն թէսավվուրաթըմըգը թարու մար իտէպի-
լէճէք օյան վարիպլէրիմ Եարըն Էօյլէտէն Էվվէլ Սէն-Յը-
րանտուա սօգաղընտա հագրր պուլունմայարը միւմքինսիգ
տիր : վէ օրստա Եալընրգ Գարրիէյէ իսպաթը միւնուտ ի-
տէպիլէճէք տիր . . . նիհայէթ մագսատըմըգա նախ օլա-
ճաղըգ . . . :

Գու սրբատա , գարու իքի տէֆա Եավաշճանըգ վու-
րուլարագ , աբբայ ա՛կրիննիինն սէօգիւ մունգաթի օլուպ ,
Էկիրինիգ Էտէտի : Սիյուհ իպասլար կիյինմիշ պիր իխթի-
յար խըտմէթ քնար իշէրի կիրիպ տէտի քի :

— Աշաղըտա պիր ատէմ կէլմիշ գայէթ մուհիմմ պիր
իշ իշուն Մ . Բօտէնի կէօրմէք իւթիպ :

Աբբայ . - Իսմի նէ՞ իմիշ :

Իըտմէթքնար . - Իսմի նէ՞ օյտըղընր սէօյլէմէտի . Եա-
լընըգ , ճավա ատասը թաճիրլէրինստէն օլան Մ . մօգիւէ
թարաֆընտան կէլախինի պէյան իլլէտի :

Աբբայ Տ'էկրիննի իլէ Բօտէն հայրէթ վէ պէլրի տէ
տէհշէթ իյմա իտէր պիր նիկեաճ թէաթի իթտիլէր :

Աբբայ ա՛կրիննի ըղտըրագ վէ խէլէճանընը սէթլիէ
մուգթէտիր օլմայարագ՝ Բօտէնէ .

— Գու ատէմին քիմ օլտըղընը անլայընըգ տա , պա-
նա մալիւմաթ վէրինիգ . - տէտի , վէ խըտմէթքնարա իի-
թապէն տէ . Էկէլէն ատէմի իշէրի կէթիլինիգ . - տէյու-
էմի իլլէտի :

Գատէհու , Բօտէն իլէ մանիտար պիր իշարէթ թէա-
թի իթտիքտէն սօնրա , Եան թարաֆտայի պիր գարու-
տան կիրիպ կէօգաէն նիհան օյաու :

Գիր տագըգա սօնրա , Գօղուճըլայի ֆրիգասընըն ըէիսի
սապըգը օլան Յարէնկա՝ Բօտէնին գարչըսընա չըգտը .
Բօտէն Գարտօվիլ գօնաղընտա մէրգումը կէօրմիւշ օյ-
տըղընը խաթըրլայըպ հէման թանրտը , վէ պիրտէն պի-
րէ սարսըլտը . լաքին մէրգումը թանըմը օլտըղընը պէլ-
լի իթէք իսթէմէտի : Իմտի , Եագը մասաը իզգէրինէ
Էյիմիշ օլտըղը հալտէ , Յարէնկայը կէօրմէմէք թասլա-
յարագ , Էօնիւնտէ մէվղու օլան պիր թապագա քնաղըտ
իւզէրինէ շարչարուգ պիր գաշ քէլիմէ Եագտը :

Յարէնկայը օտայա իտխալ իթմիշ օլան խըտմէթ-
քնար՝ Բօտէնին սիւքիթի վագըասընտան միւթէաճնիպ
օլարագ .

— Մօսիէօ Բօտէն . . . իլթէ կէլէն ատէմ պու տըր . -
տէտի :

Բօտէն աճէլէթէն պիր գաշ քէլիմէ Եագմը օլտըղը
քնաղըտը տիւրտիւ վէ խըտմէթքնարա ուգաթարագ .

— Գու բուտուլայը ատրէսինէ կէօնտէր . . . ճէվագը-
նը վէրէճէքլէր . - տէտի :

Իըտմէթքնար թէվագու իտէրէք տըշարը չըգտը :

Գուճըն իւզէրինէ Բօտէն , օլտըղը Եէլտէն գալգմա-
յարագ՝ Եըլան կէօղլէրինէ միւշապիհ օլան ուֆագ կէօզ-

լերինի Պարենկայա աթֆ իլլէտի, վէ քեմայը նէզա-
քէթլէ.

— Մօսիէօ, քիմին իլէ գօնուշմազ շէրէֆինէ նախ օ-
լույօրըմ. — տէտի :

ՅԻԻԼԻ ԻԱՅՐԸՆ ԻՔԻ ԳԱՐՏԱՇԼԱՐԻ

Գողուճըլար Քըրգասընըն բէիսի սապըզը օյան Պա-
րենկա Հինտիսթանտա տօղմուշ օյուպ, էվվէլճէ տէ սէօյ-
լէմիշ օլտըղըմըզ վէճէլէ, բէր շօգ մեղէքէթլէրէ սէյա-
հաթ իթմիշ վէ Ասիանըն ճիհաթը մուխթէլիֆէսինտէ պու-
լընան էւրօթա թիճարէթխանէլէրիլէ իխթիլաթ իյլէմիշ ի-
տի, ինկիլիզ վէ Պրանտըզ լիսանյարընը սուրէթի մի-
քէմէլէտէ թէքէլլիմ իտէր իտի, նիհայէթ, գէքեալէթ,
տիրայէթ վէ ֆէրասէթլէ մութթասըֆ պիւ քիմսէ օլտը-
ղընտան, թէմամըլլա մէտէնի պիւ զաթ ատտ օյունապի-
լիւ իտի :

Մէրգում, Բօտէնին սիւայինէ ճէվապ վէրէճէք եէր-
տէ, տիք տիք վէ քէ-իին պիւ նազարլա անըն եիւզիւնէ
պագմազտա ըտը, Բօտէն պու սի քիթտէն սապը թիւ-
քէնէրէք, վէ Պարենկանըն օրայա կէլմէսինին տօղրու տան
տօղրույա վէ եա տօլայրտան ճալմանըն պախթը իլէ ճի-
հէթի թէայլի գի պուլուռուտօղընը միւպհէմ պիւ ըզտը-
րայլա հըսս իտէրէք, սօն տէրէճէ սօղու գ Գանյըլըզլու :

— Քիմին շէրէֆի միւլազաթըլլա միւշէրրէֆ օլույօ-
րըմ, մօսիէօ, — տէյու թէքրար իթտի :

Գունըն իւզերինէ Պարենկա Բօտէնին սանտայիէսինէ
տօղրու իքի ատըմ աթարազ :

— Գէնի թանըյա մատընըզ մը, — տէյու սօրտու :

Բօտէն, — (Գարիտանէ պիւ թավը ըլա.) Սիզի պիւ
եէրտէ կէօրմիւշ օլտըղըմը տէրիաթըլ իտէմէյօրըմ :

Պարենկա, — Լաքին պէն սիզի թանըրըմ, վարօրըն
վէ իւշ տիրէքի կէմինին Ֆուրթունայա թուլթուլուպ գա-
րայա տիւշտիւքիէրի կիւն, սիզի Գարտօվիլ գօնաղընտա
կէօրտիմ :

Բօտէն, — Գարտօվիլ գօնաղընտա մը... գապիւ տիր,
մօսիէօ... Ֆիլհազըզա օ ֆէլաքէթ կիւնիւնտէ Գարտօ,
վիլ գօնաղընտա ըտըմ :

Պարենկա, — Օ կիւն պէն սիզի իսլէն չաղըրտըմ, Սիզ
տէ նէ իսթէտիյիմի սիւալ իթտինիզ, ճէվապէն տէտիմ
քի, «Շիմտի հիշ պիւ շէյ իսթէմէմ, պիրատէր... Լաքին
մուախսարէն բէր շօգ շէյ իսթէյէճէյիմ... » Շիմտի
վազթ կէլտի չաթտը... վէ պէն տէ սիզտէն բէր շօգ
շէյ իսթէմէյէ կէլտիմ :

Բօտէն, — (Ճիթուրընը պօղմայարազ.) Ազիզիմ մօ,
սիէօ, շիմտիյէ գատար մուղլազ վէ անլաչըլմազ օյան պու
մուհավէրէյի տէվամ իթմէզտէն էվվէլ, թէքրար իտէրիմ
քի, քիմին իլէ գօնուշմազ շէրէֆինէ նախ օլտըղըմը ան-
լամազ իսթէրիմ... Սիզ պուրայա, ճուվանըն Պաթափի-
շէհրինտէ սաքին օյան թաճրի միւհթէրէմ Ս. Ժօզիւէ
վան Տաէլ թարաֆընտան կէլմիշ օլմազ պէհանէսիլլէ
կիրտինիզ, վէ...

Պարենկա, — (Բօտէնին սէօզիւնիւ քէսէրէք.) Ս. Ժօ-
զիւէնին եազըսընը թանըլ մըսընըզ :

Բօտէն, — Բէք ալէա թանըրըմ :

Պարենկա, — Իշթէ սյազընըզ...

Գու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա, Գողուճը ճափալը
գաշազ ըլ Սահալը Պաթափիա սահիլինտէ պօղտըզ տան

սօնրա իւզէրինտէն շայմըզ օլտրղը ուզուն մէքթուպը , էվթորալը ուսուլինտէրի սէֆթիւնէ էլպիտէսինն ճէպինտէն շըգարտը , վէ աւլա էլինտէն պըրազմայտրազ Բօտէնէ կէօսթէրաի :

Բօտէն . - Ֆիլ հագըգա Մ . ժօզիւէնին եազրար տըր . - տէլիպ էլինի մէքթուպա տօղրու ուզթտը իսէ տէ , Ֆարէնկա հէման կէրիլէ շէքիպ հինէ իհթիլաթքեարսունէ պիր սուրէթտէ ճէպինէ սօզտու : Գունըն իւզէրինէ Բօտէն , Ֆէվգ էլ ատէ միթէաճճիպ օլարազ տէտի քի :

- Ազիդիմ մօսիէօ , միւսաաւտէնիդէ մայրուրէն շուրաւընը պէյուն իտէրիմ քի , սիզ քիմին թարաֆընտան կէլտիլինիդի - շչաթմազ իշուն աճայիպ պիր հօլ գուլլաւնըյօրսընը : Գու մէքթուպ պանա խիթապէն կազըլընը վէ Մ . ժօզիւէ վան Տաէլ թարաֆընտան սիզէ թէսլիմ իտիլմիշ օլմասըյլա , սիզ տէ . . . :

Ֆարէնկա . - (Բօտէնին սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Խալը , պու մէքթուպ Մ . ժօզիւէ վան Տաէլ թարաֆընտան պանա թէսլիմ օլունմամը տըր :

Բօտէն . - Էօյլէ իսէ նասըլ էլտէ իտէպիլտինիդ :

Ֆարէնկա . - Ճալայր պիր գաչագճը պէնի դամմազլամընը ըտը . Մ . ժօզիւէ պու սաէմի իսկէնտէրիլէյէ կէօնտէրմէք իւզրէ վարօր ի ճրէթիտի թէէտիլէ իտիպ պիր պիլէթ ալընը , վէ պու մէքթուպը սա աճա թէսլիմ իլլէմիշ իտի . դաչագճը պու մէքթուպը վարօրա կէօթիւրիպ էվթօրա շանթասընա պըրազմադա մէճպուր ըտը . լաքին պէն գաչագճըյլ պօզուպ մէքթուպը ալտըմ վէ աճըն եէրինէ պէն վարօրա օթուրուպ պուրայա կէլտիմ :

Գօղուճը պու սէօզիւրի վահշիյանէ պիր իֆթիլարլա սէօյլէտի , վէ սէպաթքեար վէ ճէսուրանէ պազըյլը Բօտէնին քէսկին նաղարը մուգապէլէօինտէ էլիլմէտի : Բօտէն պու դարիպ իֆատէյի իշիթտէլինտէ , պաշընը պիրտէն

պիրէ եօզարը դալտրուր , վէ Գօղուճըյլ նաղարը թէտգիլգալէն կէշիլմէյէ պաշլատը :

Ֆարէնկա , պու վահշիյանէ սէօզիւրի իլէ Բօտէնի եա հայրէթ վէ եա տէհշէթէ տիւչար իտէճէք զանընտա իտի . լաքին , Բօտէնին ըուհարգ պիր ճէսէտ կիպի սաքիթ վէ ֆիլթուրալը տուրարագ , սատէճէ . Ե Ա . Ճալատա պէզլէ ատէ՛մ տէ մի պօղարլար սէօզիւրինի սէօյլէտիլինի կէօրիւնճէ . տիւչարը հայրէթ օլտու , վէ աճը պիր կիլիւմտէլիլլէ :

- Եալընը Ճալատա տէյիլ , պաչգա եէրլէրտէ տէ պօղարլար . - տէյու ճէվապ վէրտի :

Բօտէն . - Սէօզիւնիդէ ինանմազ իսթէմէմ . . . լաքին սիզտէ հայրէթպախը պիր խուլուս վէ սատագաթ կէօրիւյօրըմ . . . : Իսմինիզ նէ՛ տիր :

Ֆարէնկա . - Ֆարէնկա :

Բօտէն . - Էօյլէ իսէ , նէ՛ տէմէք իսթէտիլինիդի էլզահ իսթիդ , մօսիէօ Ֆարէնկա . . . : Սիզ պանա խիթապէն եազըլմըջ օլան պիր մէքթուպը մէքրուհ պիր ճինա . յէթլէ դասպ իթմիշսինիլ . շիմտիտէ ոճը պանա վէրմէյէ թէրէտտիտ իտիյօրսընը . . . :

Ֆարէնկա . - Գու մէքթուպը օգուտըլըմ , վէ պանա ֆաիտէլի ղլապիլէճէլինի անլատըլըմ ճիհէթլէ , պու եօլտա հարէքէթ իտիյօրըմ :

Բօտէն . - (Գիր տագըգաճըգ ալթ իւսթ օլարազ .) Ա՛հ , օգուտընը ղ մը . . . ֆիլ հագըգա պաչգաորնա կէօնտէրիլմիշ օլան պիր մէքթուպը պու սուրէթլէ էլտէ իթմէնիդէ նէզարէն , սիզտէն աղըզ քէրիլի մէմուլ օլունամազ , Մ . ժօզիւէնին մէքթուպընտան նէ՛ անլատընը քի , սիզէ ֆաիտէլի օլապիլսին :

Ֆարէնկա . - Սիզին տալի պէնիմ կիպի Ֆինն Խօյնէվլատընտան օլտըղընըլը անլատըմ , պիրատէր :

Բօտէն . - (Թէաճճիւ պէ .) Հանկը Ֆիլիի Խայրտան պահս իթմէր իսթլոյօրսընը :

Ֆարէնկա պու սիւայէ՝ դայէթ աճը պիր թավրը իսթիհգաքեարի իլէ ճէվապէն տէտի քի .

— Մ. Ժօղիւէ մէրթու պրնտա սիգէ իսթիւապէն շէօյլէ սէօյլէյօր .

« Միյանէմիգտէ իթաաթ ու ճէսարէթ , սրրը վէ մէթանէթ , տէսիտէ վէ ըիւսթախըրգ , իթթիհասս վէ ֆէտաքեարըրգ հիւքմֆէրմա օյսուն . պիգիմ վաթանըրմը ումում տիւնեա , իսանէտանըրգ՝ պիլ ճիւմէ պիրատէրլէրիմիգ , վէ գրայիչամըրգ տախի Բօմա տրը : »

Բօտէն . - Մ. Ժօղիւէնին պանա պէօյլէ եազմը օլմասր իհթիմայտէն պատ տէյիլ տիլ . լաքին պունտան նէնէթիճէ շըգարը յօրսընը :

Ֆարէնկա . - Պիրատէր , պիգիմ ճէմիյեթթիմիգին տախի վաթանը սիգիւրի կիպի տմում տիւնեա , իսանէտանը՝ պիրատէրլէրի . վէ գրայիչասը տա՝ ՊՈՀՎԱՆԻ տիր :

Բօտէն . - (Թէվազու՝ իլէ .) Պու Աղիչ ատէմի թանըմայօրմ :

Ֆարէնկա . - Պիչիմ Բօմամըրգ տա Պոհվանի տիր : Հաթիթա Մ. Ժօղիւէ՝ թարիգաթընըրգ ազալարընտան տախի պահս իտէրէր , անլէրին պիթիւն քիւրէի արը իւրէրնէ տողըրմըրգ վէ գրայիչանըրգ օլան Բօմանըն շան ու շէրէֆի իչուն շայրչմագտա պու լունմուշ օլտըրգլարընը պիլտիլիյօր : Պիգիմ ճէմիյեթթիմիգ ազալարը տա տիւնեանըն մի իսթէլիֆ մէմլէքէթլէթաէ Պոհվանիին շան ու շէրէֆի իչուն շայրչմագտա տրըլար :

Բօտէն . - Էյ պու Պոհվանիին էվլատլարը նասըլ ատէմլէր տիր , մասիէօ Ֆարէնկա :

Ֆարէնկա . - Ոսպիթ գարար , քիւսթախ , սապրքեար , հիլլէպագ վէ ինատճը ատէմլէր տիր քի . Ֆիլլէ Խոյըն շան ու շէրէֆի ուղրունտա , վաթանըրընը , բէտէրլէրիմի ,

վալիտէլէրինի , հէմիլրէլէրինի վէ պիրատէրլէրիի ֆէտա իտէրլէր վէ քէնտիլէրինտէն օլմայանլարա տա տիւչմէն նազարըյա պաղարլար :

Բօտէն . - (Նամուսքեարանէ վէ սօֆուեանէ պիր թավրըլա .) Պու իչին էֆքեար վէ լուհընտա բէր շօգ էյիլիք կէթիւյօրմ : Անճագ , նէթայիճ վէ մագսատընա տախի վազրֆ օլմագ լազրմ՝ տըր :

Ֆարէնկա . - Պիրատէր , պիգտէ սիգին կիպի ինսանլարը լուհըրգ պիր ճէսէտ հայինէ գօրըրգ :

Բօտէն . - Ծէսէտ հայինէ մի :

Ֆարէնկա . - Էվլէթ , Ժօղիւէ մէրթու պրնտա շէօյլէ սէօյլէեօր . « Թարիգաթըրըն էն պէօյլիք շէրէֆի՝ ինսանը մէյեթիթ , եանի լուհըրգ պիր ճէսէտ հայինէ գօլմագ տըր (1) : » Պիչիմ ճէմիյեթթիմիգ տէ ինսանը մէյեթիթ հայինէ գօր ինսանլարըն էօլիւմիւ Պոհվանիյէ խօշ կէլիր :

Բօտէն . - Լաքին , մասիէօ , Մ. Ժօղիւէ լուհտան , իրատէթաէն վէ գուվլէի ֆիքրիյէտէն պահս իտիյօր քի , պունլար ամէլիյաթը մուգթագիյէ իլէ մահվ իտիլիլէր :

Ֆարէնկա . - Տօղրու տըր . սիգինքիլէր լուհու էօլտիւրիլէր . . . պիգտէ ճիւմի մահվ իտէրիլ . . . Էլիւնիգի պանա վէրինիլ , պիրատէր , սիլտէ , պիգիմ կիպի ինսան ալճըսը սընըրգ :

Բօտէն . - Լաքին թէքրար սէօյլէրիմ քի , պիգիմ իչիմիլ ինսանըն լատէթիինի վէ գուվլէի ֆիքրիյէսինի էօլտիւրմէր տիր :

(1) Գարիինի քիրամա պիր տէֆա տահա իսթար իտէրիլ քի , իթաաթը մութլագա մէսլէքի՝ Ժէգիւիթ ճէմիյեթթիին միւզէրի օլուպ , թարիգաթը մէգքիւրէնին միւէսսիսի օլուն ինեաս տը Լօյօլանըն հիյնի վէ ֆաթընտա սէօյլէմիշ օլտուղու շու տէհտը Լօյօլանըն հիյնի վէ ֆաթընտա սէօյլէմիշ օլտուղու շու տէհտը չէթպախշ սէօզլըլէ իսիլասա օլունապիլիր : « Լէմիյեթթիին պիլլիւմիլէ ազասը քէնտի ամիլրլէրինին էլիւտէ Մէթեիթ Հիիթ-ՄիիլՏէ օլաճագլար տըր : »

Պարէնկա . - Լաքին իրատէժտէն վէ գուվվէի ֆիւր-
րիյէտէն մահրում օյան ճէսէտլէր նէ տիր , բուհարգ ճէ-
սէս.ուէն պաշգա պիր շէ.յ մի տիր Հայտի , պիրա-
տէր , հայտի : Պիգիմ իրիմիգլէ թէլէֆ օյան էօլիւլէր՝ սի-
գին ամէլիյաթընրգյա մահվ օյան ինսանլարտան տահա
ճանսրգ վէ տահա սօղուգ տէ.յի տիրլէր : Հայտի . էլի-
շիգի վէրիւլէր . պիրատէր . . . Բօմա վէ Պօհվանի հէմլիրէ
տիր :

Բօտէն՝ սուրէթա սիւքիւնէթ վէ ֆիւթուրսրգլրգ
կէսթէրմէքլէ պէրապէր , Պարէնկա կիպի պիր ճանինին՝
ճայմա մէսէլէսինէ տաիր մալիւմաթը մուհիմմէ.յի հավի
օլտըղը աշիբեար օյան Ս՝ Թօգիւէնին մէքթուպընը էլէ կէ-
չիրմիշ օլմասընը տախիլի պիր տէհշէթլէ կէօրմէքտէ իտի :
Մէրգում . Հինտլի բրէնսի իրթէսի կիւնի . Սէն-Պրանսուա
սօգաղընտա պուլունամայաճագ պիր հայէ գոյմաշ օլմա-
սընտան էմին իտի իսէ տէ , վարօրըն վէ իւշ տիրէքլի կէ-
մինին գարայա տիւշմէսինտէն պէրու բրէնս իլէ Պօղըճը
արասընտա ճէրէյան իտէն մինասէպաթտան պիխապէր
պուլընտըղընտան , Պարէնկայա ատէթա բէք թէհլիքէլի
պիր տիւշմէն նագարըյա պագըյօրտու :

Մա մաֆիհ Բօտէն՝ տախիլէն նէ՝ գատար էնտիշէլի վէ
րահաթսրգ ըսա , խարիճէն տէ օ գատար սարին վէ ֆիւ-
թուրսուգ կէօրիւնսէլէ սայ իտէրէք , տէտի քի .

— Բօմա իլէ Պօհվանի արասընտա վագը օյան շու
մութապագաթ շիւպհէսիզ շայանը տրգգաթ պիր նօգթա
տըր . . . Լաքին նիհայէթ նէ՝ տէմէք իսթիյօրսընը , մագ-
սատընը զ նէ տիր :

Պարէնկա . - Մագսատըմ՝ պէնիմ նէ՝ զուրըր վէ
նէ շէյլէրէ մուգթէտիր պուլընտըղըմը սիզէ կէսթէրմէք
տիր , պիրատէր . զիրա պէնի տիւշմէն իտինմէքտէն իսէ ,
տօսթ իտինմէնիզ տահա Խօսըն օլտըղընա գանաաթ
հասըլ իթմէլիսինիզ :

Բօտէն . - (Թաճարամից պիր իսթիհզա իլէ .) Թա'պիրի տիկէրլէ' սիզ շինտիսթանըն ինսան պօղընը պիր Ֆրրգասընա մէնաուպ օլտըրընը **ԵՄԵՐԸ** , պանա կէօնտէրիլմիշ օլան պիր մէքթուպը էլինտէն դասպ իթմիշ օլտըրընը տատմին հալինի դարիպ պիր քինայէ իլէ պանա տահրսս իթտիրմէք իսթիսթընը , տէլիլ մի . միսասատէնիղէ մաղրուրէն , սիզէ աճիգանէ իսթար իտէրիմ քի , պուրատա ատէմ պօղմազար , վէ էկէր մապուտընը օլան Պօհվանինին իսթըրը իչուն պիր ատէմի մէլեիթ (դիակ) հալինէ գօլմազ իսթէլէճէք օլուրսանը , ումում տիւն . եանըն ԱՏԱԼԷ՛) թէսմիյէ իթտիյի տիկէր պիր մապուտ իսթըրը իչուն տաթի սիզին պօյնունըք քէտէրլէր :

Ճարէնկա . - Բէք էլի . էկէր պիրիսինի զէհրլէմէք թէչէպպիւսինտէ պուրնսամ , պանա նէ եարարլար :

Բօտէն . - Եինէ աճիգանէ իսթար իտէրիմ քի , սիզէ հուգուգը ճէզաիյեէ տէրսի էօյրէթմէլէ վագթըմ եօգ տուր , մօսիէօ Ճարէնկա . Եարընը , պէնտէն սիզէ նասիհաթ օսուն . սագըն պիրիսինի պօղմազ վէ եախօտ զէհիրլէմէք թէճրիւպէսինտէ պուրնմայաարընը հա . Սիզէ սօն պիր սէօզ տահա սէօլլէլիմ . Մ . Ժօզիւէնին մէքթուպընը պանա թէսլիմ իտէճէք միսինից :

Ճարէնկա . - Բրէնու ճարմայա տաիր օլան մէքթուպը մը :

Պօղընը պու սէօզիւ միթէագրպ տիք տիք Բօտէնին եիւզիւնէ պագտը . Բօտէն իսէ' շիտտէթլի վէ նակէհանի պիր ըզտըրապ հրսս **ԻԹԱԼԸ** պէրապէր . Ֆիթուրսըզ վէ գայտսըզ պիր սուրէթտէ տուրուպ , սատէճէ տէտի քի .

— Ղասպ իթմիշ օլտըրընը քեաղըտլարըն միւնտէրիճաթընը պիլմէտիլիմտէն , սիզէ ճէվապ վէրմէք պէնճէ միւմքինսից տիր , մօսիէօ . Իմտի , եա պու մէքթուպլարը պանա վէրմէնիցի , վէ եախօտ պուրատան տըշարը չըգմա . նըզը բէճա վէ **ԵՄԸ** հաճէթտէ թալէպ իտէրիմ :

Ճարէնկա . - Պիր գալ տագրգա սօճրա այսղըմա գա .
բանրպ պուրատա տուրւագլըղըմը բէճա իտէճէքսինիզ ,
պիրատէր :

Բօտէն . - Զանն իթմէմ :

Ճարէնկա . - Պիր գալ սէօզ պու միւճիղէնին հուսու-
լինէ քեաֆի տիր , պիրատէր . . . Սիղէ պիր ազ էվվէլ
զէնրլէմէքտէն պահա իսիօրուում , տէյի՛լ մի . պոււնըն սէ-
պէպի շու իսի քի , բրէնս ճայմայը մուվագ գաթ սուրէթ .
տէ զէնրլէմէք ի զուէ . Գարտօվիլ զօնայընա պիր հէքիմ
կէօնտէրմիշ իսինիզ :

Բօտէն խիւաֆը բիզասը օյարագ իաֆիֆ սուրէթ տէ
սարսըլըպ :

- Ֆիրինիզի անլայամայօրըմ . - տէտի :

Ճարէնկա . - Ֆիլ հագըգա պէն պիլարէ պիր էճնէ .
պի օլտըրըմուան , սիզին իսանը մատէրգատընըզը կիւզէլ-
ճէ թէլաֆֆուզ իտէմէզսէմ տէ , տահա ֆասիհ պիր սու-
րէթտէ իտարէի իսանսա զայրէթ իտէճէյիմ . . . Բրէնս
ճայմանըն եարընքի կիւն պուրատա պուլունմամասը սիզի
իչուն նէ տէրէճէ պէօյիւք պիր մէնֆաաթը մուճիպ օլա-
ճաղընը վէ պոււնըն իչուննէյէր եարմըշ վէ նէ թէտպիրուէր
իթիթիսազ իթմիշ օլտըրընըրը Ս . ժօզիւէնին մէքթուպլա-
րընտան անլատըմ . նիմտի ֆիրիմի անլայօր միսընըզ :

Բօտէն . - Գուենա վէրէճէք հիշ պիր ճէվապըմ եօզ
տուր :

Գու էանատէ գարու իրի քերրէ շայընարագ , ճարի
օլան մուհավէրէ գաթ օլունտու :

Բօտէն . - Կիրինիզ . - տէտի :

Իիթիյար խըտմէթ քեար իչերի կիրէրէք , վէ թէվա-
զու իտէրէք :

- Պիր ազ էվվէլ վէրտիյինիզ մէքթուպը ատրէօինէ
կէօնտէրտիմ , մօսիէօ , իչթէ ճէվապը տա շու տըր . -
տէտի :



Բօտէն խըտմէթ քեարին թագտիմ իթտիթի քեաղըտը
ալտը , վէ ալմազուան էվվէլ քէմայի ճէգ-քէթընէ Ճարէն-
կայա տէտի քի :

- Միւստատէ իտէր միսինիզ , մօսիէօ :

Ճարէնկա . - Իչինիզէ պագընըզ , բէճա իտէրիմ :

Բօտէն . - Նէ գատար տա քերէմքեարսընըզ . - տէ-
լիպ , մէքթուպը ալտը օզուտը , վէ քէնտիսինէ կէթիրիւ-
միշ օլան ճէվապըն զիւրիւն պէլ աճէլէ պիր գալ սէօզ
եաղտըրգտան սօճրա , թէքրար խըտմէթ քեարա ուզաթա-
րագ :

- Գուենը տա այնը ատրէսէ կէօնտէր . - տէտի :

Խըտմէթ քեար թէվազու իտէրէք տըշտըր շըգտը :

Ճարէնկա . - (Բօտէն .) Սէօզիւմի տէվամ իտէպի .

Իր միլիմ . - տէլու սօրտու :

Բօտէն . - Հայ հայ :

Ճարէնկա . - Էօյլէ իսէ տէվամ իտէյիմ . . . Տիւն տէյիլ էվիէիսի կիւն , բրէնս ճալմա հէր նէ գատար եարալանմըչ իտի իսէ տէ . պէնիմ թալսիյէմ ի զէրինէ Բարիսէ կէլմէյէ հագրըլանմըչ իքէն , մէճհուլ պիր տօթ թարաֆրնուան ղէնտիսինէ կէօնտէրիլմիչ օլան զայէթ մի . քէմէլ հէտիյէլէրի հավի պիր արապա Գարտօվիլ սօգու . զրնա վասըլ օլտու : Գու արապատա իրի ըլչի վար բար . պիր՝ մէճհուլ տօթը թարաֆրնուան կէօնտէրիլմիչ իտի . տիկէրի տէ՝ ճալմայր գայրըլմագ վէ Բարիսէ մուվասէլէ . թինէ գատար ղէնտիսինէ ղէֆագաթ իթմէք պէհունէսլյէ սիզին թարաֆրնըգտան կէօնտէրիլմիչ օլան հէքիմ իտի : Գու հարէքէթինիգ միրիւվվէթ վէ ինսանիյեթինիգտէն նէչէթ իտիյօրտու , տէյիլ մի . պիրատէր :

Բօտէն . - Հիքեայէնիգի տէվամ իտինիգ , մօսիէօ :

Ճարէնկա . - Ճալմա , տիւն Գարտօվիլ գօնաղընը թէրքլէ եօլա չըգտը . . . հէքիմ՝ սէյասհաթ էսնասընտա բրէնս ճալմա արապա տէրունինտէ եաթմայաճագ օլուրսա , եարտսընըն բէք վէիսիմ սուրէթտէ ֆէնալաչաճաղընը պիլ պէյաս , մէճհուլ տօթնուն կէօնտէրիլի ատէմի պաչընտան սավտը . հէրիֆ արապայա օթուրմայաճաղընը անլայարագ , եալընըգնա Բարիսէ ավտէթ իյլէտի : Հէքիմ՝ պէնի տէ պաչընտան տէֆ՝ էտիպ գուրթուլմագ իսթէտի իսէ տէ , ճալմա օ տէրէճէ ըսրար իյլէտի քի , իւչիւմիւզ պիրիքտէ արապայա ղաքիպէն եօլա ղէվան օլտուգ : Տիւն սօգլամ , եօլուն եարրսընա վասըլ օլմուլ ըտըգ : Հէքիմ՝ կիճէյի պիր միւսաֆիրիսանէտէ կէչիլմէք յագըմ կէլտիլինի վէ սապահայըն եէնիտէն եօլա չըգարագ պու սօգլամ գօլայրգլա Բարիսէ վասըլ օլապիլէճէյիիգի սէօյլէտի . զիյա բրէնս՝ այըն ՎՅ ինճի ագչամը պէհէմէ . հալ Բարիստէ պուլունաճաղընը իսապէր վէրմիչ իտի : Հէքիմ՝ բրէնս իլէ եալընըգ ղէնտիսի կիթմէք իւգրէ բէք չօգ չալըչտը իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլամատը : Գէն՝ ճալ .

մանըն , շուպաթըն ՎՅ իւնճիւ կիւնիւ Բարիստէ պուլընճասը սիզին իչինիգէ եարամատըղընը Ժօգիւէնին մէքթուպըն . տան էօյրէնմիչ օլտըղըմ ճիհէթլէ , զիհնիմտէ պիր թագըմ շիւպհէլէր տօղտու . սիզի թանըյըպ թանըմատըղընը հէքիմէ սօրտում . պիրտէն պիրէ ալթ իւսթ օլարագ միւպհէմ ճէվապլար վէրտի . պունըն իւգէրինէ շիւպհէլէրիմ հագըգաթ վէ գանաաթա մուգապիլ օլտու . . . Սիւսաֆիրիսանէլէ վասըլ օլտուգտան սօնրա , հէքիմ՝ ճալմանըն եանընտա պուլընտըղընտան , պէն տօգթէօրին օտասընա չըգտըմ , վէ մէրգուճըն պէրապէր կէթիրմիչ օլտըղը պիր գուլթուլը նագարը թէտօգիգտէն կէչիլտիմ . պու գուլթու պիր չօգ ուֆագ շիչէլէրլէ տօլու իտի . պու շիչէլէրտէն պիրինին իչինտէ տէ աֆիյօն վար ըտը . . . իչի չագտըմ :

Բօտէն . - Նէ՛ չագտընըգ , մօսիէօ :

Ճարէնկա . - Գիր ագտան անլարսընըգ . . . հէքիմ՝ ճալմանըն եանընտան շէրիմէգտէն էվիլէլ , տէտի քի . ճիւս . բանըգ էյի պիլ հալտէ տիր . լաքին սէյասհաթ եօրղունըլըլարը անը իւֆիւնէթլէնտիրէպիրի . իմտի՝ արապատա հագըր պուլունմագ իւգրէ պու ագչամ թէրթիպ իտէճէլիմ թէպի իտիճի պիր շէրպէթի եարըն կիւնտիւզ իչէճէք օլուրսանըգ , բէք էյի օլուր . . . : Հէքիմին հիսապր բէք սատէ իտի . իրթէսի կիւնիւ , եանի պու կիւն , բրէնս՝ ագչամըն սասաթ տէօրթ պէչ ղատտէլէրինտէ հէքիմին հարտըլլը շէրպէթի իչէճէք վէ պիր ազ սօնրա տէրին պիր ուլգույա տայաճագտը . . . : Հէքիմ՝ կիւյա պու հալտէն գօլգարագ , ագչամ իւգէրի արապայը տուրտըրթաճագ վէ եօլու տէվամ իթմէք թէչիլիլի օլտըղընը պէյաս իտէճէքտի . պատէհու պիր միւսաֆիրիսանէլէ էնիլէճէք վէ կիճէյի օրատա կէչիլէճէքլէրտի . ղէնտիսիտէ բրէնսին եանընտա օթուրաճագ վէ միւմսիլէյհին ուլուլըղըլը սիզին իչինիգէ կէլէն զիւ սասաթտա զաիլ օլա .

ճագար, իշխէ սիգին թէսավփուրաթընը պունտան իպարէթ իտի, տէյիլ մի. պու թէտպիր պանա բէք մահի-րանէ կէօրիւնտիւ. իմաի պէն տէ անր քէնտի մէնֆաաթրմ իչուն գույանմագ իսթէտիմ, վէ մուվաֆֆագ տախի օլ-տում:

Բօտէն. (Թրքնագլարընը կէմիրէրէք.) Գիւթիւն պու սէօզլէրինիզ, պէնիմ իչուն Ջինճէ կիպի տիր, ազիզիմ մօսիէօ:

Ճարէնկա. - Շիւ պհէսիգ էօյլէ օլաճագ. թէլաֆֆու-զըմտաթի դարապէթ սէպէպիլլէ նէ տէմէք իսթէտիլիմի անլայամամագ տասընը, տէյիլ մի. . . լաիքն, սէպլէթիզ պագալըմ. . . Աքեյ-Մ տէնիլէն շէյի պիլիմիսի-նիզ:

Բօտէն. - Խայր:

Ճարէնկա. - Էյ վահ, քի պիլմէյօրսընըք. ճավա ա-տասընըն ճալիպի հայրէթ մահսուլաթընտան պիրի տիր քի, բէք չօգ զէհրի վար տըր:

Բօտէն. - (Գրսա պիր սէտա իյէ վէ կիթտիքճէ ար. թան ըզտըրապընը անճագ սէթր իտէպիլէրէք.) Նէմ Լագըմ:

Ճարէնկա. - Սիչէ բէք չօգ լագըմ տըր: Պիզ Եանի Գօհլանինին էվլատայոր, գան տէօքմէքտէն նէֆրէթ ի-տէրիգ. պուընլա պէրապէր, պօղմագա մախսուս օյան իրի գուրպանլարըմըզըն պօյնընտ գօլայրգլա կէչիրէպիլ-մէք իչուն, անլէրին ույումասընա պէքլէրիզ. . . Էկէր ույգ ուլարը իչիմիգէ Եարսայաճագ գատար տէրին օլմագսա իսթէտիլիմիգ գատար ույուլթըրըք. պիգ քէնտի իչիմիպտէ բէք մահիլիզ. Երլան պիզիմ գատար չէվիք վէ արսլան պիզիմ գատար քիսթախ տէյիլ տիր, ճալմա տախի պի-զիմ ճէմիլէթին նիչանէսինի համիլ տիր. . . Աքեյ-Մ տէ-նիլէն մահսուլ զայլէթ ինճէ պիր թօղ տըր. ույգ ու Էս-նասընտա պիր ազ գօզլաթարագ, վէ Եախօս ույանըգ

օլտըրը սըրսատա թիւթիւն իչինէ գաթարագ. բէնչէմիլտէ պուլընան տաէմի էօյլէ պիր ույուշըզլըզա տիչար իտէ-րիզ քի, անր ույանտըրմագ արթըգ միւմքին օլամագ, Է-կէր պու թօղուն պիր մըգատարընը պիրտէն գօզլաթմագ-տա պիր մահզուր կէօրէճէք օլուրսագ, ույգ ու էսնասըն-տա ապար ազար գօզլաթըրըք, վէ պու սուրէթլէ, պիր ինսան Եէյիպ իչմէքսիզին նէ գատար վազթ տուրսպի-լիրսէ, օ գատար միտտէթ. . . Եանի թագրիպէն օթուգ զըրգ սաաթ անըն ույգ ուսընը պիլա թէհլիքէ թէմաիտ իտէպիլիրիզ. . . իշխէ պու ույուշտըրընը իլաճ տուրուր. քէն, աֆիյուն իսթիմայի նէ գատար մահագճա պիր շէյ օլտըրընը կէօրիւյօրսընըք. . . Պէն մահգա մէրագ սաի-գասըլլա ճավատան պիր մրգատար չէ կէթիրտիմ. Լա-քին պուընըն թէէսիրինի իպալէ իտէճէք բանզէհրի տէ ու-նու թմատըմ:

Բօտէն. - Ա, բանզէհրի տէ մի վար:

Ճարէնկա. - Շիւ պհէսիգ. Ֆիլիլի Խայր գարտաչարը-նա մուղայիլ վէ մուխալիֆ տաէմէր պուլընաըզը կիպի, պու զէհրին տէ թէէսիրինի մահվ իտէճէք իլաճը վար տըր. . . ճավայրլար պու քէօրիւն էօգիւնիւ Թագօ թէս-միլլէ իտէրլէր. կիւնէշ գուլթըլտը տաղըթտըր միսիլ-լու, պու էօզ տէ Աքեյ-Մ նըն հուսուլէ կէթիրտիլի ու-յուշուգլըրը իզալէ իտէր. . . իշխէ տիւն տգչամ, սիզին կէօնտէրտիլինիզ հէքիմին ճալմա հագզընտաթի թէսավ-վուր վէ մագսատընը անլայարագ, անըն Եաթըպ ույու-մասընա պէքլէտիմ, պատէհու, սիւրիւնէ սիւրիւնէ օտու-սընա կիրիպ քէնտիսինէ օ գատար Աքեյ-Մ գօզլաթտըմ քի, շիմտիլէ գատար պէլքի էլան ույումագսա տըր. . .

Բօտէն. քէնտիսիլլէ ավէնէսինին Նիլէքեարլըզարընա Ճարէնկա թարաֆընտան տէնչէթի պիր տարպէ վուրը-տըղընը կէօրիւնճէ, պու հիքեայլէի դարպէտէն ուլայը պիւս պիւթիւն տիչարը տէնչէթ օլարագ.

— Սէֆէլ, եա հէքիմի զէհիլէյէ՞ խտին . — տէյու
հայգրրար :

Ֆարէնկա . — Բէք էյի ամմա , պիրատէր , եա օտա
ձալմայր զէհիլէյէ՞ խտի : Պու սապահ պէն վէ ճալմա ա-
րապայա րաքիպէն եօրա բէվան օլտուզ վէ սիզին հէքիմինի-
զի տէրին պիր ույգույա տալմըզ օլարազ միւսաֆիրիանէտէ
պրրազ տրոյ : ձալմա տախի հողիզի պիր շինտիսթանը
կիպի շուպուզ իշտիյինտէն , թիւթիւնիւնէ պիր մրգտար
Աշէ-Մ — զարըշարրտրմ , վէ պունընյա տնըն ուզուն շու-
պուզընը սոյտուրտում . պիր ազ սօնրա վիւճուտինի պիր
ույուշուզուզ իսթիյա իյէտիյինտէն , պու թօզտան պիր
մրգտար տահա գօզլաթարմ . պունըն իւզէրինէ մէրգում
տէրին պիր ույգույա տալտը , վէ շու սաաթտա Բարիստէ
էնտիյիմիզ սթէլտէ ույոււմազտա տրր : Եիմտի , պիրատէր ,
ձալմայր եարըն ագշամա գատար տէրին պիր ույուշուզ-
ըզ հալինտէ սազլամազ տա , կիտիպ անինտէ ույան-
տըրմազ տա պէնիմ էյիմտէ տիր Պինաէն ալէյհ
ձալմանըն եարընքի կիւն Աէն-Ֆրանսուա սօզալընտարի
Յ նիւմէրօլու խանէտէ պուլունուպ պուլունմամասը՝ սիզին
պէնի խօշնուտ խտիպ իթմէմէնիզէ միւթէվազգրֆ տրր :

Պու սէօզիւ տէր տէմէզ , Ֆարէնկա ճէպինտէն ձալ-
մանըն միտայեասընը չրգարտր , վէ Բօսէնէ կէօսթէրէրէք
տէտի րի :

— Կէօրիւյօրսընը ա , հազրգաթր հայի նազլ իտիյօ-
րրմ . սէօզիւմտէ զէրրէճէ եալան եօզ տրր ձալմանըն
ույուտըզը սրրատա , եարըն պուլունուճազը մահալին նէ-
րէսի օլտըզընը կէօսթէրէճէք օլտն էմարէի եէկեանէյի ,
եանի պու միտայեայր իւզէրինտէն ալտրմ Իմտի , նէ-
րէտէն սյաշատըմ ըսա , օրատա խիթամ վէրմիշ օլմազ
իշուն , տէրիմ քի . « Պիրատէ՛ր , սիզտէն բէք չօգ շէյ իս-
թէմէյէ կէլմիշիմ տիր : »

Բօսէն՝ շիտաէթլի պիր հիատէթէ տիւշար օլտըզըն-

տա ետքնազ մի թատր օլտրղը վեճելէ , պիր գաչ տագըղա-
տան պէրու թրրնագլարրնր գանատաճագ տէրէճէտէ կէ-
միրմէքոտէ իտի : Գու էսնատէ , գարուճընրն օտաւընրն չա-
նր՝ պիր սուրէթի մախսուսէտէ իւշ տէֆա շայրնտը : Բօտէն
պու սէտայա տրգգաթ իթմէյօր կիպի կէօրիւնտիւ իսէ
տէ , քիւչիւք երլան կէօզլէրինտէ պվրտէն պիրէ պիր գը-
ղըլըրմ բարլատը . պու սրրտտա մարէնկա տախի՝ գօլլա-
րընր խաշվարի պիր սուրէթտէ կէօյսիւնէ գալուշտըլըշ
օլտրղը հալտէ , մուգաֆֆէրանէ վէ հազարէթամիզ պիր
քիւսթախլըղլա Բօտէնէ պագմագտա ըտը :

Բօտէն քէմալը սիւքիւնէթլէ պաշընը էյիպ , եազը
մասաօր իւզէրինտէն պիր գալէմ ալտը , վէ Ֆարէնկանրն
սէօյլէտիյի սէօզլէր իւզէրինէ կիւյա տէրին տէրին տիւ-
շիւնիւյօրմըշ կիպի պիր գաչ սանկը գատար անըն թիւյ-
լէրինի չիյնէտի . նիհայէթ , գալէմի թէքրար եազը մա-
սաօրընրն իւզէրինէ ֆըրլաթարագ , պիրտէն պիրէ Գօղու-
ճըյա տէօնտիւ , վէ սօն տէրէճէ թահզիրամիզ պիր սու-
րէթտէ :

— Սօսիէօ , աճապա սիզին շու հիքեայէլէրինիզլէ
պիզի մէգահա՞ մը ալմագ իսթիյօրսընըզ . - տէտի :

Գօղուճը՝ քիւսթախլըղրնա լաղմէն , թէաճճիւպտէ
գալարագ պիր ատըմ գատար կէրիլէտի :

Բօտէն . - (Սէօզիւնի տէվամ իլէ .) Սօսիէօ , սիզ նէ՞
ճէսարէթլէ պէօյլէ հիրմէթլի պիր խանէյէ կէլիպ տէ , պիր
մէքթուպ գասպ իթմիշ վէ պիր առէմի պօղմուշ վէ տի-
կէր պիր քիմսէյի տէ ույուշտրրճըր պիր իլաճլա զէհրլէ-
միշ օլտրղընըղը միւֆթէխիրանէ պէյան իտիյօրսընըզ , Գու
սէօզլէրինիզ առէթա պիր հէզէյան տըր . քիւսթախլըղը
նէրիլէրէ գատար վարտըրաճաղընըղը անլամագ իւզրէ ,
սէօզլէրինիզի սանկը գատար տինլէտիմ . զիրա եալընըզ
ու թանմագ պիր շաբղըն պէօյլէ տէհշէթլի ճիւնայաթ իրթի-
քեապ իթմիշ զտըղընտաճ տօլայը էօյիւնէպիլի . լաքին

պէն էօյլէ գըյոսս իտէրիւմ քի, պու ճինայաթ Եայրնըզ սիգին խայայրնըզոտա վիւճուտըզիր օլմուշ տրր:

Բօտէն պու սէօզլէրի միւթատը խարիճինտէ օլան պիր շիտտէթլէ իրատ իտէրէք այաղա գայգտը, վէ Եա. վաշ Եալաշ շրմինէյէ Եաղլաշտը. Ֆարէնկա իսէ հայրէթ վէ թէաճճիւպինի զապթ իտէմէյէրէք, սի քիւթլէ Բօ. տէնէ պագմաղոտա ըտը. լաքին, պիր գաշ տագրգա սօն. րա քէնտիսինի թօրլայարաղ մահղունանէ վէ վահշիյանէ պիր թավր ըլա տէտի քի:

— Սագընընըզ, պիրատէր . . . հագըգաթը հալի սէօյ. լէմիշ օլտըղըմը պիւ ֆիիլ իսպաթ իթմէյէ պէնի մէճպուր իթմէյինիզ:

Բօտէն. - Հայտի, մօսիէօ, հայտի, շուրատան շէքի. վինիզ. Պրաննըզարը գօլայ ալտանըր պիր միյլէթ զանն իթմէք իչուն ինսան ահմագլար մէմէքթիւտէն կէլմիշ օլ. մայր: Սիգ Երլան գատար իհթիյաթքեար վէ արսլան գա. տար տա քիւսթալս օլտըղընըզը պիր աղ էլվէլ պէյան իթ. տինիզ: Իիւթալս պիր արսլան օլուպ օլմատըղընըզը պի. լէմէմ. լաքին իհթիյաթքեար պիր Երլան օլմատըղընըզը կէօրիւյօրըմ. . . . Սէօլէաթիյինիզ սէօզլէրին տիւզմէ գա. պիլինտէն շէյլէր օլմատըղընըզ պիր տագըգաճըգ ֆարզ իտէյիմ. պագալըմ նէ նէթիճէ հասըլ օլուր. իւզէրինիզ. տէ Ս. մօզիւէնին պիր մէթթուպր վար ըմըշ տա, պու մէթթուպ պէնի թէհլիքէյէ տիւշիւրէպիլիւ իմիշ. բրէնս ճայմա պէնիմ թէրթիպաթ վէ թէսուվիուրաթրմա Եարա. յապիլէճէք պիր ույուշուգլըգտա պուլունըյօրըմըշ տա, պու ույուշուգլըգտան Եայրնըզ սիգ շըգարապիլիւ իմիշ սինիզ. իիւլասա սիգ պէնիմ մէնաֆիլմէ տէհշէթլի պիր տարպէ էնտիրիւ իմիշ սինիզ. ա տէհշէթլի արսլան, ա իհթիյաթքեար Երլան, պուլարը սէօլէյօրսընըզ ամմա, հիշ տիւշիւնմէյօրսընըզ քի, պէնիմ իչուն Եիկիւրմի տէօրթ սասաթ գաղանմագտան պաշղա պիր շէյ լազըմ տէյիլ

տիր: Սիգ Հիւտիսթանըն շէօլլէրինտէն Բարիսէ կէլմիշսի. նիգ տիր. Եապանճը վէ հէր քէսճէ մէճհուլ պիր ատէմ սինիզ. պէնի պիրատէր տէյու. Եատ իթտիյինիզ ճիհէթ. լէ, պէնի սէ սիպին կիպի խապիս վէ ճանի զանն իտիյօր. սընըզ, վէ պուրատա պէնիմ Եէտի իգթիտարըմտա պու. լընտըղընըզը, վէ պու սօզաղըն թէնհա վէ պու խանէնին միւնֆէրիտ օլտըղընը, վէ սիգ վէլէլ Գօլուճը տախի օլ. սանըզ, սիգի պիր սանիյէ զարֆընտա պապլայըպ գըս գըվ. րագ իթմէյէ մուզթէտիր իւշ տէօրթ ատէմի շուրայաշա. ղըրապիլէճէյիմի, վէ (շանրն իրինի էլինէ ալարագ) պու. նըն իչուն տախի շու շանըն իրինի պիր տէֆա շէրմէք քեա. ֆի իտույինի տիւշիւնմէյօրսընըզ, տէյիլ մի. (Ֆարէն. կանըն թէաճճիւպ վէ տէհշէթլի մուլին պիր հարէքէթ իճ. րա իթտիյինի կէօրիւնճէ, պիր թէպէսսիւմի շէյթանքէ. սէնտանէ իլէ.) Լաքին գօլգմայընըզ. էկէր պու Եօլտա հարէքէթ իթմէք ֆիքրիւտէ օլսա իտիմ, սիգէ էլվէլէճէ պիլտիրմէզ իտիմ. . . . Հայտի, ճէվապ վէրինիզ պագա. լըմ, սիւքիլիւն մանտար Եօգ. . . . էկէր տէտիյիմ կիպի էլլէրինիզի վէ գօլլարընըզը պաղաթըպ տա Եիկիւրմի տէօրթ սասաթ սիգի էմին պիր մահայտէ հապս իթտիրէ. ճէք օլսամ, պէնի նանըլ զարարտիտէ իտէպիլիւսինիզ, Օ հայտէ մօզիւէնին քեաղըտլարը իլէ բրէնս ճայմանըն միտայեասընը սիգտէն պի սուհուլէ ալամագ մըլըմ. ճայմա իսէ Եարըն ազշամա գատար ույուշուգլուգ հա. իինտէ գալաճագընտան, պանա նէ էնտիլէ վէրէպիլիւ, իշթէ, կէօրիւյօրսընըզ քի սիգին թէհտիտաթընըզ պիհուտէ շէյլէր տիր. զիրա Եալան Եանիլըշ պիր թագըմ սիւզմէլէր իւզէրինէ միւպթէնի տիր. ճայմանըն Բարիստէ, վէ սիգին Եէտի իգթիտարընըզտա պուլունմասը սահիս օլամագ, Հայտի, շուրատան շէրիլիպ կիտիլիզ, վէ պաշղա տէֆա պիլիսինի ալտաթմագ իսթէյէճէք օլուրսանըզ, ինթի. խապընըզտա տահա զիյատէ տըզգաթ իտինիզ:

Փարէնկա տիւրարը հայրէթ օլմուշ գալմըշ ըտը . շաշ-
 րըն շաշրըն Բօտէնին երգիւնէ պագմագտա , վէ իշիթտի .
 ի թէհտիտաթ քէնտիսինէ միւմքին կէօրիւնմէքտէ իտի .
 Բօտէն՝ քէնտիսինի թութտրրըպ օթգիւէնին մէքթու պըլլա
 ճալմանըն միտալտարընր ալմաղա վէ քէնտիսինի էմին պի
 մահալտէ հապս իտէրէյ . ճալմայր երկիրմի տէօրթ սա .
 աթ ուլուշուզուզ հալինտէ սագլամաղա մուգթէտիր ի .
 տի . պինաէն ալէյհ քէնտիսինի պու տէրէնէ տէհշէթի
 գանն իտէն Փարէնկայա . շրգըպ կիթմէսինի էմր իտիյօր .
 տու :

Պօղրճը՝ Բօտէնին նագապիլի իյզահ օլան շու հարէ-
 քէթինին սէպէպինի ֆիւրիտէ ալաշտրարագ , կէօսթէր-
 տիլի տէլիլէրէ բաղմէն , ճալմանըն քէնտի ետտի իգթի-
 տարընտա պուլընտըղընա ինանմամագտա օլտըղընր տիւ .
 շիւնտիւ . ֆիլ հագըգա պաշգա տիւրլիւ տէ տիւշիւնէմէգ
 իւթ . վէ Բօտէնին քէնտի սէօղլէրինէ ինանմամասը տա
 պունընլա իյզահ օլունապիլի իտի . Բօտէն զայէթ քիւս-
 թախանէ վէ մահիրանէ պիր գօմէտիա օյնամագտա բտը .
 սուրէթա զաղտպնաք կէօրիւնէրէք պուրնունըն ալթըն-
 տան պիր թագըմ -էօղլէր մրըլտանմագլա պէրապէր .
 խաֆիյէն՝ շիտտէթի պիր ըզտրրապը գալպ իլէ . Պօղրճը-
 նըն սիմասընը նագարր թէտգիգտէն կէշիրմէքտէ իտի .

Պօղրճը իսէ՝ Բօտէնին հարէքթի վագըասընըն սէ-
 պէպինի անլամըշ օլմասընտան առէթա էմին օլարագ
 տէտի քի .

— Պուրատան տըշարը շըգարըմ . . . լաքին պիր սէօղ
 տահա սէօլլէմէք իսթէրիմ . . . պէն հալան սէօլլէեօրում
 տէյու պանն իալյօրսընը , տէլլի մի . . .

Բօտէն . - Հայ հայ . օլ պասպտէ հիշ շիւպհէմ եօգ
 սուր . սիզ պանա պիր թագըմ տէրմէ չաթմա սէօղլէր
 եութտուրմագ իսթիյօրսընը . պէն տէ պու սէօղլէրի տին-
 լէշէրէք բէք շօգ զէման գաիպ իթտիմ . իմտի . պագրսը .

նը տախի քէնտիսինիզէ սագլամանըղը րէնա իտէրիմ . . . Չա .
 թէն վագթ կէն տլր . րէնա իտէրիմ . պէնի եալընը
 պըրագընըլ :

Փարէնկա . - Պիր տագըգա տահա սապր իտինիզ .
 սիզին հիշ պիր շէյ կիզլի սագլանըլմագ գապիլ օլմայան
 պիր աաէմ օլտըղընըղը կէպիլյօրըմ . Եու սըրատա ճալ-
 մատուն պիր նէլ՝ սատագատան վէ աղըր պիր հագարէթ .
 տէն պաշգա պիր շէյ մէմուլ իտէմէմ . զիրա միւմալլէյհ
 էօլլէ պիր թագլիթմա մալիք տիր քի , էկէր քէնտիսինէ .
 « Գանա բէք շօգ շէյ վէրմէլիսինիզ . շունքի . սիզէ խայըն-
 լըգ իտէպիլտիլիմ հալտէ , իթմէտիմ » տէյէնէք օլուր-
 սամ , հիտտէթ վէ նէֆրէթինի ճէլպ իտէնէյիմ զահիր վէ
 պահիր տիր . (Մահգունանէ պիր շէհրէ իլէ .) Պէն միւմա .
 իլէյհի շիմտիյէ գատար պէլրի երկիրմի տէֆա էօլտիւրէ-
 պիլիբ իտիմ . . . լաքին կիւնիւ սաաթը հէնուչ կէլլէմիշ
 տիր . կէրէք օ կիւնէ վէ կէրէք պաշգա մէնհուս կիւնլէ-
 բէ պէքլէմէք իչուն , պանա ալթուն , հէմտէ բէք շօգ
 ալթուն լազըմ տրր . ճալմա հագընտարի խըյանէթիմէ
 միւքնաֆաթ օլմագ իւզրիէ , պու ալթունու պանա եալը-
 նըգ սիզ վէրէպիլիլտիսինիզ . զիրա պու խըյանէթ եալընը
 սիզէ ֆաիտէլի օլաճագ տրր . Գանա պիր եալանընագա-
 ըրլլա պագտըղընը ճիհէթլէ , սէօղլէրիմի տինլէմէք իս-
 թէմէյօրսընը . լաքին պէն սաքին օլաղըմըղ օթէլին աու-
 րէսինի տէ ալմըշըմ տրր . իշթէ , ինանմագսանըղ պագը-
 նըգ . Սէօղլէրիմին տօղրու օլուպ օլմատըղընը թահգիգ
 իթմէք ի գրէ օթէլէ պիր առէմ կէճնտէրինիզ օ վագթ
 սէօղլէրիմէ ինանմագսընըղ . լաքին խըյանէթիմին պէ-
 հասը բէք եիւքսէք օլաճագ վէ տէմիննէք սէօլլէտիլիմ
 վէնհիէ , սիզտէն բէք շօգ շէյ թալէպ իտէնէյիմ .

Պու սէօղլի միւթէագըպ , Փարէնկա՝ Բօտէնէ մաթ-
 պու պիր աորէս ուզաթտը . Բօտէն՝ կէօղլէնիւն ունըլլա
 Փարէնկանըն հէր պիր հարէքնաթընը թէտգիգ իթմէքլէ

պերապեր, տերին պիր միւշահազաթ տերեասընա տաւ մըշ կիպի կէօրինէրէք, վէ մէրգուճուն սէօզլէրինի ի շիթ մէզլիքաւն կէլէրէք, ճէվապ վերմէտի:

Պարէնկա իսէ՝ ատրէսի թէքրար Բօտէնէ թագաթիմ իտէրէք:

— Գու ատրէսի ալընըզ, վէ սէօզլուճոտէ եալան պու լուճուպ պուլունմատրղընը թահգիգ իտինիգ, — տէտի:

Բօտէն մէզլիքիւր ատրէսէ սիւլաթը վէ խաֆի պիր նազար աթֆ իտէրէք, վէ էլ տէյմէքսիգին տէրագապ ոգուճը:

— Նէ տիր օ, — տէյու սօրաու:

Պարէնկա, (Թէքրարյայարագ) Շու ատրէսի օգու յընըզ, օ վազթ էմին օյաճագսընըք քի . . .

Բօտէն, — (Ելիլէ ատրէսի եթթէրէք) Այն Ալլահ սիգին հայասրղըրընըզ պէնի թէաճճի պտէ պըրագը, օր մէքրար սէօյլէրիմ քի, սիգինէ հիշ պիր ախգ ու իթամ եօզ վէ օյմասընը տա արգու իթմէմ, Սօն տէֆա օլարագ, շուրաւան շէքիլիպ կիթ մէնիգի իթթար իտէրիմ, . . . Բրէնս ճայմանըն քիմ օյտրղընը պիլմէ յօրթմ, . . . Գէնի միթէ զարըր իտէպիլէճէ յիթիգի պիր սաթթօման պէրու սէօյլէ յիպ սուրը յօրսընըզ, պէն աէ սիղէ սէօյլէ յօրթմ քի էլի նիգտէն կէլէնի արտընըզա զօյմայընըզ, նէ եարաճաղը նըզ վար ըսա, եարընըզ, լարին, Ալլահ աչգընա շուրա տան կիտինիգ:

Գու սէօզի սէօյլէր սէօյլէ մէզ, Բօտէն շանը շիտ աէթլէ շալար, Պարէնկա քէնսիսինի միւտաֆաա իթմէք իսթիլօրթըշ կիպի պիր հարէքէ՝ իճրա իյլէտի, իսթիլար վէ միւլայիմ շէհրէլի պիր խըլամէթքիար տէրհալ իչէրի կիրտի:

Բօտէն, — (Ելիլէ Պարէնկայը կէօսթէրէրէք) Լա բիէր . . . մօսիէօյէ մու՝ թուլթ, — տէտի:

Գօղուճը Բօտէնին սիւլիսինէթի հալինտէն տիւշարը

տէհչէթ օյարուզ, տրշարը չրգմաղա թէրէտտիւտ իտի յօրտու, Բօտէն մէրգուճըն աթ իսթիլի յիսի, վէ թէ րէտտի սիւնիւ ֆարպ իտէրէք:

— Լարին, մօսիէօ, նէ սիլքլէ յօրսընըզ, Գէն եալը նըզ գալմազ իսթէրիմ, — տէտի:

Պարէնկա, — (Աղբըր աղըր կէրի կէրի կիտէրէք) Տէ մէք տիր քի, վազը օյան թէքիթֆիլէրիմի րէտա իտիլօրսը նըզ Լարին էլիճէ տի յիսիսիւնիւզ, . . . եարըն բէչիման օլ մազ ազճէ իթմէզ:

Բօտէն, — Ալլահա ըսմարյատրըզ, մօսիէօ, ուղուլար օյսուճ, — տէյիպ քէմայը նէզարէթլէ թէվազու իյլէտի:

Գօղուճը արշարը շրգար, վէ գարու տէրհալ գա րանար, . . . Արբայ աէկրիսի հէման եանընտարի օտա նըն գարուսընը աչարագ, գաշիր օյաու: Չէհրէսի օղուճ վէ քէնսիսինի աթ իսթ կէօրինի յօրտու, Եալաջ եա վաշ Բօտէնէ եաղլաչարագ տէտի քի:

— Նէ եարտընըզ, պէն հէր շէյի իչիթտիմ, Գու շարգընըն սէօզլէրինին տօղու օյարղընա էմին իմ, . . . Հինայի րընս քէնտի եէտի իղթիտարընտա տըր, շիտի անըն եանընա կիտէճէք տիր:

Բօտէն, — (Թէվազու իտէրէք վէ թէքրար միթաար օյան մաղմու՝ վէ իթասթթեար թավըրընը քէսպ իտէրէք) Չանն իթմէմ:

Արբայ, — Գու ատէմի բրէնսին ետընա կիթմէրտէն քիմ մէն իտէպիլիր:

Բօտէն, — Սիւսատտէ իտինիգ, էֆէնտիմ, . . . Գու տէհչէթի ատէմի պուրայա կէթիլիտիքլէրինտէ, քէնտի սինի տէրհալ թանըտըմ, լարին, քէնսիսիլէ մուհավէրէ յէ կիրիլմէզտէն էվէլէ, Գօղիաթ ըլա պերապեր աչըրթ սալասա զաթը ալինիգին պիր մէչղուլիլէթսիլզ զէմանը նա պէքլէյէն Սորոքա պիր գաշ սաթը շէյ եազտըմ, պիր ազ սօնրա, մուհավէրէթիլիլին էսնտի ճէրէյանընտա, Գ—163

պէնի՛մ է վամիրիմի իճրայա հազրր վէ նազրր օյորզրնը Մորոք ճէվապէն եազորդրնտա , իշին ալտրղը բէնկէ նա- զարէն , Մորոքա թալիմաթը ճէտիտէ իթա իյէտիմ :

Աբբայ . - Գու առէմ պուրատան շըզըպ ~~հիմ~~ տիյի հայտէ , պու իհթիյաթլար նէյէ՛ եարար :

Բօտէն . - Զաթը ալինիզ ըթթէն շու նօզթայա հասրը արգգաթ իթմէիսինիզ քի , մէրղում՝ քէնտիսինէ նազարը հազարէթլէ պողարազ գույսմտրղըմ մահիրա- նէ հիլէրեարլըզ սայէսինտէ , Հինայի բրէնսին պուլրն- տրղը օթէլին աուրէսինի կէօթէրաիտէ , էօյլէ շըզըպ կիթտի . . . Էկէր իշ պէօյլէ օյմտտա իտի , Պարէնկա՛ հէր նէ գատար խանէմիզին գարուսրնտան իրի ատրմ էօթէ- տէ պէքլէմէքտէ օյան Գողիաթ իլէ Մորոքըն բէնչէսինէ տիւչէճէքտի իսէտէ , պիզտէ պէօյիւք պիր գարըշըզըզ վէ էնտիչէյէ տիւչար օյաճագտըզ . զիրա բրէնս ճայմա- նըն նէրէտէ իզամէթ իթտիյինի պիլմէմէքտէ իտիք :

Աբբայ . - (Ըզհարը նէփրէթլէ .) Եինէ՛ մի մուամէլէի ճէպրիյէ :

Բօտէն . - Վազրա շայանը թէէսսիֆ . . . հէմ բէք զիյատէ շայանը թէէսսիֆ պիր շէյ իսէտէ , նէ՛ շարէ , շիմտիյէ գատար գուպույ իտիլմիյ օյան ուսուլէ սալիք օյ- մագ լազրմ կէյմէքտէ իտի :

Աբբայ տէկրիննի , Բօտէնին սալթ պիր եազը մաքի- նասը օյմատրղընը հրսս իթմէյէ պաշատրղընտան :

— Գէնի թէքտիր մի իտիյօրսընըզ . - տէտի :

Բօտէն . - (Տէօչէմէյէ գատար էյիլէրէք .) Զաթը ա- ինիզի թէքտիրէ ճէսարէթ իթմէք հատտըմ աէյիլ . եա- բաճաղըմըզ շէյ՝ պու առէմի եիկիրմի տէօթթ սաաթթ գա- տար ալըզ օյմագտան իպարէթ տիր :

Աբբայ . - Էյ սօնրա՛ . . . եա գալըպ տա հիւքիւմէթէ շիքեայէթ իտէրսէ :

Բօտէն . - Էօյլէ պիր հայտուտ շիքեայէթէ ճէսարէթ

իաէմէզ . պա խուսուսքի պուրատան սէրպէսթի թամմ իլէ տըշարը շըզտը : Մորոք իլէ Գողիաթ քէնտիսինի թուլթ- տըյտան սօնրա , կէօզլէրինի պաղաշտճագլար : Գու խա- նէնին Վլիէյլ-տէզ-Իւրսէն , ս գաղընտա պաշգա պիր գա- բուսըտա վար տըր : Գէօյլէ կէճ վագթ վէ պու ֆուր- թունալը հավատա , պու թէնհա մահայլէտէն հիչ քիմսէ կէչմէզ , իմտի , պու խապիս նէրէյէ կէօթիւրիւլտիյի- նիւ աճայաճայաճագ տըր . քէնտիսինի միւճէտտէտէն ին- շա օլուճան պինանըն պօտուրումընա էնտիրէճէքլէր , վէ եարըն կիճէ ելինէ պու վագթ այնը թէտապիրի իհթիյաթ- քեարանէ իլէ սէրպէսթ պըրագաճագլար տըր . . . Բրէնս ճալմայա կէլինճէ , միւմաիլէյին նէրէտէ պուլունտըղընը շիմտի պիլիրիզ իմտի , եանընա էմիլիէթի պիր առէմ կէօնտէրմէլիյիզ . ոյուշուզըզտան այըլտըղը թագտիր- սէ , քէնտիսինի եարըն ազամա գատար Սէն-Պրանսուա սօզաղընտան ուզագ թուլթմագ իշուն բէք սատէ վէ էֆքեարը աճիզանէմէ կէօրէ բէք գօլայ պիր շարէ վար տըր :

Պարէնկայը օտայա կիրտիրմիյ վէ մուախսաքէն տը- շարը շըզարմըզ օյան միւլայիմ շէհրէլի խըտմէթքեար՝ պու սրրատա եալաչճաճըզ գարույը շայտըզտան սօնրա , օ- տայա կիրտի . էլինտէ ճէյրան տէրիսինտէն մամալ պիր նէվ՝ քէտէ թուլթմըշ օլուպ , պունը Բօտէնէ թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա . « Մ . Մորոք պունը Վլիէյլ-տէզ-Իւրսէն սօզաղընտաքի գարուտան կէթիրտի » տէյիպ տըշարը շըզտը :

Բօտէն քէտէլի աշտը վէ արբայ տէկրիննիյէ կէօս- թէրէրէք :

— Իլթէ միտայեա իլէ Մ . մօզիւէնին մէքթուպը . . . Մորոք պու իշի պողընըզ նէ տէրէճէ մէհարէթ վէ սիւ- բաթլա պաշա շրգարտըր :

Աբբայ . - Գիր թէհիլիքտէն տաճա գուրթուտըզ

լաքին պու միսիլու թէտպիրլէրլէ իշին պաշա շըգ մասը հագըգ աթէն էսէֆէ շայան տըր . . .

Բօտէն . - Բսուպահաթ օ տէհչէթլի գաթիլուէ տիր քի պու կիպի թէտպիրլէրլէ միւրաճաաթու պիզի մէճպուր իլլէտի : Գէն շիմտի տէրհայ Հինտլի բրէնսին պուլլնարղը օթէլէ պիւ ստէմ կէօնտէրէճէլիմ :

Աբբայ . - Վէ սապահըն սաաթ եէտի բատտէրէրին . տէ տախի Բարրիէլի Սէն-Ֆրանսուս սօգաղընա կէօթիւ . րէճէքսինիք . իւշ կիւնտէն պէրու մուսիրրանէ թալէպ իյլէտիլի միւլաղաթ օրատա վազը օլաճագ տըր :

Բօտէն . - Գունը քէնտիսինէ պու ազչամ խապէր վէրտիմ . էմիինիգի իճրայա հագըր տըր :

Աբբայ . - Նիհայէթ , պունճա միւ պարագաթ տան , պունճա գօրգուլարտան վէ պունճա մանիալարտան սօն . րա , միւտտէթլի մէտիտէտէն պէրու ինթիզար իթտիլի-միգ տաղըղա իլէ արամրպտա պիւ գաշ սաաթ Ֆասըլա պուլունմագտա տըր . . .

.

Շիմտի օգուլանլարմըղը Սէն-Ֆրանսուս սօգաղըն . տաքի խանէլէ Նագլ իտէլիմ :

ԻԻՉԻՆՃԻԻ ԳԸՍՄ

ՇՈՒՊԱԹԸՆ ՕՆ ԻԻՉԻԻ

ՍԷՆ-ՉՈՒԱՆՍՈՒԱ ՍՕԳԱՂԸՆՏԱԿԻ ԽԱՆԷ

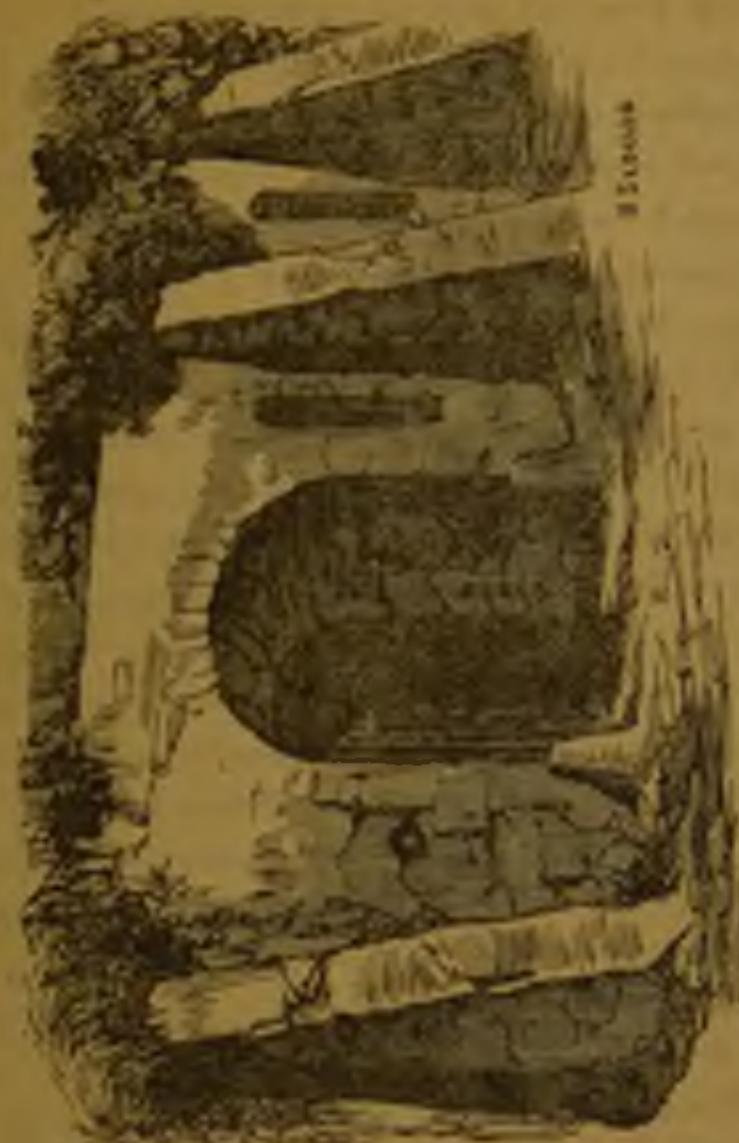
Գու հիքեսայէնին թարիխի ճէրէյանընտա , Բարիսին Տօրէ սօգաղընտան Սէն-ժէրվէ սօգաղընա կիւրէրէք , ին . սան ղայէթ եի քսէք պիւ տիվարըն գարչարընտա պուլու . եուր ըտը քի , պու տիվարըն թայարը միւրուրը զէման իլէ սիյահլանմըշ վէ զանն իտէրսին քի գուրտ եէնիլի կի . պի տէլիք տէլիք օլմուշ ըտը :

Գու տիվար՝ մէգքիւր թէնհա սօգաղըն ատէթա պիւ ուճընտան տիկէրինէ գատար միւ միէտտ օլուպ , եի քսէք պիւ թէրայայա բայանտա խրումէթլի կէօրմէրտէ իտի . սօգաղըն գալարըրմընտան գըրգ գատէմտէն զիյատէ եի ք . սէքիլիքտէ տիքիլմիշ օլան եի զ սէնէլիք աղաճլար մէգքիւր թէրայայա սայէսազ օլմագտա , վէ պու աղաճլարըն սըգ տալլարը արասընտան աթիլ պիւ խանէնին թաշտան մա . մուլ ճէպհէսի , սիվրի տամը վէ թուլլատան եարըլմըշ պէօլի ք օճագլարը կէօրիւլմէրտէ իտի : Բշգու աթիգ խանէնին գարուսը Սէն-Ֆրանսուս սօգաղընտա , Սէն-

ժերվէ սօգաղընըն բեռչէսինաւն ուղաղ օլմայան պիր
եէրտէ վաղը իւչ նիւմէրօլու դարու իտի :

Պու իգամէթկեանըն մէնղարէի իտարիճիյէսինաւն
տահա հիւզնէնկիզ պիր մէնղարէ թէսաւփուր օլունամաղ
ըտը . իտանէի մէղրիւր Սէն Յրանտուա սօգաղը թարաֆըն .
տան տախի դայէթ եիւքսէր պիր տիփարլա մուհաթ օ .
լուպ , պու տիփարըն իւզերինտէ միւ հըէմ տէմիր բար .
մաղըրզլարլա մահտուտ իրի իւչ այտընըրզ բէնճէրէսի
մէվճուտ իտի : Սում մէչէ տղանճընտան մամուլ վէ տէմիր-
լէրլէ մահտուտ օլան վէ իւզերինտէ իրի շիվիլէր մըլուը
պուլունան պիր արապա գարուսը պուլունուպ , պունըն
ասլ բէնկի միւտտէթի մէտիտէտէն պերու շամուրտան ,
թօզտան վէ բաստան պիւս պիւթիւն դախպ օլմուշ ըտը :
Պու գարու եօգարըրի թարաֆտան քէմէր շէրլինտէ օ .
լուպ , տիփարըն Ֆէվզ էլ տտէ գալընըրզր սէպէպիլէ ,
տէրին պիր գուպպէյէ պէնպէմէքտէ իտի . պու պէօլիք
գարունուս իրի կէնիչ դանատլարընտան պիրի իւզերինտէ
բիւշիւր պիր գարու տահա աչըլմըշ օլմաղլա , պու իտանէի
գասթէթնիւմանըն պէքճիսի օլան ետհուտի Սամու էլին կի-
րիպ չըրմասընա հասը օլունուս իտի : Դարունուս էչիլինի
կէչտիքտէն սօնրա , սօգաղա նաղըր օլան պինատան միւ-
թէչէքքի պիր բէմէրէ թէսաւտիֆ օլունուր ըտը : Սա-
մու էլին իգամէթկեանը պու պինտըն իչլինտէ վազը օ .
լուպ , բէնճէրէլէրի իչէքքի թարաֆտան դայէթ վասի պիր
հաւլիլէ աչըլմըշ վէ պու հաւլի եալընըզ պիր տէմիր բար-
մաղըրզլա պաղչէտէն այրըրըր իտի :

Պու պաղչէնին օլթմասընտա , եօնուա թաչընտան մա-
մուլ իրի դաթըր պիր իտանէ կէօրիւմէքտէ օլուպ , պու
իտանէ օ տէրէճէ գարիպ սուրէթտէ եիւքսէլմիշ իտի
քի . գարուսընա վասըր օլմաղ իչուս , եիկիրմի գատու-
մէտէն իպարէթ իրի գաթըր զոն նէրտի պանտան եօգա-
ըր շէրմաղ լազըմ կէլիւ իտի : Պու գարու եիւզ էլլի սէ-



ճէտէն պերու տիփար իլէ էօրիւմիւշ իտի : Բէնճէրէլէրին
տիչ գանտաւարը կէնիչ վէ գալըն գուրչուն լէվհաւար-
տան մամուլ օլուպ , միւ հըէմ սուրէթտէ պիրիպիրինէ լէ-
հիմիէնմիւշ վէ թաչա մըլուր տէմիր շէրլիլէրէթ թահքիմ
իտիլմիշ իտի : Պունտան պաղչա , հաւանըն վէ ըրըրն լէ-
րի կիրմէսինի պիւսպիւթիւն մէն իթմէք , վէ տախիլէն վէ
իտարիճէն հէր կէօնէ թէղայեիլիւն էօնիւնիւ ալմաղ
իւզրէ , իտանէնին տամը տախի գալըն գուրչուն լէվհաւար-
լա գարլանմըշ վէ եիւքսէր թուղլա սօնաղլարըն տէլիք-

լերի տախի թաշ վէ բերեցէ գարանորդ տան սօնրա ,
 եինէ գուրչուն լեվհայարյա սէթր օլունմուշ խտի Խանէ .
 նին ի գէրինտէ պուլունան տէօրթ քէօշէլի շիշիօք պիր
 քէօշ Իչուն տախի այնր մուամէլէ իճրա խտիմիշ օլուպ ,
 պու քէօշրին ճամլը գաֆէսի՝ չաթըյա լեհիմլէնմիշ գուր-
 չուն լեվհայարյա սէթր օլունմիշ խտի . նայրնրդ , գարիպ
 պիր արգու նէթիճէսի օլարագ , քէօշրին աէօրթ եի զի .
 նիւ սէթր խտէն աէօրթ գուրչուն լեվհա՝ թիւրէի արգրն
 տէօրթ պաշլընա նօզթասրնա մուգուպիլ օլուպ , հէր պի-
 թիսի ի գէրինտէ տէ եէտի տաէս խաշ շէրլինտէ թիւրի
 եուվարրագ տէլիլէր վար ըտը թի . պունյար խարիճտէն
 գօլալըրյա ֆարգ օլունապիլիլի խտի . Տիկէր քէնճէրէլէ-
 ըրն քեաֆֆէսինին տէ գուրչուն լեվհայարր սօմարի վէ
 տէլիքսիգ խտի . Պու թէտապիլի իճթիեաթքեարանէ սա .
 յէսինտէ , վէ խանէնին միւհքէմ հարլըմը օլմասր սէպէ .
 պիլլէ , եիւ գ էլլի սէնէտէն պերու սնճագ պիր գաշ թա .
 միւթը խարիճիլէլէ յուգում կէօրիլիլիշ , վէ տախիլի
 տալիլէլէր վէ օտալար խտէ՝ խարիճտէրի հավանըն թէէ .
 սիրինտէն քիսմիլէն մասուն գալորդլարընտան , եիւ գ էլլի
 սէնէ էվիլէլի նասրլ գարանմըչար ըսա , եինէ էօլլէ միւհ-
 քէմ վէ միւքէմիլէլի գալմըչար ըտը .

Չաթըլագ տիվարլարըն , գուրատան եէնմիշ վէ զը-
 ըրլմըշ գանատարըն , եարը երգըմըշ չաթըլարըն , վէ եա-
 բըշգան օթու նէվինտէն եասպանի նէպսթըլար իլէ մուհաթ
 օլան քէնճէրէլէրին մէնգարէի խարիճիլէսի՝ տէմիւր վէ
 գուրչուն լեվհայարլա մահտուտ օլուպ էսիլի պիր մէզար
 կիպի մուհաֆագա խտիլմիշ օլան պու թաշ պինանըն մէն-
 զարէսի գատար հիւյնէնկիլ վէ քէտէրպալիւշ տէլիլ
 խտի .

Պիւս պիւթիւն եիւ գ իւթիւնէ պրրագըլմըշ օլան
 պաղչէնին հէր թարաֆը՝ պիլ խասսա եազ մէվսիմինտէ ,
 պիր թաղըմ եասանի ֆիտանյար , վէ չալը չըրբըլարա

տօլար , վէ պունյարըն քէսրէթի թարիֆ օլունմագ պիր
 տէրէնէլէ վարըր ըտը . Պու պաղչէլէ , հաֆթատա պիր
 տէֆա իճրայի նազարէթ իթմէք իւզրէ եայրնրդ պէքճի
 Սամուէլ կիրէր խտի . Աշաճըլար՝ քէնտի հալինէ պըրագըլ-
 մըշ օլտըգլարընտան , հէր թարաֆա տալար սալմըշ վէ
 պու տալար հէր պիրի պիրինէ գարըչմըշ ըտը . Ֆիլիզլէ-
 տէն եէթիլմէ պիր գաշ տան ֆիտանյարը՝ իպթիտա
 թօբրագ իւզէրինտէ սիւրիւնէրէք աղանլարըն քէօքիւնէ
 գատար ուզանմըշ վէ մուախսարէն աղան թիւթիւքիլէրինէ
 սարըլարագ եօգարը չըգտըրդտան սօնրա , քէնտի սըգ
 տալարընը անլէրին էն եիւքսէք պուտագլարընա գատար
 ուզաթմըշ ըտըլար . Պալթա կէօրմէմիշ օլան իչպու օլմա-
 նըն իչինտէն կէշէպիլմէք իչուն՝ տէմիւր բարմագլըրդտան
 քէնտի խանէսինէ կիթմէք իւզրէ պէքճի Սամուէլին աշ-
 մըշ օլտըղը տար պիր եօլտան միւրուր իթմէք լաղըմ կէ-
 վիր խտի . Խանէնին էթրաֆը իսէ՝ սուլարըն աշաղըյա
 տօղրու ագմասը իչուն խաֆիֆ պիր եօգուշ շէրլինտէ եա-
 բըլմըշ , վէ թագրիպէն ա գատէմ վէնիլլինտէ եասը
 տէօշէմէ թալարըլա տէօշէնմիշ խտի . Տիկէր շիշիօք
 պիր եօլ տախի տիվարլարըն էթրաֆընտա աշըլմըշ օլուպ ,
 հէր կինէ օրատա իսի իւշ Ռիրէնէ քէօքէթ տօլաշարագ
 էթրաֆա նազարէթ իտէրլէր խտի . Պու իրի վէ սատա-
 գաթըլը քէօքէքլէրին ճըսի տախի եիւզ էլլի սէնէտէն
 պերու մէզքիւր խանէտէ տէվամ խտիպ կէլմիշ խտի .

Իյթէ , Ռէննըրոն ֆամիլեասրնըն միրասլօրլարընա
 մահալը թէճէմիլիւ օլանագ օլան խանէ պու հալտէ պու-
 ընմագտա խտի .

Շուպաթըն 12 սի իլէ 13 իւ արասրնտա պուլունան
 եիճէ խիթամ՝ պուլընագ իւզէրիլէ խտի . Չարթընա վէ բուզ-
 կէար սիւքիւնէթեապ օլմուշ օլուպ , եաղմուր քէսիմիշ
 վէ օրթալըգ տախի լաթիֆ պիր հէյեթէթ քէսպ իլլէմիշ
 խտի . Գուպպէի տիւման սաֆ վէ պէրրագ օլուպ . երլ .

տրզլար եէնիտէն զուհուր իթմիշ իտի : Մահիթապ զու-
րուպ իթմէք ի զէրէ օլտըղը հայտէ , լաթիթ պիր սու-
րէթտէ բարլամագտա , վէ պուճա սէնէլէրտէն պէրու
հիշ պիր ինսան սոյադր քիւսիշ օլմայան պու մէթրուք վէ
սի քիւնպախշ իգամէթ կեան ի զէրինէ հիւզնէնկիզ պիր
զըյա նէշր իթմէքտէ իտի :

Պէքճինին իգամէթ կեանտարի բէնճէրէլէրտէն պի-
րի արասրնտան քէսկին պիր ըշրգ կէօրիւմէքտէ օլուպ ,
եահուտի Սամուէլին հէնուզ ույանրգ պուլունտըղը ան-
լաշրլմագտա ըտր : Եօգարրտան ուշաղըյա գատար ճէվիշ
աղանտան եարրլմըշ վէ էսկիլլի սէպէպիլլէ հէման սի-
յահանմըշ գալըն տօղրամա թախթալարըյա գարր է-
բէյիճէ վասի պիր օտա թէսավփուր օլունսուն : Օճաղըն
իշինտէ , սօղումըշ քիւլլէրին օրթասընտա , իքի ատէտ
սէօնիք օտուն բարչասր հէնուզ թիւթմէքտէ իտի : Քիւլ
րէնկինէ պօյանմըշ թայտան մամուլ իշպու օճաղըն բաֆը
իւզէրինտէ պիր տէմիր շէմտան մէվզու օլուպ , պու շէմ-
տանա ինճէ պիր մում տիքիլմիշ վէ ի զէրինէ տէ մում
սէօնտիւրմէյէ մախսուս պիր քիւլան կէշիրիլմիշ իտի . եա-
նընտա տախի իքի գուրչունյու պիր շիֆթ սապանճա ի-
լէ զայէթ քէսկին պիր արճր պուչաղր մէվճուտ ըտր քի ,
պու պուչաղըն իշլէնմիշ թունճտան մամուլ գապգէսի օն
եէտինճի ասրըն մամուլաթընտան իպարէթ իտի . պուն-
լարտան պաշգա , օճաղըն տէսթէրլէրինտէն պիրինէ տա-
յանրգ օլարագ պիր գարապինա պուլունմագտա ըտր :
Տէօրթ գօլսուզ վէ արգալըգսըզ իսկէվիէ , մէյէ աղանճը-
տան մամուլ պիր էսկի տօլուպ , վէ այագլարը պիւքիւլ-
միւշ տէօրթ քէօշէ պիր մասա պու օտանըն ճիւմիէի մէֆ-
րուշաթընը թէշքիլ իթմէքտէ իտի : Տօղրամա թախթա-
լարըյա գարը օլան տիվարլարտան միւթթէլիթ պէօ-
յիւքիւլլէրտէ անախթարար ասրլմըշ օլուպ , անլէրին
պիշիմէրինտէն էսկի զէման իշի օլտըղլարը անլաշրլմագ-

տա , վէ հէր պիրինի հայգալարը իւզէրինտէ տէ միւթ-
թէլիթ եաֆթալար կէօրիւմէքտէ իտի :

Մէյէ աղանճընտան մամուլ օլան էսկի տօլուպըն կիզ-
լի վէ միւթէհարրիգ գանատը՝ եուվալարը իշինտէ հարէ-
քէթ իտիպ աշրլմըշ օլտըղընտան , տիվարըն իշինէ եէրլէշ-
տիրիլմիշ օլան կէնիշ վէ տէրին պիր տէմիր գասա կէօ-
րիւլմէքտէ իտի . պու գասանըն աշրգ գարաղը՝ օն ալ-
թընճը ասրտա իճաա օլունմըշ օլան Ֆլօրանսա քիլիտլէ-
րինտէն պիրինի իրայէ իթմէքտէ իտի քի , պու քիլիտ
շիմտի իճատ իտիլմիշ օլան քիլիտլէրին քեաֆֆէսինտէն
տահա զիյատէ ճէպր ու շիտտէթէ մուգավէմէթ իտէպի-
լիր իտի . պունտան պաշգա , օ զէմանըն էֆքեարը մախ-
սուսէսի իճապընճա , գասանըն իշէրիսինտէ , պէօլմէլէր-
տէն էրէյիճէ ուզաղըգտա , ալթօն թէլլէր իւզէրինտէ
օլարագ եանմապ թաշընտան գալըն պիր ասթար շէքիլմիշ
օլտըղընտան , եանղըն զուհուր իթսէ պիլլէ , իշինտէքի էշ-
եալար սաղլամ գալապիլիր իտի : Մէզքիւր գասա տէրու-
նինտէն սէրվի աղանճընտան մամուլ քիւլիւք պիր սանտըգ
շըգարըլմըշ վէ արգալըգսըզ պիր իսկէմլէ իւզէրինէ վազ
օլունմուշ իտի : Գու քիւլիւք սանտըգ իշինտէ տէ , քէմա-
լը ինթիւմամլա սըրալանմըշ վէ հէր պիրի իւզէրինէ պիրէր
եաֆթա վազ իտիլմիշ պիր իտլը քեաղըտլար մէվճուտ
իտի :

Իխթիյար Սամուէլին զէվճէսի Բերսարէ՝ պիր պագըր
լամբանըն այտընլըղըյա , էլինտէյի ճէպ տէֆթէրինի օ-
գումագտա , վէ Սամուէլ տախի պէօյիւք պիր տէֆթէրէ
եազմագաւ ըտր :

Սամուէլ թախմինէն սէքսէն իքի եաշընտա պիր ա-
տէմ օլուպ , իթիլարըղընա բաղմէն , քիւլ րէնկինտէ
զըվըրճըգ սոյլար պաշընը սէթր իթմէքտէ իտի : Վի-
ճուտճա ուֆագ թէֆէք , զալըֆ վէ սինիրի օլտըղը հայ-
տէ , հարէքեաթընտա մէշհուտ օլան հիտտէթմիզաճըզ՝

մէթանէթ վէ դայրէթինին հէնուզ մահվ օյմամըչ օյտըղը-
 նը իսպաթ իթմէրտէ իտի : Նատիրէն տըչարը շրգմագլա
 պերապէր , Բօտէնին արբայ տէկրինեիյէ սէօյլէթիչ օյտը-
 ղը վէճհ իլէ , քէնտիսինի մահայլէտէ շօճուզ կիպի կէօս-
 թէրմէյէ սայ իտէր իտի : Քէսթանէ լէնկինտէ գապա
 սօֆտան մամուլ վէ կէնիչ զօլարը հայի էսկի պիր կիճէ-
 լիւ կիլինմիչ օյուպ , պու . կիճէլիք վիւճուտինի պիթիւն
 պիւթիւն գարլամըչ վէ սյագլարընա գատար ուզանմըչ
 ըտը : Չէհրէսի քէնտի ճինսինին շարգլըլարա մախսուս օ-
 լան սըֆաթը իրայէ իտիյօրտու : Բէնկի տօնուզ վէ սա-
 ըըմթրագ վէ պուրնու գարթալ գուշու կակասը կիպի
 էյրի իտի : Չէնէսինին ուճընտա քիւշիւք պէյագ պիր սա-
 գալ մէվճուտ օյուպ , եիւզիւնէ սայէսագ օլմագտա , վէ
 եանագլարընըն էլմանըլարը տըչարը ֆըրլամըչ օյտըղըն-
 տան , շուգուր վէ պուրուշուզլու եանագլարընա էրէյիճէ
 նախօչ պիր կէօլկէ սայմագտա ըտը : Սիմասը գէքեապէթ ,
 ֆէրասէթ ու տիրայէթ ասարըյա մէմլու իտի : Կէնիչ վէ
 եիւքսէք ալնը տօղրուլուղընը , խուլուքեարլըղընը , վէ
 սէպաթ ու մէթանէթինի կէօսթէրմէքտէ իտի : Կէօզլէրի
 արապ կէօզլէրի կիպի սիյահ վէ բարլագ օյուպ , միւէս-
 սիր վէ ֆիսգաթ լաթիֆ պիր սուրէթտէ պագմագտա իտի :

Չէվճէսի Բերսաթէ՝ Սամուէյտէն օն պէչ եաշ քիւ-
 շիւք օլմագլա պերապէր , անտէն տահա ուզուն պօյու
 վէ պիւս պիւթիւն սիյահլար կիլինմիչ իտի : Ինճէ քէթէն
 պէզինտէն մամուլ օյուպ Հոյանտալը գատէկեան գա-
 տընլարընըն սէրբուշընը անտըրան գօլալը վէ եասը պիր
 թաքեթ՝ վագթըյլա նատիր իւլ էմսալ վէ մաղրուրանէ
 պիւ կիւզէլլիլի հաիզ օյան սօլղուն վէ սէրթ շէհրէսինի
 էսկի Իսրայիլիէրտէ ճարի օյան ուսուլ իւզրէ իհաթա իթ-
 մէքտէ իտի : Գիւլ լէնկինտէթի գաշարընըն հէման միւ-
 թէմտիլէն չաթըլմասընտան քէյտա օյան ալնընտաքի
 պիր գաշ պուրուշուզլար՝ պու գատընըն էքսէրիյա ֆէվգ



Մ Ո Մ Ո Ւ Է Լ

էլ ատէ պիր մահգունիյեթէ տիւչար օլտըղընը կէօթէր-
մէյտէ իտի . Պու սրրատա պիլէ , Բերսարէնին սիւա-
որնտա նագապիլի թարիֆ պիր հիւզն ու քէտեր էսէրի
կէօրիւմէքտէ իտի . պագըը տիմ տիր , պաչը կէօյսիւնէ
տօղրու էյիլիւիչ , վէ քիւչիւք պիր ճէպ տէֆթէրի թութ-
մըզ օլտըղը սաղ էլինի տիգլէրի իւզէրինէ գօյմըզ ըտը .
տիկէր էլիլէ տէ պօյնընա ասմըզ օլտըղը գարա քէհրու-
պա կիպի սրյահ վէ բարլագ պիր սաչ Կօրկիւսիւ թութ-
մագաա ըտը . Պու սաչըն օրթա եէրինտէ պիր բարմագ
մաւրապպաինտէ պիր ալթուն գութընըզ մէվեուտ օլուպ ,
պու գութոււնըն պիր թարաֆընը պագըյաթ մահֆագասը
(տուփ նչխարագ) կիպի սէթր իտէն բարլագ պիր ճամ
լէվհասը ալթընտա տաիսի . տէօրթ քէօչէ տիրիւմիւչ
պիր սլէղ բարչասը կէօրիւմէքտէ իտիքի . պու պէզ
միւտտէթի մէտիտէտէն պերու գուրումըզ գան ըէնկին-
տէ գօյու գըրուլըլը լէքէլէլըլէ պիւս պիւթիւն մէսթուր
իտի .

Պիր տագըզա գատար հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթ
էսնաւընտա . Սամուէլ էօիւնտէքի տէֆթէր իւզէրինտէ
պիր շէյլէր եագարագ վէ պատէհու եիւքսէք պիր սէտա
րլէ օգույարագ .

— Տիկէր թարաֆտան , 1000 ֆիօրին գըյմէթինտէ
5000 Ալթիւրիա կիւմիւչ ազչէսի . վէ 19 թըչըրինի էվվէլ
1826 թարիսի . - տէտի .

Պատէհու , պաչընը եօգարը գալտըրարագ վէ զէվճէ-
սինէ խիթապ իտէրէք իլալէթէն .

— Սամ պէօյլէ մի . Բերսարէ , սէնին ճէպ տէֆթէ-
րինլէ թաթպիգ իթտին մի . - տէտի .

Բերսարէ ճէվապ վէրմէտի . Սամուէլ զէվճէսինին
Եիւզիւնէ պագար , վէ մէզպուրէնին ֆէվզ էլ ատէ տիւ-
չարը հիւզն ու քէտեր օլմուչ օլտըղընը կէօրիւնճէ , մուզ-
տարըպանէ պիր մուհապպէթլէ .

— Նէ՛ն վար . . . եւ՛ Րապպի , նէ՛ն վար , Բերսաբէ . —
 — Ե՛լ յու սօրտու :

Բերսաբէ . — (Կէօզլէրինի տիքմիչ օյարազ վէ պօյ-
 նընտարի սիյահ սաչլարը տահա զիյատէ շիտտէթլէ սր-
 գարազ , թիթրէք պիր սէտա իլէ .) 19 թըշրինի էվվէլ
 1826 . . . ա՛հ , Սամուէլ , պու ուղուրսըզ . . . հէ՛մ տէ
 բէք ուղուրսըզ պիր թարիի տիր , զիրու սօնընճը մէք .
 թու պրն թարիի տիր յի . . . :

Բերսաբէ սէօզիւնի տէվամ իտէմէտի . Ու գուն պիր
 ահ շէքտիքտէն սօնրա , եիւզիւնի էլլէրի իշինէ ալըպ
 սազլատար :

Սամուէլ . — (Հէյէճանլը պիր սէտա իլէ .) Ա՛հ , Ֆիւ-
 րինի անլայօրըմ . պիր բէտէր պիր թագըմ աղըր մէշղու-
 լիյեթլէրլէ տէֆի դամմ իտէպիլիր . լաքին , էյվահ ,
 պիր վաթիւնի գալպի տսիմա ույանըզ տրր . — տէտի :

Գատէհու գալէմի մասանըն իւզէրինէ Ֆրրլաթարազ ,
 ալնընը քէմալը մէյու սիյէթլէ էլլէրինէ տալաթտը :

Բերսաբէ պու քէտէրէնկիղ իսթրրէյէրտէն մահ-
 գուզ օլույօրմըշ կիպի . ի՛նչպէք քէլամա աղազլէ տէտի
 քի .

— Էվվէթ . . . պու թարիի սէվկիլի օղլումըզ Ուբէ-
 լին պուրատան կէօթիւրմիչ օլտրղը մէպլաղը սէնին էմ-
 րինէ կէօրէ իսթիմալ իթմիչ օլտրղընը վէ տիկէր պիր մա-
 սմէլէ իշուն Լէհիսթանա կիթմէք իւղրէ պույընտրղընը
 Ուլմանիատան մէքթուպ իլէ իշար իթտիլի սօնընճը հիւն
 տիր . . . :

Սամուէլ . — Վէ Լէհիսթանտա շէհիտլէրէ մախսուս
 պիր սուրէթտէ թէլէֆ օլտու . մէյուանտա հիչ պիր սէ-
 պէպ վէ հիչ պիր տէլիլ եօղ իրէն , գաչազճրլըզ թէր-
 թիպ իթմէք իւղրէ օրալա կիթմիչ օլմագ թէօհմէթլլէ
 քէնտիսինի նահազգ եէրէ իթհամ իթտիլէր . հալ պու
 քի պու ըիվայէթ պիւս պիթիւն եալան պիր շէյ իտի :

Ընդհանուր հի. քիւմէթի տախի՝ զայրմանէ պիւ ճէպր ու շիւս. տէթլէ իտարէ օլունան պու գապիլ մէմլէքէթլէրտէ պի. գիւմ պիրատէրլէրիմիգէ նէ եօլտա մուամէլէ իտէրլէրսէ, օղլումըգա տա այնը մուամէլէ յի իտէրէք. պիչարէ յի կէօր. մէք. փոքր վէ տինլէմէքսիգին, Քնուլ զըրպանը, յա տէօյ. մէք ճէգասընա մահքիւմ իթտիրտի, Պիր եահուտիլլի տին. լէմէքաէն նէ չըգար... Եահուտի քիւմ տիր... պիւ է. սիրաէն տահա ալչազ պիւ մախուգ տէ յի մի տիր... Անապա պու մէմլէքէթտէ, հայսիյեթլէթի զաթիլլէյլի մու. խիլլ օլան Լսարէթին թէվլիտ իթտիլլի պիլ ճիւմլէ ֆէնա. լըգլար հէր տաիւմ եահուտիլլէրին եիւզիւնէ վուրուլմա. յօր մը... հէմ տէ քէստիլէրինի պու Լսարէթէ անլէր. Եէվգ իթմէյօրլար մի, Պիր եահուտի գըրպան ալթընտա էօլմիւշ իմիշ... պունտան նէ չըգար... քիմի ն վազի. ֆէսի:

Բերսարէ. - (Թիթլէյլէրէք.) Պէգիւմ պէտպաթթ Ա. բէլիմիգ՝ օ տէրէճէ հայիւմ վէ խուլուսքեար պիր չօճուգ օլտըղը հալտէ, եարը հիճապընտան վէ եարը տախի հըսս իթտիլլի անըտան գըրպան ալթընտա թէսլիմի բուհ իյլէ. տի, Պիգիւմ Լէհիսթանլը պիրատէրլէրիմիգտէն պիրի պի. չարէյի տէֆն իթմէք բուխսաթընը կիւն հալ իլէ իսթիհ. սալ իտէպիլտի վէ անըն կիւզէլ սէլյահ սաչլարընը քէս. տիրտէն սօնրա, պիգէ կէօնտէրտի, իչթէ պու սաչլար. տան վէ սէվկիլի էվլատըմըգըն գանըլա պօյանմըշ օլան պու պէգ բարչասընտան պաչգա պիւլ եատիկեարըմըգ գալմամըշ տըլ:

Պիչարէ գատըն՝ պու սէօգիւ սէօլլէյլէրէք, սաչ էօր. կիւսիւնիւ վէ գանլը պէգ բարչասընըն պուլընտըղը ճամ լէվհալը թէքրար թէքրար պուս իյլէտի:

Սամուէլ. - (Պու տիլխրաչ խաթըրէիւզըրնէ կէօզլէ. րինտէն ագմաղա պաչլամըշ օլան եաչլարը սիլէրէք) Էյ. վահ, հէմ Ճէնապը հազգ ֆամիլեամըգըն եիւզ էլլի-Է.

նէտէն պէրու յէմալը սատագաթլա տէվամ իտէկէլմիշ
 օլտըղը մէմուրլյեթին խիթամբէղիր օլաճաղը պիր սըրա-
 տա օղլումըզը էլիմիզտէն ալտը . (նէվզ էլատէ քէտէր-
 լէ .) Գունտան պէօյլէ պիղիմ սիսիլէմիզ տիւնեա իւզէ-
 րինտէ նէ եարաճուզ . . . վաղիֆէմիզ խիթամ պուլմըշ տէ-
 յիլ մի տիր . . . Գու սանտըզ իչինտէ գրալլարա մախտուս
 պիր սէրվէթ եօզ մը տրը . պունտան եիւզ էլլի «էնէ
 մուգատտէմ տիվար ըլա էօրիլլիլիշ օլան պու խանէ պէ-
 նիմ պէօյլէք բէտէրիմին վէլիի նիլմէթինին միրասխօրլարը
 էօնիւնտէ պու կիւն աչըլմայաճազ մը տըր . . .

Գու սէօզիւ միւթէագըպ , Սամուէլ՝ մահզունանէ պիր
 չէհրէ իլէ , բէնճէրէսինտէն կէօրմէքտէ օլտըղը խանէյէ
 տօղրու տէօնտի . Շաֆագ սէօքմէք իւզրէ օլուպ , մահի-
 թապ դուրուպ իթմիշ իտի . Խանէնին իւզէրինտէ պուլու-
 նան քէօշք , սիվրի տամ վէ օճագլարը եըլտըզլարլա միւ-
 ղէյեէն օլան գուպպէի ասիւմանըն գօյու մաի բէնկի իւ-
 ղէրինտէ նագշ օլունմագտա ըտը .

Գիրտէն պիրէ Սամուէլին պէնզի ուչտու . շիտտէթլէ
 ալաղա գալգտը , վէ խանէյի զէվճէսինէ կէօթէրէրէք
 թիթրէք պիր սէտա իլէ .

— Բերսարէ . . . եէտի ատէտ զըյատար նօզթալարա
 պագ . . . պունտան օթուզ սէնէ մուգատտէմ՝ վուգու
 պուլտըղը կիպի , շլմտի եինէ ըլըզ կէօրիւնիւյօր . . . պագ . . .
 պագ . - տէտի .

Փիլ հագրգա , խանէ իւզէրինտէքի քէօշքին բէնճէ-
 րէլէրինի գարալյան գուրչուն լէվհալար իւզէրինտէ վագ-
 թըլա աչըլմըշ օլան խաշ շէքիտտէքի եէտի ատէտ եու-
 վարլագ տէլիքլէր , կիւյա իչէրիտէն պիր քիմսէ մուճ ը-
 լա խանէնին թէրէսինէ չըզմըշ կիպի , եէտի ատէտ զը-
 յատար նօզթա միսալի գըղըլճըմլար սաշմագտա ըտը-
 լար .



2

ՏՈՒՑՈՒՆԱԹ ՎԷ ՄԱՔՆՈՒԳԱԹ

Սամուէլ վէ Բերսարէ՝ կիճէնին ալտընըզը արասըն-
 տա , քէօշքին թէրէսինտէ բարըլ բարըլ բարլամագտա օ-
 լան եէտի ատէտ զըյատար նօզթալա մուգտարպանէ
 պիր տէհչէթլէ աթֆը նագար իտէրէք , պիր գաշ տագը-
 գա գատար հարէքթիսիզ գալտըլար . պու էսնատէ , խա-
 նէնին արգա ճիհէթինտէն ուֆուգտա (հօրիզոն) բէյտա
 օլան կիւլ բէնկինտէ սօլղուն պիր գըլա շաֆաղըն զու-
 հուր իթմէք իւզրէ օլտըղընը թէպչիր իլէտի .

Սամուէլ իլք տէֆա պու սիւրիթի գաթ՝ իտէրէք ,
 վէ էլինի ալնընա կէօթիւրէրէք զէվճէսինէ տէտիքի .

— Գէպաթիթ էվլատըմըզըն խաթրրէի միւլլիմէսին .
 տէն հըսս իթաթիլմիզ քէտէր , պու ալամէթի գահրէտէ
 պիղիմ իչօն մուճիպի տէհչէթ հիշ պիր հալ պուլընմատը-
 ղընը տէրխաթըր իթմէմիզէ մանի օլտու .

Բերսաբէ . - Նէ՛ սէօյլէ յօրսըն . Սամուէլ :

Սամուէլ . - Կէրէք բէտէրիմ վէ կէրէք պէօյիւք բէտէրիմ՝ պիրի պիրինտէն բէք ուզագ զէմանյարտա , պու կիպի ըշրգլար կէօրմիւ շ օյտրգլարընը բէտէրիմ պանա սէօյլէ մէտի մի :

Բերսաբէ . - Լվվէթ , սէօյլէտի . . . Լաքին ծնյար տա պիգիմ կիպի պունըն սէպէպինի անյայամամըշյար ըտը . . .

Սամուէլ . - Բէտէրիմ իլէ պէօյիւք բէտէրիմ կիպի պիզ տէ ֆարզ իթմէյէ մէճպուրըզ քի . կէրէք անլէրին վէ կէրէք պիգիմ զէմանրըզտա մէճհուլ գայան պիր թարիգ՝ պու խանէ տէրունիճտէ էսրար նէվինտէն պիր վազիֆէ իյֆասընա մէմուր օլան պիր թագըմ ատէմլէրին տուխուլինէ խըտմէթ իտիյօր : Բէտէրիմ պու կիպի զուհուրաթը պանա խապէր վէրէրէք , անլէրտէն գօրգմամամը թէնպի՛ն իյլէտի . պու հալ օթուզ սէնէ մուգատտէմ պիր տէֆա տահա վուգու պուլմուշ օլուպ , օ միւտտէթտէն պէրու իրինճի տէֆա օյարագ եինէ զուհուր իտիյօր . . .

Բերսաբէ . - Հէր նէ տախի օյսա , պու ալամէթի զարիպէ թապիաթըն ֆէվգինտէ պիր շէյ կիպի պէնի գօրգուլթըյօր , Սամուէլ :

Սամուէլ . - (Գաշընը մահզունանէ պիր սուրէթտէ սալլայարագ) Մի՛ ճիգէյէր զէմանը կէչմիշ տիր , գարք . պու մահալլէտէ պիր շօգ էսկի խանէյէր պուլուճուպ , պունյարտան էքսէրիսինին եէր ալթընտան ուզագ մահայլէրլէ իխթիյաթ վէ միւնասէպէթի վար տրր . ըիվայէթէ նագարէն , պու եէր ալթընտարի եօլլարտան պազըլարր Ոէն նէհրինէ վէ էսկի զէմանտան գայմա մէզարլարա գատար ուզանրպ կիտէր իմիշ : Գէսպէլլի պու էվին տախի պէօյլէ կիզի պիր եօլու օյմալր . վէ պէօյլէ նատիրէն օրայա կէլէն ատէմլէր տէ օ եօլտան կիրիյօրյար :

Բերսաբէ . - Լաքին պու քէօշքիւն պէօյլէճէ զըյատար օյմասընա նէ տէմէլի :

Սամուէլ . - Գինանըն մուգայեէտ օլան բլանընա նազարէն , պու քէօշք՝ խանէնին սօնընը գաթընտաքի : Պէշ-Ս-Րէյ Ս-Լ-Պ տէնիլէն տաիրէնին այտընըզ բէնճէրէսի վէ եախօտ ֆէնէրի մէսապէսինտէ տիր : Գիւլիւն բէնճէրէլէրին գաբանմըշ օլմասը սէպէպիյլէ , խանէ տէրունի քեամիլէն գարանըզ օլտըղընտան , մէզքիւր մաթէմ սալասընա գատար չըգապիլմէք իչուն թապի ըշրգ գուլանըյօրյար : (Գիւլթրէյէրէք .) Գիրա , ըիվայէթէ նապարէն , պու սալատա բէր զարիպ վէ բէք մէնհուս շէյլէր վար ըմըշ :

Բերսաբէ տախի զէվճի կիպի տըզգաթլա մէզքիւր եէտի ատէտ զըյատար նօզթայա պագմագտա ըտը քի , անլէրին բարլագլըղը սապաշ այտընըղը շօզալտըզնա ազալմագտա իտի :

Բերսաբէ . - Սէօյլէտիյին կիպի , պու ալամէթի զարիպէ պունտան պաշգա պիր մանա գալտըմազ , Սամուէլ . . . Գունտան մաաա , պու կիւն Րէնըբոն ֆամիլեաթը իչուն օ տէրէճէ մուհիմ պիր կիւն տիր քի , պու կիպի զուհուրաթ պիգի թէաճճի պտէ պըրագամազ :

Սամուէլ . - Իրւզ էլլի սէնէտէն պէրու պու ընըզլարըն բէք շօգ տէֆայար զուհուր իթմիշ օլտըղը տիչիւնիւլիւրսէ , պաշգա պիր ֆամիլեանըն տախի պիգիմ կիպի սիլսիլէտէն սիսիլէյէ պիր վազիֆէի տինտարանէ իյֆասընա հասրը տրգգաթ իթմիշ օլտըղը թէսլիմ օլունմագ լազըմ կէլիր . . .

Բերսաբէ . - Լաքին պու վազիֆէ նէտէ՛ն իպարէթ տիր . պէլքի պու կիւն հէր շէյ մէյտանա չըգաճագ տրր :

Սամուէլ . - (Գիրտէն պիրէ խայալաթընտան սըյըլարագ վէ զանն իտէրսին քի իչսիզ տուրտըղընտան տուլլըր քէնտիսինի թէքտիր իտէրէք .) Լայտ , Բերսաբէ , հայտի . իշթէ օրթալրգ աղարտը . սաաթ սէքիզտէն էվվէլ սանտըզ հիսապաթընըն թէպէյեիւն իթմէսի . (Սէրվի զաճընտան մամուլ սանտըղը կէօսթէրէրէք .) վէ պու սեր-

վէթի ճէսիմէնին քեաղըտարը սրբայա գօծուլմասը լազը. մէտէն տիր. շունքի պու քեաղըտար քիտէրէ այլտ իտէ. անլէրէ թէսլիմ օլունաճագ տրր:

Բերսաբէ. - Հագգըն վար, Սամուէլ. պու կիւն պի. զիմ կիւնիւմիւզ տէյիլ տիր... պու կիւն րէսմի պիւ կիւն տիր: (Օղլունը տէրխաթըր իտէրէք քէտէրի ազիմէ.) Լկէր պունտան պէօյլէ պիզիմ իշուն մէսուտ կիւնլէր պու. լունսա իտի, պու քիւն չէ գատար լաթիֆ պիւ քիւն օ. լաճագտը:

Սամուէլ. - (Երբէր գէվճէսինին էլինէ տայաթարագ քէմալը մահգունիյեթլէ.) Բերսաբէ, հիշ օլմագսա վա. զիֆէի մուգատտէսէմիզի իյֆա իթմիշ օլմագ մէ Զունիյեթ. թիլէ մահգուզ օլաճալըզ. ճէնապը Այլաճ էվլատըմըզըն վէֆաթը բիւզիւնտէն պիզի հէր նէ գատար սուրէթի շէ. տիտէտէ թէճրիւպէ իլլէտի իսէ տէ. հագգըմըգտա ըզ. հարը միւրիւվիլէթ իթմէքտէն խայի գալտը մր: Յամիլէ. մըզըն իւշ սիւսիլէսինին պու մուհիմմ վազիֆէյի պաշ. լալըպ տէվամ իթմէյէ վէ պաշա շըգարմաղա մուվաֆ. ֆոզ օլմասը ճէնապը Հագգըն սայէի լութֆընտա տէ. յիլ մի տիր:

Բերսաբէ. - (Մուշֆիզանէ պիւ սուրէթտէ.) Էվվէթ. Սամուէլ. հիշ օլմագսա սէն պու մէմնունիյեթ իլէ պէ. րապէր քիւքիւնէթ վէ ֆէրահը գայպ տախի հրսս իտէ. ճէքսին. զիրա էօյլէն վազթը կէլինճէ, ղայէթ տէհշէթլի պիր մէսուլիյեթտէն գուրթուլմըշ օլաճագսըն:

Պու սէօղիւ սէօյլէյէրէք, Բերսաբէ՝ բարմաղընըն ու. ճըլլա սէրվիտէն մամուլ սանտըղը կէօսթէրտի:

Սամուէլ. - Տօղրու տրր. պէն պու սէրվէթի ճէսի. մէյի պէնիմ եէտիմտէ կէօրմէքտէն իսէ, գանունէն վա. րիս օլան գաթլար եէտինտէ կէօրմէյի տահա զիյաւտէ թէրճիհ իտէրիմ. լաքին պու կիւն սէրվէթի մէքքիւրէնին մուհաֆըզը օլմագտան գուրթուլաճալըմ... Պինաէն ա.

լէյհ՝ սօնրնճը տէֆա օլտարագ շու քեաղըտարըն հիսապա. թընրթէտգիգ իթմէլիյիմ. պատէհու պէնիմ տէֆթէրիմի սէնին ճէպ տէֆթէրին իլէ թաթպիգ վէ մուգապէլէ ի. տէրիզ:

Բերսաբէ մուվաֆագաթընը իյմա իտէր պիր սուրէթ. տէ պաշընը սալլասար: Սամուէլ գալէմի թէքրար էլինէ ալտը, վէ ֆէվգ էլ ատէ տըգգաթլա գասա հիսապա. թըլա մէշղուլ օլմայա պաշլատը: Ձէվճէսի իսէ, պիր ու. զուրսը թաթիխին՝ օղլունըն վէֆաթընը տէրխաթըր իլէ զիհնինտէ ույանտըմըշ օլտըղը հիւզնէնկիզ միւլաճագաթ վէ խաթըրէլէր տէրեասընա պիր տէֆա տահա միւսթաղ. րագ օլտու:

Պիզ շիմտի շու եիւզ էլլի պին ֆրանքըն ղայէթ սա. տէ վէ ֆագաթ սուրէթա լուսան նէվինտէն օլան հայրէթ. պախշ հիքեայէսինի շուրահըգտա օղլունայարըմըգա արզ իտէլիմ: Պու եիւզ էլլի պին ֆրանք, ֆաիզին ինզիմամը վէ ազիլանէ վէ սատըգանէ պիր իտարէ սայէտինտէ. եիւզ էլլի սէնէ գարֆընտա թապիաթըլլա վէ տահա տօղրուսը՝ հասպ էլ իճապ օ տէրէճէ մուհիմմ պիր սրգ. տարա պայիղ օլմուշ բաըքի, արբայ տէկրինեինին թախ. մին իթմէքտէ օլտըղը գրըգ միլիոն ֆրանքտան բէք զիյա. տէ ճէսիմ իտի: Արբայ տէկրինեի՝ սէրվէթի մէքքիւրէ հագգընտա ղայէթ նա՛մ էմամ վէ էքսիք մայիւմաթը պու. լընմագլա պէրապէր, պունճա սէնէլէր գարֆընտա պու սէրվէթին սիւսիլէտէն սիւսիլէյէ թէագուպ իտէն մուհա. ֆրզուարընա արըգ օլապիլէճէք ղայիաթ. իֆլաս վէ սաիրէ կիպի իհթիմայաթը տախի հիսապա գաթարագ, գրըգ մի. լիոն ֆրանքը բինէ բէք քիւլիլիլիլի տաթ իթմէքտէ իտի:

Պու սէրվէթին հիքեայէսի՝ իւշ սիւսիլէտէն պէրու. անը իլլէթէն Սամուէլ ֆամիլեասընատա մէրպուլթ պու. լընտըղընտան, պու ֆամիլեա հագգընտա պիր իքի սէօզ սէօլէմէյի լազըմէտէն աատ իտէրիզ:

Մ. Մարիոս տը Րէննրոն , 1670 թարիխնտէ , եանի վէճաթընտան պիր գաչ սենէ մուգատունմ , Բորթուկար տա պիր սէյահաթ իհրա իթտիյի սրրատա , մէզհէպ սէ պէպիյէ թէճթիյի ազայիտ մահրէմէոի (Հաւատայննու թիւն) թարաթընտան աթէչտէ իհրագ օլունմաղա մահրիմ իտիմիչ օլան պիր պէտպաիթ եահուտիին հայաթընը զա . յէթ նաֆուզբեար ատէմէր սայէսինտէ գու թարապի . միչ իտի Պու եահուտի Լսահակ Սամուէյ նամընտա պիր քիմաէ օլուպ , Սէն-Պրահուա սօգաղընտաքի իանէ . նին յիմաթի պէքծիսինն (Սամուէյին) պէօլիք բէտէրի իտի :

Միննէթտիտէլէր (երախտապարտ) քէնտիլէրինէ էյի . իք իտէն զաթլարա նէ գատար կէօնիւ պաղարլարսա , աթէնապ վէ համիյէթ բեար ատէմէր տէ պազր քէլլէ քէնտի միննէթտարլարնա օ գատար կէօնիւ պաղար . Մ. տը Րէննրոն Հիզպոնտա քիւլիք պիր սարրաթ . լըգ թիհարէթիյի մէչգուլ օլան Լսահակըն միւսթագիմ , զայրէթմէնա , շայըչպան վէ զէքի պիր ատէմ օլտըղընը իչիտէրէք , օ սրրատա քէնտիսի տէ Պրահուտա բէք քիւլ . լիյէթի պիր սէրվէթէ մայիք օլտըղընտան , պէրապէրիննէ Պրահուա կէլմէսինի վէ քէնտի սէրվէթի զաթիյէսինի ի . տարէ վէ նազարէթ իթմէսինի մէրգումա թէքիթի իյլէտի : Իահուտիլէրէ գարչը տաիմա իպրազ օլունան նէճրէթ վէ էմիյէթսիզիք օ վազթլար մէրթէպէի նիհայէյէ վարմըչ օլտըղընտան , Իսահակ Մ. տը Րէննրոնըն քէնտիսինէ կէսթէրմէքտէ օլտըղը շու էսէրի էմիյէթ վէ իթիմա . տան աօլպըր գաթ գաթ միւթէչէքքիւր օլտու : Թէքիթիիննը մա էլ մէմուէնիյէ գապուլ իթտի , վէ ումոււմըն նազարը հազարէթ վէ նէճրէթ վէ շիւպհէսինի ճայիպ պիր միլլէ . թէ մէնտուպ պուլընան քէնտիսի կիպի պիր եահուտիինն հայաթընը գուրթարտըրգուան սօնրա , աօլրուլըգ վէ սա . տագաթընա տաիսի իթիմատ կէսթէրէն Մ. տը Րէննրոն .

նըն խըտմէթինէ պիւթիւն հայաթընը վազֆ իթմէթ օ կիւնտէն իթիպարէն վատ ու թէահհիւտ իյլէտի :

Մ. տը Րէննրոն ալիճէնապ պիր գալպէ հըսսիյեա . թը ալիյէյէ վէ էճրեարր ֆէվգ էլ ատէյէ մայիք պիր ա . տէմ օլտըղընտան : ինթիխապ խուսուսընտա եանրիմամըչ ըտը : Իմյաք վէ էմվալը մէվճուտէսի զապթ ու մուստտէ . րէ օլունընճայա գատար , Իսահակ Սամուէյին հիւսնիւ ի . տարէսի սայէսինտէ ճայիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ չօ . զալտը . շունքի Լսահակ Սամուէյ իտարէի մէսայիհնէ տէրքեար օլան հայրէթպախչ իգթիտարընը բեամիլէն քէնտի վէլիի նիյմէթիինն ումուր ու խուսուսընա հասր իթ . միչ իտի :

Պատէհու բրօթէսթանլարա գարչը թաագիպաթ վէ թէատտիյաթ զուհուր իտիպ : Մ. տը Րէննրոն բեամիլէն խարապ օլտու , վէ սէրվէթի մէվճուտէսի զապթ օլունա . րագ , վէճաթընտան պիր գաչ էլիւ էվվէլ քէնտիսինի իթ . համ իթմիչ օլան մէզիւթի թարիզաթընըն մարթըրա . հիպլէրինէ թէրք իտիպի : Մ. տը Րէննրոն հայաթընա ճէպրէն իթիմամ վէրմէր իչուն ինթիխապ իթտիյի պիր մա . հալտէ կիզլէնմիչ օլտըղընտան , Լսահակ Սամուէյի իսա . ֆիլէն օրայա ճէլպ իթտիրտի , վէ սէրվէթի մէվճուտէսի . նին եէկեանէ պազրլէսի օլան եիւզ էլլի պին Քրանըր մէրգումա թէսլիմ իյլէտի : Պու սատըգ վէ վէճաբէր . վէր խըտմէթբեար պու եիւզ էլլի պին Քրանըր իչլէ . թիպ Ֆաիզինի սէրմայէյէ զամմ իթմէյէ վէ պատէհու թէքրար Ֆաիզէ եաթըրմաղա մէճպուր ըտը : Էկէր օղու . օլուրսա , պու վապիֆէյի անա թէվտի իտէճէք , վէ աքսի թագտիրտէ , ագրապասընտան սատըգ վէ մուսթագիմ պիր ատէմ պուլուպ պու իչին էմրի իտարէ վէ վէքեալէ . թիին անա իհալէ իտէճէք վէ պունըն իչուն միւսաթիպ պիր իւճրէթ տէ թախսիա օլունաճագ իտի : Իչթէ պու իչ պէօլլէճէ էվլատտան էվլատա վէ եա ագրապատան ագ . պէօլլէճէ էվլատտան էվլատա վէ եա ագրապատան ագ .

մուռէ՛ 1790 սէնէսինտէ թէվէյլիտ իթմիշ վէ եիկիրմի
այթր եաշրնտա օյտրղր հայտէ, Բուսիասա ճարի օլան
Գնութ նամ գրրպան ճէզասր թէէսիրիյլէ վէֆաթ իյլէմիշ
իտի :

Պու սիւթիէնամէյէ վուգուֆ քէյտա իտիինճէ, տի-
վար իյէ մուհաթ օլան մէզքիւր խանէնին պէքճիյիյինի տէր
էօհտէ իթմիշ պուրունան Սամուէյ ֆամիլեասարնըն պու իւշ
ազասրնըն ուզուն միւտտէթ եաշամայարր վէ պու սու-
րէթյէ օն տօզուզրնճը տարր օն եէտինճի ասրա րապթ
իթմէլէրի Մ. տր Բէննրբունըն վասիլէթնամէսինի սատէլէշ-
տիրմիշ վէ գօյալլաշտրրմիւշ օյտրղր պիսսուհույէ անյաշր-
լապիլիր : Մ. տր Բէննրբուն իսէ՛ սերվէթի մէթրուքէսինի
հէր տիւրլիւ ճիյլէքեարանէ վէ նամէշրու՝ մուտմէլաթսան
սալիմէն վարիսլերինէ եէթիւտիրէպիմէք իշուն, մէզքիւր
եիւզ էյլի պին ֆուանզրն եալընրզ եիւզտէ պէշ ֆաիզ իյէ
իշլէթիլմէսինի վէ պու ֆայրզուարլն սէրմայէյէ զամմ օ-
լունարագ արթըրըլմասրնը Սամուէյ ֆամիլեասրնըն ճէտ-
տի օլան Խսահակ Սամուէլէ սարահաթէն թէնպի՛ իյլէմիշ
իտի :

Սամուէլ ֆամիլեասրնըն մէջնէպտաշարը օյուպ, բօ-
լիշայը իլը աէֆա օյարագ իճաա իթմիշ, վէ պու սայէտէ,
գուրունը վիւսթատա (միջին դար) ճիւլլիյէթի սէր-
վէթլէրի պիլէ տիւնեանըն պիր ուճրնտան օ պիր ուճրնա
խաֆիյէն նագլ իթմէյէ, վէ թէ՛ տի սերվէթի զաթիլէլէ-
րինի տիւշմէնլէրինին քէնշէի հրա ու թամարնտան մու-
հաֆագա իյլէմէյէ մուգթէտիր օյմուշ պուլընան եահու-
տիլէր՝ օն սէքիլինճի տարրն նիշայէթինէ գատար մուա-
մէլաթը սարրաֆիլէյի վէ ագճէ թիճարէթինի ատէթա
եալընրզճա իճրա իթտիքլէրինաէն, Սամուէլ ֆամիլեասր-
նըն մուամէլաթը խաֆիլէ վէ մալիյէսինէ ֆէվզ էլատէ
մուամէնէթ իթտիլէր. զիրա Խամուէլ ֆամիլեասը՛ քէնտի
եէտինտէ պուլունուպ թէտրիճէն ճէսիմ պիր սերվէթէ

րապայա ինթիգայ իյէ եիւզ էլլի սէնէյէ գատար տէ-
վամ իտիպ կիտէճէք իտի : Մ. տր Բէննրրոն պունյարտան
մաատա , համիւնիւն նիհայէթինէ գատար Սէն-Պրանսուա
սոգաղրնտարի խանէնին պէրճիսի օլմասընր տա Խահակ
Սամուէլտէն ըէճա իթմիշ օլմաղլէ , մէրգում օրատա մէճ-
ճանէն օթուրաճագ , վէ էկէր միւմքին իսէ , պու մէմու-
րիյեէթի տէ քէնսի էվլատ ու ահիատրնա վաթիյէթ իտէ-
ճէք իտի :

Խահակ Սամուէլին վէլէվ էվլատր օլմաղաա պիյէ ,
պիր գաչ եահուտի Ֆամիլիասընր չօզ տէֆայար պիյի պի-
րինէ րապթ իտէն իթթիֆագ ու իթթիհատ Ֆիքրի սալէ-
սինտէ , Մ. տր Բէննրրոնն պու սօն արզուսը գապիլի իճ-
րա օլապիլիր իսի : Խահակ Սամուէլին ագրապասը՝ մէր-
գումըն վէլիի նըյմէթի օլան զաթ հազգընտարի հըսը
միննէթտարանէսինէ իշթիրար , վէ քէնտիլէրինտէն պիրի-
նին տէրէօճտէ իթմիշ օլտըլը պիր վաղիֆէյի կերէք քէն-
տիլէրի վէ կերէք քէնտի շիւրրէյէթի պիր սատագաթը
տինտարանէ իյէ իյֆա իտէճէրլէրի պէտիհի իտի : Հալիմ ,
1689 սէնէսինտէ , եանի Մ. տր Բէննրրոնն վէֆաթըն-
տան պիր գաչ սէնէ սօնրա , Խահակըն պիր էրքէք էվլա-
տը տիւնեայա կէլտի : Լէվի Սամուէլ նամընր այմըշ օլան
պու առէմին պիրինճի զէվճէսինտէն էվլատր օլմատըղըն-
տան , այթմըշ եաշընա եաղըն պիր զէմանտա թէրրար
էվլէնմիշ վէ 1750 սէնէսինտէ պիր էվլատա մալիք օլմուշ
ըտր . պունըն իսի տէ Դաւիթ Սամուէլ օլուպ , Սէն-Պը-
րանսուա սոգաղրնտարի խանէնին յիմտիլի պէրճիսի իտի
քի , պու հիքեայէնին թարիսի վուգուր օլան 1832 սէնէ-
սինտէ սէքսէն իրի եաշընտա պուլուներյօր , վէ սօգսան
իւշ եաշընտա վէֆաթ իթմիշ օլան բէտէլի գատար ուզուն
միւտտէթ եաշեաճտղր տա մէմուլ օլունըյօր իտի : Նի-
հայէթ , չուրասընր տաիսի պէյան իտէլիմ՝ քի , Բերսա-
քէնին էլէմի տէրունյա եատ իթտիլի օղլու Արէլ Սա-

պատիղ օլան պու մէպլաղը . թագորիպէն 1820 սենէ-
սինէ գատար , Էվրօբանըն էն գէնկին եահուտի պանգա-
լարընա վէ թիճարէթ/սանէլէրինէ վէրմիշ իտի : Գու էմ-
նիյէթի վէ կիզլի մուամէլաթ սայէսինտէ , Սէն-Յրանսուա
սօգաղընտարի խանէնին շիմտիքի պէքճիսի՝ ատի էմանէթ-
լէր վէ եա բօլիշարար վասթաթարյա մէպլաղի ճէսիմէ
Ֆաիզա եաթըրմաղա մուվաֆֆազ օլմուշ իտի . զիրա պիլ
խասսա պունըն իտարէ վէ վէքեայէթի կիւնիւնտէ իտի
քի , սերմայէ իթթիսազ իտիլէն մէպլաղ՝ Ֆաիզին ինզի-
մամըյա հիսապա կէլմէզ պիր սուրէթտէ թէքէսսիւր
իթմիշ իտի : Բէտէրի վէ պիլ խասսա տէտէսի՝ քէնտիսինէ
նիսպէթլէ բէք ճիւզի պիր մէպլաղ իշլէթմիշլէր իտի : Ազ-
ճէ Ֆաիզսիզ գալմամագ իշուն հէր նէ գատար արգատան
արգայա ազճէ եաթըրմաղա էմիլիէթի մահալլէր պուլ-
մագ լազըմ կէլիր իտի իսէ տէ , պու նէթիճէյէ տէսթրէս
օլմագ իշուն , խուսուսըյա էյի միլիոնյար մէսէլէսի գու-
հուր իթտիլինտէ , պէօյիւք պիր էնլիլիէթ վէ գապիլիլիե-
թի սարրաֆիլիլիլէ լազըմ ըտը : Պիր ազ աշաղրտա զիքր օ-
լունան խիւլասաի հիսապիլիլիլէտէն տախի կէօրիլէճէյի
վէճհլէ , բէտէրինտէն ալրշմրշ օլան պու սօնընճը Սա-
մուէլ՝ պու էնլիլիլէթ վէ իսթիտատը մէրթէպէի նիհայէյէ
վարտըրմրշ ըտը :

Ֆիլ հագրգա , պու եահուտի ֆամիլիեասընըն հարէ-
քեաթընտան տահա միւէսսիր , տահա նէճիպանէ վէ տա-
հա շալմար հիւրմէթ պիր շէյ օլամազ ըտը . զիրա պուն-
լար՝ քէնտիլէրինտէն պիրիսինին տէրէօհտէ իթմիշ պար-
ղը վազիֆէի շիւքրանա պէօյիլէճէ իշթիրաք իտէրէք ,
պունճա սէնէլէրտէն պէրու , հիշ պիր հիսսէ պէքլէմէ-
տիքլէրի քիւլիլիլիլիլի պիր սերվէթ հուսուլէ կէթիրմէք ի-
շուն , քէմալը զէքեալէթ վէ սատագաթլա վէ հիշ պիր
մէնաֆիի շախիլիլի կէօզլէթմէլէրէք սարֆը վիւճուտ իթ-
մէքաթ , վէ պու սուրէթլէ սերվէթի մէքքիւրէթ պէօ-

յիւք բէտէլլէրիլիլի վէլիի նիլմէթի օլան Մ . տը Բէննը-
րոնըն վարիպէրի եէտինէ թէմամէն վէ սայիմէն եէթիշ-
տիլմէյէ շալըշմագտա ըտըլար . նիհայէթ , եիւզ էյիլի սէ-
նէ սօնրա հուսուլքէզիր օլամագ պիր սերվէթի ճէսիմէ
հագրընտա . պիրի պիրինէ էմիլիլիլիլի , իթիմատ վէ հիւսնի
զաննտան պաշգա պիր թէէմինաթ կէօսթէրմէմիշ , վէ
եալընըզ ատի վատլարլա իքթիֆա իլլէմիշ օլան Մ . տը
Բէննըրոն վէ Իսահակ Սամուէլ իշուն պունտան տահա
զիլատէ մուճիպի շէրէֆ վէ իթթիլիլիլի պիր շէյ օլամազ
ըտը :

.....

Սամուէլ՝ էլինտէքի միւֆրէտաթ տէֆթերինի քէմա-
լը տըքգաթլա պիր տէֆա տահա օգուտըգտան սօնրա ,
զէվճէսինէ .

— Եսարտըղըմ ճէմլէրին տօղրու օլտըղընտան էմին
իմ . շիմտի պու տէֆթէրէ եազմըշ օլտըղըմ թահվիլա-
թըն հիսապաթընը էլինտէքի ճէպ տէֆթէրինլէ մուգա-
յէսէ վէ մուգապէլէ իտէլիմ : Գունտան պաշգա , թահ-
վիլաթը մէքքիւրէնին պու քիւլիւք սանտըգ տէրունինտէ
տըրա իլէ թէրթիպ իտիլմիշ օլուպ օլմատըղընը տա թահ-
զիգ իտէճէյիմ . զիրա , պու սապահ վասիլէթնամէ աշը-
լընճա պունլարըն ճիւմլէսինի տէ մուգալէլաթ մուհար-
րիլիլիլիլի եէտինէ թէսլիմ իտէճէյիմ :

Բեքսարէ . - Բէք ալէա , ազիզիմ , պաշլա՝ պագալըմ ,
պէն հագրըրըմ :

Սամուէլ՝ սանտըգ տէրունինտէքի մէվճուտը թահ-
զիգ իթմէքլէ պէրապէր . աթիտէքի հիսապնամէյի օ-
գուտը .

Մ. ՏԸ ՐԷՆՆԸՐՈՆԸՆ ՎԱՐԻՍԼԵՐԻՆԷ ԻՆԹԻԴԱԼ ԻՏԷՃԷՔ
ՍԵՐՎԷԹԻՆ ԽԻԻԼԱՍԱԻ ՀԻՍԱԳԻՍԵՏԻՍԻ

ԴԱԻԻԹ ՍԱՄՈՒԷԼ ԹԱՐԱՅՐՆՏԱՆ ԻԱՆՁԻՄ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ

ՏՈՒՂՈՆԱԹ

ՁԻ-Ն+

Իսմէն մուգայեէտ վէ համիլինէ իէէտիլէ օլունմագ իւզրէ եիւզտէ պէշ ֆաիլլի 2 մի- լիոն ֆրանքլըզ ճրանսրզ թահվիլաթը. մու- սատտագ հիսապ բուսըլալարընա (Պօռտըռօ) նազարէն 1825 սէնէսինտէն 1832 սէնէսինէ գատար 99 ֆրանք 50 սանթիմ պիր ֆիլյաթը վասաթիլէ իլէ իշթիրա օլունմուշ	39,800,000
Միւխթէլիֆ ճինսլէրտէն եիւզտէ 3 ֆա- իլլի 900,000 ֆրանքլըզ ճրանսրզ թահվիլա- թը. եինէ այնը սէնէլէր գարֆընտա 74 ֆր- րանք 50 սանթիմ պիր ֆիլյաթը վասաթիլէ իլէ իշթիրա օլունմուշ	22,275,000
Պէհէր ատէտի 1,900 ֆրանքա օլարագ միւլթէրէրէն իշթիրա օլունմուշ 5,000 ատէտ ճրանսա Պանգասը ազսիօնը	9,500,000
Պէհէր ատէտի 1,115 ֆրանք պիր ֆիլյա- թը վասաթիլէ իլէ իշթիրա օլունուպ, մէզ- քիւր ազսիօնլարըլա պիրլիքտէ պիր շա- հատէթնամէ իլէ շիրքէթ նէզտիինտէ էմանէ- թէն պրագըլմըշ օլան 3,000 ատէտ Տէպթ- Դանալար ազսիօնը	3,345,000
Սէր-էն իքի ֆրանք պիր ֆիլյաթը վասա- թիլէ իլէ իշթիրա օլունան 125,000 տիւզա- լըզ նարոյի թահվիլաթը . - 2,050,000 տիւզա. պէհէր տիւզա 5, ֆրանք 50 սան-	

	Ֆրանկ
Թիմ իթիպարը.	9,020,000
Տօգսան իւշ ֆլօրին պիր ֆիյաթը վասա- թիյէ իւէ իշթիրա օլունան 1,000 ֆլօրինիք 5,000 Ռվսթրիս կիւմիւշ ազճէսի . - 6,650,000 ֆլօրին . պէհէր ֆլօրին 2 ֆը- րանք 50 սանթիմ իթիպարը.	44,625,000
88 ² / ₁ պիր ֆիյաթլա իշթիրա օլունան եիւզտէ իւշ ֆաիզի 75,000 եժլոմվի ինկի- իզ գոնսոլիտէսի թահվիլաթը . - 2,218,750 ինկիիզ լիրասը . պէհէր ինկիիզ լիրասը 25 ֆրանք իթիպարը.	55,468,750
9էհէրատէտի 60 ֆրանքլըզ օլարագ եիւզտէ 2 ¹ / ₂ ֆաիզի 1,200,000 ֆլօրինիք Հոլլանտա թահվիլաթը . - 28,860,000 ֆը- լօրին . պէհէր Հոլլանտա ֆլօրինի 2 ֆրանք 10 սանթիմ իթիպարը.	60,606,000
Ալթուն վէ կիւմիւշ ազճէ օլարագ պան- գա պիւէթիլէ պագըյէի տույունաթ . . .	535,250
	212,175,000

ԼԻՄԻՏԱԿԱԹ

Գէօյիւք բէտէրիմ Իսահակ Սամուէլին
1682 թարիխինտէ ԼԻ. տը Բէննրոնտան
ախզ իթմիշ օլարղը վէ անըն . բէտէրիմ վէ
պէնիմ ալէթ թէվալի եիւզտէ 5 կիւզէշթէ
իւէ ֆաիզէ եաթըլտըղըմըզ 150,000 ֆը-
րանըն ալթը ալտա պիր քէրրէ հիսապը
րույէթ օլունարագ վէ ֆաիզի սէրմոյէյէ
զամմ իալլէրէք . մէլֆուֆ (նեբփակեալ)
հիսապ բուսուլասը մուճիպինճէ շու մըզ-

Ֆրանսիա

առաջ պայլիզ օրմուշ տըր	225,950,000
Լային մէրպուիթ օլան թափսիլաթ տէֆ- թէրի մուճիպինճէ, իֆլասլար բիզիւնաէն վուգու պուլան զայիաթ, շու եա պու ա. տէմէ էօտէնիլմիշ օլան գօմիսիօն վէ տէլ- լալ իւճրէթլէրի վէ պիրի պիրինի միւթէա- գըպ իշլէրի իտարէ իթմիշ օլան իւշ պէքճի- նին մաաշարը պու մըգտարտան թէնզի օլանուր	43,775,000
	<hr/> 212,175,000

Քարիս, 12 շուպաթ 1832.

Սամուէլ սէրվի աղանճրնաան մամուլ սանտրգ տէ-
րունինտէքի էվրագր թէտգիգ վէ թահգիգ իթտիքտէն
սօնրա .

— Թամամ պէօյլէ տիր . Տէմէք օլուր քի, Րէննրթոն
Ֆամիլեասըրն վարիսլէրինէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ սան.
տըգտա իֆի ԵիԻՁ Օն իֆի ՄիլիՈն ԵիԻՁ ԵԼԹՄԻՇ ՊէՇ
Պին Ֆրանք գայմըշ տըր . - տէլիպ, քէմայը զուրուր վէ
իֆթիխարլա գէվճէսինին Եիւզիւնէ պագտը .

Ռերսարէ . - (Թէաճճիւպտէ գայարագ .) Պու ինանըլ-
մազ շէյ տիր . պէն էլինտէ պիր սէրվէթի ճէսիմէ պու-
լընտըզընր պիլիր իտիմ . Լաքին պունստան Եիւզ էլլի սէնէ
մուգատտէմ Մ. տը Րէննրթոն թարաֆընտան պրրագըլմը
օլան 150,000 Ֆրանքըն պու ինանըլմազ սէրվէթին Եե-
կեանէ մէնպար օլտըլընա աայա ինանամայօր րտըմ .

Սամուէլ . - (Մաղրուրանէ .) Վէ Ֆագաթ Եէկեանէ
մէնպար պու տըր, Ռերսարէ . . . Շիւպէսիգ, պէօյլէք
բէտէրիմ, պապամ վէ պէն պու սէրմայէնին էմրի իտա-
րէ վէ նազարէթինտէ սօն տէրէճէ սատագաթ վէ տօղրու .

լըգ կէօսթէրմիշիզ տիր . պա խուսուս իսթիլալ վէ թի-
ճարէթ պուհրունըլարը (տագնապ) գէմանլարընտա, ագչէ-
լէրի Ֆայրգա Եաթրումագ իչուն միւթէպէր վէ միւթէմէտ
մահալլէր ինթիխապընտա պէօյլէք զէքեապէթ ու իհթի.
յաթլա տավրանմաղա մէնպուր օլտուգ . Լաքին էվրօքա-
նըն հէր թարաֆընտա պուլընան մէզհէպտաշլարըմըզ իլէ
միւնասէպաթը թիւճճարիյէտէ պուլընամարզ սայէսինտէ,
պու պապտէ զօրլուգ շէքմէտիք . Ֆագաթ կէրէք պէն,
կէրէք պէօյլէք բէտէրիմ վէ կէրէք պագամ Ֆահիշ
կիւզէլթէ վէ նիգամէն մուպեէն օլան Ֆաիզ մըգտարըն-
տան Եիւքսէք պիր Ֆիլաթ իլէ ագչէ Եաթրումագ իսթէ-
մէտիք . . . Մ. տը Րէննրթոնն էմրի պէօյլէ իճապ ի-
տէր իտի . պինաէն ալէյհ տիւնեա իւզէրինտէ պու սէր-
վէթտէն տահա տօղրու վէ տահա սաֆի պիր սէրվէթ օ-
լամազ տէնիլէպիլիր . . . Եկէր պէօյլէ պիղարագանէ վէ
հէր տիւրլիւ հիլլէտէն խալի օլարագ տավրանմայրպ տա .
պազը միւնասիպ հալլէրտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէսէ
իտիք, պու սէրվէթին իքի Եիւզ օն իքի միլիոն Ֆրանք-
տան տահա զիյատէ պիր մըգտարա պայլիզ օլանաղը թա-
պի վէ աշիքեար րտը .

Ռերսարէ . - Լաքին պու օլամազ շէյ տիր . պու մէպ-
լազ պանա ատէթա ինանըլմազ պիր շէյ կիպի կէօրիւ-
շիւյար .

Սամուէլ . - Պունտան տահա սատէ պիր հիսապ օլա-
մազ, Ռերսարէ . տիւնեա ալէմ պիլիր քի, պիր սէրմայէ
Եիւզտէ Յ Ֆաիզ իլէ իշլէթիլէրէք վէ Ֆաիզ սէրմայէյէ
գաթրարագ, օն տէօրթ սէնէ գարֆընտա իքի գաթ թէ-
զայիա իտէր . շիմոի տիւչիւն քի Եիւզ էլլի սէնէ իշլէտէ
օն քէրրէ օն տէօրթ վար տըր . տէմէք օլուր քի, իլք տէ-
ֆա պէօյլէք բէտէրիմէ թէսլիմ օլունան Եիւզ էլլի պին
Ֆա պէօյլէք բէտէրիմէ թէսլիմ օլունան Եիւզ էլլի պին
Ֆրանք պու սուրէթիլէ օն տէօրթ գաթ արթմըշ տըր . իշ-
թէ . սէնէ տիւշարը թէաճճիւպ իտէն մատտէնին բէք
Կ-167



լուն սանտրղըր գալալարագ .) Չունրի , բէտէրիմին իժ-
 յէթի վագրասընա կէտը , Մ. տը Բէննրբուրն՝ օ զէման-
 տա , էն պէտիւք սահիպի ազլ ու զէքե - զաթլարտան
 պիրիսի օլտըրընը պէտիւք բէտէրիմ տախմա սէտլէրմիչ .

Ինրսաբէ . - (Ս. յաղա գալալարագ .) Պըսն զէքը քէն-
 տի վարիպէրի տէ՛ գրալլարա լալլոյ օլան պէտէ պիր սէր-
 վէթի ճէթիլլը շայէսթէ ատէմլէր օլտուղար վէ պու
 սէրվէթի շանլարընա լալըզ պիր սուրէթ տէ իսթիմալ իթ-
 սինլէր :

Շաֆագ քեամիլէն աչըլմըլ ըտը . սապահըն ալաֆ-
 րանկա սաաթ եէտիսինի վուրտու :

Սամուէլ սէրվի աղահընտան մամուլ օլան իժիպիւք
 սանտրղըր՝ մէչէ աղահընտան եաբըլմըլ էսկի տօլապըն ալ-

սատէ պիր շէյ օլտրղընը կէօրիւլօլսըն , 1682 տէ , Մ. աբ
 Բէննըրոն պէօլիւք բէտէրիմէ 150,000 ֆրանք թէսլիմ իթ-
 միչ . պու մէպլաղ սէօլլէմիչ օլտրղըմ վէճի իլէ , ֆաիգէ
 եաթըրըլարագ վէ ֆաիգ սէրմայէլէ գամիմ օլունարագ ,
 օն տէօրթ սէնէ սօնրա , եանի 1696 սէնէսինտէ 300,000
 ֆրանքա պալիղ օլմուչ , Գու տա 1710 թարիխինտէ իքի
 գաթ աբթըպ 600,000 ֆրանքա վտըմըչ , Գէօլիւք բէտէ-
 րիմին հիլի վէֆաթընտա , եանի 1719 թարիխինտէ ,
 մէպլաղը մէգըիւր պիր միլիտա գարիպ պիր մըգտարա
 պալիղ օլմուչ , 1724 տէ . պիր միլիտն 200,000 ֆրանք օլ-
 մուչ , 1738 տէ , իրի միլիտն 400,000 ֆրանք . 1752 տէ ,
 եանի պէնիմ տօղտուղըմ թարիխտէն իքի սէնէ սօնրա ,
 տէօրթ միլիտն 800,000 ֆրանք . 1766 տա , 9 միլիտն
 600,000 ֆրանք . 1780 տէ , 19 միլիտն 200,000 ֆրանք .
 1794 տէ , եանի բէտէրիմին վէֆաթընտան օն իքի սէնէ
 սօնրա , 38 միլիտն 400,000 ֆրանք . 1808 տէ , 76 միլիտն
 800,000 ֆրանք . 1822 տէ , 153 միլիտն 600,000 ֆրանք ,
 նիհայէթ պու կիւն , օն սէնէլիք ֆայրըր տա գամիմ ու ի-
 լավէ իտէրէր , սէրվէթի մէգըիւրէ լա ազալլ 325 միլիտն
 ֆրանքա պալիղ օլմայր իտի . լարին , հիսապարը էթրաֆ-
 յընա թուրքըմըչ օլան պազը գայիաթ վէ թէէտիլէսի գա-
 րուրի օլան մէսարըֆաթը միլիթէլիֆէ սէպէպիլլէ , սէր-
 վէթի մէգըիւրէ՝ պու սանտրղ տէրունիտէ մահֆուգ
 պուրնան թահվիլաթտան իպարէթ օլարապ 212 միլիտն
 175,000 ֆրանքա հնմիչ տիր :

Բերսարէ . - (Միլիտահազարեարանէ .) Շիմտի անլայօ-
 րըմ , տօսթում . լարին ֆայրը տէնիլէն շէլին նէ ինանըլ-
 մայանագ գուվվէթի վարըրըչ . հայր հաղըրտա բէք քիւ-
 չիւք օլան պիր սէրմայէ իլէ իսթիղպալտէ նէ գատար
 շայանը հայրէթ իչլէր կէօրիւլէպիլիթ իմիչ :

Սամուէլ . - Գէսպէլլի Մ. որ Բէննըրոնըն էֆքեարը
 տա պէօլլէ օլմուչ օլմայր . (Սէրվի ալաճընտան մամուչ օ .

գասարնտաչի պէօյի ք տէմիր գասայա գօյտըգտան սօնրա .

— Տիվարճըլար շիմտի նէրէտէ իսէ կէլիրլէր , Բեր-
սարէ՛ . Մ . տը Բէննըրօնըն պու կիւն պուրատա հազըր
պուլունաճագ օյան վարիսլէրինին քիմլէր պառըրըն անչա-
մագ իւզրէ պէն տէ սէնին գատար մէրագ վէ էնաիչէ ի-
տիյօրրմ . - տէտի :

Գու սրբատա , արապա գարու որնըն տէմիր շագչաղը
իքի իւչ տէֆու քէմայը շիտտէթմէ վուրուլուպ իանէյի
սարստը . պէրճի քէօրէքլէրի իսէ հավլամաղա պաշլատը-
լար . Սամուէլ գէվճէսինէ խիթապէն տէտի քի .

— Կէլէնլէր պէպէլլի մու գամէլլաթ մու հարրիրինին
քիտթիպի իլէ տիվարճըլար օյմայը . քէճա իտէրիմ . պի-
թիւն անախթար տէսթէլէրինի հաֆթալարըլլա պէրու .
պէր պիրլէշտի . շիմտի թէրրար կէլիպ պամաղըրմ :

Գու սէօյի սէօյլէտիքտէն սօնրա , Սամուէլ՝ իխթի .
յարլըլընա րազմէն քէմայը սիւրաթյա նէրտիւ պանտան
աշաղը էնտի , վէ գարույա հազլաշրպ քէնճէրէլէրտէն
պիրիթիք յէմայը ինթիլլաթյա աշորգտան սօնրա , տիվար-
ճը գըլաֆէթինտէ իւչ ամէլէ իլէ սիյաճ իխպատլար կիլին .
միշ պիր տէլի գանլընըն գարու . էօնիւնտէ տուրմագտա
օլտըղյարընը կէօրտի . հայ պու ըի պունյարըն քիմ՝ օլ-
տըղյարընա էյիճէ գանաաթ հասըլ իթմէր իչուն , գա-
րուլը պամաղտան էվվէլ .

— Նէ՞ իսթէպըրըզ , էֆէնտիլէր . - տէյու սօր-
տու :

Քեաթիպ . - (ճէթապէն .) Տիվար Էօրիւլիւչ օյան
գարունըն հիյնի քի շատընտա հազըր պուլլունագ իւզրէ .
մու գամէլլաթ մու հարրիրի Մ . Տիւմէնիլ թարաֆընտան կէ-
լիյօրրմ . պու իանէնին պէրճիսի օյան Մ . Սամուէլէ իս-
թապէն էֆէնտիլին Եագմըշ օլտըղը մէթմուպտու շու-
տըր :

Սամուէլ . - Սամուէլ պէն իմ , մօսիւօ . լու թֆէն մէք .

Թուպնըզը գուժույա աթընըզ. շիմտի կելիպ ալըրըմ:

Մուզավէլաթ մուհարրիբինին քեաթիպի՝ ումուզլա-
լընը գալտըրարագ, Սամուէլին թէքլիֆինէ մուվաֆա-
գաթ կէսթէրտի, Զիրա, վէսվէսէլի իխթիյարըն պու թա-
լէպի քէնտիսինէ զայէթլէ շայանը իսթիհզա կէօրիւնիւ-
յօրտու:

Գէքէի գուժույը աշըպ մէքթուպը ալտը վէ ըշըղըն
իյանէսիլլէ օգույապիլմէք ի գրէ քէմէրին նիհայէթինէ տօզ-
րու կիթտիքտէն սօնրա, գարուժընըն ճէպինտէն եինէ
մուզավէլաթ մուհարրիբինին տիկէր պիր մէքթուպընը յը-
գարըպ, իմզասընը մէքթուպը մէզքիւրըն իմզասըյա
թաթպիգ իյլէտի, պու թէտապիրի իհթիյաթիյէտէն սօն-
րա, քէօրէքլէրինի գէնճիրէ պաղլայըպ կիթտի քեաթիպ
իլէ տիվարճըյարա գարույը աշտը:

Մուզավէլաթ մուհարրիբինին քեաթիպի գարուտան
իշէրի կիրտիյինտէ:

— Գու գատար իհթիյաթըն մանասը՝ նէ, իխթիյար
աօսթոււմ, միւսթաճքէմ պիր գալէանըն գարուսընը աշմօզ
լազըմ կելսէ իտի, պէյըի պու գատար մէրասիմ վէ իհ-
թիյաթա լուզոււմ կէօրիւլմէզ իտի, — տէտի:

Եահուաթ ճէվապ վէրմէքսիզին էյիտի, Գեաթիպ
Սամուէլին գուլաղընտան աշաղը էյիլէրէք:

— Սաղըր մըսընըզ, ազիզիմ, — տէյու հայգըրտը:

Սամուէլ, — (Նէգաքէթլէ կիւլիւմէյէրէք) Խայր,
էֆէնտիմ, սաղըր տէյիլ իմ, (Գէմէրտէն տըշարըյա տօզ-
րու պիր գաշ ատըմ աթարագ վէ խանէյի կէսթէրէ-
րէք.) Տիվարլա էօրիւլիւ օլուպ պու կիւն աշըլաճագ օլան
գարու իշթէ շու աըր, մօսիէօ, Գունտան պաշգա, սաղ
թարաֆտուսի իրինճի բէնճէրէնին տէմիր վէ գուրշոււն շէր-
շիվէլէրինի տէ սէօրմէք լազըմ աըր:

Գեաթիպ, — Գիւթիւն բէնճէրէլէրի՝ նէ իյոււն աշտըր-
մայօրսընըզ:

Սամուէլ . - Չունքի պու խանէնին պէրճիսի սըֆա-
թըլա ալտըղըմ էվամիր պէօյլէ տիր :

Քեաթիպ . - Էվամիրի մէգրիւրէյի սիղէ քիմ վէրտի :

Սամուէլ . - Բէտէրիմ վէրտի , մօսիէօ . բէտէրիմէ տէ
պու խանէնին սահիպի նամրնա պէօյիւք բէտէրիմ թէպ-
լիշ իթմիշ տիր Պէն պէքճիլիւրտէն չըգըպ տա , պու
խանէ սահիպի ճէտիտինին ևէտի թասարրուֆընա կէչին-
ճէ , նասըլ իսթէրսէ էօյլէ հարէքէթ իթմին :

Քեաթիպ . - (Էքէլիճէ ըզհարր թէաճճիւպլէ .) Բէք
էյի , հայտի էօյլէ օլսուն : (Պատէհու , տիւարճըլարա
տէօնէրէք .) Պագըսը սիղէ տիր , ճէսուր տօսթլա-
րըմ . գարունըն տիւարրըր երգընըգ վէ սաղ թարաֆտա-
քի իքինճի բէնճէրէնին տէ տէմիր վէ գուրչուն շէրչիվէ-
լէրինի սէօքիւնիւզ . - տէտի :

Տիվարճըլար մուգավէլաթ մուհարրիլինին քեաթի-
պինին թահթը նէզարէթինտէ օլարագ իչէ պաշլատըլար .
պու սրրատա , արապա գարուսընըն էօնիւնտէ պիր արա-
պա տուրտու , վէ Բօտէն Գարրիէլ իլէ պիրլիքտէ , Սէն-
Յրանսուա սօգաղընտաքի խանէյէ կիրտի :

3

Ս Ի Ր Ա Ս Ի Օ Ր

Սամուէլ կիրտիպ Գարրիէլ իլէ Բօտէնէ գարույը աշ-
ար , Բօտէն եահու տիլէ խիթապէն :

— Պու խանէնին պէրճիսի սի'գ մի սինիգ , մօսիէօ . -
տէյու սօրաու :

Սամուէլ . - Էվվէթ , էֆէնտիմ :

Բօտէն . - (Գարրիէլի կէօսթէրէրէք .) Մ . արբայ Գար-
րիէլ , Բէննըրոն ֆամիլեասընըն միրասթօրլարընտան պիրի
տիր , մօսիէօ :

Սամուէլ . - (Գարրիէլին մէլէք շէհրէսինէ միւշապիհ
օլան շէհրէսինտէն հայրան օլարագ , ատէթա զայրը իխ-
թիլարի պիր սուրէթտէ .) Ա . էօյլէ մի , բէք էյի , էֆէն-
տիմ . - տէտի :

Յիլ հագըգա , տէլի գանլը բարագըն նէճապէթ վէ
սաֆիլէթի բուհը մէլէքեանէ պաղըչընտա վէ շէհիտիք
(մարտիրօսութիւն) նուրը իլէ միւնէվվէր օլան սաֆ վէ
պէյազ ալնընտա նագչ օլունմուշ իտի :

Սամուէլ խայրխահանէ վէ մուշֆիգանէ պիր մէրագ-
լա Գարրիէլէ պագմագտա իտի . հալ պու քի պու թէմա-
շաի սաքիթանէնին Գարրիէլ իչուն մուճիպի ըզարրապ վէ
էնտիչէ օլտըղընը պիր ազ սօնրա անլայարագ .

— Բարագ էֆէնտի , մուգավէլաթ մուհարրիլի ան-
ճագ սաաթ օնտա կէլէճէք տիր . - տէտի :

Գարրիէլ մի թէաճճիպանէ պիր սուրէթտէ Սամուէ-
լին եիւզիւնէ պագարագ .

— Հանկը մուգավէլաթ մուհարրիլի . - տէյու սօր-
տու :

Բօտէն . - (Ալէլ անէլէ սէօզէ գարըշարագ .) Մ . Աբ-
բայ տիկրիննի կէլտիլինտէ պունը սիղէ անլաթըր . (Սա-
մուէլէ միւթէվէճճիհէն .) Պիգ աշտըզ էրքէն կէլտիք . . .
Մուգավէլաթ մուհարրիլի կէլինճէյէ գատար , շէօյլէ պիր
թարաֆտա պէքլէյէ մէզ միլիզ . . .

Սամուէլ . - Էկէր օտամըզը թէչրիֆ իթմէք զահէ-
թինի իսթիլար իտէճէք օլուրսանըզ , սիղի սրայա կէօ .
թիւրիւրիւմ :

Բօտէն . - Թէչէքքիւր խանթիմ , մօսիէօ , թէչրիֆիլի
մա էլ մէ Յունիլիէ գապուլ խանթիմ :

Սամուէլ . - Էօյլէ իսէ լութֆէն արգամ սըրա կէլիլիզ :

Պիր գաջ տազրգա սօնրա, Գարրիէլ իլէ Բօտէն՝ Սա-
մուէլին տէլալէթիլէ, պիր օտայա տուխուլ իթտիլէր,
պու օտա՝ Սամուէլին իգամէլինէ մախսուս օլուպ, սօ-
գազ թարաֆրնտարի պինանրն զէմին գաթընտա վազը
վէ հավիլէ նազրր րտը:

Բօտէն. - (Սամուէլէ խիթապէն.) Մ. Գարրիէլին վա-
սիսի օլան Մ. արբայ տ'կրիննի շիմտի կէլիպ պիզի սօ-
րաճագ տրր. լու թֆէն միւմախլէյհի տէ պուրայա կէթի-
րիւր միսինիզ, մօսիէօ:

Սամուէլ. - (Տըշարը շըգարագ.) Պաշ իւթիւնէ, է-
ֆէնտիմ:

Բօտէն իլէ Գարրիէլ եայրնըզ գալտըլար, Բահիպի
միւմախլէյհին շէհրէի մէլէքեանէսինէ պիր ճագիպէի լա-
թիֆէ պախշ իտէն հիլմ ու միւլայէմէթ եէրինէ՝ օ սրրա-
տա պէօլիւք պիր մահզունիյեթէթ, սէպաթ ու մէթանէթ
գաթմ օլմուշ րտը:

Բօտէն պիր գաջ կիւնտէն պէրու Գարրիէլի կէօրմէ-
միշ օլտըղընտան, անրն իւզէրինտէ կէօրտիլիւ էսէրի թէ-
ղայեիւր վէ մահզունիյեթէթտէն տօլայը պէօլիւք պիր ըզ-
տրրապը գալպէ տիւշար օլմուշ րտը. պինաէն ալէյհ Ռիւ-
տէ-Ռօսթ սօզաղընտան Սէն-Ֆրանսուա սօզաղընա կէլին-
ճէյէ գատար քէմայը սիւքիւնէթլէ Գարրիէլի թէտզիզ
իլլէմիշ իտի:

Կէնճ րահիպ միթատը վէճհ իւզրէ, ուզուն վէ սի-
յահ պիր բարագ գաթթանը կիլինմիշ իտի քի, պու գաթ-
թան՝ շէհրէսինին շէֆֆաֆ սօլղունլըղընը պիր գաթ տա-
հա մէյտանա շըգարըյօրտու: Սամուէլ օտատան տըշարը
շըզընճա, Գարրիէլ մէթին պիր սէտա իլէ Բօտէնէ տէ-
տի քի:

— Պագսանրգ ա, մօսիէօ, պիր գաջ կիւնտէն պէրու
արբայ տ'կրիննի իլէ գօնուշմագ պէնճէ նէ՝ իչուն գա-
պիլ օլմատըղընը, վէ մահալը միւլագաթ օլմագ իւզրէ

նէ՝ իչուն՝ պու խանէլի ինթիխապ իթտիլինիզի նիհայէթ
սէօլլէյէճէ՝ ք միսինիզ:

Բօտէն. - (Պարիտանէ պիր սուրէթտէ.) Պա սիւալ-
լէրէ ճէվապ վէլմէք պէնճէ մուհալ գապիլինտէն տիր:
Մ. արբայ տ'կրիննի շիմտի նէրէտէ իսէ կէլիւր. քէնտի-
սինէ սօրապիլիւրսինիզ, Պէնիմ սիզէ սէյլլէյէպիլլէճէյիմ
շէյ շու տըր քի, Մ. արբայ տ'կրիննի տախի սիզին գա-
տար պու միւլագաթը արզու իթմէքտէ տիր: Մահալը
միւլագաթ օլմագ իւզրէ պու խանէլի ինթիխապ իթմէսի-
լէս սէպէպիւնէ կէլինճէ, սիզին պու կիւն պուրատա պու-
լունմագտա մէնֆաաթընըզ օլմասընտան նէշէթ իթմիշ
տիր: Պիր ազ էվվէլ պէքճինին պիր մուգապէլաթ մուհար-
րիլինտէն պահս իթտիլինի ինթիխապիլլէպտէ, հէր նէ գա-
տար ըզհարը թէահճիւպ իթտինիզ իսէ ալ, պու կիւն
պուրատա պուլընմագտա մէնֆաաթընըզ պուլընաըղընը
բէք ալէա պիլիտինիզ:

Պա սէօղիւ միւթէագըպ, Բօտէն Գարրիէլին եիւզիւ-
նէ թէճէսսիւքեարանէ վէ մուգտարըպանէ պիր նազար
աթֆ իլլէտի. լայլն մէրզուճըն շէհրէսինտէ՝ հայրէթ վէ
թէահճիւպտէն պաշգա պիր էսէր կէօրիւմէյօրտու:

Գարրիէլ. - Նէ՝ տէմէք իսթէտիլինիզի անլայամայօ-
րըմ: Պէնիմ պուրատա, պու խանէտէ պուլընմագտա նէ՝
մէնֆաաթըմ օլապիլիւր:

Բօտէն. - (Տախմա Գարրիէլին շէհրէսինի թէտզիզ ի-
տէրէք.) Թէքրար սէօլլէրիմ քի, իչն պու խուսուսը
պիլլէմէնիզ միւմքինսիզ տիր:

Գարրիէլ. - (Բօտէնին ըսրար իթմէսինտէն ատէթա
ճէրիհատար օլարագ.) Պէն տէ թէքրար սէօլլէրիմ քի,
պու խուսուստան ասլա խապէրիմ եօգ տրր:

Բօտէն. - Օ հալտէ, վալիտէնիզ տիւն կէլիպ սիզէ
նէ՝ սէօլլէտի: Պու սապահ խապէր ալտըղըմ՝ վէճհ իլէ,
Մ. արբայ տ'կրիննիին ըուխսաթը օլմագսըղըն, նէ՝ ի-

չուն օգտորնր գապույ իթտինիգ, Սիզի սօգ ագտան պու-
լուպ խանէսինէ կէօթիւրտիւյիւ ղէման, իւղէրինիգտէն
պուլմուշ օլտըղը պազը ֆամիլիա էվրագրնտան պահս
թթմէտի մի :

Գաբրիէլ. - Խայր, մօսիէօ, պու էվրագ՝ օ թարիխտէ
վալիտէմին իթիրաֆ բաբազընա թէսլիմ՝ օլունմուշ, վէ
մուախարէն տէ հիւրմէթլու արբայ տէկրինեինին էլինէ
կէչիլ տիր: Պունճա սէնէլէրտէն պերու իլք տէֆա օլա-
րագ պու քեաղըտլարըն պահսընր իշտիյօրում:

Բօտէն. - (Հէր պիր քէլիմէ իւղէրինտէ տուրարագ,
մուսիրրաէն.) Տէմէք տիր քի, Պրանսուազ Պոտուէնին
տիւն կէլիպ սիզինլէ գօնուշմասը պու մատտէ հագգըն-
տա օլմատըղընը իտտիա իտիյօրսընը, էօյլէ՝ մի :

Գաբրիէլ. - (Սապըրսըզըղընր զապթ իտէրէք, լա-
թիֆանէ պիր սէտա իյէ.) Խէէմինէն պէյան իթտիյիմ
պիր մատտէ հագգընտա իքինճի տէֆա օլարագ շի պհէ՝
մի արզ իտիյօրսընը. հայ պու քի, հագըգաթը հայի
սէօյլէտիյիմէ էմին օլապիլիւսինիգ :

Բօտէն՝ Գաբրիէլին խայիսէթ վէ տօղրուլըղընա էյի-
ճէ վաղըֆ պուլըտըղընտան, պէօյլէ պիր գաթի վէ սա-
րիհ իֆատէտէն սօնրա, արթըզ շի պհէ արզ իթմէք միւմ.
քին օլաւայաճագընր աւլայարագ, քէնտի քէնտինէ և Հիչ
պիր շէյաէն խապերի եօղ ըմը յ տէտի, վէ պատէհու
Գաբրիէլէ տէօնէրէք սէօզիւնէ շու եօլտա տէվամ իյ-
լէտի :

— Սէօզիւնիւ ղիւն տօղրու օլտըղընա ինանրըմ: Հիւր-
մէթլու արբայ տէկրինեի խարիճ իյէ հիչ պիր իթթիլաթ
վէ միւնասէպէթտէ պուլունմայրպ պիւս պիւթիւն քէօչէի
ինգիվատա գայմանըզը թէնպիհ իթմիշ օլմասըլլա, պու
պուպտէ միւ մաիլէյհին էվամիլի շէտիտէսի խիյաֆընտա
հարէքէթ իթմէք իչուն ճէ կիպի մուհիմմ՝ պիր սէպէպ
պուլընտպիլէճէյինի տիւշիւնտիւլիւմ սըրատա, պու զան.

նա զահիպ օլտում . . . Տահասը վար, պիրի պիրիմիգ
հագգընտա պիլ մուգապէյէ նագարէթ վագիֆէթի սու-
հուլէթլէ իճրա իտէպիլմէք իչուն, թարիգաթմըզա մէն.
սուպ օլանլարըն պուլընտըզլարը օտանըն գաբուսը տա-
իմա աչըգ գալմագ լազըմ՝ կէլտիյի հայտէ, քիզ գաիտէի
մէզքիւրէյէ մուղայիր օլարագ, օտանըզըն գաբուսընը տա
գաբամըշ ըտընըզ. . . Դավաիտի իթաթմա մուղայիր օլան
չու հարէքեաթընըզըն սէպէպինի արուշտըրարագ, վալի-
տէնիզլէ ղայէթ մուհիմմ՝ պիր միւլագաթտա պուլունմագ
լուզումունտան նէշէթ իթմէ պիր շէյ օլտըղընը զանն իթ-
միշ իտիմ:

Գաբրիէլ. - (Վագուրանէ պիր շէհրէ իլէ.) Մատամ
Պոտուէն պէնի էվլատըրգ սըֆաթըլլա տէյիլ, բաբազ
սըֆաթըլլա կէօրիւպ գօնուշմագ իթթիյօրտու. պէն տէ
մէրգումէնին շու արգուսընը իճրա իտէպիլէճէյիմի տիւ-
շիւնտիւմ. իմտի, իշ ատի պիր մուհավէրէտէն իպարէթ
օլմայըպ, պէլքի կիւնաչ տինլէմէք կիպի պիր շէյ օլտըղը
իչուն գաբուլը գաբատըմ:

Բօտէն. - Մատամ Պրանսուազ Պոտուէնին կիւնահ.
լարընը սիզէ իթիրաֆ իտէճէք նէ՝ միւսթաճէլ սէպէպի
վար ըտը :

Գաբրիէլ. - Պիւ ազ սօնրա, հիւրմէթլու արբայ տէկ-
րինեիյէ իֆատէի հալ իթտիյիմտէ, էկէր իֆատաթը վա-
զըամը տինլէմէնիզէ միւ սատտէ իտէճէք օլուրսա, պու-
լըն սէպէպինի անլարսընըզ:

Գաբրիէլ պու սէօզլէրի էօյլէ գաթի վէ ճիտտի պիր
սուրէթտէ սէօյլէտի քի, օտա տէրունինտէ էրէյիճէ ու-
զուն պիր սիւ քիլ ճիւ հիւրմէթլու օլտու :

Գաբրիէլի քիրամա իթթար իտէրիզ քի, Գաբրիէլին
Ուէն-Պրանսուա սօգաղընտաքի խանէտէ հագըր պուլուն-
մասընը իճապ իթտիրէն մէնաֆիի ազիմէյի՝ օ ղէմանա
գատար ամիրլէրի քէնտիսինտէն քիլլիլէն խաֆի սագլա-

Վրչուր ըսը : Պիր կիւն էվզել, Յրանսուսազ Պառուէն՝
 պէօյիւք պիր ըզտրրապը գալպէ տիւշար օլմուշ իտուլին-
 աէն, էօքսիւզլէրին տախի այնը կիււսէ Սէն Յրանսուս
 սօքազընտա հազրը պուլոււնմապըը լազըմ կէշտիւնի
 Գարրիէլէ սէօյլէմէյէ ունուլմուշ ըսը. ունուլմուշ օլ-
 մասա պիլէ : Տակոպէրին թէնպիհաթը շէտիտէ վէ էքե-
 տէսի՝ պու մէսէլէյի կէնն բարազա աշմագտան քէնաթսի-
 նի մէն՝ իտէնէք իտի : Պինաէն ալէյն Գարրիէլ՝ մարէշալ
 Սիմոնըն գըզլարը, մատուազէլ աը Գարուօվիլ, Մ. Հար-
 սի, բրէնս ծալմա վէ Գուշ-Թու-նիւ իյէ քէնտիտի աբա-
 օընտա ագրապալըգ ըսալթալարը պուլոււնտրզընտան
 քիւլլիյէն պի խապէր պուլոււնըյօրտու. իիւլտաա՝ էկէր օ
 պրատա քէնտի-ինէ Մ. Մարիոս աը Ռէննբրոնըն միքաս-
 խօրը օլտըղընը պէյան իտէնէք օլսա իտիլէր, պու Ֆա-
 միլեանըն եէկեանէ թօրնու քէնտիտի օլաըզընը զանն ի-
 տէնէք իտի :

Բօտենն իյէ վագը օլան միւքեպէմէսինի միւլիէագըպ
 օտա տէրունինտէ հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթ էանասընտա,
 Գարրիէլ՝ զէմիւ գաթընըն բէնէրէլէրի աբասընտան, խա-
 նենին գարուսընտաքի տիւթարը երգրալ թաշյարը պիր թա-
 ըաֆա ալան տիվարըըլարըն ամէլիյաթընը թէմաշա իթ-
 մէքաէ իտի : Պու պիրիննի ամէլիյաթ պիթտիքտէն սօն-
 ըա, տիվարըըլար՝ գարունըն խարիճտէրի գըմընըն աէմիր
 շէմպէրլէրինի սէօքմէյէ պաշյաաըլար :

Պու էանատէ աբբայ տէկրիննի Սամուէլին աէլալէ-
 թիպէ օապյա տախի օլտու : Գարրիէլ՝ տիվարըըլարըն ա-
 մէլիյաթընը թէմաշայէ տալմըշ օլտրզընտան, աբբայ տէկ-
 րիննինին իչէլի կիրմէսինի տալուպ պաշընը օ թարաֆա
 շէվիթնէլէ գատար, Բօտէն մերգոււմա եապաշ պիր սէ-
 տա իյէ. « Հիշ պիր շէյաէն խապէրի եօզ ըմըշ : Հինայի
 բրէնաաէն տէ գօրգաճագ շէյիմիզ գալմատը 3 սէօզլէ-
 լինի սէօքլէմէյէ մէյաան պուլապիպի :

Աբբայ տէկրիննի հէր նէ գատար սաքին վէ պէշա-
 շէթի կէօրիւնմէյէ շայրշմագտա իտի իտէ տէ, լէհէնսի՝
 պէօյիւք պիր էհէմմիյեթի օլան պիր բարթիլի եա գա-
 զանմագ վէ եախօտ զաիպ իթմէք թէհիթէսինտէ պուլը-
 նան պիր գոււմարագըն շէհրէսի կիպի սօլմուշ վէ սա-
 ըարմըշ ըսը : Ս վագթա գատար հէր շէյ՝ քէնտի թարի-
 գաթընըն մէգասիտ վէ թէսավուրաթընըն մուվ-ֆ-
 ֆաքիյեթինէ եարտըմ իթմիշ իտի. լաքին նէթի-
 ճէի մէրոււմա տէսթրէս օլապիմէք իչուն տահա տէօրթ
 սաաթ միւտաէթ պուլընտրզընը տիւշիւնտիւքնէ, վիւնու-
 տինի տէհշէթ իսթիլա իթմէքաէ իտի :

Գարրիէլ պաշընը օ թարաֆա շէվիթիշ օլտրզընտան,
 աբբայ տէկրիննի՝ տուտագլարընտա լաթիֆ պիր թէպէս.
 սիւմ պուլընտրզը հալտէ, մէրգոււմա եապաշաը, վէ է-
 լինի անա տօղրու ուզատարագ մուշֆիգանէ վէ տօթա-
 նէ պիր թափը ըլա :

— Աէվկիլի էվլաարմ, Բարիտէ ավաէթ վէ մուվտսէ-
 լէթինիզտէն պէրու պէնիմ իլէ իթմէք էմէլինտէ պուլըն-
 տըղընըզ միւլագաթը պու անէ գատար բէտտ իթմիշ օլ-
 տրզըմտան տօլայը բէք զիյատէ միւթէէսիֆիմ. քէզա-
 լիք սիգի պիր գաշ կիւն գատար քէօլէի ինգիվտաա գալ-
 մաղա վէ խարիճլէ հիշ պիր իթմիլաթտա պուլոււնմաւա.
 դա մէնպուր իթտիլիմտէն տօլայը բէք զիյատէ թէէսսիֆ
 իտէրիմ. Սիզէ վէրաիլիմ էվամիր հագընտա հէրնէ գա-
 տար իյզահաթ վէրմէյէ մէնպուր տէյիլ իտէմ տէ, պու
 եօլտա հարէքէթ իթմէմ՝ մահզա սիգին մէնաֆիլինիզ ի-
 շուն օլտըղընը պիլաիլմէյի միւնասիպ ատտ իտէրիմ. -
 տէտի :

Գարրիէլ. - (Թէվազու իտէրէք.) Յէպիւնիլէ ի-
 նանմագ մէնպուրիյեթինտէ իմ :

Կէնն բարազ գալընտէ իսթմէյէրէք միւպհէմ
 պիր խէվֆ ու հէյէճան հըսօ իթմէքտէ իտի. զիւս, վա-

իզլիք մեմուրիյեթիյոյ Ամերիգայա կիտինճէյէ գատար , յէնտիսինի ֆէսիսի նագապի , օլաճազ պիւ սուրէթտէ ժէզիւիթ ճէմիյէթինէ յապթ իտէն տէհչէթիի եէմինին իհրասրնա վասրթա օլմուչ օլան արբայ տ'էկրինեի պիչաւրէ տէլիգանյր իւզէրինաէ , ինթիպտաա (յունաւորութիւն) , թազեիգ վէ իխաֆէ իլէ բուհրն մատտի վէ մանէվի հէր պիր գուվիթիւնի մահվ իտէն վէ հարէքէթսիզ , գօրգազ վէ աույղուսըզ պիւ հայէ գօլան տէհչէթիի նուֆուզընը իհրա իյլէմիչ իտի , Չօճուզուզ զէմանրնտա , ինսանըն թէէսիրաթ վէ խաթըրէլէրի գօլայ գօլայ գաիւ օլմազ : Գարրիէլ Ամերիգատան ալտէթ իտէլիտէն պէրու արբայ տ'էկրինեի իլէ իլք տէֆա օլարազ կէօրիւշմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ , իթիթիսազ իթմիչ օլտրյր գարարտա հէր նէ գատար սապիթգատէմ իսէ տէ , Ակրիթօլ վէ Տակու . պէր իլէ սերպէսթանէ վէ աչըգտան աչըղա պիր մուհա . վէրէտէ պուլունարազ պիր գուվիթի ճէտիտէ քէսպ իտէմէմիչ օլաըղընտան տօլայը բէր զիյատէ թէէսսիւֆ իթմէքտէ իտի :

Արբայ տ'էկրինեի թապիսթը պէշէրիյեէյէ ալեաւ վէ աշնա պուլունտըղընտան , կէնճ բարազըն հէյէճանընը ֆարգ իթմիչ վէ սէպէպիւնի տէ տնյամըշ բտր , Լաքին պու հէյէճան քէնտիսինէ խայրը պիր նիչանէ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ իճապ իթտիյի թագտիրտէ տիկէր պիր մասքէթագընմազ հազգընը քէնտիսինէ սագ . լայարազ , հարէքէթինտէրի յէթաֆէթի , աթվարընտաքի ճէգ-թէթի վէ սէօլէրինտէքի ճագիպէյի պիր գաթ տահա արթըրտը , վէ Գարրիէլ իլէ Բօտէն իհթիրամքեարանէ պիւ սուրէթտէ այագտա տուրմագտալար իլէն , քէնտիսի օթուրուպ Գարրիէլէ տէտի քի .

— Սէվկիլի էվլատըմ , պէնիմ իլէ ղայէթ մուհիմմ պիր միւլագաթտա պուլունմագ արզուսընտա սընըզ , տէյիլ մի :

Գարրիէլ . - (Ամիրինին բարլազ վէ իրի կէօզ պէպէքլէրի մուգ ապիլինտէ քէնտի կէօլէրինի էյմէյէ մէճպուր օլարազ .) Իվվէթ , պապաճըղըմ :

Արբայ . - Գէնիմ տախի սիզէ սէօլլէյէճէք բէք մուհիմմ վէ մի ֆիտ չէյլէրիմ վար տրր . իմտի , էվվէլա պէնի տինյէյինիզ . . . սօնրա տա սիզ սէօլլէյինիզ :

Գարրիէլ . - Բէք էյի , պապաճըղըմ :

Արբայ . - (Հալիմանէ պիր սուրէթտէ .) Սէվկիլի էվլատըմ , պուլունտան թախսինէն օն իքի սէնէ մուգատտէմ , վալիտէնիզ մատամ ֆրաւսուազ Գոտուէնին իթիրաֆ բարազը Ս . Բօտէն վէսսթէթի իլէ պանա միւրաճաաթ իտէրէք , վէ Գիրատէրյէր մէքթէպինտէ սիղին կէօթէրմիչ օլարղընըզ հայրէթպախշ թէրոզգըյաթը պանա իֆաուտ իտէրէք , նագարր տրգգաթըմը սիղին ինզէրինիզէ տապէթ իյլէտի . ֆիլ հաղըղա , սիղին հիսնիւ հարէքէթինիզին , թապիսթը լաթիֆէ վէ նամուսքեարանէնիզին վէ ֆէվզ էլ ղայէ զլքեա վէ տիրայէթինիզին էն պէօլիւք հիւսնի թէվէճճիւհէ միւսթահազգ օլտըղընը թահգիգ իյլէտիմ . օ կիւնտէն իթիպարէն կէօլիւմիւզ սիզէ մաթուֆ գայտը . պիր միւտտէթ սօնրա , շայանը մէտհ ու սէնա օլան հարէքեաթընըղտա պէրտէվամ օլտըղընըզը վէ հիչ պիր սուի մուամէլէտէ պուլունմատըղընըզը կէօրտիւյիւմտէ , սիղին սէնաթքեարըրգտան տահա եիւքսէք պիր մէվֆը իհրազ իթմէք իսթիտատ վէ գապիլիյեթիւնի հաիզ օլտըղընըզը տիւյիւնիւպ հիւք իյլէտիմ . պու միւլահազայա պինաէն՝ վալիտէնիզ իլէ իսթիչարէ իթտիք . վէ սիզ պէնիմ սայ ու ղայրէթիմ սայէսինտէ ճէմիյեթիլիւլունտընըզ , Գէօլլէճէ , պիւ թարաֆտան՝ սիղի պէօլիւթմիւչ օլան միւհթէրէմ գատընըն եիւքիւ իաֆիֆիլէտի , վէ թարաֆը տիկէրտէն իսէ՝ բէր պէօլիւք իմիտյէր վէսսթէրէն պիր շօճուզ պիլիմ հիւսթը բէտէրանէվիզ սա .

յէսինստէ . թէրպիյէի տինտարանէնին պիւճիւմիէ նիյմէթ .
լէրիլէ միւթէնաիւմ օլտու Տօղրու տէյի մի . էվլա .
տըմ :

Գարրիէլ . - (Կէօզլէրինի էյէրէթ .) Տօղրու տըր , պա .
պաճրղըմ :

Արբայ . - Սիննինիզ պէօյիտի . քճէ , Ֆէզաիյի ախլազ
վէ թապլաթընը տախի թէվէսսի . իթմէրտէ իտի իթա .
աթ վէ թէսլիմիյէթիւնիզ վէ պիւ խասսա հիլմ ու միւլա .
յէմէթիւնիզ մուճիպի իպրէթ վէ իմթիսայ օլաճազ պիւր
տէրէճէտէ իտի . Թահսիյի ուլում վէ մէարիֆտէ տա .
իւի բէթ սիւրաթլա թէրազգը իտիօրտընը . Պէն օ վա .
գրթլար իսթիզպալտէ հանիլը մէսլէքէ սալիթ օլմազ իս .
թէյէճէյիւնիզի հէնուզ պիւմէմէքաէ իտիւմ . լաքին մէս .
լէրլէրին հէր հանկըսընա սալիթ օլսանըզ տախի . եինէ
տախմա Գիլիսէնին սէվկիլի պիւ էվլատըր գալաճազընը .
զա էմին վէ մա թմէին իտիւմ . Իւմիտլէրիւմ պօշա շրգ .
մատըր , չէ տահա տօղրուսու իւմիտլէրիւմի մէրթէպէի նի .
հայէյէ վարտըրտընը , սէվկիլի էվլատըմ : Վալիտէի
միւհթէրէմէնիզին ըուհպան սիլքինէ տախիլ օլմանըզը նի .
հայէթ տէրէճէտէ արզու իթտիյինի տօսթլարրմտան պի .
րի պանա խապէր վէրտի . սիզ տէ հրսսը շիւքրան վէ մին .
նէթտարանէնիզէ պիւր տէյիլ օլմազ իւզրէ , մէզպուրէ գա .
տընըն արզու սընա պիւր սուրէթի ալիճէնապանէտէ մուվա .
ֆազաթ կէօսթէրտինիզ լաքին Ճէնապը Հազգ ի .
թաի միւքեաֆաթտա տախմա ատիյանէ հարէրէթ իթտի .
յինտէն , վալիտէնիզէ կէօթէրտիլինիզ պու էսէրի շիւքրա .
նըն սիզէ ըուհէն տախի ֆախտէլի օլմասընը միւրատ պու .
յուրուպ , պինապէրին սիզի պիզիւմ մուգատտէս Գիլիսէ .
միզին ազալարը միյանընա իտխալ իյլէտի :

Արբայ տ'էկրիննիւնին պու սէօզի . իւզէրինէ , Գարրի .
էլ Թրանսուազըն տըր իթտիլի էսրտըր տէրխաթըր իտէ .
րէթ սարսըտը . լաքին քէնտիսինի տէրհալ պապթ իյլէ .

տի . Բօտէն իսէ ալազտա տուրմը օլտըրը վէ տիրսէյի .
նի շըմինէնին ըէօյէսինէ տալաթմըլ պուլունտըրը հայտէ .
Ֆէվզ էլ տաէ վէ ինատքեարօնէ պիւր տըրգաթլա Գար .
րիէլի թէտգիզ իթմէրտէ իտի :

Արբայ տ'էկրիննի իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իյ .
լէտի :

— Սիզին պու գարարընըրը գալպիմի ըիւրմէսէրրէթ
իթմիլ օլտըրընըր սիզտէն քէթմ իթմէր իսթէմէմ , սէվկիլի
օղլում զիլա սիզին միւսթապպէլտէ , Գիլիսէնին զըլա .
տար երլտըրգալարընաան պիւրի օլաճազընըրը անլալօրտում .
պինաէն ալէյհ , պու երլտըրըն մահզա պիզիւմ ճէմիյէթի .
միզ ուֆուգընտա բարլամասընը արզու իյլէտիւմ : Պիզիւմ
թէճրիւպէլէրիմիզ հէրնէ գատար միւշրիլ , թաղաթֆէր .
սա չէ միւթէատտիտ իսէ տէ , սիզ անյէրէ ճէսուրա .
նէ պիւր սուրէթտէ թէհամիւլ իտէպիլտինիզ : Պատէհու .
թալիզաթըմըրզա գապուլ օլունմայա շայէթէ կէօրիւ .
տիւնիւզ , վէ ճէնապը Ալլահըն էն պէօյիթ շան ու շէրէ .
ֆի իչուն , սիզի իյէլ էպէտ թարիզաթըմըրզա ըապթ իտէն
նազապիլի ֆէսիս վէ մուգատտէս եէմինի պէնիւմ տէլա .
լէթիմլէ իճրա իթտիքտէն սօնդա , Ազիզ Բէտէլիմիզին հա .
լիւմ վէ ֆէտաքեար ըուհլարա իթտիլի տավէթէ իճապէթ
իթմէք , վէ Գաթօլիթ մէզհէպինի պարպալլար արասընտա
նէշը իյլէմէք իւզրէ վաիզիթ մէմ ըիլիէթիւնտէ պուլում .
մազ իսթէտինիզ (1) , Հէրնէ գատար սէվկիլի օղլումըզ .
տան ալըրլմազ պիզիւմ իչուն մուճիպի հիւզն ու քէտէր ի .
տի իսէ տէ . նիհայէթ սիզին տինտարանէ արզուլարընը .
տի իսէ տէ . նիհայէթ սիզին տինտարանէ արզուլարընը .
զա մուվաֆազաթ կէօսթէրմէյէ մէճպուր օլտուգ . իմտի .
հազիր պիւր վաիզ սըֆաթըլլա ազիմէթ , վէ շանլը շէօհ .

(1) Թէպիլթըր' Եսրանըն քէնտէ ճէֆլիթթընին ումար
վէ խուսուսընա միւտախիւն ինի էպընըզ վիլը (Եսրանըն) նաա .
պը հալինտէ գապուլ իտէրլէր :

բեթի պիւ շէհիտ կիպի ~~պիւ~~ լայնտինիդ . շիմտի պիգ տէ սիգի թարիգ աթըմըգա իտխալ իթտիթիմիգտէն մօլայը հագգըյա իթթիթսար իտիյօրըգ . կէչմիշ զէմանըն շու սուրէթլէ խիւլասաթէն արգ ու պէյանը ասլ մագաատա վիւսուլ իշուն բէք մուհիմմ իտի , սէվկիլի օղլում . զիրա , էկէր միւմքին իսէ , սիգի թարիգ աթըմըգա բապթ իսէն պաղլարը տահա զլյատէ թէշտիտ իթմէր լազըմ կէլմէքտէ տիր . Պինսպէրին՝ պէնի է յիճէ տինլէյինիզ . սէօլլէյէճէյիմ «էօլ» եալընըզ սիգին իշուն տէյիլ , պէլլէր ճէմիյէթիմիզ իշուն տախի զայէթլէ մուհիմմ պիր սըրրտան իպարէթ տիր

Գարբիէլ . - (Աբբայ տէկրինեինին սէօգիւնիւ գաթ իտէրէք , քէմալը շիտտէթլէ .) Օ հալտէ . . . պապանըղըմ . . . սիգի տինլէյէմէմ . . . սիգի տինլէմէյէ մէճպուր տէյիլ իմ . Պու սէօգիւ միւթէագրպ , կէնն բաբազըն պէնզի սօլտու . Գալպինտէ շիտտէթլի պիր մուհարէպէ վուգու պուլտըղը շէհրէսինտէքի սօլղուսլուգտան անլայըմագ տա ըտը . Լաբին տէրհալ եինէ էվվէքի գարարընա ալտէթ իլէ չաշընը եօգարը գալտրտը , վէ շաշըն շաշըն պիրի պիրինէ պագըմագ տա օլան արբայ տէկրինեի իլէ Բաւէնէ տօղրու ճէսուրանէ պիրնազար աթթ իտէրէք , տէտիքի .

— Իտէրայ սէօլլէրիմ , պապանըղըմ , էկէր ճէմիյէթլէ հագգընտա մահրէմտէ սէօգիւրտէն պահա օլունաճագսա , սիգի տինլէմէք պէնճէ միւմիյինսիզ տիր .

Աբբայ . - Ձիլ հագրգա ֆէվգ էլատէ թէաճճիւպ վէ հայրէթիմի մուհիպ օլույօրսընըզ , սէվկիլի օղլում . Նէնիզ վար . . . նէ՝ օլույօրսընըզ . . . եա Բապպի . . . բէնկինիզ սօլտու , ալթ իսթ կէօրիւնիւյօրսընըզ . . . հէյէճանը գալպինիզ կէօզէ շարբանագ տէրէճէտէ եիւզիւնի գտէ նագշ օլունտու . . . սէօլլէյինիզ . . . գօրգմայընըզ . . . պէնի տինլէմէք սիգնէ նէ՝ իշուն միւմքինսիզ օլույօր .

Գարբիէլ . - Կէչմիշ զէմանը՝ պիր միւտտէթտէն պէրու մուհարէմէ իտիպ անլամըշ օլտըղըմ վէճհլէ , պէն տէ խիւլասաթէն արգ իթմէտիքճէ , պունըն սէպէպինի սիգէ սէօլլէյէմէմ , պապանըղըմ . . . Օ վագթ սիզին իֆատաթը մահրէմանէնիզի տինլէմէյէ արթըգ սէլահիյէթիմ օլմատըղընը անլայաճագսընըզ . շունքի գարիպէն պէօլիք պիր կիրտասլ՝ պիզի պիրի պիրիմիգտէն այըրանագ տրր .

Գարբիէլին պու սէօզլէրի իզէրինէ . Բօտէն իլէ արբայ տէկրինեինին թէաթի իթտիքլէլի պագընը թասվիր իթմէք միւմքինսիզ տիր . Բօտէն՝ ելլան կէօզլէրինէ միւշապի՛ օլան ուֆանըգ կէօզլէրինի Գարբիէլ իզէրինէ աթթ իտէրէք , թըրնագլարընը կէմիրմէյէ պաշլատը . արբայ տէկրինեի իսէ մօս մօր քէսիտի , վէ ալնընտա սօղուգ թէր տանէլլէրի հաօրը զտու . Աճապա մագաատընա վաշլ օլապիլէճէյի պիր սըրատա , քէնտի մէնֆատթը իշուն հէր տիւրլիւ էնկէլլէր տէֆ՝ ու լէֆ՝ իտիմիշ օլան Գարբիէլ մի միւմանաթ կէօսթէրէճէյինի քէմալը տէնշէթլէ տիւշիւնմէրտէ իտի . Պու միւլահագա բէք զիյատէ պատի մէյուսիյէթ իտի իսէ տէ , արբայ տէկրինեի ճալպի հայրէթ պիր սուլլէթտէ քէնտիսինի գապթ իտէրէք , սաքին պիր հալտէ տուրտու , վէ մուշֆիգանէ պիր ըիյաթտըղըլ տէտիքի .

— Սիզին իլէ պէնիպ պէօլիք պիր կիրտասլըլա էէքտիկէրիմիգտէն այըրանագլարըգա ինանագ պէնճէ միւմքինսիզ տիր , սէվկիլի օղլում . . . մէյէրքի պու կիրտասլ՝ սիգին սէլամլէթի բուհըրղա տրըզ պապիլէճէք վէխիմ պիր թէհիքէնին պանա մուհիպ օլանագը կիրտասլը էլէմ վէ քէտէր օլսուն . Լաքին . . . սէօլլէյինիզ . . . պէն սիգի տինլէրիմ . . .

Գարբիէլ . - (Մէթին պիր «էա» իլէ վէ պարտըլ քէսպի ճէօարէթ իտէրէք .) Պապանըղըմ , պուստան թախմինէն օն իքի սէնէ մուգատտում , սիգին սայլի լութթընըզ .

տա ժէզիւ ի թ թարիգ աթընըն մէքթէպէրին տէն պիրիսինէ կիրտիմ . . . Օրայա կիրտիլիմ զէմանն , շալըչգան , խաւուսքեար վէ էմնիլէթի պիր թապիաթ ա մալիք իտիմ . . . Չօճու գլուգ չաղըմըն պու գըլմէթ տար տուլղուլարը օրատա նա՛սըլ թէչլիգ իտիլտի , պիլիբ միսինիգ . իչթէ սիգէ նագլ իտէ յիմ : Մէքթէպէ տախիլ օլտըղըմ կիւն՝ ա միրիիլգ պէնի չաղըրտը , վէ պէնտէն պիր ազ եաչըլ իքի շօճուգ կէօսթէրէրէք տէտի քի . Ե իչթէ սիղին՝ ըէֆիղլէրինիգ պունլար օլաճագ տըր . տախիա իւչիւնիւզ պիրլիբտէ կէզէճէքսինիլ . պու մէքթէպին նիգամը՝ իքի շակիրտին եալընըգճա գօնուչմալարընը մէն իտէր . պունտան պաչգա , արգատաչարընըզըն մուհավէրաթընը քէմալը արգաթլա տինլէմէնիլգ վէ պատէհու կէլիպ պանա խապէր վէրմէնիլտէ պու մէքթէպին գապախի էսասիլէսինտէն տիր . զիրա , պու սէվկիլի շօճուգլարըն պիլմէյէրէք ֆէնա էֆրեարա զահիպ օլմալարը , վէ եախօտ խաթա իչլէմէք մէյլինտէ պուլընմալարը իհթիմալտէն պախտ տէյիլ տիր . պինապէրին՝ էկէր սիլ ըէֆիղլէրինիլգի սէվէրսէնիլգ , ալլէրի : ոուի թէմալիլաթ վէ էֆրեարընը պանա խապէր վէրմէլիսինիլ քի , պէնիմ ըէտէրանէ թէքսիլաթըմ սայէսինտէ պու խաթալարըն էօնի ալընըպ ճէզայա շարըմասընլար . չունքի պիր ֆէնալըզ սէպէպիլլէ ճէզայա շարըմագտան ըսա , օ ֆէնալըզըն էօնիւնիւ ալմագ տահա խալլըր տըր : Ե

Աքրայ . - Էվվէիլ , - էվվէիլ օլլուճ , պիղիմ մէքթէպլէրիմիլին նիգամը վէ օրայա կիրէն պիլ ճիւմիէ շակիրտանա վէրիլէն թէնպիհ պունտան իպարէթ տիր :

Գարբիէլ . - (Գէտէրի տէրուն իլէ .) Դիլիլիմ , պապանըղըմ , պիլիլիմ . . . պէն տէ , իթաաթ քեար վէ սատէտիլ պիր շօճուգ օլտըղըմտան , պու թէնպիհէ իմթիսայ իլէ իքի իւչ կիւն ալլըրա արգատաչարընըն հարէքեաթընը սաֆտիլանէ պիր սուրէթտէ ճասուսլամաղա վէ

անլէրին մուհավէրաթընը քէմալը արգաթլա տինլէմէյէ վէ պատէհու կիրտիպ սամիրիմիլէ խապէր վէրմէյէ պաչլատըմ . օ տա դսլլըթի վաղըմտան տօլայր մէմուճ օլլուր վէ պէնի մէտհ ու սէնա իտէր իտի . . . Գանա էարարըտըղլարը շէյ հէր նէ գատար լայրըղըզ վէ մէքրուհ պիր վաղիֆէ իտի իսէ տէ , Ալլահ տա պիլիլիլ . պէն խալլը պիր վաղիֆէ իլլիֆա իտիլլօրում տէյու գանն իթմէքտէ իտիմ . հաթթա քէնտիսինէ ըզհարը հիւրմէթ վէ ըիպլէթ իթտիլիմ սամիրիմիլին էվամիրինէ իթաաթ իթտիլիմտէն տօլայր , քէնտիմի մէսուտ ատա իտէր , վէ շօճուգլուգ իթիգատըմա թէպալիլէթլէ , մէրգուճըն սէօզիւնիւ ճէնապը Հազըն թէնպիհի կիպի տինլէր իտիմ : Գիր միտսէթ պու սուրէթլէ կէչտիրտէն սօնրա , պիր կիւն , պէն՝ մէքթէպին նիգամթընա մուղայիր պիր նարէքէթտէ պուլընտըղըմտան , սամիրիմիլգ պէնի չաղըրտը տէտի քի Ե Ողլում . սիլ շիտաթիլի պիր ճէզայա միսթահազ օլաճագ պիր գապահաթ իչլէտիլնիլգ . լարին էկէր արգատաչարընըզտան պիրլիլի ալընը գապահաթտա թաթաճագ օլուրսանըզ , սիղին գապահաթընըզ աֆվ օլու նաճագ տըր (1) . . . Ե վէ մէրգուճ՝ պէնիմ քէօր քէօրիւնէ իթաաթ իթմէրիլիլմէ ըաղմէն , մէնֆաաթը շախսիլլէ իւզէրինէ միպթէնի օլան պու ճասուսլըզ վէ գամմազլըզ թէչվիգաթը պանա մէքրուհ կէօրիլիլը գօրգուսըլլա . Էլլաթլէթէն տէտի քի . Ե Գու սէօլլէտիլիմ սէօլ ըէֆիղլինիլին սէլաթթիլիլուհը իչուճ տըր , օղլում . զիրա , էկէր ըէֆիլիլնիլ ճէզատան պէրի գալաճագ օլուրսա : տահա զիլատէ ֆէնալըզա ալըչըր . Լաքին էկէր թէմալիլիլիլ գապահաթը իճրա իտէրքէն թաթաճագ , վէ անըն

(1) Գու կիպի ճասուսլուգ վէ զամմազլըզ ըէֆիլիլիլ թարիգաթը ըալիպլիլինէն էտըր թէրպիլլէսինիլ թէլիլ իտէր :

վահ, սիգին Ամերիգայա սեյահաթ իթմէնիգէ մուխալէ-
ֆէթ կեօսթերմէյէ մէյէր հազգըմ վարըմըյ :

Գարրիէյ . - Իյթէ ճէնապր Հազգըն էմրի իյէ , օ
մահուլտար վէ սերպէսթ մէմլէքէթտէ դարիպ պիր թէ-
սատիֆ սէմէրէսի օյարազ կերէք հալը հազրր վէ կերէք
միւսթազպէյ հազգընտա ֆիրրիմ թէնվիր օյունտու վէ
նիհայէթ իւյ էմր կեօզլէրիմ աշրլտր : Էվվէթ , Ամէրի-
գատա իտիքի . կէնհիյիմին պունճա սէնէլէրինի կէշիրմիշ
օյարղըմ օ գառանյրգ խանէտէն չըգարազ , տօլաշտրղըմ
նիհայէթսիգ օվալար իչինտէ ազամէթի Իշահէնէյէ գար-
չըմտա կիօրտիմ , վէ պունճա ազամէթ վէ ճէլալէթ էօ-
նիւնտէ քէնտիմի դաիպ իտէրէք , Եէմին իթտիմ
(Գիրտէն պիրէ սէօզիւնիւ քէսէրէք , պատէհու տէվամ ի-
տիպ .) Գիրազ սօնրա պու Եէմինիմի տէ սիգէ աբգ իտէ-
ճէյիմ , պապաճըղըմ . (Յէյէ էլ ատէ էլէմի տէրունլա .)
Լաքին սէօզիւմէ իթիմատ իտիքիքի , միւտտէթի մէտի-
տէտէն պերու թագտիս վէ թագիւմ իթմիշ օյարղըմ չէյ-
լէրի մէզմում վէ միւտհիշ ատտ իթմէյէ մէճպուր օլտը-
ղըմ կիւն պէնիմ իյուն բէք ուղուրսուզ պիր կիւն օլտու :
(Ծաշարմըշ կեօզլէր իյէ .) Մհ , սիգի թէէմին իտէրիմ քի ,
պէն օ վազթ Եալընրգ քէնտի տէրտլէրիմի աղամա-
տըմ :

Աբբայ . - (Գարրիէլին հէյէճանընը կէօրիւնճէ՝ զիհ-
նինտէ պիր շէպէթի իւմիտ տօղարազ .) Նէճապէթի գալպի-
նիգի թանըրըմ , սէվկիլի օյոյում , Տօղրու Եօյու շաշըրմըշ
օլմանըզտան բէք զիյատէ էնտիշէ իտիյօրըմ . Լաքին բու-
հանի բէտէրլէրինիգէ իթիմատ իտէպիլիբսինիգ . իւմիտ
իտէրիմ քի , ազաճրգ թէզէլիլի իթմվշ օլան իթիգատը-
նըզը թէքրար թահքիմ իտէր , վէ կէօզիւնիւգիւ գարարթ-
մըշ օլան զուլմէթի (իւաւար) սաղրթրըզ . զիրա , էյվահ
քի սիգ պիր թագըմ խայալաթ վէ էվհամ արասրնտա ,
պազը ալտատըճը շէօլէլէրի կիւնէշին պէրրազ բարըլտըսը

շան իթմիշսինիգ տիր Հէրնէ հալ իտէ , տէվամ ի-
տինիգ

Աբբայ - Եկրիմնի պու սէօզլէրի Իրա իթտիլի սը-
րաա , Բօաէն պիրտէն պիրէ տուրտու , վէ ճէպինտէն
պիր ճըզտան չըգարազ ի զէրիմէ պազը սէօզլէր Եազտը :

Գարրիէլ ֆէվգ էլ ատէ սօլմուշ վէ հէյէճանս ուղրա-
մըշ ըտը : Գու սուրէթլէ իտարէի էֆքէար իտէպիլմէք ի-
չուն քէնտիսինէ պէօյիւք պիր ճէսարէթ վէ մէթանէթ
լազըմ իտի . զիրա Ամէրիգայա սեյահաթընտան պէրու
ժէզիլիթ թարիգաթընըն նէ տէրէճէ նուֆուզ վէ իգթի-
տարը պուլունտըղընը թագտիր իտէպիլմիշ իտի . Լաքին
կէշմիշ զէմանըն իշպու հիքեայէսի տահա զիյատէ թէն-
վիր իտիլմիշ օլան պիր հալը հազըրնօգթաի նազարընտան
տիւշիւնիւլտիւլիւ թագտիրտէ , քէնտի ամիրինէ պէյան
իտէճէյի գարարըն էսասը վէ Եա սէպէպի տէմէք օլտը-
ղընտան , պիլ իիթիյար գաթլանմագտա օլտըղը թէհիլ-
քէյէ էհէմմիլիէթ վիրմէյէրէք , հէր շէյի սատագաթլա
ամիրինէ արզ իթմէք ազմինէ տիւշտիւ . պինտէն ալէյհ
հէյէճանլը պիր սէտա իլէ սէօզիւնէ շէօյլէճէ տէվամ իյ-
լէտի .

— Գապաճըղըմ , մասումանէ մէսէրրէթ վէ հարրի-
Եէթ շաղը օլան շօճուզլըղըմըն սօն սէնէլէրի իտէվֆ ու
տէհէթ , ճէպր ու թագբիգ , զամմազլըզ վէ ճասուսլուզ
իչինտէ կէզմիշ օլտըղը մալիւմինիգ տիր : Մհ , պէնիմ իլէ
գօնուշան ատէմին սէօզլէրինտէն բէյտա օլաճազ թէէսի-
րաթը քէնտիսինտէն սէթը իտէպիլմէք իչուն , անըն պա-
զըշընտան սագընմամը , հէր պիր հրասիլիաթըմը ֆիլի-
մէմի վէ էթրաֆրմտա ճարի օլան հալլէրի տաիմա թէտ-
գիգ իթմէմի հէր ան պանա թէնպիլի իթտիքլէրի թագտիր-
տէ , պէնտէ էֆիլիլէթ վէ իթիմատտան էսէր գալապիլի
մի իտի : Իյթէ պու սուրէթլէ ա պէշ Եաշընա կիրտիմ :
Բէտէրլէրիմիզտէն պիրինլին հազըր պուլունմասը մէշրութ

զրայագ վաշիտէ վէ պիրատերիմին պէնի կէօրմէյէ կէլմէ-
 լէրի իչուն նատիրէն կէօսթէրիլէն միւսաատէլէր ազար ա-
 զար պիւս պիւթիւն գաթ՝ օլունտու . պու իսէ՝ գալպիմին
 հէր տիրլիւ հրասիյեաթը լաթիֆէ վէ շէֆգաթքեարանէ-
 սինի մահլ իթմէյ մագսատրնա մէպնի իտի . Օ հիւզնէն-
 կիզ , սիւքիւթավէր վէ պուզ կիպի սոչուգ խանէնին պիր
 քէօչէսինտէ մահպուս օլարագ , մահզուն վէ գօրգագ պիր
 սուրէթտէ եաշամազա պաշլայրպ եավաշ եավաշ մուհապ-
 պէթ վէ հիւրրիյեթէթ ալէմինտէն պէնի ուզագլաշտըրմագ
 իսթէտիքլէրինի հըսս իթտիմ . հայաթըմ՝ հիչ պիր մուհա-
 թէնաթը պուլընմայան պիր թագըմ քէտիք պուշուգ թահ-



սիլաթ , վէզայիֆի սիւթիւն իճրասը վէ իթիգատաթը պա-
 թըլէ նէվինտէն օլան նիհայէթսիգ թալիմաթ արասընտա
 թագսիմ օլունմուշ խտի . Մա մաֆիհ , սիգէ սօրարըմ , պա-
 պաճըզըմ , պիզիմ թագէ բուհլարըմըզը ինճիլի Շէրիֆին
 թալսիյէ իթտիլի մուհապպէթ վէ մէրհամէթ սէօզլէրի ի-



Գ Ա Ք Ք Ե Լ



լէ ըսրնտրրմադա գալլէթ զանքոյ մր իտի Ապա
 Հագրէթի Իսանըն թէվտի' իթտէրի + զԻՐԻ զԻՐԵՆԻԶԻ ՍԷ-
 ՎԻՆԻՉ՝ քէլամր հիքմէթիթիսամր եերինէ , զանն իտէր-
 սին յի + զԻՐԻ զԻՐԻՆԻԶԻ ԼՄՆԻՅԼԻԻ ԻԹՄԼԹԻՆԻԶ՝ գաթի-
 տէի քիւլիյէսի վազ օլունմուչ իտի Իիւլասաթ քէ-
 լամ , պիզէ վաթան վէ եախօտ հիւրիյեթ հագգրնտա
 հիչ պիր սէօզ սէօլլէնի՞ր մի իտի . Մհ , խայր . . . խայր .
 պու սէօզլէր ինսանըն գալպիի թահրիք վէ թէհեթե իտէր
 քի , պու խո . սուս թարիգաթըն իչինէ կէլմէզ . զիրա գալ-
 պին հարեքէթ տէն պիւս պիւթիւն տուր օլմասըլագըմ տըր .
 Թահսիլ վէ ամէլիյեաթը տինիյեե սասթլարընտան աւնրա .
 Իւչէր Իւչէր կէզինմէյէ շըզար ըտըզ . Իքիչէր Իքիչէր կէ-
 զինմէք մէ Պու տրր . զիւր Իւչ քիչի միյանընտա պիրի պի-
 ըրինի զամմազլամազ վագիֆէսի տահա գօլայ իհրա օլու .
 նապիլիյ (1) . Իքի քիչի պէ յնինտէ իսէ մահրէմիյեթ վէ
 տօսթլուզ տահա գօլայ բէյտա օլապիլէճէյինտէն . հէր
 Իքիտի ալ՝ գալպի շարբընթըյա ուղրատպնագ մուզատտէս
 վէ տօսթանէ ըսպըթալարլա պաղլանապիլիլէր . հալ պու
 յի գալպին հէր տիւրիւ հարեքէթ տէն տուր օլմասըլա-
 գըմ տըր Իչթէ , պէնտէ պէօլլէճէ տաիմա թագեիգ
 ալթընտա գալարագ , նիհայէթ պիր կիւն հըսսիյաթըմը
 քեամիլէն զաիպ իթտիմ . Լլթը այտան պէրու նէ պիրա-
 տէրիմի վէ նէ՝ տէ վալիտէմի կէօրէմէմիչ իտիմ Նի-
 հայէթ պունյար պիր կիւն մէքթէպէ կէլտիլէր Պի
 գաչ սէնէ էվվէլ , պէնի կէօրմէյէ կէլտիլէրիւնտէ պէն
 աւլէրի կէօզ եաչլարըլլա գարըլըզ պիւ մէտրրէթ վէ

(1) Թէգիւթի մէքթէպլէրինտէ պու գաիտէ + տէրէն յե-
 տիտ աիւր քի , էկէր Իւչ շահիրա պէրապէրէն կէզինտիքլէրի սը-
 բատա իչլէրինտէն պիրի պիր ալ գատար այրըլանագ օլուրսա .
 պու շակիրտ ավտէթ իտինճէյէ տէյին , տիկէր Իքիսի ալ սէս
 իչիտիլմէյէճէք պիր մէսաֆէյէ գատար ուզագլաչմաղա մէճպուր
 օլուրլար :

մէմնունիյեթիէ գապույ իտէր իտիմ. հալ պու քի պու
 տէֆա կէօզէրիմտէն պիր տամլաւ հաշ ապ մատրղը հիպի.
 եիւրէյիմ տէ հարէքէթիսից գալտը. վալիտէմ իլէ պիրա-
 տէրիմ աղլայարագ պէնտէն այրրտըլար. լաքին պու քե-
 տէր վէ կէօզ եաշարը գալպիմի բարչա բարչա իթտի. . .
 իշիթէ տէհչէթէնկից մէգար տէրունիւտէ իգամէթէ պաշ-
 լայարտան պէրու պէնի իսթիլա իթմիշ օլան սույղուսըզ-
 լըղը օ վազթ տնլայրպ. տէհչէթիմտէն թիթրէտիմ, վէ
 հէնուզ գուվվէթիմ վար իլէն պու հալտէն գուրթուլ-
 մագ իսթէտիմ. Պունըն իւզէրինէ պիր սէնաաթ ինթիլսապ
 իթմէք արգուսընտա պուլրտըղընր սիզէ արգ իթտիմ,
 պապանըղըմ. գիրա օ լաթիֆ տաղրգպար էսնասընտա,
 դայուլանէ, մահսուլտար, սէրպէսթանէ վէ ֆամիլեա
 մուհապէթիլլէ մարամույ օլան էօմրիւն վէլվէլէսինի ուզագ-
 տան իշիտիլօրըմ կիպի գանն իթմէքտէ իտիմ. . . . Օ՛հ,
 օ գէման հարէքէթ իթմէք, սէրպէսթ պուլունմազ վէ լա-
 թիֆ վէ հարարէթիլի հէյէճանյարա տիւշար օլմազ իհթի-
 յանընը նէ գատար հըսս իթմէքտէ իտիմ. պէնտէն ֆի-
 րար իթմէքտէ օլան լէգայիպի հայաթը պէքի օրատա պու-
 լապիլէճէյիմի գրլաս իտիլօրտում. . . . Հաթիթա այագ-
 լարընըզա դարանարագ վէ սէյլ կիպի կէօզ եաշարը տէօ-
 քէրէք, սէնաաթ քեարլըզ վէ եախօտ ասրէրլիք էօմրիւն-
 տէն հէյ հանկըսը օլուրսա օլսուն, սլանա ույղուն կէ-
 լէճէյինի իֆատէ իլլէտիմ. . . . Պունըն իւզէրինէ, պապա-
 նըղըմ, սէֆիլ վէ էօլմէք բատտէսինտէ օլարագ պէնի
 սօգագտան պուլուպ ալմիշ օլան վէ քէնտի ֆազըը հալի-
 նէ պագմագսըզըն վալիտէլէրէ մոխսուս պիր ֆէսայեար-
 լըզլա էվլատընըն եարը էրմէյինի պանա եէտիրմիշ պու-
 լունտան միւհթէրէմ վալիտէմիլի. . . . (Իարրիէլ՝ կէօրտիւր-
 լէլի ալչագլըզ վէ խայրնլըզլարտան սօլույը քէնտիլէրի
 մահնուպ օլան ալիճէնապ թապիտթարտուն օլտըղը ճի-
 հէթլէ, թէրէտտիւա իտէրէք վէ կէօզլէրինի էյէրէք.)

էվկէթ , պասպաճըղում , մի հիւրէրէմ վայրտէմին եայրնրդ
պիր մագսատր , պիր արզուսր պուլունտրղընր պանա սէօյ-
լէտիւնից . . . պու արգու տա . . .

Աբբայ . - (Գարրիէլին սէօղիւնի քէսէրէք .) Սիգի
րուհպան սիլքիւնտէ կէօրմէրտէն իպարէթ իտի . սէվկիլի
էվլատրմ . շունքի օ տինտար վէ մի քէմմէլ գատրն սի-
գին սէլամէթի լուհունրգր թէհիլէ իտէրէք քէնտի սէլա-
մէթինի տէ թէէմին իտէճէ յինիցի մէմուլ իտիօրտու . լա-
քին պու արգուսընը մէնֆաաթճույանէ պիր շէյ զանն ի-
տէճէ յինիցտէն գօրգարագ , սիգէ արգ իթմէլէ ճէսարէթ
իտէմէլօրտու . . .

Գարրիէլ . - (Դայրը իսթիյարի պիր հիտտէթ ու նէֆ .
րէթլէ արբայ տիկիլիննինն սէօղիւնի քէսէրէք .) Իէ-
թիլի արթըգ . . . Ե՛կիլի . . . պէօյլէ պիր իաթայր տօյ-
րու կէօսթէրմէք իգրէ շայրշմանրգ տօյրուտու քէք զի-
յատէ շայանը թէէսալիֆ տիր . Ֆրանսուագ Գոտուէն
հիշ պիր վագթ պէօյլէ պիր արզուտա պուլունմամըշ
տըր :

Աբբայ . - (Լաթիֆ պիր սէտա իլէ) Սէվկիլի օղում ,
մուհաքէմէնիցտէ քէք զիյատէ աճէլէ իտիօրտընրգ . վա-
լիտէնիգին եէկեանէ մագսատր , վէ եէկեանէ արգուսր սի-
գի լուհպան սիլքիւնտէ կէօրմէրտէն իպարէթ օյարղընը
պէն իսպաթ իտէպիլիթմ . . .

Գարրիէլ . - Տիւնքի կիւն վայրտէմ պանա հէր շէյի
նագլ իթտի . Գէնի տէ , օնր տա նշտաթմըյար :

Աբբայ . - (Սէրթ պիր թավր իլէ) Տէմէք տիր քի սիգ
վայրտէնիգին սէօղիւնի պէնիմ սէօղիւնի ֆէվցիթտէ
թուլըլօրտընրգ , էօյլէ մի . . .

Գարրիէլ . - (Կէօղիլիլինի էլէրէք .) Գապաճըղում . հէմ
սիգիլն վէ հէմ տէ պէնիմ իչուն պաիսի քէտէր օլան պիր
ճէվապ իթասրնա պէնի մէնպուր իթմէլ յինից . . .

Աբբայ . - (Ըշտըրտըր գայպ իլէ) Նէ տէմէք ի . . .

Թէտիյինիցի շիտի պանա սէօյլէ՛րմիսինից քի . . .

Աբբայ տ'էկրիննի սէօգիւնի իբմայ իտէմէտի Սա. մուէլ օտայա կիրիպ տէտի քի .

— Էրէյիճէ եաշլը պիր ատէմ կէլմիշ Ս . Բօտէն իլէ գօնուչմագ իսթիյօր :

Բօտէն . - (Մի ի թէ սոճի պանէ .) Բօտէն պէն իմ . մօսիէօ , թէչէրբիւր իտէրիմ :

Գու սէօգիւ մի թէ կարպ , Բօտէն՝ ճրգտանրնրն սահիֆէլէրինտէն պիրի ի գէրբնաէ գուրչուն գայէմ իլէ եագմըչ օլտըլլ պիր գաչ սաթրր շէյի աբբայ տ'էկրիննիյէ ուգաթտը , վէ Սէն-Ֆրանսուա սօգայրիա կէլիպ քէնտիսինի արայան ատէմին քիմ օլտըլլէն անլամագ ի գրէ օտատան տըշարր չրգտր :

Աբբայ տ'էկրիննի վէ Գարրիէլ եալընըզ գալտըլար :

4

Գ Ա Ք Ը Ա Լ Է Ա Գ Ա

Աբբայ տ'էկրիննի՝ ֆէվթ էլ ատէ ըզտըրապը գալպէ տիչար օլմուչ օլտըլլնտան , Բօտէնին վէրտիյի քեաղըտը մաքինավարի պիր սուրէիտէ ալմիշ վէ պունը աչըպ օգու մայը խայայընտան պիլէ կէչիւմէլէրէր էլինտէ թուլուպ տուրմուչ ըտր : Մէրգում Գարրիէլին կէլմիշ զեման հագգընտաքի շիքեայաթընա աճապա նէ՝ նէթիճէ վէրէճէյինի տի շիւնմէքտէ , վէ լաքին անը տահա գիյատէ թասրիք իտէր գօրգուսըլլա թէրտիրաթընա ճէվապ վէրմէլէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտի . զիրա Գարրիէլ

եիւղիւնտէն քէնտիլէրի իչուն հէնուզ մէնաֆիի ճէսիմէ մէլհուգ իտի :

Ժէգիւթ ճէմիյեթիինն գազանիյնի էսասիյեթի մու . ճիսինճէ , Գարրիէլ հիշ պիր շէյի մաթը օլամագ ըտը . պունտան պաշգա , աբբայ տ'էկրիննի՝ պիր կիւն մէրգու մա իսապէթ իտէպիլէճէր հէր տիւրլիւ էմվալ վէ էմլաքը ճէմիյեթէ թէրբ իթտիյինէ տաիր քէնտիսինտէն պիր սէնէտ ալմաղա տա զայրէթ կէօսթէրմիշ իտի : Լաքին պու մուհավէրէնին պաշլանղըճընտան՝ Գարրիէլին թարիգաթ հագգընտաքի էֆքեարը սապըգասընը թէպտիլ իթմիշ օլտըղը անլաշըլմագ տա օլուպ . օ հալտէ քէնտիսինի թարի . գաթա րապթ իտէն պաղլարը տաթի գաթ իտէպիլիւր . վէ պինաէն ալէլի թէաճհիւտաթը վագրասընըն հիշ պիրինի իյֆայա քօնաթի իճպար իտիլէմէզ իտի (1) . Ո հալտէ իթմիշ օլտըլլ հիպէ (պարգի) էսաթէն պօզուլուր . վէ Բէննըրոն Ֆամիլեասընըն սէրվէթի ճէսիմէսինի էլտէ իթմէք րատտէսինէ կէլմիշ օլան աբբայ տ'էկրիննիինն իւմիտլէրի իսէ պիւթիւն պիւթիւն մահվ օլուր կիտէր իտի : Աբբայ տ'էկրիննիինն պու սէրվէթի քիւլիլիյէ սէպէպիլլէ պիւմիւտտէթտէն պէրու տիւշար օլտըղը ըզտըրապաթ վէ հէյէճանլարտան հիշ պիրիսի պու գատար նախէհզուհուր վէ տէհչէթպախշ օլմամըչ տըր տէնիլէպիլիւր : Գու սէպէպտէն նաչի , Գարրիէլին սէօգիւնի քէսմէյէ վէ եախօտ պիր շէյ սարմաղա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ , վէ պիր աէնչէթի սաքիթանէ իլէ , օ վագթա գատար տէվամ իթմիշ

(1) Ժէգիւթ ճէմիյեթիինն գազանիյնի էսասիյեթի իգթիւզասընճա , ճէմիյեթի՝ քէնտիսինէ Փախտէսիզ վէ եաթէչիթէնի կէօրիւնէն ազալարը քէնտի տաիրէսինտէն տըշարը չըգարապիլիւր . Լաքին պարտաթ պիրիսինն քէնտիսինէ Փախտէլի օլապիլլէն ճէյի թէհագգուգ իտէճէք օլուրսա , օ ազանըն ճէմիյեթիտէն այրըլմասընա գաթան միւսաստէ կէպիլլէմէզ :

օլան մուհավերէի թէ հտիտրեարանէնին նէ՛մ իճէսինէ պէք-
լէմէքտէ իտի :

Գարրիէլ քէլամա աղագ իտէրէ :

— Կէչմիչ էամրիմիւն շու սուրէթիէ խիւյասաթէն ի-
ֆաստէսինի Ամէրիգայա կիթտիյիմ զէմանա գատար տէ-
վամ իթմէք մէճպուրիյեթիւնտէ իմ, պապանըղըմ. պու
մէճպուրիյեթի նէ՛ իշուան տէրէօճտէ իթմիչ օլտըղըմը
պիրազ սօնրա անլայաճագսընըգ. — տէտի :

Արքայ տէկրինեի սէօղիւնիւ տէվամ իլլէմէսինի իշա-
րէթիէ անլաթտըղընտան, Գարրիէլ շու եօլտա իֆատէի
մէրամա պաշլատը :

— Ա՛ի հթէրէմ վալիտէմին արգուսընը խապէր ալըը
ալմազ, հէր նէ դատար գալպիմ բազի աէլիւ իտի իսէ
տէ, բուհպան սիլրինէ կիրմէյէ գարար վէրտիմ. պունըն
իւզէրինէ, շօճու գլըգ վէ կէնճիթ շաղարըմըն պիր գըս-
մընը կէչիւմիչ օլտըղըմ հիւզենկիզ խանէտէն չըգըպ ճէ-
միյեթին բուհպան մէքթէպլէրինտէն պիրինէ կիրտիմ,
Հալ պու քի, պէնիմ գարարըմ բահիպ օլմագ իշուան մու-
գավէմէթի գայրը գապիլ պիր մէյլ ու իսթիտատտաննէ-
չէթ իթմէյիպ, պիւարս վալիտէմէ գարչը մուգատտէս
պիր տէյն էտա իթմէք արգուսընտան իլէրի կէյմէքտէ
իտի, Գունընլա պէրապէր, տինի Իսանըն բուհը օ տէրէ-
ճէ հայաթպախչ տրըքի, Հագրէթի Իսանըն շայանը քէ-
րէսթիչ թալիմաթ վէ թէնպիհաթընը իճրա իթմէք գայ-
րէթինէ տիւչէրէք, քէսպի գուվիթ վէ ճէսարէթ իլլէ-
տիմ, Գէնիմ իթիգատըմճա, բուհպան մէքթէպի՝ օ վազ-
թա գատար ֆէվգ էլատէ թագեիգ վէ շիտտէթ ալթըն-
տա էամրիւմի կէչիւմիչ օլտըղըմ մէքթէպտէն պիւս պիւ-
թին պաշգա պիր եէր օյուպ, օրատա Ինճիլի Շէրիֆին
ճիւմէի թէնպիհաթընտան օլան իսիու վիթթ (եղբայրու-
թիւն) վէ միուաթաթըն գավաիտի էասսիյիէսի ումումին
էամրիւնէ թաթպիյ իտիլիր, ինսանիյեթի՛ մուհապպէթ

վէսթիւմէք լուզումը, շէֆգաթ վէ մէրհամէթին լէզայի-
զի հայաթպախչասը տաիմա թաթիլէ օլունուր, Հագրէ-
թի Իսանըն տիւնեալար տուրտըգճա պաղի գալաճագ
լան քէլամը հիքմէթէնճամը էն վասի վէ էն մահուլտար
մանասը իլէ շէրհ ու իյզահ իտիլիր, վէհատըլ՝ ինսանիյ-
եթին միւտհիչ սէֆայէթիւրինի սահիպի սերվէթ վէ սա-
տէթ օլանլարըն կէօղի էօնիւնէ գայարագ, պիրատէրլէ-
րինին շէքտիքլէրի միհնէթ, ըզտրրապ վէ իչքէնճէլէրի
անլէրին նազարը մէրհամէթլէտինէ արգ իթմէքտէն իպ-
րէթ օլան բուհպանլըգ մէմուրիյեթիինէ ինսան էն ալի-
ճէնագանէ տուլլալարըն թաթիլէտիլլէ թէհիլլէ
լունուր տէյու զանն իթմէքտէ իտիմ... Գու մէմուրիյ-
եթի օ տէրէճէ մուգատտէս վէ մուազգէզ տիրքի, կէօղ-
լէր եաշարմըլ վէ գալպիլը հրատիյեթիլ շէֆգաթքարա-
նէ վէ մէրհամէթճույանէ իլէ մայամալ պուլոււնմըլ օյա-
րագ իճրա իտիլէճէք օլուրտա, պունա հիչ քիմսէ տայա-
նամազ :

Գարրիէլ պու սօնընը սէօղլէրի էօլլէ պիր հէլէճա-
նը գայպ իլէ թէլաֆֆուղ իյլէտիքի, կէօղլէրի եաշըլա
տօլտու, վէ սիմասը տաթի մէլէքլէրէ մախսուս պիր նու-
րը լէթտֆէթիլէ բարլամօգա պաշլատը, Արքայ տէկրինեի
պարիտանէ պիր սուրէթտէ տէտիքի :

— Ձի հագրգա խրիսթիյանլըղըն բուհը պու տըր,
սէվկիլի օղլում, լաքին պիլ խասսա անըն մաճաի զահիրի-
սինի էօյրէնմէք վէ իյզահ իթմէք լաղըմ արը, իչթէ պի-
զիմ թարիգ աթըմըղըն մէքթէպլէրի պիլ խասսուս պու թէա-
գիգաթը իճրայէ հասը օլունմըլ տըր, Ատաի զահիրի-
նին շէրհ ու իյզահը՝ թալիմ վէ իթաաթա միլթէվագըլֆ
տըր, գայպ վէ հըսսիյեթաթա թէալլիլիգ իթմէզ... :

Գարրիէլ. — Գունը քէք կիւզէլ տէրը իտէպիլտիմ,
պապանըղըմ... Գու եէնի մէքթէպէ կիւզէլտէն, իւ-
գալէրինը քեամիլէն պօշա չըգտըղընը միւշահտէ իլլէ-

տիմ. գայպիմ պիր տագրգաճրգ յէսպի ֆէրահ իթտիք. տէն սօնրա, եէնիտէն էգիլտի գայտր. պուճնճա վագրթ. տան պէրու խայալ իթմիշ օլտրղրմ հայաթ, մու հապպէթ վէ հիւրրիյեթեթ եկրինէ, պու սիւրիւթավէր վէ սօղու գրուհպան մէքթէպինտէ տախի այնը թագեիգաթա, այնը թալիմաթը զալըմանէյէ, այնը ճասուսլըգ ուսուլինէ, այնը էճիյեթեթսիգլիյէ, վէլհասըլ հէր տիւրլի տօսթլուգ ըապրթայալընա գարչը այնը մանիալարա թէսատիւ ֆ իթ. տիմ. . . . Գուճըն իւզէրինէ, բուհըմը պիր տագրգաճրգ օխչամըշ օլան շէվգ ու նէշէ անինտէ մահվ ու զախլ օլ. տու, վէ պիր սաաթըն հարէքէթի նիզամա գօնըլտըղը մի. տիլու, զալըմ պիր գուվվէթին մաքինա հարէքէթինէ պէնգէր պիր տօղրուլըգլա թէրթիպ իթմէքուէ օլտրղը ի. թաաթքեար վէ մաքինավարի պիր էարէ եավաշ եավաշ ալըշալմ.

Աբրայ. - Զունքի իթաաթ վէ ինթիզամ թարիգա. թըմըղըն գավատի էսասիյեթսինտէն տիր, սէվկիլի էվլա. տըմ.

Գարրիէլ. - Էյվահ, պու եօլտա թէրթիպ իթտիքիւ. րի շէյ հայաթ տէյիլ, մէմաթ րտը. հէր տիւրլի նէճի. պանէ տուղուլարը ինսանըն գայպիւտէն թարտ իթմէք իսթէտիքիէրի թագտիրտէ, պէն ֆէլսէֆէ վէ իլմի իլահի թահսիինէ կէճիւլ պաղլատըմ. լաքին պուճըլար պիր թա. գըմ հիւզնավէր վէ ուղուրսուգ տէրսլէր, վէ հիյնէքեա. րանէ, թէհտիտամիգ վէ եախօտ տիւլմէնանէ իլմիէր օ. լուպ, ինսանըն գիճնինտէ միւթէմատիյէն թէհիթէ, միւ. ճատէլէ վէ մուհարէպէ ֆիքրիլէրի ուլաշտըրրը վէ սուլհ ու միւսայէմէթ, թէրագղը վէ հիւրրիյեթեթ տուղուլարը տա. լա թէվլիտ իթմէգ իտի.

Աբրայ. - (Սէրթ պիր սէտա իյէ.) իլմի իլահի հէմ գըրհ վէ հէմ աէ գըլըճ տըր, սէվկիլի օղլում. գաթոյիք մէզհէպինի հրֆգ վէ միւտաֆաա իթմէք իչուճն պիր գըրհ

տըր. րաֆըղըղը (հերետիկոսութիւն) վուրուպ մահվ իթ. մէք իչուճն տախի պիր գըլըճ տըր.

Գարրիէլ. - Լաքին, պուպաճըղըմ, Հաղրէթի իսա ի. լէ շակիրտլէրի պու իլմտէն պիլսապէր օլտրղլարը հալտէ, րէնտի սատէ վէ միւէսսիր սէօղլէրի իյէ ինսանը թէճտիտ վէ իհնա իտէրլէր իտի. հուրրիյեթեթ՝ էարէթ եէրինէ գաիմ օլուր րտը. . . . Գունուճնամէի իլահի տէմէք օլան ինճիլի Շէրիֆ պիրի պիրիմիգի ~~պէլսէթէ~~ էօյրէթմէյէ քեաֆի տէյիլ մի տիր. . . . Լաքին հայֆա քի պու թէն. պիհաթը Բապպանիյէյի գիչը թավսիյէ իտէճէքլէրի եէրտէ, րէք շօգ տէֆայար պիգէ տին մուհարէպէլէրին. տէն պահս, վէ ճէնապը Հաղգա մաղպուլ օլմաղ վէ րա. ֆըղըղը մահվ իթմէք իւգրէ տէօքիւլմիւշ օլան ~~պէլսէթէ~~ գանլարը եէկեան եէկեան թուատատ իտէրլէր իտի. Գու մալիւմաթը միւտհիշէ պիգիմ հայաթըմըղը տահա զիյատէ էլէմպախշ պիր հալէ գօյմագտա, վէ տէլիգանլըլըգ շա. ղըմըղըն իսթամը թէգարրուպ իթտիքէ, բուհպան մէք. թէպինտէրի միւնասէպաթըմըղ տախի թէտրիճէն քէտէր. նաք, հասէտրեարանէ վէ շիպհէլի պիր սուրէթ քէսպ իթմէքաէ իտի. ճասուսլըգ վէ դամմաղլըգ ատէթի՝ տա. հա ճիտտի վէ տահա էհէմմիյեթեթի իչէր հաղգընտա տա գուլանըլտըղընտան, կիգլի խուսումէթլէր հուսուլէ կէ. լիր իտի. Գէնիմ հայիմ տիկէր արգատալարըմտան նէ է. յի. նէ՝ տէ քէօթիւ իտի. Հէրիմիգ տէ պիր շօգ ~~պէլսէթէ~~ տէն պէրու յէօր. քէօրիւնէ պիր իթաաթ ալթընտա էգիլ. ~~պէլսէթէ~~, մու հարէմէ վէ միւլահաղա իթմէք ատէթինի զաիպ իթմիշ վէ սմիրիլէրիմիգին էօնիւնտէ թէվաղու իյէ թիր թիր թիթրէմէյէ ալըշմըշ օլտրղըմըղտան, հէրիմիգ տէ ~~պէլսէթէ~~ սօղուճն, մահգուճն վէ եօրղուճն շէհրէյէ մալիք ~~պէլսէթէ~~. . . . Նիհայէթ բուհանի սրֆաթընը իհրաղ իթտիմ. Բարաղ նիհայէթ օլուր օլմաղ, սիգ պէնի ժէգիւիթ ճէմիյեթեթինէ ~~պէլսէթէ~~ տավէթ իթտինիգ, վէ եա տահա տօղրուսու՝ պէն ~~պէլսէթէ~~

տիլիլիմտէն , ատէթա խապերիմ օյմագարզըն պու ճէմիլ-
 եթէ կիրմէյէ գարար վէրտիմ . . . Գու նաւարլ վագը
 օլտու . պէն տէ պիլմէմ . . . միտտէթի մէտիտէտէն պե-
 րու իրատէթիմ էլիմտէ տէյիլ իաի : Գիւլիւն թէհրիւ-
 պէլէրէ գաթլանարմ . լաքին էն սօնընճըսը բէք տէհչէթ-
 լի օլտու : Գիր գաչ պլլար օտամըն սիւքիւնէթի տէհչէթ-
 ֆէրմասը արասընտա եաչատրմ , վէ սիգին պանա էմր իթ-
 տիլիլիգ ալէլիլաթը դարիպէլի բէմար թէպիմիլէթլէ իճ-
 րա իլլէտիմ : Գու ուզուն միտտէթ գարֆընտա սիգտէն
 պաչգա հիչ քիսէկ եանրմա կէլմէզ , վէ սիգին սէտա-
 նըգտան պաչգա հիչ պիր ինսան սէտասը գուլայրմա եկ-
 թիլմէզ իտի : Կիճէլէրի պազը բէրրէ միպհէմ տէհչէթ-
 լէր հըսս իսէր իտիմ . . . Ծիքրիմ , օրուճտան , շիտտէթ-
 տէն վէ եալընրղըրգտան ըէսպի դաաֆ լթմիլ օլտըղըն-
 տան , պիր շօգ էվհամ վէ խայայաթա կիթիֆար օլուր
 ըսը . պազը քէրրէ տէ , ահտ վէ եկմինիմի վէրտիքտէն
 սօնրա իրատէթ վէ մուհաքէմէ եիւքիւնտէն միէպպէտէն
 դուրթուլաճաղըմը տիւշիւնէրէք , պիր նէվ իսթիրահաթ-
 լա գարըլըգ պիլմէ յուլիլէթէ տիւշար օլուր ըտըմ : Ո գէ-
 ման , պիրտէն պիրէ գարա թուլթուլպ տա հէլարը նէֆ-
 սի պատի օլաճաղ պիր սօղուղըն ուլուշուղըրղընա տիւ-
 շար օլան եօլճուլար միսիլու , թէհամմիւլ օլունմազ պիր
 ուլուշուղըրղա գարըլըր , վէ պու սուրէթլէ օ ուզուրսըզ
 տաղըրգանըն վիւրուտինէ ինթիգար իտէր իտիմ . . . Եի-
 հայէթ , ուտուլ վէ գախտէնին իճապ իթտիլի վէճհ իլէ ,
 ճան շէքիլմէյէ պէնղէյէն պու հալը բիւրըպտըրապ ալ-
 թընտա էղիլէրէք , սօնընճը ամէլիլաթը տա իճրա իթմէք ,
 եանի իրատէթիմի իսթիւնալտէն պիլթիւն պիլթիւն ֆարիղ
 կէլտիլիմէ եէմին իլլէմէք տաղըրգասընը պէրլէմէյէ պաչ-
 լատըմ . . .

Աբբայ . (Եիւզիւնիւն ըկնլի սօլարազ վէ կիթտիքճէ
 իղտըրապըր գալպի արթարազ .) Լաքին տէրխաթըր իտի-

Նիզ քի, բարագ օյմագ իչուն եէմին իթմէզտէն պիր Եհուն էվիէլ, ճէմիյեթիմիդին նիզամր մուգթէզտարնճա, պիւս պիւթիւն սէրպէտթ օյտորդընըզր, վէ թարիգաթրմըզա տէխայէթ իթմէ.րուէն Ֆարիդ կէլմէ.լէ մուգթէսիր պու. լընտորդընըզր սիզլ սէօյլէտիմ. գիրա պիզ Եալընըզ հիւսնի ըիզա իլէ օյան եէմինլերի գապուլ իտէրիզ:

Փարրիէլ. - (Ազիմ պիր մէ.յուսիյեթիլէ.) Տօզրու տըր, պապանըրդրմ իւչ այ գատար Եալընըզըզտան վէ թէճ. ըիւպէլէրտէն պիթապու թիւփան գալարագ վէ ճիւզի պիր հարէքէթ իճրասընա իգթիտարրմ պուլընճայարագ, Եարր էօյիւ պիր հայէ կէլմիչ իրէն, օտամըն գարուսընը աչտընըզ, վէ Ե կէր իսթէրսէնիզ, գայգընըզ... Եիւրիւ. յիւնիւզ... սէրպէտթ սինիզ... Ե տէտինիզ. Ե.լ.վ.մ.հ, գուվ. վէթ վէ տէրմանըմ արթըզ թիւքէնմիչ իտի. մահվ պ. մուչ պիթմիչ իտիմ. միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու հըս. սիյեաթտան մահրում գալմըչ օյան գալպիթըն Եէկեանէ էմէլի՝ մէզար իսթիրահաթընա նաթի, օյմագտան իպարէթ իտի. իմտի. Ֆէսիսի նագապիլ Եէմինլեր իթտիմ վէ Ե.հ. ուլ շէր Ե.հ. կիպի սիզին էլինիզէ տիւշաիւմ...:

Արբայ. - Վէ թարիգաթրմըզըն միւէսսիսի մէչհուրը. նըն (Լինեաս տր Լ.օյօյա) սէօյլէտիյի վէճհլէ, շիմաիյէ գա. տար րուհարզ պիր ճէսէտ կիպի իթաաթտա զէրէճէ գու. սուր իթմէտինիզ. չունրի պու իթաաթ նէ գատար մութ. լագ օյսա, Ե գատար միւքեաֆաթա շայան տըր...:

Փարրիէլ պիր տագըզանըզ պիւթիթան սօնրալտէ. տի քի.

— Սիզ կիրտիյիմ ճէմիյեթիլն նիյաթ վէ մէզասիտի հագիգիյեթիսին պէնաէն սագլատընըզ... Իրատէթիմ. տէն բեամիլէն վէ գաթիլէն Ֆարիդ կէլմէ.քիլիթմ վէ սնը ամիրլէրիմին Եէտինէ թէպիթ իթմէ.քիլիթմ մէնայրճէլագ. գըն էն պէզիւք շան ու շէրէֆի շամընա պէնաէն՝ թա. լէպ օյունտու. Եէմինիմի վէրտիյաէն սօնրա, սիզըն էլի.

նիզտէ մութլագ վէ միւթի՛ պիր այէթ օլաճագրմ տէր-
քեար րտը . լաքին սիզ պէնիմ մուգատտէս , միւքէմմէլ
վէ եիւքսէք պիր մէմուրիյեթտէ իսթիխտամ օլունաճա-
ղրմը «էօյլէ-թիզ . . . Սէօզիւնիզէ ինանտրմ . ինանմամազ-
լըզ իտէպիլի՛ր մի իտիմ . . . Գէմալը սապր ու սիւքիւնէթ-
լէ պէրլէտիմ . տէհչէթլի պիր հատիսէ շարխրմը պիւս
պիւթիւն թէպտիլ իյլէտի . . . սէպէպի մալիւնիւզ օլան ա-
ղըր պիր խասթէլիք . . .

Աբրայ . - (Գարրիէլին սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Գունլա-
րը պուրատա գիքր իթմէք պիհուտէ տիր , օղլում :

Գարրիէլ . - Աֆվ իտէրսինիզ , պապաճրղըմ , հէր շէ-
յի գիքր ու թաատատ իթմէք լազըմ՝ տրը . սէօզլէթիմի
տիւնէմէնիզ հուգուգրմ իճապրնտան տրը . գիրա սիզէ
արզ իտէճէյիմ գարարն իթթիխագրնա պէնի մէճպուր
իտէն վուգուսթ վէ խուսուսաթըն հիչ պիրինի սիւքիւթլէ
կէշմէք իսթէմէմ :

Աբրայ . - (Դաշլարընը չաթարագ վէ Գարրիէլին օ
վագթա գատար սօլղուն օլան եանագլարընտա շիտտէթ-
լի պիր գրզարթըր բէյտա օլտըղընը կէօրիւնճէ , անըն
սէօյլէյէճէյի սէօզլէրտէն գօրգարագ .) Էօյլէ իսէ սէօյ-
լէյինիզ , օղլում :

Գարրիէլ . - (Կէօզլէրինի էյէրէք .) Ամէրիգայա սէ-
յահաթրմտան ալթը այ էվվէլ , պէնի իթիրաֆ բարագը
(խաստովանահայր) իտէճէյինիզի սէօյլէյիպ , պու մուգատ-
տէս մէմուրիյեթտէ հազըրլանմագ իչուն տախի պանա պիր
քիթապ վէրտինիզ . . .

Գարրիէլ եէնիտէն թէրէտտիւտ իթտի . Եիւզիւնիւն
գըզարթըր պիր գաթ տահա արթտը , Աբրայ տ'էկրինեի
իսէ սապրօըզլըզ վէ հիտտէթինի անճագ զապթ իտէ-
պիլտի :

Գարրիէլ նէֆսինի ատէթա ճէպր իտէրէք սէօզիւն-
տէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Էվվէթ , պատճառ պիր քիթապ վերտինիգ . պու քիթապ , պիր բարազըն՝ կիւնահարրնր իթիրաֆ իթմէր իւզ . րէ քէնտիսինէ միւրսնաաթ իտէն կէնն շօն . գլարա , կէնն գրգլարա , վէ էվլի գատրնյարա խիթապ իտէնէ յի սիւայլէ . րի հավի իտի (Գու խաթրրէի միւէսսիֆէտէն տօլայը թիթրէյէրէր .) Եւ Բապպի , օ տէհչէթի տազրգայը միւտաէթի էօմրիւմտէ ապա ունու թմայաճաղրմ Վազրթ ազչամ ըտր Սիգին իֆատէնիգէ կէօրէ թարիգաթըմրգ ազսոսնտան պիրի թարաֆրնտան թէէլիֆ , վէ ազիզ պիր բիսգոբոս թարաֆրնտան տա իքմայ իտիմիշ օլան պու քիթապր ալարագ օտամա շէքիլտիմ (1) . Գապիմ հիւրմէթ , էֆիլիէթ վէ իթիգատլա մալամայ ըտր . քիթապր աչտրմ էվվէյա նէ տէմէր իսթէտիյինի աւ .

(1) Օգույանլարըմրգա հիւրմէթէն՝ պու մէքրուհ քիթապ հագգընտա վէլվ լաթին լիսանըյա օլտուն պիր Ֆիքր վերմէք պիգճէ միւմքինսիգ տիր . Ս . Ժէնէն նամ միւլտիֆ մէշհուր՝ մէգիւրիթլէր վէ ճար-իւլ-ճիւնուն նամ էսէրի պինագիրինտէ մէգքիւր քիթապ հագգընտա շէօյլէ սէօյլէմիշ տիր .

« Գու ֆասլը պաշլայաճաղըմ սըրատա , պէօյիք պիր թէրէտտիւտ վէ խէլէճան հըսս իտիյօրըմ . գիրա թէրճէմէսի միւմքինսիգ վէ այնէն գիքրի ֆիլի պիր քիթապտան պահս իթմէք լազըմ կէլմէքտէ տիր . լաթին լիսանըյա եազըլմըշ օլան պու քիթապ , նամուսքեարլըգ վէ էտէպ կիպի շէյլէրի պէր թարաֆ իլէ , պիր խայը արսըգճա վէ քիւսթախճա սէօզլէրլէ մալամալ տրր . Հէր խուսուտա օգույանլարըմրգըն աֆվընը տիլէյէրէք , քէնտիլէրինի էտէպ վէ նամուսս մուղայիր սէօզլէրալէն միւմքինի մէրթէպէ մուհաֆագա իտէնէյիմիգի վատ իյլէրիգ »

Ս . Ժէնէն՝ պիր պաշգա եէրտէ , մէգքիւր քիթապըն հավի օլտըղը սիւայլէր հագգընտա ալիճէնապանէ պիր նէֆրէթլէ շէօյլէ եազմըշ տըր .

« Իթիրաֆ տօլապընըն (խոստովանարան) պիր քէօլէսինտէ բարազ իլէ էվլի պիր գատըն արասընտա ճէրէյան իտէն մուհաֆրէլէր նէ՝ կիպի շէյլէր տիր Գունլարտան պահս իթմէքտէն սարֆը նազար իտէրիգ »

յայամատրմ. յաքին նիհայեթ . . . անյատրմ. . . . Պունըն իւզերինէ, հիճապ վէ տէհչէթէ տիւչար օյարագ մէպ. հութ վէ միւթէհայեթիւր գալտրմ. պու. նէֆրէթպախչ քի. թապր թիթրէյէն էյիթիմլէ գաբամողա անճագ մուգ. թէտիր օյուպ, անինտէ գօշուպ եանընրգա կէյաթմ, վէ պու քիթապը եանընրգլա պանա վէրմիչ օլտըղընըզը, վէ պէն տէ պիւմէյէրէք անրն մէքրուհ սահիֆէլէրինտէն պիր գաչընը օգումըչ պուլընտըղըմր սիզէ պէյան ու իգ. րար էյիէտիմ:

Աբբայ. - (Վագարլը պիր թավր ըլա.) Նուրասընը տախի տէրխաթըր իթմէլիսինիզ քի. պէն տէ օ վագթ, պիր բաբազըն կիւնահ տինյէմէք վագիթէսի իճապընճա հէր խուսուսը տինյէմէյէ մէմուր օլտըղընտան, հէր շէյի անյամաղա, հէր շէյի պիւմէյէ վէ հէր շէյի թագտիր վէ

Երւասա, Պիր Ո՛ուհիպալի քիթապըն Քէշֆիյանը իւնվանը էսէրին միւլէլիֆի պու նէֆրէթպախչ քիթապըն պիր խայլը Փըգրալարընը այնէն գիքր իթտիքտէն սօնրա, տէյօր քի.

« Գալէմիմ հէր տիւրլիւ ըէզիլանէ վէ պիէտէպանէ սէօզ. լէրլէ մալամալ օլան պու թիթապան տահա մուֆասսալ սու. րէթտէ պահս իթմէքտէն իսթիքեւաֆ իտիյօր. Չաթէն բէք գի. յատէ իլէրիյէ վարմըչ օլտըղըմտան տօլայը ագապը վիճաանա տիւչար օյարագ, ասէթա տէհչէթ հրսս իտէրսէ. Պու քիթա. պըն պագը Փըգրալարընը իսթիքեսախ (ընդօրինակել) իթմէքաէն պաչգա պիր շէյ եարմամըչ օլտըղըմը քէնտի քէնտիմէ սէօյէյօր իսէմ տէ, նաֆիլէ. . . ինսան զէհիրլ տօգ ունտըգտան սօնրա, ձէ տէրէճէ նէֆրէթ ու տէհչէթ հրսս իտէրսէ, պէն տէ այնը նէֆրէթ ու տէհչէթէ տիւչար օյույօրըմ. Ուա մաֆիւ, եինէ պու նէֆրէթ ու տէհչէթ տիր քի պէնի թէէմին վէ թաթմին իտի. յօր. Չագրէթի իսանըն Քիլիսէսինտէ, ճէնապը Չագգ թարա. Փընտան վագ իտիլմիչ օլան հայրէթէֆգա գաիտէյէ կէօրէ, Փէ. նալըգ ձէ գատար պէօյիք օյուրսա, պունըն տէրմանը տա օ գատար շարուգ վէ միւլէսսիր օլմագ լագըմ կէլիւ, Չագըգաթըն սէտասը գուհուր իթմէտիքճէ, հիւսնիւ ախօլագ վէ ատապըն թէհիլէտէ պուլընտըղը մէյտանա չըգամագ: »

մուհաքէմէ իթմէյէ մէճպուր պուլընտըղընը, վէ թարի. գաթրմըգ իթիւրաֆ բաբազր օլմաղա արգուրէչ պուլը. նան կէնճ շէմմասլարու (սարկաւագ), բուհպան մէքթէպի թալէպէսինէ վէ հէճճ բաբազլարու մէքթէպ սընրֆարր. նա մախսուս պիր քիթապ կիպի պու իթիւրաֆ ղիթապը. նըն օգուտըլմասընը մէճպուրիյեթի թահիլընա ալմըչ օլ. տըղընը պէյան իլէ, վիճտանընրգր թէէմին վէ թէսքին էլէտիւ:

Գաբրիէլ. - Պէն տէ սէօգիւնիւզէ ինանտրմ. քէօր քէօրիւնէ իթաաթ իթմէք ատէթի պէնտէ օ տէրէճէ քէօք. լէչմիչ, վէ ամէլիյաթը մէճպուրիյեթնին իճրասք պէնտէքի թէֆիթիչ վէ մուլայէնէ տուլղույարընը օ տէրէճէ քէօք. լէթմիչ իտի քի. էվվէյա հրսս իթմիչ օլտըղըմ տէհչէթ ու նէֆրէթտէն տօլայը աղըր պիր խաթա իչլէմիչ կիպի քէնտի քէնտիմի թէքտիր իտէրէք, քիթապը այտըմ վէ օտամա շէքիլիպ օգու. մաղա պաշլատրմ. Ո՛հ, պապաճր. ղըմ, շէհլէթ վէ զէլգիլայիթը նէֆասանիյէնին էն ճիւլայէթ. քեարանի վէ էն պիէտէպանէ (տնամօթ) տէգ ալիգի հագ. գընտա նէ տէհչէթէն կիլգ մալիւմաթը հապի իմիչ. . . Պէն օ վագթ տէլիգ անըլըրգ շապընըն էն աթէչնապ վէ էն հարարէթի պիր գէմանընտա պուլունըյօրում. վէ օ վագթա գատար հրսսլիյաթը նէֆասանիյէյէ գարչը քէն. տիմտէ վագր օլան մուհարէպաթը շէտիտէտէ մահգա ճէհայէթիմ վէ Այլահըն մուալէնէթի սայէսինտէ ուզրա. շապիլմիչ իտիմ. . . Ո՛հ, նա Ռապպի, օ կիճէ նէ մէն. հուս, նէ ուզուրսըգ պիր կիճէ իտի, վահտէթիւանէմին սիւրիւնէթի տէհչէթիմիլիւսը արասընտա, հիճապ վէ տէհչէթիմտէն թիթրէյէրէք, պու մէքրուհ ըէգալէթլէր մէճմուտընը օգուտըրգճա, վէ էտէպ վէ հիւսնիւ ախօլ. գա քիլլիյէն մաղայիլ օլան օ պիր թաղըմ շէհվէթիբէ. ըսթմանէ թաօլիլիլէր հէնուգ ըապ վէ լէքէսիգ օլան գուվվէի իսայալլիլէմ էօնիւնտէ թէճէսսիւմ իթտիքէ:

իլէ միւսթէվի օլան պիր մահալտէն տրչարը շրջմընը կիպի դանն իտիյօրտում: Պիր շօղ սէնէյէրտէն պէրու իւր տէֆա օլարագ գալպիմին սէրպէսթ սէրպէսթ շարքմագ տա օլարղընը, վէ մի տտէթի էօմրիւմտէ իւր տէֆա օլարագ էֆրեար վէ իրատէմին սահիպի պուլընտրղըմը հրսս իտիյօրտում. եիլ քսէր պիր տաղըն թէքէսինտէն գալրանը պիր օվալը թէմաշայա տալան պիր ատէմ կիպի, ֆէշմըն էօմրիւմի մուայէնէ վէ թէպղիգէ ճէսարէթ իլլէտիմ. . . . Ս սըրտտա գիճնիտէ դարիպ դարիպ շի պէնէր տօղաու: Ճէնապը Ալլահ պանա հուրրիյեթէթ, իրատէ վէ գուվէի ագիյէ իհսան պուլուրմըն օլարղը հալտէ, իրատէմի, հուրրիյեթէթի վէ գուվէի ագիյէմի պու գատար վագթտան պէրու նէ հագգ վէ նէ մագսատա մէպնի թագիիղ վէ իզայէ իթմէր իսթէտիլէրինի տիւշիւնտիւմ. ֆագաթ սօնրա քէնտի քէնտիմէ. « Պէնիմ տէ իլթիրաթ իտէճէյիմ պու պէօյիւր, միլ քէմիլէ վէ մուգատտէս իշին մէգաստի պէրի պիր կիւն մէյտանա շրգարտա, պէնիմ իթաաթ վէ սապրքեարլըղըմ մագհարը միւքեաֆաթ օլուր ք տէտիմ:

Պու սըրտտա Ռօտէն օուայա կիրտի, Սքալ տ'էկրին. եի մէրգումըն եիլ դիւնէ մանիտար պիր պագը, աթֆ իլէ քէնտիսինի իսթիճիւպ իլլէտի, Ռօտէն աքքալ տ'էկրինեի. նին եանրնա եագլաշըպ Գարրիէլին իշիտէմէյէճէյի տէրէճէտէ եավաշ պիր սէտա իլէ:

— Վէթիմ պիր շէյ եօղ, եալընըղ, մարէշալ Սիմոնըն բէտէրինին՝ Մ. Հարտինին ֆուպրիգասընա մուվասէլէթ իթմիշ օլարղը իսպէրինի ֆէթիրտիլէր. — տէտի:

Պատէհու, Գարրիէլին եիլ գիւնէ աթֆը նիկեազ իտէրէք, աքքալ տ'էկրինիլէ պիր սիւայ իրատ իթմէքիւթիյօր կիպի կէօրիւնտիւ. աքքալ տ'էկրինի իտէ մէյուս վէ միւքէտտէր պիր շէհրէ իլէ պաշընը էյտի, Ռօտէն թէքարար շըմինէնին եանրնա ֆիտէրէք, տիրսէյինի քէնարընա

տայաթտը, Սքալ տ'էկրինեի Գարրիէլէ թէվճիհի խիթապա տէտիլի:

— Սէօղիւնիւզիւ աէջամ իտինիղ, սէվկիլի օղոււմ. պիր ախրրէ ճէ քարալ իթթիխաղ իթմիշ օլարղընըղը անլամագ իսթէրիմ:

Գարրիէլ. — Եէ գարար իթթիխաղ իթմիշ օլարղըմը պիր աղ սօնրա սէօյլէյէճէյիմ, Չարլսթոնա վասըլ օլտում. . . . Խարիգաթըն մաղսատը հագգընտա զիհնիմտէ տօղմուշ օլան շիպհէլէրի շէհրի մէգքիւրտէքի մանասթըրըմըղըն պաշ իսհիպինէ պէյան իթմիշ օլարղըմտան, բահիպի մումաիլէյհ ֆիրրիմի թէնվիր իթմէքիլի վատ իլլէտի, վէ թարիգաթըն մաղսատընը քէմալը իսպիսէթիլէ շէրհու իլլահ իտիպ, հէման պիլ ճիւմլէ ազասը պէնիմ կիպի ճէհալէթի քեամիլէ իշինտէ օլարղլարընը վէ թարիգաթըն թարիլի թէէսիսինտէն պէրու բէիպէրինին թաագիպ իթմիշ օլարղլարը պու մագսատտան քիլլիլէն պիթապէր պուլընտրղլարընը սէօյլէտի. . . . Պունըն իւղէրինէ տիւշարը տէհէթ օլտում գալտըմ. . . . Միւշքիլաթը մէգհէպիլիլէ վէ վիճտանիլիլէյի հալլ իտէն իսհիպիլէրին քիթապլարընը օղուտում. . . . Սհ, օ գէման եէնի վէ տէհշէթի պիր սըրը տահա մէյտանա շրգարը, բէտէլլէրիմիղ թարաֆընտան գալէմէ ալընմըն օլան պու քիթապլարըն պէհէր սահիֆէսինտէ, սըրգաթ, իֆթիրա, ճէպրէն ֆիլիլ շէնի՝ իճրասը, դինա, նագգը եէմին, գաթլ, վէ ֆիլքըմտարանա գարըն սուի գաստ կիպի ճինայաթը ազիմէնին ճաիղ վէ մէշրու՝ ատտ իտիլտիլինի վէ հաթիթա մազուր պիլէ թութըլտըղընը միւշահտէ իլլէտիմ (1). . . .

(1) Պու իպարէտէ միւպալաղալը պիր շէյ եօղ տուր: Սիւր Մուհիպաի քիթապըն Գէշֆիլյաթը իւնվանը, 1843 տ' Սիւրագպուրկասա նէշր օլուենան վէ իուհպան մէքիթէպլէրինէ մախսուս իթիրաֆ քիթապընըն պիր շօղ ֆըգրուլարընը հավի պուլընտէ քիթապա միւրաճաաթ օլուենա:

Պէն՝ մէրհամէթ , ատայէթ , շէֆղաթ վէ մուհապպէթ մէնպար պիր Խալիզին խըտմէթքեարը օլտըղըմ հայտէ , րէիւլէրի պու կիպի իթիգատթ վէ էֆքեարա թապի օլան պիր ճէմիյեթէ մէնսուպ օլտըղըմը տի շիւնէրէք , պէնի անա րապթ իտէն պաշարը միւլէպպէտէն գաթ իթմէքիյի ճէնուպը Հագգ հուզուրընտա կէմին իյլէտիմ :

Գարրիէլին պու սէօղլէրի ի զէրինէ , արբայ տ'էկրին , եի իլէ Բօտէն տէնչէթի մույին պիր նիկեուհ թէաթի իթտիլէր : Հէր շէյ մահվ օլմուշ պիթմիշ իտի : Բէնչէլէրին տէքի շիքեար էյտէն շըզըլօրտու :

Գարրիէլ իսէ՝ զիհնինտէ հասըլ օլան պու միւլէլլիմ խաթըրէլէրաէն ֆէվզ էյ ատէ միւթէէտիթ օլարագ , արբայ տ'էկրինեի իլէ Բօտէնին թէաթի իթտիլէրի պագըրն Ֆարգընա վարամայըպ սէօղիւնէ շէօյլէճէ տէվամ իյլէտի :

— Լաքին թարիգաթ իլէ գաթը ալագա իթմէյի հէր նէ գատար պարարաչորըմը ըտըմ ըսա տա , քէշֆիլաթը մէգքիւրէ պանա րէք զիյատէ քէտէրի մուծիպ օլտու . . . : Ահ , պապանըղըմ , սէօղլաթ իթիմատ իաինիզ , ատիլ վէ քէրէմքեար պիր ըուհ իչուն միւտտէթի մէտիտէտէն հիւրմէթ իթտիյի պիր շէյի պիրտէն պիրէ ինքեար իթմէքտէն տահա տէնչէթի պիր շէյ օլամալ . . . : Գալպիմ օ տէրէճէ մուգտարըպ ըտըքի , վաիզլիք մէմուրիյեթիինին թէհիքէլէրինի տիւշիւնէրէք , ճէնապը Հագգըն պու վէսիլէ իլէ պէլի տէ պէնի քէնաթիւնէ շաղրուճաղընը մէմուլ իտիլօրտու : Լաքին մուգայիլի օլարագ , ճէնապը Հագգ պիր իթիմասի ֆէվզ էյ ատէ իլէ ի զէրիմէ նազարէթ իթմէքտէն խալի գալմասը :

Գարրիէլ պու սէօղիւ սէօյլէտիյինտէ , Ամէրիգասա քէնտի հայաթընը գարթարմըլ օլան էսրարի գատընը տէրխաթըր իտէրէք , թիթրէտի : Պատէհու պիր տագըրգա գատար սիքիլ իթտիքտէն սօնրա , սէօղիւնիլ թէքրուր տէվամ իյլէտի :

— Վաիզլիք մէմուրիյեթիմ խիթամքէգիր օլունճա , հուրրիյեթիմի իյատէ վէ պէնի եէմիլէրիմտէն թէպրիլէ իթմէնիզի սիզտէն րէճա իթմէյի գարարաչտըրմըլ օլաղըմտան , Ֆրանսայա ավաթի իյլէտիմ . . . : Պիր շօգ տէֆալար սիզին իլէ միւլագաթ իթմէք արզուսընտա պու լունտըմ : Ֆագաթ հէր նասըլ ըսա պու արզումա տէսթ , րէս օլամատըմ : Տիւնքի կիւն , ճէնապը Հագգըն էմրիլէ , վալիտէմ իլէ ուզուն պիր մուհավէրէտէ պուլունտըմ : պէնի րուհպան սիլքինէ իտիսալ իթմէք իչուն նէ՝ մէքրուհ հիլլէլէր գուլլանըմըլ օլտըղընը վէ ճան շէքիլմէք րատաէսինտէ պուլունտան պիր վալիտէնին սատագաթըլ պիր ասքէրէ թէվաթի իթմիշ օլտըղը էօրսիլզլէրի պաշգասընա թէսիլմէ վալիտէմի մէճպուր իթմէք իւզրէ , իթիրաֆ րաբագընը վաղթա իթթիխագ իտէրէր կիւնահ տին : Լէմէք վաղիֆէսինի նասըլ սուի իսթիմալ իթմիշ օլտըղընը իսպէր ալտըմ : Պէնի ճէմիյեթէ րապթ իտէն պաղլարը գաթ իթմէյի հէնուզ թէրէտտիտ իթմէքտէ իտիմ իսէ տէ , տիւնքի կիւն իսպէր ալտըղըմ շէյլէր իւշլիմէ գարարը վագըրմ արթըգ պիւս պիլիւն գաթի պիր րէնկ քէսպ իթտի . . . : Պունընյա պէրապէր , շուրասընը տախի սէյլէլիմ քի պէն պիլիւն թարիգաթը իթմէքտէ իթմէյօրըմ : շիպհէսիգ պէնիմ կիպի պիր շօգ տատաթիլ վէ էմիլիթքեար ատէմլէր տախի պու ճէմիյեթի իլթիլարաք իթմէքտէ տիրլէր . . . : Պունլար շունըն պու շըլ էլինտէ քէօր քէօրիւնէ ալէթ օլուպ , սէվզ իտիտիքլէրի մագսատըն ճէտէն իպարթ Օլտըղընը պիլմէզլէր : Պէն պուճարը աճրըմ , վէ պէնիմ կիպի տնլէրին տէ ֆիքրինի թէնվիթ իթմէսիլի ճէնապը Հագգտան րէճա վէ շիլագ իտէրիմ :

Արբայ . - (Եիւզի մօրարմըլ վէ գալպի շարբմագտա պուլունմըլ օլտըղը հայտէ , ոյաղա գալգարագ .) Տէմէք տիր քի , սիգի ճէմիյեթէ րապթ իտէն պաղլարը

գաթ՝ իթմէքիյիմի գաթիյէն թալէպ իտիյօրսընըզ, էօյլէ՛մի :

Գարրիէլ . - Էվվէթ . պապաճըղըմ . . . սիզին տէլաւ լէթինիզէ պիր եէմին իթաթմ . շիմտի պէնի պու եէմին տէն թէպրիյէ իթմէնիցի ըէճա իտէրիմ :

Արբայ . - Տէմէք տիրքի , վազթըյլա հիւսնիւ ըիգանըզլա վերմիշ օլտըղընը թէահհիւտաթըն ճիւմիէսինին տէ հիւքմսիզ ատու իտիյմէսինի արղու իտիյօրսընըզ, էօյլէ՛մի :

Գարրիէլ . - Էվվէթ պապաճըղըմ :

Արբայ . - Տէմէք տիրքի , պունտան պէօյլէ սիզին իլէ ճէմիյեթիմիզ արասընտա հիշ պիր միւնասէպէթ վէ ալէազա պուլոււնմայաճազ տըր :

Գարրիէլ . - Էվվէթ , պապաճըղըմ , պուլոււնմայաճազ տըր . զիրա պէնի ահա ու եէմինիմտէն թէպրիյէ իթմէնիցի ըէճա իթմէյէ կէլմիշիմ տիր :

Արբայ . - Լարիւ ճէմիյեթիմ սիղի թէպրիյէ իտէպիլիրսէ տէ , սիզ անընյա գաթը ալէազա իտէմէյէճէյինիցի պիլիր միսինիզ :

Գարրիէլ . - Թալէպի վազըղմ՝ իթմիշ օլտըղըմ եէմինէ նէ տէրէճէ էհէմիյեթիմ վերմէքտէ օլտըղըմը իսպաթիտէր , պապաճըղըմ . չունքի պէնի պու եէմինտէն թէպրիյէ իթմէնիցի ըէճա իթմէյէ կէլմիշիմ տիր . . . Գինաէն ալէյճ՝ էկէր պու ըէճամը գապուլ իթմէյէճէք օլուրսանըզ , պէն տէ պունտան պէօյլէ քէնտիմի նէ ճէնապը Հագգ հուզուրընտա վէ նէ տէ ինսանյար նազարընտա հիշ պիր վազիֆէ իլէ միւքէյլէֆ ատու իթմէմ :

Արբայ . - (Բօտէնէ տէօնէրէք .) Գունտան տահա սարիհ վէ գաթի պիր գարար օլամազ , տէյիլ մի :

Արբայ տէկրինեինին մէյուսիյեթիմի օ տէրիճէ շիտտէթի իտիքի , սէտասը կիթտիքճէ պօղուզ պիր սուրէթտէ շըզմազտա ըտը :

Գարրիէլ կէօզլէրինի էյմիշ օլտըղը հայտէ , հարէքէթսիզ վէ սաքիթ տուրմազտա օլան արբայ տէկրինեինն վէրէճէյի ճէվապա պէքլէմէքտէ իքէն , Բօտէն՝ պիր ազ էվվէլ գուրշուն զալէմ իլէ եազմըշ վէ արբայ տէկրինեիյէ վերմիշ օլտըղը քեաղըտը մէրգումըն էլան էլինտէ թութմազտա օլտըղընը միւշահէտէ իտէրէք , Ֆիքրինտէ նակէհանի պիր շէօլէի իւմիտ գուհուր իյլէտի . պունըն իւզէրինէ , ճասուսը մէրգում՝ արբայ տէկրինեիյէ եազլաշարագ , շիւպհէլի վէ էնտիշնտը պիր շէհրէ իլէ :

— Վէրտիյիմ քեաղըտը հէնուզ օզմմատընը մը . - տէյու սարտու :

Արբայ . - Խաթըրըմա կէլմէտի . - տէյու ճէվապ վէրտի :

Բօտէն սօն տէրէճէ հիտտէթլէնտի . Լաքին պու հիտտէթինի գապթ իթմէք իշուն քէնտիսինի ճէպր իյլէտի . պատէհու սաքին պիր սէտա իլէ :

— Էօյլէ իսէ շար շարուզ օզույընըզ . - տէտի :

Արբայ տէկրինեի էլինտէքի քեաղըտ իւզէրինէ աթֆը նիկեհահ իտէր իթմէզ , օ վազթա գատար մէյուսիյեթի էսէրի նիւմայան օլան շէհրէսինտէ պիր նուրը իւմիտ բարլատը , վէ զիքրանիյեթի ֆէվզ էլատէսինի մուլին պիր թալր իլէ մէրգումըն էլինի սըզարգտան սօնրա . ալազ պիր սէտա իլէ :

— Հագգընըզ վար տըր . . . Գարրիէլ պիղիմ տիր . - տէտի :

5

Ա Վ Տ Ե Ի

Աբբայ տ'էկրինեի՝ Գաբրիէլէ ճեվապ վերմէզտէն էվ-
 վէլ, տէրին պիր միւլահազա տէրեաորնա տալտը, Պիր
 ազ էվվէլ թէղալեիւր իթմիշ օլան շէհրէսի հավաշ եա.
 վաշ քէսպի պէշաշէթ իլլէտի, Բօտէնին՝ թէհլիքէի ազի-
 մէյի պիլ միւշահէտէ գուրշուն գալէմիլլէ պիր գաշ սա-
 թըր շէյ եազարագ կէօթէրմիշ օլտըղը միւլէմէլ վէ
 միւլէսսիր պիր թէտուիր հագգընտա իսթիմալ իտէճէլի
 պէլաղէթ վէ ֆէսահէթինին թէէսիրաթընը միւլահազա
 իթմէքտէ իմիշ կիպի կէօրիւնմէքտէ իսի:

Բօտէն իսէ՝ արբայ տ'էկրինեիյէ տօղրու թահգիրա-
 միզ վէ զազու պանէ պիր նազար աթֆ իթտիքտէն վէ զա-
 յէթ մանիտար պիր սուրէթտէ ումն զլարընը գալտոր-
 տրգտան սօնրա, եինէ էվվէլի եէրինէ ալտէթլէ տիրսէ-
 յինի շըմինէնին քէօշէսինէ տայաթտը: Աբբայ տ'էկրինեի-
 նին նազարը տրգ գաթընա շարբմամըշ օլան պու նիւմա-
 յըշտան սօնրա, Բօտէնին էօյիւ շէհրէսի՝ թէքրուր սիւքիւ
 նէթի պարիտանէ վէ պիֆիւթ ուրանէսինի քէսպ իլլէտի,
 կէօգիւնիւն կէվշէք գարագլարը՝ պիր տագրգաճրգ հիա-
 տէթ վէ սապրրսրզրգ սաիգասըյա գալգտրգտան սօն-
 րա, թէքրուր ուֆագ վէ տօնուգ կէօգլէրինի նրսֆէն
 սէթը իթտիլէր:

Շուրասընը տախի իթիրաֆ իթմէյիիզ քի, արբայ
 տ'էկրինեի՝ պէլիղանէ սէօզլէրինէ, հարէքեաթը նազի-
 քեանէսինին ճազիպէսինէ, շէհրէսինին լէթաֆէթ ու մէ-
 լահէթինէ վէ հիւսնիւ թէրպիլէսինէ ըաղմէն, սրրը քեա-
 թիւր վէ ճասուսըզ մէմուրիլեթլէրինի նատիրէն թէրք

իտէն պու մէքրուհ, քիրլի վէ սէֆիլանէ գըյաֆէթլի իս-
 թիյարըն մէթանէթի քեաֆլէսի վէ տէսայիսի շէյթանէթ-
 քեարանէսի էօնիւնտէ էքսէր տէֆա քիւշիլիւր վէ անըն
 նուֆուգ ու թէէսիրինէ մահքիւմ օլուր ըտը:

Ռէզլիլիմ ճէմիլլեթլինին վէրտիլի թէրպիլլէ օ տէրէ-
 ճէ նաֆիղ վէ միւլէսսիր իտի յի, Գաբրիէլ՝ ճէմիլլէթլէ օ-
 լան միւնասէպէթ վէ ալսուգասընը պէօյլէ ալէնի պիր
 սուրէթտէ գաթ՝ իթմէքլէ պէրուպէր, Նէնուգ արբայ
 տ'էկրինեի հուգուրընտա տէհշէթ հըսա իթմէքտէ վէ քէն-
 տի եէմինլէրինի ֆէքք իթմէք հագգընտաքի թալէպի գա-
 թիսինէ դարչը մէրգ ումըն նէ՝ ճէվապ վիրէճէլինէ քէ-
 տէրպաիւշ պիր սապրրսրզրգլա պէքլէմէքտէ իսի:

Աբբայ տ'էկրինեի իսէ՝ հիւճիւմ բլաճընը մահիրանէ
 պիր սուրէթտէ լէրլիպ իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթ
 սիւքիւթիւ գաթ իլլէտի, վէ տէրին պիր ահ շէքտիքտէն
 վէ պիր ազ էվվէլ սէրլի վէ դազուպանէ կէօրիւնէն շէհ-
 րէսի միւլէսսիր պիր միւլայլէմէթ քէսպ իթտիքտէն սօնրա,
 մուշֆիգանէ պիր սէտա իլլէ տէտի քի:

— Ուէվկիլի օղլում, պու գատար միւտաէթ սի,
 քի թ իթմիշ օլտըղըմտան տօլայը աֆիլընըղը տիլէրիմ,
 անճազ, սիղին նակէհանի գարարընըզ պէնի օ տէրէճէ
 շաշըթտը, վէ զիհնիմտէ օ գատար էլէմուպիւշ միւլահա-
 զաթ վիւճուտէ կէթիրտի յի, ճէմիլլեթլէ օլան միւնասէ-
 պաթընըղը գաթ իթմէնիղին սէպէպինի սնյայայիլլէքի-
 շուն պիր գաշ տագրգա գատար զիհնիմի թօրլամազու
 մէճպուր օլտում . . . Շիմտի, սէվլիլի օղլում, գարա-
 ըը վագըրըղըն էհլէմիլլեթլէ վէ վէիսամէթինի պիր էլլէ
 միւլահազա իթմիշ մի սինիզ . . .

Գաբրիէլ. - էվվէթ, պապաճըղըմ,
 Աբբայ, - Ճէմիլլեթլէտէն ֆէքքի բապրթալի մէնսու-
 պիլլեթ իթմէյի գաթիլլէն վէ հաթթա պէնիմ իսլաֆը
 ըիզամ օլարագ գարարլաշտըրմըշ մը սընըզ:

Գարրիել. - Ճիշագրգա պու խուսուս քէտէր վէ մէ-
յու սիյեթիմի մուծիպ օյույօրսա սա , նէ շարէ . . . գաթ .
լանաճաղրմ :

Արքայ . - Օյ պապտէ հիչ շիւպհէմ եօղ տրր . . .
չիւնքի սիզ հիւննի բիղանըզու նագապիլի թաղեիլ պիւ
եէմին իթմիշսինիլ տիր , վէ պու եէմին՝ ճէմիյեթիմին գա-
վանիյնի էսասիյեթիսի իճապընճա , ամիլլէրինիզին բիղասը
օյուազսրղըն ճէմիյեթի թէրք իթմէմէյէ սիզի մէճպուր
իթմէքտէ տիր :

Գարրիել . - Պապաճըղրմ , պէնիմ օ ղէման իճրա իթ-
տիյիմ թէհահիւտաթըն նէտէն իպարէթ օյտրղընտան
քիլլիյէն պիխապէր օյույուճարղըմը սիզ բէք ալէա պի-
լիրսինիզ : Շու սըրատա իսէ , Ֆիլրիմ տտհա զիյատէ
թէնվիր իտիլմիչ օյտրղընտան , ճէմիյեթիտէն այրըլմագ
արզուսընտայրմ . պէնիմ եէկեանէ էմէլիմ՝ Բարիստէն ու-
զազ պիւր քէօյտէ պիւր բարազըրգ մէմուրիյեթի էլտէ
իթմէքտէն իպարէթ տիր . . . Պու ֆաղիրանէ վէ Ֆաի-
տէպախչ մէմուրիյեթի իչուն քէնտիմտէ նագապիլի մու-
ղավէմէթ պիւր մէյէլան հրսս իտիյօրում . ղիրա քէօյլէրտէ
օ տէրէճէ միտհիչ պիւր սէֆայէթ վէ պիչարէ շիֆթիթի-
րին հայինի ըսլահ իտէպիլէճէք ահվալ հագգընտա օ տէ-
րէճէ միտիլմ պիւր ճէհայէթ հիւքմֆէրմա տրր քի , պի-
չարէլէրին հայաթը՝ արապ քէօյլէրինին հայաթընտան
հիչ Ֆարգը եօղ տրր . շունքի անյէրին նէ հուրրիյեթի ,
վէ նէ տէ թէրպիյեթի վար սրր . իմոի , ճէնապը Հագգըն
մուավէնէթիլլէ , պիւր քէօյ բարազըրղընտա ինսանիյեթի
Ֆաիտէլի պիւր խըամէթ կէօրէպիլէճէլիմի զանն իտիյօ-
րում , էկէր պու թէրլիֆիմի ըէտտ իտէճէք օյուրսանըզ ,
բէք զիյատէ քէտէրի տէրունիմի մու ճիպ օլաճագսընըզ :

Արքայ . - Գօրգմայընըզ , օյլոււմ , էմին օյոււնըզ . պիղ-
տէն այրըլմագ ի զլէ օյան արզոււնըզա գարչը մուխալէ-
ֆէթ իթմէք իթմէմէմ :

Գարրիել . - Տէմէր տիր քի , ղէնի եէմինիլէրիմտէն
թէպիլլէ իտէճէքսինիզ . էրքմի :

Արքայ . - Պէնիմ պու պապտէ իզթիտարիմ՝ եօղ
տուր , օյլոււմ . լաքին Բօմայա եաղրպ ումոււմի բէտէրի-
միղտէն մէէզոււնիյեթի թալէպ իտէճէլիմ :

Գարրիել . - Թէչէրիւր իտէրիմ , պապաճըղրմ :

Արքայ . - Շիմտի , սէվկիլի օյլոււմ , իյթէ սիզէ աղըր
կէլէն բապրթալարտան գարիպէն գուրթուլաճագսընըզ .
վէ լաքին պէօյլէ նակէհանի պիւր սուրէթտէ ինքեար իթ-
մէքտէ օյսըղընըզ ատէմլէր , ճէնապը Հագգըն սիզի տու-
հա պէօյիւք խաթալարտան մուհաֆագա իթմէսի իչուն ,
հագգընըզտա տուա իթմէքտէն խալի գալմայաճագլար
աղըր : Սիզ քէնտինիզի պիզտէն այրըլմըզ զանն իտիյօրսը-
նըզ . լաքին ղիչ քէնտիմիլի սիզտէն այրըլմըզ ասու իտէ-
մէթչ . զիրա հագգընըզտա տէրքեար օյան մուհապպէթի
բէտէրանէմիզի գաթ՝ իթմէք պիզճէ միւմքինսիզ տիր :
Անլատընըզ մը . . . պիղ քէնտի տէլայէթիմիզլէ բուհ-
պան սիլքինէ կիրմիչ օյանյարա եարտըրըմըզ էլիլիքլէր իլէ
պէրապէր , ելինէ քէնտիմիլի անյէրին միննէթտալը աստ
իտէրիզ . . . Սիզ Ֆագրըր վէ էօրիւզ պիւր շօճուզ իտի-
նիզ . . . եայընըզ շէֆղաթ ու մէրհամէթէ յայլաթէ օյ-
տըղընըզ իչուն տէլիլ , միւհթէրէմ՝ վալիտէնիլլին պարը
ազիմինի խաֆիֆլէթմէք մագսատըլլա էլիմիզի սիզէ ու-
զաթաղըզ . . . :

Գարրիել . - (Հէյէճան իլէ .) Պէն ճանքեղ սէլիլ
իմ , պապաճըղրմ . . . :

Արքայ . - Նանքէօր օլմատըղընըզա ինանրըրմ , օյլոււմ :
Պիր շօգ սէնէլէր սիզէ , կէրէք բուհանի վէ կէրէք ճիւմա-
նի էքմէք եէտիրտիք . սիզի սէվկիլի պիւր էվլատ մագա-
մընտա կէրէք ճիւմէն վէ կէրէք բուհէն գալլըրտըզ : Շիմ-
տի իսէ , պիզի ինքեար իթմէք վէ պիղտէն այրըլմագ իտ-
թիյօրսընըզ , տէլիլ մի . . . բէք էլիլ . մուտա մուհաֆա-
գ . . .

գաթ իտերիզ, իշթէ, պիգիմլէ օլան միւնասէպէթ վէ ա. լէագանըզը գաթ իթմէնիգին ասլ սէպէպինի անլամըզ օլ. տըղըմ **ԵՐԵՎԱՆ**, ԵՏԻՆՅԵՐԻՆԻԳԻ ՖԵՔՐ իթմէք վազիֆէմ իգթիգասընտան տըր:

Գաբրիէլ. - Հանկը սէպէպտէն պահա իթմէք իսթի. յօրսընըզ պապածըղըմ:

Աբբայ. - Ա՛հ, սէվկիլի օզլում, սիգին գօրգունըզը անլայօրըմ: Պիգի պէօլիւք թէհլիքէլէր թէհտիտ իթմէք. տէ տիր... սիզ պունը բէք այէա պիլիսիսիգ...:

Գաբրիէլ. - (Հայգրրարագ.) Թէհլիքէլէր **ՊԻ**:

Աբբայ. - Թարիգաթըմըզըն համիլէրի օլան հիւքմ. տարյարըմըզըն մէվգրի իգթիտարտան տիւշմէլէրին **ԱՆ** պէրու, իխթիլալ վէ տինսիգիլին կիթտիքճէ թէհտիտա. միզ պիր սուրէթ քէսպ իթմէքտէ օլտըղը մէճհուլընըզ պուլընմագ միւմքինսիզ տիր. **ԿԵՂԷ** գարըզ պին տիւրիւ թաագիպաթ իյգա՝ իտիլիյօր. հէր ԵՏԻՏԷ տիւշարը մէզա. լիմ վէ թէատտիլաթ օլոյօրըզ... Պինապէրին, պու կի. պի անվայտէ սիգի պիգտէն այրըլմագա թէշվիգ իտէն սէ. պէպի անլայըպ թագտիր տախի իտէպիլիլիմ:

Գաբրիէլ. - (Հէմ նէֆրէթ վէ հէմ տէ քէտէր իլէ.)

Պապածըղըմ, պէնիմ հագգըմտա պէօլլէ պիր էֆքեարա զահիպ օլմանըզ բէք զիյատէ քէտէրիմի մուճիպ օլըյօր:

Աբբայ տ'էկրինեի Գաբրիէլին իթիրազաթընա էհէմ. **ՊԵՆԵՔ** վէրմէքսիգին, ճէմիլեթի թէհտիտ իտէն մէվհում վէ խայալի թէհլիքէլէրի թասվիր իթմէքտէ տէվամ իլլէ. տի. հալ պու քի ճէմիլեթի մէզքիւրէ՝ թէհլիքէտէ պու. լընմատրգտան պաշգա, թէքրար նուֆուզ ու թէէսիրինի խաֆիլէն էլաճ իթմէլէ պաշլամըզ ըտը: Աբբայ տ'էկրին. ԵՏԻՆՅԵՐԻՆԻՍԵՔԻ սէօզիւնէ շէօլլէճէ տէվամ իլլէտի:

- ԵՂԷՐ Թարիգաթըմըզ պունտան պիր գալ սէնէ **ԵՂԷՆ** օլտըղը կիպի, **ԵՂԷՆ** իգթիտար վէ նուֆուզ սահիպի օլսա իտի, վէ էհլի իլմանըն պիգէ իսնատ օլունան մէք.

բուհ իֆթիրալարա գուլագ ասմայըպ տա պիգէ պօրճու օլտըզը հիւրմէթ ու ըրայէթտէ գուսուր իթմէսէ իտի, օ զէման՝ սիգի ճէմիլեթի թիմիգտէն իխրան իթմէլէ պէլքի թէրէտտիւտ իտէր, վէ կէօզլէրինիգի նուրը հագրգաթա ալըպ տիւշար օլտըղընըզ զալալէթ (մալորութիւն) ԵՕՆԱՆ. տան սիգի գուրթարմագա շայըշըր ըտըզ. լաքին պու կիւն՝ զաիֆ, իգթիտարսըզ **ՎԷ** մաղտուր օլտըղըմըզ վէ հէր թա. րաֆտան թէհտիտ ալթընտա պուլընտրիլըզ ճիհէթլէ, քէնտինիգի ագիլանէ վէ իհլիլալթ քեարանէ պիր սուրէթ. տէ գուրթարմագ իսթէտիլիլիգ պու թէհլիքէլէրէ սիգի տէ հըսսէտար իթմէմէք՝ վազիֆէմիզ վէ ուլուվլը ճէնա. պըմըզ իգթիգասընտան տըր, սէվկիլի օզլում:

Աբբայ տ'էկրինեի պու սէօզլէրի սէօլլէլէրէք, Բօտէ. նէ սիւրաթլը պիր նիկեան աթֆ իլլէտի. Բօտէն իսէ՝ մա. գալը թաստիգտէ պաշընը սալլամագլա պէրապէր սա. պըլսըզլըլընը մուլին պիր հարէքէթ իճրա իթտի քի, սա. նըրսըն քի « ԵՒՐԻԷ... ԵՒՐԻԷ » տէմէք իսթմէքտէ իտի:

Գաբրիէլ գալպէն միւքէտտէր վէ միւնֆաիլ օլմուշ ըտը. տիւնեա իւզէրինտէ քէնտի ԵՒՐԵՂԻՆՏԷՆ տահա ա. լիճէնապ, տահա իուլուսքեար վէ տահա ճէսարէթլի պիր ԵՒՐԵՔ պուլուլուամագ իքէն, գարարը վագըրնա պու ԵՕՆ. տա մանա վէրիլտիլիլի կէօրիւնճէ, նէ գատար մուզտա. րըպ վէ միւքէտտէր օլաճաղընը օգույանլարըմըզ մուհա. քէմէ իտէպիլիլէր:

Գաբրիէլ հէլէճանլը պիր սէտա իլէ վէ կէօզլէրի Եա. շարմըզ օլարագ ճէվապէն տէտի քի:

- Պապածըղըմ, մուհաքէմէնիզ հագգշինասանէ տէ. միլ, պի ինսաֆանէ տիր... շունքի պէնիմ այլագ վէ գօր. գագ օլմատրղըմը րանա պիլիլիսիլիգ:

Բօտէն՝ աբբայ տ'էկրինեիլէ իսիթապ իտէրէք վէ հա. գարէթամիզ պիր պապըշ իլէ Գաբրիէլի կէօսթէրէրէք Կը. սա վէ գաթի պիր սէտասը իլէ:

— Խայր . . . սիգնն սէվկիլի օղունըզ . . . պասիրէթ վէ ինթիպահ սահիպի տիր . - տէտի :

Բօտէնին պու սէօղիւ իւզէրինէ Գարրիէլ սարսըլտը . ուղուն եանագլարընտա խաֆիֆ պիւ գրզարթը բէյտա օլտու , զէ փրի մաի կէօլլէրի իսէ ալիճէնապունէ պիր հիտ- տէթ ու զազապլա բարլամաղա պաշլատը . լաքին , պիր ազ սօնրա , խրիսթիյանյուղըն թէսլիմիյեթ վէ կէօնիւլ ալ- ջազլըրըր գաիտէսինէ թէպաիյեթլէ պու նակէհզուհուր հիտտէթինի զապթ իտիպ պաշընը էյտի . վէ խէլէճանը գալպինտէն նաշի պիրտէն պիրէ ճէվապ վէրէմէյէրէք , սիւքիւթ իթտի վէ եալաշ եալաշ եանագլարընա եու- վարլանան կէօզ եաշլարընը սիլմէյէ պաշլատը :

Մա մաֆիհ պու կէօզ եաշլարը Բօտէնին նազարը տըզ- գաթընտան գուրթուլմատը . մէրգում պէսպէլլի պու կէօզ եաշընը խայրըր պիր ալամէթ օլմագ իւզրէ թէլագ- գր իթմիշ օլմալը քի . սրբայ տ'էկրինեի իյէ եէնիտէն պիր մէճնունիյեթ իշարէթի թէաթի իյլէտի :

Արբայ տ'էկրինեի օ սրատա մէսէյէնին գայէթ մու- հլիմ օլան պիր ճիհէթինէ տօգունմագ իւզէրէ իտի . պի- նակն այէյհ քէնտիսինէ հիւքմ իթմէյլէ պէրապէր , սօն տէրէճէ տըզգաթ իւզէրէ պուլընան Բօտէնին պազըշըն- տան թէլվիգ վէ թահրիք օլունարագ , զէ սէօզէ պաշլա- յաճալըր զէման սէտատը խաֆիֆճէ պօղուլարագ . տէտի քի .

— Սէվկիլի օղունմ , սիղի եէմինյէրինիգտէն ֆէքք իթ- մէյէ պաշղա պիր սէպէպլէ տէ մէճպուրըզ . . . պու տա նազիք պիր մէսէյէ տիր . . . իհիթիմալ քի գըլմէթ վէ մրգտարը հէնուզ նամալիւմ օլան պիր միրաս էյտէ իտէ . ճէյինիլի տիւնյի կիւն վալիտէնիգտէն խապէր սլմըշսը- նըզ տրը . . .

Գարրիէլ պաշընը քէմալը կէրփի իյէ եօզարը գալտըր- տը , վէ տիք տիք տըրայ տ'էկրինեիյէ պազարագ .

— Մ . Բօտէնէ թէէնիտէն պէյան իթտիլիմ վէճհէլէ :

Վալիտէմ պանա եալընըզ ըզտրապաթը վիճտանընտան պահս իթտի . . . վէ պէն սիզին ալլ իթտիլինիզ միրասըն վիճուտընտան քիւլլիյէն պի խապէր իտիմ . - տէտի :

Գարրիէլին պու սօնընճը սէօղլէրի սէօլլէտիլի սրբա- տա կէօթէրտիլի գալտսըլըրզ վէ էհէմիյեթսիգիք Բօ- տէնին նազարը տըզգաթընա շարքտը :

Արբայ . - Հայտի էօլլէ օլտուն . . . պու միրասըն վիւ- ճուտընտան պի խապէր օլունուզ . . . ահվարըր գահրէ հէր նէ գատար աքսինի խապթ իթմէքտէ իսէ տէ . պէն սէօղիւնիւզէ ինանմագ իսթէրիմ . . . զիրա ահվալը գահրէ խապթ իտիյօրլար քի . պու միրաս մէսէյէտի աալի' պիգ- տէն այրըլմագ իւզրէ իթթիխագ իթմիշ օլտըզընըզ գա- ռարըն սէպէպլէրինտէն պիրի տիր :

Գարրիէլ . - Ֆիքրինիգի անլայամայօրըմ , պապաճըլ-

ըմ :

Արբայ . - Ֆիքրիմ բէք սատէ տիր . . . պէնիմ էֆքեա- ըրմճա , սիզին ճէմիյեթլէ գաթըր ալէագա իթմէնքզին իքի սէպէպի վար տրը . էվվէլա' պիզ թէհլիքէ իյլինաէ պու- լունտըզըմըգտան , պիգի թէրք իսթէթ պասիրէթ վէ իհ- թիյաթ իգիլիգասընտան ատտ իտիյօրսընըզ . . .

Գարրիէլ . - Լաքին , պապաճըզըմ . . .

Արբայ . - Միւսասատէ իտինիզ տէ սէօղիւմիւ իքմալ իտէյիմ . էկէր զաննրմտա խաթա իտիյօրտամ , սօնրա ճէ- վապընը վէրիւրսինիզ իշթէ վուգուր հալ շունտան իպարէթ տիր . վազթըլլա , ճէ օլտըզըր մէճհուլընըզ օլան ֆամիլ- եանըզ սիզէ պիր սէրվէթ վէ եա միրաս պաշլատըն . սիզ աէ ճէմիյեթլիմիգտէն կէօրտիւլիւնիւզ իհիթիմալ վէ թէք- պիյէյէ մուգապիլ , միւսլազպէլտէ մալիք օլապիլէճէ- յինիզ հէր տիւրիւ սէրվէթի պիզէ տէյիլ , հիմայէ իթ- տիլիմիզ ֆուգաբայա հիպէ իթմէյի գարարուլտընըլը ը- տընըզ :

Գարրիէլ . - (Պու մուգասատէմէնին նէրէյէ վիւնճէրը

օյաճաղընր պիլմէյերէք .) Ռէք է. յի . պուճտան նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլուր :

Արբայ . - Իշթէ շիմտի քէմայը իսթիւհաթլա իմրա-
րը էօմր իտէճէյինիզէ էմին օլտըղընրզ **հիւլէթլէ** , պէսպէյի
պիզտէն , ալըլմագ վէ վագթըլ իլէ իթմիշ օլտըղընրզ հի-
պէյի իպթալ իթմէք իսթիյօրսընրզ :

Բօտէն . - (Գարրիէլին ժէզի իթ ճէմիյէթինէ գարշը
թութմըշ օլտըղըր վազիլէթի գաթի պիր սուրէթտէ **Ի-
լասա իթմէք իսթիյօրմըշ** կիպի . քէսկին պիր սէտա իլէ .)
Տահա աշրգ պիր սուրէթտէ իֆատէի մէրամ իտէյիմ մի-
էվվէլէն պիզիմ զուլմ ու թէատտիյէ սիւշար օլտըղըմըզ
վէ սանիյէն միրաս ագչէսինէ գավուշմագ իսթէտիյինիզ
իչուն եէմինինիզի նագզ իտիյօրսընրզ :

Գարրիէլ պու քիւսթախանէ վէ ալշագճա ազվիյաթը
իշիտինճէ . էլլերինի վէ կէօզլէրինի սէմայա տօղրու գալ-
տըրտը . վէ տիլխրաշ պիր սէտա իլէ . **ԵԱՀ** , եա՛ Բապպի .
եա՛ Բապպի » տէյու հայցըրտը :

Արբայ տէկրիննի Բօտէն իլէ մանիտար պիր պագըշ
թէաթի իթտիքտէն սօնրա . կիւյա մէրգուճը գապա վէ
նէպաքէթսիզճէ սէօզլէրինտէն տօլայը թէքտիր իթմէք իս-
թիյօրմըշ կիպի . սէրթ պիր սէտա իլէ մէրգուճա տէ-
տիքի .

— Գագսանըզ ա՛ . մօսիէօ , բէք իլէրի կիտիյօրսընրզ .
էկէր սէվկիլի օղլուճըզ պու միրաս մէսէլէսինտէն խապէր-
տար օլսա իտի . օ վագթ սիզին տէտիլինիզ կիպի **հիւլէ-
քեարանէ** վէ ալշագճասընա հարէքէթ իթմիշ սայըլապի-
լիր իտի . լաքին մատամ քի աքսինի իտտիա իտիյօր . . .
անվալը **քահրէլէ** պագմագսըղըն շիմտիլիք քէնտիսինէ ի-
նանմագ լազըմ տըր :

Գարրիէլ . - (Գէճքի սօյմուշ , հէյէճսինա ուղրամըշ վէ
թիթրէմէքտէ պուլունմըշ օլտըղը հալտէ , հիտտէթինի
հազմ իտէրէք .) Մուհաքէմէնիզի վագթըլ ախէրէթաալիք

իթտիլինիզտէն տօլայը արզը թէչէքքիւր իտէրիմ . պապա-
ճըղըմ . . . Խալլը , պէն ալշագ վէ գօրգագ տէյիլ իմ .
զիրա , ճէնապը Հագգ տախի շահիտ տիրքի , պէն ճէմի-
յէթինիզին **թէհիքէտէ** պուլունտիյընը ապա պիլմէյօր-
տում խալլը , պէն հիլլէքեար տէյիլ իմ . պէն սէրվէթ
պուտալասը տէյիլ իմ . զիրա Սլլահ տախի շահիտ քի . պու
կիւնլէրտէ պիր միրասա նախ օլմում միւհթէմէլ օլտըղը-
նը անճագ շիմտի սիզտէն իշիտիյօրմ . վէ . . .

Արբայ . - (Գարրիէլին սէօզլունի քէսէրէք .) Պիր սէօզ
տահա սէօյլէյիմ , սէվկիլի օղլում . պու սէրվէթ մէսէլէ-
սինի կէչէնլէյտէ պիր թէսատիւֆ սէմէրէսի օլարագ խա-
պէր ալտըմ . շէօյլէ քի . վալիտէնիզ վագթըլա քէնտի ի-
թիւրաֆ բարագընա պագը ֆամիլիայա ալիտ քեաղըտլար
թէսիմ իթմիշ . պու քեաղըտլար սիզին մէքթէպէ տու-
խուլինիզ էսնասլնտա պիզէ թէսիմ օլունտը . . . Որզին
Ամէրիգատան ավտէթինիզտէն պիր գաշ կիւն ագտէմ .
ճէմիյէթին էվրագ խասիլնէսինտէքի քեաղըտլարը թէր-
թիպ իտէր իքէն , սիզին քեաղըտլարընըզ պիզիմ վէքիլի-
միզ օլան բահիպին կէօզիւնէ իլիշիլիշ . քեաղըտլար թէտ-
գիչ վէ մուայէնէ օլունտըգտա , էճտատընըգտան պիրի-
նին եանի պուլընտըղըմըզ իանէ սահիպինին պու կիւն
էօյլէ վագթընտա աշրլաճագ օլան պիր վասիյէթնամէ թէրք
իթմիշ օլտըղը անաշըլմըշ . Տահա տիւն ագչամ պիզ սիզի
թարիգ աթըմըզ ազասընտան զանն իթմէքտէ իտիք . Պի-
զիմ գավանիյնի էսասիյէթիզ իղթիգասընճա . հիշ պիրիմիզ
պիր մայա , պիր միլքէ միլթէսարրիֆ օլամատըղըմըզտան ,
պիշ տէ՛ հիմայէ իլլէտիլիմիզ ֆուգարա վէ միւհթաճիյնէ
պու միրատը հիպէ իտէրէք . գավանիյնի մէզքիւրէ իթէէ-
եիտ իթմիշ իտինիզ . պինաէն ալէյի՛ պէն տէ . թարիգա-
թըմըզա վէքիւայէթէն , վարիս սրֆաթըլա վէ եանըմտա
պուլընան մուստտագ քեաղըտը հեամիլէն պու կիւն
պուրատա հազըր պուլունաճագտըմ . Լաքին շիմտի մա-

տամ քի պիզիմ իլէ քիւլլիյէն գաթը միւնասէպէթ իտի .
 .յօրսընրզ . պու միրասը այմագ իւզրէ պուրատա հազըր
 պուլլինմագ հազըր տա սիչե տիչէր . պիզ իսէ՝ միւսթագ .
 պէլտէ մալիք օլապիլէնէ յինիզ էմվայ ու էմյուրը հըսըր
 տիյանէթ բէրվէրի սաիգասը .յլա հիպէ իթմիշ օլաըլընրզ
 ֆուգարա վէ միւհթաճիյնին վէրիի սրֆաթը .յլա պուրա .
 .յա կէլմիշ իտի Շիմտի իսէ . պիր սէրվէթէ մալիք
 օլմագ իւմիտի՝ հըսսիյեաթը սապրզանըրթ թէպտիլ իտի .
 .յօր . տէ .յիլ մի . իրատէ սիզին տիր . օղլում . հիպէնիզի
 կէրի ալապիլիր-ինիզ .

Գաբրիէլ՝ արբայ տ'էկրիննինին պու սէօզլէրինի քէ .
 տէրպատիշ պիր սապրսըլըրզլա տինլէտիքտէն սօնրա . տէ .
 տի քի .

— Ահ . պապաճըրլըմ . ճէմիյեթինն սաթգաի սէմա .
 հէթ վէ սէխավէթլէ պանա վէրտիյի թէրպիլէ .յէ մու .
 գապիլ . հըսըր շիքրանըմը իպրագ իթմէք իւզրէ քէնտի
 հիւնիւ ըիզամյա իթմիշ օլտըրլըմ հիւպէտէն ըիւճու իտէ .
 ճէլիմէ ինանապիլիր միւինիզ . ճիւզի պիր միրասա նաիլ
 օլմագ իւմիտի վէ իւմիտի իլէ վէրտիյիմ սէօզիւ ինքեար
 իտէճէք գատար պէնի ալչա՞գ մը գանն իտիյօրսընրզ .

Աբբայ . - Գու միրաս ճիւզի տէ . քիւլլիլի տէ օ .
 լապիլիր

Գաբրիէլ . - (նէճիպանէ վէ մաղրուրանէ պիր գայտ .
 սըլըրզլա) էհ . պապաճըրլըմ . գրալլարա լայըզ պիր սէր .
 վէթ տախի օլսա . սէօլլէ .յէճէ .յիմ պու տըր . վէ զանն ի .
 տէրսէմ սէօզիւ մէ իթիմատ իթմէնիլի թալէպ իթմէ .յէ տէ
 հազըրմ վաք տըր . իշթէ պէնիմ գարարըմ շունտան ի .
 պարէթ տիր . մէնսուպ օլտըրլըմ ճէմիյեթ թէհիքէտէ
 տիր տէ յօրսընրզ . տէ .յիլ մի . պու թէհիքէլէրին վիւճու .
 տի օրուպ օլմատըրլըմ թաճիլ իսէճէ .յիմ . էկէր սէօզի .
 նիւզ սալրու իսէ . պէնի մանէլի սալրէթտէ սիպտէն այր .
 ըան գարարը սապրզըմտա եինէ սապիթ գայարագ . պու

Քէհիթէլէր մէյաանտան գալգմատըգճա . սիզտէն այրըլ .
 մայաճաղըմ . Գէնի բէք զիյատէ հարիս գանն իթտիլինիզ
 միրաս մէսէլէսինէ կէլիննէ . վազթըյա իթթիյարը սէր .
 պէսթանէմլէ թէհհիւտ իթմիշ օլտըրլըմ վէճհ իլէ . եինէ
 գաթիլէն վէ քեամիլէն սիզէ թէրք իտէրիմ . Գէնիմ եէկ .
 եանէ արզում՝ պու սէրվէթին ֆուգարա վէ միւհթաճիյն
 ուղուրընտա գուլլանըլմասը խուսուսը տըր Գու սէր .
 վէթին նէ՝ մըգտար շէ .յ օլտըրլըմ պիլմէմ . յաքին . պէօ .
 .յիւք օլսուն քիւչիւք օլսուն . թարիգաթա այիտ տիր . պէ .
 նիմ սէօզիւմ պիր տիր Եօգարտա սէօլլէտիլիմ վէճհ
 իլէ . պէնիմ արզու վէ էմէլիմ՝ ֆազըր պիր քէօյտէ
 քիւչիւք պիր բաբազըրզ մէմուրիյեթի էլտէ իթմէքտէն
 իպարէթ տիր էվվէթ . պու քէօյիւն ֆազըր օլմասը
 էվլա տըր . զիրա պէնիմ խրտմէթլէրիմ ֆազըր պիր քէօյ .
 տէ տահա զիյատէ ֆաիտէլի օլապիլիր . իշթէ . միւտ .
 տէթի էօմրիւնտէ հիշ պիր վազթ եալան սէօլլէմէմիշ օ .
 լան պէնիմ կիպի պիր ատէմ՝ հազիրանէ վէ պիղարագա .
Ճէ պիր էօմր կէչիլըմէ .յէ արզու .քէշ պուլընտըրընը **Քէհիթէ** .
 տէն պէյան իտէճէք օլտըրա . էվվէլնէ իթմիշ օլտըրը
 պիր հիպէլի հըրս ու թամա՝ իլճաաթըյլա կէրի ալմաղա
 մուգթէտիր սայըլմագ . տէ .յիլ մի .

Աբբայ տ'էկրիննի պիր ազ էվվէլ տէհչէթ ու ըզտը .
 բապընը կիզլէմէ .յէ նէ գատար զահմէթ շէքմէքտէ իսէ .
 շիմտի տէ պէշաշէթ ու մէսէրրէթինի զապթ իթմէ .յէ օ
 գատար զահմէթ շէքիյօրտու . մամաֆին . քէնտիսինի է .
 բէյիճէ սաքին վէ բահաթ կէօսթէրմէ .յէ շայրշարագ . Գաբ .
 ըիէլէ . e Գէն տէ սիզտէն պուլնտան պաշգա պիր սէօզ մէ
 մուլ իթմէզ իտիմ . սէվկիլի օղլում . s տէտիքտէն սօնրա .
 սէօզէ գարըշմասընը անլաթմագ իւզրէ . Բօտէնէ պիր իշա .
 ըթ իթտի .

Բօտէն ամիրինին ֆիքրինի քէշֆ իլէ . շըմինէնին եա .
 նընտան այրըլտըլ . վէ Գաբրիէլին եանընա թէգարրուպ ի .
 Գ — 175



և էմիաքը՝ գր. յմէթ ու մրգտարյարր հ' ր նէ տախի օյսա,
 և էվիէլնէ հիւրմէթլու արբայ տ'էկրիննի նամրնա քեսմի.
 և լն թէգիւրն ճէմիյնէթինն հիպէ ինմիչ յարդրմ մի.
 և սիլու . շինտի տախի հիպէլի մէգրիւրէլի հիւմնիւ բի.
 և զամլա թէնտիտ իտէրիմ. Թէսի նուգապիլ օյսն պու.
 և վատրմը հէր հայտէ իծրա իտէճէլիմէ հէմին իլլէր .
 և վէ պու վատրն իյֆսարնը կէրէր յու հէն վէ կէրէր վիճ.
 և տանէն պիւ տէյնի շիւրրանիյնէթ յէ պիւ վազիֆէի
 և տինտարանէ ատու յտէրիմ. էկէր հնրա իմէլէճէր օ.
 և լուրսամ. հէր քէս հուգուրյնտա պէտնամ վէ ալշազ և
 և լայրմ'.

տիպ , ի զէրինտէ պիր հօգ ց ա իյէ քեազրտ պուլքնան մա-
սայտ տայանտոր . պատէհու , եասը թըրնազլը իրի բար .
մագլարընըն ու ճըլլա մարիտավարի պիր սուրէթտէ մա-
տանըն ի զէրինէ վուրարագ , արբայ տ'էկրինեիյէ տէ-
տի յի .

— Վագրա պու գարար յէք ալիճէնապանէ վէ բէք
մի յէմիէլ պիր գարար արբ . յարին սէվկիլի օլլունըզ վատ
ու իէտհհիտիտէ եկմինտէն պաչգա պիր թէէմինաթ
կէօսթէրմէյօր թի , պու յեաֆի սայլլամազ . . .

Փարրիէլ . — Լարին , մօսիէօ . . .

Բօտէն . — (Պարիտանէ .) Սիտատտէ իտինիզ , էֆէն-
տիտ . գանուն՝ ճէմիյեթիմիլին վիճուտինի թանըմատը-
յը ճիհէթլէ , ճէմիյեթիմիլզէ իտիէն հիպէլէրի տէ թանը-
մազ . . . Պինտէն այէյհ սիզ տէ պու կիւն վէրտիլիիզ
չէլի եարրն կէրի ալապիլիթսինիզ . . .

Փարրիէլ . — Ես եկմինիմ , անը նազարը տըզգաթա
ալմայօր մրսընըզ :

Բօտէն . — (Տիք տիք Փարրիէլին եհիզիւնէ պագարագ .)
Եկմինինիզ մի . . . յարին ճէմիյեթիմէ միւ էպպէտէն իթաաթ
իթմէք վէ անտէն քոյոս այրլլամազ ի յրէ տէ եկմին իթ-
միչ իտինիզ . . . հայ պու յի պու կիւնօ եկմինէրին սիզճէ
նէ էհէմիյեթիմ վէ թէէսիլի օլլոյօր :

Փարրիէլ պիր տազըզաճըզ այթ իսթ օլտու . յա-
քին , պիր ազ սօնրա , Բօտէնին միւլահապասը սաթիթէ վէ
եալան օլտրղրիթը հրաս իտէրէք , սարինանէ վէ վագուրա-
նէ պիր սուրէթտէ այոզա զայդրպ կիթտի մասանըն էօ .
նիւնտէ օթուրտը , վէ պիր գալէմ իյէ քեազրտ ալարագ ,
պէր վէ ճհի աթի եազմադա պաշաստը .

« Պէնի կէօրիւպ իլիթմէրտէ օլան ճէնապը Հազգ
« հուլուրքնաա , վէ եկմինիմին շահիայէրի օլան հիւլմէթ-
« լու արբայ տ'էկրինեի իյէ Ս . Բօտէն մուվաճէհէսինտէ ,
« միսթազպէլէն մայլիք օլաճաղլմ պիլճիւմլէ էմվալ վէ

« Իշպու հիպէ՛ Ե՛վէ՛նէ կէօյմիւշ օլտըղըմ՝ խըտէ-
 « մաթ վէ հիմէմաթ ա մու գապէյէթէն, ֆու գարա վէ միւհ.
 « թաճիյնէ մոււվէնէթ կէօսթէրմէք մագսատընա մուն.
 « հաօըր պուլուտըրընտան, միւսթագպէյ պուշը հիշ
 « պիր վազթ թէպտիլ վէ թաատիլ իտէմէյէճէք տիր .
 « տիկեր թարաֆտան իսէ, հիւննիւ ըրգա վէ իթթիյարըմ-
 « լա իթթիգամ իթտիյիմ շու վասար պիր կիւն քանաթ
 « իպթալ ու իսթիրտատ իտէպիլէճէյիմի տէ պիլտիյիմ
 « տէն, հէր նէ իուսուստա օյուրսա օյաուըն, շայէտ անը
 « կէրի ալմագ իսթէյէճէք օյուրսամ, նամուսքեար տտէմ
 « լէրին հագարէթ վէ նէֆրէթինէ միւսթահագգ օլա-
 « լըմ :

« Պու վատըմըն թաստիգի զըմընտա, իշպու թէահ-
 « հիւտնամէյի 1832 սէնէսի շու պաթընըն 13 իւնիւ կիւ-
 « նիւնտէ, Բարիստէ, էճուտըմտան պիրիին թէրք իթ-
 « տիլի վասիյէթնամէնին եէվմի քիւշատընտա թահրիր
 « իյէտիմ :

ԳԱՐԻԷԼ ՏՐ ՐԷՆՆԸՐՈՆ

Պատէհու Գարրիէյ այաղա գայգարագ, հիշ պիր
 սէօզ սէօյլէմէքսիզին, պու թէահհիւտնամէյի Րօտէնէ
 վէրտի :

Րօտէն՝ քեաղըտըր քէմալը տըգգաթլա օգուտը, վէ
 տախմաֆի թուրսըզ վէ գայտսըզ պիր շէհրէ կիւ Գարրիէ-
 լին եիւզիւնէ պագարագ :

— Րէք էյի ամմա, պու տա թահրիրի պիր եէմին.
 տէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր. — տէտի :

Գարրիէյ խալիսանէ, ալիճէնապանէ վէ իթթիյարի
 պիր սուրէթտէ էվվէյթի հիպէսինի թէճտիտ իթմէքտէ օլ-
 տըղը հայտէ, պունա տաիր գայէմէ ալմըշ օլտըղը թէ-
 ահհիւտնամէնին թահրիրի պիր եէմինտէն պաշգա պիր է-
 հէմիյեթի օյլատըղընը իտտիա իտէն Րօտէնին ճիւ-

րէթի վագըասընը կէօրիւնէէ, տիւշարը հայրէթ օլտու
 գալտը :

Րօտէն էվվէյա սիւքիւթի գաթ՝ իթտի վէ մութթա-
 « ըֆ օլտըղը պարիտանէ հայասըզըզլա աքբայ տիկրիննի-
 յէ տէտի բի :

— Իքիսինտէն պիրի տիր, եա՛ սիզին սէվկիլի օղու-
 նըզ պու հիպէյի գաթիլէն թէճտիտ իթմէք նիյէթինտէ
 տիր . . . վէ եախօտ . . . :

Գարրիէլ. — (Բէնտիսինի սնճագ զապթ իտէրէր վէ
 Րօտէնին սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Մօսիէօ . . . կէրէր քէն-
 սինիզի վէ կէրէք պէնտէնիզի պէօյլէ մուճիպի աբու հի-
 ճապ օլան պիր գըլաստան էսիրկէյիիզ :

Րօտէն. — (Գիֆիւթուրսնէ .) Րէք էյի, մատամ քի
 սիզ պու հիպէյի գաթիլէն թէճտիտ իթմէք նիյէթինտէ
 սինիզ, անըն գանունէն տախի թահթը թէէմինէ ալընմա.
 սրնա նէ իթիրագ իտէպիլէճէքսինիզ :

Գարրիէլ. — (Տիլիլիր վէ տիլիտն օլարագ .) Մատամ
 քի պէնիմ եազտըղըմ վէ եէմինէ տէ թէէյիտ իթտի իմ
 թէահհիւտնամէյի քեաֆի աստ իթմէյօրսանըզ, պէնիմ
 « իուսուստա հիշ պիր իթիրագըմ հօգ տըր :

Սքբայ. — (Լաթիֆանէ պիր սուրէթտէ .) Օէվկիլի
 օղում, էկէր պու հիպէ քէնտի մէնֆաաթը շախիյէմէ
 միւթէալիիզ պիր շէյ օլսա իտի, սէօզիւմէ իթիմատ իտի-
 յիզ քի սիզին պիր սէօզիւնիւզլէ գաթիլէն էմին օլապիլիր
 իտիմ . . . հայ պու յի պուրտտա իշ պաշգա տիրլի
 տիր, սիզէ պաշգա տէֆալար տախի սէօյլէմիշ օլտըղըմ
 յէճէլէ, պէն՝ ճէմիյեթին վէքիլի վէ եա տահա տօղրու-
 « ը, պու ինսանիյեթինիգտէն միւսթէֆիտ օլաճագ օլան
 ֆուգարա վէ միւհթաճիյնին վասիսի պուլունտըղըմտան,
 պու հիպէնիզին՝ անյէր նագարընտա էտնա պիր թէպտիլի
 էֆքեար իլէ մահվ օլապիլէճէք միւպհէմ պիր իւմիտ
 տէյիլ, պէլթի գաթի պիր սահիհիք օլապիլմէսի իշուն :

թէ էեհտ վէ խնգա ի թմէլլիլիմի արգու ի թտլլիլիլիգ մու-
սատտագ սէնէտտէն զիյատէ, պէն քէնտիմի պու թահ-
րիբի կէմին իլէ թէտհհի տաթըր վագըամա պաղլանմըչ
ատտ իտէրիմ:

Որբայ. - Սիւրիւթ իտէլիմ, սէվկիլի օղլում, մուգա-
վէլաթ մուհարրիբի կէլիօր:

Քիհազըչու մուգավէլաթ մուհարրիբի օտայա տա-
խիլ օտու:

Պու հիւրի մէթ մէմուրը իլէ Բօտէն, Գարրիէլ վէ
արբայ տ'կրիլիլի արասընտա վուգու պուլանհազ օյան
միւլագաթ էսիասընտա, պիզ սղուլանյարրմըչը տիվար
իլէ մուհաթ օյան խանէնին իլէրիլիլիլէ նագլ իտէլիմ:

6

Կ Ը Ի Ո Ւ Զ Ը Ս Ա Ն Ս Ն

Սամուէլին թէնպիհի վէհհէլ, տիվար իլէ մուհաթ օ-
լան խանէնին գարուսընը աչըլմամագա մահքիւմ իտէն թաշ-
լար, գուրչուն լէվհա վէ տէմի, շէրչիվէ սէօրիլիլիլչ ու-
մուսըլլա, օյուլմըչ մէչէ աղտընտան մամուլ գանատլար
հավանըն վէ գէմանըն թէէսիրաթընտան մուհաֆագա օ-
լունմուգ իւղրէ նէ հայտէ գարանմըչլար ըսա, եինէ օ-
հայտէ եանի սար սաղլամ մէլտանա շըգտըլար:

Տիվարճըլար իլէրիլիլի պիթիլիտիքաէն սօլրա, գարու
էօրիլուտէքի սահանըրգտա տուրմըչ օլտըղլարը հայտէ,
քէնտի իլէրիլիլիլէ նագարէթ իթմիչ օյան մուգավէլաթ մու-
հարրիլիլիլին քեաթիպի գատար սապրսըղլըչ վէ մէ:

Թէաճհի տնամէնիցին հէր տիրոյի թէէմինաթը գանու. նիյէ իյէ տէ թահթը թէէմինէ այլմուսը մէնաֆիի պէ. շէրիէէ իցթիգասընտան տըր. պուտան պաշղա. տագըգա պէ տաղըգա էմիի Հաղղ վաղը օյապիլի. և. լէպիլիբսինից. զիրա ինտան իչուն էօ ի մ' հէր տն մուհաղ. գապ կիպի տիր. թաթ, մէապ Ալլահ, էկէր տրանարգ էմիի Հաղղ վաղը օյապ տա վէ'իաթ իտէճէր օյուրա. նըզ, վարիպէրինիցին տտիսի պու էէմինի թու թաճաղըրը. նա 'նէ' թէէմինաթ կէտիէրէպիլիբսինից. . . .

Գարրիէլ. - (Մահպունիյիէթիյէ .) Հաղղընչի վաթ. պապաճըղըմ. . . պէն պու իուտուսը տպա տիր շի'նմէ միշ իտիմ'. . . մա մաֆիճ յէր մի հ'մէմէլ տիր .

Պու տրալըղ Սամուէլ օտտերն գաթու սընը աշարաղ .
— Էֆէնտիլէր, մու գաթէլաթ մու հարրիբի կէլաթ . պուրայա կէթիթէպիլիբսինիմ'. Ստաթ թոմ' օնտա իտիմ. նին գարուսը աչըլաճաղ .

Բօտէն . - Սու գաթէլաթ մու հարրիբի էֆէնտիլի կէպ. մէլլէ բէք զիտաթ մէմուճ օյուրաղ. պու իուտուս զի քէնտիսինէ սէօլլէյէճէ, սէօլլէթիմից աէ վաթ տըր. յու թ. ֆէն պուրայա պուլուրմասընը բէճա իտինից .

Սամուէլ . - (Տըշարը չըգարաղ .) կիտիպ քէնտիթէ տէրհալ իխպարը քէյֆիէթ իտէյիմ' .

Բօտէն . - (Կարրիէլէ խիթապէն .) Իշթէ շիմաթ մու. գաթէլաթ մու հարրիբիմից տէ վաթ տըր. էկէր էլուն այնը էֆրեարտա պուլուր, յօրսանըղ, պու մէմուր մու վաճէհէ. սինտէ տաթի շիպէնիցի թէէեիտ իտէր վէ պէօլլէճէ միս. թաղպէլտէ պէօլլաք պիր պարտան գուրթուլմըշ օլուր. սընըղ .

Գարրիէլ . - (Վեապըտը արբայ ո'էկրիննիյէ վէրէ. բէք .) Պու թահրիբի թէաճհի տիրմի. Խանընըգտա սաղ. յամանըղը բէճա իտէրիմ. պապաճըղըմ. (Բօտէնէ խիթա. պէն .) Սօսիէօ, շուրասընը պիլմէլիսինից քի գանունէն

րագլա գաբունըն աչրյմասընա պէքլէմէքտէ իտիլէր . պու արալըզ , Սամուէլին՝ էլինտէ պէօյիք պիր անախ . թար տէսթէսի թութմըշ օլտըղը հալտէ , պաղչէ թա . րաֆընտան եավաշ եավաշ կէլմէքտէ օլտըղընը միւշա . հէտէ իթտիլէր :

Իխթիյար եահուտի՝ գաբու էօնիւնտէքի սահանըղըն պասամագլարը ալթընա վասըլ օլտըգտա , տիվարըրարա տէտի քի .

— Էյ , տօսթլարրմ , արթըզ սիգին իչինիզ պիթմիշ տիր . քեաթիպ էֆէնտիինն ամիրի սիգին իւճրէթինիզի է . տէլէճէք տիր . պինաէն ալէյհ , սիգի սօգազ գաբուսընա գատար կէօթիւրմէքտէն պաշգա պիր վազիֆէմ՝ գալմա . մըշ տըր :

Քեաթիպ . — Նէ՝ սէօյլէյօրսընըզ , պապա եիկիթ , էն մուհիմմ վէ էն զիյատէ ճալիպի մէրագ պիր տագըզայա կէլմիշ օլտըղըմըզր տիւշի՛նմէյօր մըսընըզ . կէրէք պէն վէ կէրէք տիվարըրար՝ պու էսրարի խանէնին տախիլինի կէօրմէք արզուսըլլա սուզան օլտըղըմըզ հալտէ , պիգի պաշընըզտան սավմագ մը իսթիյօրսընըզ . . . միւմքի՛ն շէյ մի . . . :

Սամուէլ . — Գու թարգտա հարէքէթ իթմէյէ մէճպուր օլտըղըմտան տօլայր բէք զիյատէ թէէսսիւֆ իտէրիմ . լաքին պու հարէքէթիմ գարուրի տիր . շունքի էվիլէլա եար եալընըզ պու խանէյէ պէն կիրէճէյիմ , վէ սօնրա վասիյէթնամէնին օգունմասը իշուն միրասիտօրլարը կիրտիլէճէյիմ .

Քեաթիպ . — (Թէաճճիւպ իտէրէք վէ իւմիտի պօշա չքգարագ .) Լաքին պու շայանը իսթիհզա վէ վահշիյանէ էմրի սիգէ քիմ վէրտի :

Սամուէլ . — Բէտէրիմ վէրտի . . . :

Քեաթիպ . — Նիւպհէսիզ պիր բէտէրին էմրինտէն տա . հա շայանը հիւրմէթ պիր շէյ օլամագ . լաքին լէճա իտէ .

րիմ , միւհթէրէմ պէրճի . լութֆ իտինիզ . պու տէրէճէ ըզհարր շիտտէթ իթմէյիլինիզ . հիշ օլմապսա գաբուտան պիր քէրրէ իչէրի պագմամրգա միւսաստէ իտինիզ .

Տիվարըրար . — (Իսթիյրհամբեարանէ պիր թավր րյա հէք պիր աղըզ .) Ո՛հ , էվիլէթ , էվիլէթ , եալընըզ պիր քէրրէ օլտուն իչէրիլէ պագալրմ :

Սամուէլ . — Բէճանըզր բէտտ իթմէք պէնճէ քէքգի . յատէ միւէլլիմ տիր . լաքին պէն եալընըզ գալմատըզճա պու գաբույր աշամամ :

Տիվարըրար՝ իիթիյար եահուտինին սէպաթ վէ ինա . տընը կէօրէրէք , քէմալր թէէսսիւֆ վէ մահգունիյեթլէ նէրտիւպանտան աշաղրյա էնտիլէր . լաքին քեաթիպ՝ աշաղընը պիր ատըմ էօթէյէ աթմագ իսթէմէյէրէք վէ օլտըլը եէրտէ տիմ տիք տուրարագ .

— Գէն ամիրիմէ պէքլէյէճէյիմ . անսրգ շունտան շուրայա կիտէմէմ . զիրա պանա իհթիյաճը օլմասը միւհթէմէլ տիր , իմտի , պու սահանըրգտա օլտուն , պաշգա պիր եէրտէ օլտուն տուրմագլըղըմտան նէ՝ չըգար , եիկիթ պէքճի . . . :

Քեաթիպին պու սէօգի՝ ամիրինին քէնտիտինի շաղրըմասըլլա մունգաթի օլտու . մուգավէլաթ մուհարրիլի հավլինին նիհայէթիտէ տուրմըշ օլտըղը հալտէ հայզըրարագ տիմէյատէ իտի քի .

— Մօսիէօ Ռիսթոն . . . մօսիէօ Ռիսթոն . . . շաբուգ , պուրայա կէլինիզ :

Քեաթիպ . — (Հիտտէթլէնէրէք .) Հա՛նկը շէլթան պէնի շաղըրլյօր . հայ Ուլլահ պէլասընը վերսին . թամամ քի պիր շէյ կէօրմէյէ մուվաֆֆազ օլապիլէճէյիմ սըրատա , գալըմըշ պէնի շաղըրըլյօրլար . . . :

Մուգավէլաթ մուհարրիլի . — (Խագլաշարագ .) Մօսիէօ Ռիսթոն . . . իշլիթմէյօր մըսընըզ , սիգի շաղըրըլյօրըմ՝ Սամուէլ տիվարըրարը պաշընտան սավմագ իւզրէ

սօգաղըն գարուսընա տօղրու կիթտիյի սրբատա , քեաթիպ տախի , ամիրինին սըգ վէ եէշիլ աղաճար աբասընտան պաշը աշըգ վէ չէհրէսի մէշղուլ օլարագ զուհուր իյէ քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլտըղընը կէօրտիւ . պինաէն ալէյ , մուգավէլաթ մուհարրիինին տավէթինէ իճապէթլէ , սահանըրգ տան չարնա չար աշաղըյա էնտի վէ նախօշնուտ պիր չէհրէ իյէ էֆէնտիսինին եանընա կիթտի . Մուգավէլաթ մուհարրիին մէրգումը կէօրիւր կէօրմէգ տէտի քի .

— Լաքին , մօսիէօ , սէսիւի իշիթմէյօր մրսընըգ . պիր սաաթտան պէրի ավագրմ օլտու գճա պաղըրըյօրըմ . հայգրրա հայգըրա պօղագրմըն տէլիյի երրթըտը :

Քեաթիպ . - Աֆվ իտէրսինիգ , էֆէնտիմ , սէսինիգի իշիտէմէտիմ :

Մուգավէլաթ մուհարրիին . - Էօյլէ իսէ սաղըր օլմալըսընըգ . . . Իւգէրինիգտէ աղչէնիգ վար մը :

Քեաթիպ . - (Միթէաճճիպ օլարագ .) Էվվէթ , էֆէնտիմ :

Մուգավէլաթ մուհարրիին . - Բէք էյի , էօյլէ իսէ չար չարուգ էն եագըն պիր բուլ մէրքէղինէ զօշընըրգ տա , պիր սէնէտ թանղիմի իշուն իւշ տէօրթ տանէ պէօյիւք թապագատան վարագաի սահիհա այրպ կէլիինիգ . . . Հայտի , չարուգ օլունըգ . . . Իշ բէք միւսթաճէլ տիր , դաիպ իտէճէք պիր տաղըրգամըգ պիյէ եօգ տուր :

Քեաթիպ . - (Տիվար իյէ մուհաթ օլան խանէնին գաբուսընա տօղրու մէյուսանէ պիր նաղար աֆթ իտէրէք .) Գաշ իւսթիւնէ , էֆէնտիմ :

Մուգավէլաթ մուհարրիին . - Լաքին թաճիլ իտինիգ , մօսիէօ Բիսթոն :

Քեաթիպ . - Գու ճիվարտա վարագաի սահիհա Նէրէտէ սաթըլտըղընը պիյէմէմ , էֆէնտիմ :

Մուգավէլաթ մուհարրիին . - Իշթէ պէքճի կէլիյօր :

քէնտիսինէ սօրարըգ . . . նէրէտէ սաթըլտըղընը օ էլպէթթէ պիլիլ :

Ֆիլհագըրգա Սամուէլ տիվարճըլարը զօնաղըն գաբուսունա գատար կէօթիւրտիւ բտէն վէ եօլա զօյտըրգտան սօնրա , ավաէթ իթմէքտէ իտի . մուգավէլաթ մուհարրիին մէրգումա թէվճիհի խիթապլա տէտի քի .

— Գու ճիվարտա վարագաի սահիհա նէրէտէ սաթըլտըղընը աճապա պիլիլմիսինիգ :

Սամուէլ . - Շուրատա , Վիէյլտիւ-Թանբլ սօգաղընտաքի 17 նիւմէրօլու թիւթիւնճիւ տիքքեանընտա սաթըլտը :

Մուգավէլաթ մուհարրիին . - (Քեաթիպինէ .) Իշիտիյօրմընըղ , մօսիէօ Բիսթոն . Վիէյլտիւ-Թանբլ սօգաղընտաքի 17 նիւմէրօլու թիւթիւնճիւ տիքքեանընտա սաթըլտըր ըմրշ , Չար չարուգ կիտիպ կէլինիգ . դիրա սէնէտ վասիյէթնամէնին աշըլմասընտան էվվէլ թանղիմ վէ թաստիգ օլունմալը տըր , Իշ բէք միւսթաճէլ տիր :

Քեաթիպ . - (Ըղհարը նախօշնուտի վէ ինֆիալ իլէ .) Գաշ իւսթիւնէ , էֆէնտիմ . . . չար չարուգ կիտիպ կէլիլիմ :

Գատէհու մէրգում՝ ամիրինին արգասը սրբա կիտէրէք , վարագաի սահիհայը կէթիլմէք իւգրէ խանէտէն տըչարը չըգտը . Մ . Տիւմէնիլ իսէ՝ ալէլ աճէլէ Բօտէնի , Գարրիէլի վէ աքբայ տիկրինեիլի պըրագմըշ օլտըղը օտալա ավտէթ իյլէտի :

Գու սրբատա Սամուէլ՝ խանէ գարուօր էօնիւնտէքի սահանըղըն գատէմէլէրինտէն եօգարը չըգարագ , Էվվէճէ թաշ , տէմիր վէ գուրչուն իլէ մուհաթ օլան գաբուսըն էօնիւնէ վասըլ օլտու . Գիշարէ իխթիյար էլինտէքի անախթարլար իշիտէն գարուսըն անախթարընը պուլուպ տա , քիլիտէ սօգտըղը վէ գարույը աշտըղը զէման շիտտէթլի աիր հէյէճանը գալպէ տիւչար օլտու :

Գաբու աչբլբլ աչբլմազ, պիր պօտուրու՛մ վէ եա պիր մսխգէն աչբլբլ իբէն էքսէրիյա զուհուր իթտիյի միսիւլու, նէմնար վէ սօգոնց պիր հավա մէրպումըն եիգիւնէ վուրտու: Իխթիյար եահուտի՛ իչերի կիրիպ գաբուլթէրբար իքի տէֆա քեմալը տրգգաթլա քիլիտլէտիքտէն սօնրա: կէնիչ պիր հավլի տէրուներնտէ իլէրիլէմէյէ պաշլատը: պու հավլի՛ գաբուներն քեմէրի իւղէրիւտէրի եօնճա եարուաղը շէքլինտէ պիր նէվ՛ բէնճէրէտէն՝ ըշրգ կէօրմէքտէ իտի: պու բէնճէրէնին ճամլարր միւրուրը գէման իլէ շէֆֆաֆլրգլարընը զաիպ իթմիչ օլտու գլարընտան, տօնուզ վէ ճիլատըզ պիր օրլարա պէնգէմէքտէ իտիլէր: Հավլի, պագլավա շէքլինտէ պէյազ վէ սիյահ մէրմէր թաշլարըլլա մէֆրուշ վէ բէք վասի՛ օլուպ, ալնրնտա տախի պէօլիբ պիր նէրտիւպան մէվճուտ ըտըքի, պու նէրտիւպանտան պիրինճի գաթա չրգրլըր ըտը: Տիւզ վէ ճիլար թաշլարտան եարբլմը տիվարլար իւղէրինտէ, էտնա մէրթէպէ խարուպիյեթ վէ նէմնարըզ էսէրի կէօրիւլմէտիյի միսիլու, տէօլիւլմիչ տէմիրտէն մամուլ օլան նէրտիւպան բարմագլրգլարընտա տախի էտնա պիր բաս էսէրի եօղ ըտը: պու բարմագլրգլար՝ պիրինճի պասամաղըն իւղէրինտէն քիւլ բէնկինտէ կրանիթ թաշլընտան միւրէթթէպ պիր տիրէյէ մութթաթըլ օլուպ, պու տիրէք իւղէրինտէ տէ սիյահ մէրմէրտէն եարբլմը վէ էլինտէ գօլլու պիր շէմտան թուլթմուշ պիր արապ սանէմի (արձան) պուլուսմագտա ըտը: Գու սանէմին մէնգարէսի բէք զարիպ պիր սուրէթտէ օլուպ, կէօզ պէպէքլէրի տէ պէյազ մէրմէրտէն եարբլմը իտի:

Եահուտինին աղրը աղրը եիւրիւմէսի սէտասը՝ հավլինին եիւքաէք զուպպէսինի էօթտիւլմէքտէ իտի: Մէրգու՛մ, եիւզ էլլի սէնէ մուգատուէմ խանէնին գաբուլարը պարանտրղը սրբատա, պէօլիբ բէտէրինին այազ սէտասը չիւպէսիգ պու խանէ աէրուներնտէ էն սօնրա տրսքէ:

զիր օլմուշ իտույինի աիւշիւնէրէք, չիտտէթի պիր թէէսաիւրէ տիւշար օլտու: զիրա, Մ. տը Բէննրբոնըն պու խանէյի սախթէ պիր սաթըմ սուրէթիլլէ ֆէրաղ իթմիչ օլտըղը սատըգ տօսթու՛ մուսխսարէն պու խանէյի Սամուէլին պէօլիւք բէտէրի օլան Խահակ Սամուէլին իւղէրինէ շէվիրմիչ, վէ Խահակ Սամուէլ տախի քէնտի աալ միրասը կիպի ինիլիգալ սուրէթիլլէ էվլատ ու ահֆատընա թէրք իթմիչ իտի:

Սամուէլին զիհնինի իշղալ իտէն իչպու միւլահագաթ վէ թէֆէքքիւրաթա, խանէ իւղէրինտէքի քէօքիւն եէտի ստէա տէլիքլէրի արասընտան սապահլայըն՝ կէօրիւլմիւշ օլան ըշրղըն խաթըրէսի տախի մունգամմ օլմագտա օլուպ, պինապէրին՝ պիչարէ ատէմ, էլինտէրի անախթարլար տէսթէի արասընտան Գըտըլ Սաթըլ Անթըրտէ տէյու եազըլմըշ օլան տիկէր պիր անախթարը ալըպ տա, իչերքի սաթիւրէրէ կէօթիւրէն իքի գանտալը պէօլիւք պիր սալօն գաբուսընը աչընճա, թապիաթընըն ճէսարէթ վէ մէթանէթինէ լաղմէն, թիր թիր թիթրէմէքտէն քէնտիսինի ալամտը: Գու կէնիչ սալօն խանէնին սախի բէնճէրէլէրի արասընտա միւսթէսնա օլարաղ պիր ազ էվվէլ աչբլմըշ օլան բէնճէրէտէն ըշրգ ալմագտա ըտը: Սալօնըն տիվարլարը տամուսգօ իլէ մէֆրուշ օլուպ, պուսլարըն գօյու ալ բէնկի էտնա մէրթէպէ պօզուլմամըշ ըտը: Գալըն վէ կիրանպէհա պիր Իիւրք խալրսը տէօլէմէյի գաբլմագտա ըտը: Մնտէօրսիւնճիւ Լուի ասրընըն ուսուլի իւգրէ եարբլմըշ օլան ալթուն եալտըղը թախթտտան պէօլիւք գօլթուգ սանտալիէլէր՝ տիվարլարըն պօյընճա սըրալանմըշ ըտը: Սալօնա կիրիլէճէք գաբուներն գարչըսընտա տիկէր պիր գաբուտահա մէվճուտ օլուպ, պու գաբու տախի պաշգա պիր օտույա աչբլբլ ըտը: Կէրէք գաբուլարըն թախթալարը վէ կէրէք սալօնըն թալանընը իհաթա իտէն բէրվազլար, պէյազ պիր բէնկէ պօյուսմըշ օլուպ, գօյու եալտըղը սա-

չագլար վե գաղարթմայար իյե թէգեին իտիմիչ իտի . Գու
 իբինճի գարունըն հէր իբի թարաֆրնտա . պագրը վե գա.
 լայ իյե գարլանմըչ իբի ատէտ պէոյիւր մասա մէվճուտ
 օլուպ . իւզերիերինտէ տէ աչըգ եւշիլ ըէնկինտէ շիչէ քիթ
 լեր վե թէգեինաթը սաիրէ մէվզու իտի . Սչըլմըչ օլան
 բէնճերէ . տամասգօ գումաշընտան մամուլ աղրը բերտէ.
 լերլէ մէսթուր օլուպ . պու բերտէլերին իւզերինտէ տէ
 տիչ տիչ սաշագլար պուլընմագտա . վե հէր պիր տիչտէն
 պիրեր իբէք բիւսկիւլ աւըլմագտա բտր . Բէնճերէնին գար.
 շըսընտա . մաի մէրմերտէն մամուլ վե օլուլմըչ պագրը
 թէլլերլէ միւզէյեէն պիր շըմինէ կէօրիւմէքտէ . վե գօլ.
 լու միւքէմմէլ շէմտանլար վե այնը ուսուլ իւզրէ եարըլմըչ
 պիր չալար սաաթ՝ պիր վէնէտիկ տյինէսի տէրունինտէ
 աքսէնտաղ օլմագտա ըտը . Գօյու ~~գըրհոյ~~ պիւ գատիֆէ
 իալը իյե մէսթուր օլան պէօյիւլ վե եուվարլապ պիր մա.
 սա սալօնըն թա օրթա եերինէ վազ օլունմուչ իտի .

Սամուէլ պու մասանըն եանընա թէգարրուպ իտին.
 ճէ . պէյազ պիր թիւշէ (մագաղաթ) բարչասը կէօրիւքի.
 իւզերիտէ շու սէօղլէր եագրըմըչ բտր .

«Վասիյէթնամէմ՝ պու սալօնտա աչըլաճագ . վե սօ.
 անընճը արզուլարրմ՝ օգունուպ պիթիլիճէյէ գատար տր.
 և կէր տաիրէլէր վե օտալար գարալը գալաճագ տրը .

Մ . ՏԸ Ը . »

Եահուտի պունճա սէնէլէր էվվէլ եագրըմըչ օլան
 պու սաթրլարը հէյէճանը գալպ իյե օգուլարազ .

— Էվվէթ . պու թէնպիհի պանա բէտէրիմ տախի
 վերմիչ իտի . կէօրիւնիւր թի . պու խանէնին տիկէր օտա.
 լարը՝ Մ . տը Բէննրոնըն պէօյիւր պիր էհէմմիյեէթ վէր.
 տիյի պիր թագրմ էշիա իյե տօյու տրը . հաթթա Մթեթ
 Սաշագլար տախի տճիւպ վե էսրար նէվինտէն պիր չէյ օլալը
 տրը . = տէտի .

Գատէհու, սրբթընտաքի գարու թընըն ճէպինտէն սի. յան մէշին գարւանմըշ վէ յիլիտլի պիր պագըր թօզա իւ. լէ գարանմըշ պիր տէֆթէր չըգարըպ մուսանըն իւզէրինէ գօյտըգտան սօնրա .

— Սանտըգտաքի թահվիլաթըն հիսապը իշթէ պու տէֆթէրտէ մուգայեէտ տիր . միրասխօրյարըն մուվասէ. լէթինտէն էվվէլ պուներ պուրայա կէթիրմէք խուսուսը ալտըղըմ էվամիր հի մէտինտէն իտի . - տէտի :

Սամուէլ տէֆթէրի մասանըն իւզէրինէ գօյտըրըր զէ. ման, սայօն տէրունինտէ տէրին պիր սուքիսէթ հի.քմ. ֆէրմա իտի. Լուկէհան, բէք թապիի վէ ֆագաթ բէք տէհ. շէթլի պիր վագշա մերգուներն միւլահագաթընը գաթ իյլէ. տի : Խանընտաքի օտատան պիր սաաթըն քէպին վէ պեր. րագ օէտասը իշիտլիտլի.ի, աղըր աղըր սաաթ օնու շայը. յօրտու . . . : Ծի, հագրգա սաաթ տախի թամամ օն բուր :

Սամուէլ հարէքէթի տախմէ գախտէսինէ ինանաճագ տէրէճէտէ ահմագ օյմալըպ, պիր սաաթըն եիւզ էյլի սէ. նէ միւթէմատիլէն իշլէ.լէմէզ օյտըրընը պիլիր իտի : Գի. նաէն ալէ.յհ, պու սաաթըն պունճա սէնէլէրտէն պէրու. նասըլ օյուպ տա տուրմըշ օյմատըրըրըր վէ խուսուսը.քա սաաթ թամ օն օյտըրըրըր պու գատար տօղրուլըգլա նա. սըլ կէօսթէրմէքտէ պուլընտըրըրըր հէմ հայրէթ վէ հէմ տէ տէհշէթ սաիգասը.յլա տի շիւնմէ.լէ պաշլա.տը :

Սէրգում, ազիմ պիր մէրաքա տիւշար օյարագ, մէզըրըր օտայու կիրմէք վէ հագրգաթըր հալի աշլամագ իսթէտի իսէ տէ, Մ. տը Բէննրթընըն պիր գաշ սաթըր. տան իպարէթ սէօգիւյլէ տէ գավիլէչիլիշ օյան բէտէրինին թէնպիհաթըր գաթիլէսինի տէրիւթըր իտէրէք. գարու. նըն եանընտա տուրտու, վէ նիհայլէթ տէրէճէտէ տըգ. գաթլա գուլագ վէրաի. լաքին սաաթըն իիթամ պուլ. մագ իւզէրէ օյան իհթիզագընտան պաշգա պիր սէտա ի. շիտէմէտի : Սամուէլ պու մէվզըաի զարիպէ հագրընտա

արիզ ու ամիգ միւլահագա իտերէք , վէ սապահլայըն խանէ իւզերինտէքի քէօչկիւնն եւտի ատէտ տէլիքլէրի ա-
րասընտան կէօրմիւշ օլտըղը ըղըզ վագըասընը տա պունա
թաթպիգ իտերէք , պու իրի հատիսէ արասընտա պիր
նէվ' միւնասէպէթ պուլունմագ լագըմ' կէլէճէյինի տիւ-
շիւնտիւ :

Մէրգում, պու վուգուաթը դարիպէնին հագիգի
սէպէպլէրինի հէրնէ գատար պուլամամագ տա ըտը ըսա
տա , խանէնին պօտուլում վէ եա մախգէնլէրի իլէ դա-
յէթ ուզագ մահալլէր արասընտա եէր այթընտան իխ-
թիլաթ եօլլարը պուլունտըղընա տաիր օլան իվայլաթ վէ
հիքեայաթը խաթըրլայարագ , պիր թագըմ' էսրարի վէ
նամալիւմ էշխասըն պիր գաշ քէրրէ պու խանէյէ կիրէ-
պիլմիշ օլտուգլարընը վէ կէօրտիւլիւ շէյլէր տէ անլէրին
իճրասթը վագըասընըն նէթիճէսի իտուլինի տիւշիւնմէք-
տէ իտի : Եւահուտի Սամուէլ պու կիպի միւլահագաթ
տէրեասընա տալմըշ օլտըղը հայտէ , պիր ազ էվիլէլ սէօյ-
լէտիլիմիգ վէճհլէ բէնճէրէնին թա գարշըսընտա պուլու-
նան չըմինէնին եանընա եագլաշտը : Գու սրրատա , կիւ-
ճէշիւ պէրրագ զըյասը , գուպպէի սէմտաքի պուլուլթ-
լարը եարըպ շըմիւնէնին իքի թարաֆընտա մէվզու օլան ի-
քի ատէտ թասվիրէ արսէնտազ օլտու , պու թասվիրլէրի
այագ իւզերինտէ վէ ճէսամէթի թապիլյեէ իւզերէ նագշ
իտիլմիշ օլուպ , պիրի գատըն վէ տիկերի էրքէք իտի .
Ֆագաթ , իխթիյար եահուտի հէնուզ պուլնլարը կէօրէ-
մէմիշ իտի :

Գու թասվիրլէրին լաթիֆ վէ հայրէթպախշ ընկին-
տէն վէ մահիրանէ ուսուլը նագշիլյեսինտէն' ուսթա իշի
օլտըղը անպաշըմագ տա ըտը : Գունտան պաշգա , մահիր
վէ նամտար պիր ընսամըլ խոյայալաթը շաիրանէյէ սէվգ
իթմէք իչուն պուլնլարտան տահա միւքլէթ վէ միւքլէմէլ
մօտէլլէր պուլընամագ ըտը :

Գատըն եիկիրմի պէշ օթուզ եալարընտա կէօրիւն-
մէքտէ իտի : Սրբուա կիպի բարլագ , սիյահ վէ հայրէթ-
պախշ սաչլարը' պէյագ , վէ եիւքսէք ալնընը թան կիպի
իհաթա իթմէքտէ իտի : Պաշընըն թէգեինաթը' օն տէօր-
տիւնճիւ Լուի ասընտա մատամ տը Սէվինեէնին մօտա
աըրասընա կէչիրմիշ օլտըղը թէգեինաթա պէնզէմէյիպ ,
մուղպիրի օլլարագ , Վէրօնէզ նամ ընսամըն պագը թաս .
վիրլէրինտէ կէօրիւլէն վէ եանագլարը շէրշիվէ միսալիի-
հաթա իտէն կէնիշ պիր էօրկիւ իլէ պաշընըն արգա ճի-
նէթիւնտէն թան շէքլինտէ եիւքսէլմիշ պիր շինեօնտան
իպարէթ պուլընան պաշ տիւզէնլէրինի անտըրմագ տա
ըտը : Ղայէթլէ ինճէ օլան գաչարը այթընտա կէօք եա-
գութ ընկինի անտըրան իրի մաի կէօպլէրի բարլամագ տա
ըտը : պագընը հէմ միւթէագգիմանէ վէ հէմ տէ մահ-
զունանէ օլուպ , զանն իտերսին քի անտէ մուսիպէթէն-
կիզ պիր բարըլթը վար ըտը : Գուրնու զայէթ ճարին վէ
ինճէ վէ տէլիքլէրի իսէ գայէթլէ քիւշիւք իտի : Ատէթա
քէտէրամիգ պիր նիմ թէպէսսիւմ ազընը խաֆիֆճէ
պիլզմէքտէ , վէ տօնուգ պէյագ շէհլէսի ուզուն վէ եու-
մուրթա պիշիմինտէ օլուպ , հանագլարընա տօղրու խա-
ֆիֆ պիր գրրմըզըլըզ կէօրիւլմէյտէ իտի : Գօյնունըն
պիշիմի վէ պաշընըն վագիլյէթի' հայսիլյեթի զաթիլյեթի-
նէ վէ զարաֆէթ ու լէթաֆէթի թապիլյեթիսինտէ տէլա-
լէթ իթմէքտէ իտի : սիյահ վէ բարլագ գումաշտան մա-
մուլ վէ գըզարա մախսուս պիր նէվ ֆիլթան ումուզա-
րընըն նիհայէթինէ գատար շըգմագ տա , վէ ինճէ վէ
եիւքսէք պէլինին շէքլինի թասվիր կիպի մէյտանա շըգար-
տըգտան սօնրա , այագլարընա գատար ուզանըպ կիթ-
մէքտէ իտի :

Մէրգումէնին վագիլյէթի նէճապէթ վէ զարաֆէթլէ
մալամալ իտի : Շաշատար վէ պէյագ պաշը' գօյու քիւլ
ընկինտէ պիր կէօք իւզերինտէ նագշ իտիլմիշ օլուպ :

պիր գաչ գայա թաշալայրնուսան էօթէտէ պիր տէնիզ տա-
խի կէօրիւլէբտէ խաի քի , պու տէնիզ՝ ուֆու գտաքի սի-
յահ վէ քէսիֆ պուլուլուար իյէ եէրտիկէրինէ գարըշմըշ
զանն օլունմազտա բար :

Կիւնէ՛յ՝ պու իքի հայրէթ պախշ թասվիրլէր իւզէրինէ
աքէնաազ օլմուշ օլտրղընտան , *անլէրին* ըկնազ վէ
չաշաաարնը պիր գաթ տահա արթըրմազտա , վէ սնլէրի
պիր տէֆու թէմուշա իտէն աաէմին խաթրընտա զանն
իտէրսին քի հէքք օլունմազտա իտի :

Սամուէլ՝ խայալաթ վէ միւրահազաթընտան ույանա-
րազ . *կէօղլէրին* թէսատիւփէն պու թասվիրլէրէ ակֆ
իտիննէ , *անլէրին* տիրի կիպի կէօրիւնէն սուրէթլէրինտէն
մէպհուլ Վէ միւթէհայեիր օլտու : Գատէհու , *անլէրի*
պիր էյիճէ թէտզիզ իթմէք իւզրէ տահա զիյատէ եազ-
լաշարազ :

— Նէ՛ ալիճէնապ վէ կիւզէլ շէհրէլէր : Գունլար ա-
ճապա քի՛մ տիր : Ըննըքսն ֆամիլեաարնըն թասվիրլէրի
տէյիլ տիր . շունքի , բէտէրլմին սէօլլէտիյինէ նազարէն ,
պունլարին հէքսի տէ մաթէմ՝ սալասընտա պուլունմազ-
տա տըրլար . . . : Էյիահ , շէհրէլէրինտէ մէնպուշ վէ մէշ-
հուտ օլան մահզունիյեթթի ազիմէյէ նապարէն , պունլար
տախի մաթէմ՝ սալասընտա վազ օլունմազա շայէսթէ տիր-
լէր : (Գատէհու , պիր տազրգաճրգ սի քի թտէն սօնրա .)
Հէր նէ հալ իսէ , պու կիւնքի ըէսի իճթիմա իշուն հէր
շէյի հազըրլամազա պազալըմ . . . զիրա ստաթ օնու վուր-
տու . - տէտի :

Գու սէօղի սէօլլէլէրէք . Սամուէլ՝ եալտրզըր թախ-
թատան մամուլ գօլթուզ սանտալիէլէրինի եուվարլազ
մասանըն էթրաֆընա սըրալատը . պատէհու միւթէֆէք-
քիրանէ պիր շէհրէ իյէ տէտի քի :

— Վազթ իլէրիլէյօր , վէ հէնուզ պէօյիւք բէտէրի-
մին վէլիի նիյմէթինին վալֆայլէրինտէն մէլէք շէհրէլի

պու կէօրիւն ուֆուգը պիւր գաչ գրքմրգը պուլու/թլար
իլէ մէսթուր վէ պուլու/թլարըն ի զէրինտէ տէ ուղագտա-
քի թէրէլէրին մախմսի գիւլէլէրի մէշնուտ իտի : Թասվի-
րին սուրէթի թէրթիպինտէն վէ յէսկին վէ պէրբագ ըէնթ-
լէրինտէն՝ պու գատրնըն եիլսէր պիւր մէվգրտու տուր-
մըշ օլտրղը վէ մէվգրի մէջթիւրտէն ուֆուգըն ի զէրինէ
պապարղըր գօլայ գօլայ աշլաշըլմագ սա բտը : Գատրնըն
չէհրէսի ֆէվգ էլ ատէ միւլահագաքեարի վէ մէյուս պիւր
հալտէ կէօրիւն մէքտէ իտի : Գա խուսուս նրաֆէն սէմայա
տօղու գալտրմըշ օլտրղը կէօղլէրինտէ էօլլէ պիւր նի-
յագրեարտնէ վէ սապրբեարտնէ պիւր հայ կէօրիւն մէքտէ
իտի քի : պիւր թասվիտէ թէմամէն նագը իթմէք ատէթա
միւմըինսիգ սոյըլապիլիլի :

Նրմինէնին սոյ թարաֆընտա պըր մէհարէթ ի զրէ
եարըմըշ տիկէր պիւր թասվիլ սահա կէօրիւն մէքտէ իտի :
Գու թասվիր օթուգ օթուգ պէշ եաշլարընտա , ուզուշ
պօլլու պիւր էրքէթ օլուս , նագիքեանէ պիւր սուրէթտէ
սիյահրէնըր կէնթը պիւր մանթօլս պիւրիւնմիւշ , վէ ալթըն-
տան տախի պօլլու նա գատար իլիլիլի վէ տէօլթ քէօշէ
պէյագ պիւր եագասը պուլրնան սիյահ պիւր եէլէք կիլիլի-
միշ իտի : Գաշը կիւգէլ վէ նէճիպանէ պիւր վագիլէթտէ
օլուս , միւթէագղիմ վէ վագուրտնէ չէհրէսի նագարը
տըրգ գաթըր ճալլպ իտի . ֆագաթ պու չէհրէտէ ըզտրրապ ,
թէսլիմիլեթ վէ պիլխասսա թարիֆի նագապիլ պիւր լէ-
թասֆէթ ու նէճապէթ ասարը տախի միւլահէտէ օլուր-
յօրտու : Սաշլարը , սագալը վէ զաշլարը սիյահ ըտը .
լարին պու գաշլար՝ հէր իքի կէօղի ի զէրինտէ թէմէր-
վարի ուղանաճագ եէրտէ , թապիաթըն պիւր ճիլվէի դա-
րիպէսի էսէրի օլարագ , պիւր գուլագ թօղունտան տիկէ-
րինէ գատար եայ չէքլիլտէ ուղանպ կիթմիշ վէ դանն
իտէրսին քի աշնընտա սիյահ պիւր շըզկը չէրմիշ իտի : Թաս .
վիլին զէմինի ֆուրթու նայը պիւր կէօր իրայէ իտիլօրտու :

կէնճ բարագտան պաշգոհ հիշ քիմսէ մէյտանա չըգմատը : Ահապա Բէննըրոն ֆամիլեաւորնտան եալընըզ պու տէլի-
 գանը մը գալմըչ տրր . . . օ տա բարագ տըր . . . տէմէք
 տիր քի պու ֆամիլեա պիւս պիւթիւն մահվ օյուպ կիտէ-
 ճէք տիր : Մա մաֆիհ , վասիյէթնամէնին օգուճմասը իչուճ
 գարունըն աչըլաճաղը տագըգա իչթէ կէլտի չաթտը . . .
 Բերսաբէ մուգավէլաթ մուհարրիթինի պուրայա կէթիթէ-
 ճէք տիր . . . իչթէ գարու տա վուրուլըյօր . . . Բերսաբէ
 օլմայը . . .

Սամուէլ՝ սաաթըն ծնու վուրմուչ օյտըջ օտանըն
 գարուսընա պիր տէֆա տահա պագտըգտան սօնրա , ալէլ
 աճէլէ հավիինին գարուսընա տօյրու իլէրիլէտի վէ գա-
 բու արգասընտա պիր գաչ քիչինին գօնուչմագտա օյտըգ-
 լարընը իչիթտի :

Ոնախթար իքի տէֆա քիլիտի տէրունինտէ տէօնէ-
 ըէք , գարունըն իքի գանատը պիրտէն աչըլտը : Սամուէլ ,
 սօլ թարաֆընտա Բատէն վէ սաղ թարաֆընտա արբայ
 տ'էկրինեի օյտըջը հայտէ , գարբէ ծնինտէքի սահանըգտա
 եալընըզ Գարրիէլի կէօրիւնճէ , ֆէվգ էլ ատէ մահգունիյ-
 եթէ տիւչար օլտու : Գունչարա ըհհպէրիթ իթմիչ օլան
 Բերսաբէ տախի՝ մուգավէլաթ մուհարրիթի իլէ պէրապէր ,
 Գարրիէլին արգասընտա տուրմագտա ըտը :

Սամուէլ տէրին պիր ահ չէքտիքտէն սօնրա , գարու-
 նըն էչէյի իւզէրինտէ թէվազու իտէրէք :

— Էֆէնտիլէր . . . հէր չէյ հազըր տըր . . . իչէրի կի-
 ըէպիլիթիթիլ . . . — տէտի :

7

Վ Ա Ս Ի Յ Ե Թ Ն Ա Մ Է

Գարրիէլ , Բատէն վէ արբայ տ'էկրինեի գրրմըգը սու-
 լօնա կիլիթիլէրիլտէ , իւչիւ տէ միւիլթէլիֆ սուրէթտէ
 միլթէէսօիր կէօրիւնմէքտէ իտիլէր :

Գարրիէլ՝ սօլզուճ վէ մահգուն օյտըջը հայտէ , պէ-
 յիք պիր սապրսըզըզ հըսս իթմէքտէ իտի : Գիչարէ տէլի
 գանը , պու խանէտէն պիր առէվիլէլ տըչարը չըգմաղա
 ճահտ կէօթէրմէքտէ , վէ մուգավէլաթ մուհարրիթի Ս .
 Տիւմէնիյին հուզուրընտա ագտ օյուճուպ հէր տիւրիլի թէլէ-
 մինաթը գանունիյեթ իլէ տէ գավիլէլալչ օլան մուգավէլէ
 իլէ պիւթիւն հուգուգրիւր արբայ տ'էկրինեիյէ տէվր օի ֆէ-
 ըաղ իտէրիաէն պէրու , քէնտիսինի պէօյի ք պիր եիւքտէն
 գուրթուլմըչ զանն իթմէքտէ լտի : Գու քէրիլէ տէրիլթի
 քեամիլէսիլլէ մուգապէլէ իթմէքտէ օյտըջը հիմմէթ թէ
 իքտմէթի վագթըլլա քէնտիսինէ կէօթէրմէքտէն վէ գա-
 վաիտի արիլիլէլլէ մուգալիլի պիր հիլլէ իլէ քէնտիսինի
 բուհպան սիլքիլնէ իտիսայ իթմէքտէն արբայ տ'էկրինեիլնին
 էսասը մագ սաստր՝ իույրնանէ պիր ֆէսատ տօյապընըն նաի .
 ի մուվաֆֆապիլլեթ օյուսսընը թէէմին իլլէմէքտէն իպա-
 ըթթ պուլընտըղընը օ վագթու գատար Գարրիէլ խայայըն-
 տան պիլէ կէչիրմէմիչ իտի : Սիւմաիլէլհին սէրվէթի զա-
 թիլլէսինի պէօլլէճէ թէրք ու հիպէ իթմէսի՝ պիր հըսսը
 նէգաքէթ վէ ֆուգարաբէրվէրի նէթիճէսի օլմայըպ , իլլա
 պիր չօգ սէնէլէր մուգատտէմ պու հիպէլի հիւսնի ըիզա-
 սըլլա եարմըչ օյտըջընտան , չիմտի անը ֆէսի իլէ կէրթ
 ալմագ ճաիլ օլմատըղը միւլահազասընտան նէչէթ իթ-
 մէքտէ իտի : Զաթէն ալչազ վէ գօրգազ ատտ օյուճմասը՝

զուհուր իթմէմէքստէ իտի . . . Իխթիյար եահուտի Գար-
 բիէլ հազգընտա հէր նէ գատար հիւսնիւ իէյլէճճիւ հ հըսս
 իթմէքտէ իտի իսէտէ . մէրգու՛մ տէյի գանյը բարազ օյ-
 արդընտան . բէնտիսի իլէ պէրապէր Բէննըրոն Ֆամիլեա .
 արնըն իսմի տախի սէօնէճէք վէ պու գատար զայրէթ վէ
 իհիթմամլա իչլէթիլմիչ օյան սէրվէթի ճէսիմէ՛ սահիպի
 վասիլէթին արգուսընա մուվաֆըզ սուրէթտէ թապսիմ՝ վէ
 եա իսիթիմալ օյունմայաճազ իտի .

Գու թէմաշակեհահըն միլիթէլիֆ օյունըլարը եու .
 վարլազ մասանըն էթրաֆընտա այագ իզէրինտէ տուր-
 մագտա ըտըյար .

Մու գավէլթիթ մուհարրիբի Մ. Տիւմէնիլին տավէթի
 իզէրինէ օթուրաճագլարը սրբատա . Սամուէլ սիյահմէ-
 յին գարյը տէֆիթէրի մուգավէլթիթ մուհարրիբինէ կէօսթէ-
 րէրէք .

— Էֆէնտիմ՝ պու տէֆիթէրի պուրայա վազ իթմէք
 լիք այտըղըմ էվամիր ճիւմլէսինտէն տիր . տէֆիթէր քի-
 լիտլի տիր . վասիլէթնամէնին օգուրմառը ազապինտէ . ա-
 նախթարընը սիղէ թէսլիմ իտէճէլիմ . տէտի .

Մու գավէլթիթ մուհարրիբի . — Յիլ հազրգա , պու վա-
 սիլէթնամէ՛ 1682 սէնէսինտէ Բարիստէ Բուայալ մէլտա .
 նըտաքի 13 նիւմէրօյու խանէտէ իգտմէթ խտէն Շաթըլէ
 մուգավէլթիթ մուհարրիբի վէ գրալ միսթէլյարը Մ. Ի՛ումա
 Լը Սըմէլիէյէ թէպիթ՝ օյունտըգտա , անա մէրպուլ պու-
 լունան յայիհատա տախի պու խուսուս մուգայիէտ իտի .

Գու սէօլիւ միլիթէագրպ . Մ. Տիւմէնիլ գըրմըզը սախ-
 թիյանտան մամուլ պիր ճիւզտան տէրուսինտէն , սէնէլէ-
 բին թէէսիբիլլէ սարտըմըչ կէնիչ պիր թիւրչէ մահֆազա
 շըգարտը . պու մահֆազայա պիր իրէք թէլի իլէ եինէ
 թիւրչէ իզէրինտէ եազըլմըչ պիր լայիհա լէֆֆի խտիլմիչ Ի-
 տի . Մու գավէլթիթ մուհարրիբի հազրրունա խիթապէն .

— Էֆէնտիլէր , լուլթֆէն օթուրաճագ օյուրսանըլ .

քենտիսինէ բէք աղբր կելմիչ օլտրղընտան, հարիս վէ թամաաքեար տէյու զէմմ ու իթհամ օլունմագլըղը աս. լա վէ գաթան թէճվիղ իաէմէզ իտի : Իչթէ, տինտարանէ պիր իսթիգամէթլէ մութթասրֆ օլան պու նէվրէսիտէ (նորածիլ) շիչէք՝ Թէգի իթլէրտէն կէօրաիւլիւ թէրպի. յէնին յմիւհիք վէ սուի թէէսիլիլէ սօլմամագ իչուն : նատիր իւլ էմսայ պիր թապիսիա մալիք օլմասը լազրմ կելիր իտի : լալին սօղուգ՝ պիր շէյի թէղալեիւր վէ թէ. աֆֆիւնտէն պազը քէրիէ մուհաֆազա իթտիլի կիպի : պէ. րէքէթ վէրսին քի Գարրիէլին շօճուզլուգ վէ կէնճիք շաղ. լարընը կէշիրմիչ օլտըղը սօղուգ հավա տախի՝ միւմալիլէյ. հին էվսաֆը նէճիպէ վէ մլմտուհէսինի իֆսատ իթմէմիչ, վէ մուսիսարէն, էվսաֆը մէգրիւրէ՝ հուրրիլեթին հա. յաթպախչ հավասը իլէ եինէ քէսպի գուվվէթ վէ հարա. րէթ իլլէմիչ իտի :

Աքրայ տ'էկրինեի՝ Գարրիէլտէն տահա գիյատէ հէ. յէճանա ուղրամըչ իտի իսէ տէ, ըզտըրուպը գալպի Գար. րիէլին Թէգի իթ ճէմիլեթիլտէն գաթը ալագա իթմէ. սինտէն նէշէթ իթմէ պիր շէյ իմիչ կիպի կէօթէրէրէք : քէնտիսինի սայիհէ չրգարմազա շալըշմուգ տա ըար :

Բօտէն իսէ՝ տաիմա ստրին վէ պիֆի թուր տուրտըղըն. տան, աքրայ տ'էկրինեիլին տիւչար օլտըղը ըզտըրուպաթը շէթիտէլէ գարչը հիտտէթլէնմէքտէ, վէ մէրգոււմըն շու հարէքէթի Գարրիէլ գաստար էմիլէթիքեար օլմայտն պիր ատէմին գիհնինէ զարիպ զարիպ շի պհէլէլ իլգա իտէպի. լէճէլինի տիւչիւնմէքտէ իտի : Ասմաֆիհ, սուրէթա կէօ. թէրաիլի սօղուգ գանյըլըղա ըազմէն, քէնտիսի տախի ա. միրինտէն տահա գիյատէ սապրսըղըգլա պու մէսէլէի մու. հիմմէնին նէթիճէի մուվաֆֆապիլեթինէ պէքլէմէքտէ իտի :

Աստու էլ բէք գիյատէ մէյուս վէ միւքէտտէր կէօրիւն. մէքտէ իտի : գիրա Գարրիէլտէն պաշգա հիչ պիր վարիս

Մուղավելլաթ մուհարրիրի *եիքուր* պիր սէտա իյէ պու սաթըլարը օգուտըգտան սօնրա, պիր տաղըգաճըգ տուրտու, վէ պատէհու վազուրանէ պիր սէտա իյէ տէ. տիքի .

— Մօսիէօ Գարրիէլ-Պրանսուա-Մարի տը Բէննրոն՝ մուղավելլաթ մուհարրիրիյի վասթուտըյա թանգիմ ի. տիլմիչ օլան սէնէտլէրլէ բէտէրի թարաֆընտան Բէննրոն ֆամիլեասընա մէնսուպ օլտըղընը, եանի սահիպի վասի. *յէթըն* եէյէնինին թօրնու պուլընտըղընը իսպաթ իթմիչ վէ պու սաաթա գատար Բէննրոն ֆամիլեասընտան եա. լընըգ քէնտիսի իսպաթը վիւճուտ *իւէֆչ* օլտըղընտան, վասիյէթ սահիպինին էմրի մուճիպինճէ վասիյէթնամէյի քէնտի հուզուըրնտա աչըյօրըմ՝

Գու սէօգիւ միւթէազըպ, մուղավելլաթ մուհարրիրի՝ գանուընն իթիլգամ իթտիյի մուամէլլաթ իյէ մահքէմէ րէիթ թարաֆընտան զաթէն աչըլմըչ օլան վասիյէթնամէ. յի մահֆազասը տէրունինտէն տըչայը չըգարտը .

Աքթայ տէկրինեի սօլուղը քէսիիրճէսինէ պիր ահչէ. քէրէք, պաչընը էյտի, վէ տիրսէյինի մասայա տայաթ. տը Գարրիէլ՝ հրասիլեաթը մէնֆաաթճույանէ իյէ տէյի, պէլքի մէրազ սաիգասըյա օգունաճուգ վասիյէթնամէյի տիլէմէյէ հազըրյանտը, Բօտէն իսէ՝ մասատան պիր ազ ուզագտա օթուրմըչ, էսկի շապգասընը տիզլէրի արասը. նա գօյմուչ, վէ պու շապգանընն *իյնէ*, մաի տամայը բամ. պուգ գումաչընտան մամույ բիս պիր մէնտիլին գրվըրմ. լարը արտարնա սաաթընը վազ իյլէմիչ իտի . . . Մէր. գում՝ պիլթիւնն նազարը տըղգաթընը իտարիճտէն իչի. տիլմէքտէ օլան էտնա կիւրիլթիւլէրէ վէ սաաթըն ազ. րէպ իյէ եէլ գօվանընընն *այըր* ազըր հարէքէթիւնէ հասը իյլէմիչ օլուպ, զանն իտէրսին քի բարըլ բարըլ բարու. մագտա օլան ուֆագ կէօզլէրիյէ սաաթըն հարէքէթիլի շաբուգլաթմագտա ըտը. զիրա, սօն տէրէճէ սապրսըղ.

վասիյէթնամէնն աչրմասը իշուն իյֆասը յագրմ կէլէն մէրասիմ վէ մուամէլաթը թային վէ թահտիս իտէն պու մէլֆուֆ լայիհայը օգուրրմ. — տէտի :

Սուգավէլաթ մուհարիրի, Բասէն, արբույ տէկրին. եի վէ Գարրիէլ օթուրարւար : Կէնճ բարազ սրրթընը շըմինէյէ տօղրու շէվիրճիչ օլտրղընտան, պալէաաէ զիբր իթասիյիմիզ թասավիյուէրի կէօրէմէզ իտի :

Սամուէյ մուգավէլաթ մուհարիրիին տավէթի վա. գըասընա յաղմէն, անրն զօլթուգ սանտալիէսի արգա. սընտա տուրու :

Սուգավէլաթ մուհարիրի աթիտէքի լայիհայը օգու. մագա պաշատր :

« Վասիյէթնամէմ՝ 1832 սէնէսի շուպաթընըն 13 ին. ճիւ կիւնիւ, Սէն-Ֆրանսուա սօգաղընտաքի Յնիմէրօլու խանէյէ կէօթիւրիւէճէք տիր :

« Խանէնին զէմին զաթընտա վագը գըրմրզը սալօնըն զարուսը թամ սասթ օնտա վարիսյէրիմէ աշրաճագ տրի. պունդար շիւպհէսիզ միւտաէթի մէտիտէտէն պէրու Բարիսէ վասըյ օյմուչ պուլունտաճագլարընտան, եկվի մէզբիւրիւն վիւրուտինէ պէլլէյէճէլլէր, վէ օ զէմանա զատար վարիս օլտրգլարընտա տաիւր օյան տէլայիլ վէ էվ. բազը բէմէն թաստիզ իթտիւրմէյէ վագթ պուլապիլէ. ճէլլէր տիր :

« Սիրասիսօրլարրմ իճթիմա՝ իթտիքլէրինտէ, վասի. յէթնամէմ՝ օգունտաճագ, վէ սասթ՝ էօյլէն վագթընըն սօնընճը տարպէսինի վուրուր վուրմազ, պու կիւնաէն ի. թիպարէն եիզ էլլի սէնէ զարֆընտա սիւսիլէտէն սիւսի. լէյէ ինթիզալ սուրէթիլլէ ֆամիլեամ արասընտա տէվամ իտէճէք օյան թէնպիհիմէ իմթիսայէն շուպաթըն 13 ին. ճիւ կիւնիւ էօյլէնտէն էվվէլ Սէն-Ֆրանսուա սօգաղըն. տաքի Յնիմէրօլու խանէտէ պիղզաթ հաղըր պուլունտան թօրունլարըմա միրաս թագսիմ իտիլէճէք տիր : »

լրգլա էօյլէ վագթընըն թէգարրուպ իթմէսրնէ պէրլէ-
մէքտէ խտի :

Մու գալէլամ մու հարրիլի թիլընէ քեաղըսը սչարապ
Ֆէլգ էլատէ պիր տրղգաթլա տիրլէմէյէ հազրլանմը
օլան էշխաս հուզուրնտա պէր վէճհի աթի օգուճաղա
պաշլատը :

« ՂԵՆՔՆԵՆ ԻԹԻՄՈՒՄ՝ 13 շՆՎՈՒՄ 1682 .

« Դաթօյիք մէզհէպինի գապուլ իթալրտէն սօնրա ,
թէքրար րաֆրղրղա (հերետիկոսութիւն) սարմըլ օլմագ
թէօհմէթիլլէ իթհամ օլունարագ ֆամիլեամրն ազղրն տիւշ-
մէնլէրի թարաֆրնտան քիւրէք ճէզասրնա մահրիւմ իտիւ-
միշ օլտրղլմտան , պու ճէզանրն մուճիպ օլաճաղը հագա-
րէթտէն գուրթուլմագ իւզրէ քհնտիմի պիլիթիլար թէ-
լէֆ իտէճէլիմ :

« Գունտան պաշղա , օղլում կիլլի պիր ճինայէթէ
գուրպան կիտէրէք վէֆաթ իտէլիտէն պէրու , հայաթ
պէնիմ իշուն աղրր պիր պար հիւրմիւնիւ ալմըլ տըր . . . :

« Դիշարէ՛ Հէնրի . . . ըն տօգուզ շայրնտա դարաթօր-
րագլարա պիւրիւնտիւ . . . Դաթիլլէր մէճհուլ տըրլար . . .
խայր . . . էկէր շէհատէթի գալպիմէ ինանաճագ օլուր-
սամ , գաթիլլէր մէճհուլ տէլի տիրլէր :

« Սէրվէթի գաթիլլէմի պու օղլում սագլամագ իշուն ,
բրօթէսթանլըգտան սուրէթա ֆէրապէթ իլլէմիշ իտիմ . . .
Գու սէվկիլի շօճուզ պէրհայաթ գալտըղը միտտէթճէ ,
գաթօլիզ մէզհէպինին տտաթ վէ մէրասիմինի սուրէթա
իճրա իլլէտիմ . . . Գու հիլլէքեարլըգ հէր նէ գատար վիճ-
տանրմա բէք աղրր կէլմէքտէ խտի իսէ տէ , սէվկիլի ճի-
կէրբարէմին մէնաֆիլի իշուն շարնաշար գաթլանմագտա
ըտըմ . . . :

« ՂԵՆՔՆԵՆ ԻԹԻՄՈՒՄ՝ 13 շՆՎՈՒՄ 1682 . . . պու մէճաղ-
րիլլէթէ աղրըգ թէհամրուլ իտէմէտիմ . . . Մէլլէր պէնի

ճասուսլայանլար վար րմըլ . . . Իէքրար րաֆրղրղա սարմըլ
օլմագ թէօհմէթիլլէ իթհամ օլունտում . . . էմիար ու էմ-
վարմ գապթ ու մուսատէրէ իտիլտի վէ պէն տէ քիւրէք
ճէզասրնա մահրիւմ օլտում :

« Մ՛հ , նէ գատար տէհչէթէնկիլզ պիր զէմանտա եա-
շայօրըգ . . . :

« Սէֆալէթ վէ էսարէթ . . . իսթիպուտ , թէասուպ
վէ ատալէթի տինլյեէ հէր թարաֆտա հիւքմֆէրմա տըր .
Ո՛հ , պունճա ֆէնալրղլարը , պունճա քէտէրլէրի կէօր-
մէքտէն իտէ , թէրքի հայաթ իթմէք տահա խայրլը տըր . . .
էօլմէք նէ կիւզէլ պիր իսթիլրահաթ տըր . . . իշթէ պիր
գալ սաաթա գատար . . . պու իսթիլրահաթա պէն տէ նալի
օլաճաղըմ . . . :

« ՂԵՆՔՆԵՆ ԻԹԻՄՈՒՄ՝ 13 շՆՎՈՒՄ 1682 . . . Իտիմ , էլան եաշամագտա օլան
վէ եաթօտ տահա էլի զէմանլարտա եաշայաճաղլարը միւհ-
թէմէլ պուլրնան աղրապամը տիւշիւնէլիմ . . . :

« Գունճա էմլաք վէ էմվարմտան եալընըգ եիւզ էլլի
պին ֆրանքտան իպարէթ պիր մէպլաղ գալմըլ տըր քի .
պու մէպլաղը տա էմանէթէն պիր տօսթըմա թէպիմ իթ-
միլլէմ տիր :

« Էվլատ օլարագ հիշ քիմէմ եօղ իսէ տէ , էվլարա-
նրն մէմալիքի միւթմէլիֆէօինէ օիւրկիւն իտիլմիշ բէք շօգ
աղրապամ վար տըր :

« Եիւզ էլլի պին ֆրանքտան իպարէթ օլան պու մէպ-
լաղ պիլթիւն աղրապամ արասընտա թագսիմ իտիլէճէք
օլտա , հէր պիրինէ բէք ճիւղի պիր շէլ տիւշէճէք վէ
պինտէն այէլհ քէնտիլլէրի իշուն պէօլիք պիր իսթիլրա-
կեան օլամայաճագ իտուլիտէն , ալիճէնապ պիր աաէ-
մին աղիլանէ նասիհաթընա իմթիսալէն , իշի պաշղա սու-
րէթտէ թէրթիպ իլլէտիմ . . . Գանա նասիհաթ վէրէն պու
ատէմէ՛ ճէնապը Հաղղըն եէր եիւղիւնտէ պիր իասլիլի
միւքէմմէլի օլմագ իւզրէ հլարմէթ վէ րիսայէթ իտիլլէմ . . .

զիրա միւմախէյն զէրեւելթ , տիրայէթ վէ քէրամէթի
ատէթա րապպանի տիր :

« Միւտտէթի էօմրիմտէ պու ատէմի իքի տէֆա
կէօրմիչիւմ տիր , վէ իքի տէֆասը տա բէք ուղուրըզ
ահվայ էանասընտա վագը օյմուչ տրր . . . իքի տէֆա
պէնի գուրթարմըչ տրր . . . պիր տէֆասընտա ճանըմը
վէ տիկէրինտէ տէ ճիսմիմի :

« Էյվահ . . . պէրթի պիշարէ օյլումը տա գուր-
թարըր ըտը . լաքին կէճ . . . հէմտէ բէք կէճ եէ-
թիշտի :

« Պէնտէն այրըլմազտան էվվէլ , նէֆսիմէ սուի գաստ
իթմէք նիյէթինտէն պէնի ֆարիղ կէթիրմէք իսթէտի .
զիրա հէր շէյէ ալեհան , հէր խուսուստան խապէրտար
իտի . լաքին սէօզլէրի թէէսիրսիզ գայտը . բէք զիյատէ
թէէսսիֆ վէ մէյուսիյեթէ տիչար օլմուչ ըտրմ :

« Ղարիպ հայ . . . հայաթըմա խաթիմէ շէքմէք ի-
չուն իթթիխազ իթտիյիմ գարարն գաթի օլտրղընա գա-
նաաթ հասըլ իտինճէ , աղղընտան տէհչէթի վէ աճը
պիր սէօզ չըգտը քի , պու սէօզտէն՝ անրն տախի պէնիմ
հայիմէ . . . պէնիմ էճէյիմէ հասէտ վէ արղու շէքմէք-
տէ օլտրղընը գանն իյլէտիմ . . . Աճապա պիշարէ՝ տիւն-
եա տուրտըգճա եաչամաղա մը մահրիւմ օյմուչ տրր :

« ԵՎԷՔ . . . ինսանիյեթէ ֆախտէպախչ օյմուգ ի-
չուն պէսպէլլի եաչամաղա մահրիւմ օյմուչ օյմալը . մա
մաֆիհ , հայաթ քէնտիսի իչուն աղըր պիր պար հիւքմիւ-
նիւ ալմըչ տրր . զիրա , պիր կիւն մէյուսանէ պիր օսանճ
իլէ . « Սհ . հայաթ . . . հայաթ . . . պէնի սէնտէն ա-
« ճապա քիմ գուրթարաճագ . . . » տէտիյինի իչիթ-
տիմ :

« Տէմէք տիր քի հայաթ քէնտիսի իչուն աղըր պիր
պար օլմուչ տրր :

« Գայգտը կիթտի . լաքին սնրն սօերնճը սէօզլէրի՝

էճէլի տահա զիյատէ րահաթ վէ սիւքիւնէթլէ թէսալ-
վուր իթմէմէ պատի օլտու . . . »

« Անրն սայէսինտէ պէնիմ վէֆաթըմ մահուլըզ
գալմայաճագ տրր . . . Պիր գաչ սաաթա գատար թէրքի
հայաթ իտէճէք օլան պիր ատէմին շու սըրատա եազ-
մագտա օլտըղը իչպու սաթըլար՝ անրն սայէսինտէ , պիր
պուչուգ ասը գարֆընտա պէօյիւք շէյլէր թէվլիտ իտէ-
ճէք տիր . « Տհ . էվվէթ , պէն պու սէօզլէրի սիլսիլէմին
էվլատ ու ահֆատընա խիթապ իթմէքտէ օլտըղըմտան ,
էկէր անլէր տէ պէնիմ պու վասիյէթիմի տինլէյէճէք օ-
լուրլարսա , պէօյիւք վէ նէհիպանէ շէյլէր հուսուլքէզիր
օլաճագ տրր :

« Իչպու վասիյէթնամէնին լայըզը վէճհ իւզրէ անլա-
չըլմասը իչուն , պիր գաչ սաաթա գատար պէնիմ տախի
կիրէճէյիմ եօզլուգ այէմինտէ պույոււնան էվլատ ու ահ-
ֆատը ճէտայէրինին ինթիգամընը ալապիլմէք իւզրէ ,
ֆամիլեամը տիւչարը ճէվր ու ճէֆա իթմիչ օլան ալչագ-
լարը թանրմալարը լագըմ՝ տրր :

« Պէնիմ պէօյիւք բէտէրիմ գաթօյիք իտի . զայրէթի
տինտարանէտէն զիյատէ խայրնանէ նասիհաթլարա գա-
բըլարագ , տէհչէթի պիր գուվվէթ վէ իվթիտարը պու-
լընան ժէզիւիթ ճէմիյեթինէ տախիլ օլտու . . . »

Վասիյէթնամէնին պու սէօզլէրինի իչիթտիքլէրինտէ ,
աբբայ տէկրինեի , Բօտէն վէ Գարրիէլ պիյա իխթիյար
պիրի պիրինէ պագըչտըլար . Մուգավէլլիմ մուհարրիբի
իսէ պուլարըն թէաթի իթտիքլէրի նիկհահըն ֆարգընա
վարամատըղընտան , օգումասընա շու վէճհ իլէ տէվտմ
իլլէտի :

« Պիր գաչ սէնէ գատար պէօյիւք բէտէրիմ քէմալը
սատագաթ վէ ֆէտաքեարի իլէ պու ճէմիյեթէ թըտ-
միլ իթմէքտէն խալի գալմատը . լաքին , նակէհան ճէ-
պիլէթի էսասը մագսատը վէ անա վիւսուլ իչուն իթ-

թիխազ օյունան թէտապիր հազգրնտա պաղր տէհչէթի
էսրարա վագրֆ օյարագ , զիննի աչրլուր , վէ էֆրեարր
թէնվիր օյունաու

« 1610 սէնէսինտէ , եանի տէօրտիննիւ Հէնրինին
գաթի խոյմէսինտէն պիր այ մուգատտէմ , պէօյիբ բէ-
տէրիմ պիթթէսատիւֆ վագրֆ օյարղր էսրարաւ տիւ-
չարր տէհչէթ օլարագ վէ մուտիսարէն միւշարիլէյն զը-
րուլըն վէֆաթըյլա էսրարր մէզրիւրէնին սրհհէթի տա-
հա զիյատէ թագվիլէթ պույարագ , մէզրիլթ թարիգա-
թը իլէ գաթը ալագա իթտիքտէն պաչգա , պիթիւն
գաթօլիքիլիտէ մէզրիւր ճէմիյեթիին ճինայթ վէ ճէ-
րայիմինէ շէրիբ ատտ իտէրէբ . օ վագթա գատար մէն-
սուպ պուլընտըղը Բօմա մէզհէպինի տէ թէրբ , վէ
բրօթէսթան մէզհէպինէ տէխուլէթ իյլէտի .

« Թէզրիլթ ճէմիյեթիինէ մէնսուպ օլան իքի բիշինին՝
հիւքմտարր միւշարիլէյնի թէլէֆ իտէն Բավայիագ իլէ
հէմթէօհմէթ օյարգլարընա տաիր պէօյիբ բէտէրիմին է-
լինտէ գալի վէ գաթի տէլիլէր վար ըտը . հաթթա պու-
հէմթէօհմէթիլիք իտուսուը՝ գաթիլի հիւքմտար օլան ժան
նաթէլին ճինայթի վագրատարնտա տախի սապիթ օլտու .

« Իլթէ , ժէզիլթ ճէմիյեթիինին ֆամիլեամրզ այէյ-
հինտէքի ատալէթի շէտիտէսինին պիրիննի սէպէպի պու-
օլտու . Լաքին ճէնապը հազգրն սայէի ինայթիլինտէ , պու-
քեաղրտար էմիլիլթի պիր եէրտէ մուհաֆագա օլուշ-
մըշ տրը . Թէտէրիմ պու քեաղրտարը պանա թէսլիմ
իթմիշ օլմուլլա , էկէր պէնիմ սօնրնը արպու վէ վասի-
լէթիմ իճրա իտիլէճէր օյուրսա , Ա . Մ . Գ . Տ . Ժ . հարֆ-
լարընը համիլ օլան մէզրիւր քեաղրտար Սէն-Ֆրանսուա
սօգաղրնտաքի խանէնին Ս . Ք . Ս . Ս . Ս . ապանօղտան
մամուլ սանտրգ տէրունինտէ պուլուննաճագ տրը .

« Բէտէրիմ պիր թագրմ կիլլի թէտատիլլա տա-
խի տիչար օլտու . Բէտէրիմին սօն նէֆէսինէ գատար

աինտարանէ պիր հիւրմէթ ըզհարընտան խալի գալմուտը-
ղը մէլէքիլթա պիր գատրնրն միւտախէլէսի օլմասա իտի ,
իշթիմալ շի . թէտատիլլաթը մէզրիւրէնին նէթիճէսի օ .
լարաղ սէրլէթի մէվհուտէսի պիլէ մահվ օյուպ կիտէճէբ
իտի .

« Գունտան պիր գաչ սէնէ մուգատտէմ պէնիմ տա-
լի կէօրմիւշ օլարղրմ պու մէլէքէհիլէ գատրնրն թաս-
վիրի իլէ , պէնի իքի տէֆա գուլթարմըշ օլմասընտան սօ-
լայը նաղարր հիւրմէթ վէ իիայլէթիմի ճէլպ իթմիշ պու-
լունն քէրէմքեար ատէմին թասվիրիլի՝ պիր եատիկեարը
մուգատտէս օլմուգ իւղրէ պիզպաթ նազշ իլէ , Սէն-Ֆրան-
սուա սօգաղրնտաքի խանէնին Ս . Ք . Ս . Ս . Ս . ապանօղտան
տիմ . Գու իքի թասվիրտէն իքիսինին տախի ֆամիլեամրն
էվլատ ու սէֆատը թարաֆրնտան մազհարը հիւրմէթ վէ
բիայլէթ օլաճաղլարընը գալիլէն մէմուլ իտէրիմ . »

Գարրիէլ պիր գաչ տագրգատան պէրու վասիլէթ-
նամէնին օգունմասընտա տահա զիյատէ հասը տըզգաթ
իթմէլէ պաշլամըշ ըսը . Գարիպ պիր թէստաիֆ սէմէ-
րէսի օլարագ , էճտատընտան պիրինին տախի իքի եիւզ
սէնէ էվվէլ քէնտաի կիպի ժէպիլիլթ ճէմիլէթի իլէ գաթը
այէաղա իթմիշ օլարղընը , վէ ճէմիյեթի մէզրիւրէնին
քէնտի ֆամիլեասը այլէյնտէքի պուլլ ու ատալէթի ի-
սէ իչպու իքի եիւզ սէնէլիլ վագրատան պալտմըշ իտու-
լինի ալիշիւնմէքտէ , վէ ֆագաթ ժէպիլիլթ ճէմիլէթիին
մէզալիմ վէ թէտատիլլաթընա գուրպան կիթմիշ օլան էճ-
տատընտան պիրինին եիւզ էլլի սէնէ սօնրա քէնտաիսինէ
ինթիզալ իտէն շու սէրլէթի ճէսիմէսի՝ եիւնէ ժէզիլիլթ
ճէմիյեթիինէ ատտէթ իթտիլինի բէք զարիպ ատտ իթ-
մէքտէ իտի

Սուգալէլաթ մուհարրիլի Մ . Տիւ մէնիլ մէզրիւր թաս-
Մուքէ միւթէալլիպ օլան ֆրգրայը օգուտըրնտա , Գար-
րիէլ արրայ տէկրինի կիպի սըլթընը թաս-Մուքէլէ

Վերսիչ օլտրղրնտան, անլերի կէօրմէր իւղրէ ԼԹրաֆրնա պագընտր Ֆագաթ, մէրգուժէ գատրնրն թասվիրինէ աթֆր նագար իտէր իթմէգ, հայրէթի վէ տաէթա տէհչէթի մուլին պիր սէտաի տէհչէթէտա սալը վէրտի :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի տէրհալ վասիյէթնամէնին օգուժասրնր գաթ իթտի, վէ քէմայր էնտիչէ իլէ կէնճ բարագա պագմաղա պաչլատը :

8

ԷՕՅԼԱՆ ՎԱԳԹԸՆՈՒՆ ՈՍՆ ՈՍԱԹԸ

Դարրիէլին շըգարմրչ օլտրղը սէտաի տէհչէթինթիմա իւղերինէ, մուգավէլաթ մուհարրիրի վասիյէթնամէնին օգուժասրնր գաթ իթմէգ, վէ աբբայ տիկրիննի տախի քէմայր կէրմի իլէ կէնճ բարագըն հանրա եաղյաչմըչ բտր :

Դարրիէլ այագա գալգմըչ վէ թիր թիր թիթրէմէք տէ պուլունմրչ օլտրղը հալտէ, ազիմ պիր հայրէթլէ գատրնըն թասվիրինէ պագմագտա բտր, Պիր գու տագրգա սօնրա, քէնտի քէնտինէ սէօյլէնիյօրմըչ կիպի ալչագ պիր սէտա իլէ :

— Եա Բապպի, թէսատիֆիւն պու կիպի միւչապէ հէթլէր թէվլիտ լթմէթ միւթրն մի տիր Հէժ մաղրուրանէ վէ հէժ տէ մահզունանէ օլսու պու կէօզլէր անըն կէօզլէրի տիր . . . պու ալըն . . . պու սօլղունյուգ . . . քէնտիսինին տիր . . . էվվէթ, քէնտիսինին տիր :

Աբբայ տիկրիննի. — (Սամու էլ վէ մուգավէլաթ մուհարրիրի գատար միթէանճիպ օլարագ) Նի՛ օլարնըր, սէվկիլի սչլուժ, նէնի՛գ վար :

Գարրիել . - (Գեօրգիբի թատիրական այրումագ սրղրն ,
 ֆելզ էլ ստե հեյեճանյր պիր սետա իյէ .) Գունտան սե-
 քիզ այ մուգատտէմ , Բօշեօզ (զայալըզլը) տալլարր ա-
 րասրնտա , Ամերիգա Հինտլիլէրինին բէլչէի Լասթերթե
 տիւշմիւշ իտիմ Գունչար պէնի խաչա կերտիլէր վե
 տերիմի սօյմագ իւզերէ իտիլէր . . . թէսլիի բու՛ն իթ-
 մէմէ բէմագ զալմըշ իթէն , Գուտրէթի Բապպանիյեէ պա-
 նա մէմուլըն զայրր պիր մույին կէօնտէրտի . . . Էվ'էթ ,
 պէնի պու գատրն գուրթարար . - տէտի .



Սամուէլ . արբայ տէկրինեի վէ մուգավէլաթ մու-
 հարրիի եէրգէպան օյարագ . « Գու գատրն մր . . . » աէ-
 յու հայգրրարլար :

Եալընրզ Բօտէն պու թատիր մէսէլէսինտէ ֆիւ-
 թուրսրզ վէ գայտարզ կէօրինիւյօրտու , Եիւպիւ դա-
 զապնաք պիր սապրրսրզլրզլա պու բուշմըշ օյարզր նտլտէ ,
 թրրնագլարրնր զանատրրճասրնա կէմիրմէրտէ , վէ սաա-
 թընըն ազրէսլ վէ եէլզօվանընըն աղրր աղլր հարէրէթ
 իթմէսինի ըզտըրսպը գալպ իէ սէյր իթմէյտէ իտի-

Արքայ տէկրիննի թէրար սիւայէ պիւ իպթիտար .

— Նէ՛ սէօյլէ յօրսընըզ, օյլում, հայաթընըզը պու գատըն մը գուրթարտար :

Գարրիէյ . - (Տահա աշագ վէ առէթա տէհչէթի մուլին պիւ սէտա իլէ .) Լիվէթ , պու գատըն գուրթարտար . . . պու գատըն . . . վէ Եախօտ պուհա թէմամր յայա միւշապիհ պիւ գատըն . . . հէմտէ օ տէրէճէ միւշապիհ քի . Էհէր պու թասպիւ պիւ պուշուգ ասրտան պերու պուրայա վազ իտիլիշ օյմասա իտի , մէրգումէյէ պա- գարագ շրգըլ մըշ օյտրղըր գաննընա գահիպ օյաճագտըմ . զիրա պէօյլէ պիւ միւշապէհէթի ազիմէնին նա՛սըլ թէսա- տիֆ սէմէրի օյապիլէճէ յիւի պիւ տիւրլի ազըմա սըղ- տըրամայօրմ . . . (Պիւ տագրգաճըր սիւրիթտէն սօն- րա , տէրին պիւ ահ շէքէրէր .) Նիհայէթ , թապիաթըն էսրարը վէ ճէնապը Հազըրն իրատէսի Հազապիլի ֆէհմ ու իտրաք տըր :

Պու սէօզիւ միւթէագրպ , Գարրիէյ տէրմանսըզ պիւ հայտէ գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինէ տիւշտիւ գալտըր : Պիւ միւտտէթճիւր օրթալըրը տէրին պիւ սիւքիւթ իսթի- յա իթտիքտէն սօնրա , արքայ տէկրիննի .

— Պու թէսասիւֆիւնիւզ ֆէվգ էլ առէ պիւ միւ- շապէհէթ սէմէրէսի օյմալը տըր , սէվկիլի օյլում , պուն- տան պաշգա պիւ շէյ օյամագ . Եալընըզ , սիզի գուրթա- րան գատըն հազըրնտա պիթթապ հըսս իթմէքտէ օլ- տըլընըզ յիւքրանիլէթ տույղուսը թապիաթըն պու դա- րիպ օյուընըր ինսիլիպտէ բէք էհէմմիլիլէթի պիւ շէյ կի- պի կէօթէրիլօր . - տէտի :

Բօտէն՝ սապրսըլըրընտան պօղուլաճագ րատտէյէ կէմիշ օյտրղընտան , Եանընտա պուլուհմագտա օյտրղը մու գավէյաթ մուհարրիինէ տէտի քի .

— Ձանսըր աճիգանէմէ կէօրէ , պու էոասսըզ մասա- լըն վասիլիլէթնամէ իլէ հիշ պիւ թէալիւզի Եօզ տուր :

Մու գավէյաթ մուհարրիին . - (թէքրար պիւրարագ .) Հազըրնըզ վար , յարին պու վագրա օ գատար դարիպ վէ պուլուրտրղընըզ կիպի օ տէրէճէ մասալիարի տիւր քի , պու պապտէ Մ . Դարրիէյին թէաճճիւպի ֆէվգ էլ սէ- սինէ իշթիւրաք իթմէքտէն ինսան բէնտիսինի տլամայօր :

Մու գավէյաթ մուհարրիին՝ պու սէօզիւ սէօյլէյիպ , տիւրսէյինի գօլթուգ սանտալիէսիին պիւ թարաֆընա տայաթմըշ վէ ~~աշընը~~ էլինին իլինէ վազ իթմիշ օլտըրը հալտէ պիւ ս պիւ թիւն պահըր միւլաշագաթա տալմըշ կի- պի կէօրիւնէն Իարրիէյի կէօթէրաի , վէ պատէհու վա- սիլիլէթնամէնին օգուճասընը պէր վէճհի աթի տէվամ իլ- լէտի :

« Իշթէ ֆամիլիւեամըն ժէզիլիթ ճէմիլիլէթի թարաֆըն . տան սիւշար օլտըրը գուլմար պունլար տլր :

« Պէնիմ՝ զապթ օլուհան էմիլալ ու էմիլաքըմ շիմսի քեաֆֆէթէն մէզըլուր ճէմիլիլէթին Եէտի թասարրուֆըն- տա տըր : Պէն աէ էօլէճէյիմ . . . Այլաշ վէրէ տէ ճէմիլ- Եէթին զարագ վէ ատավէթի պէնիմ վէֆաթըմլա սէօ- նիւպ մահվ օլսա վէ սիլսիլէմ անըն բէնչէի գահըրնտան ազատէ գալսա . շունքի շու սօնընճը տագրգամտա Եէ- կեանէ տիւշիւնճէմ սիլսիլէմին միւսթագպէլինէ մուհա- սըր տըր :

« Պու սապան , իսթիգամէթ վէ սասագաթընը միւտ- աէթի մէտիտէտէն պէրու թէճըրիւպէ իթմիշ օյտըլըմ Լ- սահակ Սամուէլ նամընտաքի ստէմի Եանըմա շայրրտըմ : Պու առէմ հայաթընը պանա պօրճու տըր , վէ պէն աէ պէօյլէ նամօս քեար վէ միւհթէրէմ պիւ մախուզըն հա- յաթընը գուրթարապիլտիլիմտէն տօլույը քէնտիմի տաիմա պախթիյար ստտ իտէրիմ : Էմիլալ վէ ~~Եպարմիշ~~ մուհա- տէրէսինտէն էվիլէլ , Լսահակ Սամուէլ անլէրի բէմալը զէ- քեալէթ վէ սասագաթընա իտարէ իթմիշ իտի : Պիւտէճ ալէյ՝ սատըզ պիւ տօսթըմըն Եէքրար իյատէ իթ-

միջ օյարդը երեզ էլլի պին ֆրանքը տախի անա թէսլիմ
իլլեոիմ :

« Իսահակ Սամուէլ , վէ մուսիխարեն էվլատ ու ահ-
ֆատր՝ պու կիւնտէն իթիպարեն երեզ էլլեոնի սէնէնին
ինգրզարնա գատար պու մէսլաղը ֆաիզ իլէ իլլէթախ-
րէրէր սէրմայէ յի չօլալթամճաղլար տրր :

« Գու սուրէթլէ իլլէլէն մէսլաղըն իտարէսի միւս-
թաղ պէլտէ պիր ֆէլաքէթ վէ եա պիր էնկէլէ թէսատիւֆ
իթմէլէ յէճէք օյուրսա , մէսլաղը մէղքիւր քէսպի ճէսամէթ
վէ գրալլարա լայըզ պիր սէրվէթ թէշքիլ իտէպիլիր :

« Ալլա՛ն վէրէ տէ երեզ էլլի սէնէ սօնրա զուհուր ի-
տէճէք վարիսլէրիմ պու սէրվէթի ճէսիմէնին սուրէթի
թաղ սիմ վէ իսթիմայի հազգընտա պէնիմ թէնպիհաթը-
մա մութապըզ հարէրէթ իթսինլէր :

« Լաքին , երեզ էլլի սէնէ զարֆընտա պիր խանէ-
տան միյանընտա օ գատար թէպէտուիլաթ , թէհազվիւ-
լաթ վէ պախթ ու թալի ինգիլապաթը վիճուտրէզիլր օ-
լապիլիր ըի , աղլէպի իհիթիմայէ կէօրէ , պէնիմ տէ էվ-
լատ ու ահֆատրիմ երեզ էլլի սէնէ զարֆընտա ճէմիյեթ-
թի պէշէրիյեթնին (մարդկային ընկերութիւն) մուսթէիֆ
արնֆյարընա վէ մուսթէիֆ տէրէճէլէրինէ մէնուպ օլա-
ճաղլար , վէ պու սուրէթլէ քէնտի զէմանէլէրինին ահ-
վալլր մուսթէիֆէսինի քէսպ իտէճէքլէր տիր :

« Իհիթիմայ ըի իլլէրինտէ պէօյիւք պիր զէքեազէթ ,
պէօյիւք պիր ճէսարէթ վէ եա պէօյիւք պիր ֆազիլէթ
սահիպի տտէմլէր , իյմտարլար , մուհարէպէ վէ սէնպի
մէյտանընտա շէօհրէթ գազանմըզ գաթլար , էսնաֆ թա-
գրմընտան մէճհուլ սէնաաթքիարլար , վէ հաթթա պէօ-
յիւք պէօյիւք ճանիլէր պուլուճնաճաղ տրր . . . :

« Լաքին , վարիսլէրիմին միւսթաղպէլտէրի ահվալ վէ
տէրէճաթը հէր նէ տախի օյսա , պէնիմ էն սէվկիլի ար-
զուճ՝ սիսիլէմին էվլատլարը քէնտի արալարընտա շիտ-

տէթի մուգարէնէթ վէ իթթիհատ քէյտա իթմէլէրինէ
« Հազրէթի իսամըն « Գիւրի Գիւրի՛նի՛ջի Սէվիլնի՛ջ » քէ-
լաթը հիքմէթիթիթիսամընը մէվգրի իճրայա գօյարազ ,
խալիսանէ վէ սամիմի պիր իթթիֆազլա պէնիմ խսնէտա-
նընը թէքրար թէշքիլ իլլէմէլէրինէ մուհասար տրր :

« Գու իթթիֆազ՝ պաշգալարընա սէլամէթպախշ պիր
իլլէթ օյապիլիր . . . զիրա , պէնիմ էֆքեարը հազիրա-
նէմէ կէօրէ , ինսանիլյեթիին սաստէթի միւսթաղպէլէսի՛
ինսանլարըն քէնտի արալարընտա իթթիհատ վէ իլլիթազ
իթմէլէրինտէն հուսուլթէզիւր օլուր :

« Գուճնա միւտտէթտէն պէրու ֆամիլեամը տիւշարը
ճէվր ու ճէֆա գըլան ժէզիլիթ ճէմիյեթիլէ էսասը մագ-
սասը հէր նէ գատար խալընանէ օլսա տախի , իլլիթաք
վէ իթթիֆազ տէնիլէն գուվվէթի ազիմէնին էն բարազ
միսալարընտան պիրի ատտ օլուճապիլիր :

« Գու մէպտէտէ օ տէրէճէ մահսուլտար վէ մուգատ-
տէս պիր գուվվէթ վար տըրքի , պաղը քէրրէ էն ֆէնա
վէ էն թէհիլիլի իթթիֆազլար պիլէ էլիլիք իթմէլէ մէճ-
պուր գալըրլար :

« Իլլիթէ պու սուրէթլէ վաիզիլիլէր ժէզիլիթ ճէմիյ-
իլլի իլլէրինէ պէրրազ պիր նուր սալմըլլար տրր : Սա
մաֆիհ , ճէմիյեթի մէղքիլէրինէ մէքրուհ վէ Նէֆրէթ-
պախշ մագսուտը՝ հէլաքը նէֆսի պատի պիր թալիմ ու
թէրպիլէ իլէ էհլիլինին իրատէսինի , միւլահազասընը ,
հարրիյեթիլինի , ազլ ու զէրեազէթիլինի մահվ վէ պէր-
պատ իտէրէք , անլէրի հալվան կիպի գօրգազ , իթիգա-
տաթր պաթըլլէլէ թապի , վէ սիլահարզ պիր հալէ կէ-
թիրտիքտէն սօնրա , հիւքմտարլարըն քէնչէի զուլմ ու իս-
թիպտաարնա (բռնակալութիւն) տիւշար իթմէքտէն վէ
քէնտիսի տէ իթիլաֆ բարազլարը վուսթաթըլլա օ հիւքմ-
տարլարը թալիթը հիւրմ ու նուֆուզընա ալմագտան ի-
պարէթ տիր . . . :

Վասիլյեթնամէնին պու ֆրոգրասը օգուներդը սր-
րատա , Գարրիէլ վէ արբայ տէկրիննի եէնիտէն պիրիպի-
րնէ պագըչտըլար : Մուգալէլաթ մուհարրիբի իսէ օգու-
մասընա շէօյլէճէ տէվամ կէօսթէրտի :

« Ինսանըն գատր ու հայսիյեթինի իգայէ իթմէք , Նէր
եանա խէվֆ ու տէհչէթ սաչմագ վէ ճէվր ու ճէֆա
տէօքմէք մագսատըլլա միւէսսէս օյան վէ պիւթիւն էհա-
լինին լանէթ վէ նէֆրէթինէ միւթահագ գ պուլընան պիր
ճէմիյեթի մէհրուքէ՝ ասրարճա հաչամադա վէ շօգ քէր-
րէ տէ Նիյլէ վէ տէսիսէ իլէ տիւնեայա հիւքմ իթմէլէ
մուվաֆֆագ օյմուչ ըսա , ինճիլի Նէրիֆին գավաիտի պի-
րատէրանէսի իւզէրինէ միւէսսէս օյան վէ էսասը մագսա-
տը՝ էրքէլի Վէ գասալընը Նէր տիւրլու գատր ու հայսիյ-
եթի մուխիլ էսարէթտէն գուրիւարմուգ , հայաթըն եա-
լընըզ սէֆալէթլէրինի տաթմագսա օյան պիչարէկնանը
սաատէթի տիւնեթիլէլէ Նըսսէտար գըլմագ , մէտարը
թէայեիւչ էմրինտէքի սայ ու գայլէթի մէտոն ու սէնա իթ-
մէք , ճէհալէթին կիրտապը մէզէլլէթինէ տիւչէն պէտ-
պաթթարըն էֆրեարընը մէնվիր իյլէմէք , Ճէնապը
Հագգըն պիթմէզ թիւքէնմէզ լութֆ ու հիւթթիւնէ
մէպնի ինսանլարա պիրէր սիրէր օյմագ իւզրէ իհասն
պուլուրմըչ օյտրլը պի ճիւմլէ մէլլիլաթը հասէնէնին
սէրպէսթ սէրպէսթ թէվէսսի իթմէսինի թէրվիճ իթմէք ,
մուհապպէթ , վալիտէլիք , գուվվէթ , գէրեալէթ կիւզէլ-
լիք վէ իսթիտաս կիպի Նէր Ճէնապը Հագգտան կէլէն
չէլլէրի թագտիս իյլէմէք , վէլ հասըլ թապիաթըն շաչաա
վէ իէթիպընը ինսանլարա կէօսթէրէրէք վէ թապիաթըն
պիզէ պախչ իթտիլի խաղինէլէրաէն քէնտիլէրինի տէ հրա-
սէտար իտէրէք , ինսանլարը պիհագգին տիւնտար վէ ճէ-
նապը Հագգա գարըն միննէթտար գըլմագ իուսուսլարըն-
տան իպարէթ պուլընան պիր ճէմիյեթի նէլէր օյմագ . . .

« ՄՆ , էկէր ճէնապը Այլաչ լութֆ իտիպ տէ , սիւսի-

լէմին եիւզ էլլի սէնէ սօնրա զուհուր իտէճէք էվլատ ու
ահֆատը՝ ինսանիյեթին մուհիպպի օյան պիր գալպին սօ-
նընը արգուլարընա իրայէթ իլէ պէօյլէ պիր իանէտանը
մագատտէս թէչըլիլ իտէճէք օյուրլարսա , վէ անլէր միյա-
նընտա ֆուգարարէրվէր վէ աֆլէթզէտէլէրէ գարըն հրսսը
էֆգաթ ու մէրհամէթլէ մալամալ լուհար , հուրիյեթ-
թէ մէլլէպ ալիճէնապ ֆիքրլէր , պէլիղ վէ հարարէթի
գալպլէր , սապիթ գարաք վէ մէթին թապիաթլար վէ
կիւզէլլիք , գէրեալէթ վէ քերամէթլէ մութթասրֆ գա-
տընլար պուլընաճագ օյուրսա , հիւքմտարլարա մախուս
օյան պէօյլէ պիր սէրվլէթին էթրաֆրնտա թօրլանճագ
օյան պիւթիւն պու թապիաթլարըն , գուվվէթլէրին ,
ճաղիպէլէրին իթթիֆագը ու գատար մահուլտար վէ
գուվվէթլի պուճագ վէ սէրվլէթի մէզրիւրէ պիր ճագթար-
թէճէմիւ իսէրէք վէ ազլանէ պիր սուրէթտէ իտարէ
օյուհարագ , էվհամր պաթըլէ վէ թէսավվուրաթը վաչիլէ
գապիլինտէն օյան արգուլար պիլէ մէվրի ինրոյա գօնու-
լապիլէճէք տիր :

« Հաթթիս պու իթթիֆագ վէ իլթիրագ՝ նէ գատար
հայրէթ պախչ վէ ալիճէնապանէ էֆրեար հուսուլէ կէ-
թիլէճէք , վէ պու մէրհամէթ , հուրիյեթ վէ մուհապ-
պէթ մէրքէղինտէն նէ գատար սէլամէթպախչ վէ հա-
լաթալէր շիւալար ինթիլար իտէճէք տիր :

« Թէճրիպէլէ շայէթէ նէ պէօյլի քիլլէր վէ ալէ-
մէնումունէի իթթիտալ օյաճագ նէ միւքէմմէլ միսալար
վար տրր , Նիհայէթ , պէօյլէճէ իթթիֆագ վէ իլթիրաք
իտէն վէ պուհուս իգթիտար վէ վէսալիթէ մալիք պուլը-
նան պիր ճէմիյեթի՝ պիւթիւն ինսանիյեթին նէ պէօյլիք
ղայրէթ վէ մէնֆաթ պախչ իտէպիլէճէք տիր :

« Գունտան գաչգա , պու ճէմիյեթի խայրիլիլէ՝ պէնի
տիւչարը ճէվր ու ճէֆա իթմիլ զան վէ քէնտի գուվվէթ
վէ իլթիտարընը պէլի բիւզ էլլի սէնէ սօնրա տախի

Եէրէ իճթիմա իյէ պիրի պիրիսի թանրսրնյար . օ վագթ պէնիմ սէօզէրիմ պէլքի սէնտիւերինէ տահա կիւղէլ թէէ սիր իտէր տէ . պիրի պիրինտէն այրր եաշայաճագ եէրտէ , իթթիֆագ իտէրլէր , պիրլէշիլլէր . պու սորէթլէ հէմ քէնտի մէնֆաաթլարընա խրամէթ իտէրլէր , վէ հէմ տէ պէնիմ արզուլարլմ իճրա իտիլմիշ օլուր

« Պունտան պիր գաշ կիւն էվվէլ , սիւրկիւն սէպէ պիլլէ էվրօրանրն մէմալիլի միսթէլիֆէսինէ տաղրլմիշ կիթմիշ օլան ֆամիլեամ աղասրնա թունճտան մամուլ պիրէր միտայեա կէօնտէրսիմ , Պու կիւնտէն իթիպարէն պիր պուշուգ ասր սօնրա պիւթիւն միրասիսօրլարրմրն պիր եէրէ իճթիմա իթմէլէրքնէ տաիր օլան թարիխ պու միտայեատա մահքիւք տիւր . լաքին պու իճթիմա՛րն ապ սէպէպիսի կիլլի թաթարաղ , հայրնրղ , վարիսլէրիմին եէվ մի մէզքիւրաէ էօլլէտէն էվվէլ պիզգաթ հազրր պուլընմալարըլլա պէօլիւք պիր մէնֆաաթ էլտէ իտէճէրլէրիսի պէյան իյէ իքթիֆա իլլէտիմ :

« Բէնչէի գահրընա շիրեար օլտրլրմ ժէզիւիթ ճէմլիյեէթիմին տէսայիս վէ սէպաթրնր յանա պիլլէթիմ ճիհէթլէ , պու սուրէթլէ հարէքէթ իթմէլէ մէճպուր օլտում . զիրա ճէմիլեթի մէզքիւրէ՛ եիւղ էլլի սէնէ սօնրա վարիսլէրիմին ճէսիմ պիր սէրվէթ իսթիհասլ իտէճէրլէրինէ վուգուֆ բէյտա իտէճէք օլուրսա . հէր տիւրիւ թէտապիրի հիլլէրեարանէլի իթթիլաղ վէ հէր նէվ իսալընլրգ վէ ալազլրղը իրթիքեապ իթմէսի վէ ֆամիլեամրն պաշրնա պէօլիւք պէօլիւք ֆէլսարէթլէր կէթիլմէսի բէք իհթիմալտէն տիր . չունքի խայրնանէ թէնպիհաթ վէ թայիմաթ ժէզիւիթ ճէմիլեթի արասրնտա միրաս կիպի ասրտան ասրա ինթիզալ իտիպ կիտէպիլիր :

« Ալլա հ վէրէ տէ պու իհթիլաթ բեարլրղրմ պօշա չրգմասա , վէ միտայեալարտա մահքիւք պուլընան արզում

տէ՛վամ՝ իտէ՛ճէք պուլունան ժէզիւ ի՛ծ թարիգաթընա
գարչը ճէնքըէ՛յձէ, յէ տէ մէտար օլապլիյէճէք տիր :

«Յ զէման, խրիսթիյան ալէմինէ պիր պարը ըզորրապ
տէմէք օլան պու խայրն, զարմ՝ վէ տէհչէթ ի ճէմիյեթէ
գարչը, պէնիմ էվլատ ու ահֆատրմ՝ լմէնվիր վէ թէվ-
սիի էֆրեար վէ նէչրի հուրթիյեթէ խատիմ պիր գուվ-
վէթ լմէչքիլիլէ մու գապէլէ վէ մուխայէֆէթ իտէճէքըէր
տիր :

« Ե. յիլիք իյէ քէ վժիւլի ք գարչը գարչըյա պուլու-
նաճագ տրր : Մուհարէպէ պաշայաճագ, վէ ֆագաթ
ձէնապը Հագղ տօգրույարր միւտաֆաա վէ մուհաֆագա
իտէճէք տիր . . . :

« Լարին, ֆամիլեամա պու տէրէճէ գուվվէթ վէ մէ-
թանէթ սլախչ իտէճէյի պէսիհի պու, ունան պու սէրվէ-
թի ճէսիմէ լմիլէնմէմէք վէ սէնէ պէ սէնէ լմէճէտտիւտ
իլլէմմէք իլուն, վարիտէրիմ՝ պէնիմ արգուլարրմա բիայէթ
իտէրէք, իք էօնճէ փայրգա եաթրրարըմ՝ մէպլաղըն իքի
միսլինի հինէ այնր ֆաիղլա իչլէթմէլէրիլաղըմ կէլիր . . .
Յ զէման, քէնտիլէրինտէն եիւզ էլի սէնէ սօնրա տաիի
քէնտի էվլատյարր իչուն եէնի պիր իղթիտար վէ գուվվէթ
մէնպար, վէ մու հիմմ՝ պիր վասրթաի իճրաիլէ հաղր-
լամըչ օլաճագլար տրր :

« Գունտան պաշղա, պու իթթիֆագ հագղընտա մա-
թէմ սալասընտաքի ապանօղտան մամուլ պէօլիք ստն-
տըգ տէրունինտէ պագը մուֆասսալ վէ մուհիմմ՝ մալիւ-
մաթ պուլունաճագ տրր :

« Իչթէ պէնիմ՝ սօն արգում, վէ տահա տօգրուսը սօն
իւմիտիմ պուլար տրր . . . :

« Գու վասիլէթնամէմին եէլմի քիւշատընտա վարիս-
լէրիմին Սէն-Յրանսուա սօղաղընտաքի խանէտէ մար՝ հա-
ղրր պուլընմալարընը շարթը մութլապ վտղ իտիյօքսամ՝
սէպէպի շու տրր քի, մէզքիւր մու հիմմ՝ տագըգատա պիր

սիրելի տեն սիրելի, քեմալը սասագաթը ինձի գալ ի տեպիսե իտի :

« Անգլիայի միջոցով 1832 սենեպի շու պաթընը 13 իննիս կինի էօյե տեն էվվել Սեն-Մարտ սուա սօգադընտայի իանե տե հազրր պուլունաճագ վարիսլերիմե գաթի պիր սուրեթ տե թագսիմ օլունաճագ տրր : կինիսնիս վե սասթընը թայիս իթմեքիլիմին սեպեպի տե շու տրր քի , հեր մեօնեթին պիր հուտուտը օլմագ լագըմ կելտիլի կիպի , վարիսլերիմ տախի պիր շօգ սենեկերտեն էվվել պու մահալը իճթիմաստ պուլընմու մագըլը գ իթմեմեք իշուն լայրգըր մալիմաթ ալմըշ օլուրլար :

« Վասիլեթնամեմին գրասթընտան սօնրա , Ֆախի սերմայեյե դամմ իտիլմիշ օլան մեպայիլի ճեսիմենին մու հաֆըր անդերին գրյմեթ վե մրգ տարր նե օլտրդընը պեյան իտեճեք , վե էօյլ վապթընըն սօնընը սասթըր վուրուր վուրմագ , մեպայիլի մեգթիլրե հազրր պուլընան վարիսլերիմե թագսիմ օլունաճագ տրր :

« Ս զեման իսանեմին պիւթիսն տախիլերի վարիսլերիմե աչըլաճագ , վե պունրար օլուրարտա վեպիլ իասսա մաթեմ սալասընտա քենտի շեֆյաթ վե մերհամեթ վե հիւրմեթիլերինե լայրգ շեյլեր կեօրեճեքլեր տիր . . .

« Պու իսանենին էպետա սաթըրլայրպ պեօյեճե մեֆրուշ գայմասը վե իմիտ իթտիլիմ վեճ իլե էկեր պենիմ սօն արզում իճրա իտիլեճեք օլուրսա , էվլատ ու ահֆատըմա պիր մահալը իճթիմա օլմասր տա ճիւմլեի ամալը մախսուսեմտեն տիր :

« Եկեր պիլաք պուլար պիրի պիրինտեն այրըլաճագ վե հե պիր տեվլրտե էմսալի կեօրիլմեմիշ օլան պեօյե աչեճեմապանե վե մուգասաթ պիր թեշեպպիւսե մուսվենեթ իթմեք իլգրե պիրլեշեճեք եկրտե , իստրերեթանե արզուլարա թեպալիլեթլե , մահսուլսըլ վե մեյվեսիլ

գայաճագը աչիքեար պուլրնան եալընըլըր մահսուլտար վե սելամեթ պախշ պիր իշթիլրաք վե իթթիֆագա թեքընի իտեճեք , վե պու սերվեթի ճեսիմեյի պեօյիք պիր իսրաֆըրըլ վե եախօա նեքեսիլք էսասր օլմագ իլգրե թելագըլը էօյլեճեք օլուրլարսա , սելմեյե , եարտըմ իթմեյե վե հուրրիլեթ պախշ օլմալա մեճպուր պուլընտըլարը քեաննըն լանեթ վե նեֆրեթինե ուլրուսընլար . . . պու իսանե թեմեթիլիտեն երգըլըպ եկր իլե եեքսան օլտուն , վե իսահակ Սամուլիլի միլֆրեթաթ տեֆթերինտե մուգայեթտ օլան պիլ ճիւմլե քեալըլար իլե գրըմըր սալթուտա մեվղու պուլընան իքի ատետ թասվիլ իսանեմին պեթթիլ մարիֆեթիլըլե աթեշե աթըլըն :

« Տետիմ

« Արթըր պենիմ վաղիֆեմ թեքիլ օլմուշ պիթմիշ տիր Պիլիսն պու աշվալտե , տինեատա ճենապը շագըն պիր թասվիլի հագիլիսի օլմագ իլգրե սեվիպ հիւրմեթ իթտիլիմ ատեմին նասիհաթլարընա սիլիլք էլետիմ :

« Սերվեթի մեվճուտեմին պագըլեի եեկեանեսի օլան եիւլ էլլի պին ֆրսնըր նե մագսատա հասր իթմիշ օլտըլըմը եալընըլ մեպլագը մեգթիլըն սասըրգ մուհաֆըր օլան սատըլ տօթուլմ պիլիլ Մերգուլըն իսալիսեթ վե սատագաթընը պիլ միւշահետե , քենտիսինտեն պեօյե պիր էսերի իթիմատ վե էմիլեթի էսիլեյեմետիմ . լաքին իսահակ Սամուլիլ վե պիլ իսասա էվլատ ու ահֆատընը պեօյիք թեշիլեթլերե իլգա իթմիշ օլմամագ իշուն , մերգուլըն իթմեք պու տօթուլմտան կիլլետիմ :

« Քենտիլի էօլտիլըմեք իլգրե վերմիշ օլտըլըմ գարարը գաթինին հեր հալտե իճրա օլունաճագընտան պիլիսպեր պուլընան պու տօթուլմ պիր աղ սօնրա մուգալելաթ մահարրիլի իլե պերապեր պուրայա կեկեճեք , վե

պէն տէր զորմ կէլէն մուամելլաթը գանունիյեէ յի իճրա
իթտիքտէն սօնրա , պու մէմհուր վասիյէթնամէ յի անյերէ
թէսյիմ իտէճէ յիմ :

« Իյթէ պէնիմ սօնրնճը արգուլարըմ պունլար տրր :

« Պունլարըն իճրա վէ իյֆասընը Հազգ Թէալա Հազ-
րէթլէրինին հիմայէ վէ մուամելլէթինտէն պէրլէրիմ :

« Հազգ Թէալա Հազրէթլէրինին մուհապպէթ , սուլհ
ու միւսայէմէթ , իթթիֆաղ վէ հուրիյեթէթէ տէլիլ օ-
լան պու արգուլարըմը միւտաֆաա վէ մուհաֆազա պու .
յուրաճաղընը գավիյէն մէմուլ իտէրիմ :

« Պու վասիյէթնամէ յի հիւսնի ըրգամլա թանզիմ վէ
ուճտան ուճա քէնտի էյիմէթ թահըր իթմիշ օլտըղըմտան ,
մանէն վէ հայֆիյէն իճրասընը թալէպ իյլէրիմ :

« 13 յու պաթ 1681 . է օյլէնտէն սնրա , սաաթ 1

ՄԱՐԻՈՍ ՏԸ ՐԷՆՆԸՐՈՆ»

Մուգավէլաթ մուհարրիի վասիյէթնամէ յի օգու-
աըզճա , Գարրիէլ տախի պիրի պիրիլի միթէազըպ պիր
չօզ միլսթէլիֆ վէ էլէմպախշ ըզտրիապաթա տիւչար օլ-
մուշ ըսը : Եօզարտա տախի պէլան իթտիյիմիզ վէճհէ ,
պիշարէ տէլիպանլը՝ Թէղի իթ ճէմիյեթինին բէնչէլի գահ-
ըրիա գուրպան կիթմիշ օլան պիր զաթըն թէրք իթտիյի
պու սէրվէթի քիլլիյէ , քէնտիսինին պիր ազ էվվէլ թէճ .
տիտի հիպէ իթմէսիյյէ եինէ այնը ճէմիյեթինն եէտի թա-
սարուֆընա կէչմէսինի բէք զարիպ աոտ իթմէքտէ , վէ
Մարիոս տը Րէննըրոնըն թէչքիլինի մուսիրրանէ թավսիյէ
իթմիշ օլտըղը իյթիւրազ վէ իթթիֆաղըն հայրէթպախշ
ֆուտէլէրի նէ օլապիյէճէ յինի քէնտի քէրիմ վէ ալիճէ-
նապ բուհը իյէ տէրհալ թապտիլ իյլէմիշ օլտըղընտան ,
քէնտիսինին սէրվէթի մէղըրիւրէտէն վազ կէչմէսի վէ պաշ-
գա հիշ պիր վարիս տախի պուլլուճմուտաք հասէպիլլիյէ ,
պու թավսիյէինն մէվզըրի թաթպիզ վէ իճրայա վազ օլունու :

մուամաղընը , վէ զանն իթտիյի մըզապըն խայրտան խայր
ֆէվզիլտէ օլան պու սէրվէթինն պիր ճէմիյեթի մէքրու-
հէնին եէտի զապթ շնա տիւչերէք , անըն տէհչէթի մազ-
սատլարընա պիր վասրթաի միւտհիշէ օլաճաղընը քէտէրի
տէրուելա տիւչիւնմէքտէ իտի : Մա մաֆիհ , Գարրիէլին
բուհը օ տէրէճէ ալիճէնապ վէ օ տէրէճէ բաք իտի քի ,
հիպէ իթմիշ օլտըղը սէրվէթինն պէօյիք պիր գըլմէթի
օլապիլէճէ յինի անլայարազ էտնա մէրթէպէ թէէսսիւֆէ
տիւչար օլմատը վէ ըզհարը բէչիմանի իթմէտի . հաթթա
պիր ֆիքրի ֆուգարաբէրվէրի սաիգասըլլա , քէօյիւն պի-
րինտէ պիր բաբազըզ մէմուրիյեթի էլտէ իտէճէ յինի
իւթըրլայարազ , գալպի մէսէրրէթլէ տօլմազտա վէ
գարիպէն օրայա կիտէճէ յինի վէ ինճիլի Շէրիֆին ֆէզա-
յիլի մուգատտէսէսինի մէվզըրի իճրայա զօլարազ իմրարը
էօմը իտէճէ յինի մէմուլ իթմէքտէ իտի :

Իյթէ շու միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթ՝ Գար-
րիէլին զիհնինտէ գարըչըզ պիր սուրէթտէ պիրի պիրինէ
թէսատիւմ իթմէքտէ իտիլէրի Գատընըն թասվիրինին մէն-
զարէսի , վասիյէթնամէտէ միւնտէրիճ օլան էսրարը միւս-
հիշէ , Մ. տը Րէննըրոնըն սօնրնճը արգուլարընտաքի էֆ-
քեարը ալիյէ , վէլ հասըլ պունճա ահվալ վէ վուգուա-
թը վարիպէ Գարրիէլի պիր նէվ հայրէթ վէ մէպհու թիյ-
եթէթէ տիւչար իթմիշ իտի :

Սամուէլ՝ տէֆթէրին անտիթարընը մուգավէլաթ
մուհարրիինէ թազտիմ իտէրէք :

— Մ. Մարիոս տը Րէննըրոն թարաֆընտան պէօյիւք
բէտէրիմէ թէսիլմ օլունաւ եիւզ էլլի պին ֆրանքըն ֆա-
ղըն եաթըրըլմասըլլա վիւճուտէ կէլմիշ օլան վէ պէնիմ
եէտիմտէ մահֆուզ պուլլուան մէպլաղըն հիսսապ վէ մըզ-
տարը պու տէֆթէրտէ մուգայեէտ տիր :

Արբայ . - (Պէվզ էլտտէ թէաճճիւպլէ .) Մ. Մա-
րիոս պու եիւզ էլլի պին ֆրանքը պէօյիւք բէտէրիյիզ

մի թէսլիմ իթմիշ... տէմէր օլուր զի պու մեպլաղը տա.
խմա սիդին ֆամուլեանը իշիթմիշ տիր . էղլէ՞ մի .

Սամուէլ . - էֆվէթ , մախե , պիր դաշ սազրգայա
գատար զէվճէմ թահվիլաթը մէվճուտէյի հավի օլան քիւ .
չիւք սանտըղը պուրայա կէթիթէճէք տիր .

Բօտէն . - (Նիհայէթ տէրէճէտէ ֆիթուրարզ պիր
չէհրէ իլէ .) Աճապա պու թահվիլաթ նէ՞ մըգտարա պու .
լիզ օլուր .

Սամուէլ . - (Պիլայ իպթիտա ֆայլա Եաթըլլան
Եիւզ էլլի պին ֆրանքսուան պահա օլունը յարմը կիպի .
սատեպիլանէ պիր սուրթթատէ .) Մուդավէլաթ մուհարրի .
թի էֆէմարնին տէֆթէրտէթի մուհաւէպաթտան տարի
թահգիգ իտէճէթի վէճէլէ . սանտըց տէրուլթանէ . պու
կիւն բիյացատա ճարի օլան թահվիլաթտան իպարէթ օ .
լարագ . իբի Եիւզ օն իբի միլիոն . . . Եիւզ Եէթմիշ . . .

Արթոյ . (Տիկեր բազգամարըն թէնտիսինէ էճէմիյ .
Եէթի պուլլնմարըցընտան . Սամուէլին սէօգիւնիւ իքմալ
իթմէսինէ մէյտան պըրագմայարագ .) Նասըլ . . . նա .
սըլ . . .

Բօտէն . - (Միւտտէթի էօմիլանտէ պէլթի իլք ալֆա
օլարագ սօզուգ գանլըրըլընը զախպ իտէրէք . թիթրէք
պիր սէտա իլէ .) Էվվէթ , մըգտարը . . . մըգտարը . . .
մընսարը . . .

Սամուէլ . - Ուէյլէտիմ , էֆէմարիմ , սանտըգ տէ .
րունինտէ . բիյացատա ճարի օլան թահվիլաթտան իպա .
րէթ օլարագ իթի Եիւզ օն իթի միլիոն Եիւզ Եէթմիշ պէշ
պիր ֆրանք վար տրր . . . Պու թահվիլաթ հէմ իսմէ
մուհարրէր վէհէմտէ համիլթնէ թէէտիյէ օլունմագ իւզ .
րէ Եաթըլլա տըր . . . սէպիւմիւն տօղրու օլուրըլընը շիմ .
տի սիզ տէ թաստիգ իտէճէքսինիզ . մուգավէլաթ մու .
հարրիթի էֆէնտի . իշիթէ գէվճէմտէ սանտըղը կէթիթիյօր .
Ֆիլ հազրգա Բերսարէ՝ սէրվի աղաճրնտան մամուլ

օլան վէ թահվիլաթը մէվճուտէյի հավի պուլլնան սան .
տըղը գօլլարը արտարնա ալմըշ օլարագ սայօնա կիրտի .
վէ անը մասանրն իւզէրինէ գօյտըգտան վէ Սամուէլ իլէ
մանիտար պիր նազար թէաթի իթտիքալէն սօնրա . թէք .
բար տըշարը չըգտր .

Սամուէլ մէվզուի պահա օլան սէրվէթին մըգտարը
ճէսիմինի հազրուունա արզ իթտիլինտէ . մէրգումըն սէօզ .
լէրի թէաճճիւպրեարանէ պիր սիւքիլթիլէ թէլագգը օ .
լունտու . Սամուէլտէն պաշգա պու թէմաշակեահըն պիլ .
ճիւմիլէ օյունըրարը բուլա կէօրիյօրյարմը կիպի զտնն
իթմէքտէ իտիլէր . Արթոյ տէկրթննի իլէ Բօտէն՝ միրասը
մէզրիւրը անճագ գըրգ միջնտան իպարէթ պիր շէյ .
թախմին իթմիշ օլտրպարը հալտէ . շիմտի պու գրրգ մի .
լիոնըն պէշ միսլիտէն զիյաստէ օլտրղընը կէօրմէքտէ ի .
տիլէր . . . Գարրիէլ իտէ՝ վասիլէյիմնամէտէթի սէրվէթ .
տէն պահա իտիլմիշ օլան ֆրգրայը իշիթտիլինտէ . Ֆաիգ
իլէ սէրմայէ չօյալթմանըն միւճիղէլէրինտէն պիլսապէր
պուլլնտըղընտան . պու սէրվէթի անճագ իւշ տէօրթ մի .
լիոնտան իպարէթ պիր շէյ թախմին իթմիշ իտի . պինաէն
ալէյհ . իբի Եիւզ օն իբի միլիոն Եիւզ Եէթմիշ պէշ պին
ֆրանքը իշիթիւր էլլէթմէզ . տիւշարը հաթըթ օլուպ գալ .
տըր . վէ թասպէն մէնֆուտթը շախտիլթէլէ մախ օլմատըղը
վէ հէր խուսուսուս սատագաթ վէ իսթիգամէթ արատը .
ղը հալտէ . պու խաղիւէնին թէնտիսինէ . . . հէմ տէ Եա .
լլնրգ թէնտիսինէ ալիտ օլապիլէճէլինի տիւշիւնէրէք . կէօզ .
լէրի գամաշմաղա պաշլատը . . . Մուդավէլաթ մուհար .
րիթի տախի Դարրիլէլ գատար թէաճճիւպտէ գալարագ .
սանտըղըն հիսապաթընը թէտգիպ իթմէլէլէ պաշլալըպ .
կէօրտիւլի շէյլէրէ ինանամամապտա բտը . Սամուէլ ի .
սէ՝ տիլսիզ կիպի տուրմըշ օլտըղը հալտէ . օլաթթա գա .
տար Գարրիէլտէն պաշգա հիշ պիր վարիս կէլմէտիլինի
տիւշիւնէրէք . տէրուտի միւլահազաթա տալմըշ բտը .

Իշխե շու սիւքիւնքի ֆէվզ էլ ատէ արասըտա ,
իթիսայինտէրի օտանըն շայար ստաթը եալաշ եալաշ
այաֆրանկա սաաթ օն իքիյի վուրմադա պաշլատը . . .

Սամուէլ թիթրէյիպ , տէր պիր ահ սայր վէրտի . . .
Պիր գաշ սանիյէ սօնրա , սօնրնճը մէօհլէթ պիւս պիւթիւն
մուհագազի օլաճաղընը տիւշիւնմէրտէ իտի , Բօտէն , աք-
բայ տ'էկրիննեի , Գարրիէլ վէ մուգավէլաթ մուհարրիթի օ
տէրէճէ տէրին պիր հայրէթ վէ մէպհու թիյէթէ կիրիֆ-
թար օլմուշար ըտր քի , իյէրինտէն հիշ պիրի՝ մէգքիւր
սաաթըն նէ տէրէճէ դարիպ պիր սուրէթտէ շալմագտա
օլտըղընը ֆարպ իտէմէտի . . .

Բօտէն . . . Իշխե էօյլէն օլտու ք տէյու հայգըրտը ,
վէ կիւյա սանտըղը եէտի թասարրու ֆրնա կէշիւմէք իսթի-
յօրմըշ կիպի դայրը իսթիյարի պիր հարէքէթ իճրասըյ-
լա , իսի էլինի պիրտէն սանտըղըն իւղէրինէ գօյտու :

Արքայ տ'էկրիննեի իսէ՝ թարիֆի նագապիյ պիր թալ-
րը մէսրուրանէ վէ մուգաֆֆէրանէ վէ սէրմէսթանէ իլէ .
« Շիրքիէր օլտուն , եա Բապայի ք տէյու նիտա իթտիք-
տէն սօնրա , Գարրիէլին գօլարը արասընա ամըլարագ
վէ խէլէճաւը գայպ իլէ մէրդոււմը պուս իտէրէք .

— Ահ , սէվիլի էվլատըմ . . . նէ՝ գատար պիշարէ-
կեան սիգի թագտիս իտէճէրէր տիր . . . Սիգ եէնի պիր
Ս . Վինչենցիոս սընրգ . . . Սիգ էվլիյա սրրասընա կէշէճէք-
սինիգ . . . էվլէթ , եէմին իտէրիմ՝ քի սիգ էվլիյա սըրտ-
աշնա կէշէճէքսինիգ . - տէտի :

Բօտէն . - (Տիգ շէօքէրէք , վապուրանէ վէ հէյէճան .
ը պիր սէտա իլէ .) Իվլէլի էմրտէ ճէնապը Ալահա արգը
շիւքրան իտէլիմ . . . էվլէթ , պէօլէ պիր սէրվէթի ճէսի-
մէնին մահգա Գէնտի շան ու շէրէֆի ուղրընտա սարֆ ու
իսթիւալ օլունմասընա միւստատէ պույուրմըշ օլտըղըն .
սան տօյայը ճէնապը Խայիգի Սուլթայ հաղրէթլէրինէ
արգը շիւքրան իթմէլիլիլ :

Արքայ տ'էկրիննեի՝ Գարրիէլի պիր տէֆա տահա գու-
ճաղլայըպ էօրտիւքաէն սօնրա , էլինի թուլուպ .

— Բօտէնին հաղգը վար տըր . . . տիղ շէօքէլիմ , սէվ-
կիլի օղլում , վէ ճէնապը Հաղգա շիւքրկիւզար օլալըմ . -
տէտի :

Պու սէօղիւ միւթէագըպ , արքայ տ'էկրիննեի տիղ
շէօքտիւ վէ Գարրիէլի տախի տիղ շէօքմէյէ մէճպուր իյ-
լէտի . Պիշարէ շօճուգ՝ տիւշարը թէաճճիւպ օլմուշ , նէ
եարաճաղընը շաշըմըշ վէ պիրի պիրինի միւթէագըպէն
դուհուրեաֆթէ օլան պուճա վուգուաթը դարիպէ սաի-
գասըյլա քէնտիսինի ղաիպ իթմիշ օլտըղը հայտէ , մա-
քինավարի պիր սուրէթտէ տիղ շէօքտիւ : էօյլէ վաղթը-
նըն սօն սաաթը շտլտը , ճիւմլէսի պիրտէն այաղա քալգ-
տըլար :

Պու մէնզարէնին հէմ դարիպ վէ հէմ տէրէսի պիր
հալի պուլընտըղընտան , մուգավէլաթ մուհարրիթի Մ .
Տիւմէնիլ խաֆիֆճէ այթ իսթ օլմուշ պիր սէտա իլէ տէ-
տի քի .

— Մ . Մարիոս տը Բէննըբոնըն էօլէտէն էվլէլ տի-
կէր հիշ պիր վարիսի դուհուր իթմէմիշ օլտըղընտան , պու-
րատա հաղըր պուլընան Մ . Փրանսուա-Մարի-Գարրիէլ տը
Բէննըբոնըն եէկեանէ վարիս օլտըղընը , վէ սահիպի վա-
թիլէթը թէրք իթմիշ օլտըղը քեաֆֆէի էմվայը մէնգուլէ
վէ ղայրը մէնգուլէնին վէ հէր տիւրիւ գըլմէթտար էշ-
եանըն սահիպ վէ միւթէսարրֆը պուլընտըղընը ատա-
լէթ վէ գանուն նամընա պէյան իլէ , սահիպի վասիյէ-
թիւ էմրինի իճրա իյլէրիմ : Անճաղ , միւմաիլէյհ Մ . Գար-
րիէլ տը Բէննըբոն՝ մուգավէլաթ մուհարրիթի թարա-
ֆընտան թանղիմ իտիլմիշ օլան սլիր սէնէտ մուճիպինճէ ,
սէրվէթի մէգքիւրէյի հիւսնիւ ըիղասըյլա ճիւմլէթէն Մ .
Փրէտէրիք-Էմմանուէլ տը Պուրտվիլ մարչի-արքայ տ'էկ-
րիննիլէ հիպէ իթմիշ վէ միւմաիլէյհ մարքի տախի այնը

սէնէտ ահքեամընճա գապուլ իլէմիշ պարզընտած , պուսապահ պէնիմ թարաֆըմտան մուսատտագ սուրէթի շըգարըլմըլ օլան վէ Մ. Գարրիէլ տը Բէննըբան իլէ Մ. Յրէտէրիք տ'էկրիսնէի թարաֆըլարընտան տա խղայանմըլ պուլընան հիպէնամէ ահքեամընճա , միւմաիլէյն Մ. Գարրիէլ տը Բէննըբան եերինէ , Մ. Յրէտէրիք տ'էկրիսնէի պիլ ճիւմլէ էմիլայ վէ էմիարըն գանունէն սահիպի տիր :

Պու էսնատէ , պաղչէ տէրունինտէ պէօյիք պիլ շամաթա վէ ինսան սէտասը իշիտիլտի , Բերսարէ ալէլ աճէլէ իշերի կիրտի , վէ սօլուգ պիր սէտա իլէ զէվճինէ լսիթ աղէն :

— Սամուէլ . . . պիլ տարէր կէլմիշ . . . խթիյօր քի . . .
Բերսարէ սէօղիւնիւ հէնուզ իրմալ իտէմէմիշքէն , Տակոպէր գրրմըղը սայօնըն գարուսընտա նիւմայան օլտու : Իիթիյար ասքէրին սիմասը տէհչէթի պիր սուրէթտէ սօյմուշ ըտը , սօլ գօլունը պիր ասգը իլէ պօյնունա պաղլամըլ վէ քէնտիսի տէ Ակրիբօլա տայանմըլ օլուպ , զանն իտէրսին քի պայըլմաղ բատտէսինէ կէլմիշ լտի :

Բօտէն՝ Տակոպէրի կէօրիւր կէօրմէզ , տամարյարընտաքի օլանճա զանը պէյնինէ սրչրամըլ կիպի կէվչէք վէ սօլղուն կէօղ գարաղլարընըն ինճէ տամարյարը անինտէ **ԳԵՐԷՂԵՆ** պօյանտը , Պատէհու , էօյէ պիր հիտտէթ վէ աճ կէօղիլիլիւրլէ սանտրղըն իւղէրինէ աթրյտր քի , մէրգումըն հարէքէթի վազրասընը կէօրէնլէր՝ հայաթընը պիլէ թէհիբէյէ գօյարագ սանտըղը միւտաֆաա իթմէք ազմը գաթիսինտէ պուլընտըղընը զանն իտէճէքլէր լտի :



9

Հ Ի Պ Է

Աբբայ տ'էկրինեի Տակոպերի թանրմատրղը կիպի, Ակրիքօլը տախի ասլա կէօրմէմիշ իսի. պինապերին՝ Բօտէնին կէօսթէլտիյի հլտտէթ վէ տէհչէթին սէպէպինի պիրտէն պիրէ անլայամատը. յաջին Գարրիէլին պիր ավազէի մէտերրէթ սալտըրարագ. « Աէն մի սին . . . պիրատէրիմ, սի՛ւ մի սինիզ . . . պապանդրղըմ . . . Ա՛հ, սիզի Ալլահ կէօնտէրտի . . . » տէտիյինի վէ Ակրիքօլըն զօլլալը արասընա աթըլտըղընը կէօրիւնճէ իշի տէրհալ անլատը :

Տակոպեր՝ Գարրիէլին էլինի բէմալը մուհապպէթլէ

Տակոպէր . - (Քէնտիսինի անճագ զապթ իտէպիլէ .

էք .) Գէնի թանր մայոր մը սընըզ :

Արբայ . - Խայր , թանր մայորըմ :

Տակոպէր . - (Ճէվզ էլ ատէ թահգիրամիզ պիր շէհ-

իլէ .) Բուսլար ըլա պիլ իթիթիֆագ Ֆրանսըզլար ալէյ-

անտէ մուհարէպէ իթտիլինիզ Լիրսիքա մէյտանընտա ,

Ֆուստի Եարատան տէլիք տէլիք օյմուշ օյմ . մէնէրալ

Սիմոնըն՝ գըլընընը թէսլիմ իթմէսինի թալէպ իթտիլինիզ

դըրտա , սիզէ , էվվէթ , թուզ . էքմէք խայրընը , սիզէ .

Գէն գըլընըմը պիր խայրընա թէսլիմ իթմէմ տէյէրէք

վէ սիրիւնէ սիրիւնէ պիր Բուս գումպարաճը ասքէրինին

Եանընա գատար կիտէրէք գըլընընը , անա թէսլիմ իթտի-

լինի վէ սիզ տէ քէմայը մահնուպիյեթլէ կէօզլէրինիզի

էյմիլ օլտըղընըզը ունութաընըզ մը . . . : Օ սըրատա ,

մէնէրալ Սիմոնըն Եանը պաշընտա թէսլիք Եարալանմըշ

պիր ասքէր վար ըտը . . . իշթէ օ ասքէր պէն իտիմ . . . :

Արբայ . - (Քէնտիսինի կիւն իլէ թութարագ .) Նի-

հայլթ , նէ իսթիլօրսընըզ , մօսիէօ :

Տակոպէր . - Մասքէնիզի աշաղըյա ալմագ վէ նէ

զաղընըզը մէյտանա գօյմագ իսթիլօրսընըմ . շուքի Գար-

րիէլ նէ գատար շայանը հայրէթ վէ ճալիպի հիւրմէթ

վէ ըիայէթ պիր բարագ ըսա , սիզտէ օ գատար ալազ :

Պէտնամ , մէքրուհ վէ լանէթլի պիր բարագ սընըզ :

Արբայ . - (Հիտտէթ վէ հէյէճանընտան մօս մօր քէ-

սիլէրէք .) Լաքին հատտինիզի թէճավուզ իտիլօրսընըզ :

Տակոպէր . - (Գիր գաթ տահա շիտտէթլէ .) Եվվէթ ,

ալըգտան ալըղա սէօյլէյօրըմ քի . սիզ ալազ վէ պէտ-

նամ պիր ատէմ սինիզ : Մարէշալ Սիմոնըն գըզլարընը :

Գարրիէլի , մատմուազէլ տը Գարտօվիլի քէնտի միրասլա-

րընտան մահրում գըլմագ իլուն էն տէհէթլի վէ էն

նէֆրէթպալսշ թէտպիրլէրէ պիլէ միրաճատթ իթտի-

նիզ :

սրգտըգտան սօնրա, ալէլ աճէլէ վէ ֆաղաթ պիր աղ թիթրէյերէք արբայ տ'էկրինեինն եանընա սէյիրթտի:

Ժէզուիթ՝ Տակոպերին թէհտիտամիղ չէհրէսինի կէօրիւնճէ, մազհար օլտըղը հիպէ սէպէպիլլէ քէսպի գուվ-վէթ էլլէմիչ վէ պուլընտըղը խանէյի էօյլէտէն պէրու քէնտի մայի դանն իթմէքտէ պուլունմիչ օլտըղընտան, պիր աարմ գատար կէրիլէտի, վէ միւթէհաքքիմանէ պիր չէհրէ իլէ իթիյար աարէրէ իթիթասլէն:

— Սիլ քիմ սինիղ, մօսիէօ, նէ իսթիյօրսընըղ. — տէյու սօրտու:

Ասրէր պու սիւալէ ճէվապ վէրէճէք եէրտէ, պիր գալ աարմ տահա իլէրիլէտի, վէ արբայ տ'էկրինեինն թա գարըսընտա տիքիլիպ տուրարագ, ղի գալ սանիլլէ գատար մէրագ, հաղարէթ, նէֆրէթ վէ բիւթալսլըղլա գարըլըղ պիր նաղարլա մէրգուլըն եիւզիւնէ պագտը. լարին սսքէրին պագըլընտա էօյլէ պիր հիտաէթ վէ տէհ-չէթ էսէրի մէնդուչ ըտը իի, Հիւսար ալայընըն սապըգ միրալայը պիր տաղըղաճըղ ալթ իւսթ օլտրագ աարէրին սօլլու'ն չէհրէսի վէ զըղըճըմլար սաչան պագըլը մուղա-պիլինտէ կէօզլէրինի էյմէյէ մէնպուր օլտու:

Սուգալէլաթ մուհարրիբի իլէ Սամուէլ՝ տիւչարը հայրէթ վէ թէհաճճիւպ օլարագ, պու մէնզարէյի սէս-սիզճէ թէմաչա իլլէմէքտէ, վէ Սկրիքօլ իլէ Գարրիէլ տա-խի՝ պէօյիք պիր ըգալըրապը գալպ իլէ Տակոպերին էտնա հարէքեթմընա տըղգաթ իթմէքտէ իաիլէր:

Բօաէն իսէ՝ վիւճուսր իլէ աղչէ սանտըղընը կիզլէ-մէք իւզրէ, անըն իւղէրինէ տալանըս տուրմագտա ըտը:

Արբայ տ'էկրինեի աարէրին տէհչէթնաք պագըլըն-տան հրոս իթսիլլի էսօիլչէ վէ ըղտրրապա նիհայէթ դա-լէպէ իտէրէք, պաչընը տիքտի վէ թէքրար:

— Սիլէ սէօյլէյօրըմ, մօսիէօ, սիլ քիմ սինիղ վէ չէ իսթիյօրսընըղ. — տէյու սօրտու:

Գարրիէլ. - Նէ՞ սէօյլէյօրո՞ւնըզ, պոպանըղըմ, մա-
րէշալ Սիմոնըն գըզլարը մը . . . :

Տակոպէր. - Է՛վվէ՛թ, սէվկիլի էվլասըմ, կէրէք մա-
րէշալ Սիմոնըն գըզլարը վէ կէրէք Ակրիգօյըն վէլի նիյ-
մէթի օլան մասմուսաղէլ տը Գարտօլիլի սէնին ագրապսն-
տան տըրլար: (Արբայ ա՛կկրիմեթիլի կէօսթէրէրէք.) Իշ-
թէ պու բարաղ մասմուսաղէլ տը Գարտօլիլի տիվանէ
տիր տէյու պիր թիմարխանէտէ գաբաթմըշ, վէ զալալը
էօքսիւզլէրի տէ պիր մանասթըրտա հապս իթտիրմիշ . . .
հաթթա, սէվկիլի էվլասըմ, սէնի տէ պուրատա կէօրէ-
ճէյիմի մէմուլ իթմէյօրտում. տիկէր վարիսլէր կիպի
պու կիւն պուրատա պուլունմագտան մէն՝ իթմէք իւղրէ
սէնի տէ հապս իթմիշլէր տէյու գանն խտիյօրտում. յաքին,
համո օլտուն, պուրատա պուլունըյօրսըն, վէ պէն տէ
թամ վագթընտա եէթիշտիմ. տահա էրքէն կէլմէք իս-
թէթիմ աւմա, ալտըղըմ եարա պու աբգումա մանի սը-
տու. դիրա օ գատար գան դաիպ իթտիմ քի, սապահ-
տան պէրու պիր գաշ տէֆալար պայրտըմ գալտըմ:

Գարրիէլ. - (Հէյէճանը գալպ իլէ.) Ֆիլ հագըգա
գօյունըզըն պաղլը օտըլընը ֆարգ իտէմէմիշ խտիմ . . .
նէ՞ օլմուշ սընըզ:

Տակոպէր՝ Ակրիգօյըն պիր իշարէթի իւզէրինէ ճէվա-
պէն:

— Գեղիւք պիր շէյ տէյիլ . . . տիւշտիւմտէ օն-
տան օլտու . . . : Նիքրէր օլտուն, շիմտի պուրատա
պուլունըյօրտում . . . վէ պիր շօգ մէքրուհ ալաղլըզլար
վէ հիլէպաղլըզլար մէյտանը պէտահէթէ չըգաճաղ տըր-
- տէտի:

Տակոպէրին պու թէհտիտամիզ սէօզլէրինի իշիթտիք-
լէրինտէ, հագըրունտա բէյոտա օլան մէրաղը, ըվտըրա-
պը, հայրէթ վէ ետ տէհշէթի թարիֆ ու թասվիր իթմէք
գապիլ օլամազ:

Լաքին Գարրիէլ հեքսինտէն զիյատէ տիւշարը հայ-
րէթ վէ տէհչէթ օլմուշ, շէհրէի մէլէքեանէսի սօլմրշ վէ
տիզլէրի տէ թիթրէմէքտէ պուլընմրշ իտի : Տակոպէրին
պէյան իթտիյի էսրարտան տօլայր գանն իտէրսին քի երլ-
տըրըմտան վուրուտը գալտը , վէ զէնտիսինտէն պաշգտ
վարիսլէր տէ պուլընաըղընը խապէր այրը ալմազ , պիր
գաշ տագրգա գատար պիր քէլիմէ պիլէ թէլաֆֆուզ
իտէմէտի . նիհայէթ , տիլիւրաշ պիր սէտա իլէ տէտի քի .

— Ա՛հ , եա՛ Բապպի , պու Ֆամիյեանըն սօյուլմասը-
նըն սէպէսլի սլէ՛ն իմ . . . էվվէ՛թ , պէ՛ն իմ :

Ակրիքօլ . - Սէ՛ն մի :

Տակոպէր . - Սէնի տէ սօյմազ իսթէ՛մէտիլէր մի , սէվ-
կիլի օղլում :

Գարրիէլ . - (Բէյաէրրէյ հէյէճառը արթարագ .)
Միրասխօրլարտան էօյլէտէն էվվէլ հէր շի՛մ քի պուրա-
տա պուլունուրսա , միրասըն անա այիտ օլաճայր վասի .
յէթնամէ ահրեամընտան տրր :

Տակոպէր . - (Գարրիէլին հէյէճանընտան տօլայր
տիւշարը տէհչէթ օլարագ .) Բէք էյի , պուլնտան նէ՛ չը-
գար :

Գարրիէլ . - Պուլնտան նէ՛ մի չըգար . էօյլէ վազթը
կէլտի կէչտի . Ֆամիյեամրզ փարիսլէրինտէն եալընըզ պէն
պուրատա հաղրր պուլունտըմ . . . անլայօր մրսընըզ . . .
մէօհլէթ կէլտի կէչտի . . . վէ տիկէր միրասխօրլարըն
հըսսէսի տէ պանա իստպէթ իտիպ , պիշարէլէր պէնիմ
սէպէպիմիէ միյաստտան մահրում գայտըլար . . . :

Տակոպէր . - (Մէսէրրէթինտէն քէքէլէյէրէք .) Սէ-
նի՛ն սէպէպինլէ մի . . . տէմէք օլուր քի հէր շէյ գուր-
թուլմըշ տըր . . . :

Գարրիէլ . - Էվվէթ , Ֆադաթ . . . :

Տակոպէր . - (Մէսրուրանէ պիր շէհլէ իլէ Գարրիէ-
լին սէօզիւնիւ քէսէրէք .) Հէր շէյ գուրթուլմուշ տըր տէ-

տիմ ա . . . սէն տիկեր վարիսլէրլէ միրասը թագսիմ ի-
տերսին . . . պէն սէնին թապիաթընը պիլիլիմ :

Գարրիէլ . - (Գէմալը մէյուսիյեթլէ .) Լաքին պէն
պու սերվէթի նագապիլի թաղեիլ պիլ սուրէթտէ թէրք
իյլէտիմ :

Տակոպեր . - (Թաշ քէսիլմիշ կիպի գալարագ .) Թէրք
մի իյլէտին . . . լաքին քիմէ . . . յիմէ թէրք իյլէտին . . . :

Գարրիէլ . - (Աբբայ տ'կրինեիյի իրայէ իտէրէք .) Գու
էֆէնտիյէ . . . :

Տակոպեր . - (Գէնտիսինի դաիպ իտէրէք .) Գու ատէ
մէ մի . . . պու ալչաղա մը . . . Ֆամիլեանըն շէյիթանը օյան
պու թուզ էքմէք խայրընընա մը :

Ակրիբօյ . - Լաքին , գարտաշըմ , պու միրաստա հագ-
գըն օյորդընը պիլիլի մի իտին :

Գարրիէլ . - (Մահգուն մահգուն տէմիրճինին եիւզինէ
պագարագ .) Խալը , պիլմէք իտիմ , տահա պու սապահ
աբբայ տ'կրինեիտէն իշիթտիմ . . . Գէնտիսի տէ վագ-
թըյլա պէնիմ իւզէրիմտէն պուլընմըշ վէ մուախարէն
վալիտէմիզ թարաֆրնտան իթիրաֆ բարաղընա թէսլիմ
իտիլմիշ օյան պաղը ֆամիլեա էվրագընտան պունտան պիր
գաշ կիւն էվվէլ իսպեր ալմըշ :

Ակրիբօյ . - (Գիհնինտէ պիրտէն պիրէ պիր նուրը նա-
կէհանի տօյմուշ կիպի .) Նիմտի հեր շէյի անլայօրըմ . . .
սէնին պիր կիւն գէնկին օչապիլէ ճէյինի պու քեաղրտլար-
տա կէօրմիւշլէր , վէ սէնի էլտէ իթմէք իսթէմիշլէր . . .
պունըն իւզէրինէ , սէնի հիմայէ իթմէք պէհանէսիյլէ աս-
լա կէօրէմէյէճէյիմիզ պիր մէրթէպէ դօյտուլար . . . վէ
մուախարէն տէ սէնի բարաղ իթմէք վէ պատէհու պու
սերվէթի էլէ կէշիրմէք իւզրէ , պիլ թագըմ իսայընանէ
եալանլար սէօյլէյէրէք սէնի զօրաքի սիքի բուհպանա իտ-
խալ իթտիլէր . . . (Հիտտէթլի պիլ թավը ըլա աբբայ
տ'կրինեիյէ սօղրու տէօնէրէք .) Ահ , մօսիէօ , բէտէրի-

մին հազար վար ալըր . . . պէօլէ պիր հիյլէքեսարըզ՝ ալ-
չազըզտան պաշղա պիր շէյ տէյիլ տիր . . . :

Գու մէնզարէնին էսնաի ճէրէյանընտա , իպթիտա
գօրգմուշ վէ թապիաթը քիւսթախանէլէրի էսասընտան
սարսըլմըլ օլան սարբայ տ'էկրիննեի իլէ Բօտէն՝ եավաշ
եավաշ քէսպի ճէսարէթ իթմիչլէր վէ էսկի սօղու գ գան-
լըլըզլարընր թէքրար թագընմըչլար ըտը , Բօտէն՝ տիրսէ-
յինի մի թէմատիլէն գասայա տայսթմըլ օլտըղը հալտէ ,
այչազ պիր սէտա իլէ , արբայ տ'էկրիննեիլէ պիր գաշ
սէօզ սէօլէտի : Գինաէն ալէյհ , Ակրիքօլ քէմսըլը հիտտէթ
ու զազապյա սարբայ տ'էկրիննեինն տէսայիսի մէքրուհէ վէ
շէյթանէթ քեսարանէսինի մուախազա վէ թէքտիր իթտիլի
սրրատա , բահիպի մէրգում տախի պաշընը եկրէ էյէ-
րէք , մասուճանէ պիր սուրէթտէ . « Գիզէ խիթապ գու-
նան հագարաթը աֆիլ իթմէք վէ կէօյնի միզին այչազ-
լըղընա տէլիլ օլմազ իւզրէ անլէրի ճէնայը Հազգա արզ
իլլէմէք զաշֆէմիղ իճուպընտան տրր . » տէմիշ իտի :

Ճակոպէր իսէ նէ եարաճաղընը շալըրմըլ վէ իթթ-
տիլի շէյլէրտէն ատէթա մէյուս օլմուշ իտուլինտէն , ագ-
լընա իրֆֆէթ կէյէճէք տէյու գանն իթմէքտէ իտի :
Գունճա ըզտրրապ վէ հէյէճանտան սօնրա , պու եէնի տար-
պէի տէհշէթինթիմա գուլլէթ վէ թագաթընը պիւս պիւ-
թիւն թիւքէթմիլ իտի :

Գարրիէլ , Ակրիքօլըն աղիլանէ վէ ատիլանէ սէօզլէ-
րինի վասիլէթնամէնին պիր գաշ ֆրգրաոր լա թաթպիգ
իտէրէք , արբայ տ'էկրիննեինն՝ քէնտի թալիմ ու թէր-
պիլիէսինի տէրէօհտէ իտէրէք պաստէհու քէնտիսինի ժէ-
ղիւթ ճէմիյեթիլինէ իտխալ իթմէքտէն էսասը մագա-
տը նէ՝ օլտըղը հազգընտա ֆիքրի պիրտէն սիրէ թէնվիր
օլունտու վէ գուրպան կիթմիշ գալըլը ֆէսատ տօլապը-
նըն պիւթիւն քէօշէլէրինի միտտէթի էօմիւնտէ իլք տէ-
ֆա օլարագ թագտիր իլլէտի . պուընն իւղէրինէ հիտ-

տէթ վէ մէյուսիյեթի թասպիտթընտաքի գօրդագլըզա
ղալէպէ իտէրէք . կէօղէրի ըլըլ ըլըլ բարւամագտա վէ
եանագլարընտա տախի ալիճէնուպանէ պիր հիտտէթ
կէօրիւլմէքտէ օլտըլը հալտէ , արբայ տ'կրիննիյէ տէ-
տիքի .

— Տէմէք օլույօր քի . պէնի սիղին մէքթէպլէրինիզ-
տէն պիրինէ դոյմանըզ՝ մէքհամէթ վէ շէֆգաթտան նէ-
չէթ իթմիշ պիր շէյ օլմայրպ , իլլա միսթագղէտէ պա-
նա իստպէթ իտէճէք պիր միրասը թարիգաթընըզա թէրք
ու ֆէրաչ իթմէքիյիմէ մէյուտան աչմագ իւմիտիյլէ վագը
օլմուշ տրր . . . վէ յիւ տէ կիւյա պէնի սիղին հըրս վէ
թամս'ընըզա գուրպան իթմէնիզ էլվէրմէմիշ կիպի . խա-
յրնանէ պիր սըրգաթմա տա պէնի ալէթ իթթիխագ իթ-
տինիզ . էկէր իշ եալընըզ պաննա ալիտ օլմուշ վէ էլտէ
իթմէք իթթէտիյինիզ սէրվէթտէ եալընըզ պէնիս' հու-
գուրըմ պուլունմըշ օլսա իտի , սէս չըգարմաղ ըտըմ .
գիրա պէն՝ ֆագըլըլըլ թաաղիմ վէ թագտիս իթմիշ օլան
պրր մէզհէպլն գուլուլըմ . հիւսնի ըրիգամլա եարմըշ օլ-
տըլըմ հիպէ սիղին օլսուշ . պու հիպէնին իյատէսինի
թալէպ իթմէմ . . . լաքին պու սէրվէթտէ պիր հիսսէ վար
տըր քի , բէտէրիմին Սիպէրիա իչլէրինտէն կէթիրմիշ օլ-
տըլը պիչարէ էօքսիզլէրէ ալիտ պուլընտըլընտան , ան-
լէրի հուգուրընտան մահրուլմ իթմէնիչէ միւսատտէ իտէ-
մէմ , վէ պիրատէրիմ Ակրիքօլըն համիյէսի օլան մատմուա-
զէլին տախի պու սէրվէթտէ հագգը պուլընտըլընտան ,
անը տա հըսսէսինտէն մահրուլմ իթմէնիչէ բուի ըրիգա
կէօսթէրէմէմ . թարաֆը տիկէրտէն իսէ՝ սահիպի վասի-
յէթին սօն պիր արղուսը վար տըր քի . միւմաիլէյհ , ին-
սանիյեթ հագգընտարի շիտտէթի մուհասպէթինէ իմ-
թիսալէն , էվլատ ու անֆատընա՝ ինճիլի Շէրիֆին ահ-
քեամընա մութասպըզ վէ թէրագղը , մուհասպէթ , իթ-
թիֆագ վէ հուրրիյեթ իւզէրինէ միւէսսէս պիր վագիֆէ

վասիյէթ իթմիշ օլտըլընտան , վագիֆէի մէղքիւրէնին հա-
յաթ պուլաճագղը պիր սըրատա մահլ օլմասընա հիշ պիր
վագթ բագի օլամամ . Խայր . . . խայր . . . վէրտիյիմ
հիպէյի կէրի ալմագ լագըմ կէլտէ պիյէ . պու վագիֆէի
մուգատտէսէ իճրա օլունաճագ տրր .

Պու սէօղէրի իշիթտիլէրիտէ , արբայ տ'կրիննի
իլէ Բօտէն ումուզլարընը խաֆիֆէէ գալտրըպ . պիրի
պիրինէ պագըլտըլար .

Պատէհու , Բօտէնին պիր իշարէթի իւզէրինէ , արբայ
տ'կրիննի կէօղէրինի էյտի , վէ վագուրաէ պիր սիւքիւ-
նէթ վէ աղըր վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ շու եշտա քէ-
լամա աղաղ իյլէտի .

— Ս . տը Բէնըբոնըն միրասը միւնասէպէթիյլէ , զա-
հիրէն բէք դարմագարըլըզ կէօրիւնէն հատիսէլէր վէ
թէհտիտքեարանէ խայալաթ զուհուր իտիյօր . մա մաֆիհ .
պուլարըն քեաֆֆէսի տէ բէք սատէ վէ բէք թասպի շէյ-
լէր տիր Պինսէն ալէյհ , մէսէլէյի սըրասը իլէ սէրու
ու պէյան իտէճէյիմ . Շիմաիլիք հագգըմըզտա իտիլէն
միւֆթէրիյաթ վէ իսնատաթը պէրթարաֆ իտէլիմ . պա-
տէհու անլէրտէն տէ պահս իտէրիզ . էկէր իֆատէմտէ
հագըգաթտան զըլ բայը շաշաճագ օլուրսամ , սէօղիւմիւ
ճէրհ իթմէսինի վէ եախօտ սօղրուլթմասընը Ս . արբայ
Գաբրիէլտէն աճիգանէ իսթիրհամ իտէրիմ . Ս . արբայ
Գաբրիէլ մէնսուպիյեթիյլէ միւֆթէթիր օլտըլըմ ճէմիյ-
եթտէն վագթըլլա կէօրտիւլի թէրալիյէ վէ իհթիմա-
մա մուգապիլ , վէքիլի պուլունտըլըմ ճէմիյեթ նամընա
օլարագ , մըգտար վէ զըլմէթինի պէնիմ կիպի քէնսի-
սինին տախի մէճհուլը պուլընան սէրվէթտէն պիր կիւն
քէնտիւսինէ հէր նէ մըգտար շէյ իսապէթ իտէրսէ . քէն-
տի հիւսնիւ ըրիգասը իլէ թէմամէն պանա հիպէ իյլէմիշ
իտի .

Արբայ տ'կրիննի , Գաբրիէլի պու սէօղէրինէ շահիտ

Թուրքմազ խթիյօրնը կիպի խթիւնվապրեարանէ պիր սու-
րէթատ անըն եիւղիւնէ պագտը :

Գարրիէլ . - (Ճէվապ վերերէբ .) Թրաօր սօղրու տըր ,
պու հիպէյի քէնտի հիւսնիւ ըիգամլա եարտրմ :

Աբբայ . - Պու սապահ , խուսուսի պիր սուրէթատէ ա-
րամըգտա ճարի օյան վէ Մ . արբայ Գարրիէլին տախի ըուի
րիգա կէօսթերէճէյինէ էմին պուլընտըղմ **ճէնթիլէ** ,
նէտէն խարթէթ օլտըղընը պէյանէ հաճէթ կէօրմէտիյիմ
պիր մուհավերէտէն սօնրա . . . :

Գարրիէլ . - (Աբբայ տ'էկրինեինն սէօղիւնիւ քէսէ-
րէք , նաղիքեանէ .) Փիլ հագըգա , պու մուհավերէնին
նէտէն խարթէթ օլտըղընը պէյանէ հաճէթ եօզ տուր :

Աբբայ . - Իչթէ պու մուհավերէտէն սօնրա , Մ . ար-
բայ Գարրիէլ էվիլէլէ եարմըլ օլտըղը հիպէյի թէէեիտ
վէ թէճտիտ իթմէք իւղրէ , **ճէնիտէն** պէյանը արղու
իլէտի . . . Պու հիպէ պէնիմ շախսըմա այիտ տէյի տիր .
զիրա տիւնեյի սերվէթլեր դերրէճէ կէօղիւմէ կէօրիւն-
մէգ . . . Պու հիպէ մուգստտէս վէ ալիճէնապանէ իչլերէ
գուլլանըմազ ի զրէ հարըրնը օլտըղընտան , ճէմիյե-
թիմիղ պունա վէքիլ վէ վասըթա օյաճագ տըր . . . : Իմ-
տի , Մ . արբայ Գարրիէլ տը Րէննըրոնըն սատաղաթ վէ
խթիգամէթինէ միւրաճաաթ իտէր , վէ եարնըղ տէհ-
չէթլի պիր եէմին իլէ տէյիլ , պէլքի պուրատա հագըր
պուլունտան մուգավէլաթ մուհարրիրի հուգուրընտա թան-
գիմ օյունան մուգավէլէի գանունիյե իլէ տէ հիպէյի
թէճտիտ իթմիլ օլուպ օլմատըղընը պէյան իլլէմէսինի
քէնտիսինտէն ըէճա իլլէրիմ :

Գարրիէլ . - Էվիլէթ , թէճտիտ իթտիմ :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի . - Մուգավէլէյի տէ պէն
թանգիմ իթտիմ :

Տակոպէր . - (Հայր ըրտարաղ .) Լարին Գարրիէլ մահգա
քէնտի հըսսէսինէ իսուպէթ իտէն մըգսարը հիպէ իլլէտի :

Պու սաֆտէրուն վէ ալիճէնապ շօճուգ՝ տիկէր վարիսլէրի
սօյմազ իչուն քէնտիսինի ալէթ իթթիլսաղ իթմիլ օլտը-
ղընըղը խայայընտան պիլէ կէչիրէմէղ իտի :

Աբբայ . - (Նէգաքէթլէ .) Լարին միւսաատէ իտինիղ
տէ մէրամըմը թէմամէն իֆատէ իտէյիմ . սօնրա ճէվապ
վերէպիլիսինիղ :

Տակոպէր սապրսըղըղընը կիւճ իլէ գապթ իտէպիւ-
տի : Աբբայ տ'էկրինեի **խէ** սէօղիւնէ շու վէճէ իլէ տէ-
վամ իլլէտի :

— Տէմէք օլուր ըի Մ . արբայ Գարրիէլ տը Րէննըրան
էվիլէլէ եարմըլ օլտըղը հիպէյի ճէմ մուգավէլէի գա-
նունիյե վէ հէմ տէ եէմին իլէ թէէեիտ վէ թէճտիտ իլ-
լէմիլ տիր : Տահասը վար . միրասըն զըյմէթ վէ ճէսամէ-
թինի իլիթտիյինտէ , քէնտի հայրէթպախշ սէխավէթ վէ
սէմահէթինէ սատըղ գալարագ , եարմըլ օլտըղը հիպէ
հագըրնտա ըզհարը նէտամէթ իթմէտիքտէն ֆագլա , ճէ-
նասըլ Հագգա արղը շիւքրան իթմէլէ տէ անը թաստիգ
իլլէտի . մուգավէլաթ մուհարրիրի էֆէնտինին տէ խաթը-
րընտա օլմազ կերէք տիր ըի , պէն Մ . արբայ Գարրիէլի
պիր մուհապպէթի բէտերսինէ իլէ գուճաղլայըպ էօրտիք-
տէն , վէ ֆուգարաքէրվէրիլը **ճէնթիլէ** պիր իքինճի Ա .
վինչենցիսս օլտըղընը սէօլլէտիքտէն սօնրա , էլլնտէն
թուլթտոււմ , վէ քէնտիսի տախի պէնիմլէ պերապէր տիղ
չէօքիւպ , պու սերվէթի ճէսիմէյի քէնտիսինին իլաի շան
ու շերէֆի ուղըրնտա սարֆ ու խթիմալ իթմէք ֆիքրինի
քէնտիսինէ իլհամ իլլէտիյինտէն տօլայը ճէնտպը Հագգա
արղը շիւքրան իլլէտի :

Գարրիէլ . - (Խալիսանէ .) Պու տա սօղրու տըր . քէյ-
ֆիյեթթ եարնըղ պէնտէն խարթէթ գալտըղճա , էկերչի
դէօլլէ պիր սերվէթի ճէսիմէնին **մէյանա** ըղգմատընտան
պիր տագըղաճըղ մէպհուլ վէ միւթէհայեիլը գալտըմ
խէ տէ , քէնտի հիւսնիւ ըիգա վէ իթթիլարըմլա եարմըլ

օլտըղըմ հիպոթի կերի ալմագ խաթրըմտան պիլէ կէչ-
մէզ:

Արբայ. - Իշթէ հալ պու մէրքեղտէ իքէն, մի-
րասըն գարանաճաղը սաաթ կէլտի շաթտը: Մ. արբայ
Գարրիէլտէն մաատու հիչ պիւ վարիս կէլիս շրգմը օլմա-
տըղընտան, հասպ էլ իճապ պու սերվէթի ճէսիմէնին եկե-
եանէ սահիպի Մ. Գարրիէլ օլտու...: Էվվէթ, պու սեր-
վէթ բէք ճէսիմ տիր... վէ պէն տէ Ֆուգարաբէրվէրի-
յիմ սահգասըյա սերվէթի մէգրիւրէնին ճէսիմ օլտըղըն-
տան տօլայը սէվինն իշինտէյիմ. շունքի պու սայէտէ պիր
չօղ սէֆալէթլէր իստատ պուլաճագ, վէ պիր շօղ կէօղ
եաշլսը սիլինէճէք տիր: (Տակոպէրի կէօսթէրէրէք.) Լա-
քին պիրտէն պիրէ պու իխթիյար, ճան ու կէօնիւտէն
աֆվ իյլէտիյիմ վէ մուախիարէն ըղհարը նէտամէթ իտէ-
ճէյինտէն էմին պուլընտըղըմ եանլըչ պիր մուհաքէմէ
սահգասըյա գօշուպ պուրայա կէլմիշ, վէ եիւզիւմէ ա-
ղըղ տօլուսու հագարաթ վէ թէհտիտաթ եաղսըրարագ,
պիլմէմ նէրէտէ, պիլմէմ հանկը ադրասայը հապ իթ-
տիրմիշ օլտըղըմը վէ պու սուրէթլէ պու կիւն անլէրին
պուրատա հագրը պուլընմուլարընը իմքեան իարիճինէ չը-
գարմըչ պուլընտըղըմը սէօյլէյէրէք պէնի իթհամ իտի-
յօր...:

Տակոպէր. - (Արբայ տ'էկրիննինին սիւրիւնէթ վէ
քիւսթախլըղընտան տօլայը բիւրհիտտէթ օլարագ.) Էվ-
վէթ, սիղի պու խապասէթ վէ իսըյանէթլէ իթհամ իտի-
յօրըմ... էվվէթ... վէ շիւտի...:

Արբայ. - (Թէվազու քեարանէ պիր թավը վէ լաթիֆ
վէ հալիմ պիր սէտու իլէ.) Թէքրար բէճա իտէրիմ, միւ-
սաատէ իտինիղտէ թէմամէն իֆատէի մէրամ իտէյիմ.
սօնրա ճէվապ վէրէպիլիսինիղ...:

Տակոպէր. - (Հայղըրարագ.) Էվվէթ, ճէվապ վէ-
րէճէյիմ, վէ սիղի լէզիլ վէ ըիւսվայ իտէճէյիմ:

Ակրիւօլ. - (Մէօղէ գարըշարագ.) Պըրագ... պա-
պաճըղըմ... պըրագ... սէօղ սէօյլէմէնին սըրասը շիւտի
սանա տա կէլէճէք տիր:

Իխթիյար ասբէր սիւքիւթ իթտի: Արբայ տ'էկրիննի
իսէ եէնի պիր էմնիյէթի զալպ իլէ սէօղիւնէ շէօյլէճէ
տէվամ կէօսթէրտի:

— Էկէր Մ. արբայ Գարրիէլտէն պաշգա վարիսլէր
պուլուճմասը սահիհ իսէ. վաղթը մուսիյեճմաէ պուրատա
հաղըր պուլուճմամըչ օլմալարը շիւպհէսիղ բէք պիյատէ
է-էֆէ շայան տըր: Լաքին պիղ նէ եարապիլիբիղ. էլի-
միղտէն նէ կէլթը. էկէր պինլէրճէ պիշարէկեանըն հու-
գու գընը միւտաֆաա իտէճէք եերտէ, քէնտի մէնաֆիի
չախսիյէմի մուհաֆաղայա մէճպուր օլա իտիմ, թէսասիւ-
ֆէն էլտէ իթտիյիմ պու սերվէթի մա էլ մէմուճիյեէ
կէրի վէրիւր իտիմ. լաքին պինլէրճէ Ֆուգարա վէ միւհ-
թաճիյնին վէքիլի օլտըղըմտան, պու միրաս իւզէրինտէքի
հուգուգըմը միւհքէմ թութմաղա մէճպուր ըմ, վէ մու-
գավէլաթ մուհարրիբի էֆէնտինին տախի պէնիմ շու-
մաթլուպըմըն մագ պուլիյեէթինի թաստիգ իլէ, գանուճէն
վէ նիղամէն պանա այիտ օլան մէպլաղը եէտիմէ թէպիմ
իտէճէյինէ հիչ շիւպհէմ եօղ տըր:

Մուգավէլաթ մուհարրիբի. - (Հէյէճանլը պիր սէ-
տա իլէ.) Պէնիմ վազիֆէմ սահիպի վասիյէթին արղու-
սընը քէմալը սատագաթլա իճրու իթմէքաէն իպարէթ
տիր: Միրասըն թագսիմի իշուն թային օլուճան մէօհ-
լէթտէն էվվէլ. Մ. արբայ Գարրիէլ ար բէննըքոնտան
պաշգա հիչ պիւ վարիս զուհուր իթմէտի: Հիպէնամէ
(պարգեազիւր) նիղամը տախիւնտէ թանգիմ վէ իմզա
լուճտու. պինտէն ալէյհ միրասըն հէյեէթի ումուճիյեէ-
սինի մէվհուպուն լէհէ (պարգեընկալ) թէսիլիմ իթմէք-
տէն պաշգա պիր շէյ եարամամ...:

Պու սէօպլէր իւզէրինէ, Մամուէլ տէրին պիր սէ շէ.

քերէք, եիւզիւնիւ էլլէրի արասընտա սագլատր: Պիչարէ առէմ՝ մուգավէլաթ մուհարրիբինն տէրմիյան իթտիյի միւլահագաթ վէ միւթալասաթըն տողրուլղընը թաստիգ իթմէյէ մէճպուր ըտը:

Տակոպէր. - (Մուգավէլաթ մուհարրիբինէ իթթապէն.) Լաքին, էֆէնտիմ, պու օլամագ շէյ տիր... սիղ իքի պէտպախթ էօքսիւզիւն պու սուրէթլէ սօյուլմասընա միւսաատէ խտէմէզսինիզ: Պու էօքսիւզիւբին պասպալարը վէ անայարը նամընա օլարագ սիղինլէ զօնուչույօրըմ... նամուսըմ իւզէրինէ եէմին խտէրիմ քի, զէվճէմին էֆիյ-եէթինի սուի իսթիմալ խտէրէք, մարէչալ Սիմոնըն զըզ-լարընը աչըրմըչլար, վէ անդէրի պու սապահ պուրայա կէ-թիւմէքտէն պէնի մէն՝ իթմիչլէր տիր: Պու տէտիյիմ օ գատար տօղրու տըր քի, պիր հիւքիւմէթ մէմուրընա պի-լէ արզը շիքեայէթ իյլէտիմ:

Մուգավէլաթ մուհարրիբի. - Բէք էյի, նէ՝ ճէվապ վէրտի:

Տակոպէր. - Էօքսիւզիւբի՝ պուլուստըզլարը մանաս-թըրտան շըգարմագ իչուն սայթ պէնիմ իֆատէմ քեաֆի օլմատրղընը, վէ մահքէմէի առլիյնէ էվլէլի Լմրտէ պու իշի թահգիգ իթմէյէ մէճպուր պուլընտըղընը ճէվապէն սէօյլէտի...:

Ակրիքօլ. - ԷՎԻԵՐ, էֆէնտիմ, մատմուլազէլ տը Գար-տօվիլ հագգընտա տախի այնը հալ վագր օլտու: Պիչարէ զըզըղազ տիպանէ տէյու պիր թիմարիսանէտէ հապս օ-լունմուչ տըր: հալ պու յի քէնտիսինտէ տիվանէլլիյին Է-սէրի պիլէ եոգ տուր: Մարէչալ Սիմոնըն զըզարը կիպի մէրգու մէնին տախի պու միրաստա հուգուգը պուլուստը-ղընտան, բէտէրիմին էօքսիւզիւբ հագգընտաքի թէչէպ-պիւսիւնիւն պիր այնընը տա մատմուլազէլ տը Գարտօվիլ ի-չուն պէն իճրա իյլէտիմ:

Մուգավէլաթ մուհարրիբի. - Բէք էյի, նէ՝ նէթիճէ հասըլ օլտու:

Ակրիքօլ. - Բէտէրիմէ վէրիլէն ճէվապըն պիր այնընը տա պանա վէրտիլէր, սայթ պէնիմ իֆատէմէ պիր շէյ եարամայաճագլարընը, վէ էվլէլա իշի թահգիգ իթմէյէ լազըմ կէլտիյինի պէյան իյլէտիլէր:

Պու արայլըգ Բերսաքէ՝ սօգուգ գարուսընըն չալընտը-ղընը իշիտէրէք, Սամուէլին պիր իշարէթի իւզէրինէ գըր-մըզը սալօնտան տըչարը շըգտը:

Մուգավէլաթ մուհարրիբի Ակրիքօլ իլէ Տակոպէրէ միւթէվէճճիհէն տէտի քի:

— Էֆէնտիլէր, սիղին սատագաթ վէ իսթիգամէթի-նիգի շիւպհէ այթընա պրրագմագ իսթէմէմ, հաչա, լա-քին հագըգաթընը իսպաթ խտէճէք հիչ պիր տէլիլ պու-լունմայան պու իֆատագընըղա Էհէմիլեթ վէրէրէք, իշին գանունէն ճէրէյանընը թաթիլ իթմէյէ պէնճէ միւմ-քիւսիգ տիր, գիրա սիգ տէ իգրար իտիյօրսընըզ քի, հիւ-քիւմէթ մէմուրարը իֆատագընըղա Էհէմիլեթ վէրմէ-միչլէր վէ էվլէլա իշի թահգիգ իթմէյէ վէ պատէհու ի-ճապընը իճրա իյլէմէք լազըմ կէլէճէլինի պէյան իյլէմիչ-լէր տիր, շիմտի, էֆէնտիլէր, սիղին վիճտանընըղա միւ-րաճաաթ խտէրէք սօրարըմ քի, պէօյլէ աղըր պիր մատ-տէտէ, հիւքիւմէթ մէմուրարընըն տէրէօհտէ իտէմէտիք-լէրի պիր մէսուլիյեթի պէն տէրէօհտէյէ ճէսարէթ իտէ-պիլի՛ր միլիմ:

Տակոպէր. - ԷՎԻԵՐ, առուլլթ վէ նամուս նամընա տէրէօհտէյէ մէճպուր սընըզ:

Մուգավէլաթ մուհարրիբի. - Սիղին էֆքեարընըղճա պէյթի Էյլլէ օլտուն, լաքին պէնիմ էֆքեարըմճա, սահի-պի վասիլէթին մուգատաէս արգուսընը իճրա իթտիյիմտէ, առալէթ վէ նամուսա սատըզ գալմըչ օլուրըմ, Պունտան պաչգա, սիղին իչուն հէնուզ հէր իւմիտ մահվ օլմամըչ տըր, Էկէր մէնաֆիի շախսիլէլէրինի թէսահուպ իթտիյի-նիգ առտէմլէրին մաղտուր վէ միւթէզարըր օլտըզլարը սա-

հին իսէ, մուսխարէն Մ. արբայ Գարրիէլին հիպէսինի
 դապուլ խոնն զաթ ալէյհինտէ տաւա աչապիլիւրէր
 Լաքին շիմաիլիք, սէրվէթի մէղքիւրէյի քէնտիսինէ թէս.
 լիմ իթմէք վազիֆէմ իգթիզասրնտան տըր Էկէր
 պաշգա եօլտա հարէքէթ իտէճէք օլուրսամ, պէօյիւք
 պիր մէսուլիյեթ ալթրնտա գալմըչ օլուրլմ:

Մուզավէլյաթ մուհարրիի Մ. Տիւմէնիլին միւլահա.
 զաթ վէ միւթալտաթը օ տէրէճէ մուվաֆըզը գանուն վէ
 Նիզամ իտիքի, Սամուէլ, Տակոպէր վէ Ակրիքօլ մէպհուլթ
 վէ մէյուս օլտըլար

Գարրիէլ իսէ՝ օյիւ տագըղա դատար միւլահազա իթ.
 տիքտէն սօնրա, մէյուսանէ պիր դարար իթթիխաղ իթ.
 միշ կիպի, մէթին պիր սէտա իլէ մուզավէլյաթ մուհար.
 րիբինէ տէտիքի.

— Մատամ քի գանուն պու մէսէլէտէ տօզրունըն
 հազգըճը միւտաֆաս իթմէքտէն աճիղ տիր, պէն տէ սօն.
 պիր թէտպիրէ միւրուճասաթ իտէրիմ. լաքին պունա գա.
 թիլյէն գարար վէրմէզտէն էվվէլ, սօն տէֆա օլարադ Մ.
 տէկրինեիյէ սիւալ իսէրիմքէ, տիկէր վարիսէր հուղուղը
 վէրասէթլէրինի իսպաթ իտինճէյէ գատար, միրասըն տի.
 կէր հըսսէլէրի էմիլիէթլի պիր ատէմէ թէսլիմ օլուն.
 մագ շարթըլա, պու սէրվէթտէն եայլընըզ պանա իսա.
 պէթ իտէն մրգտար ըլա իթթիֆա իտէր մի.

Արբայ. — Պու թէրիֆէ՝ պիր աղ էվվէլ սէօյլէտիլիմ
 սէօզտէն պաշգա պիր ճէվապըմ եօդ տուր. Պուրատա
 քէյֆէնէթ պանա այիտ օլմայըլա, ֆուգարաբէրվէրանէ
 իչլէր ուզընտա գուլլանըլմաղա մունհասըր օլան պիր սէր.
 վէթի ճէսիմէյէ միւթէալլիք տիր. պինտէն ալէյհ, Մ.
 արբայ Գարրիէլին թէրիֆի վաշըճը գապուլ իթմէմէյէ,
 վէ հէր տիւրլիւ թէտհհիւ տաթընը քէնտիսինէ իիթար իթ.
 մէյէ մէճպուրըմ.

Գարրիէլ. — (Հէյէճանլը պիր սէտա իլէ.) Տէմէք տիր

քի պու թէրիֆիմի ըէտտ իտիյօրընըզ, էօյլէ՞ մի.

Արբայ. — Մէրհամէթ էօյլէ իճաս իտիյօր.

Գարրիէլ. — Գաթիլյէն ըէտտ մի իտիյօրընըզ.

Արբայ. — Պու իսաղինէլէր սայէսինտէ ճէնապը Հապ.
 զըճ էն պէօյիւք շան ու շէրէֆի իչուն թէէսիս իտիլէճէք
 օլան ումուրը մուգատտէսէյի տիւրլիւնէրէք, պու պապ.
 տէ էտնա մէրթէպէ միւսամահա կէօսթէրմէյէ ճէսարէթ
 իտէմէյօրըմ:

Գարրիէլ. — (Հէյէճանլը պիր սէտա իլէ.) Ո հալտէ.
 մատամ քի պէնի մէճպուր իտիյօրընըզ, պէն տէ եարտը.
 զըմ հիպէյի կէրի սլըրըմ. պէն եայլընըզ պանա իսա.
 պէթ իտէն հըսսէյի վատ իթմիշ իտիմ. պաշգալարընըն
 հըսսէսինի հիպէ իթմէյէ հիշ պիր վազթ հազգըմ օլա.
 մաղ.

Արբայ. — Լաքին էյի տիւրլիւնիւղ, սէվկիլի օլուրմ.
 թէքրար իիթար իտէյիմ քի, էլիմոնէ թահրիբի վէ մու.
 սատտադ պիր եէմինինիգ վար տրր

Գարրիէլ. — Պիլիյօրըմ. հէր ճէ պէհանէ իլէ օլուրսա
 օլսուն պու հիպէտէն ըիւճու իթմէյէճէյիմէ վէ շայէտ
 պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունճասգ օլուրսամ, նա.
 մուսքեար առէմիլէրին նէֆրէթ վէ լանէթինէ ուղրսմայա
 միւսթահազգ օլաճաղըմա տաիր էլինիգտէ թահրիբի պիր
 քեաղըլըմ վար տըր, տէյիլ մի. (Քէսէր վէ ըզտըրա.
 պը գալպ իլէ.) Բէք իյի, էօյլէ օլսուն . . . եէմինիմի
 պօղմագտան հասըլ օլաճագ հէր տիւրլիւ նէթիճէյէ
 գաթլանճաղըմ. պունը հէր թարաֆա իլան ու իշաա
 իտինիգ. հէր քէսին նէֆրէթ վէ լանէթինէ միւսթա.
 հազգ օլայըմ. ճէնապը Հազգ պէնի մուհաքէմէ իտէ.
 պիլիւ:

Պու սէօղիւ միւթէագըպ, պիշարէ՝ կէօղլէրինտէն
 եանազլարընա եուվարյանան պիր տաւա եաշը սիլտի.

Տակոպէր. — (Քէսպի իւմիտ իտէրէք.) Մհ, միւս.

մէյէ հազըրլանտըղը սըրատա , Բերսարէ՛ արգասընա իքի
ատէմ գաթմըջ օլտըղը հալտէ , գըրմըղը սալօնտան իլէ-
րի կիրտի :

10

ՔԷՐԷՄՔԵԱՐ ՊԻՐ ՍԱՆՈՒԳ

Վիւրուալէրի՛ մուղավէլաթ մուհարրիբինին արբայ
տիկրինեկյէ ճէվապ վէրմէսինէ մանի՛ օլմուչ օյան իքի
էշխաստան պիրինճիսի Ճարէնկա իտի :

Սամուէլ պու ուղուրսըզ շէհրէլի ատէմի կէօրիւր
կէօրմէզ , ետնընա եազլաշար , վէ սերթ պիր թավր ըլա .

— Սիզ քիմ սինիզ , մօսիէօ . — տէյու սօրտու :

Ճարէնկա իպթիտա Բօտէնէ տօղրու քէսկին պիր նա-
զար սալտըրար . Բօտէն հըսս իտիլմէյէճէք տէրէճէտէ
խաֆիֆճէ տիթրէտի իսէտէ , միւթատը օլտն ֆիւթուր-
սըղըզ քիսվէսինի թէքրար թագընտը . պատէհու ճա-
րէնկա Սամուէլէ տէտի քի .

— Բրէնս ճալմա՛ պօյնընտաքի միտալեատա մուհար-
րէր պուլընտըզը վէճհլէ , պու կիւն պուրատա հազըր պու-
լընմագ իւզրէ պիր գաշ կիւնտէն պէրու Հինտիսթանտան
Բարիսէ վասըլ օլմուչ տըր . . . :

Գարրիէլ Իսկէնտէրիյէտէն կէլէն կէմինին Ասոր ա-
տալարընա եանաչմասը իւզէրինէ , մէզքիւր ատալարտան
պաշլայարաղ Հինտի բրէնս իլէ եօլ արգատաշըղը իթ-
միշ օլտըղընտան , միւթէաճճիպանէ սիր թավր ըլա տէ-
տի քի .

թերի՛ն օյ , սեվկիլի էվլատըմ , հէր նամուսըբեար ատէմ սէնի իլթիգամ վէ թէսահուպ իտէճէք սիր :

Ակրիօյ . - էվլէթ , գարտաշըմ , էվլէթ :

Բօտէն . - (Քէսկին պիր սէտա իլէ .) Մուգավէլաթ մուհարրիրի էֆէնտի , լութֆէն Մ. արբայ Գարրիէլէ անլաթընը քի , քէնտիսի իթէտլլի գատար եէմինինի պօզապիլիր . լաքին գանուսըն անքեամը մուգատտէս պիր եէմին կիպի գօլայ գօլայ պօզուլամազ :

Գարրիէլ . - Սէօյլէյինիզ , էֆէնտիմ :

Բօտէն . - Քէզալիք Մ. արբայ Գարրիէլէ անլաթընը քի , Մ. տէկրիննի նամընա իթտլլի հիպէ ևալընը իւչ սէպէպլէ ֆէսխ օլունապիլիր :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի . - էվլէթ , իւչ սէպէպլէ ֆէսխ օլունապիլիր :

Բօտէն . - 'Գիրինճիսի' վահիպին (պարղևատու) մէմուլըն զայրը օլարագ էվլատ սօղուրմասը քէսֆիլթի տիր քի , Մ. արբայ Գարրիէլէ պու սէպէպտէն պահս իթմէթէն հիճապ իտէրիմ . իքինճիսի' հիպէյի գապուլ իտէն զամթըն նանքէօրլիյիւ տիւր Հալ պու քի , Մ. արբայ Գարրիէլ պիզիմ միւէպպէտէն քէնտիսինտէն միւթէլէթեր գալաճաղըմըզա էթմ օլապիլիր , նիհայէթ իւչիւնճիւսիւ տէ' հիպէնին սուրէթի իթիմալինէ տաիր օլարագ վահիպին արզուլարընըն իճրա օլունմամասը արր : Հալ պու քի , Մ. Գարրիէլին շու սըլուտա հազգըմըզտա ճէ' գատար սուի էֆքեարը պուլընմըչ օլսա տուխի , հիպէսինին ձէնապը Հազգըն էն պէօյիւք շան ու շերէֆի ուղընտա սարֆ իտլէճէյինէ գանի օլմագ իւզրէ պիզի թէճրիւպէ իտէպիլիր :

Արբայ . - Շիմտի , մուգավէլաթ մուհարրիրի էֆէնտի , Մ. արբայ Գարրիէլին պանա իթմիչ օլտըղը հիպէյի կէրի ալըպ ալամայլաճաղընը սէօյլէմէք սիզէ աիւչէր :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի պու սիւայէ ճէվապ վէր-

— Վա՛յ, օ տաճր վարիս խմիշ . . . Ճի՛կ հազըզա, սէյա հաթ էսնասընտա վայիտէսինին ձրանսրգ նէսլինաէն օլտըղընը սէօյէտի . . . Լաքին սէյա հաթընըն ասըլ մուգ, սատընը պէնտէն կիզլէմէյի թէնսիսլ լյլէտի . . . Օհ, պու շինտի նէ նէճապէթլի, նէ ճէտարէթլի տէլիգանլը սըր . . . տճապա շիմտի նէրէտէ տիր :

Պօղուճըյար Ֆըրդասընըն բէխի սապըզը Բօտէն իւղէրինէ եէնի պիր պագըշ տահա աթֆ իթտիրտէն սօնրա, հէր պիր քէլիմէսի իւղէրինտէ եավաշ եավաշ տուրարագ տէտի քի :

— Պէն բրէնստէն տիւն ազշամ այրըյտըմ . . . միւ մախլէյհ պու կիւն պուրասա հազըր պուլունմազասա հէր նէ գատար պէօյի ք պիր մէնֆաաթը վար բաս տա, պու մէնֆաաթը պաշգա խուսուսաթա ֆէտա իթմէսի տէ միւհ թէմէլ օլտըղընը պանա սէօյէտի . . . Կիճէյի պիրլիք տէ օթէլտէ կէշիրտիք . . . Պու սապահ, քէնտիաշնի կէօր մէյէ կէթ տիյիմտէ, տըշարը չըգմըշ օլտըղընը սէօյէտի լէր . . . Իմտի, միւմախլէյհ հազըրնտարի մախլէմաթըմ պէլքի տէ ֆախտէլի օլաճաղընը միւլահազա իյէ, պու բայա կէլմէրլիյի տօսթլուգ իզթիզասընտան ատա լյլէտիմ :

Պօղուճը էվվէլիսի կիճէ տիւնիւշ օլտըզը տուզագ հազըրնտա հիշ պիր սէօղ սէօյէմէյէրէք, վէ Բօտէնին ճալմա հազըրնտագի թէսապվուրաթ վէ տէսայիսի հազըրնտա իխթիյարը պիքիթ իտէրէք, վէ խուսուսըյլա բրէնսին օրասա հազըր պուլունմամասընը իթիյարի պիր սէպէպէ համլ լյլէյէրէք, Բօտէնէ պէօյի ք պիր իըտմէթ իթմէք վէ պինաէն ալէյհ մէրգում թարաֆընտան մազհարը միւքեաֆաթ օլմաղ իւմիտինտէ պուլունըյօրտու, ձարէնկանըն քիւսթախանէ պիր սուրէթտէ եալան սէօյլէմէքտէ օլտըղընը պէյանէ հաճէթ եօյ տուր, էվվէլիսի կիճէ հապա իտիլտիյի մահալտէն սասլահալըն պէօյիւք պիր

հիլէքեարլըզ վէ մէհարէթ վէ քիւսթախիյըզլա ֆիրարէ մուվաֆֆաղ օլտըզ տան սօնրա, ճալմայր թէրք իթմիշ օլտըղը օթէլէ գօյմաշ բտը, հալ պու թի սրատա, իխթիյար վէ մի հթէրէմ շէհրէյի պիր էրքէք իլէ պիր գատընըն շինտի բրէնսին ազրապասընտան օլտըզարընը պիր պէյան, միւմախլէյհ կէօրմէք իսթէմիշ օլտըզարընը, վէ անըն պուլընսըղը ույուշըղըզ հաինտէն տիւշարը տէհ շէթ օլտըրագ, քէնտիսինի խանէլէրինէ կէթիւրմէք վէ օրատա լազըմ կէլէն թէտավիյի իճրա իլլէմէք իւզրէ օրապալարընա նազլ իթտիրմիշ պուլընտըզլուրընը իապէր ալմըշ ըտր :

Սուգավէլաթ մուհարրիքի Պարէնկանըն վէրտիյի մալիւմաթ իւղէրինէ տէտի քի :

— Պու վարիսին տէ վագթը լազըմընտա հազըր պուլունմամասը բէք զիյատէ շայանը թէկասիֆ տիւր զիրա մէյտանտաքի ճէսիմ միրաստա օլան հուգուզընը մէրգում տախի գախլ իթմիշ տիր :

Պարէնկա . - Ա . . . ճէսիմ պիր միրասմը . - տէյիպ, տիր տիր Բօտէնին եիղինէ պագտը, լաքին Բօտէն իհ թիյաթքեարանէ պիր սուրէթտէ պաշընը էօթէյէ տօղրու շէվիրտի :

Սայօնա կիրմիշ օլան իքի շախսըն իրինճիսիտէ, մարէշալ Սիմոնըն բէտէրի իտի, մէրգում ուղուն պօյու վէ սիննինէ նիսպէթլէ հէնուղ շէվիք վէ գալի իւլ պիւննէ պիր իխթիյար օլուսլ, սայարը պէյազ վէ քէօյիմէ գատար քէսիլմիշ իտի, շէհրէսի իսէ խաֆիֆճէ զըշարըն օլտըղը հալտէ, տիրայէթ, մէթանէթ վէ շիտտէթի թապիտթընա տէլալէթ իթմէքտէ իտի, Ակրիքօլ ֆապրիգասընըն իշճի պաշըսընը կէօրիւնճէ, տէրհալ իսթիգալայինէ զօլտըրագ :

— Սիղին պուրատա նէ իշինիլ վար, մօսիէօ Սիմոն, - տէյու սօրտու :

Մարեշալըն բէտէրի . - (Տօսթանէ պիր սուրէթտէ Ակ. րիւօլըն էլինի սրգարագ .) Ահ , օղլում , սէյահաթտան շիմտի տէօնիւօրըմ . Մ . Հարտի պիր միրաս իշի իշուն պու կիւն պուրատա պուլունաճագտր . հալ պու քի պիր միւտ . տէթ տահա Բարիստէ պու լընամայաճաղընտան , պանա ի . շար իթմիշ քի :

Ակրիքօլ . - (Իշճի պաշընըն սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Վալ , օ տա մը Մ . Ֆրանսուա Հարտի տէ մի վարիս իմիշ .

Մարեշալըն բէտէրի . - (Բէմալը թէ՛սճիւպէ էթրա . ֆընա պագարագ .) Լաքին եիւզիւն նէ իշուն սօլմուշ . նէ՛ն վար , նէ՛ օլմուշ :

Տակոպէր . - (Իշճի պաշընըն եանընա եագլաշարագ . մէյուսանէ պիր սուրէթտէ .) Նէ՛ օլաճագ . . . սիզին թօ . րունյարընըզ օլան գրզլարըն հուգուգընը դասպ իթտի . լէր . . . մէյէր քէնտիլէրինի Սիպէրիա իշլէրինտէն պու ալազլըզ իշինէ շահիտ օլմագ իշուն պուրայա կէթիրմիշ իմիշիմ .

Մարեշալըն բէտէրի . - (Իսթիյար ասքէրին քիմ օլ . օրընը խաթրըլամաղա շալըշարագ .) Սի՛զ մի . . . տէմէք տիր քի սիզ :

Տակոպէր . - Տակոպէր տէյի՛լ միլիմ :

Մարեշալըն բէտէրի . - (Տակոպէրին էլլէրինի թու . թուպ քէմալը մուհապպէթլէ սրգարագ .) Սի՛զ . . . սի՛զ . . . օղլումա սօն տէրէճէ ըզհարը սատագաթ իթմիշ օլան ա . իճէնապ Տակոպէր միսինիզ , Լաքին պիր ազ էվվէլ Սիմու . նըն գրզընտան պահա իթմէտինիզ մի :

Տակոպէր . - Դըզլարընտան տէյինիզ . . . զիրա մարէ . շալ՝ զանն իթտիլինտէն տահա զիյաստէ պախթիյար ըմըլ . պու պիշարէ շօճուգլար էքիզ տիրլէր :

Մարեշալըն բէտէրի . - Էյ շիմտի նէրէտէ տիրլէր :

Տակոպէր . - Մանասթըրտա :

Մարեշալըն բէտէրի . - Մանասթըրտա մը :

Տակոպէր . - Էվվէթ , պու . ատէմին խայընըզը իլէ մանասթըրա գաբատըլարագ , միրասլարընտան տա մահ . րում գալտըլար :

Մարեշալըն բէտէրի . - Հանկը ատէմին :

Տակոպէր . - Մարքի տէկրինեինին :

Մարեշալըն բէտէրի . - (Ֆիւթուրսըղըղը առա պօ . զուլմամըլ օլան արբայ տէկրինեի իւզէրինէ պիր նագարը նէֆրէթ վէ իսթիքրահ աթֆ իտէրէք .) Մարքի տէկրին . եինի՛ն մի . . . օղլումըն տէհշէթլի տիւլմէնինին հա :

Ակրիքօլ . - Ֆագաթ հէրսի պունտան իպարէթ տէյիլ տիր . միւհթէրէմ վէ քէրէմքեար ուսթամըզ Մ . Հարտի տախի պու միրաստա օլան հուգուգընը դախպ իյլէտի :

Մարեշալըն բէտէրի . - Նէ՛ սէօլլէյօրսըն , Ակրիքօլ . լաքին Մ . Հարտի քէնտիսի իշուն պու տէրէճէ մուհիմ պիր մէնֆաաթ պուլընտըղընը պիլմէզ իտի Էսկի տօսթլա . րընտան պիրի քէնտիսինէ իշթիյաճը պուլընտըղընը մէքթուպլա պիլտիրմիշ օլտըլընտան , անը կիտիպ կէօրմէք իւզրէ ալէլ աճէլէ Բարիստէն հարէքէթ իյլէտի :

Պիրի պիրինի միլթէագրպէն տէրմիյան օլունան պու իֆատաթ վէ էսրար իւզէրինէ . Սամուէլին մէյուսիլիէթի տէ թէտրիճէն արթմագ տա ըտը . յաքին պու հալէ միւ . թէէսսիր վէ միւթէէսսիֆ օլմուգտան պուշգա պիր շէյ եարաուազ ըտը . զիրա սահիպի վասիլէթին էմրի սարիշ վէ դաթի իտի :

Արբայ տէկրինեի՛ սիւքիւնէթի զահիրէսինէ ըաղմէն քէնտիսինի տիւշարը էուտիշէ իթմէքտէ պուլլինան պու մէնզարէյէ պիր նիհայէթ վէրմէք իսթէտիլինտէն , վա . գուրանէ վէ նախօշնուտանէ պիր սէտա իլէ մուգավէլաթ մուհարրիլինէ տէտի քի .

— Գու հալէ պիր նէթիճէ վէրմէր լազըմ տըր . էկէր վագը օլան իֆթիլըլարըն պանա պիր կէօնէ թէալլիւպ վէ թէէսիրի օլսա իտի , գուհուրա կէլէն վուգուաթ իլէ բէք

սէօզլէրինի սէօյլէ յինճէ , Գարրիէլ էլէմպախշ պիր մէյու- սիյեէթլէ .

— Էյվան , մէրհամէթ , մուհասպէթ վէ հիւրմէ- թէ շայէսթէ օլան առէմէր իւզէրինէ սանըրսըն քի զալըմ պիր գասէր չէօքմիւշ տիր (Եւզէրինի քէմալը կէր- մի վէ իշթիյազլա պիրի պիրինէ գափուշտըրարագ .) Օհ , եա՛ Բապպի , եա՛ Բապպի , սէնին առալէթին՝ պէօյլէ պիր հագգսըզլըզ վէ ինսաֆսըզլըզ իճրա օլունմասընա առա միւսաատէ իտէմէզ . - տէտի .

Ջանն իտէրսին քի ճէնապը Ալլահ պիչարէ բաբազըն րէճասընը գապուլ իյլէտի Գու սէօզլէրի հէնուզ իրատ իթմիշքէն , պիր վագըաի զարիպէ գուհուրա կէլտի . Բօտէն՝ Գարրիէլին տուասընըն նիհայէթինէ պէրլէ- մէքսիզին , մուզափէլաթ մուհարրիրինին բուխսաթը վէճհ- լէ , միրաս սանտըղընը դօլլարը արասընա ալմըշ վէ մէ- սէրրէթ վէ մուզաֆֆէրիյէթինի իյմա խտէր պիր սուրէթ- տէ սօլուզ ալմագտա պուլընմըշ իտի .

Անճագ , արբայ տէկրինեի իլէ Բօտէնին՝ քէնտիլէրի- նի պու խաղինէի սէրվէթին սահիպի եէկեանէսի զանն իթտիքլէրի սըրատա , պիր աղ էփիլէ սաաթըն շալտըղը իշիտիլմիշ օլան օտանըն գարուսը աշլտը , վէ էշիքտէ պիր գատըն զահիր օլտու .

Գարրիէլ մէրգուճէյի կէօրիւր կէօրմէղ , պիր նի- տաի թէաճճիւպ սալը վէրտի վէ եըլտըլըմտան վուրուլ- մըշ կիպի տօնա գալար . Սամուէլ իլէ Բերսաբէ իսէ՛ էլ- լէրինի պիրի պիրինէ գափուշտըրարագ տիզ չէօքտիլէր . Գու իքի եահուտի՝ թարիֆի նագապիլ պիր իւմիտլէ եէ- նիտէն քէսպի գուվվէթ իթմիշլէր իտի . Գու թէմաշակեա- հըն սիկէր օլունճըլարը սախի տիւչարը հայրէթ օլուպ գալտըլար Բօտէն . . . Բօտէն պիլէ իքի տաըմ գա- տար կէրի չէքիլտի , վէ թիթրէմէքտէ օլան էյլէրիլէ սան- տըղը թէքրար մասանըն իւզէրինէ գօյտու .

Իանընտարի օտանըն գարուսը աշլտարագ պիր գա- տըն զուհուր իթմիշ օլուպ , պու վագըանըն հէր նէ գատար թապիաթա մուղայիր պիր ճիհէթի եօղ ըտը ըսա տա , մէմուլըն զայրը պիր չէյ ~~էմէ~~ օլտըղընտան , սա- լօն տէրունինի պիր տագըգաճըղ տէրին պիր սի քի թիս- թիլա իյլէտի . Ճիւմէսինին տէ եիւրէյի էղիլէքտէ օ- լուպ , զանն իտէրսին քի սօլուզ ալամամագտա րտըլար . Վէլ հասըլ ճիւմէսի տէ պու գատընը կէօրիւր կէօրմէզ , տէհչէթ վէ ըզտըրապու գարըղըզ պիր հայրէթ տիւչար օլմուշար ըտը . Գիրս մէրգուճէնին սիմասը՝ եիզ էլլի սէնէտէն պէրու սալօնտա մէվզու պուլընան գատըն թաս- վիրինին այնը իտի . Գաշընա այնը թագեէյի գօյմըշ , այնը ուզուն վէ գըլըճըլը Գիթաճը կիլինմիշ , վէ այնը մահ- զունիյեէթ վէ սապրքեարլըզլա մէմու չէհրէյէ մալիք պուլըմըշ իտի .

Մէրգուճէ , վիւճուտընըն մուճիպ օլտըղը հայրէթի ֆէչք էլ առէյի ֆարգ իթմէմիշ կիպի կէօրիւնէրէք . եա- վաշ եավաշ իլէրիլէտի . վէ պագըր վէ գալայ իլէ գա- լանմըշ օլան տօլապլարտան պիրինին եանընա եագլաշա- րագ , եալաըզլը թունճտան մամուլ գապարթմալար իշին- տէ մէսթուր օլան պիր զէմպէրէյի եիթտի . վէ եօգարը- քի չէքմէսինի աշտըգտան սօնրա , տէրունիլնտէն մէօհիւր- իւ թիլչէտէն եարըլմըշ պիր մահֆագաշըգարտը , վէ պա- տէհու , մասայա տօղրու իլէրիլէյէրէք , մէգքիւր մահֆա- զայը մուզափէլաթ մուհարրիրինին էօնիւնէ վազ իլլէտի . մուզափէլաթ մուհարրիրի իսէ՛ օ վագթա գատար հարէ- քէթիզ վէ սաքիթ տօլմագտա օլտըղը հալտէ , էօ- նիւնտէքի քեաղըտը էլինէ ալտը .

Վատըն՝ հուզուրըլա զիհնինի չէլմիշ օլտըղը Գար- րիէլէ մահզունանէ վէ ֆագսիթ լաթիֆ պիր նագար աթֆ իթտիքտէն սօնրա , հավիլինին ալըզ գարուսընա տօղրու ի- լէրիլէմէյէ պուլալտը . Տաիմա տիզ չէօյմիւշ տօլմագտա

օչան Սամուէլ իլէ Բերսաբէնին եանրնտան կէշտիյի սրբա-
տա , ազաճըգ թէվագգուֆ իլէ տիրուպա շէրէսինի ի-
քի իխթիյար եահուտիյէ չէվիրտի , վէ մուշֆիդանէ պիր
սուրէթատէ սնլէրի թէմաչա իթտիքտէն , վէ էլինի ուզա-
տրպ էօքտիւրտիւքտէն սօնրա , աղրր սղրր գարուտան
տըշարը չըգտը , վէ Գարրիէլէ տօղրու սօն պիր նիկեահ
տահա աթֆ իթտիքտէն սօնրա , եալաչ եալաչ կէօզտէն
նիհան օլտու :

Պիր գաչ տագըգա գասար հաղըրուներ իսթիլա իթ-
միշ օլաճ հայրէթ՝ գատընըն զայպուպէթիլլէ մահվ ու
զախլ օլտու :

Գարրիէլ էն էվիլէ սիւքիւթիւ գաթ իլլէտի վէ հե-
յէճանլը պիր սէտա իլէ քէնտի քէնտինէ .

— Գէնտիսի տիր . . . էվիլէթ , թա քէնտիսի . . .
եինէ օ հա . . . պուրատա . . . պու խանէտէ պուլըն-
սուն . - տէտի :

Ակրիքօլ՝ Գարրիէլին սօլղունլըղընտան վէ ալթ իւսթ-
լիւյիւնտէն տիւչարը էնտիչէ օլարագ .

— Քի՛մ . . . պու գատը՛ն մը , գարտաչըմ . - տէյու
սօրտու . չունքի պիչարէ տէմիրճի՝ պու գատըն ըլա թաս-
վիր արասընտաքի միւչապէհէթի օ վագթա գատար ֆարգ
իտէմէմիշ օլտըղը հալտէ , սէպէպինի պիլմէքսիղին հէր
քէ- իլէ պէրապէր քէնտիսի սէ տիւչարը թէհաճճիւպ օլ-
մուշ գալմըշ ըտը :

Տակոպէր իլէ Պարէնկա տախի այնը հալէ տիւչար օլ-
մուչար ըտը :

Ակրիքօլ Գարրիէլին նէմնաք վէ պուգ կիպի սօղուգ
օչան էլինի թութարագ .

— Պու գատըն քի՛մ տիր , գարտաչըմ . - տէյու թէք-
րար սիւալ իլլէտի :

Գարրիէլ . - Պա՛գ . . . պու թասվիրլէր եիւզ էլլի սէ-
նէտէն պէրու պուրատա պուլընըյօլըար . - տէյիպ , բար-

մաղընըն ուճըյլա տա՝ թամ էօնլէրինտէ օթուրմըշ օլտը-
չը իքի ատէտ թասվիրի իրայէ իյյէտի :

Գարրիէլին իշպու հարէքէթի իւղէրինէ , Ակրիքօլ ,
Տակոպէր վէ Պարէնկա՝ չըմինէնին իքի թարաֆրնտաքի
թասվիր էրէ աթֆը նազար իթտիլէր , վէ իւչիւ պիր ան-
տէ պիր սէտաի հայրէթէտա սալտրրտըլար :

Ակրիքօլ . - (Եաչղըն շաչղըն պագարագ .) Գէնտիսի
տիր . . . էվիլէթ , օ գատըն տըր . . . լաքին թասվիրի նա-
սըլ օլուպ տա եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու պուրատա պու-
լընըյօր :

Տակոպէր . - (Էրքէյին թասվիրինէ պագարագ .) Պու-
նէ , եա՛ Բապպի . . . մարէչալ Սիմոնըն տօսթու վէ խա-
ֆիլէսի պու ստէմ տիր , Էվիլէթ , կէչէն սէնէ Սիւլէրիայա
կէլիպ պիգի պուլան հէրիֆին չէհրէսի տիր . . . Մհ ,
պէն քէնտիսինի մահղուն վէ լաթիֆ չէհրէսինտէն վէ
պիրի պիրինէ պիթիչիք օչան գարա գաչարընտան թա-
նըրըմ :

Պարէնկա . - (Տէհչէթինտէն թիթրէյէրէք քէնտի
քէնտինէ .) Խայր . . . եանըլմայօրըմ . . . Գանգէս նէհրի
քէնարընտա պօղուպ տէֆն իթմիշ օլտըղըմըգ ալնը սիյահ
չըղկըլը ատէմ տիր . հաթթա Պահվանինին էվլատլարըն-
տան պիրինին կէչէն սէնէ Չանտի իարապէլէրինտէ , թէ-
լէֆինտէն սօնրա Պոմպայ գարուչարընտան պիրի գուր-
պինտէ կէօրմիւչ օլտըղընը պէյան իթտիյի ստէմ տէ պու-
տրր . . . օ լանէթի ստէմ քի , հէր կէչալիյի եելլէր-
տէ էօլէթ պրրագրը ըմըշ . . . լաքին նասըլ օլույօր տա
եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու պու թասվիր սուրատա պու-
լընըյօր :

Տակոպէր վէ Ակրիքօլ կիպի , Պօղըճը սախի կէօղիւ-
նիւ պու թասվիրտէն սյըրամամագտա ըտը :

Արբայ տիկրինեի իսէ՝ քէնտի քէնտինէ . Պու նէ՛ թօ-
հաֆ վէ էսրարի միւչապէհէթի տէմէքտէ իտի , վէ կիւ-

յա զիհնինտէ նակէհանի պիր ֆիքր տողմըշ կիպի Գարրի-
էլէ խիթապէն .

— Ամէրիգատա սիզին հայաթընբզը գուրթարան գա-
տըն պու մը տրր . — տէյու սորսու .

Գարրիէլ . — (Սարսըլարագ .) էվիէթ , թա քէնտիսի .
(Գէնտի քէնտինէ սէօյլէնէրէր .) Հալ պու քի Ամէրիգանըն
շիմալ ճիհէթինէ տողրու կիտէճէյինի պանա պիտիրմիշ
իտի

Արբայ . — (Սամուէլէ միւթէվէճճիհէն .) Լարին պու
գատըն նասըլ պու խանէտէ պուլունըյօր . ճէվապ վէրի-
նիզ , պէրհի Գու գատըն պիզտէն էվիէլ մի եօգսա
սիզին իլէ պիրլիբուէ մի պուրայա կիրաի .

Սամուէլ . — Վաղուրանէ պիր թավր ըլտ .) Եիզ էլ-
ի էնէտէն պէրու պու խանէնին գարուսը իլք տէֆա օ-
լարագ աչըլտըլը զէման , էն էվիէլ իշերիյէ պէն կիր-
աի .

Արբայ . — Օ հալտէ , պու գատընըն պուրատա պու-
լլնմասընա նէ մանա վէրէպիլիբուիիզ .

Սամուէլ . — Մանա վէրմէյէ գալղըշմամ . (Վասֆ օ-
լունմաղ պիր սուրէթտէ Բերսաբէնիս եիզինէ պագա-
րաղ .) Կէօրիլիւմ . . . ինանըրըմ . . վէ շիմտի տէ իմիտ
իտէրիւմ .

Արբայ . — (Դայպինտէ միւպհէմ պիր բգտրրապ բէյ-
տա օլարաղ .) Լարին , թէքրար սօրըյօրըմ , պու գատը-
նըն պուրայա նասըլ կիրէպիլմիշ օլաղընըր էրզան իթմէլի-
սինիզ . պու գատըն քիմ տիր . պու խանէյէ նէ սուրէթ-
լէ կիրէպիլմիշ տիր .

Սամուէլ . — Գէնիւմ պիլտիլիւմ շու տըր քի , բէտէրի-
մին էքսէր տէֆա պանա սէօյլէտիլինէ նազարէն , պու
խանէնին մահալլէնիս ուզագ մահալլէրի իլէ եէրալթըն-
տան իթիլաթ եօլլարը վար ըմըշ .

Արբայ . — Իւմամ , իշ սատէլէշտի . շիմտի եալընըզ

պու գատրնըն պու խանէյէ նէ մագաստոյա կիրմիչ օլտըղընը անլամագ խուսուսը գալըր : Մէզպուրէնին պու թասվիր իլէ օլան միւշապէհէթի շարիպէօնէ կէլինճէ , պու տա՝ թասպիաթըն պիր ճիլվէսի օլմագ կէրէք տիր :

Բօտէն տախի՝ պու էսրարի գատրնըն զուհուրը էսնասընտա , տիկերլէրի կիպի տիւշարը հայրէթ վէ հէյէճան օլմուշ ըտը . լաքին , մէրգումէնին մուգավէլաթ մուհարրիրինէ մէօհիւրլիւ պիր մահֆազա իթա իթտիլինի կէօրիւնճէ , պու վագրանըն զարապէթինի տիւշիւնէճէք եկրտէ , ժէգիւիթ ճէմիլէթիին եկտի թասարրուֆրնա կէչէճէք օլան խաղինէյի ալըպ սալուշմայրտան պաշգա պիր շէյ տիւշիւնմէյօրտու . զիրա Գարրիէլին համիլէսի օլան գատրնըն մուգավէլաթ մուհարրիրինէ թէսլիմ իթմիչ օլտըղը , վէ մէրգումըն տախի մաքինավարի պիր սուրէթտէ էլինտէ թուլթմագտա պուլընարղը սիյահ մէօհիւրլիւ մահֆազայը թէմաշա իթտիքէ , միւպհէմ պիր էնտիշէ հըսս իթմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ՝ սալօնտա հէնուզ հիւքմֆերմա պուլունան հայրէթ վէ սիւքիւթ արասընտա սանտըղը ալըպ սալուշմայր բէք միւնասիպ պուլարագ , տիրսէյիլլէ արբայ տէկրինեիյի խաֆիֆճէ տիւրթտիւ , վէ մէրգումա մանիտար պիր իշարէթ իթտիքտէն սօնրա , սէրվի աղաճընտան մամուլ զիւլէք սանտըղը գօլթուլը ալթրնա ալարագ գարույա տօղրու իլէրիլէտի Գունըն իւզէրինէ Սամուէլ այաղա գալգարագ , վէ Բօտէնին եօլունը քէսէրէք .

— Գիր տագըգա տահա սապր իտինիզ , էֆէնտի . 'Իր ալ էլվէլ քէնտիսինէ թէսլիմ իտիլմիչ օլան մահֆազայը նագարը թէտգիգտէն կէշիրմէսինի մուգավէլաթ մուհարրիրի էֆէնտիտէն բէճա իլլէրիմ . . . մահֆազանըն մուսայէնէսինտէն սօնրա , չըգըպ կիւնպիլիլիլիլ . — տէտի :

Բօտէն . — (ճէպրէն չըգըպ կիթմէյէ սալուշարագ .) Լաքին , մաքիւս , իշ Մ . արբայ տէկրինեի լէհինէ օլարագ

հիւքմ օլունմուշ պիթմէշ տիր . . . պինապէրին՝ միւսաա-
տէ իտինիգ տէ . . .

Սամուէլ . - (Սէսինի եիւքսէլթերէք .) Սիղէ սէօյլէ-
յօրըմ քի , մուգավէլաթ մուհարրիրի էֆէնտի քէնտիսինէ
թէսլիմ օլունան մահֆաղանըն նէ օլտըղլընը թահգիգ իթ-
մէտիքճէ , պու սանտըգ պուրատան տըշարը շըգամազ . -
տէտի :

Սամուէլին պու սէօղլէրի ճիւմլէսինին նազարը տըգ-
գաթընը ճէլպ իյլէտի : Բօտէն իսէ կերի տէօնմէյէ մէճ-
պուր օլտու . . . ճասուսը մէրգումըն օ սըրատա եա .
հուտիյէ աթֆ իթտիյի նազարը տիւշմէնանէ իւղէրինէ ,
իխթիյար մէթանէթի թապիաթընա ըաղմէն , թիթրէտի :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի իսէ Սամուէլին ըէճասը-
նա թէվֆիդէն , մահֆաղայը քէմայը տըղգաթլա մուայէ-
նէ իթտիքտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ :

—Եա Բապպի . . . նէ կէօրիւյօրըմ . . . ահ , պու
քէք իսապէթ օլտու . - տէյու հայգըրտը :

Մուգավէլաթ մուհարրիրինին շու նիտասընը միւթէ-
ղըպ , ճիւմլէսինին կէօղլէրի քէնտիսինէ աթֆ օլունտու ,
Սամուէլ էլլէրինի պիրի պիրինէ գավուշտըրարագ տէ-
տի քի :

—Ահ , օգուլընըղ , էֆէնտիմ , օգուլընըղ , շահա-
տէթի դալպիմ պէլլի պէնի սլտաթմամըշ տրր :

Արբայ . - (Քէնտիսի տէ Բօտէն կիպի մուգտարըպ օլ-
մաղա պաշլայարագ , մուգավէլաթ մուհարրիրինէ .) Լա-
քին , էֆէնտիմ , պու քեաղըտ նէ՞ քեաղըտը տրր :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի . - Վասիյէթնամէնին զէյ-
լի տիր քի , հէր խուսուսըն իճրասընը թէէխիր իտիյօր :

Արբայ . - Մուգավէլաթ մուհարրիրինին եանընա եագ-
լաշարագ , հիտտէթլէ .) նէ՞ սէօյլէյօրսընըղ , հէր խու-
սուսըն իճրասընը թէէխիր մի իտիյօր . . . Լաքին նէ՞ հագ-
գըլա :

1732

1679

150

Րօտէն . - Միւմքինսիզ տիր , միւմքինսիզ , պունա
գարչը իթիրազ իտէրիզ :

Ակրիքօյ . - Գարրիէլ . . . պապաճըղում . . . տինէ-
յինիզ . . . հէնուզ հէր իւմիտ մահվ օլմամըչ տրր . . .
իշիտիյօր մրսըն , Գարրիէլ , հէնուզ իւմիտիմիզ վար տրր :

Գարրիէլ . - (Այաղա գալգարագ վէ Ակրիքօլըն սէօ-
զիւնէ անճագ ինանարագ .) նէ սէօլէյօրսուն , դարտա-

չք

Սուգավէլաթ մուհարրիբի . - (Հուգղարա խիթապէն .)
էֆէնտիլէր , տինէյինիզ սէ պու մահֆազանըն սէլէվ-
հասընը սիզէ օղույայըմ . զիրա վասիյէթնամէնին պիւ-
ճիւմէ անքեամընը թէպտիլ վէ եա թէէլիիր իտիյօր :

Ակրիքօյ . - (Բարագըն պօյնընա աթըլարագ .) Իշիտի-
յօր մրսըն , Գարրիէլ , հէր շէյ կէրի գալըյօր . . . տէմէր
տիր քի հիշ պիր շէյ զաիպ օլմամըչ տրր :

Սուգավէլաթ մուհարրիբի շէֆէնտիլէր տինէյինիզ
տէյիպ , պէր վէճհի աթի օգումաղա պաշլատը .

« Իշպու մահֆաղայա մէլֆուֆ օլան քեաղըա վասի-
« յէթնամէնին զէյի օլուպ , տէրունինտէ թաատատ օ-
« լունան էսպապտան տօյայը , պու կիւն էօլլէնտէն սօնրա
« սաաթ պիրտէ թահրիր իթմիշ օլտըղըմ վասիյէթնամէ-
« տէքի անքեամը զէրրէ գատար թէպտիլ իթմէքսիզին ,
« վասիյէթնամէնին իճրասընը , 1832 հազիրան 1 ինէ թէէ-
« խիր իտէր Իանէ թէքրար գարանճագ , վէ
« սէրվէթի մէթրուքէմ տալի 1832 հազիրան 1 տէ վա-
« րիպէրէ թագսիմ օլունմագ իւզրէ , էվվէքի մուհաֆը-
« զըն եէտինտէ գալաճագ տըր :

« Լիլթանէօզ . . . պու կիւն 31 շուպաթ 1682 ,
ագչամ սաաթ օն պիրի :

ՄԱՐԻՈՍ ՏԸ ՐԷՆՆԸՐՈՆ

Արբայ տ'կրինների հիտտէթ վէ մէյուսիյեթինտէն մօս մօր քէսիլէրէք .

— Գու զէյլ սախթէ տիր , հիչ պիր վագթ գապուլ իթմէմ . - տէյու հայգըրտը :

Բօտէն . - Գու քեաղըտը մուգավէլաթ մուհարրիրինէ թէսլիմ իտէն գատրն ինտիմիզտէ շիւպհէլի տիր . **ԷՎԷԹ** , պու զէյլ սախթէ տիր :

Մուգավէլաթ մուհարրիրի . - (Սէրթ պիր շէհրէ իլէ .) Խայր , էֆէնտիմ , սախթէ տէյիլ տիր . իքի իմշալը տա եէքտիկէրիլէ թաթպիգ իյլէտիմ . հէր իքիսի տէ պիրի պիրինէ այնէն միւշապիհ տիր Գունտան պաշգա , պու կիւն պուրատա իւպաթը վիւճուտ իթմիչ օլմալան վարիսէր հաղգընտա պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիլիմ շէյ սիզէ տէ գապիլի իճրա օլապիլիր . պու վասիյէթնամէ զէյլինին մէվսուգիյեթ վէ մուսատտաղիյեթի հագգընտա իգամէի տսվա իտէպիլիրսինիզ . լաքին շիմտիլիք հէր շէյ մուալլագ վէ հիւքմսիւզ գալըր . . . չունքի միրասըն թագսիմի իչուն թային օլունան մէօհլէթ իւչ պուչուգ այ սօնրայա թէէխիր օլունմը տըր

Մուգավէլաթ մուհարրիրի պու սօն սէօզլէրի իրատ իթտիլի սըրատա , Բօտէնին թըրնագլարընտան գան ագմաղա պաշլատը . սօլղուն տուտագլարը իլք տէֆա օլարագ գըրմըզը պիր ըէնկէ պօյանտը :

Դարրիէլ իսէ տիզ շէօքէրէք , էլլէրինի տինտարանէ պիր իշթիյագլա պիլի **պիրինէ** գավուշտըրտը , վէ շէհրէի մէլէքեանէսինի սէմայա տօղրու գալտըրարագ .

— Օհ , եա Բապպի , սէսիմի իշիթտին վէ ըէճամը գապուլ իյլէտին . . . սէնին տտալէթի Բապպանիյեէն հագգսըզըզըն գալիպ **կէլլէքէն** գաթան միւսատտէ իտէմէգ . - տէտի :

Տակոպէր հըսս իթտիլի մէսէրրէթ թէէսիլիլէ շալըրըպ գալմըչ , վէ պինսէն ալէյհ մէզքիւր զէյլին մա-

նասընը բէք էյիճէ անլայամամըչ օլտըղընտան .

— **Նէ** սէօյլէյօրսուն , սէվկիլի օղլում . - տէյու սօրտու :

Ակրիքօլ . - **Հէր** շէյ կէրի գալտը , պապանըղըմ . պուրատա հագըր պուլընմագ իչուն թային իտիլմիչ օլան մէօհլէթ պու կիւնտէն իթիպարէն իւչ պուչուգ այ թէէխիր իտիլտի (Բօտէն իլէ արբայ տ'կրիննիյի անլաթմագ իսթէյէրէք .) Շիմտի պու ատէմլէրին մասքէսի աչաղըյա ալընմըչ վէ նէ ճինս մախլուգ օլտըղլարը մէյտանա շըդմըչ օլտըղընտան , անլէրտէն արթըզ հիչ պիր գօրգումըզ գալմամըչ տըր . պունսան սօնրա լագըմ **կէլլէն** թէտապիրի իհթիյաթքեարանէ իթթիսազ օլունանագ , վէ էօքսիւզլէր , մատմուազէլ տը Գարտօվիլ , Մ . Հարտի , վէ կէնճ . Հինտի հուգուզը վէրասէթլէրինէ նախ օլանագլար տըր

Դարրիէլին , Ակրիքօլըն , Տակոպէրին , մարէշալ Սիմոնըն բէտէրինին , Սամուէլին վէ Բերսաբէնին հըսս իթտիլէրի մէսէրրէթ վէ մէմուսիյեթի թարիֆ իթմէք գապիլ օլամագ :

Եալընըզ Ֆարէնկա՝ ալը սիյաս շըզկըլը ատէմին թաս . վիրի էօնիւնտէ մահղուն վէ տիլսիզ կիպի տուրա գալմըչ տըր : Սամուէլին սէրվի աղանընտան մամուլ ուֆագ սանտըղը թէքթար գալտըլտըղընը կէօրտիլէրինտէ , արբայ տ'կրինների իլէ Բօտէնին հիտտէթ ու վահլէթինի տախի թարիֆ իթմէք գապիլ օլամագ

Մուգավէլաթ մուհարրիրի գանունըն իճապ իթտիլի սուրէթտէ աչտըրմագ իչուն , վասիյէթնամէնին զէյլինի ալտըգտան սօնրա , Սամուէլէ միւլտհագա եօլլու պիր գաչսէօզ սէօյլէտի . իսթիյար եահուտի պու սէօզլէր իւզէրինէ , մըգտարը նէ՝ վէ մուհաֆըզը քիմ օլտըղը **պթըզ** մալիւմ պուլընան պու սէրվէթի քիւլիյէյի **ԷՄԱԷԹԷՆ** Ֆրանսա Պանգասընա թէսլիմ իթմէք **սահա** զիյատէ **մա** .

վաճառքը մասլահաթ օլաճաղընը տնյատը :

Գիր միւտտէթնիք այլթ իւսթ օլմուշ օլան պիւթիւն ալիճէնապ գալպլէրին սաատէթ , իւմիտ վէ մէսէրրէթլէ մալամալ օլտըգլարր սրրուտա , արբայ տ'կրիննի իյէ Բս. տէն տաթի' գալպլէրի աթէշի դազապ վէ վահշէթլէ ա. լէվլէնմիշ օլտըղը հալտէ , խանէտէն տըշարը չըգտըլար :

Արբայ տ'կրիննի արապասընա բաքիպ օլարագ , քէն. տի աաէմլէրինէ . « Սէն-Տիզիէ գօնաղընա » տէյու էմր իթտիքտէն սօնրա , նէ եարաճաղընը շալըրմըլ օլտըղը հալտէ , արապանըն եաստըգլարը իւզէրինէ տիւշիւ վէր. տի , վէ եիւզիւնիւ էլլէրի իյնէ սլարագ ուզուն պիւ ահ. չէքտի :

Բօտէն իսէ մէրգումըն եանընա օթուրտու , վէ ար. թըգ պիւս պիւթիւն գաթը իւմիտ իթմիշ օլան պու ա. տէմի հիտտէթ վէ հազարէթլէ գարըչըգ պիւ սուրէթտէ թէմաշա իտէրէք , քէնտի քէնտինէ եալաշ պիւ սէտա իլէ .

— Ալչագ . . . մէյուս օլույօր . — տէտի :

.

Գիր շարեէք սաաթ սօնրա , արապա Գապիլոն սօգա. ղընա վասըլ , վէ Սէն-Տիզիէ գօնաղընըն հալլիսինէ տա. իթիլ օլտու :



11

ԷՎՎԵԼՔԻԼԵՐ ՍՕՆԵԿՃԸ
ՎԵ ՍՕՆՐՆՃՐԼԱՐ ԷՎՎԵԼՔԻ ՏԻՐԼԵՐ

Արբայ տ'էկրինեհինին արապասը Սէն-Տիգիէ գօնաղընա վասըլ օլտու : Բօտէն՝ ազիմէթ էսնասընտա տիլսիզ կիպի սիւքիթ իտէրէք . արբայ տ'էկրինեհինին հարէքեաթ վէ աթ վարընը թէտգիգ իթմէք վէ սէօզլէրինի տինլէմէքլէ իքթիֆա իյլէտի . տ'էկրինեհիսէ՝ քէնտի քէնտինէ սէօլէնիրճէսինէ ուզուն պիր նութգ իրատըլլա , պու մու վաֆֆազ իյեէթ սիզլիյինտէն տօլայը հըսս իթտիյի քէտէր վէ ղազապը մէյտանա տէօքմէյէ պայլատը . պու նութգ էսնասընտա արա սըրա ֆէրեատ ու ֆիղան իթմէքտէ վէ էն միւհքէմ իւմիտլէրի պիլէ պիր ան զարֆընտա թար ու մար իտէն պախթ վէ թալիին պու տարպէի տէհչէթ պախշասընա գարչը հիտտէթլէնմէքտէ իտի :

Արբայ տ'էկրինեհինին արապասը Սէն-Տիգիէ գօնաղընըն հավիսինէ կիրիպ տէ տիրէրլէրլէ միւզէյեէն օլան տէհլիզ էօնիւնտէ թէվազգ ու ֆիտինճէ , պիր բէնճէրէնին ճամլարը արգասընտան բէրտէնին գըվընթըլարը արասընտա կիզլէնմիշ օլարագ բրէնսէս տը ~~ՍԵՆ-ՏԻԳԻԷՔԻ~~ շէհրէսի կէօրիւնաիւ . մէրգ ումէ՝ ըղտըրապ վէ սապըրսըզըզ սախգասըլլա , կէլէն աթէմին արբայ տ'էկրինեհի օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ օրայա կէլմիշ իտի . Հաթթա քէնտիսի՝ սուրէթա բէք զիյատէ իթթիեաթքեար վէ մէրասիմ վէ թէշրիֆաթա բէք զիյատէ իթինաճը կէօրիւնտիւյիւ հալտէ , հէր տիւրլիւ ատապ վէ մէրասիմ խիլա-

Ֆրնտա օլարագ, օտասընտան աշխ աճէլէ տըշարը չըգտը, վէ նէրտիպանըն պիր գաչ պաստամաղընը էնտիքտէն սօնրա, մէյուս վէ մահղուն պիր շէհրէ իյէ Եօգարը չըգմագտա օյան արբայ տ'էկրիննիյի իսթիգպտյէ շիթապ իյլէտի. հայ պու քի, արբայ տ'էկրիննիինն մօրարմըչ վէ ալթ իւսթ օլմուչ օյան լէհէսինի կէօրիւր կէօրմէզ, պիրտէն պիրէ տուրտու, վէ հէր շէյին մահվ օլմուչ օլտըղը զաննընա զահիպ օլարագ, պէնղի էօյիւ շէհրէսի կիպի սար սարը քէսիտի վէ աչըղը սապրգը իյէ սիւրաթյուր պիր նազար թէաթի իտէրէք, շիւպհէսի անիւտէ հագըղաթա միւպէտտէլ օլտու:

Բօտէն թէվազու քեարանէ պիր սուրէթտէ արբայ տ'էկրիննիինն արգասը սրրա կիթմէքտէ իտի. Հէր իրիսի տէ՝ քրէնսէսին աէլաէթիւսէ Եօգարը չըղըպ, մէզպուրէնին խուտուսի օտասընա կիրտիլէր:

Գարու գարանտրգտան սօնրա, քրէնսէս՝ նագապիլի թարիֆ պիր ըղտըրապլա արբայ տ'էկրիննիյէ.

— Նէ՝ շէթիւսէ հասըլ օլտու. — աէյու սօրտու:

Արբայ տ'էկրիննի՝ պու սիւայէ տօղրուտան տօղրույա ճէվապ վէրէճէք Եէրտէ, տուտագլարը պէմ պէյազ քէսիլիչ, շէհրէսի պիգիւլմուչ վէ կէօղէրի տէ աթէչի հիատէթլէ բարլամագտա պուլընմըչ օլտըղը հալաէ, բըրէնսէսին Եիւզիւնէ պագարագ տէտի քի.

— Գիղիմ զրրգ միլիոն գատար թախմին իթտիյիմիգ միրասըն նէ գատարա պալիղ օլտըղընը պիլիթիսինիգ:

Բրէնսէս. — Յիւրիւն անլայօրըմ, պիղի ալտաթմըչլար . . . պու միրաս ճիւզի պիր շէյ իմիչ . . . պու գատար զահմէթ վէ իշքէնճէլէրինիղտէ պօշա չըգտը . . .

Արբայ. — (Հիտտէթինաէն տիչլէրինի կըճըրտաթաւրագ.) Էվիլէթ, պօշա չըգտը, վէ միրասըն մըգտարը տալի զանն օլընտըղը կիպի գրըղ. միլիոն օլմայըպ, իրի Եիւզ Օն իքի միլիոն Ֆրանք տըր . . .

Բրէնսէս . - (Թէաճճիւ պիտէրէք վէ յիւ ատրմ կէրի շէքիւէրէք .) Իքի եիւզ օն իքի միլիոն ֆրանք մը . . . պու օլամազ շէյ տիր . . . :

Աբբայ . - Գիւշիւք պիր սանտրգտա մահֆուզ օլան թահվիլաթը պէն քէնտի կէօզլէրիմէ կէօրտիւմ . . . մուգավէլաթ մուհարրիւրի տախի պիրէր պիրէր սայտը վէ պատէհու տէֆթէրէ գայտ իյէտի :

Բրէնսէս . - (Մէյուսանէ պիր սուրէթտէ թէքրարլայարագ .) Իքի եիւզ օն իքի միլիոն ֆրանք հա . . . լաքին պու սէրվէթ հիւրմտարլարա մախսուս պիր գուվլէթ տէմէք տիր . . . : Նէ՛ եարտրնրզ . . . վա՛զ մը կէչտինիզ . հէր տիւրլիւ թէտապիրի միւմքինէյի ինթիխազ իլէ սօն տագրգայա գատար ուղրա՛յմատընրզ մը . . . :

Աբբայ . - Ա՛հ , մատամ , էլիմտէն կէլէնի տիրիզ իթմէտիմ . . . Գարրիէլ պու սապահ յիշք ըտտ իթտիյինի վէ ճէմիյեթիմիգտէն գաթիյէն այրըլաճաղընը պէյան էթմէքլէ պէրապէր , պէն եթէ հէր ձէ միւմքին իսէ եարտըմ :

Բրէնսէս . - (Սաֆտէրունանէ .) Նանքէօր :

Աբբայ . - Ինթիյաթա բիայէթէն մուգավէլաթ մուհարրիւրի թարաֆընտան տա թաստիգ իթտիրմիշ զտըղըմ հիպէնամէ օ գատար միւքէմէլ իտիքի , օ հայտուտ սաքերին վէ օլլունըն իթիրազաթընա բաղմէն , մուգավէլաթ մուհարրիւրի խազինէյի պանա թէսլիմ իլլէտի :

Բրէնսէս . - (Էլլէրինի եէքտիկէրինէ գավուշտըրարագ .) Իքի եիւզ օն իքի միլիոն հա . . . հազըզաթէն բույա կիպի կէլիօր :

Աբբայ . - (Խէլէճանլա .) Էվվէթ , պու սէրվէթ պիգիմ իչուն բույա կիպի պիր շէյ օլտու . զիրա արանսրզ պիր զէյլ մէյտանա չըգտը քի , վասիյէթիւնամէնի պիւճիւմլէ ահքեամրնը իւշ պուչուգ այ սօնրայա թէէխիր իլլէտի . պինապէրին՝ շիմտի վարիսլէր պիգիմ *Իրիւրազ*

իթտիյիմիղ թէտուպիրի իհթիյաթքեարանէ իլէ ույանմըշ
օլտըղլարընտան , վէ սէրվէթի մէզքիւրէնին ճէսամէթինի
պիլտիքիւրինտէն , պունտան պէօյլէ իհթիյաթ վէ ինթի-
պահ իւզրէ պուլունաճագլարը պի իշթիպահ տըր . տէմէք
տիր քի պիզիմ իշուն հէր իւմիտ մահվ օլմուշ տըր :

Բրէնսէս . - Լաքին հանկը մէյուան պու զէյլի մէյտա-
նա չըգարտը :

Աբբայ . - Պիր գատըն :

Բրէնսէս . - Պիր գատըն մը . . . հանկը գատըն :

Աբբայ . - Պիլմէմ նէ կիպի սէրսէրի պիր մախլուգ .
Գարրիէլ մէրգուլմէյի Ամէրիգատա կէօրմիւշ օլտըղընը վէ
մէրգուլմէ քէնտի հայաթընը գուրթարմըշ պուլընտըղընը
սէօյլէյօր . . .

Բրէնսէս . - Էյ նամըլ օլույօր տա պու գատըն օխա-
նէտէ պուլունըյօր . Պէօյլէ պիր զէյլ պուլընտըղընը նէ-
տէն պիլիյօր :

Աբբայ . - Չաննրմ պունլար հէք խանէնին պէքճիսի
օլան եահուտի իլէ էվվէլճէ թէրթիպ իտիլմիշ շէյլէր տիր .
պու եահուտի ֆամիլեասը իւշ սիլսիլէտէն պէրու վասի-
յէթ օլունան սէրմայէյի մուհաֆաղա իթմէքտէ իմիշէր .
ղալիպա պու եահուտի պէքճի՝ վարթուէրթն պիրէր թա-
րաֆա հապս իտիլմէլէրի իհթիմալինէ գարչը , պաղը թա-
լիմաթը խաֆիլիլ տըր շէյլար . զիրա , Մարիոս տը Բէն-
նրթոն՝ թարիղաթըմըղըն քէնտի վարիսլէրինի տախմա նա-
զարէթ ալթընտա պուլունտըրաճագընը վասիլէթնամէ-
սինտէ քէշֆ իթմիշ տիր :

Բրէնսէս . - Լաքին պու զէյլն մուսատտագիլեթինէ
գարչը տավայա գըյամ օլունամաղ մը :

Աբբայ . - Պէօյլէ պիր զէմանտա տավայա գըյամ օ-
լունապիլիւր մի . . . պիր վասիլէթնամէ իշի իշուն տավայա
ղալղըշմոգ՝ մուվաֆֆագիլեթ իւմիտի պուլունամագսը-
ղըն քէնտիմիզի պին տիւրլիւ շայիա վէ թէվաթուլարա

տիւշար իթմէք տէմէք տիր . Չաթէն պու իշին էսէֆէ շա-
յան պիր ճիհէթի տէ շու տըր քի . պիւթին պու հայլէր
էօթէտէ պէրիտէ թէվաթուր պուլաճագ տըր . Ա՛հ .
պունճա միլնէթ վէ մէշաղղաթտան սօնրա , եիւզ էլլի սէ-
նէտէն պէրու քէմայը իթինա վէ սէպաթլա թաագիպ իտիլ-
միշ օլան իշին նէթիճէսինէ տէսթրէս օլաճագըմըղ սըրա-
տա , հէր իւմիտ մահվ օլմուգ հագըղաթէն բէք տէհ-
շէթի շէյ տիր :

Բրէնսէս . - Իքի եիւզ օն իքի միլիոն հա . . . պէօյլէ
պիր մէնպար սէրվէթ սայէսինտէ թարիղաթ մէմայիթի
էճնէպիլեթտէ տէյիլ . Փրանսատա , հէմ տէ Փրանսանըն
թա կէօպէլինտէ եէրլէշէպիլիւր վէ օրատա հիւքմիւնիւ իճ-
րա իտէպիլիւր իտի :

Աբբայ . - (Քէտէրնաք պիր շէհրէ իլէ .) Հայ հայ՝
հագըրճըղ վար . հէմ թալիմ ու թէրպիլէ իլէ տէ պուն-
տան սօնրա կէլէճէք օլան էվլատը վաթանը հէք թահթը
հիւքմիւմիւզէ ալապիլիւր իտիք . Բօլիթիգա ճիհէթիլլէ տէ
հատտու հիսապա կէլմէզ պիր նուֆուզ վէ իգթիտարը-
մըղ պուլունըր ըտը . . . (Այագլարընը եէրէ վուրարագ .
հիտտէթլէ .) Ա՛հ , մատամ , ինսանըն չըտըրմասը հիշ պիր
շէյ տէյիլ . . . պու տէրէճէ աղիլանէ վէ մահիրանէ վէ
սապըրքեարանէ պիր սուրէթտէ թաագիպ օլունան պիր
իշի պիր սանիլէ գարֆընտա զալիպ իթմէք . . .

Բրէնսէս . - Տէմէք օլուր քի , հիշ պիր իւմիտ գալմա-
մըշ տըր , էօյլէ մի :

Աբբայ . - Իէկեանէ պիր իւմիտ վար ըսա , օտա Դար-
րիէլին միրաստա օլան հիսսէսինի պիղէ հիպէ իտէճէլթէ
տաիր իթտիլի վատտան ըիւճու՝ իթմէմէսիտիր . պու մէպ-
լաղ տա քիւշիւք պիր շէյ տէյիլ տիր . եալընը քէնտի
հիսսէսի օթուզ միլիոնա պալիլ օլույօր :

Բրէնսէս . - Լաքին պու տա ճէսիմ պիր սէրվէթ տէ-
մէք տիր . . . ատէթա պունտան էվվէլ թալսմին իթտիլի-

բազլարընտա պիր զբըմըզուզ բէյտաջուտու , վէ լաքին պիր ազ սօնրա մահզուն շէհրէսի թէքրար էսկի սօլղունլը . զընը քէսպ իյլէտի :

Աբբայ տ'էկրիննի էլան օթուրմըշ ըտը . քէմալը մէյուսիյեթէթլէ տէտի քի .

— Գու մուվաֆֆադիյեթ սիզիլիյի խապեր վէրմէք իշուն տէրհալ Բօմայա պիր մէքթուպ եազմալը . . . զիրա պու վագրա՝ հէր իւմիտի մահվ իթտիյի ճիհէթլէ , էն մուհիմմ վուգուաթտան մաստուտ տըր . - տէտի :

Գատէհու էիյլէ Բօտէնէ պիր մասա կէօթէրէրէք , սէրթ վէ միւթէազգիմանէ պիր սէտա իլէ .

— Եազընը՛զ . - տէյու էմր իյլէտի :

Բօտէն շապգասընը եէրէ գօյուպ , արբայ տ'էկրիննի . նին էմրինէ իհթիյաթքեարանէ պիր սէլամլա մուգապէլէ կէօթէրտի , վէ պօյնունը պիւքմիւշ վէ պաշընը էյմիշ օլտորղը հալտէ , եան եան եիւրիւյէրէք եազը մասասընըն էօնիւնաէքի գօլթուգ սանսալիէսինին պիր քէնարընա կիտիպ օթուրտու . պատէհու պիր ազ քեաղըտ իլէ պիր գաւէմ՝ ալարագ , սաքիթ վէ հարէքէթսիզ պիր հալտէ սմիրինին սէյլէյէճէյի սէօզէ ինթիզար իյլէտի :

Աբբայ տ'էկրիննի՝ մատամ տը Սէն-Տիզիէյէ տէօնէրէք . « Միւսաատէ իաէր միսինիզ , բրէնսէս » տէտիքտէ , բրէնսէս՝ մէրգումլն շու նէգաքէթրէրվէրանէ սիւալինտէն սօլայը անը թէքտիր իտիյօրմըշ կիպի , պիր սապրսըղըք հարէքէթի իճրասըյլա մուգապէլէ կէօթէրտի :

Աբբայ տ'էկրիննի պաշընը էյտի , վէ հէյէճանլը վէ պօլուգ պիր սէտա իլէ շու սէօզէրի եազտըրտը .

« Պիւթիւն իւմիալէրիմիզ՝ առէթա պիրէր հազըգաթրէնկինի ալմըշ իքէն , պիրտէն պիրէ մահվ օլտու : Բէննրբոն մէսէլէսի՝ շիմտիյէ գաաար իսթիմալ օլունան թէտապիրի մահիրանէ վէ իհթիյաթքեարանէ իսլաֆընտա օլարագ , պիւս պիւթիւն վէ պիր տահա գապիլի իյատէ օլ-

չից գրից միլիոնա զարիպ կիպի տիր . օ հայտե նե՞ իչուն մէյուս օլույօրսընըզ :

Աբբայ . - Ձիրա Դարրիէլէն պու հիպէ այէյհինտէ իզամէի տավա իտէճէյի մուհազզազ տըր . մէրգում չիմտի հիւրը վէ սէրպէսթ օլուպ , պիզիմ մէզասիտ վէ թէրթիպաթըմըզա վազըֆ , վէ քէնտիսինի էվլատյըզ համընա գապույ իտէն ֆամիլեասը էֆրատը իյէ մուհաթ օլտըղընսան , մէզքիւր հիպէ հէր նէ դատար գանունէն մուսատտագ օլսա տաթի , անը հիւքմսիւզ պրագմանըն շարէսինի պուլսպիլէճէք տիր . վէլ հասըլ , պիզիմ իչուն արթըզ հէր իւմիտ մահվ օլմուչ պիթմիչ տիր . հաթթա Բամայա մէյթուպ եաղրպ , պիր միւտտէթճիք Բարիստէն ուզազլաշմագ իւզրէ միւսաատէ թայէպ իթմէքլիյի պիլէ մուղթէզաի իհթիյաթտան ատտ իտէրիմ . զիրա պու շէհիր կէօզիւմէ ճէհէննէմ կիպի կէօրիւնիւյօր :

Բրէնսէս . - Ոհ , էվվէթ , արթըզ հիչ պիր իւմիտ գալմըչ օլմամալը քի , ատէթա պըրաղըպ գաշմայը թէրճիհ իտիյօրսընըզ . . . :

Աբբայ տ'էկրիլնեի պիւս պիւթիւն մէյուս վէ միւքէսուտէր օլմուչ վէ պու տարպէի տէհչէթպախչա քէնտիսինին պիւթիւն գուվվէթ վէ մէթանէթիւի պէրպատ իթմիչ պըրագմըչ ըտը . Պինաէն ալէյհ պիր մէյուսիյեթթի ազիմէ իլէ պիր զօլթուզ սանտայիէսի իւզէրինէ տիւչտիւ գալտըլ :

Մուհավէրաթը մէզքիւրէնին էսնաի ճէրէյանընտա , Բօսէն էսկի շապղասընը էլինտէ թուլթմըչ վէ իհթիրամքեարանէ պիչ սուրէթտէ գաբու եանընտա տուրմըչ ըտը . Աբբայ տ'էկրիլնեի իլէ բրէնսէս տրասընտա ճարի օլան միւլագաթըն պազը ֆըգարաթը էսնասընտա , մէրգումըն էպիւ շէհրէսինէ միւչապիհ օլան շէհրէսի քէմալը հիտտէթիւտէն իքի իւչ տէֆա խաֆիֆճէ գըզարտը , վէ գալպինտէքի մուհարէպաթը շէտիտէ սէպէպիյլէ օլաննա պանը պէյնինէ չըգըյօրմըչ կիպի կէօզիւնիւն կէվչէք գա-

նէրէք վէ թահգիրամիզ պիր սուրէթտէ Բօտէնի կէօսթէ-
րէրէք .

— Ձըլտըրտը՝ մը , նէ՞ օշտու . - տէտի :

Բրէնսէս . - Աֆիլ իտինիզ , պիչարէնին շու հարէքէթի՝
պու իչին պօզուլմուսընտան տօյայը հրաս իթտիյի ըզտը-
րասլը գայպինտէն նէչէթ իթմիչ օլմայը :

Արբայ . - (Ո՛ր թէ հաքքիմանէ պիր սուրէթտէ մասա .
յը կէօսթէրէրէք , թահգիրամիզ պիր սէտա իլէ .) Մատամ
բրէնսէսէ թէչէքքիւր իտինիզ տէ , եէրինիզէ ալտէթլէ
տէվամ իտինիզ . - տէտի :

Բօտէն՝ պու էմրէ տէ էհէմիլյեթ վէրմէյէրէք , շը-
մինէյէ թէգարրուպ իլլէտի , վէ եիւզիւնիւ էօթէյէ շէ-
վիրիպ գուպպէլի սըրթընը տօղրուլթտըգտան , վէ պա-
ճազլարը իւզէրինտէ տիքիլիպ տուրտըգտան սօնրա , իլի
եաղլը գունտըրայարընըն էպքէլէրինի եէրէ վուրարագ ,
էպքէլէրինի ըրտէնկօթընըն արգասընա գավուչտըրտը , վէ
պաշընը պիր էթէէ տօղրուլթարագ . տիք տիք արբայ
տ'էկրինեինին եիւզիւնէ պագտը : Բօտէն հէնուզ հիչ պիր
սէօզ սէօլլէմէմիչ իտի : Մա մաֆիհ , խաֆիֆէէ գըզարմըշ
օյան չիրքին վէ սօյգուն շէհրէսինտէ , քէնտի իգթիտար
վէ հայսիյեթի զաթիյէսի հազ գընտա օ տէրէնէ իթիմատ
վէ արբայ տ'էկրինեի հազ գընտա տա օ տէրէնէ հագա-
րէթ վէ քիսթախլըգ էսէրի կէօրիւլմէքտէ իտի քի , մար-
քի իլէ բրէնսէս շաչրըպ գայտըար : Քէնտիլէրինի պու
չիրքին վէ բինթի իխթիյարըն թահգիր հիլամ վէ նուֆու-
զընտա զանն իտիյօրլար ըտր :

Արբայ տ'էկրինեի քէնտի թարիդաթընըն ուսուլ վէ
ատաթընա էթիէ վագըֆի պուլընտըղընտան , քէնտի ալ-
չազ կէօնիւլլի սըրը քեաթիպինին հիչ պիր սէպէպ վէ եա
հիչ պիր հազգ պուլունմագսըզըն պիրտէն պիրէ պէօլլէ
պիր թէֆէվիլիզ (գերագանցութիւն) վէ աղամէթ տա-
վասընտա պուլունմաղա ճիւրէթ իտէպիլէնէյինէ ինանա .

մայաճագ սուրէթտէ պօզուլտու պիթտի : Իչին պու գա-
լըպու տէօրիւլէսի՝ ճէմիյեէթիմիզ իչուն մուվաֆֆազիյ-
եէթսիզլիքսէն տահա պէօլիք պիր պէլա , մուսիպէթէն-
կիզ պիր վագըա տըր . ճէմիյեէթիմիզին պու սէրվէթտէ
հուգուզը պուլլընմասը՝ մանկվի սուրէթտէ տախի աչի-
քեար վէ նագապիլի ինքեար տըր . զիրա ճէմիյեէթիմիզ
լէհինէ օլարագ զապթ ու մուսատէրէ օլունան էմվալտէն
պիր թագրիպ իյէ դասպ իտիլմիշ տիր Հուգուզըմըզը
միւտաֆաա վէ թէէմի իթմէք իչուն սօն տագրգայա գա-
տար հէր նէ միւմքին իսէ եարմըշ օլտըզըմուան , վիճուա-
նըմ պու խուսուսուա օլսուն բահաթ տըր : Լաքին թէք-
բար սէօլէրիմ քի պու սէրվէթի ճէսիմէ միւէպպէտէն վէ
գաթիլէն մահվ օլմուշ ատտ օլունմալը , վէ պատէզին
ֆիքիլտէն չըգարըմալը տըր : »

Արբայ տ'էկրինեի՝ պու սէօզլէրի եազտըրտըզը սըրա-
տա , սըրթընը Բօտէնէ չէվիրմիշ իտի : Բօտէն՝ եազմագտա
տէվամ իտէճէք եէրտէ , պիրտէն պիրէ այադա գալգրուպ
գայէմի մասանըն իւզէրինէ ֆրըլաթտըր : Մէրգումըն շու-
հարէքէթի նակէհանիսի իւզէրինէ արբայ տ'էկրինեի ար-
գասընա տէօնտիւ վէ քէմալը թէաճճիպլէ Բօտէնէ պա-
գարագ :

— Նէ՛ եարըլօրսըն , եահու . — տէյու սօրտու :

Բօտէն՝ եավաշ եավաշ չըմլինէյէ տօղրու իլէրիլէտի
վէ քէնտի քէնտինէ սէօլէնէրէք :

— Արթըգ պունա պիր նիհայէթ վէրմէլի . . . պու հէ-
րիֆ սայըգլսյօր . — տէտի :

Արբայ տ'էկրինեի Բօտէնին սի քի թիւնտէն պիր գաթ
տահա միթէաճճիպ օլարագ :

— Գագսանըզ ա . . . նէ՛ իչուն եէրինիզտէն գալգտը-
նըզ . . . սէօլէտիքլէրիմի նէ՛ իչուն եազմալօրսընըզ : — տէ-
յու թէքրար սիւսլ իյլէտի . պատէհու , քէնտիսի կիպի
հայրէթտէ գալմըշ օլան բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէյէ տէօ-

մամագտա ըտը . . . Մէրգում, Բօտէնին հէմ ճասուս վէ հէմտէ Թէճրի պէքեար պիր եարտըմըն օլմասը իհիթի մալտէն օլտըղընը . վէ ժէղի իթ թարիգաթընըն գավա նիյնի էսասիյեէսի իղթիգասընճա . պու կիպի մայէթ մէ մուրլարընըն էվվէլճէ *ԿԵՅԵՄԻՅԻ* սրՖաթըլլա նէզտինէ Թայեին օլունմըչ օլտըղարըր ամիրլէրինին իգիթտարսըղ լըղընը *ԿԵՕՐԱԲԱՅԵՐԻՆՍԱՆ* . անլէրի մէվգըր իղթիտարտան տիւշիւրիւպ մուվագգաթէն եէրինէ կէչմէք սէլահիյեէթի նի հաիզ օլտըղարընը կէճ . հէմտէ բէք կէճ անլայա պիլտի . Արբայ տ'էկրինեի պու գաննընտա եանըմայօր տու . Ճէմիյեէթին բէիսի ումու միսինտէն պէտ իյէ էյա լաթ մանասթըրլարընըն բուհանի բէիսլէրինէ վէ մէրթէպ նազըրլարընա գատար պիլ ճիւմլէ պաչլըճա ազալարը եան լարընտա . քէնտիլէրինին խապէրի օլմագսըղըն վէ սուրէ թա բէք քիւշի ք մէմուրիյեէթլէրտէ միւսթախտէմ ճասուսար պուլունուր քի . պունլար՝ վագթը լագըմընտա քէնտի մէմուրիյեէթլէրինի քէմալը մէհարէթլէ իյֆա . վէ Բօմա իլէ միւթէմատիյէն վէ տօղրուտան տօղրույա մու խապէրէ իտէրլէր .

Բօտէն պիրտէն պիրէ պու քիսվէթի թագընտըղընտա . արբայ տ'էկրինեինին պէր միւթատ միւթէքէպպիրանէ վէ միւթէ հաքքիմանէ օլան աթվար ու հարէքեաթը անինտէ տէյիշտի . վէ պու հալ քէնտիսինէ բէք աղրը կէլմէքլէ պէրապէր . իհիթիրամբեարանէ պիր թէրէտտիւտլէ .

— Գէնիմ շիմտիյէ գատար սիղէ էմր իթմիչ օլտըղըմ կիպի . պէսպէլլի շիմտի տէ սիղ պանա էմր իտէճէք սինիզ . - տէտի .

Բօտէն հիչ պիր ճէվասյ վէրմէքսիղին , ճէպինտէն՝ քեաղըալարը սէօքիւլմիւչ պիր ճըղտան չըգարտը վէ պու նըն իչլիտէն տախի իքի թարաֆը տամղալը պիր քեաղըտ ալըպ արբայ տ'էկրինեիյէ ուզաթտը . պու քեաղըտ իւզէրին տէ լաթին լիտանըլլա պիր գաչ սաթըրլ շէյ եազըլմըչ ըտըր .



ԲՈՒՏԵՆԻ ԳԵՅԵՄԻՅԻ ՍՈՒՐԵԹՅՈՒՄԵՆԻ

Արքայ տէկրինսի բեաղրտը այրոյ օգուտը տան սօն-
րա , տինտարանէ պիր իհիծիրամյա տաւտագլարրնա կէօ-
թիւրսիւ , վէ սրտէ հո թէրար Բօտէնէ ուղտթարադ ,
մազամր իհիծիրամտա մէրգուժն էօնիւնաէ էյիլտի .

Մարքի պաշընը եօգարը դալտրրարղընտա , լէհճէսի
հիտտէթ վէ մահճուպիյեէթինտէն դրպ դրրմրդր քեփչ-
միշ իտի . Քարիգաթընըն էվամիր վէ նէվահիսի էօնիւն .
տէ քեմալը իթաաթ վէ հիրմէթլէ պօյուն դրրմադա ա .
լըշմըշ ըտը ըսատա , պէօյլէ պիրտէն պիրէ մէվզըի իգ-
թիտարտան տիւշմէսի իւղէրինէ պէօյլէ պիր հիտտէթ
հրսս իթմէքտէ իտի Լարին հէքսի սրունտան իպա-
րէթ տէյիլ տիր . Քէնտիսի իլէ մատամ րրէնսէս արա-
սընտա վազը օլան միւնասէպաթը աշըղանէ հէր նէ գա-
տար միտտէթի մէսիտէտէն պէրու մունգաթի օլմուշ
ըտը ըսատա , րրէնսէս հէնուղ քէնտիսի իշուն պիր դա-
րրտան պտշղա պիր շէյ տէյիլ իտի . պինաէն ալէյհ ,
պիր գատըն հուղուրընտա պէօյլէ մուճիպի հազարէթ
պիր հալէ տիւշար օլմադ . քէնտիսինէ բէք աղըր կէլմէք-
տէ իտի . գիրա , մէրգուժ րուհպան սիլքինէ կիրմիշ օլ-
մազլա պէրապէր , ահվալը տիւնեէվիյէսի հէնուղ պիւս
պիւթիւն տէյիլմէմիշ իտի

Ռրէնսէս տը Սէն-Տիգիէ իսէ՝ ամիրին մէմուր վէ մէ-
մուրըն ամիր օլմասը կիպի նակէհանի պիր թէպէտտիւլ-
տէն միւքէստէր վէ մուղտարըպ կէօրիւնէճէք եէրտէ ,
քեմալը տըղգաթ վէ մէրազլա Բօտէնին եիւղիւնէ պազ-
մազտա ըտը . պիրա մէրգուժէ՝ գատըն . . . հէմտէ հա-
րիսի շան ու շէօհրէթ (փառասէր) պիր գատըն օլմազ
հայսիյեէթիլլէ , հէր տիւրլիւ ասհապը նուֆուլ վէ իգ-
թիտար ըլա իւլֆէթ բէյտա իթմէք արղուսընտա պու-
լընտըղընտան , պու գապիլ ահվալը գրտտիյեէթիլթիմալի
սէվէր իտի . պինսպէրին , ատէթա բաշալլրա բարշալարը
կիլինմիշ օլան պու բինթի վէ շիրքին ատէմին՝ տահա պիր

ազ էվվել հագիր պիր մեմոր ի բն . ճեմիյեթ ճե մի . սեյլեմ պուլունան ազ , ու զեքեմվեթի սայեսինտե , ճեմ սոյ վե հեմտե աթվարր նապիքեանեսի սեպեպիլլե ասըլ- զատե օյան վե պիր ազ էվվել ճեմիյեթ էօնունտե տե պեօյիք պիր էհեմիլլեթի պուլունան արբայ տ'էկրինեիյե հիւքմ իթմեքտե օլարղընը պեօյիք պիր մերագ վե տըգ- գաթյա սեյր իթմեքտե իտի . Բօտէն՝ մուհիմմ վե նու . ֆուզքեար պիր ատեմ օյմսոգ սըֆաթըլլա , բրենսէս նա- զարընտա արբայ տ'էկրինեիյեին զատուր ու հայսիյեթիինի պիւս պիթիւն մահվ իլլէտի .

Իլը մահճուպիյեթի տուլլուսը կէտիքտէն սօնրա , արբայ տ'էկրինեիյե յիպր ու ազամեթի ճերիհատար օյ- մուչ օլմագլա պերապեր , թալիին պիր ճիլվէի նակէհանի- սի իլէ քէնտի աոիրի օլմուչ օլան Բօտէնէ բզհարր հիւք- մեթ վե նէզաքեթ իթմեք իւզրե , օյանճա մէհարեթ վե իղզեթի նէֆսինի իթիմալ իթմեյե պաշլատը . Լաքին ճասուսը մէրգում , պու կիպի աթվարր նապիքեանէյե թագաիր իթմեյե վե եա թանըմաղա մուգթետիր օլմա- տըղընտան . էվվելլե ճերիհատար օլան հայսիյեթի զա- թիլլեթիին ինթիգամընը ալմագ նիյեթիլլե տէյիլ , պէլթ քէնտի գըլմեթ վե իղթիտարընա իթիմատը պուլունտը- զընտան , պու մեմուրիյեթի ճետիտէսինէ կէշ-իյեթտե սերթ , մաղրուրանէ վե միլթէհաքրիմանէ պիր թավր քէսպ իլլէտի . զիրա , արբայ տ'էկրինեի իլէ ուզօւն միւս- աթ պիրիքտե պուլընմըչ օլմասըլլա , մէրգումըն նէ տէրեճէլէրտե պուլունտըղընը անլայապիլմիչ իտի .

Արբայ տ'էկրինեի ֆեվգ էլ ատե իհթիրում վե թէ- վագու իլէ Բօտէնէ խիթապէն .

— Բօմայա կէօնտերիլմէք իւզլի սիզէ պիր վարագա եազտըրտըղլմաա , գալէմի էլինիզսին ֆըրլաթրպ աթ- տընը . . . հանկը խուսուստս եանլըչ հարեքեթ իթմիչ օլտըղըմը լուիթֆէն սեօլլէր միոնիզ . - տէտի .

Բօտէն . - (Գէսկին վե գաթի պիր սէտա իլէ , ճե- վապէն .) Շիմաի անլաթըրըմ . . . պէն միւտտեթի մէտի- տէտէն պերու պու իչին սիզին իղթիտարընըզըն ֆեվգին- տե օլտըղընը անլամըչ ըտըմ . . . Լաքին օլ պապտե հիչ պիր միւլահագա տերմիյան իթմէքսիզին իթիլյարը սիւ- քիւթ իտիյօրտում . . . մա մաֆիհ , նէ գատար խաթա- լարտա պուլունտընը . . . հիլլե վե տէսիսէ իճատընտա նէ գատար չօլբաճա հարեքեթ իթտինիզ . . . պու իչի պաշա չըգարմագ իչուն իսթիմալ վե իթթիխազ իթտիյինիզ թէ- տպիրլէր նէ գատար գապա վե նուպեմահալ իտիլէր . . .

Արբայ . - (Սուրեթս կէօսթէրտիյի իթաաթը արա- սընտան ըզտըրտպը գալպի կէօրիւնմէքլէ պերապեր , լա- թիֆ պիր սէտա իլէ .) Կագը օլան թէքտիրաթընըզը ան- լայամայօրըմ . . . վասիյեթնամէնին զէյլի մէյտանա չըգ- մամըչ օլսա իտի , մուվաֆֆագիյեթի մուհագգագ տէյիլ մի իտի . . . Շու սըրատա մուսխագա իթմեքտե օլտը- զընը թէտապիրին իթթիխագընտա սիզտե իչթիրաք վե մուսվէնէթ իթմէտիսիզ մի .

Բօտէն . - Օ վագթ սիզ էմր իտեր իտինիզ , տէն տէ իթաաթ կէօսթէրիյի իտիմ . պունտան պաշգա , մուվաֆ- ֆագ օլմագ իւզէրէ իտինիզ . . . Լաքին պու մուվաֆֆա- գիյեթի իթթիխազ իթտիյինիզ թէտապիրտէն նաչի տէ- յիլ իտի . զիրա թէտապիրի մէզքիւրէ • տէրեճէ չօլտըլլեք վե գապալըգ էսերի իտի քի . . .

Արբայ . - (Բօտէնին սէօզիւնիւ քեռերէք .) Լաքին , բէք շիտտեթլի իսան գուլլանըյարթը , մօսիէօ .

Բօտէն . - Գուլլանտըղըմ իսան շիտտեթլի տէյիլ , ատիլանէ տիր . . . Գիր քիմսէյի պիր օտայա գաբաթմագ վե պատէհու գաբույր իրի տէֆա սիւրկիւլէմէք իչուն խարիզ իւլ ատե պիր մէհարեթ մի լուզըմ տըր . . . Աէզ- լէյինիզ , պունտան պաշգա պիր շէյ եաբաընը՞ զմը . . . եաբամտընը , ժէնէրուլ Սիմոնըն գըզարընը Լիքսիգատա

պիր հասպտանէ, յէ ամ տրրտրորդ, պատէհու Բարխէ կէ-
տիքլէրիճան մանասթըրտա գարաթարնորդ, քէղայիք Ա.ա.
րիէն տը Գարտովիլի սէ թիմարխանէտէ հապս իթտինիդ,
Գուշ-Թու-նիլի հապսա ամ տրրտրորդ վէ ճալմայը ու-
յուշտրրըճը պիր իյաճյա ույութարնորդ . . . Գունճա թէ-
տապիրի իհթիյաթ.քնարանէ արատընտա աղիյանէ վէ էմ-
նիյէթի պիր թէտպիր վար րաա . . . օ տա՝ Ա. Հարտիլի Բա-
րխտէն եիրագլաթմագ իչուն գ ուլլանըլան թէտպիր տիր .
զիրա պու թէտպիր մատտի օյմայրպ, մանճվի տիր . . .
Տիկէր թէտպիրլէրինիդէ կէլինճէ, պունյարըն քնաֆֆէսի
տէ ազըլսըգճա, շիւպհէլի վէ թէհլիթէլի շէյլէր իտի .
սէպէ պ. շուքի, քնաֆֆէսի տէ ճէպրի իտիլէր . լարին
ճէպրէ գարըր ճէպր իլէ մուգապէլէ օյունաճաղը մալիւ-
մինիդ տիր . օ հայտէ իչ գարանլըղտա կէօրիւպ եիւրիւ-
յէն շէվիք, մահիր վէ սէպաթ.քնարա տտէմլէրին միւճատէ-
լէսինէ միւճասիլ օյմայրպ, կիւնտիւզ վազթընտա թալ-
չան քիլիտիլլէ գարաւարը աչան խրրսըղլարըն միւնաղաա-
սընտան իպարէթ վալըր, պիդ իսէ միւթէմատիյէն հարէ-
քէթ իթմէլլէ պէրապէր, քէնտիմիլի կիզլէմէլլէ վէ իճ-
րաաթըլըղըն էսէրինի մահվ իթմէլլէ շայըլմալըլըլ . լա-
քին սիզ վահշիյանէ վէ բաթըլլտըլըր թէտպիրլէր իսթիմա-
լիլլէ ումուճըն նազարը աըզգաթըրը ի գէրիմիզէ ճէլպ
իթմէլլիլլի տահա ղիյատէ մուվաֆրըր մասյահաթ պուլ-
տըրըլ, վէ էսրարը վազըլայը սէթըր իտէպիլմէք իչուն,
գարաղօլ նէֆէրլէրինի, բօլիս գօմիսէլլէրինի վէ հասյա-
խաւէ պէքհիլէրինի քէնտիլիդէ հէմթէօհմէթ իթթիլազ
իթտինիդ, ֆագաթ պունյար աճընաճաղ հայլէր տիր,
Գու շօրալըղլարըրնորդ եայըրըլ բարյազ պիր մուվաֆֆա-
ղիյէթէլլէ գօղիլիլլէ աֆիլ օլտպիլիլլի իտի իսէ աէ, պու մու-
վաֆֆագիլլէթէ տէ մաղհար օլամատըրնորդ . . .

Մատամ տը Ուն-Տիղիէ Բօտէնին աչըղ վէ գաթի
սէօղլէրինտէն հըսս իթտիլի հայլէթի սէթըր իտէմէ շէրէք

« Հագգը վար տըր » մանասընը իյմա իտէր պիր շէհրէ ի-
լէ քէնտի աչըղը սապըգընըն եիւզիւնէ պագտըղընտան,
արբայ ա'էկրիննի սօն տէրէճէ տիլկիր օլարագ տէ-
տի քի .

— Միւլահագա վէ մուհաքէմէնիղտէ բէք ղիյատէ
շիտտէթ կէօսթէրլիլլարնըլ, մօսիէօ, վէ սիզէ պօրճու
օլտըղըր հիւրմէթ վէ լիայէթլէ պէրապէր պէյան իտէ-
րիմ քի, պէն ալըշըգ տէլիլ իմ . . .

Բօտէն . - (Արբայ ա'էկրիննիինն սէօղիւնիւ քէսէրէք,
սէրթ պիր շէհրէ իլէ .) Տահա բէք շօղ շէյլէրէ տէ ալը-
շըղ տէլիլ սիւնիզ ալմա, կիտէ կիտէ ալըշըրսընըլ . . .
Նիմտիլլէ գատար սիզ քէնտի լիյագաթ վէ գըլմէթի զա-
թիլլէնիդ հագգընտա բէք եանլըշ պիր ֆիքրտէ պուլուճը-
յօրտընըլ, սիղտէ էսկի պիր ճէնճի վէ պիր տիւնեարէ-
րէսթ մայասը վար տըր քի, տախմա գայնար, մայայանըր,
վէ գուվլէի աղիլլէնիդէ լիւզուճը տէրքեար օյան պէրրագ-
լըղը, ֆէրասէթի մահվ ու զաիլ իտէր . . . Վագթըլլա
կիւղէլ վէ խօշմէշրէպ պիր սսքէր իտինիզ, մուհարէպէլէ-
րէ, շէնլիլլէրէ, էյլէնճէլլէրէ կիտէր իտինիզ, գատըն-
լարլա տիւշիւպ գալղար ըտընըլ . . . Գունլար սիզի նըս-
ֆէն աչընտըրմըլ օլտըղլարընտան, պունտան պէզլէ պիր
մայէթ մէմուրընտան պաչգա պիր շէլ օլամագսընըլ, սի-
զին մուհաքէմէնիդ կէօրիլմիւշ պիթմիշ տիր, Սիզ կէրէք
ինսանլարը վէ կէրէք վուգուաթըր թահթը հիլլիւ-
նէ ալան ֆէրասէթ վէ շիտտէթի ղէքեայա ապա մալիք
օլամագսընըլ, Գէնիմ պու ֆէրասէթ վէ շիտտէթի ղէ-
քեայա մալիք օլտըղըմին սէպէպի շու տըր քի, պէն քէն-
տիմի մահգա ճէմիլլէթիլլիլլին խըտմէթինէ հասր իտէրէք,
տախմա շիրքինլիլլէ, մուրտարլըղ վէ պէքեարէթ (կուսու-
թիւն) իչիւտէ գալտըմ . . . էվլէթ, պէքեարէթ իչինտէ
գալտըմ . . . պէնիմ սիլիլլին էրրէլլիլլէ գուվլէթիմ հէ-
նուզ պագը տըր . . .

Բօտէն՝ պու սեօզէրի քիւսթախանէ պիւ սուրէթտէ սեօլէտիյի գեման, հազրգաթէն բէք տէհչէթի կէրիւն մէքտէ իտի: Բրէնսէս իսէ՝ մէրգուճըն կէօսթէրտիյի քիւս. թախլըգ վէ հիտտէթմիճազլըգտան տօլայը հայրան օլտու գալտը:

Արբայ տ'էկրինեի՝ պու շէյթանի մախուզըն հիւքմ ու նուֆուզընա շար նաչար մաղուպ օլմագտա պուլընտըղընը հըսս իտէրէք, սօնընը պիւ թէճրիւպէ տահա իճրա իթմէք իսթէյիպ:

— Ոիգէ պիւ շէյ սեօլէյիմ մի, մօսիէ, պու կիպի մադրուրանէ վէ քիւսթախանէ սեօզէր ճէսարէթ վէ իգ. թիտարա տէյի սայրուճագ, սահիպի ճէսարէթ վէ իգ. թիտար օլտըղընըղը՝ կէօրէճէյինիզ իչլէր իսպաթ իտէճէք տիր:

Բօտէն. - (Պարիտանէ պիւ սուրէթտէ.) Լիվլէթ, կէօրէճէյիմ իչլէր իսպաթ իտէճէք տիր... վէ պիլի՛ր միսինիզ հանկը իչլէր... սիգին պէօլէ ալազճասընա պըրազմը օլտըղընըղ իչլէր:

Արբայ տ'էկրինեի Բօտէնին պու տէրէճէ քիւսթախ. լըղընտան շաչըմըզ գալմըզ օլուպ, ճէվապ վէրէճէք հիչ պիւ քէյիմէ պուլամատըղընտան, բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէ սէօզէ գարըչարագ:

— Ե՛կ սեօլէյօլսընըզ. - տէյու հայգրտը:

Բօտէն. - Սէօլէյօլսըմ քիւ սիգին մուվաֆֆագիյեթէթ. բէգիւ օլաճաղընտան մէյուս օլտըղընըզ միւրաս իչինի պէն մի. քէմմէյէն պաչա չըգարաճաղըմ:

Արբայ. - Սի՛զ մի...:

Բօտէն. - Լիվլէթ, պէն...:

Արբայ. - Լաքին գուլլանտըղըմըզ թէտապիրի տէ. սիսէքեարանէ մէյտանա չըգմատը մը:

Բօտէն. - Ճահա էյի եա... անլէրտէն տահա մա. հիրանէ թէտապիրլէր իճատընա մէճպուր օլուրըզ:

Արբայ. - Լաքին պիգէ էֆիյեթ իթմէզլէր:

Բօտէն. - Ճահա էյի եա... Են գիյատէ կիւճիւք. Լէ հասըլ օլան մուվաֆֆագիյեթէթէր Են էֆիյեթլէրի սայրլապիլիր:

Արբայ. - Նասըլ... խիյաֆր գանուն օլմագ չիւպ. հէսինտէն արի օլմայան հիպէտէն թիւճու իթմէմէօի իչուն Գաբրիէյի իգնա՝ մը իտէճէքսինիզ:

Բօտէն. - Ճէմիյեթի մահրում իթմէք իսթէնիլէն ի. քի եիւզ օն իքի միլիոն ֆրանքր պէն ճէմիյեթին սամտըղընա իտիսայ իթմէյի թէահհիւտ իտէրիմ. թէահհիւտիմ բէք սատէ տէյի մի տիր:

Արբայ. - Էվլէթ, միւմքինսիզ օլտըղը գատար տա սատէ տիր:

Բօտէն. - Պէն տէ սիգէ սեօլէյօլսըմ քի, միւմքին տիր... վէ միւմքին օլմասը լազըմ տրը... անլայօր մըսընըզ, (Ճահա գիյատէ քէսպի գուվլէթ իտէրէք, վէ հիտտէթինտէն էօլիւ շէհրէսինէ միւչապիհ օլան շէհրէսի խաֆիֆճէ գըզարարագ.) Լաքին սիգին ազլընըզ գըսա օլտըղընտան, օլայանմագա մահայ օլմատըղընը անլայամա. յօրսընըզ... պու իքի եիւզ օն իքի միլիոն ֆրանքր պի. զիմ էլիմիգէ կէչէճէք վէ օհայտէ նուֆուզը թէհաքրիմ. քեարանէմիզ Ֆրանսատա եէնիտէն հիւքմֆէրմա օլաճագ տրը. գիրա թիչվէթ վէ մէնֆաւթ մասը սայրլան պէօլէ պիւ ասրտա, պու սէրվէթի ճէսիմէ իլէ պիւ հիւյիւմէթ սաթըն ալըրըզ, վէ էկէր հիւքիւմէթի մէզրիւրէ բէք պէ. հայը վէ եա իսթիհսալի կիւճ օլուրսա, պիւ մուհարէպէի տախիլիյեթ վիւճուտէ կէթիլիր, հիւքիւմէթի հազրիէյի թար ու մար իտէր, վէ պիգիմ հազիգի իլթիճակեհահըմըզ օլան Պուրպոնյար հիւքիւմէթինի տէ մէվլըի իգթիտա. րա կէչիլիլիզ. գիրա պու հիւքիւմէթ պիգէ բէք շօզ շէյ պօրճու օլտըղընտան, հէր իսթէտիլիմիգի եարաճագ տրը:

Բրէնսէս . - (Հայրէթինտէն էլէրինի պիրի պիրինէ
գավուչտրրարագ .) Ոնա շիւպհէ եօգ .

Բօտէն . - Էկէր , մուղայիրի օլարագ , պու իրի երիզ
օն իրի միլին ֆրանը Բէննրբոն ֆամիլեասընըն վարիսլե-
րինէ գայաճագ օլուրսա , մահվ վէ ինգրրագըմրգ մու-
հագղագ տրր . գիրա գարչըմըգտա ազղըն վէ տէհչէթի
տիւ շմէնդէրաէն միւրէքքէպ գուվիթի պիր օլուրմըգ վար
տրր . . . Բէննրբոնըն թէէսիս վէ թէչրիլինի թամիլի
լյլէտիլի ճէմիլեթի խայրիլեէ հագգընտարի ամայր մէք-
րուհէսինի իշիթ մէտիլիգ մի . անըն մէլուն սիլսիլէսի պու
ճէմիլեթի խայրիլեէլի ճայիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ
վիւճուտէ կէթիլէ մէղլէր մի . օղէման պու միլինյար էթ-
րաֆընտա թօրանաճագ գուվիթիլի պիր քէրէ խաթը-
րա կէթիլիլիլ . էվիլէն՝ գըղարը նամընա հարէքէ-
թէ պաշայաճագ օլան մարէչալ Սիմոնը տիւ շիւնիւնիլ .
մէրգում պայաղը պիր աաէմ էվլատը օլտրղը հայտէ ,
տուգայրգ իւնվանընը իհրագ իթմիշ օլտրղընտան , խայր-
իւզէրինտէ պէօլիք պիր նուֆուղը օլաճագ տրր . զի-
րա , ասքէրլիք բուհը վէ Պանարարթ թարաֆտարլըղը է-
հայի նաղարբասա հէնուզ շէրէֆ վէ հայսիլեթիլինի ղաիպ
իթմէմիշ տիր . Սանիլէն հուրրիլեթ վէ իսթիլլալ թա-
րաֆտարը վէ էֆքեարը միւնէվիլէրէ սահիպի օլան Թրան-
սուա Հարաիլի տիւ շիւնիւնիլ . պու ատէմ ֆասլիլիլա-
ճըլար միլանընտա պիր նուճուէի քէմայ օլուպ , սէնա-
աթքեարլարըն թէր-գըղ վէ սաասէթի հայինէ աշըգ տրր
Սայիսէն՝ Գարրիլէ տը Բէննրբոն կէլիր . պու սա քէրէմ-
քեար պիր բարագ օլուպ , ավամըն տէտիլի կիպի ինճիլի
գատիմին բէսուլը (առաքեալ) , Բիլիսէնին ասրլգատէկեան
հիւքիւմէթիլինէ գարչը ալամ հիւքիւմէթիլինն մէպուսը ,
զէնկին պիր բիսպոբոսա գարչը ֆագըր պիր բարաղըն վէ-
քիլի , խայըն պիր ճէպպարա (բռնաւոր) գարչը ճէնապը
Հագգըն շալըչգան պիր գուլը վէ հէր տիւրլիւ իւսուվ-

վէթ (եղբայրութիւն) , հուրրիլեթ վէ թէրագըր ֆիլի-
լէրինին նաչիրի տիր . նէչրի էֆքեարա խըտմէթ իթմէսի
իսէ՝ իսթիլլալճույանէ պիր բօլիթիգա նամընա օլմայրպ ,
պէլիլի Հագրէթի Իսա նամընա , մէրհամէթ , մուհայպէթ
վէ սուլի մէնպար օլան պիր մէղհէպ նամընա վագը օ-
լուր , Բապիէն՝ Ատրիէն տը Գարտօվիլ կէլիր . պու գըղ
նէզաքէթ , զարաֆէթ վէ մէլահէթ նուճուէսի վէ հէր
տիւրլիւ ղէվիլեթաթը ճիւմանիլիէ աշըղըսը պիր մախուգ
օլուպ , պու ղէվիլեթաթը թասֆիլիլ (մարքել) իլէ իլահիլ-
եթ տէրէճէսինէ շըգարմագ իտտիսարնտա պուլուն-
մագտա տրր . Սէրգուճէնին ազլ ու ղէքիավէթի , ճէսա-
րէթ վէ մէթանէթի հագգընտա սլահաս կիրիլիլէք իսթէ-
մէմ՝ սիլ պուլարը բէր ալէա թագտիր իթմիլիլիլ տիր
Պինաէն ալէյհ՝ ճէսէպէն ասըլգատէ , գալպէն խայրըն
մուհիպպի վէ խայալէն տէ շա՛իր օլան պու գըղճըղագ
գատար թէհիլիլի պիր մախուգ օլամայաճագընը սիլ տէ
թէսլիմ իտէրսիլիլ , թամիսէն՝ բրէնս ճալմա կէլիր . պու
տէլիլիլ անլը՝ ղահրաման , քիւսթախ , հէր շէյէ հագըր վէ
ամատէ պիր քիմսէ օլուպ , մէտէնիլեթ էօմիլինին ղա-
վաիս վէ շէրայիթիլինտէն պի խասլէր տիր . կէրէք ըղհարը
ատալիլի վէ խուսուճէթտէ , կէրէք արղը խուլուս վէ
մուհայպէթտէ իֆրաթ տէրէճէսինէ վարըր . վէլ հասրլ
քէնտիլիլի գուլլանմանըն եօլունը պիլէն պիր ատէմ ի-
չուն տէհչէթի պիր ալէթ օլասլիլիր . . . իհիլեթ , պու
մէքրուհ ֆամիլեասա էհէմիլեթտէն արի հիշ քիմսէ եօգ
տուր . հաթթա շու սէֆիհ Գուշ-թու-նիւ պիլէ , հէր նէ
գատար շախտէն հիշ պիր գըլմէթ վէ էհէմիլեթի եօլ
իսէ տէ , պիճէնապ վէ հուրրիլեթ թարաֆտարը օլան-
լարլա իւլիլի վէ միւնասէպէթ բէյտա իտէրէք թէրպիլիլ
օլաճագ վէ թէմիլլէնէճէք օլուրսա , պու իլիլիլաք մէ-
սէլէսինտէ սէնաաթքեար սըֆուլլալ պէօլիլ պիր նու-
ֆուգ վէ իգթիտարը օլասլիլիր . . . իլիլէ , քէնտիլեթիլինի

սօյմագ նիյէթինտէ պուրնտըղըրզ իչուն պիզէ գարչը ֆէվզ էլատէ հիտտէթլէնմիշ օլան պու ատէմլէր՝ Բէն-նըբոնըն խայրնանէ նասիհաթլարընա սալիք օլարագ, (պու պապտէ հիշ շիւպհէմ եօգ տըր) պիւթիւն գուվվէթլէրիւնի վէ պիւթիւն վասըթալարընը պու սէրվէթի ճէսիմէնին էթրաֆընա թօրլայաճագ վէ անըն գուվվէթիւնի եիւզ միսլէ իսլլաղ իլէ, պիզէ վէ ճէմիյեթիւն նիլամաթընա գարչը պիր մուհարէպէի շէտիտէ աչաճագ օլուրլարսա, պիզիմ էն թէհլիքէլի վէ էն ազղըն տիւշմէնլէրիմիզ օլմայաճագլար մը տըր, Սիզէ աչըգտան աչըղա սէօյլէյօրըմ քի, ճէմիյեթիմիզ հիշ պիր վազթ պու գատար պէօլիւք պիր թէհլիքէ իչինտէ պուրնմամըշ տըր, էվվէթ, պու մէնէ ճէմիյեթիմիզ իչուն հայաթ վէ մէմաթ մէսէլէսի տիր, պինաէն ալէյհ, շու սաաթտա միւտաֆաաի նէֆս իթմէք տէյի, պէլքի պու լանէթլի Բէննըբոն ֆամիլեա սընը մահվ իտիպ միլիոնլարը եէտի թասարրուֆըմըղա կէչիրմէք իւզրէ հիւճիւմ իթմէք լազըմ կէլիյօր:

Բօտէնին խլաֆը միւթատը օլարագ բէք շիտտէթլի պիր հէյէճան իլէ իրատ իթմիշ օլտըղը պու սէօզլէր իւզէրինէ, բրէնսէս իլէ աբբայ տ'երինեի շաչղըն շաչղըն պիր պիրինէ պաղըչտըլար:

Աբբայ տ'երինեի, - (Բօտէնէ խիթապէն) Մարիոս տը Բէննըբոնըն թէէսիսինի թաւսիյէ իյլէտիյի ճէմիյեթի խայրիյեէնին պու թէհլիքէլի նէթիճէլէրինի տիւշիւնէմէմիշ օլտըղըմը իթիրաֆ իտէրիմ, Բէննըբոնըն վարիսլէրինին թապիաթլարընա նազարէն, թէսաւվուրաթը վահիյէտէն իպարէթ օլան պու ֆիքրի մէվզըրի իճրայա Կօյմաղա շաչըչաճագլարընա շիմտի պէն տէ ինանըյօրըմ, . . . թէհլիքէ բէք պէօյիւք վէ բէք թէհտիտամիզ տիր, պու թէհլիքէլին էօնիւնիւ քէստիրմէք իչուն, . . . ճէ՛ Եաբմալը:

Բօտէն, - նէ սէօյլէյօրսընըղ, մօսիէօ, պիզ ճալմա կիպի ճահի, գահրաման վէ աթէչմէչրէպ, Ատրիէն տը

Գարտօվիլ կիպի շէհվէթբերէսթ վէ աճայիպ, Բօզ վէ Պըլանշ կիպի սատէտիլ վէ սաֆտէրուն, Փրանսուա Հարաի կիպի խուլուսքեար վէ սատագաթշիար, բաբազ Գարրիէլ կիպի սաֆ վէ մէլէքիսըսլէթ վէ Գուշ-թու-նիւ կիպի գապա վէ սէֆիհ թապիաթլարա գարչը պուլուըյօրսընըղ տա տահա նէ եաբմալը տէյու սիւալ մը իտլյօրսընըղ . . .

Աբբայ, - Փիլ հագըգա նէ՛ տէմէք իսթէտիյինիզի անլայամայօրըմ:

Բօտէն, - (Հագարէթամիզ պիր թավր ըլա) Էօյլէ օլտըղընա ինանըրըմ, պու իչտէ մէշհուտ օլան հարէքեաթ վէ մուամէլաթընըղ նէ՛ տէմէք իսթէտիյիմի անլայամաաըղընըղը իսպաթէ քեաֆի տիր, . . . Սիզ նէճիպ, ալիւնէնապ վէ եիւքսէք թապիաթլարա գարչը մուամէլէ իտէճէք եէրտէ, զայէթ գապա մէվհուսըղ վէ թէտպիրլէրէ միւրաճաաթ իթտինիզ, պու թապիաթլար՝ պիր կիւն պիրլէշէրէք տէհշէթլի պիր ճէմիյեթ թէչքիլ իտէպիլիլէր իսէտէ, շիմտիլիք եէքտիկէրինտէն այրը վէ եայընըղ օլտըղլարընտան, հէր տիւրիւ գուհուրաթա, իլլֆալաթա, ճազիպէլէրէ վէ հիւճիւմլէրէ թէսլիմ օլաճագլար տըր, նիհայէթ նէ՛ տէմէք իսթէտիյիմի անլատընըղ մը . . . Խայր, հէնուզ անլայամատընըղ, (Ումուզլարընըղ գալտըրարագ) Սէօյլէյիլիզ պազալըմ, ինսան մէյուսիյեթիտէն էօլիւր միւ էօլմէզ մի:

Աբբայ, - Էօլիւր:

Բօտէն, - Սատտէթ պախշ պիր մուհապպէթէ մուգապիլ վազիֆէի շիւքրանիյեթիւն իյֆասը իչուն, սէմահէթ վէ սէխավէթիւն տէրէճէի նիհայէսինէ գատար կիտլէպիլիւր մի կիտլէմէզ մի:

Աբբայ, - Էվվէթ, կիտլէպիլիւր:

Բօտէն, - Իօ՞ղ մը տըր էօյլէ տէհշէթլի մուվաֆֆագիյեթիսիզիլէրի, անլէրին պատի օլաճապը մահճուպիլ-

եկեթտէն գուրթուլմագ իւզրէ ինսան թէլէֆի նէֆսէ դա.
րար վերին :

Աբբայ . - Էվվէթ , վար տրր :

Բօտէն . - Ձէվգիյաթը շէհվանիյէնին իֆրաթ տէրէ.
ճէսինէ վարմագլա , ինսան՝ աղըր աղըր ճան շէրիշէրէր ,
տօղրու մէզարիսթանա կիթմէզ մի :

Աբբայ . - Էվվէթ , կիտէր :

Բօտէն . - Իօ՞գ մը տրր էօյլէ տէհշէթլի հալլէր .բի ,
էն ղիյատէ տիւննարէրէսթ , սէպաթ.քետար վէ է՛ն ղիյատէ
տին տիւշմէնի օլան ատէմլէր մէյուս վէ բէրիշան օլարագ
կէլիպ քէօր քէօրիւնէ քիլիսէնին աղուշընա աթըլսընլար ,
վէ շարապը մուգատտէս վէ տուա ուղուրընսա տիւննա.
նըն էն պէօյիւք սէրվէթլէրլինի ֆէտա իթսինլէր :

Աբբայ . - Էվվէթ , վար տրր :

Բօտէն . - Խիւասա՛ եօ՞գ մը տրր էօյլէ պին տիւրիւ
հալլէր .բի , հըսսիյեաթ վէ մէյիյեաթըն աքսը թէէսիրի
էրքէյին վէ եա գատընըն էօմիւնտէ ղարիպ ղարիպ թէ.
պէտտիւլէր , տէհշէթլի նէթիճէլէր հուսուլէ կէթիրսին :

Աբբայ . - Էվվէթ , վար տրր :

Բօտէն . - Օ հալտէ շնէ՛ Խարմայր յ տէյուս նէ՛ իչուս
սօրըյօրսընըզ , Խէսէլա , պու Բէննրբոն ֆամիլեասընըն էն
թէհլիքէլի աղասը՝ պու կիւն նէֆրէթ ու խթիքրաս իյ.
լէսիյի վէ Դարրիէլին տախի պու կիւն այրըլմըշ օլտըղը
ճէմիյեթիմիզէ տախիլ օլմագ իւզրէ իւշ այ կէշմէզսէն
էվվէլ կէլիպ այաղըմըզա գարանտճագ օլուրսա , օ հալտէ
նէ՛ սէօյլէյէճէքսինիզ :

Աբբայ . - Գու միւմքինսիզ տիր , միւմքինսիզ . . . :

Բօտէն . - Միւմքինսիզ մի տիր . . . պուստան օն պէշ
սէնէ մուգատտէմ սիզ ճէ՛ խսինիզ . տինսիզ վէ սէֆիհ
պիր տիւննարէրէսթ տէյլի մի իտինիզ . . . վէ ֆագաթ
կէլիպ պիշիմ՝ գուճաղըմըզա աթըլտընըզ , վէ պիթիւն
սէրվէթլինիզ պիշիմ՝ եէտի թասարուֆըմըզա կէշսի . . . :

Պիզ պունճա բրկնայերի, հիւքմտարյարը վէ բարայարը
 թահթը իթասաթըմրդա ալմրչ վէ մալլուպ վէ մահթիւմ
 իթմիչիզ տիր. պիզիմ խարիճիմիղտէ օյարաղ բարյամագ-
 տա օյան էն միւքէմէլ վէ էն միւքէլլէֆ գէքեալէթ աս-
 հապրնը՝ ճէմիյեթթիմիզ իչինտէ սէօնտիւրմիւչ, մահվ իթ-
 միչիզ տիր. հէման իքի ճիհանը պիրտէն թահթը հիւք-
 միւմիւզէ ալմրչ, վէ պունճա խուսուճէթլէր, պունճա ա-
 տալէթլէր վէ պունճա թատղիպլէր արասրնտան կէչէ-
 րէք, պու կիւնէ դատար գուվլէթ, սերվթ վէ տէհչէ-
 թիմիղէ գէրրէճէ խալէլ կէթիւրմէքսիզին տէվամ իտէպիւ-
 միչիզ տիր. շու հալտէ շիմտի պիզի թէհլիքէլի պիր սու-
 րէթտէ թէհտիտ իթմէքտէ օյան պիր ֆամիլէսայր մը բէն-
 շէմիզէ կէչիւրէմէյէճէյիզ. չօյրաճա թէտպիրլէր վէ մու-
 խաթարալը ճինայէթլէր իճրա իթմէքսիզին, միլիոնլարը է-
 լէ կէչիւրմէք իչուն լիւզուճը տէրքեար օյան մէհարէթ վէ
 էհլիյեթթ պիղտէ մէֆգո՛ւտ մը սըր. հրսսիյեաթը ինսա-
 նիյեէնին՝ սուրէթի մահիրանէտէ թէրթիպ վէ թահրիք օ-
 լունուպ պիրի պիրինէ շարքըշարքըլտըգտա վիւճուտէ կէ-
 թիւրէճէյի թէտապիրի միւհլիքէյի պի՛ւմէյօր մըսըլըզ. . .
 (Ղարիպ պիր թէպէտիւմէ .) Էկէր հէր շէյէ գատիր օչն
 եարտըմճը հրսսիյեաթը մէզքիւրէնին շիտտէթլինի ար-
 թըրուճագ օլուրսա, պու հէլաք իչի տահա զիյատէ գօ-
 լայլլաշրր :

Աբրայ տէկրիհնի՝ բրէնսէս տը Սէն-Տիգիէ կիպի պէօ-
 յիւք պիր հալլէթ վէ տէհչէթէ տիւչար օլմուչ օլտըղընսան.
 — Էյ պու եարտըմճը քիմ տիր. — տէյու սօրտու :
 Բօտէն . - (Աբրանըն սէօզիւնէ ճէվապ վէրմէքսիզին .)
 Էվլէթ, էկէր պու տէհչէթլի եարտըմճը իմտատըմըգա
 եթթիչէճէք օլուրսա, պէօյիք թէպէտտիլլէր հուսուլէ
 կէթիւրէպիլիւր, էն ազղընլարը գօրգագ, էն սի՛նսիզլէրի
 տինտար վէ էն քէրէմքեարլարը վահչի վէ զալըմ իտէ-
 պիլիւր

Բրէնսէս . - (Միւսկէմ պիր տէհչէթէ տիւչար օլա-
րագ .) Լաքին հէր շէյէ մուգթէտիր օլան պու եարտըմ-
նը քիմ տիր

Բօտէն . - (Տախմա Ֆիւթուրսըզ վէ սօլղուն պիր շէհ-
րէ իլէ .) Եկէր իմտտարմըզա շիթուպ իտէճէք օլուրսա , էն
զիյատէ կէնն վէ գուվվէթլի օլանյար պիլէ՝ նան շէքիլմէք
րատտէսինին սօն տագրգասընա վասըլ օլան ատէմլէր կի-
պի հէր ան էօլիւմ թէհիթէսինտէ պուլունըլար

Բօտէն պու մէնղարէյի բէք տէհչէթլի պիր սուրէթ-
տէ թասվիր իթտիյինտէն , արբայ տ'կրիննիին շէհրէսի
էօլիւ շէհրէտի կիպի սօլմուշ վէ կիթտիթէ տէհչէթի արթ-
մագտա պուլընմըշ օլտըղը հայտէ .

— Լաքին պու եարտըմնը . - տէյու թէքրար սիւալ
իյլէտի :

Բօտէն . - Նիհայէթ պու եարտըմնը բէք յօգ էհայիյի
մահվ ու թէյէֆ իթմէյէ վէ լանէթլի պիր Ֆամիլեայը ,
սիւրիւքլէյիպ կէթիրտիյի շէֆնէ սարըպ մէզարա եա .
թըրմաղա մուգթէտիր տիր . Լաքին պու եարտըմնը մէ-
զի իթ ճէմիյեթիինն հայաթընը էսիրկէմէյէ մէնպուր
տըր . զիրա պու ճէմիյեթի՝ աղայարընըն վէֆաթըլլա տա-
լա տիւչարը զասֆ վէ Ֆիւթուր օլմագ . . . քէնտի ըուհը
տախմա պագի գայաճագ տըր

Արբայ . - Լաքին . . . պու եարտըմնը քիմ օլույօր :

Բօտէն . - Պու տէհչէթլի եարտըմնը եավաշ եավաշ
իլէրիլէմէքտէ օլան վէ հէր թարաֆա իւէվջ ու տէհչէթ
սաչարագ վիւրուտինի իլան իթմէքտէ պուլունան . . . ԳՈ .
ԼԷՐՈՒ տըր :

Բօտէնին գըսա վէ քէսկին պիր սէտա իլէ թէյաֆ .
Ֆուզ իթտիյի պու քէլիմէ իւզէրինէ , բրէնսէս իլէ արբայ
տ'կրիննիին պէնզլէրի ուչուպ , իքիսինին տէ վիւճուսինի
պէր թիթրէմէ իսթիլա իյլէտի Բօտէնին պագըլ
մահգունանէ վէ պարիտանէ օլուպ , քէնտիսի իսէ՝ լսայալ

նէվինտէն պիր շէյ կիպի կէօրինիւյօրտու : Պիր գաշ տա-
գըզա գատար , սալօն տէրունինի մէզարիսթան սիւթի-
թինէ միւչապիհ պիր սիւքիւթ գարլատը : Պու սիւքիւթի
տէհչէթֆէրմայը իլք էօնէ Բօտէն գաթ իթտի , վէ պիր
գաշ տագըզա էվվէլ քէնտիսինին թէվագուքեարանէ օ-
թուրմըշ օլտըղը մասայը արբայ տ'կրիննիյէ կէօթէր-
տիքսէն սօնրա , Ֆիւթուրսըզ պիր շէհրէ վէ մուխթասար
պիր սէտա իլէ « Եագընըզ » տէյու էմր իյլէտի .

Արբայ տ'կրիննի իպթիտաի էմրտէ հայրէթինտէն
սարսըլտը . պատէհու , ամիլիք տէրէճէսինտէն մէմուր-
լըզ մէնզէլէսինէ էնմիշ օլտըղընը տէրխաթըր իտէրէք , ա-
յաղա գալգտը , վէ Բօտէնին էօնիւնտէ թէվագու իտէ-
րէք կիտիպ մասանըն էօնիւնտէ օթուրտըգտան վէ գալէ-
մի էլիւն ալտըգտան սօնրա , Բօտէնէ տօղլու տէօնէրէք .

— Հազըրըմ , էֆէնտիմ . - տէտի :

Բօտէն աթիտէքի սէօզլէրի սէօլլէյիպ արբայ տ'կ-
րիննի տալիւն Կաղմաղա պաշլատը .

« Հիւրմէթլու արբայ տ'կրիննիին մէհարէթսիզլիյի
սէպէպիլլէ Բէննըրոնըն միրասը պու կիւն վէխիմ պիր թէհ-
լիքէյէ աիւչար օլմուշ տըր : Միրասըն մըգտարը իքի եիւզ
օն իքի միլիոնա պալիզ ուչույօր : Պու մուվաֆֆագլիյեթի-
սիզլիքլէ պէրապէր , Բէննըրոն Ֆամիլեասընը ճէմիյեթի-
միզի ըզրար իտէմէյէճէք պիր հալէ գօյմագ վէ գանունէն
տէ ճէմիյեթիմիզէ այիտ օլան պու իքի եիւզ օն իքի մի-
լիոն Ֆրանքը թէքրար էլէ կէչիթէք խուսուսլարը գաթի-
լէն տէրէօհտէ օլունապիլի Եալընըզ պու պապտէ
գաթի վէ վասի պիր իգթիտար իթասը միւթէմէննա տըր : »

.
.

Պու մէնզարէտէն պիր շարեէք սաաթ սօնրա, Բօ.
տէն՝ տիրսէյի իյէ էսկի վէ եաղլը շապգասընը Թէմիլլէ-
յէրէք Սէն-Տիգիէ գօնաղընտան տըշարը չըգտը, վէ գա-
բուճընըն սէլամընա ճուգապէլէ կէօսթէրիէք իւղրէ քէն-
սիսի տէ շապգասընը չըգարըպ թէվազու էլլէտի :

ԻԻՉԻԻՆՃԻԻ ՃԻԼՏԻՆ ԻԻԹԱՄԸ



ԻԽԹԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Շիմտիյէ գատար աճիղանէ նէչր իթտիյիմիգ քիթապ-
լար միյաւնընտա եէքթա պիր ինճու տէնիյմէյէ սէղա օլան
վէ հալի օլտրղը միւթալաաթը հարիմանէ վէ ֆէյլէսօֆա-
նէ իլէ էնզարր ումումիյեէյի հաղղըյա ճէլպ իթմիչ սյու-
լընան ՍԻՐՍԻՐԻ ԵՍՀՈՒՏԻ նամ հիքեայէնին սյու կիւն իւ-
չիւնճիւ ճիլտի տախի խիթամ պուլմըչ օլմաղլէ , իչպու քի-
թապըն նէչրի սըրասընտա վուգու սյույան գուսուրլարը-
մըղտան տօլայը գարիինի քիրամըն աֆվընը տիչէր , վէ
պունտան պէօյէ պիր դաթ տահա թէղեիտի զայրէթլէ
միտտէթի գայիլէ զարֆընտա քիթապը պաշա շըգարա-
ճաղըմըղը վատ իյէրիզ :

Ունճաղ , պազը դրաաթբէրվէր դաթլար՝ իչպու հի-
քեայէնին միւթալաասըյա մահգուղ վէ միւթէլէղպիղ օլան
ղէվաթըն կէօսթէրտիւրլէրի հիւնի թէվէճճիւհտէն թէչ-
վիգ օլունարաղ , հէր նէ գատար մէզբիւր հիքեայէյի օ-
գումաղ վէ զըսսէտէն հիսսէ ալմաղ. արղու վէ խահիչին-
տէ պուլունըյօրլարսա տա , իւչ ճիլտինին պէտէլինի պիր-
տէն վէրմէք տէ բէք կիւճ կէլտիյինտէն , սյու արղու վէ
խահիչէրինտէն շարնաչար սարֆը նաղար իթմէյէ մէճ-
պուր գայըյօրլար . իչթէ , սյու կիպիլէրէ պիր սուհուլէթ
օլմաղ իւղրէ , քէնտիլէրինէ շարասընը իթմար իտէրիզ քի-
չիմտիյէ գատար թապ ու նէչր օլունան նիւսխէյէրի պիր-
լիրտէ ալաճաղ եէրտէ , եա՝ տօղրուտան տօղրույա մաթ-
պամըղա վէ եախօտ միւվէզղիլէրէ միւրաճաաթլէ եի-
կիրմիլէր նիւսխէ ախղ , վէ պիրէր շարեէք իթասըյա հու-
սուլը մաղսատա խըտմէթ իտէպիլիւրլէր , վէ պէօյէճէ
հէմ սյու քիթապըն միւթալաասըյա լէղղէթեապ , վէ հէմ
տէ ճիւզի պիր աղճէ մուղապիլինտէ պէօյիք պիր քի-
թապա սահապէթլէ ֆայիտէեապ օլուրլար :



117

24

77 Uppuylt onuuyndu

NL1007008

